

8. Bithéagsúlacht

8.0 Achoimre Fheidhmeach

Seo nuashonrú ar Chaibidil 8 de TMTT 2018 agus cuirtear measúnacht i láthair ann de na héifeachtaí suntasacha is dóigh a bheidh ag an Tionscadal ar bithéagsúlacht na timpeallachta glactha. De réir TMTT 2018 agus ag glacadh leis an leibhéal mór mionsonraí sa chaibidil seo, cuirtear achoimre i láthair ar dtús chun léargas a thabhairt agus ionas go mbeifear in ann an chaibidil seo a thuiscint. I dteannta an téarma “bithéagsúlacht” úsáidtear na téarmaí “éiceolaíocht” agus “éiceolaíoch” freisin ar fud na caibidle seo mar théarma níos leithne chun machnamh a dhéanamh ar na caidrimh atá ag gabhdóirí bithéagsúlachta lena chéile agus lena dtimpeallacht.

Baineann na príomhathruithe leis an gcaibidil bithéagsúlachta ó TMTT 2018 leis an méid seo a leanas a nuashonrú:

- an tuairisc ar an timpeallacht ghlaclachta chun torthaí na suirbhéanna a rinneadh idir 2022 agus 2024 a chur san áireamh
- na fíoracha agus na hagusíní chun léiriú a thabhairt ar na sonraí agus ar an measúnacht nuashonraithe
- an chaibidil chun na pointí a tarraingíodh anuas san Fhreagra IFB dar dáta 30 Lúnasa 2019, an Achoimre Fianaise a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála (ABP) ag an éisteacht ó bhéal in 2020 agus ó Thuarascáil Chigire an Bhoird dar dáta 22 Meitheamh 2021 a chur san áireamh

Bhí aird ar reachtaíocht reatha a bhaineann le cosaint bithéagsúlachta nuair a bhíothas ag bailiú sonraí bonnlíne bithéagsúlachta agus ag ullmhú na caibidle nuashonraithe seo agus na treoirdhoiciméid dea-chleachtais reatha ar luach a chur ar ghabhdóirí bithéagsúlachta agus measúnacht tionchair - agus an dá cheann ar mhaithe leis an MTT agus MC.

Rinneadh staidéar deisce chun bonn eolais a chur faoi raon feidhme tosaigh na suirbhéanna éiceolaíochta a theastaíonn don mheasúnacht tionchair timpeallachta. Mar chuid den staidéar deisce bailíodh agus athbhreithníodh foinsí sonraí ábhartha idir fhoilsithe agus neamhfhoilsithe, bailíodh faisnéis reatha ar an timpeallacht éiceolaíoch agus ar an gcomhairliúchán le comhlachtaí ábhartha reachtúla (e.g. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) agus Iascaigh Intíre na hÉireann (IFI)).

Rinneadh raon cuimsitheach suirbhéanna allamuigh idir 2013 agus 2018 chun bonn eolais a thabhairt do TMTT 2018, in 2019 mar fhreagairt ar an IFB a fuair Comhairle Contae na Gaillimhe ón mBord Pleanála, agus ansin arís idir 2022 agus 2024, chun bonn eolais a thabhairt don TMTT nuashonraithe seo. Ina measc sin bhí suirbhéanna ar ghnáthóga, suirbhéanna maidir le speicis phlandaí cosanta, suirbhéanna ar mhamaigh (lena n-áirítear suirbhéanna tiomnaithe don Mhadra Uisce, Broc agus ialtóga), suirbhé ar an gcráifisc liathdhonn, suirbhéanna moilisc (lena n-áirítear an diúilicín péarla fionnuisce agus suirbhéanna ar speicis seilide *Vertigo*), suirbhéanna ar an bhfritiléán réisc, suirbhéanna ar éin ghoir agus gheimhrithe (lena n-áirítear an scréachóg reilige tiomnaithe, an fabhcún gorm, an chearc fhraoigh agus suirbhéanna ar an gcreabhar), suirbhéanna ar amfaibiaigh, suirbhéanna ar an laghairt choiteann agus suirbhéanna ar iasc (lena n-áirítear measúnú ar stádas cháilíocht bhitheolaíoch uisce).

Tugann gach ceann de na codanna thíos achoimre le haghaidh gach ceann de na príomhghabhdóirí éiceolaíocha (KERanna¹) sa timpeallacht ghlaclachta. I measc na n-achóimrí sin tá léargas ar an mbonnlíne, tionchair dhóchúlacha an Tionscadail agus na bearta maolaithe atá beartaithe chun na tionchair thuartha a sheachaint nó a íoslaghdú, lena n-áirítear clár² monatóireachta nuair is iomchuí, na tionchair iarmharacha atá fágtha, agus (nuair is iomchuí) aon bhearta cúiteacha atá beartaithe chun dul i ngleic tuilleadh leis na

¹Is ionann na PÉnna agus na gabhdóirí bithéagsúlachta sin laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail atá beartaithe atá ar “luach leordhóthanach le bheith ábhartha i gcinnteoireacht agus ar dóigh go mbeidh tionchar suntasach orthu” i.e. le luach éiceolaíoch ag a bhfuil tábhacht áitiúil (luach níos airde) nó níos mó.

² I gcomhréir leis an gceanglas um monatóireacht a leagadh sa Treoir MTT 2014/52/AE chun monatóireacht a dhéanamh ar éifeachtaí suntasacha ar an timpeallacht

tionchair iarmharacha sin. I gcás ina n-úsáidtear é thíos, tagraíonn an téarma Crios Tionchair don limistéar taobh istigh ina bhféadfadh tionchar a bheith ag an Tionscadal ar an timpeallacht bithéagsúlachta ghlactha mar thoradh ar thionchar féideartha ar leith.

Tá na hachóimrí KER roinnte sna ceannteidil seo a leanas ionas go mbeidh siad níos éasca a léamh:

- Limistéir ainmnithe le haghaidh caomhnú an dúlra:
 - Láithreáin Eorpacha (SAC agus SPA)
 - Limistéir Oidhreachta Nádúrtha (NHA)
 - Limistéir Oidhreachta Nádúrtha atá Beartaithe (pNHA)
- Gnáthóga
- Speicis neamhchoitianta agus chosanta
- Madra uisce
- Ialtóga
- Broc
- Speicis Mhamaigh Eile
- Speicis mhoilisc
- Fritileán réisc
- Éin ghoir
- Éin gheimhrithe
- Amfaibiaigh
- Reiptílí
- Iasc

Cuirtear limistéir bhithéagsúlachta áitiúla, mar a shainítear i *bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017–2023*, i *bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023–2029* agus sa dréacht is déanaí de *Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014–2024* san áireamh freisin. Soláthraíonn limistéir bithéagsúlachta áitiúla gnáthóg le haghaidh raon speiceas agus tugann conair Abhainn na Gaillimhe nasc tábhachtach idir Cuan na Gaillimhe agus an mhósáic gnáthóg atá timpeall ar an gcathair, ina n-áirítear an coimpléasc bogaigh a bhaineann le Loch Coirib. Is iad seo a leanas na limistéir bhithéagsúlachta áitiúla a luíonn laistigh de chrios tionchair an Tionscadail:

- Cuan an Roisín – Coillte Bhearna – Oileán na Feamainne
- An Cheapach – Baile an Mhóinín
- An Bealach – Cnoc Bharr na Crannaí
- Abhainn na Gaillimhe agus bogaigh chóngaracha
- Mionlach go Cnoc Chúil Each
- Baile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr
- Ráschúrsa na Gaillimhe, Baile an Bhriotaigh
- Dabhach Uisce
- Oileán na gCaorach agus an Cladach In Aice Leis

- Córás Canálacha na Cathrach
- Dobharlach
- Tír Oileáin Gleann na Néal
- Pluais an Chúipéara, Tír Oileáin

Nuashonraíodh an mheasúnacht tionchair chun na soiléirithe ábhartha uile a chur san áireamh: na leasuithe agus na nuashonruithe a rinneadh ó TMTT 2018, lena n-áirítear Fhreagra IFB 2019, an Éisteacht ó Bhéal in 2020 mar fhreagairt ar cheisteanna a d'ardaigh an Bord Pleanála, comhairlithe reachtúla, agus tríú páirtithe rannpháirteacha eile, agus an mheasúnacht a rinne an Cigire arna cheapadh ag an mBord Pleanála agus a cuireadh i láthair i dTuarascáil an Chigire dár dáta an 22 Meitheamh 2021³.

Cé gurbh éigean roinnt nuashonruithe beaga a dhéanamh ar an measúnacht tionchair mar gheall ar na hathruithe bonnlíne, chun na difríochtaí taifeadta maidir le bonnlíne na bithéagsúlachta idir 2018 agus 2024 a chlárú, níl na nuashonruithe sin ábhartha agus ní imríonn siad tionchar ar chonclúidí na measúnachta tionchair.

Cuireadh láithreáin pNHA bhreise isteach mar PÉnna agus ionchorpraíodh na láithreáin sin sa mheasúnacht tionchair agus tá siad i mbail éifeachtaí suntasacha dóchúla.

Nuashonraíodh an straitéis maolaithe freisin chun na soiléirithe ábhartha uile a chur san áireamh, na leasuithe agus na nuashonruithe a rinneadh ó TMTT 2018, lena n-áirítear Fhreagra IFB 2019, an Éisteacht ó Bhéal in 2020 agus a cuireadh i láthair i dTuarascáil an Chigire dár dáta an 22 Meitheamh 2021.

D'fhág na nuashonruithe beaga ar an measúnacht tionchair de bharr na dtorthaí bonnlíne nuashonraithe, agus conclúidí na measúnachta tionchair nuashonraithe, nach ndearnadh aon athruithe ábhartha ar an straitéis maolaithe. Ní athraítear conclúidí na measúnachta tionchair iarmharaigh mar gheall ar na hathruithe ar an straitéis maolaithe.

Rinneadh nuashonrú ar an measúnacht tionchair chomh (féach Cuid 8.8 thíos, agus Cuid 19.5 de Chaibidil 21 den TMTT nuashonraithe seo) chun scéimeanna nua atá beartaithe agus geallta a thaifeadadh ó chur i gcrích na hÉisteachta Ó Bhéal in 2020. Le cur i bhfeidhm na mbeart maolaithe sonraithe, ní chuireann na scéimeanna breise nua atá beartaithe agus geallta athrú ar an measúnacht ar éifeachtaí suntasacha iarmharacha dóchúla an Tionscadail ar an mbithéagsúlacht mar a leagtar amach i gCuid 8.7 thíos.

8.0.1 Limistéir Ainmnithe le haghaidh Caomhnú an Dúlra

8.0.1.1 Láithreáin Eorpacha – Limistéir Caomhantais Speisialta (SACanna) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAnna)

Tá 23 láithreán Eorpach suite laistigh nó i gcóngarachta Chríos Tionchair an Tionscadail, a bhfuil 22 díobh laistigh dá Chríos Tionchair. Tá SAC Loch Coirib á thrasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe, agus SPA Loch Coirib suite suas an abhainn, agus cSAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe síos an abhainn ón Tionscadal. I measc na láithreán Eorpach eile atá laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail i ngeall ar chosáin tionchair bhreise a breithníodh sa Ráiteas Tionchair Natura (RTN), tá siad seo a leanas: SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionnghéal, SPA Thurlach Ráth Asáin, SAC Thurlach Ráth Asáin, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Shléibhte Mhám Toirc, SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin, SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara, SAC Loch agus Choillte an Rois, SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne, SAC Shliabh Mhóinín, SAC Choimpléasc Shléibhín-Pholl Salach, SAC Chosán Aolchloiche Ghort na nDarach, SAC Árann agus SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin. Níl aon láithreáin Eorpacha eile i mbail ó na tionchair ón Tionscadal.

³ Tuarascáil an Chigire (2021) ABP-302885-18 & ABP302848-18 agus Aguisín 4: Tuarascáil ar an Measúnacht Tionchair Éiceolaíochta, Cuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe, Don Bhord Pleanála, Tag. ABP ABP-302848-18, ABP302885-18, Uimh. an Tionscadail: IABP106/002 (2020), arna hullmhú ag an Dr Arnold as Thomson Environmental Consultants

Déantar na tionchair fhéideartha a bhaineann leis an Tionscadal, an tionchar a d'fhéadfadh a bheith acu sin ar chuspóirí caomhnaithe na láithreán Eorpach, agus na bearta maolaithe a chuirfear i bhfeidhm lena chinntiú nach dtiocfaidh éifeachtaí díobhálacha chun cinn maidir le sláine láithreáin, a bhreithniú agus a mheas go mionsonraithe sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe. Is é conclúid an Ráiteas Tionchair Natura (RTN) nuashonraithe nach mbeidh tionchar díobhálach ag an Tionscadal ar shláine aon láithreán Eorpach, as féin nó i gcomhar le pleananna nó le tionscadail eile.

Beidh tionchar bithéagsúlachta iarmharach ag an Tionscadal áfach ar SAC Loch Coirib go háitiúil, toisc go gcaillfear gnáthóga go buan, déanfar díghrádú ar ghnáthóga (i ngeall ar thollánú/tochailt, tionchair hidrigeolaíocha, hidreolaíocha, cáilíocht an aeir, agus ar speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha), agus beidh éifeachtaí fadtéarmacha aige ar dhaonraí áitiúla den ialtóg⁴ a úsáideann gnáthóga laistigh den láithreán Eorpach. Ní bheidh éifeacht ag aon cheann de na tionchair sin ar chuspóirí caomhnaithe an láithreáin ná ní bheidh tionchar díobhálach acu ar shláine SAC Loch Coirib agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh tionchar iarmharach suntasach ag an Tionscadal ar aon láithreáin Eorpacha.

Pléitear na láithreáin Eorpacha go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.4.1; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.4.1; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.2.1 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.2.1.

Ina theannta sin, ní thrasnaíonn an Tionscadal aon SPA, agus dá bhrí sin ní bheidh tionchar díreach ag an Tionscadal ar cheann ar bith de na speicis leasa caomhantais speisialta (SCI), ná ar a gcuid gnáthóg tacaíochta laistigh de SPAnna in aice láimhe, má chuirtear maolú i bhfeidhm.

8.0.1.2 *Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá Beartaithe agus Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha beartaithe (pNHAanna)*

Luíonn NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn díreach in aice leis an Tionscadal ag Tóin na Brocaí agus is é sin an t-aon láithreán NHA atá laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail.

Áirítear leis na tionchair fhéideartha a bhaineann leis an Tionscadal ar NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn, in éagmais bearta maolaithe, sil-leagan deannaigh i rith na tógála, speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha a bheith á dtabhairt isteach agus tionchair ar uisce dromchla i rith na tógála. Tá NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn níos faide ná Crios Tionchair aon éifeachtaí hidrigeolaíocha ón Tionscadal. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar ghnáthóga agus ar speicis in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn trí bhíthin na dtionchar sin. Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha ag an Tionscadal ar an NHA.

Tá roinnt láithreán pNHA laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: pNHA Loch Coirib, pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, pNHA Coill Na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Coill Droma Chong, pNHA Thurlach Corr, pNHA Loch Bhaile Uí Chuirc, pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara, pNHA Loch agus Coill an Rois, pNHA Coimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach, pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal, pNHA Thurlaigh Rath Asáin, pNHA pábháil aolchloiche Ghort na nDarach, pNHA Shliabh Mhóinín, pNHA Coimpléasc Bhoirne Thoir, pNHA Thurlach Chill Tiarnáin, pNHA Coimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, pNHA Árann, pNHA Shléibhte Mhám Toirc, pNHA Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin.

Tá pNHA Loch Coirib á thrasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe ag trasrian Dhroichead Abhainn na Gaillimhe. Tá na tionchair fhéideartha a bhaineann leis an Tionscadal ar an láithreán pNHA seo de réir na gcinn a pléadh sa NIS nuashonraithe i gcoitinne maidir le SAC Loch Coirib agus SPA Loch Coirib – caillteanas gnáthóige, tionchair ar uisce dromchla i rith na tógála, sil-leagan deannaigh i rith na tógála, speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha á dtabhairt isteach, tionchair hidrigeolaíocha agus baol báis do speicis uisceacha. Mar sin féin, tá an crios ina mbíonn idirghníomhú díreach ag an Tionscadal le pNHA Loch Coirib i bhfad níos lú ná é sin ar a mbíonn tionchar laistigh de SAC Loch Coirib, agus é teoranta do bhealach agus bruacha Abhainn na Gaillimhe ag Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm d'fhonn éifeachtaí ar ghabhdóirí bithéagsúlachta sa timpeallacht ghlactha a sheachaint

⁴ Níl an daonra den chrú-ialtóg bheag i Caisleán Mhionlaigh ceangailte leis an daonra den chrú-ialtóg bheag Eborhall, agus is é sin an daonra leasa cháilithigh le haghaidh SAC Loch Coirib. Ní bheidh éifeacht ag aon tionchar tuartha ar chrú-ialtóg beaga a bhaineann leis an Tionscadal ar chuspóirí caomhnaithe dhaonra leasa cháilithigh den chrú-ialtóg bheag in SAC Loch Coirib.

agus a íoslaghdú. Ach an oiread le SAC Loch Coirib, cé go mbeidh tionchar iarmharach éigin gar do Abhainn na Gaillimhe ní dóigh go mbeidh tionchar aige sin ar shláine pNHA Loch Coirib.

Luíonn pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe síos an abhainn ón Tionscadal áit a dtrasnaíonn sé dobharcheantar Shruthán Bhearna, dobharcheantar Shruthán Chnoc na Cathrach agus Abhainn na Gaillimhe. Tá na tionchair fhéideartha a bhaineann leis an Tionscadal ar an láithreán pNHA seo de réir na gcinn a pléadh sa NIS nuashonraithe i gcoitinne maidir le SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe – tionchair ar uisce dromchla i rith na tógála, speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha á dtabhairt isteach, éifeacht bacainne agus baol báis do speicis uisceacha, rud a mbeidh tionchar acu ar screamhuisce agus a chuirfidh isteach ar éin gheimhrithe ag láithreáin bhogaigh thábhachtacha (e.g. Loch an Dúlaigh). Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach mbeidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ag an Tionscadal ar na pNHA trí bhíthin na dtionchar seo.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ag an Tionscadal ar pNHAnna.

Pléitear na láithreáin NHA agus pNHA go mion thíos leis an timpeallacht ghhlactha i gCuid 8.3.4.2; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.4.2; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.2.2 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.2.2.

8.0.2 Gnáthóga

Siar ó Abhainn na Gaillimhe, lasmuigh den timpeallacht thógtha, cuimsíodh sna gnáthóga go ginearálta a taifeadadh i rith na suirbhéanna meascán de pháirceanna talmhaíochta, talamh portaigh/gnáthóga fraoigh, agus scrobarnach, agus iad deighilte ag an líonra bóthair áitiúil i mbloic ghnáthóige ar leith de mhéideanna éagsúla agus ag an bhforbairt chónaithe líneach ghaolmhar. Cuimsíodh sna bloic de ghnáthóga portaigh fraoch fliuch den chuid is mó, fraoch tirim agus mósáicí portaigh, leis na paistí gnáthóige ba ghaire do Theorainn na Measúnachta mar imill bhloic gnáthóige portaigh níos mó nó mar phaistí fuilligh níos lú, níos iargúlta. Tá limistéir bheaga eanaigh agus idirsheascainn ann freisin.

Cuimsíodh sa limistéar ó Abhainn na Gaillimhe go dtí Bóthar N84 Áth Cinn ina raibh breacachan de choillearnach leathnádúrtha, pábháil aolchloiche, scrobarnach agus páirceanna féaraigh cailcreacha. Soir ó Bhóthar N84 Áth Cinn bhí talamh féaraigh talmhaíochta a bhí feabhsaithe den chuid is mó agus a raibh forbairt chónaithe agus thionsclaíoch timpeall air sa Pháirc Mhór, Baile an Bhriotaigh, Cnoc Mhaoil Drise agus Dabhach Uisce, cé go raibh roinnt paistí gnáthóg leathnádúrtha iargúlta – talamh féaraigh chailcreach agus pábháil aolchloiche - i limistéar Chúil Each/Dhabhach Uisce. Bhí dhá choimpléasc bhogaigh freisin sa chuid seo: ag Lochanna Chúil Each agus ag Loch Bhaile an Dúlaigh.

Mar a pléadh in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an Bhoird Pleanála, tarlaíonn braislí de ghnáthóga tábhachtacha laistigh de Theorainn na Measúnachta, rud a chruthaíonn mósáic de bhraislí gnáthóige lena ngabhann luach níos airde agus níos ísle. Luíonn Braislí 1-6 sa chuid thiar de Theorainn na Measúnachta agus fúthu tá buncharraig eibhir agus gnáthóga aigéadacha iontu, ina measc mósáicí gnáthóige portaigh. I gcodarsnacht leis sin, luíonn braislí 7-12 soir ó Abhainn na Gaillimhe agus thíos fúthu tá aolchloch agus mósáicí gnáthóige cailcrí iontu.

Taifeadadh speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha (Glúineach bhiorach, Glúineach spíceach, Gairleog trí-chúinneach, an róslabhras, an Gunnaire, an Gabhrán, agus tím uisce) i suíomhanna scaipthe ar fud limistéar suirbhé na gnáthóige. Taifeadadh freisin an diúilicín riabhach ionrach agus an róiste ionrach.

Taifeadadh na gnáthóga Iarscríbhinn I seo a leanas taobh istigh, nó cóngarach do Theorainn na Measúnachta: Lochanna uisce crua [3140], turlaigh [*3180], fuaráin chlochraithe [*7220], foraoisí gláracha [*91E0], pábháil aolchloiche [*8240], fraoch fliuch [4010], fraoch tirim [4030], talamh féaraigh chailcreach [*6210/6210], Móinéar *Molinia* [6410], Bratphortach (gníomhach) [*7130], eanach *Cladium* [*7210], agus eanach Alcaileach [7230], Fásra uiscí reatha [3260], agus Luibh ard hidrifiliúil [6430].

I measc thionchair fhéideartha an Tionscadail tá caillteanas gnáthóige, ilroinnt gnáthóige, agus díghrádú gnáthóige de bharr éifeachtaí ar cháilíocht an uisce dromchla, screamhuisce, díghrádú an aeir ó astaíochtaí tráchtá agus sil-leagan deannaigh i rith na tógála, agus speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha a bheith á dtabhairt isteach agus cobhsaíocht struchtúrach na carraige timpeall ar tholláin agus tochairtí/gearrthacha doimhne.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun cáilíocht an uisce dromchla agus screamhuisce a chosaint sa timpeallacht ghlactha, chun astaíochtaí deannaigh a rialú ó láthair na tógála, agus leathadh speiceas plandaí ionrach neamhdhúchasach a rialú agus a chosc, a chinntiú nach mbíonn éifeacht ag tollánú agus ag tochailtí doimhne ar shláine struchtúrach na carraigmhaise mórtimpeall, agus caillteanais ghnáthóige laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Mar sin féin, mar thoradh ar chaillteanas buan na ngnáthóg seo a leanas seans go mbeidh tionchar iarmharach diúltach suntasach ar scálaí geografacha aige sin idir chinn áitiúla agus idirnáisiúnta: ceithre ghné fuaráin chlochraithe ag Cairéal Leacaigh, c.0.01ha de Bhratphortach (gníomhach) [*7130], c.0.01ha de mhósáic ina bhfuil Fraoch fliuch/Fraoch tirim/Bratphortach (gníomhach) [4010/4030/*7130], c.0.14ha de ghnáthóg foraoise gláraí iarmharáí, c.1.54ha de ghnáthóg pábhála aolchloiche, c.0.03 ha de mhósáic ina bhfuil mósáic de phábháil aolchloiche/talamh féaraigh cailcreach [*8240/6210], c.2.54ha de ghnáthóg fhraoch fliuch, c.1.76ha de ghnáthóg fraoch tirim, c.0.96ha de mhósáic gnáthóige ina bhfuil Fraoch fliuch/fraoch tirim, c.0.45ha de mhósáic gnáthóige ina bhfuil Fraoch fliuch/Fraoch tirim/*Molinia*, c.0.25ha de ghnáthóg féaraigh chailcreach (neamhthosaíocht), c.0.29ha de ghnáthóg móinéir *Molinia*, 18 ngné fuaráin chailcreach (FP1), c.14.86ha de chiumhaiseanna féir agus cailcreach tirim (GS2), c.5.24ha de ghnáthóg ina bhfuil bán aigéadach bogthais tirim (GS3), 9.43ha de thalamh féaraigh fliuch (GS4), 0.42ha de Riasc (GM1), 4.87ha de thalamh féaraigh neodrach cailcreach tirim/mósáic scrobarnaí (GS1/WS1), 0.2ha de sheascann agus borrfhás saibhir (PF1), c.1.30ha de ghnáthóg ina bhfuil droch-eanach agus borrfhás (PF2), c.0.04ha de choillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2), c.2.09ha de choillearnach leathanduilleach (mheasctha) (WD1), c.0.01ha de choillearnach bhuaircíneach (mheasctha), c.2.93ha de choillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2), c.26.53ha de Scrobarnach (WS1), c.2.89ha de Scrobarnach/Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (WS1/GS2), c.0.49ha de Scrobarnach/Darach-fuinseoige-coill/ Carraig chailcreach nochta (WS1/WN2/ER2), c.0.03ha de ghiolcach agus seascainn mhóra cíbe (FS1), c. 0.08ha de Dhíoga draenála (FW4), c.7.88km de Fhálta sceach (WL1), c.4.05km de Chrannteorainneacha (WL2), and c.120m of Sruthán na Líbeirtí, c.220m de Shruthán Throscaí, c.140m de Shruthán Bhearna (agus a craobh), c.475m de Shruthán Thóin na Brocaí, ar Codanna den sruthán/chainéal abhann iad go léir (FW1). Baineann na tionchair iarmharacha a bhaineann leis na braislí gnáthóg tábhachtach mar a thuairiscítear in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigirí an Bhoird Pleanála agus ag brath ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de bhraisle gnáthóige ar leith.

Cuirfear gnáthóg chúiteach ar fáil in ionad na limistéar d'fhoraois ghlárach iarmharach (c.0.17ha), Fraoch tirim (c.4.10ha), Talamh féaraigh chailcreach (c.87.98ha), Móinéir *Molinia* (0.49ha), coillearnach leathanduilleach (measctha) (> 2.09ha), fálta sceach (> 7.88km) agus crannteorainneacha (> 4.05km) trí limistéar níos mó a sholáthar ná sin atáthar a chaillleadh go buan don Tionscadal.

Mar sin féin, ní féidir roinnt de na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I atá á gcailleadh, atá lasmuigh d'aon láithreán Eorpach, a chúiteamh go díreach. Dá bhrí sin, seans go mbeidh tionchar diúltach iarmharach suntasach ar scála geografach idirnáisiúnta ag caillteanas buan c.1.54ha de phábháil aolchloiche, agus c.0.01 ha de Bhratphortach (gníomhach) [*7130] agus gnáthóg mhósáice bratphortaigh, ar scála geografach náisiúnta ag caillteanas buan c.3.95ha de ghnáthóg fhraoch fliuch agus meascán fraoch fliuch, ar scála tíreolaíoch contae ag caillteanas gné fuaráin chlochraithe ag Cairéal Leacaigh, agus ar scála geografach áitiúil ag caillteanas buan sé fhuarán chailcreacha ag Cairéal Leacaigh, c.5.24ha de thalamh féaraigh aigéadaigh tirim-bogthais agus c.1.30ha de ghnáthóg droch-eanach agus borrfháis. Tá achoimre de thionchair ar ghnáthóg Iarscríbhinn I i dTábla 8.0 thíos.

Tábla 8.0: Achoimre de Thionchair ar Ghnáthóga Iarscríbhinn I

Cineál ghnáthóg Iarscríbhinn I	Iomlán an Limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhFéadfaí dul i gCion air	Limistéir atá le Coimeád	Fíor limistéar buan cailteanais ghnáthóg	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh
Turlaigh [*3180]		Gach cineál (c.0.04ha)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Toibreacha clochraithe [*7220]	Sé fhuarán chlochraithe ag Cairéal Leacaigh	Dhá ghné le coimeád	Ceithre ghné thobair chlochraithe	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach contae
Bratphortach (gníomhach) [*7130]	c. 0.01ha	Ceann ar bith	c. 0.01ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Fraochmhá fhliuch/Fraochmhá thirim/Bratphortach gníomhach [4010/4030/*7130]	c. 0.01ha	Ceann ar bith	c.0.01ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]	c.0.14ha	Ceann ar bith	c.0.14ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Cosán aolchloiche [*8240]	c.2.73ha	c.1.19ha	c.1.54ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Cosán aolchloiche/féarach cailcreach [*8240/6210]	c.0.03ha		0.03ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Fraochmhá fhliuch [4010]	c.2.72ha	c. 0.17ha ⁵	c.2.54ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Fraochmhá thirim [4030]	c.1.76ha	Ceann ar bith	c.1.76ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Mósáic ina bhfuil fraochmhá thirim/fraochmhá fhliuch [4030/4010]	c.0.96	Ceann ar bith	c.0.96	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Mósáic fraochmhá fliche/fraochmhá	c.0.45	Ceann ar bith	c.0.45	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar

⁵ Éifeachtaí na hoibríochta ar cháilíocht an aeir atá i gceist sa limistéar seo. Rinneadh an limistéar de ghnáthóg ina bhfuil fraochmhá fhliuch atá le coinneáil agus a bhféadfadh cáilíocht an aeir difear a dhéanamh dó a fhágáil amach as an ríomh sin.

Cineál ghnáthóg Iarscríbhinn I	Iomlán an Limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhFéadfaí dul i gCion air	Limistéir atá le Coimeád	Fíor limistéar buan cailteanais ghnáthóg	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh
tírimhe/ <i>Molinia</i> [4010/4030/6410]				an scála geografach náisiúnta
Féarach cailcreach [6210]	c.0.25ha	Ceann ar bith	c.0.25ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Móinéar <i>Molinia</i> [6410]	c.1.03ha	c.0.76ha	c.0.29ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Limistéar Iomlán	c.10.66ha de ghnáthóga Iarscríbhinn I agus 6 ghné fuaráin chlochraithe	c.2.26ha de ghnáthóga Iarscríbhinn I agus 2 ghné fuaráin chlochraithe	8.4ha de ghnáthóga Iarscríbhinn I agus 4 ghné fuaráin chlochraithe	

Pléitear gnáthóga go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.4 agus 8.3.6 (le haghaidh plandaí ionracha neamhdhúchasacha); measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.4; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.2 go 8.6.6; tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.2 agus bearta cúiteacha atá beartaithe i gCuid 8.9.1.

8.0.3 Speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta

Mar a phléitear in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an Bhoird Pleanála (2021) tá sé speiceas plandaí ón liosta dearg laistigh de Theorainn na Measúnachta agus mar sin tá an baol ann go mbeidh tionchar ag an Tionscadal orthu, lena n-áirítear, ceithre speiceas brífite atá liostaithe ar *Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 8: Brífítí* (Lockhart *et al.*, 2012), i.e., Caonach tíme coille, Cleitchaonach stríocach níos lú, Súsán rádalach, agus Súsán dearg, agus speiceas planda soithíoch amháin atá liostaithe ar *Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 10: Plandaí Soithíocha* (Jackson *et al.*, 2016) i.e., ceadharlach Bealtaine.

Rinneadh trí speiceas plandaí eile lena mbaineann an Imní is ísle ina dtaobh (Jackson *et al.*, 2016), i.e. Féar raithní, Glanroisc, agus Coirce clúmhaich, a sainithníodh laistigh de Theorainn na Measúnachta, a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) laistigh de Aguisín 4 de Thuarascáil an Chigire. Dá bhrí sin, de bharr an Tionscadail d'fhéadfaí na speicis sin a chailleadh go díreach trína mbaint, agus go hindíreach trí thionchair ar na timpeallachtaí hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha fála, sil-leagan deannaigh, éifeachtaí scáthaithe nó trí speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/leathadh.

Pléitear speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.6; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.6 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.4.

8.0.4 An Madra Uisce

Tá cosaint dlíthiúil ag an madra uisce, agus ag a gcuid láithreacha pórúcháin agus scíthe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Tá an madra uisce liostaithe freisin ar Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn IV de Threoir AE maidir le Gnáthóga. Bhí flúirse fianaise de ghníomhaíocht Madra uisce ann agus é fairsing feadh chonair Abhainn na Gaillimhe agus cladach thoir-theas Loch Coirib. Taifeadadh an madra uisce freisin i ndobharcheantar Shruthán Bhearna agus Shruthán Thóin na Brocaí. Ní raibh aon pholl madra uisce nó láithreán broimfhéir laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail.

Caillfear limistéar beag de ghnáthóg Madra Uisce mar gheall ar an Tionscadal, agus d'fhéadfadh sé cur isteach go sealadach/bac a chur ar ghnáthóg, agus cur isteach de bheagán ar an Madra uisce i rith tógála agus oibríochta. Mar sin féin, ní bheidh aon tionchar fadtéarmach aige sin ar an daonra áitiúil den Mhadra Uisce. I rith oibríochta, laghdóidh an meascán den líonra de shaoráidí pasáiste fiadhúlra, tóchair, droichid agus

struchtúir tharbhealaigh (e.g. Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus Tarbhealach Mhionlaigh), agus fálú mamaigh, aon suaitheadh fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne agus an riosca báis a bhaineann leis an Tionscadal, agus dá réir sin ní bheidh tionchar diúltach ar an daonra áitiúil Madraí Uisce. Déanfar monatóireacht ar éifeachtacht na mbeart maolaithe tar éis na tógála.

Dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha ag an Tionscadal ar an daonra áitiúil Madraí Uisce.

Pléitear an Madra Uisce go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.8.1; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.7.1; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.5.1 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.5.1.

8.0.5 Ialtóga

Tá cosaint dlíthiúil ag ialtóga, agus ag a gcuid láithreacha pórúcháin agus scíthe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Crú-ialtóg bheag, ialtóg Leisler, ialtóg fheascrach, ialtóg fheascrach, ialtóg Natúisias, ialtóg fhadchluasach dhonn, ialtóg Daubenton, ialtóg Natterer agus an ialtóg ghiobach. Taifeadadh 58 láthair fara ar an iomlán laistigh den limistéar áitiúil i rith na suirbhéanna allamuigh.

Tá tábhacht faoi leith leis an daonra den chrú-ialtóg bheag mar gheall ar stádas Iarscríbhinn I agus an tábhacht atá leis an gceantar áitiúil mar chloch chora do na speicis idir dhaonraí den chrú-ialtóg bheag i dtuaisceart na Gaillimhe/deisceart Mhaigh Eo agus deisceart na Gaillimhe/an Chláir⁶. Is príomhláithreacha fara é an fara máithreachais/geimhrithe ag Caisleán Mhionlaigh agus an fara cúplála ag Pluais an Chúipéara sa Chaisleán Gearr don daonra de chrú-ialtóg bheag Chaisleán Mhionlaigh, a bhfuil tacaíocht acu freisin ó líonra de láithreáin fhara lae/oíche ar fud an limistéir áitiúil. Tá an ghnáthóg sealgaireachta timpeall ar an bhfara máithreachais riachtanach chun tacaíocht a thabhairt do dhaonra den chrú-ialtóg bheag, agus fairsinge na gnáthóige sealgaireachta agus na bealaí comaitéireachta a nascann an tírdhreach idir na príomhláithreáin fhara sin ag Caisleán Mhionlaigh agus Pluais an Chúipéara. Cé nach mbeidh tionchar díreach ag an Tionscadal ar fhará Chaisleán Mhionlaigh nó Phluais an Chúipéara, beidh tionchar aige ar thrí fhara den chrú-ialtóg bheag a úsáideann daonra Chaisleán Mhionlaigh, agus dá bharr sin caillfear an ghnáthóg laistigh dá limistéar sealgaireachta (lena n-áirítear gar don fhara máithreachais), agus cuirfidh sé bac ar ghluaiseacht idir na láithreáin fhara máithreachais, cúplála agus geimhrithe.

Tá naoi fhoirgneamh déag a thacaíonn le 23 fara ialtóg suite laistigh de Theorainn na Measúnachta:

- Ocht bhfara den ialtóg shopránach
- Fara amháin den Ialtóg Fheascrach
- Trí fhara ialtóg de speiceas ialtóg fheascrach neamhaitheanta
- Trí fhara den ialtóg fhadchluasach dhonn
- Trí fhara den chrú-ialtóg bheag
- Dhá fhara ialtóg Leisler
- Trí fhara ialtóg de speiceas *Myotis* neamhaitheanta

Déanfar scartáil ar ocht gcinn déag de na foirgnimh sin agus coinneofar ceann amháin (fara den ialtóg fheascrach shopránach).

Leagfar trí chrann feadh an Tionscadail deimhnithe mar chinn a thacaíonn le hialtóga (ceann le haghaidh ialtóg Leisler agus dhá cheann le haghaidh ialtóg fheascrach), agus leagfar 13 chrann eile a bhfuil cumas ard acu (nó catagóir 1 de réir rangú 2014 – 2018) chun tacú le hialtóga.

I rith na tógála, fágfaidh an Tionscadal freisin go gcaillfear gnáthóg sealgaireachta, má chuirtear isteach ar an ngnáthóg beidh tionchar aige ar bhealaí comaitéireachta ialtóg, cuirfidh caillteanas gnáthóige bac ar chosáin

⁶ Níl an daonra den chrú-ialtóg bheag i Mionlach ceangailte leis an daonra den chrú-ialtóg bheag Eborhall, agus is é sin an daonra leasa cháilithigh le haghaidh cSAC Loch Coirib. Ní bheidh éifeacht ag aon tionchar tuartha ar chrú-ialtóga beaga a bhaineann leis an N6 GCRR atá beartaithe ar chuspóirí caomhnaithe don daonra de chrú-ialtóg bheag in cSACanna Loch Coirib.

eilte ialtóg, cuirfidh oibreacha tógála isteach ar láithreáin fhara, agus cuirfidh na soilse isteach ar ialtóga sealgaireachta agus comaitéireachta.

I rith oibríochta, cuirfidh an Tionscadal riosca mortlaíochta buan i láthair daonraí den ialtóg áitiúil, cuirfidh sé isteach go buan ar ghnáthóg ialtóg agus ar bhealaí comaitéireachta agus cuirfidh sé cosc ar ghluaiseachtaí ialtóg ar scála tírdhreacha. Cuirfidh soilse oibríochta isteach freisin ar ialtóga agus díláithreofar iad.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm i rith na tógála chun ialtóga a chosaint i rith scartálacha foirgneamh agus baint crann agus chun cosáin eilte a chaomhnú ar fud láthair na tógála. I rith oibríochta, suiteálfar sraith íosbhealaí agus Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr chun deis a thabhairt d'ialtóga dul trasna an N6 GCRR ar shiúl ó thrácht, rud a laghdóidh an baol báis agus aon éifeachtaí bacainne buana. Laghdaigh dearadh an tsoilsithe an cur isteach agus éifeachtaí díláithrithe ar ialtóga i rith na hoibríochta. Áirítear leis an straitéis maolaithe monatóireacht réamhthógála agus monatóireacht ar éifeachtacht na mbearta maolaithe i rith agus i ndiaidh na tógála.

In ainneoin chur i bhfeidhm na mbearta maolaithe sin beidh tionchar iarmharach suntasach aige ar dhaonra den chrú-ialtóg bheag ar scála tíreolaíoch náisiúnta (mar gheall ar thábhacht an daonra áitiúil), agus ar gach speiceas ialtóg eile ar an scála tíreolaíoch áitiúil.

Chun éifeachtaí na dtionchar iarmharach ar na daonraí ialtóg áitiúil a laghdú tuilleadh, beartaítear bearta cúitimh freisin. Is iad na bearta sin ná:

- láithreáin nua fhara a sholáthar (foirgnimh nua, foirgnimh athchóirithe chun láithreáin fhara agus boscaí ialtóg a chruthú)
- Bearta chun na faráí sin a chosaint i rith na tógála
- Bearta chun feabhas a chur ar ghnáthóga (e.g. cur)

Déanfar monatóireacht ar éifeachtacht na mbearta maolaithe mar chuid den chlár monatóireachta.

De bharr na mbearta cúitimh a chuirfear i bhfeidhm laghdófar tionchair iarmharacha an Tionscadail ar ialtóga ó thionchar diúltach iarmharach suntasach dóchúil ar na daonraí áitiúla den ialtóg ar an scála geografach náisiúnta go dtí scála geografach áitiúil.

Pléitear ialtóga go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.8.2; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.7.2; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.5.2 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.5.2 agus bearta cúiteacha atá beartaithe i gCuid 8.9.2.

8.0.6 Broc

Tá an broc cosanta faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus taifeadadh iad ar fud limistéar staidéir na mamach ó Na Foraí Maola go dtí N83 Bóthar Thuama. Taifeadadh an líon ab airde de ghníomhaíocht bhroic i limistéar Mhionlaigh agus sa limistéar idir Cairéal Leacaigh agus Bóthar N84 Áth Cinn. Sainaitníodh 17 mbrocach broic ar an iomlán laistigh agus gar do limistéar suirbhé na mamach idir 2014 agus 2015, agus, cé gur taifeadadh seacht mbrocach eile den Bhroc in 2023, a d'fhág an líon iomlán brocach ar fud na limistéar suirbhé do Bhroic go dtí 24 (cé gur taifeadadh an rangú ar cheann bunaithe ar fhianaise starógach den Bhroc ag úsáid dumha carraige mar bhrocach a taifeadadh freisin i Limistéar Chúil Each).

Cé go gcaillfear gnáthóg sealgaireachta mar thoradh ar an Tionscadal, agus go gcaillfear ceithre bhrocais Broic go buan, agus go gcuirfear isteach air de bharr soilse i rith oibríochta, agus éifeachtaí scartha/bacainne ar an ngnáthóg, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha ag na tionchair sin ar an daonra áitiúil. Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear trí bhrocais Broic, ina gcuimsítear an príomh-bhrocais agus brocais chúnta grúpa amháin Broc ag Leacach. Soláthrófar brocais shaorga chun éifeachtaí chaillteanas na brocaise ar an ngrúpa broc sin a laghdú.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm freisin i rith na tógála chun éifeachtaí suaite ar an daonra broc áitiúil a íoslaghdú agus ionas nach marófar broic nuair a bheidh na brocaisí á mbaint. I rith oibríochta, laghdóidh an meascán den líonra de shaoráidí pasáiste fiadhúlra, tóchair, droichid agus struchtúir tharbhealaigh (e.g. Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus Tarbhealach Mhionlaigh), agus fálú mamaigh aon suaitheadh fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne agus an riosca báis a bhaineann leis an Tionscadal, agus dá

réir sin ní bheidh tionchar diúltach ar an daonra áitiúil den Bhroc. Déanfar monatóireacht ar éifeachtacht na mbearta maolaithe tar éis na tógála.

Dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha ag an Tionscadal ar an daonra áitiúil den Bhroc.

Pléitear an broc go mion thíos leis an timpeallacht ghhlactha i gCuid 8.3.8.3; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.7.3; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.5.3 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.5.3.

8.0.7 Speicis Mhamaigh Eile

Taifeadadh na speicis mhamaigh talún atá cosanta faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, nó atá ar eolas, ón limistéar timpeall ar an Tionscadal:

- Cat crainn
- Luch fhéir
- Iora rua
- Easóg Éireannach
- Giorria sléibhe Éireannach
- Gráinneog
- Dallóg fhraoigh

Taifeadadh sionnach, coinín, minc agus vól bruaigh i rith na suirbhéanna allamuigh.

Cé go gcaillfear gnáthóg sealgaireachta le haghaidh na mamach seo mar thoradh ar an Tionscadal, agus cé nach mbeidh ach riosca mortlaíochta an-íseal ann agus go gcuirfear isteach/díláithreofar iad, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha ag na tionchair sin ar na daonraí áitiúla.

I rith oibríochta, laghdóidh an meascán den líonra de shaoráidí pasáiste fiadhúlra, tóchair, droichid agus struchtúir tharbhealaigh (e.g. Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus Tarbhealach Mhionlaigh), aon chur isteach fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne a bhaineann leis an Tionscadal, agus dá réir sin ní bheidh tionchar diúltach ar dhaonraí áitiúla de na speicis mhamaigh sin.

Tá eolas ar an rón beag, rón glas, deilf choiteann agus an muc mhara ó Chuan na Gaillimhe agus tá cosaint ag na speicis sin go léir faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Tá an dá speiceas rón liostaithe freisin in Iarscríbhinn II den treoir maidir le gnáthóga agus tá gach speiceas céiticeach liostaithe in Iarscríbhinn IV den Treoir maidir le Gnáthóga.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar cháilíocht an uisce sna timpeallachtaí uisceacha nó muirí agus dá bhrí sin, ní bheidh tionchar aige ar dhaonraí de mhamaigh mhuirí i gCuan na Gaillimhe.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ag an Tionscadal ar na mamaigh thalún sin nó ar speicis de mhamaigh mhuirí.

Pléitear na speicis sin go mion thíos leis an timpeallacht ghhlactha i gCuid 8.3.8.4; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.7.4; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.5.4 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.5.4.

8.0.8 Speicis mhoilisc

Níor taifeadadh an Phiardóg liathbhán, an diúilicín péarla fionnuisce, ná aon cheann de na speicis mhoilisc a bhfuil cosaint acu faoin dlí, laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail.

Tá daonra den Diúilicín péarla fionnuisce in Abhainn Ruibhe (c.23km ó thuaidh, in Uachtar Ard, Co. na Gaillimhe) ar a bhféadfadh tionchar indíreach a bheith ag an Tionscadal trí thionchar a imirt ar dhaonraí den iasc salmainide in Abhainn na Gaillimhe. Cuireadh é sin san áireamh agus rinneadh measúnú air sa NIS nuashonraithe, toisc gurb é daonra Abhainn Ruibhe an daonra leasa cháilithigh le haghaidh SAC Loch Coirib. Ba é conclúid na measúnachta seo, ag glacadh leis na bearta maolaithe chun an timpeallacht uisceach

a chosaint, nach mbeadh tionchar ag an Tionscadal ar speicis éisc salmainide sa timpeallacht ghlactha agus dá bhrí sin nach mbeadh aon tionchar aici ar an daonra den Diúilicín péarla fionnuisce.

Tá an seilide rinseach réisc liostaithe mar leochaileach i Liosta Sonraí Dearga na hÉireann de Mhoilisc (Byrne *et al.*, 2009) agus taifeadadh é i ngnáthóg bhogaigh imeallach feadh Abhainn na Gaillimhe, i ngnáthóg bhogaigh imeallach ag Lochanna Chúil Each, ag Loch an Dúlaigh agus ag an riasc sa Chaisleán Gearr le linn na tréimhse 2014 – 2017. Mar sin féin, níor taifeadadh aon speiceas moilisc Iarscríbhinn II le linn shuirbhéanna 2023.

Níor sainaitníodh an diúilicín eala, atá rangaithe mar Leochaileach i *Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 2: Moillisc Neamh-Mhuirí* (Byrne *et al.*, 2009), le linn na suirbhéanna. Mar sin féin, tarraingíodh anuas an speiceas sin in aighneacht le linn na héisteachta ó bhéal in 2020 inar tugadh le fios go bhfuil diúilicíní in Abhainn na Gaillimhe. Thug Scott Cawley Ltd. soiléiriú thar ceann Chomhairle Contae na Gaillimhe, le linn na héisteachta ó bhéal gur dhóigh gur diúilicín eala a bhí ansin, agus d’aontaigh an t-éiceolaí a cheap an Bord Pleanála leis an gconclúid sin, mar a pléadh in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an Bhoird Pleanála dar dáta 22 Meitheamh 2021. Tá an speiceas sin laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail dá bhrí sin.

Cé go gcaillfear píosa éigin den ghnáthóg go háitiúil mar thoradh ar an Tionscadal, agus go bhféadfaí roinnt a chailleadh ag na láithreáin atá i gceist i rith na tógála, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar an daonra áitiúil. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar cháilíocht an uisce sa timpeallacht ghlactha i rith na tógála nó tionchar ar an gcóras screamhuisce áitiúil.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ag an Tionscadal ar speicis mhoilisc.

Pléitear an phiardóg liathbhán agus an diúilicín péarla fionnuisce go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.9.1 agus 8.3.9.2; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.8.1 agus 8.5.8.2; agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.6.1 agus 8.7.6.2.

8.0.9 Fritileán réisc

Tá an fritileán éisc liostaithe ar Iarscríbhinn II den Treoir maidir le Gnáthóga. Tá daonra pórúcháin áitiúil ann agus tacaíocht acu ó phaistí gnáthóige oiriúnacha sa chuid thiar de Limistéar Staidéir na Scéime, agus tá tionchar díreach ag an Tionscadal ar chuid de.

Cé go gcaillfear gnáthóg an fhritileáin réisc mar thoradh ar an Tionscadal, agus go scarfar roinnt limistéar gnáthóige laistigh dá raon áitiúil, agus gach seans go dtarlóidh leibhéal íseal mortlaíochta i rith na hoibríochta dá barr, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha aici ar an daonra áitiúil. Mar sin féin, tá sé de chumas ag an riosca mortlaíochta a tharlaíonn nuair a bheidh an láithreán á ghlanadh tionchar suntasach a bheith aige ar an daonra áitiúil den fhéileacán fritileáin réisc. Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm chun an riosca sin a íoslaghdú agus aon tionchar ar leibhéal an daonra a sheachaint.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha ag an Tionscadal ar an bhFritileán réisc.

Pléitear go mion an fritileán réisc thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.9.5; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.8.5; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.6.3 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.6.4.

8.0.10 Éin ghoir

Taifeadadh raon leathan speiceas éan goir (62 ar an iomlán le linn thréimhse suirbhé 2014 – 2018 agus 64 le linn thréimhse suirbhé 2022 – 2024) ar fud limistéar suirbhé na n-éan goir. Ina measc sin, áirítear speicis a bhfuil inní maidir lena gcaomhnú atá liostaithe ar liostaí na nÉan Ómra agus Dearga a bhfuil Inní Chaomhnaithe fúthu in Éirinn (BoCCI), speicis éan Iarscríbhinn I, agus speicis atá liostaithe mar SCIanna le haghaidh láithreán SPA in aice láimhe. Tá cosaint ag gach speiceas éan fiáin faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra.

Caillfear gnáthóg neadaithe agus sealgaireachta éan goir mar thoradh ar an Tionscadal, beidh riosca mortlaíochta ann d’éin agus cuirfidh sé isteach agus d’fhéadfadh sé éin a dhí-áitiú ó ghnáthóg pórúcháin agus sealgaireachta. Mar sin féin, ní bheidh aon tionchar fadtéarmach aige ar thromlach na ndaonraí éan goir go háitiúil. Thairis sin, baineadh de tháta sa mheasúnacht a mionsonraíodh sa NIS nuashonraithe nach ndéanadh an Tionscadal difear do na coilíneachtaí goir ná go mbeadh aon éifeachtaí fadtéarmacha aige ar na pobail áitiúla goir de speicis éan SCI laistigh de limistéar suirbhé na n-éan goir ná go raibh siad nasctha le daonraí SPA (Sléibhín, Faoileán bán, Broigheall agus an Gheabhróg le haghaidh SPA Loch Coirib agus SPA

Chuan Istigh na Gaillimhe). I gcás na speiceas sin, ní dócha go mbeidh éifeacht ag an Tionscadal ar stádas caomhantais na ndaonraí pórúcháin agus mar sin, ní dócha go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar scála geografach ar bith.

Is speiceas éin ghoir í an scréachóg reilige a bhfuil imní mhór faoina caomhnú in Éirinn agus iad go háirithe i mbaol báis ó imbhuailtí tráchtá. Níl ach láithreán pórúcháin amháin deimhnithe den scréachóg reilige i ngaireacht (i bhfoisceacht 5km) don Tionscadal, is é sin Caisleán Mhionlaigh, agus dá bhrí sin tá sé gar do na príomhoibreacha tógála. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun baol na dtionchar don scréachóg reilige a íoslaghdú agus aon tionchar iarmharach fadtéarmach suntasach don daonra de scréachóg reilige go háitiúil a sheachaint. I measc na mbeart sin, áirítear deiseanna neadaithe breise a sholáthar (boscaí neadaireachta a chrochtar ar chrainn oiriúnacha nó boscaí neadaireachta crochta ar chuailí) agus curadóireacht i limistéir ardriosca ionas nach mbeidh an scréachóg reilige ag seilg feadh imeall an bhóthair agus chun an scréachóg reilige a spreagadh eitilt thar an gcarrbhealach bóthair os cionn an tráchtá. Chomh maith leis sin, chun an baol atá ann go gcuirfidh na hoibreacha tógála isteach ar an láithreán neadaithe ag Caisleán Mhionlaigh, déanfar na hoibreacha go léir a d'fhéadfadh suaitheadh a chruthú lasmuigh de shéasúr goir na scréachóige reilige. Déanfar monatóireacht ar éifeachtacht na mbeart maolaithe i ndiaidh na tógála mar chuid den chlár monatóireachta.

Cé go gcoinneofar láithreáin neadaithe an fhabhcún ghoirm a bhí roimhe seo ag Cairéal Leacaigh, agus an láithreán neadaithe a áitíodh le déanaí, (a sainathnódh in 2018) ag Cairéal Leacaigh, d'fhéadfaí cur isteach go mór air i rith na tógála agus oibríochta. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm d'fhonn aon tionchar ón suaitheadh sin a íoslaghdú (bac séasúrach i rith na tógála). Mar sin féin, tá baol ann i gcónaí go dtréigfidh an fabhcún gorm Cairéal Leacaigh mar láithreán neadaithe mar gheall ar chomh gar is atá an carrbhealach bóthair don láithreán neadaithe reatha agus i ngeall ar easpa laftán oiriúnach eile a bheith sa chairéal i ndiaidh na tógála. Seans go mbeidh tionchar fadtéarmach aige sin ar dhaonra an fhabhcúin ghoirm ar scála tíreolaíoch áitiúil agus contae. Mar bheart maolaithe breise, soláthrófar láithreán neadaithe eile don fhabhcún gorm ar thailte atá faoi úinéireacht Chomhairle Cathrach na Gaillimhe soir ó dheas de Chairéal Leacaigh. Suiteálfar boscaí neadaithe saorga don fhabhcún gorm freisin ag gach ceann den dá láithreán neadaithe a bhí roimhe seo i gCairéal Leacaigh.

Cé nach dóigh go mbeidh aon tionchar iarmharach suntasach ag an Tionscadal ar thromlach na speiceas éan goir, seans go mbeidh tionchar iarmharach diúltach suntasach aige ar an bhfabhcún gorm ar scála geografach contae, agus tionchar iarmharach suntasach ar an scréachóg reilige ar an scála geografach áitiúil.

Pléitear go mion éin ghoir thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.10.1; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.9.1; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.7.1 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.7.1 agus bearta cúiteacha atá beartaithe i gCuid 8.9.3.

8.0.11 Éin gheimhrithe

Taifeadadh raon leathan speiceas éan geimhrithe ar fud limistéar suirbhé na n-éan geimhrithe. Ina measc sin, áirítear speicis a bhfuil imní maidir lena gcaomhnú atá liostaithe ar liostaí na nÉan Ómra agus Dearga a bhfuil Imní Chaomhnaithe fúthu in Éirinn (BoCCI), speicis éan Iarscríbhinn I, agus speicis atá liostaithe mar SCIanna le haghaidh láithreán SPA in aice láimhe. Tá cosaint ag gach speiceas éan fiáin faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra.

Caillfear gnáthóg i ngach láithreán inar taifeadadh éin gheimhrithe mar thoradh ar an Tionscadal. Beidh roinnt suaitheadh i gceist freisin i rith oibríochta agus beidh baol beag go mbuailfidh éin in aghaidh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe. Mar sin féin, ní dóigh go mbeidh aon tionchar fadtéarmach aige ar fhormhór na ndaonraí áitiúla d'éin gheimhrithe. Is láithreán áitiúil tábhachtach é Loch an Dúlaigh áfach d'éin gheimhrithe – taifeadadh 14 speiceas éin gheimhrithe ann i rith na suirbhéanna allamuigh, lena n-áirítear speicis atá liostaithe mar SCIanna do SPA Loch Coiribe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe. Má dhéantar pléascadh gar do Loch Bhaile an Dúlaigh i rith na tógála d'fhéadfadh sé sin éin gheimhridh a dhí-áitiú ón gcoimpléasc seo de ghnáthóg bogaigh thar chúpla séasúr. Má chuirtear srian séasúrach ar phléascadh sa cheantar seo íoslaghdófar dá bharr sin an tionchar agus seachnófar aon tionchar fadtéarmach ar éin gheimhrithe ag Loch Bhaile an Dúlaigh. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm freisin lena chinntiú nach mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar cháilíocht an uisce sa timpeallacht ghlactha i rith na tógála nó tionchar ar an gcóras screamhuisce áitiúil a thacaíonn le bogaigh a bhíonn in úsáid ag éin gheimhrithe.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ag an Tionscadal ar éin gheimhrithe.

Pléitear éin gheimhrithe go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.10.2; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.9.2; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.7.2 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.7.2.

8.0.12 Amfaibiaigh

Tá cosaint ag an bhfrog coiteann agus ag an earc sléibhe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus taifeadadh iad i ngnáthóga bogaigh ar fud limistéar suirbhé na mamach, lena n-áirítear gnáthóg a mbeidh tionchar ag an Tionscadal uirthi.

Cé go dtarlóidh scoilteadh/éifeacht bacainne go sealadach i rith na tógála mar thoradh ar an Tionscadal, agus go mbeidh baol mortlaíochta i gceist i rith oibríochta, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha ag na tionchair sin ar an daonra áitiúil.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm i rith na tógála chun tionchar an chaillteanais gnáthóige agus an tsuaite d'amfaibiaigh a íoslaghdú, lena chinntiú nach maraítear an frog ná an t-earc luachra nuair a bheidh an láithreán á ghlanadh, agus chun cáilíocht an uisce a chosaint i ngnáthóg bhogaigh a bhíonn in úsáid ag na speicis sin. I rith oibríochta, laghdóidh an meascán den líonra de shaoráidí pasáiste fiadhúlra, tóchair, droichid agus struchtúir tarbhealaigh (e.g. Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus Tarbhealach Mhionlaigh), aon chur isteach fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne a bhaineann leis an Tionscadal, agus dá réir sin ní bheidh tionchar diúltach ar na daonraí áitiúla amfaibiach.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ag an Tionscadal ar speicis amfaibiach.

Pléitear amfaibiaigh go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.11; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.10; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.8 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.8.

8.0.13 Reiptílí

Tá cosaint ag an laghairt choiteann faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus taifeadadh iad ag Troiscaigh Thiar, ó thuaidh de Choill Bhearna agus Cnoc na Fosca/Cnoc na Brón i rith na suirbhéanna allamuigh.

Cé go dtarlóidh scoilteadh/éifeacht bacainne go sealadach i rith na tógála mar thoradh ar an Tionscadal, agus go mbeidh baol mortlaíochta i gceist i rith oibríochta, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha ag na tionchair sin ar an daonra áitiúil.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm i rith na tógála chun tionchar an chaillteanais gnáthóige agus an tsuaite don daonra áitiúil den laghairt choiteann a íoslaghdú agus lena chinntiú nach maraítear laghairteanna nuair a bheidh an láithreán á ghlanadh. I rith oibríochta, laghdóidh an meascán den líonra de shaoráidí pasáiste fiadhúlra, tóchair, droichid agus struchtúir tarbhealaigh (e.g. Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus Tarbhealach Mhionlaigh), aon chur isteach fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne a bhaineann leis an Tionscadal, agus dá réir sin ní bheidh tionchar diúltach ar na daonraí áitiúla den laghairt.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha ag an Tionscadal ar an laghairt choiteann.

Pléitear reiptílí go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.12; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.4.11; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.9 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.9.

8.0.14 Iasc

Tá cúig speiceas éisc cosanta faoi na hAchtanna Iascaigh, le bradán an Atlantaigh, loimpre mhara agus an loimpre shrutháin liostaithe ar Iarscríbhinn II den Treoir AE maidir le Gnáthóga. Tá an eascann liostaithe freisin mar speiceas atá i mBaol Criticiúil faoi Liosta Dearg na speiceas faoi bhagairt de chuid an Aontais Idirnáisiúnta do Chaomhnú an Dúlra.

Caillfear gnáthóg uisceach mar thoradh ar an Tionscadal, d'fhéadfadh na hoibreacha tógála cur isteach ar speicis éisc, agus d'fhéadfadh oibreacha tógála bac sealadach a chur ar ghluaiseacht éisc ar shruthchúrsaí beaga. Mar sin féin, ní bheidh aon tionchar fadtéarmach aige ar dháonraí éisc go háitiúil. Tabharfaidh dearadh na draenála cosaint do chaighdeán an uisce sa timpeallacht uisceach ghlactha i rith oibríochta. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar cháilíocht an uisce sa timpeallacht ghlactha i rith na tógála, nó tionchar ar an gcóras screamhuisce áitiúil, agus go ndéanfar an riosca do mhortlaíocht éisc i rith na tógála a íoslaghdú.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ag an Tionscadal ar speicis éisc.

Pléitear an Madra Uisce go mion thíos leis an timpeallacht ghlactha i gCuid 8.3.13; measúnú ar na tionchair i gCuid 8.5.12; bearta maolaithe beartaithe i gCuid 8.6.10 agus tionchair iarmharacha i gCuid 8.7.10.

8.0.15 Tionchair Iarmharacha Shuntasacha

Is iad na tionchair iarmharacha suntasacha a bheidh fágtha tar éis maolaithe ná iad sin a bhaineann le caillteanas gnáthóige (féach Cuid 8.1.2), tionchair ar ialtóga (féach Cuid 8.1.5), agus tionchair ar an bhfabhcún gorm agus ar an scréachóg reilige (féach Cuid 8.1.10). Maidir le caillteanas gnáthóige, áirítear leis sin ceithre ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I (fuaráin chlochraithe, foraoisí gláracha iarmharacha, Bratphortach (gníomhach) agus pábháil aolchloiche), ceithre chineál gnáthóige Iarscríbhinn I (Fraoch fliuch, Fraoch tirim, móinéar *Molinia* agus talamh féaraigh chailcreach), mar aon le sé chineál gnáthóige eile nach bhfuil in Iarscríbhinn I ach a bhfuil luach bithéagsúlachta áitiúil ag baint leo.

Nuair is féidir, cuirfear bearta cúitimh i bhfeidhm chun na tionchair iarmharacha shuntasacha sin a sheachaint. Gheofar cúiteamh as caillteanas limistéir ghnáthóga Iarscríbhinn I - foraoisí gláracha, fraoch tirim, móinéir *molinia* agus talamh féaraigh chailcreach, agus freisin as coillearnach leathanduilleach a chaillfear, agus fála sceach agus crannteorainneacha, agus ní chruthófar aon tionchar iarmharach suntasach dá mbarr. Laghdóidh na bearta cúiteacha suntasacht an tionchair iarmharaigh ar gach speiceas ialtóg chuig leibhéal áitiúil.

In ainneoin chur i bhfeidhm na mbeart maolaithe agus cúitimh atá beartaithe, seans go mbeidh na tionchair iarmharacha shuntasacha seo a leanas ag an Tionscadal ar bithéagsúlacht:

- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.1.54ha de chosán Aolchloiche ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*8240]
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach náisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.3.95ha de mhósáic ina bhfuil Fraoch fliuch [4010], Fraochmhá thirim [4030], agus *Molinia* [6410]⁷
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.01ha de Bhratphortach ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*7130]
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.01ha de mhósáic ina bhfuil Bhratphortach ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*7130], fraoch fliuch [4010] agus fraoch tirim [4030]
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach contae, do chaillteanas buan ceithre ghné [*7220] fuaráin Chlochraithe ag Cairéal Leacaigh
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.03ha den mhósáic ina bhfuil cosán Aolchloiche ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*8240], agus talamh féaraigh cailcreach [6210]
- Éifeachtaí iarmharacha suntasacha dóchúla ar Bhraislí Gnáthóige 1-12 idir scála áitiúil agus idirnáisiúnta, ag brath ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíochta aonair a chomhdhéanann an acmhainn bithéagsúlachta laistigh de bhraisle gnáthóige ar leith (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla den speiceas brífite dearg liostaithe caonach portaigh Rádalach *Sphagnum affine* ar an scála geografach náisiúnta (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla den speiceas brífite dearg liostaithe, caonach tíme Coille *Plagiomnium cuspidatum*, cleitchaonach stríocach Beag *Plasteurhynchium striatulum* agus Súsán dearg *Sphagnum capillifolium* ag scála geografach an chontae (rud breise ó TMTT 2018)

⁷ Cuimsítear leis sin gnáthóg c.2.54ha ina bhfuil fraoch fliuch den chuid is mó agus c.1.41 ha breise de mhósáic gnáthóige ina bhfuil fraoch fliuch.

- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla Glanroisc *Euphrasia arctica* ar scála geografach áitiúil (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach náisiúnta, le haghaidh caillteanas féideartha buan láithreáin neide ag Cairéal Leacaigh
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil, do chaillteanas buan féideartha láithreán neadaithe den Scréachóg Reilige i Mionlach
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach áitiúil, ar gach speiceas ialtóg (lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag) mar gheall ar láithreach an N6 GCRR beartaithe laistigh dá limistéir shealgairachta
- Seans go mbeidh tionchar iarmharach shuntasach ann, ar an scála geografach áitiúil, do chaillteanas buan 18 fhuarán chailcreacha (FP1) ag Cairéal Leacaigh, c.5.24ha de thalamh féaraigh aigéadaigh tirim-bogthais (GS3) agus c.1.30ha de ghnáthóg droch-eanai agus borrfháis (PF2).

Beidh tionchar ag na tionchair iarmharacha shuntasacha seo freisin ar na limistéir bithéagsúlachta áitiúla seo a leanas^[2]: Bóthar an Chósta (R336) go dtí Bóthar Mhaigh Cuilinn N59, Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each, Mionlach go Cnoc Chúil Each, Baile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr agus limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Phluais an Chúipéara Tír Oileáin, agus limistéar bithéagsúlachta áitiúil Ghleann na Néal Tír Oileáin, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Chóras Canálach na Cathrach, agus limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dobharlaigh

Cé nach féidir na tionchair iarmharacha shuntasacha a bhaineann le caillteanas na pábhála aolchloiche agus na gnáthóige d'fhraoch fliuch a chúiteamh go díreach, cruthófar limistéir de ghnáthóga gaolmhara chun gnóthachan bithéagsúlachta a chruthú le haghaidh gnáthóga portaigh ina bhfuil fraoch tirim agus gnáthóga aolchloiche gaolmhara go háitiúil. Is é limistéar na gnáthóige fraochmhá Tirime atá á chur ar fáil ná c.4.10ha atá níos mó ná caillteanais uile na ngnáthóg portaigh ina bhfuil fraochmhá thirim (i.e. [4030], agus na mósáicí [4030/4010], [4030/4010/*7130] agus [4030/4010/6410]) le chéile (c.3.18ha). Is é an limistéar de ghnáthóg talamh féaraigh chailcreach atá á sholáthar ná c.7.98ha atá níos mó ná caillteanais na ngnáthóg pábhála aolchloiche agus talamh féaraigh chailcreach go léir le chéile (c.1.82ha).

^[2] Sainítear na limistéir bithéagsúlachta áitiúla sin i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017–2023 agus sa dréacht is déanaí de *Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014–2024*

8.1 Réamhrá

Mar a leagtar amach i gCaibidil 1 den TMTT nuashonraithe seo, is nuashonrú é seo ar Chaibidil 8 den TMTT a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála i mí Dheireadh Fómhair 2018 mar chuid den iarratas ar cheadú don N6 GCRR atá beartaithe de bhun Alt 51 d'Acht na mBóithre, 1993 (arna leasú). Is cuid den fhreagairt í ar an iarraidh a rinne an Bord Pleanála ar thuilleadh faisnéise i mí na Nollag 2023 tráth ar iarr siad (in éineacht le roinnt iarrataí eile) ar Chomhairle Cathrach na Gaillimhe an *'Tuarascáil ar an Measúnacht Tionchair Timpeallachta a Nuashonrú'*. Soláthraítear breithmheas inti ar an Tionscadal faoin gceannteideal bithéagsúlacht. Bhíothas feasach freisin faoin measúnacht éiceolaíochta a rinne an Cigire a cheap an Bord Pleanála agus a cuireadh i láthair ina dtuarascáil ar an 22 Meitheamh 2021⁸, agus léiríodh sa TMTT nuashonraithe sin a mhéid a bhaineann le luachálacha gabhdóirí, tionchair fhéideartha, bearta maolaithe, agus tionchair iarmharacha faoi na ceannteidil faoi seach. I gcás ina ndearnadh aon athruithe ar an measúnacht agus/nó ina bhfuil sé nuashonraithe ó TMTT 2018 i leith, leagadh amach iad sin sa chaibidil nuashonraithe seo.

Tarraingíodh anuas roinnt ceisteanna ag an Éisteacht ó Bhéal in 2020 a bhain go sonrach le maolú don Scréachóg reilige agus na tionchair ar ghnáthóga sealgaireachta, maolú don fhéileacán an fritileán réisc, soláthar cúiteach gnáthóg, ranguithe gnáthóige (lena n-áirítear gnáthóg aolchloiche), dearadh íosbhealaigh do mhamaigh, tionchair agus maolú don laghairt choiteann, tionchar scáthaithe Tharbhealach Mhionlaigh ar ghnáthóg aolchloiche, athúsáid a bhaint as gnáthóg aolchloiche chun gnáthóg fiadhúlra a chruthú agus an beartas pleanála i dtaca leis an mbithéagsúlacht, agus tagraítear go sonrach dóibh sin agus láimhseáiltear iad sna rannóga cuí ar fud na caibidle nuashonraithe seo. De bhreis air sin, rinneadh an doiciméadacht a chuir CCG isteach le linn na héisteachta ó bhéal in 2020 a léiriú freisin sa chaibidil nuashonraithe seo agus, nuair ba chúí, sna hagusíní leis an gcaibidil nuashonraithe seo.

De réir cheanglais Threoir 2014/52/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 16 Aibreán 2014 lena leasaítear Treoir 2011/92/AE maidir le measúnú ar na héifeachtaí a bhíonn ag tionscadail phoiblí agus phríobháideacha áirithe ar an gcomhshaol (i.e. an Treoir MTT), sainaithnítear, déantar cur síos agus déantar measúnú sa chaibidil seo den TMTT nuashonraithe, ar na héifeachtaí suntasacha díreacha agus indíreacha is dóigh a bheidh ag an Tionscadal ar bhithéagsúlacht, agus aird faoi leith ar speicis agus ar ghnáthóga cosanta faoi Threoir 92/43/CEE agus Treoir 2009/147/CE (.i. na Treoracha maidir le Gnáthóga agus Éin). Ina theannta sin, sainaithnítear freisin sa chaibidil seo den TMTT nuashonraithe, déantar cur síos agus measúnú inti ar na héifeachtaí suntasacha díreacha agus indíreacha is dóigh a bheidh ag an Tionscadal ar speicis chosanta de bhua na nAchtanna um Fhiadhúlra 1976 go 2024.

Ní thugtar sainmhíniú ar bhithéagsúlacht sa Treoir MTT. Tugtar sainmhíniú foirmiúil, áfach, sa Choinbhinsiún maidir le hÉagsúlacht Bhitheolaíochta, ar bhithéagsúlacht ina Airteagal 2: “ciallaíonn éagsúlacht bhitheolaíoch an athraitheacht i measc orgánach beo ó gach foinse lena n-áirítear, inter alia, éiceachórais thalún, mhuirí agus uisceacha eile agus coimpléisc éiceolaíocha a bhfuil siad mar chuid díobh; áirítear leis sin éagsúlacht laistigh de speicis, idir speicis agus éiceachórais”. I dteannta an téarma “bithéagsúlacht” úsáidtear na téarmaí “éiceolaíocht” agus “éiceolaíoch” freisin ar fud na caibidle seo mar théarma níos leithne chun machnamh a dhéanamh ar na caidrimh atá ag gabhdóirí bithéagsúlachta lena chéile agus lena dtimpeallacht.

Tá an chaibidil leagtha amach mar seo a leanas:

- Cuid 8.2 ina gcuirtear an mhodheolaíocht i láthair, agus í nuashonraithe de réir mar is gá le haghaidh 2024
- Cuid 8.3 ina ndéantar cur síos ar an gcomhshaol reatha, á nuashonrú le torthaí na suirbhéanna bithéagsúlachta a rinneadh idir 2022 agus 2024
- Cuid 8.4 ina dtugtar achoimre ar phríomh-shaintréithe an Tionscadail atá ábhartha don bhithéagsúlacht

⁸ Tuarascáil an Chigire (2021) ABP-302885-18 & ABP302848-18 agus Agusín 4: Tuarascáil ar an Measúnacht Tionchair Éiceolaíochta, Cuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe, Don Bhord Pleanála, Tag. ABP ABP-302848-18, ABP302885-18, Uimh. an Tionscadail: IABP106/002 (2021), arna hullmhú ag an Dr Arnold as Thomson Environmental Consultants

- Cuid 8.5 ina ndéantar measúnú ar thionchair an Tionscadail ar bhitheagsúlacht
- Cuid 8.6 ina ndéantar cur síos ar na bearta a moladh chun na tionchair sin a mhaolú
- Cuid 8.7 ina ndéantar cur síos ar na tionchair iarmharacha
- Cuid 8.8 ina ndéantar cur síos ar na tionchair charnacha
- Cuid 8.9 ina ndéantar cur síos ar na bearta cúiteacha a moladh chun aghaidh a thabhairt ar na tionchair iarmharacha
- Cuid 8.10 ina bhfuil achoimre ar an gcaibidil bithéagsúlachta
- Cuid 8.11 is iad na tagairtí a luaitear ar fud na caibidle

Tábla 8.1 thíos ina gcuirtear imlíne i láthair den áit ina bpléitear grúpálacha de ghabhdóirí éiceolaíocha sa chaibidil seo, le haghaidh éascaíocht tagartha.

Tábla 8.1 Gabhdóirí Éiceolaíochta á gcur i láthair laistigh den Chaibidil seo den TMTT nuashonraithe

Gabhdóir Éiceolaíoch	Faisnéis á cur i láthair	Tagairt don Chuid
Limistéir Ainmnithe do Chaomhnú an Dúlra	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.4
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.4
	Bearta Maolaithe	8.6.2
	Tionchair Iarmharacha	8.7.2
	Cúiteamh	N/A
Gnáthóga	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.5
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.5
	Bearta Maolaithe	8.6.3
	Tionchair Iarmharacha	8.7.3
	Cúiteamh	8.9.1
Speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.6
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.6
	Bearta Maolaithe	8.6.4
	Tionchair Iarmharacha	8.7.4
	Cúiteamh	N/A
Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.7
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.6
	Bearta Maolaithe	8.6.4
	Tionchair Iarmharacha	8.7.4
	Cúiteamh	N/A
An Madra Uisce	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.8.1

Gabhdóir Éiceolaíoch	Faisnéis á cur i láthair	Tagairt don Chuid
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.7.1
	Beara Maolaithe	8.6.5.1
	Tionchair Iarmharacha	8.7.5.1
	Cúiteamh	N/A
Ialtóga	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.8.2
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.7.2
	Beara Maolaithe	8.6.5.2
	Tionchair Iarmharacha	8.7.5.2
	Cúiteamh	8.9.2
Broc	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.8.3
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.7.3
	Beara Maolaithe	8.6.5.3
	Tionchair Iarmharacha	8.7.5.3
	Cúiteamh	N/A
Speicis Mhamaigh Eile	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.8.4
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.7.4
	Beara Maolaithe	8.6.5.4
	Tionchair Iarmharacha	8.7.5.4
	Cúiteamh	N/A
Cráifisc liathdhonn	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.9.1
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.8.1
	Beara Maolaithe	N/A
	Tionchair Iarmharacha	8.7.6.1
	Cúiteamh	N/A
Diúilicín Péarla Fionnuisce	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.9.2
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.8.2
	Beara Maolaithe	N/A
	Tionchair Iarmharacha	8.7.6.2
	Cúiteamh	N/A
Diúilicín Eala	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.9.3
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.8.3

Gabhdóir Éiceolaíoch	Faisnéis á cur i láthair	Tagairt don Chuid
	Bearta Maolaithe	8.6.6.1
	Tionchair Iarmharacha	8.7.6.3
	Cúiteamh	N/A
Seilide rinseach réisc	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.9.4
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.8.4
	Bearta Maolaithe	8.6.6.2
	Tionchair Iarmharacha	8.7.6.4
	Cúiteamh	N/A
Fritileán réisc	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.9.5
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.8.5
	Bearta Maolaithe	8.6.6.3
	Tionchair Iarmharacha	8.7.6.5
	Cúiteamh	N/A
Éin Ghoir	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.10.1
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.9.1
	Bearta Maolaithe	8.6.7.1
	Tionchair Iarmharacha	8.7.7.1
	Cúiteamh	8.9.3
Éin Gheimhrithe	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.10.2
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.9.2
	Bearta Maolaithe	8.6.7.2
	Tionchair Iarmharacha	8.7.7.2
	Cúiteamh	N/A
Amfaibiaigh	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.11
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.10
	Bearta Maolaithe	8.6.8
	Tionchair Iarmharacha	8.7.8
	Cúiteamh	N/A
Reiptílí	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.12
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.11
	Bearta Maolaithe	8.6.9

Gabhdóir Éiceolaíoch	Faisnéis á cur i láthair	Tagairt don Chuid
	Tionchair Iarmharacha	8.7.9
	Cúiteamh	N/A
Iasc	An Timpeallacht Ghlactha	8.3.13
	Meastóireacht ar Thionchair	8.5.12
	Bearta Maolaithe	8.6.10
	Tionchair Iarmharacha	8.7.10
	Cúiteamh	N/A

Sa chaibidil seo úsáideadh an fhaisnéis a bailíodh le linn na staidéar ar shrianta agus roghnú bealaí don N6 GCRR atá beartaithe, le linn na suirbhéanna agus na staidéar lenar múnlaíodh TMTT 2018, don Fhreagairt ar an Iarraidh ar Fhaisnéis Bhreise in 2019 agus don éisteacht ó bhéal in 2020, chomh maith le suirbhéanna a rinneadh níos déanaí anuas in 2022, 2023 agus 2024 lenar múnlaíodh an measúnacht tionchair bithéagsúlachta den TMTT nuashonraithe seo. Tá cur síos mionsonraithe ar an Tionscadal agus ar ghníomhaíochtaí tógála le fáil i gCaibidil 5, Cur Síos ar an Tionscadal agus i gCaibidil 7, Gníomhaíochtaí Tógála, ina dtugtar cuntas ar conas atá sé i gceist an Tionscadal a thógáil.

Baineann na príomhathruithe leis an gcaibidil bithéagsúlachta ó TMTT 2018 leis an méid seo a leanas a nuashonrú:

- an tuairisc ar an timpeallacht ghlactha chun torthaí na suirbhéanna a rinneadh idir 2022 agus 2024 a chur san áireamh
- na fíoracha agus na hagusíní chun léiriú a thabhairt ar na sonraí agus ar an measúnacht nuashonraithe
- an chaibidil chun na pointí a tarraingíodh anuas san Fhreagra IFB dar dáta 30 Lúnasa 2019, an Achoimre Fianaise a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála (ABP) ag an éisteacht ó bhéal in 2020 agus ó Thuarascáil Chigire an Bhoird dar dáta 22 Meitheamh 2021 a chur san áireamh

8.2 Modheolaíocht

8.2.1 Réamhrá

Tá na modheolaíochtaí a úsáideadh chun faisnéis a bhailiú ar an timpeallacht bonnlíne bithéagsúlachta agus chun measúnú a dhéanamh ar thionchair fhéideartha an Tionscadail mionsonraithe sna codanna seo a leanas. Chun cuntas cuimsitheach a fháil ar na modheolaíochtaí go léir a leanadh féach Agusín A.8.1 den TMTT nuashonraithe seo.

8.2.2 Athruithe ar an Treoir agus ar Chaighdeán sa Mhodheolaíocht ó TMTT 2018

Ó TMTT 2018, foilsíodh roinnt príomh-threoirlínte bithéagsúlachta, rud a chuaigh i gcion ar mhodheolaíochtaí suirbhéireachta, measúnachtaí tionchair, agus dearáí maolaithe. I measc na bhfoilseachán suntasach tá siad seo a leanas:

- Bat Surveys for Professional Ecologists: Good Practice Guidelines (4ú heagrán) (Collins, 2023)
- Bat Mitigation Guidelines for Ireland V2 (NPWS, 2022)
- UK Bat Mitigation Guidelines (Reason and Wray, 2023)
- Survey and Mitigation Standards for Barn Owls to inform the Planning, Construction and Operation of National Road Projects (Bonneagar Iompair Éireann, 2021)
- EPA - Guidelines on Environmental Impact Assessment Reports (2022)

- Guidelines for Ecological Impact Assessment in the UK and Ireland leagan 1.3 (CIEEM 2018 - nuashonraithe 2024)

Sna suirbhéanna ar ialtóga don Tionscadal, a rinneadh idir 2018 agus 2023, leanadh modheolaíochtaí inchomparáide leo siúd a glacadh le haghaidh shuirbhéanna 2014-2018 de réir an NRA (2005-2009) agus Collins (2016) agus thug siad bonn eolais dóthanach ar an measúnacht tionchair agus ar an straitéis maolaithe. Foilsíodh Treoirínte Suirbhéireachta Nuashonraithe maidir le hIaltóga (Collins, 2023) ag deireadh 2023, tar éis na suirbhéanna ar ialtóga 2023 a bheith tugtha chun críche. Rinneadh athbhreithniú ar na treoirínte nuashonraithe sin chun a chinntiú go raibh na suirbhéanna a bhí tugtha chun críche cheana féin comhsheasmhach leis na treoirínte nua. Ag glacadh leis na suirbhéanna forleathana ar ialtóga a rinneadh sna 10 mbliana roimhe sin agus an méid sonraí a bhí ar fáil mar bhonn eolais don mheasúnacht tionchair ar ialtóga, a thug an NPWS faoi deara i gcomhairliúcháin freisin (tagair do Chuid 8.2.4), cinneadh nach raibh gá le tuilleadh suirbhéanna. Ina theannta sin, chuathas i gcomhairle leis an NPWS ar feadh an phróiseas don Cheadúnas Maolaithe Ialtóg, go háirithe maidir le raon feidhme an tsuirbhé. Níor tharraing siad anuas aon cheist le linn an phróisis chomhairliúcháin maidir leis na modhanna suirbhéireachta ar straitéisí maolaithe a moladh nó laistigh den deonú a thug siad don Cheadúnas Maolaithe Ialtóg don N6 GCRR beartaithe i mí Aibreáin 2024 (féach Aguisín A.8.25 Cuid 1 den TMTT nuashonraithe seo don cheadúnas maolaithe ialtóg 2024).

Mar gheall go ndeachaigh Ceadúnas Maolaithe Ialtóg 2024 in éag an 31 Nollaig 2024, cuireadh iarratas ar cheadúnas nua maolaithe ialtóg faoi bhráid an NPWS an 1 Aibreán 2025 (san áireamh in Aguisín A.8.25 Cuid 2 den TMTT nuashonraithe seo).

Sa bhreis ar bhailiú na sonraí don tsuirbhé ialtóg in 2023, tugadh faoi athbhreithniú i Márta 2025 chun meastóireacht a dhéanamh ar cibé an raibh aon athruithe ar scála tírdhreacha gnáthóige ó shin a d'fhéadfadh difear a dhéanamh do ghluaiseacht nó iompar sealgaireachta ialtóg feadh an Tionscadail agus díreach in aice leis. Bhí an t-athbhreithniú comhdhéanta de scrúdú ar ortafótagrafaíocht le déanaí, mar aon le tiomáint tríd agus bailíochtú amharcphointí ón láthair is gaire atá inrochtana go poiblí (le taobh an bhóthair de ghnáth), chun aon athruithe úsáid talún ar scála mór a d'fhéadfadh difear ábhartha a dhéanamh do ghluaiseacht ialtóg a thaifeadadh. Ba í conclúid an athbhreithnithe nach raibh aon athruithe ar scála tírdhreacha gnáthóige ó 2023 a dhéanadh difear do ghluaiseacht nó iompar sealgaireachta ialtóg feadh an Tionscadail agus díreach in aice leis. Dá bhrí sin, is í tuairim ghairmiúil údar na caibidle seo go bhfuil na sonraí eolaíocha arna gcur i láthair laistigh den chaibidil seo agus an t-iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg fós bailí chun bonn eolais láidir a chur faoin measúnacht tionchair ialtóg agus na conclúidí arna leagan amach san iarratas ar cheadúnas maolaithe ialtóg agus tacú leo.

Foilsítear na ceadúnais maolaithe arna ndeonú ag an NPWS, in éineacht leis an iarratas agus aon doiciméadacht tacaíochta, ar a suíomh gréasáin ar <https://www.npws.ie/licensesandconsents/disturbance/application-for-derogation/bat-derogations-issued>. **Tabhair faoi deara, beidh ABP in ann a fheiceáil nuair a dheonófar an Ceadúnas Maolaithe Ialtóg, agus cóip a fháil den cheadúnas deiridh a dheonófar, ach cliceáil ar an nasc seo.**

Sna suirbhéanna ar an scréachóg reilige a rinneadh in 2023 leantar an mhodheolaíocht a leagtar amach i dtreoirínte 2021 ar féidir iad a chur i gcomparáid leis na modheolaíochtaí a úsáideadh le haghaidh shuirbhéanna 2014-2018 agus tá siad comhsheasmhach leo sin. Rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú freisin ar an straitéis maolaithe don scréachóg reilige ionas go mbeidh sí comhsheasmhach leis na treoirínte reatha.

Anuas air sin, foilsíodh roinnt beartais bithéagsúlachta nuashonraithe ó Mheán Fómhair 2022, ina measc:

- 4ú Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht na hÉireann 2023-2030
- Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029
- Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028
- Pleananna gníomhaíochta bithéagsúlachta áitiúla éagsúla (mar atá liostaithe thíos)

Tá an Tionscadal i gcomhréir leis na beartais chosanta bithéagsúlachta ábhartha uile agus comhlánaíonn sé Pleananna Bithéagsúlachta agus Tírdhreacha BIÉ (2023).

Rinneadh nuashonrú ar na tagairtí uile sa chaibidil seo chun léiriú a thabhairt ar na cinn is déanaí atá ar fáil in 2024.

8.2.3 Reachtaíocht agus Treoirlínte

Le linn sonraí bonnlíne éiceolaíochta a bheith á mbailiú agus le linn don chaibidil seo den TMTT nuashonraithe seo a bheith á hullmhú bhí aird ar an reachtaíocht agus ar na treoidhoiciméid seo a leanas (agus iad uile ábhartha inniu maidir leis an measúnacht nuashonraithe seo). Ní liosta críochnaitheach é seo den reachtaíocht agus na treoirlínte go léir ach an bunús reachtach agus na treoirlínte is ábhartha ar mhaithe leis an TMTT nuashonraithe a ullmhú.

Reachtaíocht:

- Treoir ón gComhairle 92/43/CEE an 21 Bealtaine 1992 maidir le gnáthóga nádúrtha agus fána agus flóra fiáin a chaomhnú (arna leasú), dá dtagrófar anseo feasta mar an Treoir maidir le Gnáthóga
- Treoir 2009/147/CE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 30 Samhain 2009 maidir le héin fhiáine a chaomhnú (arna leasú), dá dtagrófar anseo feasta mar an Treoir maidir le hÉin
- Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Gnáthóga maidir le hÉin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011 (I.R. Uimh. 477 de 2011), arna leasú, dá dtagrófar anseo feasta mar na Rialacháin maidir le hÉin agus Gnáthóga
- Treoir 2011/92/AE ó Pharlaimint na hEorpa agus ón gComhairle an 13 Nollaig 2011 maidir le measúnú ar na héifeachtaí atá ag tionscadail áirithe phoiblí agus phríobháideacha ar an gcomhshaoil, arna leasú, dá dtagrófar anseo feasta mar Threoir MTT
- Na hAchtanna um Pleanáil agus Forbairt 2000 go 2023, dá dtagrófar anseo feasta mar na hAchtanna um Pleanáil
- Na hAchtanna um Fhiadhúlra 1976 go 2023, dá dtagraítear ina dhiaidh seo mar na hAchtanna um Fhiadhúlra
- An tOrdú um Flora (Cosaint), 2022 (I.R. Uimh. 235 de 2022)
- Na hAchtanna um Iascaigh Intíre 1959 go 2017, dá dtagrófar anseo feasta mar na hAchtanna Iascaigh

Treoidhoiciméid:

- Measúnacht Tionchair Timpeallachta ar Thionscadail, Treoir maidir leis an Tuarascáil ar an Measúnacht Tionchair Timpeallachta a Ullmhú (An Coimisiún Eorpach *et al.*, 2017)
- Guidelines on the Information to be Contained in Environmental Impact Assessment Reports (An Coimisiún Eorpach *et al.*, 2017)
- Treoirlínte na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) ar an bhFaisnéis atá le Cuimsiú sna Tuarascálacha ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (EPA, 2022)
- Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Environmental Impact Assessment [Treoir maidir leis an Athrú Aeráide agus leis an mBithéagsúlacht a Chomhtháthú i Measúnacht Tionchair Timpeallachta] (An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúirtheoireacht an Chomhshaoil, 2013)
- Guidelines for Ecological Impact Assessment in the UK and Ireland leagan 1.3 (CIEEM 2018 - nuashonraithe 2024)
- Sraith Treoirlínte Comhshaoil maidir le Bóithre Náisiúnta a Phleanáil agus a Thógáil (Bonneagar Iompair Éireann, 2005-2009)
- Treoirlínte chun Tionchair Éiceolaíochta na Scéimeanna Bóithre Náisiúnta a Mheasúnú (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009)
- Ecological Surveying Techniques for Protected Flora and Fauna during the Planning of National Road Schemes (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2008a)

- Measúnacht Tionchair Timpeallachta na Scéimeanna Bóithre Náisiúnta – Treoir Phraiticiúil (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2008b)
- Bat Surveys for Professional Ecologists: Good Practice Guidelines (3ú heagrán) (Collins, 2016)
- The Bat Workers' Manual, 3ú hEagrán (Mitchell-Jones & McLeish, 2004)
- Bat mitigation guidelines for Ireland v2 (Marnell, *et al.*, 2022) UK Bat Mitigation Guidelines: A Guide to Impact Assessment, Mitigation and Compensation for Developments Affecting Bats (CIEEM, 2023)
- Doiciméad Tacaíochta maidir le Cuspóirí Caomhantais - an Chrú-ialtóg bheag (*Rhinolophus hipposideros*) Leagan 1 (NPWS, 2022a)
- Ciorclán na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra 1/10 & PSSP 2/10 Measúnú Iomchuí faoi Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga: Guidance for Planning Authorities (Wright, 2010)
- Imlitir NPWS 2/07 Treoir maidir le comhlíonadh Rialachán 23 de na Rialacháin maidir le Gnáthóga 1997 – dlúthchosaint do speicis áirithe/iarratais ar cheadúnais um maolú (NPWS, 2007a)
- Imlitir PD 2/07 agus NPWS 1/07 Comhlíonadh Coinníollacha maidir le Forbairtí lena dteastaíonn (1) Measúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT); nó (2) a bhféadfadh tionchair bheith acu ar láithreáin Natura 2000 (NPWS, 2007b)
- Turloughs over 10 ha: vegetation survey and evaluation (Goodwillie, 1992)
- Turlough Hydrology, Ecology and Conservation (Waldren, S. 2015, Eag.)
- Summary of findings from the Survey of Potential Turloughs 2015 (O'Neill & Martin, 2015)
- The Irish semi-natural grasslands survey 2007-2012. Irish Wildlife Manuals, No. 78 (O'Neill *et al.*, 2013)
- Results of monitoring survey of old sessile oak woods and alluvial forests. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 71 (O'Neill & Barron, 2013)
- National survey of limestone pavement and associated habitats in Ireland. Irish Wildlife Manuals, No. 73 (Wilson & Fernández, 2013)
- Coolagh Lakes, Lough Corrib SAC, Co. Galway: Wetland Survey and Conservation Assessment (Crushell & Foss, 2014a: tuarascáil neamhfhoilsithe)
- Coolanillaun Bog, Lough Corrib SAC, Co. Galway: Wetland Survey and Conservation Assessment (Crushell & Foss, 2014b: tuarascáil neamhfhoilsithe)
- (2014). Treoirlínte maidir le suirbhé náisiúnta agus measúnú um chaomhnú ar fásra ardtalún agus gnáthóg in Éirinn. Leagan 2.0. Irish Wildlife Manuals, No. 79 (Perrin *et al.*, 2014)
- Guidelines for the Assessment of Annex I Priority Petrifying Springs in Ireland. Irish Wildlife Manuals, No. 142. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, Éire (Denyer, Eakin, & Gill 2023)
- Guidance on the Strict Protection of Certain Animal and Plant Species under the Habitats Directive in Ireland (NPWS, 2021a)
- The Strict Protection of Animal Species of Community Interest under the Habitats Directive (An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúrthóireacht an Chomhshaoil, 2021)
- The monitoring and assessment of four EU Habitats Directive Annex I woodland habitats. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 146 (NPWS, 2023)

Beartais Phleanála:

- Tionscadal Éireann 2040 – An Creat Náisiúnta Pleanála
- An Plean Forbartha Náisiúnta 2018 – 2027
- Plean Gníomhaithe ar son na hAeráide 2024
- An 4ú Plean Gníomhaíochta Náisiúnta um Bithéagsúlacht – Gníomhaíochtaí le haghaidh Bithéagsúlachta 2023 – 2027
- Straitéis Réigiúnach Spásúil agus Eacnamaíoch do Réigiún an Tuaiscirt agus an Iarthair 2020 – 2032
- Plean Oidhreacht agus Bithéagsúlacht Chontae na Gaillimhe 2017 – 2022
- An Plean Pailneoirí Uile Éireann 2021 – 2025
- Plean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail Chathair na Gaillimhe 2016 – 2022 (fós i bhfeidhm)
- Plean Áitiúil Eacnamaíoch agus Pobail Chathair na Gaillimhe 2024 – 2029
- Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe, 2022 – 2028⁹
- Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe, 2023 – 2029¹⁰
- Plean Gníomhaíochta um Bithéagsúlacht do Chathair na Gaillimhe 2014 – 2024¹¹
- Plean Forbartha Contae an Chláir 2023 – 2029¹²
- Plean Forbartha Contae Mhaigh Eo 2022 – 2028¹³
- Plean Ceantair Áitiúil na Gaeltachta 2017 – 2023¹⁴
- Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Átha an Rí 2023 – 2029¹⁵
- Plean Ceantair Áitiúil Bhearna arna ionchorprú i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022 – 2028¹⁶
- Plean Ceantair Áitiúil an Ghoirt 2013 – 2023¹⁷
- Plean Ceantair Áitiúil Áth Cinn 2018 – 2024¹⁸
- Plean Ceantair Áitiúil Bhaile Locha Riach 2024 – 2030¹⁹
- Plean Ceantair Áitiúil Mhaigh Cuilinn 2013 – 2023²⁰

⁹ <https://consult.galway.ie/en/consultation/adopted-galway-county-development-plan-2022-2028>

¹⁰ <https://www.galwaycity.ie/development-plan-2023-2029>

¹¹ <https://galwaybiodiversity.com/galway-city-biodiversity-action-plan/>

¹² <https://www.clarecoco.ie/services/planning/clarecountydevelopmentplan23-2029/>

¹³ <https://www.mayo.ie/planning/county-development-plans/2022-2028>

¹⁴ <https://www.galway.ie/en/media/Gaeltacht%20Issues%20Paper.pdf>

¹⁵ <https://consult.galway.ie/en/consultation/draft-athenry-local-area-plan-2023-2029>

¹⁶ [https://www.galway.ie/en/media/1.%20Variation%20No.2\(a\)%20to%20GCDP%202015-21-Bearna%20title.pdf](https://www.galway.ie/en/media/1.%20Variation%20No.2(a)%20to%20GCDP%202015-21-Bearna%20title.pdf)

¹⁷ <https://www.galway.ie/en/media/Gort%20Local%20Area%20Plan%202013-2023-Deferral%20of%20Notice.pdf>

¹⁸ <https://data.gov.ie/dataset/headford-lap-2015-20217>

¹⁹ <https://consult.galway.ie/en/consultation/draft-loughrea-local-area-plan-2024-2030>

²⁰ <https://www.galway.ie/en/media/Maigh%20Cuilinn%20Local%20Area%20Plan%202013-2023.pdf>

- Plean Ceantair Áitiúil Órán Mór 2012 – 2022²¹
- Plean Ceantair Áitiúil Thuama 2023 – 2029²²

8.2.4 Foinsí Sonraí agus Comhairliúcháin

Rinneadh athbhreithniú ar na staidéir deisce a rinneadh roimhe seo chun raon na suirbhéanna éiceolaíochta a theastaíonn mar bhonn eolais don TMTT nuashonraithe seo a chinneadh. Leis an staidéar ar fhoinsí bailíodh agus athbhreithníodh foinsí sonraí ábhartha idir chinn foilsithe agus neamhfhoilsithe, bailíodh faisnéis reatha ar an timpeallacht éiceolaíoch, lena n-áirítear athbhreithniú ar thorthaí na suirbhéanna roimhe seo a tugadh chun críche mar bhonn eolais do TMTT 2018, agus ar an gcomhairliúchán le comhlachtaí reachtúla ábhartha.

8.2.4.1 Staidéar Deisce

Chuathas i gcomhairle leis na foinsí seo a leanas i rith an staidéir ar fhoinsí chun treoir a thabhairt maidir le raon feidhme na suirbhéanna éiceolaíochta le haghaidh TMTT 2018 agus an TMTT nuashonraithe seo:

- Taifid ar ialtóga ó bhunachar sonraí Chaomhnú Ialtóg Éireann
- Staidéar ar Ghnáthóga Cósta Bhearna (Comhairle Chontae na Gaillimhe, 2007)
- Inbhear na Coiribe: Éisc a Shamláil le haghaidh na Creat-Treorach Uisce – Uiscí Idirthréimhseacha 2008 (An Príomh-Bhord Iascaigh agus na Boird Iascaigh Réigiúnacha, 2009)
- Sonraí maidir le láithreáin Eorpacha, Limistéar Oidhreacht Nádurtha (NHAnna) agus Limistéir Oidhreacht Nádurtha atá Beartaithe (pNHAnna) mar atá i seilbh na Seirbhíse Náisiúnta Páirceanna agus Fiadhúlra (NPWS) ó <https://www.npws.ie/protected-sites> agus <https://www.npws.ie/maps-and-data> - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Sonraí maidir le docharlaigh, ar fáil le híoslódáil ó sheirbhís léarscáile gréasáin na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (EPA). Ar fáil ó <https://gis.epa.ie/EPAMaps/> - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Faisnéis chomhshaoil/sonraí le haghaidh an limistéir ar fáil ó www.epa.ie (Amharcóir Léarscáil Comhshaoil Ar Líne Envision - <http://gis.epa.ie>)
- Suirbhé ar Stoc Éisc i Loch Coirib, Meith/Iúil 2018. Clár Suirbhé Taighde Náisiúnta, Iascaigh Intíre na hÉireann (Connor *et al.*, 2018)
- Suirbhé ar Stoc Éisc i Loch Coirib, Meith/Iúil 2021. Clár Suirbhé Taighde Náisiúnta, Iascaigh Intíre na hÉireann (McLoone *et al.*, 2022)
- Dréachtphlean Ceantair Áitiúil na nArdán de chuid Chomhairle Cathrach na Gaillimhe Measúnú Gnáthóg (2018 - 2024)
- Comhairle Cathrach na Gaillimhe - Measúnú Gnáthóg le haghaidh Phlean Ceantair Áitiúil na nArdán (Comhairleoirí Comhshaoil Natura, 2012)
- Fardal Ghnáthóg Chathair na Gaillimhe. Comhairle Cathrach na Gaillimhe (Comhairleoirí Comhshaoil Natura, 2005) – lena n-áirítear tacar sonraí mapála digítí
- Ráiteas Tionchair Timpeallachta an tSínidh ar Chuan na Gaillimhe (Cuideachta Cuain na Gaillimhe, 2014)
- Tacair shonraí GIS um ghnáthóga agus speicis arna soláthar ag an NPWS
- Faisnéis maidir le bithéagsúlacht limistéar an staidéir arna bailiú agus á cur i láthair laistigh de Chaibidil 8 Bithéagsúlacht TMTT le haghaidh Thionscadal Chuarbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe arna ullmhú ag Scott Cawley Ltd. agus a cuireadh isteach chuig an mBord Pleanála in 2018

²¹ <https://www.galway.ie/en/media/Oranmore%20LAP%202012-22.pdf>

²² <https://www.galway.ie/en/services/planning/planspolicy/lap/tuamlap2023-2029/>

- Faisnéis maidir le hithreacha, geolaíocht agus hidrigeolaíocht sa cheantar ar fáil ó sheirbhís Acmhainní Spásúla ar líne Shuirbhéireacht Gheolaíoch na hÉireann. Ar fáil ar <https://www.gsi.ie/en-ie/data-and-maps/Pages/Groundwater.aspx> - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Faisnéis maidir le stádas caomhnaithe éan in Birds of Conservation Concern in Ireland 4 2020 - 2026 (Gilbert *et al.*, 2021)
- Faisnéis maidir le stádas na ngnáthóg agus na speiceas cosanta in Éirinn (NPWS, 2019a, 2019b agus 2019c)
- N59 Maigh Cuilinn Ráiteas Tionchair Timpeallachta Thionscadal an tSeachbhóthair (Comhairle Chontae na Gaillimhe/Oifig Ros Comáin um Dheardh Bóithre Náisiúnta, 2011)
- Seachbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe. Ráiteas Tionchair Timpeallachta (RPS, 2006)
- Bunachar Sonraí Ar Líne an Ionaid Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta. Ar fáil ar líne ag <<http://maps.biodiversityireland.ie/#/Map>>. Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Tá sonraí ar fáil ar líne ar an líonra de láithreáin Natura 2000 (dá dtagrófar ina dhiaidh seo mar láithreáin Eorpacha²³) agus ar Limistéir Oidhreacht Náisiúnta, (NHAnna), nó Limistéir Oidhreacht Nádurtha atá beartaithe, (pNHAnna) atá i seilbh na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) ó <https://www.npws.ie/protected-sites> agus <https://www.npws.ie/maps-and-data> - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Ortafótagrafaíocht Shuirbhéireacht Ordanáis Éireann (SOÉ) (1995 go 2012) le haghaidh Limistéar Staidéir na Scéime
- Léarscáiliú agus grianghrafadóireacht ón aer Shuirbhéireacht Ordanáis Éireann ó <http://map.geohive.ie/> - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Léarscáiliú agus grianghrafadóireacht ón aer Shuirbhéireacht Ordanáis Éireann ó <http://map.geohive.ie/> - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- *Pseudorchis albida* ag Dabhach Uisce, Cathair na Gaillimhe – Tuarascáil maidir le cuardach i mBealtaine-Meitheamh 2005 (Roden, 2005)
- Taifid de speicis neamhchoitianta agus speiceas faoi chosaint don chearnóg eangaí 10km M22 agus M32, i seilbh Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta www.biodiversityireland.ie - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Taifid de speicis neamhchoitianta agus speiceas faoi chosaint don chearnóg eangaí 10km M32, i seilbh Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta www.biodiversityireland.ie - Arna rochtain i mí Feabhra 2025
- Taifid de speicis neamhchoitianta agus faoi chosaint le haghaidh cearnóga eangaí 10km M22 agus M32, i seilbh NPWS
- Torthaí imeacht 'Bioblitz' NBDC (2014 & 2015) ag campas OÉ, Gaillimh
- Sraith tuarascálacha éiceolaíocha a rinne RPS a bhaineann le Scéim Bóthair R336 go N59, Co. na Gaillimhe atá beartaithe, (RPS, 2012a; RPS, 2012b; RPS, 2013a; RPS, 2013b; agus, RPS, 2013c)
- Tionscadal Choill Bhearna, Tuarascáil Bhithéagsúlachta (Browne *et al.*, 2009)

²³ Foráiltear in Airteagal 3 den Treoir maidir le Gnáthóga Líonra éiceolaíoch Eorpach comhtháite de limistéir faoi chaomhnú speisialta a bhunú, faoin teideal Natura 2000. Is cuid den Líonra Natura 2000 seo iad na Limistéir faoi Chosaint Speisialta le haghaidh éan, mar atá ainmnithe ag an reachtaíocht ag cur na Treorach maidir le hÉin i bhfeidhm. Is é aidhm an líonra cabhrú le marthanacht na speiceas agus na n-éan is leochailí agus is mó atá faoi bhagairt san Eoraip. Ainmnítear na láithreáin sin mar "láithreáin Eorpacha" in Éirinn – arna sainiú faoi na hAchtanna um Pleanáil agus/nó na Rialacháin maidir le hÉin agus Gnáthóga mar (a) láithreán is iarrthóir a bhfuil tábhacht Comhphobail leis, (b) láithreán a bhfuil tábhacht Chomhphobail leis, (c) limistéar is iarrthóir faoi chosaint speisialta, nó (f) limistéar faoi chosaint speisialta. Déantar tagairt dóibh de ghnáth in Éirinn mar Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SACanna) agus Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAnna).

- Fíteashocheolaíocht agus éiceolaíocht na bpobal plandaí uisceach agus bogaigh Abhantrach Íseal na Coiribe, Co. na Gaillimhe. Imeachtaí Acadamh Ríoga na hÉireann 90B (5) (Mooney & O'Connell, 1990)
- Torthaí suirbhé ialtóg samhraidh ar Chaisleán Mhionlaigh á chur i gcrích ag McCarthy Keville, & O'Sullivan in 2022 (McCarthy, Keville, & O'Sullivan, 2022)
- Torthaí suirbhéanna éan a rinneadh le haghaidh Sheachbhóthar Chathair na Gaillimhe N6 in 2006 (RPS, 2006a)
- Torthaí na suirbhéanna éiceolaíocha a rinneadh mar chuid de na staidéir ar bhacainní agus roghnú bealaigh (Tionscadal Iompair N6 Chathair na Gaillimhe: An Tuarascáil maidir le Roghnú Bealaigh (Arup, 2016a)
- Tuarascálacha pleanála comhshaoil éagsúla i dtaca le forbairtí a bhaineann le OÉ, Gaillimh (MKO, 2020a, MKO, 2020b, MKO, 2020c, McCarthy, Keville & O'Sullivan, 2014a; McCarthy, Keville & O'Sullivan, 2014b; McCarthy, Keville & O'Sullivan, 2009a; McCarthy, Keville & O'Sullivan, 2009b; McCarthy, Keville & O'Sullivan, 2011; A.P. McCarthy Planning Consultants, 2007a agus 2007b; agus, Moore Group Environmental Services, 2011)
- An Chreat-treoir Uisce - Suirbhé ar Stoc Éisc Loch Coirib, Meitheamh 2014 (Kelly *et al.* 2015)

8.2.4.2 Comhairliúcháin

Chuathas i gcomhairle leis na heagraíochtaí seo a leanas atá ábhartha do chúrsaí éiceolaíochta:

- Rannán na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra den Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht (An Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta roimhe seo, agus roimhe sin arís an Roinn Ealaíon, Oidhreacht, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta)
- Iascaigh Intíre na hÉireann (IFI)
- Caomhnú Ialtóg Éireann (CIÉ)
- Cairde Éanlaith Éireann (CÉÉ)
- Cumann Luibheolaíochta na Breataine agus na hÉireann (BSBI)
- Kate McAney as Iontaobhas Fiadhúlra Vincent
- Baill eile an phobail a bhfuil eolas áitiúil/taifid acu (e.g. a bhaineann le faraí ialtóg)

Tá achomre tugtha thíos de chomhairliúcháin le Rannóg NPWS den Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta (An Roinn Ealaíon, Oidhreacht, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta roimhe seo agus roimhe sin arís An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta)/An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra agus IFI. Tá taifid speiceas nó plandaí áirithe faoi na ceannteidil ábhartha i gCuid 8.3 An Timpeallacht Ghhlactha.

Rannóg na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra den Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht

Tugtar thíos achomre ar na tuairimí foirmiúla, comhairliúcháin scríofa agus cruinnithe leis an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra (NPWS) tugtar na pointí a pléadh, agus na cinntí ar thángthas orthu.

Reáchtáladh cruinniú leis an NPWS an 3 Márta 2023 maidir le bonnlíne shuirbhé ar ialtóga 2018 agus raon feidhme na suirbhéanna a bheartaítear do shéasúr suirbhéanna 2023 agus aon cheanglais don Iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg.

Thug an NPWS faoi deara na suirbhéanna móra ar ialtóga a rinne foireann an tionscadail roimhe seo a sholáthair sonraí bonnlíne den scoth don Tionscadal, agus ba é cuspóir an chruinnithe cinneadh a dhéanamh maidir le conas na sonraí seo a thabhairt cothrom le dáta, lena n-áirítear scóip na suirbhéanna breise féideartha ar ialtóga.

Toisc go dteastaíonn ceadúnas ón NPWS chun suirbhéanna radairianaithe a dhéanamh agus i bhfianaise na suirbhéanna fairsinge ar ialtóga a rinneadh roimhe seo agus an riosca báis don chrú-ialtóg bheag nuair a gabhtar agus nuair a chlibeáiltear é chun críocha radairianaithe, aontaíodh gan na suirbhéanna seo a dhéanamh arís faoi láthair. Ina áit sin, bhí crú-ialtóga beaga le fáinneáil agus tugadh cuairt ar fharáí ialtóg aitheanta chun a fháil amach an bhfuil an patrún céanna gluaiseachtaí ialtóg ann agus a ndearnadh suirbhé orthu roimhe seo, i.e. go mbíonn ialtóga Chaisleán Mhionlaigh ar fara agus ar fhoráiste go príomha sa cheantar máguaird agus nach bhfuil aon nasc le fara ialtóg Halla Ebor. Comhlánaíodh na suirbhéanna seo freisin le traschriosanna siúlta agus suirbhéanna fairsinge brathadóra stataigh. Aontaíodh go ndéanfaí athbhreithniú ar an tírdhreach freisin chun a fháil amach an raibh aon athruithe ó na suirbhéanna roimhe seo a d'fhéadfadh athrú a dhéanamh ar ghluaiseacht, ar iompraíocht sealgaireachta nó ar phatrúin fara ialtóga laistigh den limistéar staidéir. Dhearbhaigh athbhreithniú ar thorthaí na suirbhéanna nach raibh aon athrú ar phatrún na ngluaiseachtaí ialtóg agus nach raibh aon ghá le tabhairt faoi radairianú.

Reáchtáladh cruinniú breise le NPWS an 5 Márta 2024 chun torthaí na suirbhéanna ialtóg a phlé agus dréacht an Iarratais ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg a phlé. Ní raibh rud ar bith eile le rá ag an NPWS ar na suirbhéanna ar ialtóga agus dheimhnigh siad an t-amlíne don phróiseas iarratais ar an gCeadúnas Maolaithe Ialtóg. Cheadaigh an NPWS an ceadúnas an 10 Aibreán 2024. Mar a thugtar le fios i gCuid 8.2.2 thuas, chuaigh Ceadúnas Maolaithe Ialtóg 2024 in éag an 31 Nollaig 2024, agus cuireadh iarratas ar cheadúnas nua maolaithe ialtóg faoi bhráid an NPWS an 1 Aibreán 2025 (san áireamh in Aguisín A.8.25 Cuid 2 den TMTT nuashonraithe seo). Foilsítear na ceadúnais maolaithe arna ndeonú ag an NPWS, in éineacht leis an iarratas agus aon doiciméadacht tacaíochta, ar a suíomh gréasáin ar <https://www.npws.ie/licensesandconsents/disturbance/application-for-derogation/bat-derogations-issued>.

Rinne an NPWS dhá aighneacht scríofa ag an Éisteacht ó Bhéal in 2020: ceann ar an 21 Feabhra 2020 agus an dara ceann ar an 11 Márta 2020.

Sa chéad cheann, d'iarr an NPWS soiléirithe maidir le:

- An réimeas screamhuisce atá ag feidhmiú i gcomharsanacht Chairéal Leacaigh agus a ghaol le gnáthóga leasa cáilitheacha a bhraitheann ar screamhuisce a bhaineann le Lochanna Chúil Each in SAC Loch Coirib
- Dí-uisciú i gcóngarach Phortach Mhaigh Cuilinn NHA agus rioscaí gaolmhara d'éiceolaíocht an phortaigh
- Bearta maolaithe maidir le fritileán réisc
- Gnáthóga cúitimh in Iarscríbhinn I a sholáthar

Sa dara ceann, d'fhreagair an NPWS ceisteanna a d'iarr an Dr Arnold, thar ceann an Bhoird Pleanála, maidir le cailliúint gnáthóg pábhála Aolchloiche lasmuigh de SAC Loch Coirib, teorainn SAC Loch Coirib i gcóngar Chaisleán Mhionlaigh, sainmhíniú gnáthóg pábhála aolchloiche, agus torthaí/grianghraif shainiúla relevé.

Áiríodh sa dara haighneacht ón NPWS freisin miontuairiscí dhá chruinniú a reáchtáladh leis an NPWS le linn na hÉisteachta ó Bhéal (an 21 Feabhra 2020 agus an 9 Márta 2020) mar ar pléadh na hábhair seo a leanas:

- Cúrsaí hidrigeolaíocha maidir le SAC Loch Coirib
- Cúrsaí hidrigeolaíocha maidir le NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn
- Soláthar gnáthóige cúitimh maidir le féarach Cailcreach agus fraochmhánna Tirim
- Bearta maolaithe don scréachóg reilige agus don fhabhcún gorm
- Bearta maolaithe maidir le fritileán réisc

Tá cóipeanna de na haighneachtaí a rinne an NPWS le linn na héisteachta ó bhéal in 2020 curtha san áireamh in Aguisín A.8.2.

An 24 Eanáir 2020, chuir an NPWS breithniú isteach i ndáil leis an N6 GCRR atá beartaithe, is ábhar do Iarratas Alt 51 Application. Ina mbreathnóireacht, rinneadh tagairt do TMTT 2018, Ráiteas Tionchair Natura 2018 agus Freagra 2019 ar Iarratas ar Fhaisnéis Bhreise. Reáchtáladh cruinniú leis an NPWS an 27 Feabhra 2020 maidir le haighneacht 2020, éin, éicea-hidrigeolaíocht agus TMTT. Féach Aguisín 8.2 chun na sonraí go léir a fháil. Cuirtear achoimre ar fáil thíos.

Thug an NPWS na tuairimí seo a leanas i dtaca le TMTT 2018:

Mír 1 - Éifeachtaí dóchúlacha ar láithreáin Eorpacha:

- Gnáthóga Iarscríbhinn I - Leasanna Cáilitheacha lena n-áirítear gnáthóg na pábhála aolchloiche [8240] gar do Mhionlach
- Nuashonruithe ar theorainn SAC Loch Coirib
- Hidreolaíocht SAC Loch Coirib - soiléireacht ag teastáil i ndáil le hathruithe ar an gcóras hidreolaíoch agus a thionchar ar an dobharcheantar screamhuisce mar thoradh ar Thollán Leacaigh - mar a tugadh aghaidh air i gCuid 4.12.1 den Tuarascáil ar an bhFreagra ar an Iarratas ar Fhaisnéis Bhreise 2019 (Imleabhar 1)
- Éin - Tharraing an NPWS ceisteanna anuas i dtaca le caillteanas gnáthóige agus ilroinnt agus an fhéidearthacht go mbeadh tionchar aige sin ar speicis éan SCI do na SPAnna i gcóngarach an N6 GCRR atá beartaithe

Mír 2 - Éifeachtaí dóchúlacha ar an gComhshaol:

- NHA Phortach Mhaigh Cuilinn - Ní mór measúnú a dhéanamh ar an bhféidearthacht atá ann maidir le tionchair agus ní mór bearta maolaithe a mholadh chun aghaidh a thabhairt ar dí-uisciú ‘Bhatailít Eibhir na Gaillimhe’ laistigh de limistéir ghearrtha le linn tógála agus oibriú an N6 GCRR beartaithe de réir mar is cuí
- Gnáthóga - Thug an NPWS dá aire go mbeidh roinnt cineálacha gnáthóige ann lena mbaineann tábhacht bithéagsúlachta áitiúil a chaillfear go buan agus ina bhfuil tionchair iarmharacha shuntasacha dóchúil, lena n-áirítear fuaráin chailcreacha, talamh féaraigh aigéid bhog-thaise, droch-eanach agus borrfhás, coillearnach leathanduilleach mheasctha, fála sceach agus crannteorainneacha. Chomh maith leis sin, d’fhéadfadh tionchar a bheith ag athruithe mar sin ar an bhfritileán réisc a tharlóidh mar gheall ar an Tionscadal agus as a bhféadfadh caillteanas gnáthóige tarlú i ‘mbainistiú fabhrach’. D’iarr an NPWS go dtabharfadh an t-iarratasóir soiléiriú breise
- Gnáthóg Chúiteach - D’athdhearbhaigh an NPWS go dtabharfadh sé cúnamh leis an léirmhíniú i gcás ina dtabharfaí tábla ina mbeadh sonraí maidir le láithreáin deontóra agus ghabhdóra, lena n-áirítear limistéir agus cineálacha gnáthóige i ngach ceann, ar mhaithe le soiléiriú a thabhairt, i measc nithe eile, ar na gnáthóga a chaillfí sna láithreáin ghabhdóra mar thoradh ar na bearta cúiteacha agus na nithe gnáthóige a bhainfí amach. Iarradh soiléiriú maidir le leasuithe a moladh sa Tuarascáil Fhreagartha ar Iarratas 2019 ar Fhaisnéis Bhreise maidir leis na Limistéir Sil-Leagain Ábhair i gCairéal Leacaigh (limistéir DA23, DA24, DA25, DA28)
- Éin - D’athdhearbhaigh an NPWS na nithe a tarraingíodh anuas ina bhreithnithe roimhe seo maidir leis an ngá atá le bainistiú gnáthóige fadtéarmach cúiteach don scréachóg reilige. Tharraing an NPWS ceisteanna anuas freisin maidir leis an bhféidearthacht go mbeadh tionchair ann don fhabhcún gorm agus d’éin gheimhrithe ag Loch an Dúlaigh ag éirí as gníomhaíocht pléascacha ag Cairéal Leacaigh (agus sa Chaisleán Gearr), agus na bearta maolaithe a bhí á moladh chun aghaidh a thabhairt ar thionchair den sórt sin
- Fritileán réisc - D’athdhearbhaigh an NPWS an imní a bhí air maidir leis na bearta maolaithe a moladh don speiceas Iarscríbhinn II seo, toisc gan dóthain sonraí a bheith iontu, mar a bhí ina mbreithnithe roimhe seo. Chonaic an NPWS gur gá aghaidh a thabhairt ar an gceist sin chun a chinntiú go mbeifear in ann na bearta maolaithe a moladh a chur i gcrích
- Ialtóga - D’iarr an NPWS soiléiriú i ndáil le faisnéis ar dhaoine den crú-ialtóg bheag a soláthraíodh maidir le criosanna lárnacha beatha d’ialtóga, ag rá go bhfuil na conclúidí in TMTT 2018 i dtaca le

hialtóga ag brath ar i) cur i bhfeidhm éifeachtach agus caoithiúil na mbeart maolaithe agus cúitimh sin ag céim na tógála nó roimhe, ii) a bhfeidhmiú éifeachtach leanúnach ar feadh shaolré an N6 GCRR atá beartaithe, agus iii) a gcosaint in aon tionscadal amach anseo agus i bpleanáil forbartha

- Nascacht Gnáthóige - Bhí aird ag an NPWS ar an soiléiriú maidir le nascacht gnáthóige don chat crainn, an iora rua agus an laghairt choiteann a leagadh amach i dTuarascáil Fhreagartha na hIarrata ar Fhaisnéis Bhreise 2019

Míreanna eile:

- Cheistigh an NPWS méid agus nádúr na dtionchar gnáthóg agus/nó athruithe in SAC Loch Coirib agus thug sí ar aird gur athraíodh bealach rochtana chun cuid de Phábháil Aolchloiche Iarscríbhinn I [*8240] a sheachaint, ag seachaint tionchair ar SAC Loch Coirib. Cheistigh an NPWS an t-athrú ar teorainn SAC Loch Coirib agus mionearráidí léarscáilithe an NPWS a bhain leis an N6 GCRR beartaithe; ó 2018, tá teorainn SAC Loch Coirib athbhreithnithe agus foilsithe ag an NPWS agus ionchorpraíodh an teorainn athbhreithnithe sa TMTT nuashonraithe seo
- Tarraingíodh anuas tuairimí ar an réimeas hidrigeolaíoch a bhaineann le Tollán Leacaigh ar an dobharcheantar screamhuisce. Thug siad dá n-aird nach léir an nascacht hidreolaíoch idir na héiceachórais talún atá spleách ar screamhuisce (GWDTEenna) sa SAC, go háirithe na gnáthóga eanaigh laistigh de SAC Loch Coirib. Cheistigh siad freisin cibé an dteastaíonn tuilleadh iniúchta ar an draenáil screamhuisce a bhaineann le hobair tógála tollánaithe, le linn agus tar éis na forbartha, agus bacainní ‘dlúth-uisce’ a áireamh ar Eanach Loch Coirib 1 agus ar an gconclúid nach mbeidh tionchar aige air sin. Fiosraíodh é sin agus tá na torthaí le fáil in TMTT 2018 agus sa TMTT nuashonraithe seo
- Admhaíodh soiléiriú na ceiste a tharraing an NPWS anuas maidir leis an measúnú ar shainchuspóirí caomhnaithe na Láithreán Ainmnithe sonrach laistigh de TMTT 2018. Tá an soiléiriú sin san áireamh sa TMTT nuashonraithe seo freisin
- Admhaíodh an fhaisnéis bhreise a cuireadh ar fáil maidir leis an mbaol go dtarlódh imbhualladh éan leis an droichead, lena n-áirítear nár críochnaíodh aon suirbhéanna oíche, agus go meastar gur leor measúnacht tionchair ar SCInna ionchasacha ó SPAnna comharsanachta ag cur san áireamh nach mbeidh an droichead soilsithe, sonraí ó shuirbhéanna a rinneadh go dtí seo agus an litríocht atá ar fáil
- D’athdhearbhaigh an NPWS a inní maidir le NHA Phortach Mhaigh Cuilinn, go bhféadfadh go mbeidh de thoradh ar dhí-uisciú bhaitilit Eibhear na Gaillimhe, laistigh de limistéar gearrtha le linn tógála agus oibriú an N6 GCRR atá beartaithe, go n-ísleofar maoschlár na talún portaigh, le turnamh móna agus tionchar diúltach dá réir sin ar éiceolaíocht an phortaigh
- Cuireadh tuairimí in iúl maidir le roinnt gnáthóga a chaillfí go buan agus ina bhféadfadh tionchair iarmharacha shuntasacha tarlú, lena n-áirítear fuaráin chailcreacha, féaraigh aigéid bhog-thaise, droch-eanach agus borrfhás, coillearnach leathanduilleach mheasctha, fálta sceach agus crannteorainneacha. Cuireadh tuairimí in iúl freisin maidir leis an limistéar coillearnaí, an crannteorainn agus an fál sceach atá á soláthar don dearadh tírdhreacha a leagan amach go soiléir
- Bhí aird ag an NPWS ar an achoimre maidir le cailleanas gnáthóige Iarscríbhinn I a bhain le cailleanas iarmharach tar éis do bhearta cúiteacha a bheith curtha i bhfeidhm. Luaigh an NPWS arís go raibh sé den tuairim go ndéanfar roinnt de na cailleanais sin a chúiteamh trí ghnáthóg a lonnú ó shuíomh amháin (láithreán deontóra) go suíomh eile (láithreán gabhdóra)
- Iarradh soiléiriú maidir le cúiteamh gnáthóige a bhaineann leis na Limistéir Sil-Leagain Ábhair
- Mhaígh an NPWS arís go raibh gá le bainistiú gnáthóige fadtéarmach cúiteach don scréachóg reilige
- Tarraingíodh ceisteanna anuas maidir leis an bhféidearthacht go mbeadh tionchair ann don fhabhcún gorm agus d’éin gheimhrithe ag Loch an Dúlaigh ag éirí as gníomhaíocht pléasctha ag Cairéal Leacaigh (agus sa Chaisleán Gearr)
- Bhí inní ar an NPWS maidir le cailleanas gnáthóige a d’fhéadfadh tarlú i ‘mbainistiú fabhrach’ a d’fhéadfadh difear a dhéanamh do speiceas an fhritileáin réisc. Bhí inní freisin ar an NPWS maidir leis na bearta maolaithe a bhí beartaithe don speiceas Iarscríbhinn II sin

- Cuireadh tuairimí in iúl maidir le daonraí den chrú-ialtóg bheag agus maidir leis an bhfaisnéis a bhí le soláthar i ndáil le criosanna lárnacha beatha (CSZ)
- Tá aird ag an NPWS ar an soiléiriú i ndáil le nascacht gnáthóige don chat crainn, don iora rua agus don laghairt choiteann

Mar is léir ar fud an TMTT nuashonraithe seo, cuireadh na breathnuithe agus tuairimí seo san áireamh agus cuireadh i bhfeidhm iad le linn an scrúdaithe agus na hanailíse ar an TMTT nuashonraithe seo.

Sular cuireadh isteach TMTT 2018 chuig an mBord Pleanála i mí Dheireadh Fómhair 2018 mar chuid d'Iarratas Alt 51, bhí sé chruinniú ann leis an NPWS: ar an 2 Iúil 2014, 26 Márta 2015, 24 Feabhra 2016, 29 Márta 2017, 18 Aibreán 2017 agus an 3 Lúnasa 2017. Fuarthas freagra foirmiúil ar an gcomhairliúchán a bhain le Tuarascáil Scópála neamhfhoirmiúil RTC ón Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta an 10 Lúnasa 2016 agus fuarthas dhá dhoiciméad a bhain leis an dréacht-TMTT agus an dréacht-NIS ar an 16 agus 18 Eanáir 2018 (Tag. G Pre00241/2016 – tá cóip de áirithe in Aguisín A.8.2).

Bhí raon leathan comhairliúcháin agus plé leis an NPWS a chlúdaigh riachtanais agus próisis ghinearálta a bhaineann le scóip agus ullmhú TMTT 2018 agus an NIS 2018, na suirbhéanna agus na torthaí éiceolaíochta bonnlíne, luacháil gabhdóirí éiceolaíochta, maolú, measúnacht tionchair, cuspóirí caomhnaithe, ceadúnais mhaolaithe, pleananna úsáide talún tacaíochta agus straitéisí iompair agus teorainn agus QInna SAC Loch Coirib. Rinne an NPWS na tuairimí/tráchtairacht ábhartha seo a leanas d'ullmhú TMTT 2018 agus an próiseas measúnaithe cuí, agus sholáthair nótaí freisin ar dhréacht den TMTT:

- Ní mór don Tuarascáil MTT aghaidh a thabhairt ar na héifeachtaí suntasacha is dóigh a bheidh acu ar láithreáin Eorpacha. Féadfaidh an Tuarascáil MTT a bheith ar aon líne agus crostagairt nó léiriú a thabhairt ar Ráiteas Tionchair Natura ach ní fhéadfaidh sé na héifeachtaí is dóigh a bheidh aige ar láithreáin Eorpacha a fhágáil ar lár, a dhearmad nó a eisiamh. Tá saincheisteanna a d'ardaigh an NPWS a bhain go sonrach le Measúnú Iomchuí liostaithe ar leithligh i Ráiteas Tionchair Natura agus níl athrá déanta orthu anseo. Tugadh aghaidh air sin i gCuid 8.5.4.1 den chaibidil seo.
- Ní mór measúnú a dhéanamh sa Tuarascáil MTT ar na héifeachtaí suntasacha is dóigh a bheidh ar Limistéir Oidhreacht Nádúrtha agus ar na Limistéir Oidhreacht Nádúrtha atá beartaithe agus atá roghnaithe i gcomhair 'gnéithe spéise' agus ba chóir iad sin a úsáid chun treoir a thabhairt do raon feidhme an mheasúnaithe agus na hanailíse eolaíochta sa Tuarascáil MTT. Ní mór dó measúnú a dhéanamh freisin ar na héifeachtaí suntasacha is dóigh a bheidh aige ar láithreáin neamhrechtúla cosúil le limistéir bithéagsúlachta áitiúla. Tugadh aghaidh air sin i gCuid 8.5.4.2 le haghaidh Limistéir Oidhreacht Nádúrtha, agus i gCuid 8.5.13 le haghaidh limistéir bithéagsúlachta áitiúla.
- Ba cheart treoir reatha maidir le MTT a leanúint nuair a bheidh an Tuarascáil MTT á hullmhú, agus aird freisin ar athruithe i léirmhíniú agus i gcur i bhfeidhm na dTeoracha AE maidir leis an Dúlra agus sa reachtaíocht náisiúnta a éiríonn as cásdlí. Ba cheart go mbeadh an téarmaíocht a úsáidtear ar aon dul leis an reachtaíocht agus cásdlí, agus go háirithe tástálacha sonracha an phróisis measúnaithe. Tugadh é sin chun críche agus tá tagairt de ar fud na caibidle seo.
- Ba cheart go gcuirfí san áireamh sa TMTT príomhghabhdóirí éiceolaíochta agus ba cheart dó sonraí, faisnéis agus anailís a chur i láthair atá sonrach agus ábhartha don Tionscadal, lena n-áirítear tréithriú na ngnáthóg mar Iarscríbhinn I/cineálacha gnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I (nó a mhalairt de réir mar a bheidh) le bonn cirt eolaíoch agus fianaise thacaíochta (cosúil le sonraí pobail maidir le fásra) chun tacú leis na conclúidí a baineadh as. Ba cheart go ndéanfaí suirbhé i suirbhéanna luibheolaíochta ar speicis chosanta nó neamhchoitianta atá ar eolas nó a d'fhéadfadh tarlú laistigh den áit (e.g. *Pseudorchis albida* agus *Allium schoenoprasum*). Ba cheart go ndéanfaí measúnú sa mheasúnú ar thionchair ar chineálacha gnáthóg Iarscríbhinn I agus na héifeachtaí is dóigh a bheidh acu ar struchtúr agus feidhm gnáthóige agus ba cheart a mheas cibé an bhféadfadh stádas caomhnaithe náisiúnta neamhfhabhrach nó a bheadh ag dul chun donais a bheith mar thoradh ar chaillteanas gnáthóige. Tugadh é sin chun críche i gCuid 8.3.5 8.5.5 den chaibidil seo.
- Ní mór tuairisc iomlán agus mionsonraithe de na gnéithe go léir den N6 GCRR atá beartaithe a áireamh sa TMTT. Tá siad sin san áireamh i gCuid 8.4 den chaibidil seo, agus i gCaibidil 5 den TMTT nuashonraithe seo.

- Ní mór don Tuarascáil MTT measúnú a dhéanamh ar thionchair charnacha ionchais, go háirithe ar fhorbairtí reatha agus ar fhorbairtí ceadaithe atá beartaithe, mar aon le sonraí faoi aon bhearta maolaithe a bhfuil feidhm leo. Ba chóir go ndéanfaí scrúdú sa mheasúnú ar thionchair charnacha ar éifeachtaí a éiríonn ó fhorbairtí reatha nó stairiúla a bhféadfadh iarmhairtí a bheith acu ón dáta a raibh feidhm leis na ceanglais MTT. Tá sé sin san áireamh i gCuid 8.8 den chaibidil seo.
- Ba cheart na sonraí iomlána maidir leis na bearta maolaithe a thabhairt agus a thaispeáint ar na léarscáileanna. Ba cheart measúnú a dhéanamh freisin ar na héifeachtaí is dóigh a bheidh ag bearta maolaithe iad féin agus ba cheart iad a mhaolú nuair is gá. Ba cheart a léiriú freisin go bhfuil bearta maolaithe éifeachtach ó thaobh dul i ngleic leis na héifeachtaí a thagann chun cinn agus ba chóir a léiriú go bhfuil sé féideartha laistigh de shaintréithe agus srianta sonracha an láithreáin forbartha atá beartaithe. Léirítear bearta maolaithe i bhFíoracha XX Imleabhar 3 den TMTT nuashonraithe seo.
- Ba cheart maoirseacht speisialta iomchuí a mholadh de réir mar is gá lena chinntiú go gcuirtear bearta maolaithe i bhfeidhm i gceart ag gach céim den N6 GCRR atá beartaithe, lena n-áirítear céimeanna conartha na réamhoibreacha. Tá sé sin san áireamh i gCuid 8.6 den chaibidil seo.
- Ba cheart gur leor iad na measúnuithe sa Tuarascáil MTT chun tacú le haon iarratas ar cheadúnais nó maolú a d'fhéadfadh a bheith riachtanach chun cur isteach ar speicis atá faoi dhianchosaint nó faoi chosaint agus a gcuid áiteanna pórúcháin nó scíthe. Bhronn an NPWS Ceadúnas Maolaithe Ialtóg don N6 GCRR atá beartaithe in Aibreán 2024, agus an fhaisnéis maidir leis sin áirithe sa chaibidil seo i gCodanna 8.3.8.2, 8.5.7.2, 8.6.5.2, 8.7.5.2, 8.8.5, agus 8.9.2, agus san iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg 2025 (féach Aguisín A.8.25 Cuid 2 den TMTT nuashonraithe seo).
- Tá an NPWS i mbun na tacair shonraí léarscáilithe digiteacha a nuashonrú sa réamh-mheastachán ITM ar léarscáiliú nua-aimseartha OSI. I gcás láithreáin Eorpacha nach bhfuil sé sin críochnaithe go fóill, ba cheart teorainn na láithreán Eorpach a thíolacadh ar léarscáiliú atá san áireamh in TMTT/NIS a bheith bunaithe ar léirmhíniú ar a shuíomh i gcoibhneas lena shuíomh beartaithe ar an léarscáiliú oifigiúil 6" (i gcoibhneas leis na gnéithe topagrafacha a leanann sé ar an tacar sonraí léarscáilithe sin). Mar a dúradh thuas, rinne an NPWS athbhreithniú ar an léarscáiliú ó shin agus ionchorpraíodh na teorainneacha deiridh isteach sa TMTT nuashonraithe seo.

Cuireadh san áireamh na breathnuithe agus na tuairimí sin agus cuireadh i bhfeidhm iad ar fud TMTT 2018 agus sa TMTT nuashonraithe seo.

Iascach Intíre Éireann (IFI)

Tar éis na gcomhairliúchán mionsonraithe le hIascach Intíre Éireann chun luach an chúrsa uisce a phlé chun eolas a thabhairt do TMTT 2018 agus Ráiteas Tionchair Natura 2018, mar a shonraítear thíos, ní raibh gá le haon chomhairliúchán breise maidir leis an TMTT nuashonraithe seo le hIascach Intíre Éireann toisc nár athraigh dearadh dhroichead Abhann na Gaillimhe agus na n-oibreacha gaolmhara máguaird ó 2018 go pointe a d'athródh an tionchar féideartha ar Abhainn na Gaillimhe. Rinne na sain-éiceolaithe uisceacha teagmháil le hIascach Intíre Éireann chun an Roinn a chur ar an eolas faoina raibh ar intinn acu le láithreáin leictre-iascach a dhéanamh ar shruthchúrsaí i gcóngarach an Tionscadail i Lúnasa agus Meán Fómhair 2023 tar éis fógra a thabhairt d'Iascach Intíre Éireann, faoi choinníollacha ceadúnais na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide (DECC). Rinneadh an suirbhé i gcomhréir le dea-chleachtas (CEN, 2003; CFB, 2008) agus ceanglais cheadúnaithe Alt 14.

De réir TMTT 2018 agus NIS 2018, bhí dhá chruinniú ar siúl le hIascaigh Intíre Éireann chun luach iascaigh na sruthchúrsaí a bheidh á dtrasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe a phlé: an chéad chruinniú an 14 Lúnasa 2014 agus an dara ceann an 15 Meán Fómhair 2016.

I rith na gcruinnithe sin, agus mar fhreagra a bhain leo, rinne IFI na breathnuithe seo a leanas.

- Seachnaíonn an limistéar ina bhfuil an N6 GCRR atá beartaithe na limistéir is leochailí agus is tábhachtaí i gcomhair iascaigh
- Is córas abhann a bhfuil tábhacht náisiúnta leis le haghaidh bradán an Atlantaigh í Abhainn na Gaillimhe. Tacaíonn Cuisle Bhearna leis an mbreac geal agus leis an mbradán Atlantach agus bheadh an sruthchúrsa seo ar cheann de na príomhláithreáin do na speicis sin sa cheantar, agus seachas Abhainn na Gaillimhe is é sin an chuisle is tábhachtaí a mbeidh tionchar ag an N6 GCRR atá beartaithe air. Rinne IFI oibreacha

feabhsúcháin ar Chuisle Bhearna le déanaí, go háirithe don bhreac geal. Téann limistéar sceathraí an bhric ghil i gCuisle Bhearna le sruth ón N6 GCRR atá beartaithe. Tacaíonn Cuisle Chnoc na Cathrach leis an mBreac Geal agus tá gnáthóg sceathraí den bhreac geal i gCuisle na Páirce Nua (ó thuaidh de Thóin na Brocaí) Tá droch-ghnáthóg ag Abhainn Thír an Oileáin le haghaidh salmainidí agus rinneadh draenáil mhór air le gairid anuas mar chuid de bhearta um chosc tuilte. Is beag salmainidí ná eascanna a fuarthas nuair a rinneadh leictriascaireacht ar an sruthchúrsa seo. Tá liús in Abhainn Thír an Oileáin

- Ní raibh aon taifid de láithreacha sceathraí ag Iascach Intíre Éireann i gcomhair salmainidí ag aon cheann de phointí trasnaithe an tsruthchúrsa atá beartaithe feadh an N6 GCRR atá beartaithe
- Tá láithreáin screathraí loimpre ar bhruacha Abhainn na Gaillimhe. Thug IFI loimpre mhara faoi deara ag dul suas síos Cora na mBradán agus ag sceitheadh in abhantrach uachtair ag Cong – tagann sé sin salach ar roinnt foinsí foilsithe ina luaitear gur measadh go raibh srian ar an speiceas faoi Chora na mBradán i gCathair na Gaillimhe
- Tá líon mór eascann in Abhainn na Gaillimhe agus d’fhéadfaidís a bheith i sruthchúrsaí eile atá i gceist ach líon níos lú díobh. Soláthraíodh pasáiste eascann ag Cora na mBradán chun imirce a éascú ó na 1950í. Bheadh imní faoi aon srian ar imirce eascann
- Ní thacaíonn Loch Bhaile an Dúlaigh le salmainidí nó loimpre ach úsáidtear é i gcomhair garbhiascaireachta (i.e. Péirse, Róiste, Bran agus Liús). Tá an dobharlach sin leochaileach ó slatiascaireacht seachas ó pheirspictíocht éiceolaíoch i dtéarmaí iascaigh
- Tá tábhacht le slatiascaireacht agus le loingseoireacht ar Abhainn na Gaillimhe. Ní dhéantar go leor iascaireachta ar Lochanna Chúil Each
- Tá Piardóg liathbhán i Loch Coirib (tá líon beag díobh in Abhainn an Chláir ó thuaidh den N6 GCRR atá beartaithe) agus d’fhéadfaidís a bheith in Abhainn na Gaillimhe freisin
- Beidh prótacail bhithshlándála an-tábhachtach don N6 GCRR atá beartaithe. Tá fadhb shuntasach le *Lagarosiphon major* agus leis an Diúilicín Riabhach i gcóras na Coiribe. Caithfear treoirlínte IFI ar bhithshlándáil a leanúint le haghaidh an dá shuirbhé don TMTT agus ag céim na tógála don Tionscadal
- Tá an Ghlúineach Bhiorach agus Lus na Pléisce in Abhainn Thír an Oileáin agus in Abhainn na Gaillimhe
- Is é aidhm fhadtéarmach IFI caighdeán na gcuislí agus na n-abhann a fheabhsú. Níor cheart don N6 GCRR bóthair atá beartaithe cur isteach ar an aidhm sin. Tá teipthe ar phobal an bhric ghil i sruthchúrsaí feadh chuid thiar an N6 GCRR atá beartaithe agus is é an aidhm fhadtéarmach na speicis sa limistéar sin a chur ar ais
- Tá imní faoi sceitheadh uisce stoirme, go háirithe sceitheadh díreach chuig sruthchúrsaí. Ba cheart dul i ngleic leis sin sa mhodheolaíocht deartha agus tógála don N6 GCRR atá beartaithe
- Ba cheart pasáiste a chur ar fáil d’iasc trí thóchair a chur faoi bhun leibhéil an ghrinnill, ag cinntiú nach méadaítear na leibhéil srutha, lena n-áirítear guairí nó maolú, agus cothabháil a dhéanamh orthu sin nuair is gá
- Beidh athchóiriú/ath-insealbhú gnáthóige ag teastáil i ndiaidh oibreacha sa chuisle
- Tá iarrtha ag IFI a bheith ar an láthair i rith na tógála agus go háirithe le haghaidh aon atreorú ar an gcuisle. D’fhéadfadh leictriascaireacht a bheith ag teastáil chun aon iasc a ghabhfad a bhogadh le sruth ó na hoibreacha tógála
- Tá ráiteas modha mionsonraithe iarrtha ag IFI ón gconraitheoir roimh na hoibreacha sa chuisle
- Ní cheadófar oibreacha sa chuisle ach amháin idir 1 Iúil agus deireadh Mheán Fómhair de réir threoir IFI (IFI, 2016)
- Ba cheart rochtain ar Abhainn na Gaillimhe a choimeád ar bhruacha thoir agus thiar shuíomh trasnaithe Abhainn na Gaillimhe

- Dheonaigh Oifig na nOibreacha Poiblí cead Alt 50 do na tóchair atá beartaithe. Is tóchair bhosca iad na tóchair sin le gairbhéal 300mm sa leaba srutha
- Tugann an IFI faoi deara go bhfuil na córais bheartaithe chun uisce dromchla a chóireáil ón N6 GCRR atá beartaithe ag obair go maith tríd is tríd

Níor tháinig aon athrú ar na ceanglais sin ón IFI ó 2018, toisc nach raibh aon chomhairliúchán ar bun le IFI ó shin ná níl aon chál leis maidir leis na tionchair iascaigh a d'fhéadfadh a bheith ag baint leis an Tionscadal, agus ionchorpraíodh iad sa TMTT nuashonraithe seo.

8.2.5 Limistéar staidéir na scéime agus Bailiú Sonraí Bonnlíne

8.2.5.1 Limistéar Staidéir na Scéime

Tagraíonn an téarma “Límistéar Staidéir na Scéime” nuair a úsáidtear é sa chaibidil seo, don limistéar staidéir leathan ar tugadh srianta éiceolaíocha faoi deara i dtús báire do staidéir roghnú srianta agus bealaí don N6 GCRR atá beartaithe (féach Fíoracha 8.1.1 agus 8.1.2). Sin é an scála geografach ag a ndearnadh go leor de na suirbhéanna éiceolaíocha ar leibhéal MTT ar an gcéad dul amach. I gcás cuid mhaith de na gabhdóirí éiceolaíocha, rinneadh suirbhéanna freisin laistigh de limistéar staidéir níos srianta, dírithe ar thionchair ionchais a mheas laistigh de Chríos Tionchair (CT)²⁴ an Tionscadail. Déantar cur síos i gCuid 8.2.5.2 thíos, ar an limistéar(limistéir) staidéir a bhaineann le gach gabhdóir éiceolaíoch agus, nuair is ábhartha, léirítear na limistéir staidéir sin freisin ar Fhíoracha 8.1.1 go 8.39.15 a ghabhann leis.

8.2.5.2 Suirbhéanna Allamuigh

Tugtar cuntas sa chuid seo ar na modheolaíochtaí suirbhéireachta éiceolaíocha éagsúla a úsáideadh chun faisnéis bonnlíne éiceolaíoch a bhailiú ag ullmhú na caibidle seo. Tá na suirbhéanna a rinneadh achoimrithe thíos i Tábla 8.2 leis an gcur síos iomlán de na modheolaíochtaí suirbhéireachta a cuireadh i láthair in Aguisín A.8.1. Rinneadh suirbhéanna idir 2022 agus 2024 chun na torthaí bonnlíne ó shuirbhéanna roimhe seo a dheimhniú agus aon athruithe a shainaithint agus thug na suirbhéanna sin treoir don TMTT nuashonraithe seo.

Sainaithníodh sa chleachtadh scópála a rinneadh le haghaidh na staidéar roghnú srianta agus bealaí don N6 GCRR atá beartaithe go raibh roinnt gabhdóirí éiceolaíocha leochaileacha laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime a bhféadfadh tionchar a bheith ag an N6 GCRR atá beartaithe orthu. Mar thoradh air sin, rinneadh suirbhé MTT le haghaidh go leor de na gabhdóirí éiceolaíocha seo ag céim roghnú bealaigh an N6 GCRR atá beartaithe d'fhonn treoir a thabhairt leis an gconair bhealaigh is dealraithí a roghnú don N6 GCRR, toisc mar gheall ar a luach éiceolaíoch go raibh seans an-mhór ann go mbeadh tionchar acu ar aicmiú na roghanna bealaigh. Mar sin féin, rinneadh go leor de na suirbhéanna seo thar Limistéar Staidéir na Scéime, ar limistéar níos mó é (féach freisin Cuid 8.2.5.1) agus ag taifeach a bhí oiriúnach le faisnéis a bhailiú chun cuidiú leis na staidéir ar bhacainní agus roghnú bealaigh, dá bhrí sin an riachtanas suirbhéanna breise a dhéanamh mar bhonn eolais do TMTT 2018 i séasúir/mblianta ina dhiaidh sin chun cur leis an bhfaisnéis a bailíodh cheana féin agus chun aon bhearnaí a líonadh, ar bhonn spásúil, i dtacair shonraí bonnlíne éiceolaíocha. Faoi gach cuid thíos, i gcás inar tugadh faoi shuirbhéanna difriúla a bhaineann le gabhdóir éiceolaíoch áirithe (m.sh. gnáthóga) thar roinnt séasúr suirbhé nó ag cumhdach áiteanna geografacha difriúla feadh bhealach an Tionscadail, tá tuairisc tugtha ar gach ceann de na suirbhéanna a rinneadh in ord croineolaíoch. Mar a shonraítear i gcodanna den chaibidil seo ar ball, cé nár bh gá roinnt de na suirbhéanna a dhéanamh in athuair níl aon bhearna san fhaisnéis bhonnlíne a bailíodh chun tacú leis an measúnacht tionchair a chuirtear i láthair sa TMTT nuashonraithe seo. Tá an chúis nach raibh gá roinnt suirbhéanna a dhéanamh arís mínithe sna codanna ábhartha de Chuid 8.3.

²⁴ Is ionann an 'crios tionchair' i gcomhair forbartha agus an limistéar ar a bhféadfadh gnéithe éiceolaíocha a bheith faoi réir tionchar suntasach mar thoradh ar an bhforbairt atá beartaithe agus gníomhaíochtaí gaolmhara (CIEEM, 2016) – féach Cuid 8.3.1 chun tuilleadh sonraí a fháil ar an gCrios Tionchair mar a bhaineann sé leis an Tionscadal.

Tábla 8.2 Suirbhéanna Éiceolaíocha agus Dátaí Suirbhé idir 2013 agus 2023

Suirbhéanna Éiceolaíochta agus Dátaí na Suirbhéanna		
Suirbhé	Dáta(i) Suirbhéanna	Suirbhéir(i)
Suirbhéanna ar Ghnáthóga²⁵:		Botanical, Environmental & Conservation (BEC) Consultants Ltd., Scott Cawley Ltd. agus luibheolaithe neamhspleácha éagsúla lena n-áirítear an Dr Joanne Denyer, an Dr John Conaghan, an Dr Janice Fuller, Katharine Duff, Eamon O’Sullivan, Roger Goodwillie, an Dr Cilian Roden, Michelle O’Neill agus Mary O’Connor.
SAC Loch Coirib – Áiteanna Roghnaithe (RS)	Iúil go Meán Fómhair 2013	
Suirbhé ar fhuaráin chlochraithe (RS)	Márta go Meitheamh 2014	
Limistéar Staidéir Limistéar Caomhantais Speisialta (SAC) Loch Coirib (RS)	Bealtaine 2017 go Eanáir 2018	
Láithreáin Éiceolaíocha ²⁶ (RS)	Meitheamh go Deireadh Fómhair, 2014	
Gnáthóga uisceacha (RS)	Meitheamh go Meán Fómhair, 2014	
Suirbhé ar fhuaráin chlochraithe i gCairéal Leacaigh (MTT)	Meitheamh 2015 Iúil 2023	
Suirbhéanna ar ghnáthóga MTT (MTT)	Meán Fómhair go Nollaig, 2015 Iúil go Deireadh Fómhair 2016 Bealtaine go Deireadh Fómhair 2017	
	Iúil go Deireadh Fómhair 2023	Scott Cawley Ltd., John Conaghan agus Eamonn Delaney
Suirbhéanna ar ghnáthóga (Relevés)	Iúil go Deireadh Fómhair 2019	Scott Cawley Ltd.
Suirbhéanna ar Ghnáthóg Uisceach agus ar Fhásra Uisceach: SAC Loch Coirib – Láithreacha Roghnaithe	Lúnasa – Deireadh Fómhair 2023	Nick Stewart agus Ross Macklin
Suirbhéanna ar Speicis Phlandaí Cosanta:		
Síofróg uisce <i>Najas flexilis</i> (RS)	Meitheamh go Meán Fómhair, 2014	An Dr Cilian Roden
Caonach crúcach snasta <i>Hamatocaulis vernicosus</i> (RS)	Meán Fómhair 2014	An Dr Rory Hodd
Suirbhé ar Mhamaigh (Non-volant):		
Suirbhé ar mhadraí uisce (Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each) (RS)	Aibreán agus Bealtaine, 2014	Scott Cawley Ltd.

²⁵ Rinneadh roinnt suirbhéanna éiceolaíocha i rith na staidéar ar bhacainní agus roghnú bealaigh don N6 GCRR atá beartaithe in 2014 agus rinneadh iad ar scála spásúil difriúil agus gan tagairt d’aon Chrios Tionchair de réir mar a bheadh baint aige le Teorainn na Measúnachta. Thug na suirbhéanna sin treoir níos déanaí do shuirbhéanna éiceolaíocha MTT agus ar mhaithe le héascaíocht cuireadh in iúl iad le RS i lúibíní i dTábla 8.2. Tá na suirbhéanna sin a rinneadh a bhaineann go sonrach leis an Measúnacht Tionchair Timpeallachta measúnú agus a Chrios Tionchair curtha in iúl le Measúnacht Tionchair Timpeallachta (MTT) i lúibíní.

²⁶ Is láithreáin iad Láithreáin Éiceolaíocha, sa chás seo, ina bhfuil luach ionchais éiceolaíoch do na gnáthóga iontu: i.e. a gcinntear go bhfuil Tábhacht Áitiúil ar a laghad leo (luach níos airde) (tagair don Údarás um Bóithre Náisiúnta, 2009 chun tuilleadh sonraí a fháil). Sainíodh teorainneacha na Láithreán Éiceolaíoch ar dtús báire bunaithe ar léirmhíniú na hortafótagrafaíochta agus an fhaisnéis reatha atá ar fáil faoi ghnáthóga a bhailiú, i gcomhar le cleachtadh fírice ón talamh chun an léirmhíniú ortafótagrafaíochta a dheimhniú. Rinneadh mínghlanadh ansin ar na teorainneacha sin, mar ba chúí, bunaithe ar thorthaí na suirbhéanna éagsúla a rinneadh ar ghnáthóga.

Suirbhéanna Éiceolaíochta agus Dátaí na Suirbhéanna		
Suirbhé	Dáta(i) Suirbhéanna	Suirbhéir(i)
Suirbhé ar mhadraí uisce ²⁷ (Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each) (MTT)	Lúnasa agus Meán Fómhair 2023/Deireadh Fómhair agus Samhain 2023	Triturus Environmental Ltd./ Scott Cawley Ltd.
Suirbhé ar mhamaigh (gan ialtóga san áireamh)	Aibreán go Meitheamh agus Deireadh Fómhair/Samhain, 2015 Deireadh Fómhair 2016 Deireadh Fómhair/Samhain 2017	Scott Cawley Ltd. agus an Dr Chris Peppiatt
	Deireadh Fómhair agus Samhain 2023	Scott Cawley Ltd.
Suirbhéanna ar ialtóga:		
Suirbhéanna tógála (RS agus EPRC)	Iúil go Deireadh Fómhair, 2014 Lúnasa/Meán Fómhair 2015 Iúil/Lúnasa 2016 Meitheamh/Iúil 2017 Lúnasa 2018	Scott Cawley Ltd. agus speisialtóirí neamhspleácha ar ialtóga lena n-áirítear Conor Kelleher, Brian Keeley, Isobel Abbott, Barbara McNerney, Caroline Shiel agus Barry Ryan
	Bealtaine go Meán Fómhair 2023	Scott Cawley Ltd., Arup agus speisialtóirí neamhspleácha ar ialtóga lena n-áirítear Barbara McNerney, agus Caroline Shiel
Suirbhéanna ar gheimhriúchán i rith an gheimhridh (RS agus EPRC)	Márta 2014 & Feabhra, 2015 & 2016	
Suirbhéanna ar chrainn (EPRC)	Aibreán go Samhain, 2015 Aibreán 2023	Scott Cawley Ltd.
Suirbhéanna ar traschriosanna siúlta	Meitheamh/Iúil, 2014	Scott Cawley Ltd. agus speisialtóirí neamhspleácha ar ialtóga lena n-áirítear Conor Kelleher, Brian Keeley, Isobel Abbott, Barbara McNerney, Caroline Shiel agus Barry Ryan
	Bealtaine go Meán Fómhair 2023	Scott Cawley Ltd., Arup
Suirbhéanna gníomhaíochta don bhraiteoir uathoibrithe tógála (RS agus MTT)	Lúnasa go Samhain, 2014 Iúil go Deireadh Fómhair, 2015 Iúil/Lúnasa, 2014 Bealtaine, 2015	Scott Cawley Ltd.
	Feabhra go Deireadh Fómhair 2023	
Staidéir mharcála (Measúnacht Tionchair Timpeallachta)	Iúil, 2014 go Lúnasa, 2016 Bealtaine 2023 Lúnasa 2023	Geckoella Ltd. (Clibeáil); Scott Cawley Ltd. (cuardach le haghaidh ialtóga fáinneacha)

²⁷ Ionchorpraíodh breis sonraí ón suirbhé Uisceach ó Lúnasa - Meán Fómhair 2023 de réir mar ba ghá

Suirbhéanna Éiceolaíochta agus Dátaí na Suirbhéanna		
Suirbhé	Dáta(i) Suirbhéanna	Suirbhéir(i)
Suirbhéanna ar traschriosanna feithicil (RS) (Ní dhearnadh iad in 2023)	Meitheamh/Iúil, 2014	Scott Cawley Ltd.
Staidéir radairianaithe (RS agus Measúnacht Tionchair Timpeallachta) (Gan athdhéanamh in 2023)	Iúil/Lúnasa 2014 Lúnasa 2014 Meán Fómhair 2014 Bealtaine 2015	Greena Ecological Consultancy Ltd., Geckoella Ltd.
Suirbhéanna ar Éin:		
Suirbhéanna ar éin ghoir (EPRC)	Bealtaine agus Meitheamh, 2015 Meitheamh 2016	An Dr Chris Peppiatt, Gerry Murphy, John Small
	Aibreán go Meitheamh 2023	Scott Cawley Ltd.
Suirbhé ar éin gheimhrithe (RS agus MTT)	Meán Fómhair, 2014 go Márta, 2015	Scott Cawley Ltd., an Dr Chris Peppiatt, Gerry Murphy, John Small agus Tom Cuffe.
	Nollaig 2022 - Márta 2023 agus Meán Fómhair 2023 go Márta 2024	Scott Cawley Ltd.
Suirbhé ar an tscréachóg reilige (RS agus EPRC)	Meitheamh agus Iúil, 2014 Iúil 2015 Meitheamh agus Iúil, 2016 Bealtaine go Meán Fómhair 2018	Cairde Éanlaith Éireann
	Bealtaine agus Nollaig 2023	J L Éiceolaíocht
Suirbhé ar an bhfabhcún gorm (EPRC)	Meitheamh agus Iúil, 2016 Bealtaine go Meán Fómhair 2018	Cairde Éanlaith Éireann
	Bealtaine agus Nollaig 2023	J L Éiceolaíocht
Suirbhé ar an gcearc fhraoigh (RS agus MTT)	Meitheamh go Lúnasa, 2014	An Dr Chris Peppiatt
	Márta 2023	Scott Cawley Ltd.
Suirbhé ar an gcreabhar (EPRC)	Bealtaine/Meitheamh, 2015 & Meitheamh, 2016	An Dr Chris Peppiatt
	Bealtaine agus Meitheamh 2023	Scott Cawley Ltd.
Suirbhé ar Chromán na gCearc	Nollaig 2022 - Márta 2023 agus Meán Fómhair 2023 go Márta 2024	Scott Cawley Ltd.
Suirbhéanna ar Amfaibiaigh agus Reiptílí:		

Suirbhéanna Éiceolaíochta agus Dátaí na Suirbhéanna		
Suirbhé	Dáta(i) Suirbhéanna	Suirbhéir(i)
Suirbhé ar amfaibiaigh (EPRC)	Aibreán go Meitheamh. 2015 Meitheamh 2016	Scott Cawley Ltd. agus an Dr Chris Peppiatt
	Aibreán go Meitheamh 2023 (earc sléibhe) & Feabhra go Deireadh Fómhair 2023 (Oiriúnacht ghnáthóg na n-amfaibiach)	Scott Cawley Ltd.
Suirbhé ar reiptílí (EPRC)	Meán Fómhair/Deireadh Fómhair 2015	Scott Cawley Ltd.
	Lúnasa agus Meán Fómhair 2023	Scott Cawley Ltd.
Suirbhéanna Iasc:		
Suirbhéanna iascaigh (lena n-áirítear measúnú ar stádas cáilíochta bitheolaíochta uisce) (EPRC)	Meán Fómhair 2015 Lúnasa agus Meán Fómhair 2023	Triturus Environmental Services Ltd.
Suirbhéanna ar Inveirteabraigh:		
Suirbhéanna moileascacha (lena n-áirítear diúilicín péarla fionnuisce agus suirbhéanna ar speicis seilide <i>Vertigo</i>) (RS)	Lúnasa 2014 Deireadh Fómhair 2017 (dhá láithreán mhoileascacha breise)	An Dr Evelyn Moorkens agus an Dr Ian Killeen
Suirbhéanna ar fritileán réisc (RS agus EPRC)	Meán Fómhair 2013 Meán Fómhair/Deireadh Fómhair, 2014 Meán Fómhair 2015 Meán Fómhair 2016	Woodrow Environmental Consultants Ltd.
	Lúnasa agus Meán Fómhair 2023	Scott Cawley Ltd.
Suirbhé ar phiardóg liathbhán	Meán Fómhair, 2014	Scott Cawley Ltd. agus an Dr Julian Reynolds
	Lúnasa agus Meán Fómhair 2023	Triturus Environmental Ltd.

Ní dhearnadh suirbhéanna ar na speicis/grúpaí speiceas seo a leanas in 2023: Suirbhéanna ar an tSíofróg uisce, Caonach crúcach snasta, Diúilicín péarla fionnuisce agus ar mhoilisc. I gcás na Síofróige uisce agus an chaonaigh chrúcaigh shnasta, níor taifeadadh ceachtar den dá speiceas i bhfoisceacht Chrios Tionchair an Tionscadail agus toisc chomh neamhchoitianta leo agus toisc nach mbeifí ag súil go mbunódh gnáthóga sonracha faoi leith daonraí laistigh den Chrios Tionchair sa tréimhse idir linn. I gcás an diúilicín péarla fionnuisce, ní dhearnadh suirbhéanna in 2023 toisc go bhfuil sonraí 2014-2018 fós bailí toisc go bhfuil na coinníollacha laistigh de na sruthchúrsaí a bhféadfadh an Tionscadal difear a dhéanamh dóibh fós mí-oiriúnach chun daonra den diúilicín péarla fionnuisce a bhunú iontu. Ní dhearnadh suirbhéanna ar mhoilisc arís in 2023, toisc nár tháinig aon athrú ar dhálaí bonnlíne na ngnáthóg atá oiriúnach do na speicis sin laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail ó TMTT 2018.

8.2.6 Modheolaíocht don Mheasúnacht Tionchair

Rinneadh measúnacht ar thionchair bithéagsúlachta agus éiceolaíochta an Tionscadail ag úsáid na dtreoirlínte seo a leanas ina bhfuil treoirlínte nua ó 2018, mar a mhínítear i gCuid 8.2.2 thuas, agus tugadh an mhodheolaíocht cothrom le dáta mar léiriú ar na treoirlínte is nuaí:

- Measúnacht Tionchair Timpeallachta ar Thionscadail, Treoir maidir leis an Tuarascáil ar an Measúnacht Tionchair Timpeallachta a Ullmhú (An Coimisiún Eorpach *et al.*, 2017)
- Guidelines on the Information to be Contained in Environmental Impact Assessment Reports (An Coimisiún Eorpach *et al.*, 2017)
- Treoirlínte na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (EPA) ar an bhFaisnéis atá le Cuimsiú sna Tuarascálacha ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta (EPA, 2022)
- Guidance on Integrating Climate Change and Biodiversity into Environmental Impact Assessment [Treoir maidir leis an Athrú Aeráide agus leis an mBithéagsúlacht a Chomhtháthú i Measúnacht Tionchair Timpeallachta] (An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúrthóireacht an Chomhshaoil, 2013)
- Guidelines for Ecological Impact Assessment in the UK and Ireland leagan 1.3 (CIEEM, 2018 – nuashonraithe in 2024)
- Sraith Treoirlínte Comhshaoil maidir le Bóithre Náisiúnta a Phleanáil agus a Thógáil (Bonneagar Iompair Éireann, 2005-2009)
- Treoirlínte chun Tionchair Éiceolaíochta na Scéimeanna Bóithre Náisiúnta a Mheasúnú (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009)

Fiúntas na nGabhdóirí Éiceolaíocha a Mheas

De réir TMTT 2018, rinneadh fiúntas na ngabhdóirí bithéagsúlachta (lena n-áirítear láithreáin aitheanta a bhfuil tábhacht bithéagsúlachta leo) a mheas le haird ar na samplaí luachála éiceolaíocha atá leagtha síos i dtreoirlínte BIÉ (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009). Bhíothas feasach freisin faoin measúnacht éiceolaíochta a rinne an Cigire a cheap an Bord Pleanála agus a cuireadh i láthair ina dtuarascáil ar an 22 Meitheamh 2021.

Déantar luacháil ar gach gnáthóg Iarscríbhinn I a luíonn lasmuigh de láithreáin Eorpacha a luacháil mar chinn a bhfuil tábhacht náisiúnta leo toisc gur gnáthógaiad a bhfuil inní mhór maidir lena gcaomhnú. Mar sin féin, tá cineálacha gnáthóige tosaíochta Iarscríbhinn I luacháilte mar chinn a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leo toisc go bhfuil inní mhór maidir lena gcaomhnú ar leibhéal Eorpach (i.e. cineálacha gnáthóg nádúrtha i gcontúirt imeacht as radharc²⁸).

Meastar limistéir ghnáthóg laistigh de SACanna, i gcomhthéacs na dtionchar ar na cuspóirí caomhantais agus sláine láithreáin Eorpaigh a mheas le haird ar na tástálacha Measúnaithe Iomchuí atá leagtha síos in Airteagal 6(3) den Treoir maidir le Gnáthóga. Meastar go bhfuil tábhacht idirnáisiúnta ó thaobh fiúntais de le gach láithreán Eorpach.

De réir threoirlínte BIÉ (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009), gnéithe bithéagsúlachta laistigh de Chrios Tionchair (CT) an Tionscadail a bhfuil “dóthain fiúntais ag baint leo le bheith ábhartha i gcinnteoireacht agus ar dóigh go mbeadh tionchar suntasach orthu” meastar gur ‘Príomhghabhdóirí Éiceolaíocha’ (PÉnna) iad. Sin iad na gabhdóirí bithéagsúlachta a d’fhéadfadh a bheith faoi réir éifeachtaí suntasacha ón Tionscadal, go díreach nó go hindíreach. Is iad na PÉnna na gabhdóirí éiceolaíocha sin lena ngabhann luach éiceolaíoch a bhfuil tábhacht áitiúil (fiúntas níos airde) leo.

Saintréithiú agus tuairisciú na dTionchar

Tá cuntas tugtha i Tábla 8.3 thíos ar na paraiméadair a bhreithnítear nuair a thugtar saintréithe agus tuairisc ar mhéid nó ar scála tionchair fhéideartha an Tionscadail.

²⁸ Ón sainmhíniú ar “cineálacha gnáthóg nádúrtha le tosaíocht” in Airteagal 1(d) den Treoir maidir le Gnáthóga

Tábla 8.3 Paraiméadar a úsáidtear chun saintréithe agus tuairisc a thabhairt ar mhéid nó ar scála na dtionchar féideartha

Paraiméadar	Catagóirí
Cineál tionchair	Dearfach/Neodrach/Diúltach D’fhéadfaí Éifeachtaí Carnacha, “Éifeachtaí Gan Dada a Dhéanamh”, ‘Éifeachtaí Gan Dada a Dhéanamh’, Éifeachtaí Dochinntithe, Éifeachtaí Do-Iompaithe, Éifeachtaí Iarmharacha, Éifeachtaí Sineirgisteacha, Éifeachtaí Indíreacha agus/nó Éifeachtaí Tánaisteacha a áireamh freisin
Méid	Méid an limistéir/na gnáthóige a bhfuil tionchar air agus/nó an chuid den daonra a bhfuil tionchar ag an éifeacht air
Fad	An tréimhse ama a seasfaidh an éifeacht ²⁹
Minicíocht agus Uainiú	Cé chomh minic a tharlóidh an éifeacht; go háirithe i gcomhthéacs na gcéimeanna saoil nó na séasúr ábhartha
In-aisiompaitheacht	Buan/Sealadach An ndéanfar tionchar a aisiompú; gan smaoineamh nó mar thoradh ar ghníomh sonracha

Is fiú cuimhneamh ar an dóchúlacht go dtarlóidh tionchar, agus na héifeachtaí tuartha, nuair atá saintréithe na dtionchar á dtabhairt. Déantar an dóchúlacht go dtarlóidh tionchar a mheas mar cheann cinnte, ceann is dóigh nó nach dóigh a tharlóidh; i roinnt cásanna d’fhéadfadh sé go mbeifí in ann a bheith cinnte nach dtarlóidh tionchar.

Úsáidtear breithiúnas gairmiúil nuair a bhíonn na critéir ábhartha go léir á gcur san áireamh chun méid foriomlán tionchair á chinneadh.

Tábhacht an Tionchair

Nuair a bhí tábhacht an tionchair á cinneadh, leanadh treoirlínte NRA (2009) agus CIEEM (2018), agus leis sin b’éigean scrúdú a dhéanamh ar an dá phríomhghné díobh seo a leanas agus níor tháinig aon athrú air sin ó TMTT 2018:

- Tionchar ar shláine na gné éiceolaíoch
- Tionchar ar a stádas caomhnaithe laistigh de limistéar tíreolaíoch ar leith

Sláine

Ba cheart an téarma “sláine” a mheas mar chomhleanúnachas an struchtúir agus na feidhme éiceolaíoch, thar láithreán iomlán a chuireann ar a chumas na hacmhainní bithéagsúlachta nó éiceolaíochta go léir a chothú dá ndearnadh measúnú air (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009).

Úsáidtear an téarma ‘sláine’ go minic nuair a bhíonn tábhacht tionchair á cinneadh maidir le limistéir ainmnithe i gcomhair chaomhnú an dúlra (e.g. SACanna, SPAnna nó pNHA/NHAnna) ach go minic bíonn sé ar an modh is oiriúnaí le húsáid le haghaidh limistéar neamh-ainmnithe a bhfuil luach bithéagsúlachta acu áit ina bhfuil na gnáthóga agus/nó speicis comhpháirte le héiceachóras sainithe ar scála geografach ar leith.

Meastar go bhfuil tionchar ar shláine láithreán éiceolaíoch nó éiceachórais suntasach má bhogann sé riocht an éiceachórais ar shiúl ó riocht fabhrach: ag baint nó ag athrú na bpróiseas a thacaíonn le gnáthóga agus/nó speicis na láithreán; a dhéanann difear do chineál, méid, struchtúr agus feidhmiú na ngnáthóg comhpháirte; agus/nó, a mbíonn éifeacht acu ar mhéid daonra agus ar inmhathanacht na speiceas comhpháirte.

²⁹ Tá na téarmaí/sainmhínithe seo a leanas tugtha chun cur síos a dhéanamh ar fad na dtionchar i dtreoirlínte na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil (2022): Éifeachtaí ar feadh tamaillín - éifeachtaí a mhaireann idir soicindí agus nóiméid; Éifeachtaí Gairide - éifeachtaí a mhaireann níos lú ná lá amháin; Éifeachtaí Sealadacha - éifeachtaí a mhaireann níos lú ná bliain; Éifeachtaí Gearrthéarmacha - éifeachtaí a mhaireann idir bliain agus seacht mbliana; Éifeachtaí meántéarmacha - éifeachtaí a mhaireann idir seacht agus cúig bliana déag; Éifeachtaí Fadtéarmacha - éifeachtaí a mhaireann idir cúig bliana déag agus seasca bliain; Éifeachtaí Buana - éifeachtaí a mhaireann os cionn seasca bliain.

Stádas Caomhnaithe

Úsáidtear na sainmhínithe le haghaidh stádas caomhnaithe a thugtar i dTreoir an AE maidir le Gnáthóga 92/43/CEE, i dtaca le gnáthóga agus speicis, sa treoir CIEEM (2018) agus NRA (2009) freisin agus níl aon athrú air sin ó TMTT 2018:

- I gcás gnáthóg nádúrtha, ciallaíonn an stádas caomhnaithe suim na dtionchar a bhíonn ag gníomhú ar an ngnáthóg nádúrtha agus a gnáthspeicis, a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar a leithdháileadh, struchtúr agus feidhmeanna fadtéarmacha mar aon le marthanacht fadtéarmach a gnáth-speicis ar an scála tíreolaíoch iomchuí
- I gcás speiceas, cinnítear stádas caomhnaithe trí shuim na dtionchar a bhíonn ag gníomhú ar na speicis lena mbaineann a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar leithdháileadh fadtéarmach agus ar fhairsinge a gcuid daonraí laistigh de limistéar tíreolaíoch ar leith

Meastar go bhfuil tionchar ar stádas caomhnaithe gnáthóige nó speicis shuntasacha má bhíonn athrú ar stádas caomhnaithe mar thoradh air.

Tar éis na sainmhínithe a thugtar i dTreoir AE maidir le Gnáthóga 92/43/CEE, go mbíonn stádas caomhnaithe gnáthóige fabhrach nuair:

- I gcásanna ina mbíonn a raon nádúrtha, agus an ceantar a chlúdaíonn sé sa raon sin, cobhsaí nó ag méadú
- Tá an struchtúr agus na feidhmeanna sonracha ann atá riachtanach dá chothabháil fadtéarmach agus is dóigh go mbeidh siad fós ann amach romhainn
- Tá stádas caomhnaithe a ghnáthspeicis fabhrach mar atá sainithe thíos faoi speicis

agus, tá stádas caomhnaithe speicis fabhrach sna cásanna seo a leanas:

- Nuair a thugann sonraí maidir le dinimicí daonra ar na speicis lena mbaineann le fios go bhfuil sé á chothú féin ar bhonn fadtéarmach mar chomhpháirt inmharthana dá ghnáthóga nádúrtha
- Nuair nach bhfuil raon nádúrtha an speicis á laghdú nó nuair is dóigh nach laghdófar é amach romhainn
- Nuair atá, agus nuair is dóigh go mbeidh, gnáthóg sách mór ann chun a chuid daonraí a choimeád ar bhonn fadtéarmach

Dar le modheolaíocht BIÉ/CIEEM, agus de réir TMTT 2018, má chinntear go mbeidh tionchar ar shláine agus/nó stádas caomhantais gné éiceolaíoch, ansin beidh leibhéal suntasachta an tionchair sin bainteach leis an scála geografach ag a dtarlóidh an tionchar (i.e. áitiúil, contae, náisiúnta, idirnáisiúnta). I roinnt cásanna d'fhéadfadh sé nach mbeadh tionchar suntasach ag an scála tíreolaíoch ag a ndearnadh measúnú ar an ngné éiceolaíoch ach a d'fhéadfadh a bheith suntasach ag leibhéal tíreolaíoch níos ísle. Mar shampla, d'fhéadfadh sé go measfaí nach dóigh go mbeadh tionchar diúltach ag tionchar ar leith ar stádas caomhnaithe foriomlán speicis a meastar tábhacht idirnáisiúnta a bheith leis. Mar sin féin, d'fhéadfadh tionchar tarlú ar leibhéal áitiúil ar an speiceas sin a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leis. Sa chás seo, meastar go bhfuil an tionchar ar speiceas a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leis suntasach ag leibhéal áitiúil amháin, seachas ar leibhéal idirnáisiúnta.

8.3 An Timpeallacht Ghlactha

Déantar cur síos sa chuid seo a leanas ar an timpeallacht éiceolaíoch ghlactha agus ar an mbithéagsúlacht laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail. Rinneadh torthaí na suirbhéanna a rinneadh idir 2022 agus 2024 chun bonn eolais a thabhairt don TMTT nuashonraithe seo a chur san áireamh sa timpeallacht ghlactha, agus aird ar an áit atá athraithe ó 2018.

Síneann an Tionscadal timpeall ar an gcuid ó thuaidh de Chathair na Gaillimhe ó Bhóthar an Chósta (R336), siar ó Bhearna, chuig an N6 mar atá faoi láthair ag Cúil Each, Cnoc Mhaoil Drise. Tá ceithre struchtúr mhóra i ndearadh an N6 GCRR atá beartaithe, is iad sin Droichead Abhainn na Gaillimhe, Tarbhealach Mhionlaigh, Tollán Leacaigh agus Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe. Tugtar tuairisc iomlán ar an Tionscadal i gCaibidil 5 den TMTT nuashonraithe seo.

Tá an cineál timpeallacht áitiúil glactha ag brath go mór ag an ngeolaíocht bhunúsach. Is eibhear atá sna tailte siar ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn N59 agus tá meascán de ghnáthóga portaigh iontu suite i measc an líonra bóthair áitiúil agus forbairt chónaithe líneach gaolmhar. Téann an ceantar sin le fána i dtreo Chuan na Gaillimhe ó dheas agus é á dhraenáil ag líonra srutháin bheaga lena n-áirítear Sruthán na Líbeirtí, Sruthán Throscaí, Sruthán Bhearna, Sruthán Thóin na Brocaí agus Sruthán Chnoc na Cathrach. Is aolchloch atá sa talamh soir ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn ar an N59 agus úrdhreach carst ann dá bharr. Luíonn Campas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe ar an taobh thiar d'Abhainn na Gaillimhe. Ag bogadh soir ó Abhainn na Gaillimhe, tá meascán de choillearnach leathnádúrtha, scrobarnach agus carraige aolchloiche nochta chomh fada le Cairéal Leacaigh i measc an úrdhreacha. Soir uaidh sin, tá na gnáthóga seo le feiceáil i bpaistí níos iargúlta i measc na bpáirceanna talmhaíochta feabhsaithe agus forbairtí tionsclaíocha/tráchtála atá ar imeall an chuid thoir de Chathair na Gaillimhe. Sa chuid thoir den limistéar staidéar is í Abhainn na Gaillimhe (agus a fo-abhainn Abhainn Thír Oileáin) na t-aon sruthchúrsaí uisce atá ann. Tá dhá choimpléasc bhogaigh a bhaineann le córais lochanna fionnuisce, Lochanna Chúil Each agus Loch Bhaile an Dúlaigh, agus an dá cheann faoi thionchar an réimis screamhuisce charst.

Tá léargas ginearálta i gCuid 8.3.1 de na hathruithe sa bhonnlíne éiceolaíoch ó 2018 agus leagtar síos Crios Tionchair an Tionscadail i gCuid 8.3.2. Tá achoimre i gCuid 8.3.3 ar thorthaí an taighde deisce agus na gcomhairliúcháin a rinneadh chun an TMTT nuashonraithe seo a ullmhú. Déantar cur síos i gCuid 8.3.4 go dtí Cuid 8.3.14 ar an mbonnlíne éiceolaíoch agus an bhaint atá aige leis na gabhdóirí éiceolaíocha atá taifeadta, lena n-áirítear na torthaí ó shuirbhéanna 2022 go 2024, nó atá ar eolas ón limistéar staidéir faoi na ceannteidil seo a leanas: gnáthóga, speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta, speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha, mamaigh (gan ialtóga san áireamh), ialtóga, speicis inveirteabracha, speicis éan, speicis amfaibiacha, reiptílí agus iasc. Tugtar achoimre i gCuid 8.3.15 ar luacháil éiceolaíoch gach gabhdóra éiceolaíoch a bhféadfadh tionchar a bheith ag an Tionscadal orthu agus ina sainaithnítear iad sin ar Príomhghabhdóirí Éiceolaíocha iad agus atá faoi réir measúnachta tionchair.

8.3.1 Athruithe ar na Bonnlínte ó TMTT 2018

Go ginearálta, tá dáileadh agus méid na ngnáthóg, agus dáileadh agus flúirse speiceas flóra agus fána, ag teacht go ginearálta leis an gceann a taifeadadh roimhe seo chun bonn eolais a chur faoin measúnacht tionchair a cuireadh i láthair in TMTT 2018.

Ó Dheireadh Fómhair 2018, tá na sonraí spásúla do limistéir ainmnithe nuashonraithe ag an NPWS, a dhéanann difear go háirithe do SAC Loch Coirib, an t-aon láithreán Eorpach a dtrasnaíonn an Tionscadal é. Tá athbhreithniú beag déanta ar theorainn an láithreáin, rud a laghdaigh an forluí leis an Tionscadal ó thart ar 4 heicteár in 2018 go timpeall 3.8 heicteár in 2024.

In 2019, athraíodh na Leasanna Caomhantais Speisialta (SCInna) do SPA Chuan Istigh na Gaillimhe chun lóma artach a chuimsiú agus an slapaire a chur as an áireamh. I mí an Mhárta 2024, cuireadh deilf bholgshrónach agus muca mara leis mar leasanna cáilitheacha ag 16 SAC mara agus cósta, agus ba iad SAC Árann agus SAC Chuan agus Oileáin Chill Chiaráin na cinn is gaire don Tionscadal.

Ar an iomlán, níor tháinig aon athrú ar na coinníollacha hidreolaíocha agus hidrigeolaíochta a thacaíonn le caomhnú gnáthóg agus speiceas. Tharla athruithe beaga ar an mbonnlíne gnáthóige in SAC Loch Coirib, ach ní raibh aon athrú ar an suíomh féin ná ar mhéid na ngnáthóg cáilitheach. Léiríonn nuashonruithe bonnlíne fána mionathruithe, ach tá dáileadh agus flúirse na speiceas cáilitheach fós comhsheasmhach le sonraí 2018.

Tá bhonnlíne na ngnáthóg nuashonraithe agus, go ginearálta, cuimsíonn na hathruithe athruithe measartha beag agus athruithe ranguithe agus méid na ngnáthóg a raibh coinne leo i bhfianaise na tréimhse ceithre bliana idir an suirbhé deireanach ar ghnáthóga in 2019 agus an suirbhé is déanaí in 2023. Tháinig athruithe gnáthóige chun cinn mar thoradh ar fhachtóirí lena n-áirítear athrú ar úsáid talún, forbairt nó comharbas nádúrtha. I measc na n-athruithe ar úsáid talún a breathnaíodh bhí déine laghdaithe nó tréigean na bainistíochta talmhaíochta, méadú ar dhianú nó atosú ar úsáid talmhaíochta, agus glanadh fásra (e.g. scrobarnach). Leanann glanadh láithreáin agus gníomhaíochtaí tógála a bhaineann le tionscadail forbartha de bheith ina gcúis le cailteanas gnáthóige leathnádúrtha timpeall imeall Chathair na Gaillimhe. Tá clúdach fásra forbartha go nádúrtha ag limistéir ina raibh talamh lom roimhe seo le himeacht ama agus, áit ina bhfuil bainistíocht talún in easnamh nó laghdaithe go mór, tá féarthailte anois ina bhfásach agus tá méadú tagtha ar an gclúdach de raithneach/scrobarnach, go minic chun dochair don ghnáthóg leathnádúrtha máguaird nó faoi iamh. Déantar cur síos ar athruithe i mbonnlíne na ngnáthóg agus taispeántar iad i bhFíoracha 8.20.1 go 8.20.15 agus is achoimre é seo a leanas ar roinnt de na príomhathruithe a tharla:

- Páirceanna féaraigh tréigthe nó páirceanna faoi bhainistíocht nach bhfuil chomh dian sin ag forbairt ina ngnáthóg de mhóinéir thirim agus ciumhaiseanna féaraigh (GS2) agus/nó dul faoi chúngú ag rathneach (HD1) nó scrobarnach (WS1)
- Gnáthóga féaraigh nó scrobarnaí ag forbairt, nó foirgnimh/dromchlaí saorga tógtha, ar iar-limistéir de thalamh lom nó athchoilínithe
- Glanadh fásra ag cruthú limistéir nua carta agus lom talún (ED2) nó ag athchoilíniú ar thalamh lom (ED3), nó ag cailleadh limistéir/gnéithe gnáthóige amhail fála sceach (WL1), crannteorainneacha (WL2), féarthailte, coillearnach agus scrobarnach dá bharr
- Caillteanais limistéir bhig de ghnáthóga Iarscríbhinn I – fraochmhánna tirime [4030], fraochmhánna fliucha [4010], féarach cailcreach [6210], pábháil aolchloiche [*8240] agus eanaigh alcaileacha [7230]
- Baineann an limistéar singil is mó d'athrú gnáthóige (c.11.9ha) le hathrangú Chairéal Leacaigh ó chairéal gníomhach (ED4) go cartadh agus talamh lom (ED2) i bhfianaise an ama atá caite ó oibríodh go gníomhach ar an láithreán cairéil an uair dheireanach
- Rinneadh Abhainn na Gaillimhe a athrangú mar rud a fhreagraíonn d'fhásra Iarscríbhinn I de ghnáthóg uiscí reatha [3260]

Taifeadadh trí speiceas planda ionracha neamhdhúchasacha breise in 2023, laistigh de limistéar an tsuirbhé ach lasmuigh de theorainn an Mheasúnaithe, agus tá an chéad dá cheann díobh liostaithe ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011: Glaschreamh *Allium triquetrum*, Gunnaire *Gunnera tinctoria* agus Gabhrán *Clematis vitalba*.

In 2023 níor taifeadadh aon speiceas plandaí breise atá neamhchoitianta nó faoi chosaint.

Tá dáileadh na bpoll dobharchú agus na gníomhaíochta i gcomhréir leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018.

Tá líon na speiceas ialtóg atá i láthair, agus a ndáileadh ar fud limistéar an tsuirbhé, ag teacht leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018. Rinneadh mionathruithe ar shuíomh farái ialtóg agus ar chomhdhéanamh na speiceas agus ar an líon a bhí ina gcónaí ann. Tá cur síos ar na hathruithe seo i gCuid 8.3.8.2 de Chaibidil 8 den TMTT nuashonraithe agus i gCuid 5.2 den iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg san áireamh in Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe. Mar a thugtar le fios i gCuid 8.2.2 thuas, chuaigh Ceadúnas Maolaithe Ialtóg 2024 in éag an 31 Nollaig 2024, agus cuireadh iarratas ar cheadúnas nua maolaithe ialtóg faoi bhráid an NPWS an 1 Aibreán 2025 (san áireamh in Aguisín A.8.25 Cuid 2 den TMTT nuashonraithe seo).

Tá dáileadh ghníomhaíocht an Bhroic ag teacht leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018. Taifeadadh seacht mBrocais bhreise in 2023; a bhfuil ceann acu suite laistigh de Theorainn an Mheasúnaithe, a sainathnódh mar mhullóg carraige le fianaise starógach go raibh sé in úsáid ag an mBroc.

Tá laghdú tagtha ar dháileadh agus ar mhéid na ngnáthóg oiriúnach do Fhritileán réisc laistigh de Theorainn an Mheasúnaithe in 2023, agus i gcóngaracht di, i gcomparáid le blianta roimhe sin.

Taifeadadh sé speiceas éan geimhrithe bhreise is mó a bhfuil inní caomhnaithe ina dtaobh agus a mheastar a bheith ina bPríomhghabhdóirí Éiceolaíochta (PÉnna)³⁰, laistigh de limistéar an tsuirbhé éan geimhrithe idir 2022 agus 2024: Gadual, Éigrit bheag, Cearca fraoigh, Deargán sneachta, Feadóg chladaigh agus an Eala ghlórach.

³⁰ Leasanna Caomhantais Speisialta (SCInna), do líon geimhrithe, de SPAnna in aice láimhe, speicis atá liostaithe faoi Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2008/144/CE), agus/nó speicis Dearga agus Ómra atá liostaithe dá líonta geimhrithe ó *Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026* (Gilbert *et al.* 2020)

Taifeadadh ceithre speiceas éan goir breise a bhfuil inní caomhnaithe ina dtaobh agus a mheastar a bheith ina bPríomhghabhdóirí Éiceolaíochta (PÉnna)³¹, laistigh de limistéar an tsuirbhé in 2023: An faoileán bán, Éigrit bheag, Naoscach agus Gealbhan crainn.

Níor deimhníodh aon suíomhanna breise pórúcháin don scréachóg reilige in 2023 ach deimhníodh dhá shuíomh nua neamhphórúcháin, áitithe. Níl ach ceann amháin díobh sin cóngarach don Tionscadal, i limistéar Dhabhach Uisce/na nArdán/Ros Cam.

Deimhníodh go háitiúil in 2023 go raibh suíomh breise neadaithe ag an bhfabhcún gorm ann. Tá suíomh na neide suite lastuaidh de Bhearna ach tá sé lasmuigh de chríos tionchair an Tionscadail.

Tá an bhonnlíne maidir le héisc comhsheasmhach lena bhfuil curtha i láthair in TMTT 2018, cé is moite de thaifead go bhfuil speiceas ionrach an Diúilicín riabhaigh i láthair i Lochanna Chúil Each, agus taifead den Eascann i Loch an Dúlaigh trí theicnící samplála eDNA a úsáid in 2023.

Tá an bhonnlíne maidir leis an bPiardóg liathbhán, an Diúilicín péarla fionnuisce, an Chearc fhraoigh, an Creabhar, an Frog coiteann, an tEarc sléibhe agus an laghairt choiteann ag teacht leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018; ag tabhairt faoi deara gur taifeadadh líon níos mó den laghairt choiteann in 2023 i gcomparáid le 2015, agus thar líon níos mó suíomhanna suirbhé, lena n-áirítear soir ó Abhainn na Gaillimhe áit nár taifeadadh an laghairt choiteann in 2015.

8.3.2 Críos Tionchair

Faoi mar a bhí in TMTT 2018, beidh difear sa Chríos Tionchair (ZOI), nó an fad a bhféadfadh éifeacht shuntasach dhóchuil tarlú thar na bPríomhghabhdóirí Éiceolaíochta, ag brath ar chosán(áin) féideartha an tionchair. Fuarthas amach i dtorthaí an taighde deisce agus an tsraith suirbhéanna allamuigh éiceolaíochta a rinneadh cé na gnáthóga agus speicis atá le fáil feadh an Tionscadail. Tugtar treoir agus sainítear an Críos Tionchair ansin le leochaileacht gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíochta atá ann, i gcomhar le cineál agus leis na tionchair fhéideartha a bhaineann leis an Tionscadal. Rinneadh athbhreithniú ar an gCríos Tionchair ó TMTT 2018 agus tugadh cothrom le dáta é chun na mionathruithe ar mhéideanna an Tionscadail atá sonraithe i gCaibidil 5 den TMTT nuashonraithe seo a chur san áireamh.

In iarracht a bheith comhsheasmhach leis an gcur chuige a ghlac an Bord Pleanála chun measúnú a dhéanamh ar láithreáin Eorpacha, rinneadh an fhéidearthacht atá ann go mbainfidh brú áineasa níos mó le hoibriú an Tionscadail (agus an baol bainteach ina dhiaidh sin maidir le méadú féideartha ar bhrú áineasa ar QInna agus SCInna mar gheall ar líon níos mó cuairteoirí), agus an fhéidearthacht go dtiocfadh tionchair tráchta chun cinn ón tógáil ar an ngréasán bóithre níos leithne (go sonrach feadh an R458, N67, agus M18), rinneadh iad a bhreithniú maidir le limistéir ainmnithe um chaomhnú an dúlra agus rinneadh nuashonrú dá réir sin ar an gCríos Tionchair.

Tá Críos Tionchair an Tionscadail i dtaca le gnáthóga domhanda teoranta tríd is tríd do lorg an Tionscadail, agus na garthimpeallachtaí (chun scáiliú nó tionchair indíreacha eile, cosúil le cáilíocht an aeir a chur san áireamh). Is minic mar thoradh ar naisc hidrigeolaíochta/hidreolaíochta (e.g. aibhneacha nó sreafaí screamhuisce) idir foinsí tionchair agus gnáthóga bogaigh/uisceacha go dtarlaíonn tionchair ag faid mhóra. Tá ZoI hidrigeolaíoch neamh-mhaolaithe don Tionscadal taispeánta ar Fhíor 10.6.101 go 10.6.115 agus 10.8.101 go 10.8.115. Sa chuid thiar den limistéar staidéir, leanann sé tríd is tríd Teorainn na Measúnachta móide maolán suas go dtí thart ar 100m in áiteanna. Soir ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn ar an N59, tá an Críos Tionchair níos fairsinge, ag glacadh le geolaíocht charstach thíos faoi agus an fhéidearthacht le haghaidh tionchar screamhuisce laistigh de na grúpaí screamhuisce sin a bheidh á dtrasnú ag an Tionscadal.

Maidir leis na tionchair hidreolaíochta, is deacair na hachair ar ar dóigh go bhfanfaidh truailléain uisce-iompartha i dtiúchan sách mór is go mbeadh éifeacht suntasach acu ar uiscí glactha agus gnáthóga bogaigh/talún gaolmhara a dhéanamh amach agus tá siad an-sonrach don láithreán agus baineann siad le méadaíocht thuartha aon tarlú truaillithe féideartha. Ar ndóigh, beidh sé ag brath ar an méid uiscí sceite, comhchruinnithe agus cineálacha truailléan (sa chás seo sciodar, hidreacarbóin, agus miotail throma), an

³¹ Leasanna Caomhantais Speisialta (SCInna), do líon pórúcháin, de SPAnna in aice láimhe, speicis atá liostaithe faoi Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2009/147/CE), agus/nó speicis Dearga agus Ómra atá liostaithe dá líonta pórúcháin ó *Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026* (Gilbert *et al.* 2020)

méid uiscí glactha, agus leochaileacht éiceolaíocht na n-uiscí glactha. I gcás an Tionscadail, áirítear leis sin gach gnáthóg fionnuisce le sruth na dtrasnuithe sruthchúrsa atá beartaithe agus Cuan na Gaillimhe.

Is gnách go mbíonn an ZoI d'éifeachtaí chaighdeán an aeir logánta don imeall bóthair atá beartaithe agus nach mó ná 200m uathu.

Bheifí ag súil go mbeadh an Crios Tionchair le haghaidh speicis mhamaigh bheaga, cosúil leis an Dallóg Fhraoigh, teoranta do nach mó ná 100m ó Theorainn na Measúnachta i ngeall ar a méideanna beaga críche agus a saolré neamhghníomhach. D'fhéadfadh an Crios Tionchair le haghaidh an Mhadra Uisce, Broc, an Easóg agus an Ghráinneog síneadh thar achair níos mó ná speicis bheaga mamaigh agus éin mar gheall go bhfuil siad in ann scaipeadh amach thar chiliméadair go leor óna láthair réamhbheirthe. Tá Crios Tionchair na dtionchar le haghaidh an tionchair mhóir a bhíonn ag cur isteach ar áiteanna póraithe/scíthe an Bhroic agus an Mhadra uisce 150m ó Theorainn na Measúnachta.

Ní bheifí ag súil go mbeadh Crios Tionchair na dtionchar féideartha d'fharáí ialtóg níos mó ná 200m i bhformhór cásanna ach toisc go bhfuil na héifeachtaí ag brath ar go leor imthosca (cosúil le speicis, cineál fara, an ghnáthóg máguaird, bealaí comaitéireachta etc), déantar é sin a mheas ag brath ar an gcás ar leith agus d'fhéadfadh an Crios Tionchair méadú/laghdú ón bhfad sin dá réir sin. Ag glacadh leis na raoin mhóra sealgaireachta a bhaineann le roinnt speiceas³², d'fhéadfadh Crios Tionchair na dtionchar scála ionchais ar an tírdhreach, cosúil le caillteanas gnáthóige agus scoilteadh, síneadh ar feadh cúpla ciliméadar ón Tionscadal ach seans go dtarlóidh na héifeachtaí is suntasaí laistigh de 1km de láithreacha tábhachtacha fara (e.g. faráí máithreachais).

Tá Crios Tionchair an Tionscadail a bhaineann leis na héifeachtaí suntasacha is dóigh a bheidh acu ar fhormhór na speiceas éan goir teoranta tríd is tríd do chaillteanas gnáthóige laistigh de lorg an Tionscadail, agus cur isteach/dílonnú i rith tógála agus cur isteach ar chrónán críche mar gheall ar thorann i rith oibríochta. D'fhéadfadh na héifeachtaí mar gheall ar chur isteach síneadh ar feadh cúpla céad méadar ón Tionscadal.

D'fhéadfadh an Crios Tionchair i dtaca le tionchar dhíreacha ar éin gheimhrithe síneadh suas le 300m ón Tionscadal i gcomhair gníomhaíochtaí ginearálta tógála, agus chomh fada le 800m san áit a ndéanfar pléascadh ar feadh tréimhse fada, toisc go bhfuil go leor speiceas neamhchosanta go maith maidir le cur isteach ó thorann ard gan choinne i rith na tógála. Mar sin féin, toisc go n-úsáideann go leor speiceas éan inbhearach limistéir ghnáthóige intíre ag achair ón gcósta, d'fhéadfadh an Crios Tionchair i gcomhair tionchar eis-láithreán síneadh sách fada ón Tionscadal. I gcás an Tionscadail, d'fhéadfadh na tionchair d'éin gheimhrithe laistigh den bhanda 300m seo tionchar a bheith acu ar úsáid na láithreán eis-láithreán le haghaidh speiceas éan atá liostaithe mar Leasanna Caomhantais Speisialta SPA Loch Coirib in aice láimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe.

Seans go mbeidh an Crios Tionchair maidir le speicis amfaibiacha teoranta do chaillteanas díreach gnáthóige le Teorainn na Measúnachta agus/nó tionchair indíreacha do cháilíocht an uisce i ngnáthóga bogaigh atá nasctha ar bhonn hidreolaíoch leis an Tionscadal.

Seans go mbeidh an Crios Tionchair maidir leis an laghairt choiteann teoranta do chaillteanas díreach gnáthóige le Teorainn na Measúnachta agus éifeachtaí cur isteach/dílonnaithe sa gharthimpeallacht i rith na tógála.

Tá an Crios Tionchair i dtaca leis an tionchar ar speicis uisceacha, amhail an bradán Atlantach agus speicis loimpre, teoranta do na sruthchúrsaí sin atá á dtrasnú ag an Tionscadal nó dobharlaigh a bhféadfadh sceitheadh ón Tionscadal draenáil isteach iontu i rith tógála (i.e. Lochanna Chúil Each). Mar sin féin, d'fhéadfadh tionchair tarlú ag achair shuntasacha le sruth ag brath ar mhéid agus ar achar aon teagmhais thruaillithe; rud a d'fhéadfadh cur isteach fiú amháin ar speicis i gCuan na Gaillimhe.

Tá Crios Tionchair éiceolaíoch an Tionscadail taispeánta ar Fhíor 8.17.1 agus ar Fhíor 8.18.1.

³² Taifeadadh ialtóga Leisler ag sealgaireacht suas go dtí 13km ó láithreacha fara máithreachais (Shiel et al., 1999)

8.3.3 Staidéar Deisce

Tá torthaí an staidéir ar fhoinsí, a rinneadh chun bonn eolais a thabhairt do TMTT 2018 agus a athbhreithníodh agus a nuashonraíodh don TMTT nuashonraithe seo, tugtha in Aguisín A.8.18 agus tá siad curtha san áireamh sna codanna thíos faoi gach ceannteideal, de réir mar is ábhartha. Tá an plé breise ar limistéir bithéagsúlachta áitiúla ó Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024 tugtha thíos freisin.

8.3.3.1 Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla

Áirítear i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus an dréacht is déanaí de Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024 tagairt do líonra áitiúil limistéar bithéagsúlachta sa chathair. Tá na limistéir sin díorthaithe ó láithreáin a sainaithníodh i bhFardal Ghnáthóga Chathair na Gaillimhe (Natura, 2005) agus sainíodh iad bunaithe ar limistéir ghnáthóige a bhfuil luach ard bithéagsúlachta acu.

Luíonn roinnt de na limistéir bithéagsúlachta áitiúla sin laistigh de chríos tionchair an Tionscadail agus, nuair is iomchuí, déantar na gnáthóga atá laistigh de na limistéir sin a phlé tuilleadh thíos i gCuid 8.3.45 agus déantar na tionchair fhéideartha a mheas i gCuid 8.5.5. Sainaithnítear athruithe ar mhéid agus ar dháileadh na ngnáthóg freisin ó TMTT 2018 agus léirítear iad sin i bhFíoracha 8.20.1 go 8.20.15. Is iad seo a leanas na limistéir bithéagsúlachta áitiúla:

- Cuan an Roisín – Coillte Bhearna – Oileán na Feamainne
- An Cheapach – Baile an Mhóinín
- An Bealach – Cnoc Bharr na Crannaí
- Abhainn na Gaillimhe agus bogaigh chónagaracha
- Mionlach go Cnoc Chúil Each
- Baile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr
- Ráschúrsa na Gaillimhe, Baile an Bhriotaigh
- Dabhach Uisce
- Oileán na gCaorach agus an Cladach In Aice Leis

Soláthraíonn limistéir bithéagsúlachta áitiúla gnáthóg le haghaidh raon speiceas agus tugann conair Abhainn na Gaillimhe nasc tábhachtach idir Cuan na Gaillimhe agus an mhósáic gnáthóg atá timpeall ar an gcathair, ina n-áirítear an coimpléasc bogaigh a bhaineann le Loch Coirib. I measc na speiceas fána tábhachtach a tugadh faoi deara i bPlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024 tá siad seo a leanas Cat crainn *Martes martes*, Luch fhéir *Apodemus sylvaticus*, easóg Éireannach *Mustela erminea hibernica*, an giorria sléibhe Éireannach *Lepus timidus hibernicus*, Gráinneog *Erinaceus europaeus*, Dallóg fhraoigh *Sorex minutus*, Rón beag *Phoca vitulina*, Sionnach *Vulpes vulpes*, Vól bruaigh *Myodes glareolus*, Madra uisce *Lutra lutra*, Broc *Meles meles*, Crú-ialtóg bheag *Rhinolophus hipposideros*, Ialtóg Leisler *Nyctalus leisleri*, Ialtóg fheascrach *Pipistrellus pipistrellus*, Ialtóg shopránach *Pipistrellus pygmaeus*, Ialtóg fhadchluasach dhonn *Plecotus auritus*, ialtóg Daubenton *Myotis daubentonii*, Ialtóg Natterer *Myotis nattereri* agus Ialtóg ghiobach *Myotis mystacinus*. Pléitear tuilleadh na speicis sin thíos i gCuid 8.3.8 agus tá measúnú ar na tionchair ionchais i gCuid 8.5.7. Liostaigh an tOrdú um Flora (Cosaint), 2022 na speicis Ceannbhán caol *Eriophorum gracile* agus an magairlín bán *Pseudorchis albida* sa phlean freisin agus pléitear tuilleadh iad thíos i gCuid 8.3.6 agus déantar na tionchair fhéideartha a mheasúnú i gCuid 8.5.6.

8.3.4 Limistéir Ainmnithe do Chaomhnú an Dúlra

8.3.4.1 Láithreáin Eorpacha

Ainmnítear Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta (SAC) faoi Threoir CE maidir le Gnáthóga (92/43/CEE) arna leasú, a dhéantar a thrasú i ndlí na hÉireann trí reachtaíocht éagsúil lena n-áirítear an Rialachán maidir le hÉin agus Gnáthóga agus na hAchtanna um Pleanáil, ar mhaithe le cosaint gnáthóg atá liostaithe in Iarscríbhinn I agus/nó speiceas liostaithe in Iarscríbhinn II den Treoir.

Sainítear Limistéir faoi Chosaint Speisialta (SPAnna) faoin Treoir maidir le hÉin (2009/147/CE) chun speicis éan cosanta atá liostaithe ar Iarscríbhinn I den Treoir a chosaint, daonraí rialta de speicis imirceacha (cosúil le lachain, géanna nó lapairí), agus limistéir a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leo d'éin imirceacha.

Téann an Tionscadal trí, agus gar do, SAC Loch Coirib agus tá trí láithreán Eorpacha eile in aice láimhe (tá SPA Loch Coirib suas an abhainn ón Tionscadal agus tá SAC Coimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe síos an abhainn) agus roinnt láithreán Eorpach eile lonnaithe níos faide ón Tionscadal. Tá 23 láithreán Eorpach (SACanna nó SPAnna) suite laistigh nó i gcóngarach Chrios Tionchair an Tionscadail (Fíor 8.18.1). I dTábla 8.4 thíos liostaítear na láithreáin sin, a bhfad ó Theorainn na Measúnachta, agus Leasanna Cáilitheacha/Leasanna Caomhantais Speisialta na láithreán.

Tábla 8.4 Láithreáin Eorpacha (SACanna agus SPAnna) laistigh den Tionscadal nó atá cóngarach dó

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (SCLanna)
Limistéir faoi Chaomhnú Speisialta		
SAC Loch Coirib [000297]	Arna thrasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe	[1029] Diúilicín péarla fionnuisce <i>Margaritifera margaritifera</i> [1092] Píardóg liathbhán <i>Austropotamobius pallipes</i> [1095] Loimpre mhara <i>Petromyzon marinus</i> [1096] Loimpre shrutháin <i>Lampetra planeri</i> [1106] Bradán Atlantach <i>Salmo salar</i> (i bhfionnuisce amháin) [1303] Crú-ialtóg bheag <i>Rhinolophus hipposideros</i> [1355] Madra uisce <i>Lutra lutra</i> [1393] Caonach crúcach snasta <i>Drepanocladus (Hamatocaulis) vernicosus</i> [1833] Síofróg uisce <i>Najas flexilis</i> [3110] Uiscí olagatrófacha ina bhfuil líon an-bheag mianraí de mhánna gainmheacha (<i>Littorelletalia uniflorae</i>) [3130] Uiscí olagatrófacha go méiseatrófacha bodhar le fásra den <i>Littorelletea uniflorae</i> agus/nó den <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> [3140] Uiscí olaga-mhéiseatrófacha crua le fásra beantach de <i>Chara</i> spp. [3260] Sruthchúrsaí uisce de leibhéil mhánna leis an bhfásra <i>Ranunculion fluitantis</i> agus <i>Callitricho-Batrachion</i> [6210] Féaraigh thirime leath-nádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar shubstráití cailcreacha (<i>Festuco Brometalia</i>) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [6410] Móinéir Fionnáin ar ithreacha cailcreacha, móinteacha nó créúla líonta le siolta (<i>Molinion caeruleae</i>) [7110] * Portaigh ardaithe gníomhacha [7120] Portaigh ardaithe díghrádaithe atá in ann athghiniúint nádúrtha a dhéanamh i gcónaí

³³ Fad in km/m ó Theorainn na Measúnachta

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (SCLanna)
		[7150] Logáin ar shubstráití móna den Rhynchosporion [7210] * Eanaigh chailcreacha le <i>Cladium mariscus</i> agus speicis den <i>Caricion davallianae</i> [7220] * Fuaráin chlochraithe le foirmiú túfa (<i>Cratoneurion</i>) [7230] Eanaigh alcaileacha [8240] * Cosáin aolchloiche [91A0] Sean-dhoirí suiteacha le <i>Ilex</i> agus <i>Blechnum</i> in Éirinn agus sa Bhreatain Mhór [91D0] * Coillearnach portaigh I.R. Uimh. 384/2022 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Loch Coirib 000297) 2022. NPWS (2017a) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Loch Coirib 000297. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreachta, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta.
SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe [000268]³⁴	145m	[1140] Réileáin láibe agus réileáin ghainimh nach bhfuil cumhdaithe le huisce saile ag taoide thráite [1150] Murlaigh chósta* [1160] Góilíní agus cuanta móra éadoimhne [1170] Sceireacha [1220] Fásra ilbhliantúil ar bhruacha clochacha [1230] Muirailte fásmhara an chósta Atlantaigh agus an chósta Bhaltaigh [1310] Salicornia agus bliantóga eile ag coilíniú puiteach agus gaineamh [1330] Móinéir ghoirt an Atlantaigh (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>) [1355] Madra uisce <i>Lutra lutra</i> [1365] Rón beag <i>Phoca vitulina</i> [1410] Móinéir ghoirt Meánmhara (<i>Juncetalia maritimi</i>) [3180] Turlaigh* [5130] Foirmíochtaí <i>Juniperus communis</i> ar fraoch nó féarthailte cailcreacha [6210] Féarthailte tirime leathnádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar fhoshraitheanna cailcreacha (Festuco Brometalia) (*láithreáin thábhachtacha magairlíní) [7210] * Eanaigh chailcreacha le <i>Cladium mariscus</i> agus speicis den <i>Caricion davallianae</i>* [7230] Eanaigh alcaileacha [8240] Pábhálacha Aolchloiche I.R. Uimh. 548/2021 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Choimpléasc Chuan na Gaillimhe 000268) 2021.

³⁴ Is láthair Ramsar freisin é Cuan Istigh na Gaillimhe, faoi Choinbhinsiún Ramsar (Láithreán Ramsar Uimh. 838) agus is láithreán muirí faoi chosaint é faoi Choinbhinsiún OSPAR – MPA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe (O-IE-0002969)

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (SClanna)
		NPWS (2013a) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe 000268. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
SAC Choimpléasc Phortach Chonamara [002034]	6.02km	[1065] Fritileán réisc <i>Euphydrys</i> (<i>Eurodryas</i>, <i>Hypodryas</i>) <i>aurinia</i> [1106] Bradán Atlantach <i>Salmo salar</i> (i bhfionnuisce amháin) [1150] * Murlaigh chósta [1170] Sceireacha [1355] Madra uisce <i>Lutra lutra</i> [1833] Síofróg uisce <i>Najas flexilis</i> [3110] Uiscí olagatrófacha ina bhfuil líon an-bheag mianraí de mhánna gainmheacha (<i>Littorelletalia uniflorae</i>) [3130] Uiscí olagatrófacha go méiseatrófacha bodhar le fásra den <i>Littorelletea uniflorae</i> agus/nó <i>Isoëto-Nanojuncetea</i> [3160] Lochanna agus locháin diostrofacha nádúrtha [3260] Sruthchúrsaí uisce de leibhéil mhánna leis an bhfásra <i>Ranunculion fluitantis</i> agus <i>Callitricho-Batrachion</i> [4010] Fraochmhánna fliucha as Tuaisceart an Atlantaigh le <i>Erica tetralix</i> [4030] Fraochmhánna tirime Eorpacha [6410] Móinéir Fionnáin ar ithreacha cailcreacha, móinteacha nó créúla líonta le siolta (<i>Molinion caeruleae</i>) [7130] Bratphortaigh (* cinn atá gníomhach amháin) [7140] Idirsheascainn agus portaigh chreatha [7150] Logáin ar shubstráití móna den <i>Rhynchosporion</i> [7230] Eanaigh alcaileacha [91A0] Sean-dhoirí suiteacha le <i>Ilex</i> agus <i>Blechnum</i> in Éirinn agus sa Bhreatain Mhór I.R. Uimh. 549/2023 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Choimpléasc Phortach Chonamara 002034) 2023. NPWS (2015a) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Phortach Chonamara 002034. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
SAC Loch agus Choillte an Rois [001312]	10.35km	[1303] Crú-ialtóg bheag <i>Rhinolophus hipposideros</i> [3140] Uiscí olaga-mhéiseatrófacha crua le fásra beantach de <i>Chara</i> spp. I.R. Uimh. 656/2019 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Loch agus Coillte an Rois 001312) 2019. NPWS (2018) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Loch agus Coillte an Rois 001312. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta.
SAC Choimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach/ [000020]	10.53km	[1170] Sceireacha [1220] Fásra ilbhliantúil ar bhruacha clochacha [2130] Dumhcha socra cósta lena bhfuil fásra luibheach (dubhcha liatha) [1395] Lus na bpeiteal <i>Petalophyllum ralfsii</i>

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (Sclanna)
		[3260] Sruthchúrsaí uisce de leibhéal mhána leis an bhfásra <i>Ranunculus fluitans</i> agus <i>Callitriche-Batrachion</i> [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [5130] Foirmíochtaí <i>Juniperus communis</i> ar fraoch nó féarthailte cailcreacha [6210] Féarthailte tirime leathnádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar fhoshraitheanna cailcreacha (<i>Festuco Brometalia</i>) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [6510] Móinéir féir ísealchríche (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) [7220] Fuaráin chlochraithe le foirmiú túfa (<i>Cratoneurion</i>) [8240] Cosáin aolchloiche [8330] Pluaiseanna mara báite nó leathbháite I.R. Uimh. 758/2021 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Choimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach 000020), 2021 NPWS (2014a) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Cheann Boirne-Pholl Salach 000020. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta
SAC Choimpléasc Loch Fionnghéal [000606]	11.17km	[1303] Crú-ialtóg bheag <i>Rhinolophus hipposideros</i> [3180] * Turlaigh [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [5130] Foirmíochtaí <i>Juniperus communis</i> ar fraoch nó féarthailte cailcreacha [6210] Féaraigh thirime leath-nádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar shubstráití cailcreacha (<i>Festuco Brometalia</i>) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [7210] * Eanaigh chailcreacha le <i>Cladium mariscus</i> agus speicis den <i>Caricion davallianae</i> [8240] * Cosáin aolchloiche NPWS (2019d) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Loch Fionnghéal 000606. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta.
cSAC Turlach Ráth Asáin [000322]	12.77km	[3180] * Turlaigh I.R. Uimh. 503/2017 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Thurlach Ráth Asáin 000322) 2017. NPWS (2020) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Thurlach Ráth Asáin 000322. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SAC Shliabh Mhóinín [000054]	13.25km	[1065] Fritileán réisc <i>Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i> [1303] Crú-ialtóg bheag <i>Rhinolophus hipposideros</i> [3180] * Turlaigh [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [5130] Foirmíochtaí <i>Juniperus communis</i> ar fraoch nó féarthailte cailcreacha [6130] Féaraigh <i>Calaminarian</i> den <i>Violetalia calaminariae</i>

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (Sclanna)
		[6210] Féaraigh thirime leath-nádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar shubstráití cailcreacha (Festuco Brometalia) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [7220] * Fuaráin chlochraithe le foirmiú túfa (<i>Cratoneurion</i>) [8240] * Cosáin aolchloiche I.R. Uimh. 518/2021 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Shliabh Mhóinín 000054) 2021 NPWS (2021b) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Shliabh Mhóinín 000054. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta
SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne [001926]	13.46km	[1065] Fritileán réisc <i>Euphydryas (Eurodryas, Hypodryas) aurinia</i> [1303] Crú-ialtóg bheag <i>Rhinolophus hipposideros</i> [1355] Madra uisce <i>Lutra lutra</i> [3140] Uiscí olaga-mhéiseatrófacha crua le fásra beantach de Chara spp. [3180] * Turlaigh [3260] Sruthchúrsaí uisce de leibhéil mhánna leis an bhfásra <i>Ranunculus fluitantis</i> agus <i>Callitriche-Batrachion</i> [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [5130] Foirmíochtaí <i>Juniperus communis</i> ar fraoch nó féarthailte cailcreacha [6130] Féaraigh <i>Calaminarian</i> den <i>Violetalia calaminariae</i> [6210] Féaraigh thirime leath-nádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar shubstráití cailcreacha (Festuco Brometalia) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [6510] Móinéir féir ísealchríche (<i>Alopecurus pratensis</i>, <i>Sanguisorba officinalis</i>) [7210] * Eanaigh chailcreacha le <i>Cladium mariscus</i> agus speicis den <i>Caricion davallianae</i> [7220] * Fuaráin chlochraithe le foirmiú túfa (<i>Cratoneurion</i>) [7230] Eanaigh alcaileacha [8240] * Cosáin aolchloiche [8310] Pluaiseanna nach bhfuil ar oscailt don phobal [91E0] * Coillte gláracha le <i>Alnus glutinosa</i> agus <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae) I.R. Uimh. 463/2023 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Coimpléasc Caomhantais Oirthear Bhoirne 001926) 2023. NPWS (2022b) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne 001926. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SAC Phábháil Aolchloiche Ghort na nDarach [001271]	13.48km	[8240] * Cosáin aolchloiche I.R. Uimh. 492/2018 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Chosán Aolchloiche Ghort na nDarach 001271) 2018 NPWS (2019e) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Phábháil Aolchloiche Ghort na Darach 001271. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (Sclanna)
		Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta
SAC Thurlach Chill Tiarnáin [001285]	13.85km	[3180] * Turlaigh I.R. Uimh. 547/2023 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Thurlach Chill Tiarnáin 001285) 2023. NPWS (2021c) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Thurlach Chill Tiarnáin 001285. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh [000242]	13.96km	[3180] * Turlaigh [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [5130] Foirmíochtaí <i>Juniperus communis</i> ar fraoch nó féarthailte cailcreacha [6210] Féaraigh thirime leath-nádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar shubstráití cailcreacha (<i>Festuco Brometalia</i>) (*) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [8240] * Cosáin aolchloiche I.R. Uimh. 73/2018 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh 000242) 2018. NPWS (2021d) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh 000242. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SAC Thurlach Bhaile Uí Bheacháin [000996]	15.00km	[3180] * Turlaigh I.R. Uimh. 205/2019 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Thurlach Bhaile Uí Bheacháin 000996) 2019 NPWS (2021e) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Turlach Bhaile Uí Bheacháin 000996. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin [002244]	15.07km	[4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [5130] Foirmíochtaí <i>Juniperus communis</i> ar fraoch nó féarthailte cailcreacha [6210] Féaraigh thirime leathnádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar substráití cailcreacha (<i>Festuco Brometalia</i>) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [8240] * Cosáin aolchloiche I.R. Uimh. 522/2019 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Thalamh féaraigh Ard Raithin 002244) 2019. NPWS (2024a) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Talamh féaraigh Ard Raithin 002244. Leagan 2. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin [002111]	25.42km	[1140] Réileáin láibe agus réileáin ghainimh nach bhfuil cumhdaithe le huisce saile ag taoide thráite [1150] Murlaigh chósta [1160] Góilíní móra éadoimhne agus cuanta

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (SCLanna)
		[1170] Sceireacha [1351] Muc Mhara Phocoena phocoena [1355] Madra uisce <i>Lutra lutra</i> [1365] Rón Beag Phoca vitulina [1833] Síofróg Uisce Najas flexilis [1330] Móinéir ghoirt an Atlantaigh (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>) [1410] Móinéir ghoirt Meánmhara (<i>Juncetalia maritimi</i>) [21A0] Machairí (* in Éirinn) [3130] Uiscí olagatrófacha go méiseatrófacha bodhar le fásra den Littorelletea uniflorae agus/nó Isoëto-Nanojuncetea [6510] Móinéir féir ísealchríche (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) I.R. Uimh. 144/2024 - Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin 002111) 2024 NPWS (2014b) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin 002111. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta
SAC Árann [000213]	29.19km	[1014] Seilide Rinseach Béalchaol Vertigo angustior [1150] Murlaigh chósta [1170] Sceireacha [1220] Fásra ilbhliantúil ar bhruacha clochacha [1230] Muirailte fásmhara an chósta Atlantaigh agus an chósta Bhaltaigh [1351] Muc Mhara Phocoena phocoena [2110] Dumhcha aistreacha i dtús fáis [2120] Dumhcha i dtús fáis feadh líne an chladaigh, in éineacht le Ammophila arenaria (dumhcha bána) [2130] Dumhcha socra cósta lena bhfuil fásra luibheach (dubhcha liatha) [2170] Dumhcha lena bhfuil Salsa Spenser SSP. Sargent (Salicion rianaire) [2190] Lagáin dumhcha bhogthaise [21A0] Machairí (* in Éirinn) [4030] Fraochmhánna tirime Eorpacha [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [6210] Féaraigh thirime leathnádúrtha agus faiséis scrobarnaí ar substráití cailcreacha (Festuco Brometalia) (*láithreáin thábhachtacha magairlíni) [6510] Móinéir féir ísealchríche (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>) [8240] Cosáin aolchloiche [8330] Pluaiseanna mara báite nó leathbháite NPWS (2024b) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Árann 000213. Leagan 2. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SAC Shléibhte Mhám Toirc	31.57km	[1106] Bradán Salmo salar

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (SClanna)
[002008]		[1833] Síofróg Uisce Najas flexilis [3110] Uiscí olagatrófacha ina bhfuil líon an-bheag mianraí de mhánna gainmheacha (Littorelletalia uniflorae) [4010] Fraochmhánna fliucha as Tuaisceart an Atlantaigh le <i>Erica tetralix</i> [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [7130] Bratphortaigh (* más portach gníomhach atá ann) [7150] Logáin ar shubstráití móna den Rhynchosporion [8220] Fánaí carraigeacha siliciúla lena bhfuil fásra casmaifíteach I.R. Uimh. 431/2021 - Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Limistéar Caomhantais Speisialta Shléibhte Mhám Toirc 002008) 2021 NPWS (2017b) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Shléibhte Mhám Toirc 002008. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta
SAC Bheanna Beola / Choimpléasc an Gharráin [002031]	44.70km	[1029] Diúilicín Péarla Fionnuisce Margaritifera margaritifera [1106] Bradán Salmo salar [1355] Madra uisce <i>Lutra lutra</i> [1833] Síofróg Uisce Najas flexilis [3110] Uiscí olagatrófacha ina bhfuil líon an-bheag mianraí de mhánna gainmheacha (Littorelletalia uniflorae) [3130] Uiscí olagatrófacha go méiseatrófacha bodhar le fásra den Littorelletea uniflorae agus/nó Isoëto-Nanojuncetea [4060] Fraochmhánna Alpacha agus Bóireacha [7130] Bratphortaigh (* más portach gníomhach atá ann) [7150] Logáin ar shubstráití móna den Rhynchosporion [8110] Screathan siliciúil de leibhéil mhánna go leibhéil sneachta (Androsacetalia alpinae agus Galeopsietalia ladani) [8210] Fánaí carraigeacha cailcreacha lena bhfuil fásra casmaifíteach [8220] Fánaí carraigeacha siliciúla lena bhfuil fásra casmaifíteach [91A0] Sean-dhoirí suiteacha le <i>Ilex</i> agus <i>Blechnum</i> in Éirinn agus sa Bhreatain Mhór I.R. Uimh. 548/2023 - Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Gnáthóga (Coimpléasc Caomhantais Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin 002031) 2023 NPWS (2017c) Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin 002031. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta
Limistéir faoi Chosaint Speisialta		
SPA Loch Coirib [004042]	66m	Gé bhánéadanach Ghraonlannach (Anser albifrons flavirostris) [A395] - geimhriú Gadual (Anas strepera) [A051] - geimhriú Spadalach (<i>Anas clypeata</i>) [A056] - geimhriú Póiseard (<i>Aythya ferina</i>) [A059] - geimhriú Lacha Bhadánach (<i>Aythya fuligula</i>) [A061] - geimhriú

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (Sclanna)
		Scótar (Melanitta nigra) [A065] - pórú Cromán na gearc (Circus cyaneus) [A082] – iar-phórú/fara Cearc cheannann (Fulica atra) [A125] - geimhriú An fheadóg bhuí (Pluvialis apricaria) [A140] - geimhriú Sléibhín (Chroicocephalus ridibundus) [A179] - pórú Faoileán Bán (Larus canus) [A182] - pórú Geabhróga (Sterna hirundo) [A193] - pórú Geabhróg Artach (Sterna paradisaea) [A194] - pórú Bogaigh & Éin uisce [A999] I.R. Uimh. 455/2012 – Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Caomhnú Éan Fiáin (Limistéar Caomhantais Speisialta Loch Coirib 004042)) 2012. NPWS (2023a) Cuspóirí Caomhnaithe: SPA Loch Coirib 004042. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh [004031]	1.06km ag Cuan Órán Mór agus Cuan an Roisín	Lóma Artach Gavia arctica [A002] - geimhriú Lóma mór (Gavia immer) [A003] – geimhriú ³⁵ Broigheall (Phalacrocorax carba) [A017] - pórú Corr réisc (Ardea cinerea) [A028] - geimhriú Cadhan (Branta bernicla hrota) [A046] - geimhriú Lacha rua (Anas péinealaipé) [A050] - geimhriú Téal (Anas crecca) [A052] - geimhriú Síolta Rua (Mergus serrator) [A069] - geimhriú An Fheadóg Chladaigh (Charadrius hiaticula) [A137] - geimhriú An fheadóg bhuí (Pluvialis apricaria) [A140] - geimhriú Pilibín (Vanellus vanellus) [A142] - geimhriú Breacóg (Calidris alpina) [A149] - geimhriú Guilbneach Stríocarrach (Limosa lapponica) [A157] - geimhriú Crotach (Núiméinias arquata) [A160] - geimhriú Glúineach dhearg (Tringa totanus) [A162] - geimhriú Piardálaí trá (Arenaria interpres) [A169] – geimhriú Sléibhín (Chroicocephalus ridibundus) [A179] - geimhriú Faoileán Bán (Larus canus) [A182] - geimhriú Geabhróg Scothdhubh (Sterna sandvicensis) [A191] - pórú Geabhróga (Sterna hirundo) [A193] - pórú Bogaigh & Éin uisce [A999] I.R. Uimh. 515/2019 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Caomhnú Éan Fiáin (Limistéar Caomhantais Speisialta Choimpléasc Chuan Istigh na Gaillimhe 004031) 2019

³⁵ QI a liostaíodh le déanaí do SPA Chuan Istigh na Gaillimhe gan aon chuspóir, tréithe nó spriocanna caomhantais ar leith foilsithe. Níl aon láithreáin Eorpach eile ann a bhfuil an speiceas liostaithe in Éirinn ina leith. Cuspóirí, tréithe agus spriocanna caomhantais atá liostaithe le haghaidh an Lóma Artaigh (is speicis gheimhrithe an dá cheann le hiompraíochtaí agus riachtanais gnáthóige/sealgáireachta comhchosúla

Ainm an Láithreáin	Fad ³³	Cúiseanna leis an Ainmníocht – Leasanna Cáilitheacha (Qlanna) nó Leasanna Caomhantais Speisialta (SCLanna)
		NPWS (2013b) Cuspóirí Caomhnaithe: SPA Chuan Istigh na Gaillimhe 004031. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
SPA Riasc Chreig Eanaigh [004142]	4.4km	Gé bhánéadanach Ghraonlannach (Anser albifrons flavirostris) [A395] - geimhriú I.R. Uimh. 514/2019 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Caomhnú Éan Fiáin (Limistéar Caomhantais Speisialta Choimpléasc Riasc Chreig Eanaigh 004142) 2019. NPWS (2023b) Cuspóirí Caomhnaithe: Riasc Chreig Eanaigh SPA 004142. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SPA Choimpléasc Phortach Chonamara [004181]	9.27km	Broigheall (Phalacrocorax carba) [A017] - pórú Meirliún (Falco columbarius) [A098] - pórú An fheadóg bhuí (Pluvialis apricaria) [A140] - pórú Faoileán Bán (Larus canus) [A182] - pórú I.R. Uimh. 390/2021 – Rialacháin an Aontais Eorpaigh maidir le Caomhnú Éan Fiáin (Limistéar Caomhantais Speisialta Choimpléasc Phortach Chonamara 004181) 2021 NPWS (2023c) Conservation Objectives: Connemara Bog Complex SPA 004181. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.
SPA Turlach Ráth Asáin [004089]	12.75km	An Eala Ghlórach (Cygnus cygnus) [A038] - geimhriú Lacha rua (Anas péinealaipe) [A050] - geimhriú An fheadóg bhuí (Pluvialis apricaria) [A140] - geimhriú Guilbneach earrdhubh (Limosa limosa) [A156] - geimhriú Gé bhánéadanach Ghraonlannach (Anser albifrons flavirostris) [A395] - geimhriú Bogaigh & Éin uisce [A999] I.R. Uimh. 311/2012 – Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Caomhnú Éan Fiáin (Limistéar Caomhantais Speisialta Thurlach Ráth Asáin 004089)) 2012. NPWS (2023d) Conservation Objectives: Rahasane Turlough SPA 004089. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

Tá achoimre den bhonnline bithéagsúlachta do na láithreáin Eorpacha sin laistigh de chongarachtláithreach Theorainn na Measúnachta tugtha thíos, agus faisnéis bhonnline níos mionsonraithe ar láithreáin Eorpacha aonair a luíonn laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail curtha i láthair i gCuid 9 den NIS nuashonraithe.

SAC Loch Coirib

Tá forluí idir an N6 GCRR atá beartaithe agus dá bharr sin tá forluí idir an Tionscadal agus a theorainn le, i.e. trasnaíonn sé trí láithreán Eorpach amháin nó cóngarach dó, is é sin SAC Loch Coirib ag na ceithre shuíomh a leanas: ag an áit ina gcríochnaíonn an sruth éalaithe draenála atá beartaithe ó Bhóthar Ceangail Thuaidh an N59 ag Baile an Cheantaigh; ag láithreán Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe idir an Daingean agus Mionlach; siar ó Lochanna Chúil Each (Ch. 9+850 to Ch. 10+100); agus, siar agus ó thuaidh de Chairéal Leacaigh san áit ina gcuimseofar tollán (Tollán Leacaigh) mar chuid den Tionscadal agus bonneagar don bhóthar isteach.

Tá na torthaí iomlána ó na suirbhéanna ar ghnáthóga a rinneadh in SAC Loch Coirib in 2014 curtha i láthair i dTionscadal Iompair Chathair na Gaillimhe N6 – Léarscáiliú agus measúnú gnáthóige ar chuid de cSAC Loch Coirib agus na ceantair máguaird (Barron et al., 2017), atá áirithe in Aguisín A.8.5.

Mar achoimre, taifeadadh 18 ghnáthóg Iarscríbhinn I ar an iomlán, ag cumhdach c.155.2 ha, laistigh de SAC Loch Coirib agus ag síneadh lasmuigh de Theorainn na Measúnachta, i rith an tsuirbhé:

- Lochanna uisce chrua [3140]
- Lochanna diostrófacha [3160]
- Fásra uiscí reatha [3260]
- Fraoch fliuch [4010]
- Fraoch tirim [4030]
- Fraochmhá Alpach [4060]
- Féaraigh chailcreacha [6210]
- Féaraigh chailcreacha flúirseach le magairlín [*6210]
- Móinéir *Molinia* [6410]
- Pobail luibhe-ard hidrifiliúla [6430]
- Eanaigh Cladium [*7210]
- Bratphortach (neamhghníomhach) [7130]
- Bratphortach (gníomhach) [*7130]
- Idirsheascainn agus portaigh chreatha [7140]
- Eanaigh alcaileacha [7230]
- Cosán aolchloiche (nocht) [*8240]
- Cosán aolchloiche (faoi chrainn) [*8240]
- Foraoisí gláracha [*91E0]

Is cuid iad formhór na gcineálacha gnáthóg seo den choimpléasc bogaigh feadh chonair Abhainn na Gaillimhe agus iad bainteach le Lochanna Chúil Each, agus tacaíocht acu uathu. Tá an fraoch níos tirime, an féarach agus na gnáthóga de charraig aolchloiche nocht lonnaithe den chuid is mó ar fhánaí cnoc ardaithe ó thuaidh de Lochanna Chúil Each (Lochanna Chúil Each a thacaíonn freisin le limistéir de na cineálacha gnáthóg seo níos lú thar an teorainn SAC).

Bhí Abhainn na Gaillimhe féin aicmithe mar Sil-leagan/abhainn ísealchríche (FW2) mar chuid de shuirbhéanna ar ghnáthóga uisceacha a rinneadh in 2014 (Aguisín A.8.5). Is féidir le haibhneacha spruadair/ísealtalún a bheith ag teacht le dhá chineál gnáthóige Iarscríbhinn I, i gcomhthéacs Éireannach: Sruthchúrsaí de leibhéil mhána leis an bhfásra *Ranunculus fluitantis* agus *Callitriche-Batrachion* (nó Fásra uiscí reatha) [3260]; agus, aibhneacha le bruacha láibe le fásra *Chenopodium rubri* p.p. agus *Bidentation* p.p. [3270]. I gcodanna den Eoraip, léirítear an ghnáthóg mar cheann nach gclúdaíonn ach aibhneacha ina bhfuil an speiceas Crobh préacháin uisce *Ranunculus* ina chuid shuntasach den fhásra. I gcomharsanacht an Tionscadail agus níos faide síos an abhainn, tacaíonn Abhainn na Gaillimhe le pobail *Ranunculus*, ach tá siad gann. Breithnítear gur cineál gnáthóige Iarscríbhinn I í an ghnáthóg uisceach feadh fhad Abhainn na Gaillimhe, ar bhonn réamhchúraim a dhéantar é sin, Fásra uiscí reatha [3260] bunaithe ar mheasúnachtaí de ghnáthóga uisceacha, in ainneoin go mbíonn pobail den *Ranunculus* ann ó thráth go chéile. An ghnáthóg bhrúach na láibe agus na speicis fásra/plandaí a bhaineann leis an gcineál gnáthóige Iarscríbhinn I [3270], tá siad in easnamh ar chainéal Abhainn na Gaillimhe i gcomharsanacht an Tionscadail.

Síos an abhainn ó Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe, agus níos faide ná Teorainn na Measúnachta, cuimsítear sna gnáthóga atá laistigh de SAC Loch Coirib feadh na mbruacha abhainn is mósáic d'fhéarach fliuch (GS4) agus Corcach ghiolcaí (FS1) í. Tá scrobarnach (WS1), féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1) agus coillearnach (WD1, WN2 agus WN6) le fáil freisin idir an pointe trasnaithe ar Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus Lochanna Chúil Each. Comhfhreagraíonn go leor de na cineálacha gnáthóige seo do chineálacha gnáthóige Iarscríbhinn I³⁶ Féarach cailcreach [6210], Foraoisí iarmharacha gláracha [*91E0], Eanach Cladium [*7210], Luibh ard hidrifiliúil [6430] agus idirsheascainn [7140]. Cé gur gnáthóga QI le haghaidh SAC Loch Coirib iad féarach cailcreach agus eanach Cladium, seans go soláthróidh go leor de na gnáthóga bogaigh eile ról tacaíochta do na gnáthóga laistigh den mhósáic sin.

Sceithfidh an sruth éalaithe beartaithe ón draenáil atá ó Bhóthar Ceangail Thuaidh an N59 chuig díog dhraenála in SAC Loch Coirib ag Baile an Cheantaigh. I measc na ngnáthóg sa limistéar bhí Crannteorainn (WL2), Scrobarnach (WS1) agus Móinéir thirime agus gruaimhíní féir (GS2), féarach fliuch agus Giolcach agus seascann mór cíbleach/Seascann (FS1/FS2/GS4). Tá paiste de Chorcach ghiolcaí *Phragmites australis* (FS1) agus limistéar eanaigh agus borrfháis shaibhir (PF1) díreach soir ó Theorainn na Measúnachta. Comhfhreagraíonn an limistéar eanaigh leis an bpobal fásra PF1_RFLU1a³⁷ (*Carex viridula oedocarpa* - *Pinguicula vulgaris* - *Juncus bulbosus* borrfhás; fo-phobal caonaigh dhonn) de chineál gnáthóige Iarscríbhinn I *Eanaigh alcaileacha* [7230].

Draenálann an díog draenála, a sceitheann sruth éalaithe na draenála chuige, siar ó thuaidh ar feadh c. 380m sula gcasann sé soir ó thuaidh áit a nascann sé le hAbhainn na Gaillimhe tar éis c. 130m eile. Feadh an díoga draenála nó gar dó, laistigh de theorainn SAC Loch Coirib, tá gnáthóga de thalamh féaraigh fliuch (GS4), Fraoch fliuch (HH3), Idirsheascann (PF3) agus coillearnach shailí-fearnóige-fuinseoige fhliuch (WN6). Comhfhreagraíonn roinnt acu sin le cineálacha gnáthóg Iarscríbhinn I: Móinéar *Molinia* [6410], Fraoch fliuch [4010], Idirsheascann [7140] agus foraoisí gláracha iarmharacha [*91E0], faoi seach.

Comhfhreagraíonn Lochanna Chúil Each do chineál gnáthóige uisce crua Iarscríbhinn I [3140] agus tacaíonn siad le coimpléasc bogaigh d'Fhéarach fliuch (GS4), Fraoch fliuch (HH3), Eanach (PF1 agus PF2), Corcach ghiolcaí (FS1), agus Seascainn ard-luibhe (FS2). Comhfhreagraíonn go leor de na cineálacha gnáthóige seo le cineálacha gnáthóige Iarscríbhinn I³⁸ (Perrin *et al.*, 2014), Foraoisí gláracha iarmharacha [*91E0], Eanach Cladium [*7210], Eanach alcaileach [7230], Luibh ard hidrifiliúil [6430], Móinéar *Molinia* [6410], Fraoch fliuch [4010] agus Idirsheascainn [7140]. Cé gur gnáthóga QI le haghaidh SAC Loch Coirib iad féarach cailcreach agus eanach Cladium, seans go soláthróidh go leor de na gnáthóga bogaigh eile ról tacaíochta do na gnáthóga laistigh den mhósáic sin.

Sa limistéar siar ó Lochanna Chúil Each agus ó thuaidh agus soir i dtreo Thollán Leacaigh cuimsíodh mósáic de charraig cailcreach nochta (ER2), talamh féaraigh cailcreach agus neodrach tirim (GS1), Coillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2) agus Scrobarnach (WS1). Bhí roinnt de na limistéir sin ag comhfhreagairt le talamh féaraigh cailcreach ghnáthóga Iarscríbhinn I [*6210/6210] agus cosán aolchloiche [*8240]. Maidir leis na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I a taifeadadh, tá an chuid is mó sainithe go maith ag staidéir náisiúnta a rinneadh le déanaí arna gcomhordú ag an NPWS (féach na foilseacháin dá dtagraítear i dTábla 8.4 den NIS nuashonraithe seo) agus chun críocha na measúnachta seo, rinneadh iad a shainaithint agus a rangú i gcomhréir leis na foilseacháin sin, i gcás ina bhfuil siad ar fáil.

Baineann an madra uisce úsáid as Conair Abhainn na Gaillimhe (cé nach raibh aon pholl nó láthair broimfhéir le feiceáil gar Tionscadal). Is sruthchúrsa salmainide tábhachtach í Abhainn na Gaillimhe, ag tacú le bradáin an Atlantaigh agus an breac donn. Tá taifid ann den Loimpre mhara ag sceitheadh faoi Dhroichead na mBradáin i gCathair na Gaillimhe (O'Connor, 2007) agus thaifead IFI an speiceas freisin ag sceitheadh sa dobharcheantar uachtair i gConga, Co. Mhaigh Eo. Taifeadadh Loimpre shrutháin go forleathan ar fud dhobharcheantar Abhainn na Gaillimhe (O'Connor, 2007). Níor taifeadadh aon ghnáthóg iasclainne amaicéit den loimpre gar do Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe, nó sa sruth éalaithe beartaithe chuig an abhainn.

³⁶ Nuair a ghiorraítear iad, úsáidtear ainmneacha ó ghnáthóg Iarscríbhinn I ar fud na tuarascála seo, leanann an ainmníocht sin as NPWS (2019a)

³⁷ Rangú pobail fásra eanach alcaileach (Perrin *et al.*, 2014)

³⁸ Nuair a ghiorraítear iad, úsáidtear ainmneacha ó ghnáthóg Iarscríbhinn I ar fud na tuarascála seo, leanann an ainmníocht sin as NPWS (2019a)

Cé nach bhfuil aon taifid de Bhradán an Atlantaigh nó den Loimpre mhara ag trasnú Dhroichead Abhainn na Gaillimhe, cuireann Abhainn na Gaillimhe gnáthóg thábhachtach ar fáil do bhradán an Atlantaigh, agus don dá speiceas loimpre, go háirithe i gcomhthéacs na feidhme atá aige mar chonair imirce ón bhfarraige chuig na limistéir sceite do bhradán an Atlantaigh agus don Loimpre mhara.

SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe

Ní thrasnaíonn an Tionscadal SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus ag glacadh leis go luíonn sé síos an abhainn ón Tionscadal, tá an cur síos anseo dírithe ar na gnáthóga cósta agus muirí síos an abhainn, agus an speiceas QI a dtacaíonn siad leo, arb iad sin na QInna a luíonn laistigh de chrios tionchair an Tionscadail. Tá na tuairiscí bunaithe ar an bhfaisnéis a cuireadh i láthair sna cuspóirí caomhnaithe le haghaidh SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, agus na cáipéisí tacaíochta ábhartha, agus cuirtear achoimre den láithreán trí chéile i láthair.

Tá Cuan na Gaillimhe aicmithe mar ghnáthóg Iarscríbhinn I ina bhfuil góilíní agus cuanta móra éadomhain [1160], lena bhfuil baint ag Scairbheacha [1170], Réileáin láibe taoide [1140], Murlaigh [*1150], Puiteach Salicornia [1310], Fásra ilbhliantúil ar charnáin cloiche [1220] agus móinéir shalainn an Atlantaigh [1330]. Tá tacaíocht ag na gnáthóga seo freisin ó líonra de chineálacha eile gnáthóige lena n-áirítear aibhneacha agus srutháin fionnuisce a théann isteach sa chuan, uiscí idirthréimhseach an inbhir agus gnáthóg thalún feadh an chósta.

Cuimsítear i gCuan an Roisín, a ndraenálann roinnt de na haibhneacha/srutháin atá á dtrasnú ag an Tionscadal isteach ann (dobharcheantar Shruthán Bhearna agus Sruthán Chnoc na Cathrach), mósáic d'fhormhór na gcineálacha gnáthóige seo: Góilíní agus cuanta móra éadomhain [1160], lena bhfuil baint ag Scairbheacha [1170], Réileáin láibe taoide [1140], Fásra ilbhliantúil ar charnáin cloiche [1220] agus móinéir shalainn an Atlantaigh [1330].

Tacaíonn na gnáthóga laistigh de Chuan na Gaillimhe freisin le daonra Leasanna Cáilitheacha (QI) den Mhadra Uisce agus den Rón beag.

SPA Loch Coirib

Is láithreán fairsing é SPA Loch Coirib ina gcuimsítear Loch Coirib, formhór a chuid oileán, agus cuid mhaith den ghnáthóg bogaigh timpeall ar imeall an locha. Ní thrasnaíonn an Tionscadal SPA Loch Coirib. Mar sin féin, tá na limistéir is gaire de ghnáthóg talamh bogaigh den chineál sin don Tionscadal ag Tóin an Churraigh agus Cúl an Oileáin áit ina bhfuil mósáic de ghnáthóga portaigh, fraoigh, corcach ghiolcaí, riasc agus talamh féaraigh fliuch.

Cé go bhfuil an SPA lasmuigh, agus suas an abhainn ón Tionscadal, taifeadadh go leor speiceas éan atá liostaithe mar Leasanna Caomhantais Speisialta (SCInna) den SPA ag láithreáin suirbhé d'éin gheimhridh ar fud Theorainn na Measúnachta. I measc na gcineálacha gnáthóige a bhain leis na láithreáin sin bhí lochanna nádúrtha/leathnádúrtha agus coimpléisc bhogaigh (Loch Bhaile an Dúlaigh, Lochanna Chúil Each agus Loch Inse), Abhainn na Gaillimhe, agus mósáic arda de phortaigh, fraoch, tailte féaraigh fliucha agus aigéid, agus gnáthóga feabhsaithe agus faoi dhian-bhainistíocht cosúil le páirceanna talmhaíochta agus ceantair fónais laistigh de Chathair na Gaillimhe (e.g. Campas Spóirt OG).

Taifeadadh trí speiceas éan i rith na suirbhéanna éagsúla ar éin ghoir ar SCInna iad de SPA Loch Coirib de bharr a bpobail pórúcháin: An Gheabhróg agus an Sléibhín (suirbhéanna i rith shéasúr an ghoir 2014 agus 2023) agus an Faoileán bán (suirbhéanna pórúcháin 2023). Tá sé sin ag teacht go ginearálta le torthaí na suirbhéanna a rinneadh feadh chonair Abhainn na Gaillimhe in 2005/2006 le haghaidh Scéim Seachbhóthar N6 Chathair na Gaillimhe (Aguisín G den NIS nuashonraithe), áit ar taifeadadh na speicis sin go minic thar mhíonna an tsamhraidh ar an abhainn, ach ní raibh go leor díobh ann. Tá a fhios go bpóráíonn na trí speiceas ar oileáin agus lomáin charraige i gCuan na Gaillimhe agus i Loch Coirib araon.

Taifeadadh na speicis éan seo a leanas, atá liostaithe mar speicis SCI geimhrithe i gcomhair SPA Loch Coirib ag láithreáin suirbhé éan geimhridh laistigh de chrios tionchair an Tionscadail: Sléibhín, Faoileán bán, Cearc cheannann, Feadóg Bhuí, Gadual, Cromán na gcearc, Spadalach agus Lacha Bhadánach.

SPA Chuan Istigh na Gaillimhe

Toisc go gcumhdaítear thart ar an limistéar céanna le SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe in SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, tagair don chur síos ar an ngnáthóg thuas i gCuid 8.3.4. Tacaíonn na gnáthóga laistigh den SPA leis an speiceas éan SCI, a chuireann láithreáin neadaithe, sealgaireachta agus fara ar fáil ina n-áirítear uisce oscailte, gnáthóga idirthaoideacha agus talún.

Mar a luadh thuas le haghaidh SPA Loch Coirib, taifeadadh speicis éan atá liostaithe mar speicis SCI geimhridh de SPA Chuan Istigh na Gaillimhe ag go leor de na láithreáin suirbhé don éan geimhridh ar fud Theorainn na Measúnachta, agus a bhformhór scoite amach ón SPA féin.

Taifeadadh dhá speiceas éin le linn shuirbhéanna 2015 ar éin ghoir atá liostaithe mar SCInna de SPA Chuan Istigh na Gaillimhe mar gheall ar a bpobal goir: An Gheabhróg (ar fud Abhainn na Gaillimhe) agus an Bhroigheall (ag eitilt thar bráid gar do chonair Abhainn na Gaillimhe agus sa chuid thiar de Limistéar Staidéir na Scéime). Deimhníodh an dá speiceas i suirbhéanna goir 2023: An Gheabhróg (ag eitilt thar Abhainn na Gaillimhe) agus an Bhroigheall (ag eitilt thart i limistéar chonair Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna na gCualach agus sa chuid thiar de Limistéar Staidéir na Scéime; chonacthas broigheall amháin ar an taobh thoir d'Abhainn na Gaillimhe gar do Loch an Dúlaigh).

Tá na torthaí sin ag teacht go ginearálta le torthaí na suirbhéanna a rinneadh feadh chonair Abhainn na Gaillimhe in 2005/2006 le haghaidh thogra Seachbhóthar Chathair na Gaillimhe N6 (RPS, 2006), áit ar taifeadadh na speicis sin go minic thar mhíonna an tsamhraidh ar an abhainn, ach ní raibh go leor díobh ann.

Taifeadadh na speicis éan seo a leanas atá liostaithe mar speicis SCI geimhridh do SPA Chuan Istigh na Gaillimhe laistigh de láithreáin suirbhé éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: Guilbneach stríocarrach, Sléibhín, Faoileán bán, Broigheall, Crotach, Breacóg, an fheadóg bhuí, Loma mór, Corr réisc, Pilibín, Cadhan, Síolta Rua, Cosdeargán, an Fheadóg Chladaigh, Piardálaí trá, Praslacha agus an Rualacha.

8.3.4.2 Limistéir Oidhreacht Nádurtha agus Limistéir Oidhreacht Nádurtha atá beartaithe

Is ainmniúcháin iad Limistéir Oidhreacht Náisiúnta (NHAanna) faoi Alt 16 de na hAchtanna um Fhiadhúlra chun gnáthóga, speicis nó geolaíocht a bhfuil tábhacht náisiúnta leo a chosaint.

Anuas ar na NHAanna tá NHAanna beartaithe (dá dtagraítear mar pNHAanna), ar láithreáin thábhachtacha iad freisin do ghnáthóga agus d'fhiadhúlra agus foilsíodh iad ar bhonn neamhreachtúil i 1995, ach níor beartaíodh ná níor sainíodh iad go reachtúil ó shin i leith. Tairgtear cosaint do na NHAanna beartaithe sa tréimhse eatraimh faoi na pleananna forbartha contae nó cathrach ina n-iarrtar go mbeadh aird chuí ag údaráis phleanála ar a gcosaint i mbeartais agus i gcinntí pleanála³⁹.

Forluíonn go leor de na NHAanna in Éirinn le teorainn na láithreán Eorpach.

Níl ach ceann acu seo, pNHA Loch Coirib á thrasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe, agus dá réir sin ag an Tionscadal. Tá trí NHA agus 34 pNHA lonnaithe laistigh nó gar do Theorainn na Measúnachta (Fíor 8.17.1). Liostálann Tábla 8.5 thíos na láithreáin sin, a bhfad ó Theorainn na Measúnachta, agus na gnéithe éiceolaíocha dá bhfuil na láithreáin ainmnithe/beartaithe. I gcás roinnt de na pNHAanna thíos (i.e., pNHA Mhachaire Oileán Máisean, pNHA Mhachaire Mhaínis, pNHA Mhachaire Fhínis, pNHA Oileán Lachan, pNHA Inis Múscraí, pNHA na hAirde Móire, pNHA Charraig an Iolra, pNHA Oileán na nGeabhróg, pNHA (Carraig Glinn Chatha), pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara, Oileán na nGeabhróg (pNHA Oileán na nGeabhróg)), níl fáil ar na hachóimrí suímh⁴⁰ toisc gur fho-láithreáin laistigh de SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin iad.

³⁹ Mar shampla, Beartas 4.2 de *Phlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017-2023* ina n-áirítear tiomantas “Na láithreáin ainmnithe náisiúnta a bhfuil tábhacht éiceolaíoch leo a chosaint, a chaomhnú agus a chur chun cinn, lena n-áirítear Limistéir Oidhreacht Nádurtha (NHAanna agus pNHAanna) reatha agus beartaithe sa chathair”.

⁴⁰ Arna chur in iúl ag an NPWS trí chumarsáid ríomhphoist 4 Deireadh Fómhair 2024

Tábla 8.5 Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha agus Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá beartaithe laistigh, agus i gcóngarach an Tionscadail

Límistéir Oidhreachtá Nádúrtha		
Ainm an Láithreáin	Fad ⁴¹	Gnéithe Spéise
NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn [002364]	80m ag Na Foráí Maola Díreach cóngarach do Theorainn na Measúnachta ag An Bealach	Talamh portaigh [T010]
NHA Riasc Chreig Eanaigh [000253]	4km	Éin [12] - féach SPA Riasc Chreig Eanaigh thuas
NHA Phortach Límistéar Uachtar Ard [002431]	15km	Talamh portaigh [T010]
Límistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá Beartaithe		
Ainm an Láithreáin	Fad	Tuairisc
pNHA Loch Coirib [000297]	Arna thrasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe	Féach thuas faoi cSAC Loch Coirib agus SPA Loch Coirib
pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe [000268]	190m	Féach thuas faoi cSAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan na Gaillimhe Istigh
pNHA Choill na bhForbacha [001267]	2.3km	Coillearnach dharach
pNHA Thurlach Chill Tulach [000287]	2.2km	Gné thurlaigh
Límistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá Beartaithe		
Ainm an Láithreáin	Fad	Tuairisc
pNHA Loch Bhaile Uí Chuirc [000228]	4.6km	Loch agus gnáthóga bogaigh gaolmhara - mar chuid de SAC Loch Coirib
pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara [002034]	6km	Féach thuas faoi SAC Choimpléasc Phortach Chonamara agus SPA Choimpléasc Phortach Chonamara
Lóiste Chill Ráinne, pNHA Mhaigh Cuilinn [002083]	7.2km	Fara iasclainne ialtóg Natterer
pNHA Choill Dhroim Chonga [001260]	8.2km	Coillearnach leathanduilleach agus bhuaircíneach measctha
pNHA Loch agus Coillte an Rois [001312]	10.2km	Féach thuas faoi SAC Loch agus Coillte an Rois

⁴¹ Fad in km/m ón Tionscadal

Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá Beartaithe	Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá Beartaithe	Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá Beartaithe
Sléibhín - pNHA Choimpléasc Pholl Salach [000020]	10.6km	Féach thuas faoi SAC Choimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach
pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal [000606]	11.1km	Féach thuas faoi SAC Choimpléasc Loch Fionngheal
pNHA Thurlach Ráth Asáin [000322]	13.3km	Féach thuas faoi cSAC Thurlach Ráth Asáin agus SPA Thurlach Ráth Asáin
pNHA Cosán Aolchloiche Ghort na Darach [001271]	13.4km	Féach thuas faoi SAC Cosán aolchloiche Ghort na nDarach
pNHA Shliabh Mhóinín [000054]	13.3km	Féach thuas faoi SAC Shliabh Mhóinín
pNHA Choimpléasc Oirthear Bhoirne [001926]	13.5km	Féach thuas faoi SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne
pNHA Turlach Chill Tiarnáin [001285]	13.9km	Féach thuas faoi SAC Thurlach Chill Tiarnáin
pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh [000242]	14km	Féach thuas faoi SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh
pNHA Thurlach Corr [001788]	15km	Láithreán bogaigh ag tacú le daonraí éan geimhrithe
pNHA Bhaile Uí Bheacháin an Turlaigh [000996]	15km	Féach thuas faoi SAC Bhaile Uí Bheacháin an Turlaigh
pNHA Árann [000213]	29.19km	Féach thuas faoi SAC Árann
pNHA Shléibhte Mhám Toirc [0002008]	31.57km	Féach thuas faoi SAC Shléibhte Mhám Toirc
pNHA Choimpléasc an Gharráin / Bheanna Beola [002031]	44.70km	Féach thuas faoi SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin
Limistéir Oidhreachtá Nádúrtha atá Beartaithe		
Ainm an Láithreáin	Fad	Tuairisc
pNHA Mhachairí Oileán Máisean [001302]	46.8km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Mhachairí Mhaínis [001306]	43.9km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Mhachaire Fhínis [001266]	41.5km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Oileán Lachan [000264]	44km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin

pNHA Inis Múscraí [001974]	42.4km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA na hAirde Móire [001126]	39.6km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Oileán na nGeabhróg [000269]	31.4km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Oileán na nGeabhróg (Carraig Ghlinn Chatha) [000315]	30.1km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara [002075]	25.7km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Oileán na nGeabhróg (Oileán na nGeabhróg) [000314]	32.5km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin
pNHA Charraig an Iolra [001261]	40.7km	Féach thuas faoi SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin

8.3.5 Gnáthóga

8.3.5.1 Forbhreathnú

Go ginearálta, tá dáileadh agus méid na ngnáthóg, agus dáileadh agus flúirse speiceas flóra, ag teacht go ginearálta leis an gceann a taifeadadh roimhe seo chun bonn eolais a chur faoin measúnacht tionchair a cuireadh i láthair in TMTT 2018. Tá bonnlíne na ngnáthóg nuashonraithe agus, go ginearálta, cuimsíonn na hathruithe athruithe measartha beag agus athruithe ionchasacha ar ranguithe agus méid na ngnáthóg i bhfianaise na tréimhse ceithre bliana idir an suirbhé deireanach ar ghnáthóga in 2019 agus an suirbhé is déanaí in 2023. Tháinig na hathruithe gnáthóige chun cinn mar thoradh ar fhachtóirí lena n-áirítear athrú ar úsáid talún, forbairt nó comharbas nádúrtha. I gcás inar tharla athruithe tugadh iad sin faoi deara faoi na focheanteidil ábhartha thíos.

Rinneadh suirbhéanna gnáthóige in 2023 chun torthaí na suirbhéanna roimhe seo a fhíorú agus chun eolas a thabhairt don TMTT nuashonraithe seo. I gcás ina aithníodh athruithe cuireadh iad sin isteach sa bhonnlíne a leagtar amach thíos agus bhí siad mar eolas don mheasúnacht tionchair don TMTT nuashonraithe seo.

Tá cur síos ar thorthaí na suirbhéanna gnáthóige de réir cineál gnáthóige, tar éis Fossitt (2000), féach freisin Aguisín A.8.6, agus nuair is ábhartha áirítear cur síos ar aon chineálacha gnáthóige Iarscríbhinn I a chomhfhreagraíonn leis atá ann (féach freisin Aguisín A.8.19 agus Aguisín A.8.20 le haghaidh torthaí na suirbhéanna gnáthóige).

Baineann na gnáthóga ar a ndéantar cur síos thíos le polagáin ghnáthóige laistigh den Tionscadal nó cóngarach dó, mar a thaispeántar ar Fhíoracha 8.19.1 go 8.19.15 agus ar Fhíoracha 8.22.1 go 8.22.15 in éineacht le torthaí iomlána an tsuirbhé gnáthóige. Tá liostaí iomlána speiceas le haghaidh gach cineál gnáthóige tugtha in Aguisín A.8.19. Déantar cur síos ginearálta ar ghnáthóga ón taobh thiar go dtí an taobh thoir faoi na ceanteidil thíos. Tá athruithe ar ghnáthóga ó TMTT 2018 taispeánta ar Fhíoracha 8.20.1 go 8.20.15 agus Fíoracha 8.23.1 go 8.23.15.

Rinneadh na torthaí agus achoimre ar thorthaí na suirbhéanna gnáthóige uisceacha a ionchorprú sna tuairiscí gnáthóige ábhartha thíos. Tá tuairisc iomlán agus liostaí speiceas tugtha in Aguisín A.8.20.

Is mar seo a leanas atá na cineálacha gnáthóige laistigh de Theorainn na Measúnachta:

- Ceapacha bláthanna agus teorainneacha (BC4)
- Ballaí cloiche agus obair chloiche eile (BL1) (atá nua ó TMTT 2018)
- Foirgnimh agus dromchlaí saorga (BL3)
- Gaineamh, gairbhéal nó till nochta (ED1) (atá nua ó TMTT 2018)

- Talamh salach agus lom (ED2)
- Talamh lom athchoilíniúcháin (ED3)
- Carraig shiliciúil nochta (ER1)
- Carraig chailcreach nochta (ER2), lena n-áirítear gnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I *8240
- Lochanna aolchloiche/marlaí (FL3), lena n-áirítear gnáthóg 3140 Iarscríbhinn I
- Lochanna méiseatrófacha (FL4)
- Lochanna eotrófacha (FL5)
- Turlaigh (FL6), a chomhfhreagraíonn do ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I *3180
- Lochanna agus locháin eile saorga (FL8)
- Fuaráin chailcreacha (FP1), lena n-áirítear gnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I *7220
- Giolcach agus seascainn mhóra cíbe (FS1), lena n-áirítear gnáthóga *7210 Iarscríbhinn I agus gnáthóg 6430 Iarscríbhinn I
- Seascainn ard-luibhe (FS2), lena n-áirítear gnáthóga 6430/*7210 Iarscríbhinn I
- Aibhneacha creimthe/ardtalún (FW1)
- Aibhneacha sil-leagain/isealchríocha (FW2), lena n-áirítear gnáthóg Iarscríbhinn I 3260 (rinneadh an ghnáthóg a athmheasúnú agus a athrangú mar ghnáthóg Iarscríbhinn I ó TMTT 2018)
- Díoga draenála (FW4)I
- Talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe (GA1)
- Talamh féaraigh conláiste (feabhsaithe) (GA2)
- Riasc (GM1)
- Talamh féaraigh tirim cailcreach agus neodrach (GS1), lena n-áirítear an ghnáthóg tosaíochta *6210/gnáthóg 6210 Iarscríbhinn I
- Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2), lena n-áirítear gnáthóg 6510 Iarscríbhinn I
- Talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthais (GS3), lena n-áirítear gnáthóg *6230 Iarscríbhinn I
- Talamh féaraigh fliuch (GS4), lena n-áirítear gnáthóg 6410 Iarscríbhinn I
- Raithneach thiubh (HD1)
- Fraoch siliciúil tirim (HH1), a chomhfhreagraíonn do ghnáthóg 4030 Iarscríbhinn I
- Fraoch cailcreach tirim (HH2), a chomhfhreagraíonn do ghnáthóg 4030 Iarscríbhinn I
- Fraoch fliuch (HH3), a chomhfhreagraíonn do ghnáthóg 4010 Iarscríbhinn I
- Bratphortach ísealchríche (PB3), lena n-áirítear gnáthóg Iarscríbhinn I *7130 (atá nua ó TMTT 2018)
- Eanach agus borrfhás saibhir (PF1), lena n-áirítear gnáthóga 7230/*7210 Iarscríbhinn I
- Seascann agus riasc lag (PF2)
- Idirsheascann agus portach creatha (PF3), lena n-áirítear gnáthóg Iarscríbhinn I 7140 (atá nua ó TMTT 2018)
- Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)

- Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)
- Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)
- Fáschoill Bhuaircíneach (WD4) (atá nua ó TMTT 2018)
- Crainn scaipthe agus fearann páirce (WD5)
- Fálta sceach (WL1)
- Crannteorainneacha (WL2)
- Coillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2), lena n-áirítear gnáthóg *8240 Iarscríbhinn I
- Coillearnach shailí-fearnóige-fuinseoige fhliuch (WN6), lena n-áirítear gnáthóg *91E0 Iarscríbhinn I
- Scrobarnach (WS1), lena n-áirítear gnáthóg tosaíochta *8240 Iarscríbhinn I
- Scrobarnach ornáideach/neamhdhúchasach (WS3)
- Coillearnach a réitíodh le déanaí (WS5)

Bhí na gnáthóga seo a leanas i láthair in NIS 2018 ach níl siad i láthair a thuilleadh ar an láithreán:

- Cairéil agus mianaigh ghníomhacha (ED4) – ní cairéal gníomhach é a thuilleadh agus tá sé athshannta don chatagóir Cartadh agus Talamh Lom (ED2)
- Coillearnach neamhaibí (WS2)

8.3.5.2 *Achoimre ar Geolaíocht Fhoshrathnaithe agus Cineál Gnáthóige*

Mar thoradh ar an ngeolaíocht bhunúsach, agus an chuid thiar den limistéar staidéir foshrathnaithe ag eibhear agus an chuid thoir ag aolchloch, bhí na cineálacha gnáthóige ar fud an limistéir staidéir aigéadach siar ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 agus cailcreach ar an taobh thoir.

Siar ó Abhainn na Gaillimhe, cuimsítear sna gnáthóga tríd is tríd meascán de pháirceanna talmhaíochta, talamh portaigh/gnáthóga fraoigh, agus scrobarnach, agus iad deighilte ag an líonra bóthair áitiúil i mbloic ghnáthóige ar leith de mhéideanna éagsúla agus ag an bhforbairt chónaithe líneach ghaolmhar. Athraíonn carachtar na bpáirceanna talmhaíochta ó thalamh feirme a ndéantar dianbhainistiú air go dtí páirceanna tréigthe ina bhfuil scrobarnach agus raithneach fásach. Cuimsítear sna bloic de ghnáthóga tailte portaigh fraoch a bhí fliuch den chuid is mó, fraoch tirim agus mósáicí portaigh, leis na paistí gnáthóige is gaire don Tionscadal ar imill bhloic gnáthóige tailte portaigh níos mó nó níos lú, níos iargúlta, paistí fuilligh. Tá limistéir bheaga eanaigh agus idirsheascainn ann freisin. Ag cur san áireamh chomh gar agus atá sé do Chathair na Gaillimhe tá fairsinge móra forbartha uirbeacha agus cónaithe in aice leis an Tionscadal, go háirithe timpeall ar cheantar Bhaile na mBúrcach/Rathúin agus áit a dtrasnaíonn an N6 GCRR atá beartaithe Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 ag Daingean.

Soir ó Abhainn na Gaillimhe, tá dhá chríos gnáthóige ar leith; ó Abhainn na Gaillimhe go dtí Bóthar Áth Cinn an N84 ina bhfuil breacachan de choillearnach leathnádúrtha, pábháil aolchloiche, scrobarnach agus páirceanna féaraigh chailcrigh, agus soir ó Bhóthar Áth Cinn an N84 tá talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe den chuid is mó agus a bhfuil forbairt chónaithe agus thionsclaíoch timpeall air sa Pháirc Mhór, Baile an Bhriotaigh, Cnoc Mhaoil Drise agus Dabhach Uisce. Tá dhá choimpléasc bhogaigh freisin sa chuid seo: Lochanna Chúil Each agus Loch an Dúlaigh. Tá roinnt paistí iargúlta freisin de ghnáthóga leathnádúrtha, talamh féaraigh cailcreach agus pábháil aolchloiche – i gceantar Chúil Each/Dhabhach Uisce.

8.3.5.3 *Ceapacha bláthanna agus teorainneacha (BC4)*

Tá an cineál gnáthóige seo forleathan ar fud an limistéir staidéir agus áirítear leis curadóireacht ornáideach a bhain le gairdíní tí, forbairtí tráchtála nó coimpléisc thionsclaíocha/ páirceanna gnó. Tá an chuid is mó den chineál gnáthóige seo gafa ar an léarscáil gnáthóige ag an aicmiú Cónaitheach (féach Cuid 8.3.5.36 thíos chun cur síos mionsonraithe ar fáil den rangú sin). Tá éagsúlacht ag baint leis an liosta speiceas idir dáileachtaí talún, ach is speicis phlandaí neamhdhúchasacha andúchasacha a bhíonn iontu den chuid is mó.

Déantar luacháil ar cheapacha bláthanna agus teorainneacha (BC4) mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) toisc gurb é atá iontu gnáthóga ar a bhfuil bainistiú agus modhnú mór á dhéanamh ag speicis choimhthíocha lena mbaineann luach íseal luibheolaíoch/bithéagsúlachta.

Tháinig méadú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.4 Ballaí cloiche agus obair chloiche eile (BL1)

Tá ballaí cloiche ann go ginearálta mar theorainneacha páirce nó réadmhaoine. Sa chuid thiar den limistéar staidéir, bhí go leor de na teorainneacha páirce le ballaí cloiche imithe fiáin le scrobarnach agus raitheach.

Tá siad seo a leanas i measc na speiceas plandaí a bhaineann leis na ballaí cloiche: *Asplenium trichomanes*, *Hedera helix*, *Polypodium vulgare*, *Frullania dilatata*, the moss species *Brachythecium rutabulum*, *Dicranum scoparium*, *Homalothecium sericeum*, *Hypnum cupressiforme*, *Isoetecium myosuroides*, *Mnium hornum*, *Racomitrium fasciculare* agus léicin mar *Cladonia* spp. agus léicean crústúil eile.

Déantar luacháil ar bhallaí cloiche agus ar obair chloiche eile mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) toisc ó pheirspictíocht luibheolaíoch de, go dtacaíonn an ghnáthóg le líon beag speiceas coitianta, agus toisc go bhfuil an ghnáthóg forleathan i gcomhthéacs an cheantair áitiúil.

Rinneadh cur síos ar an gcineál gnáthóige sin ina ceart féin sa TMTT nuashonraithe seo i gcodarsnacht le TMTT 2018 áit inar aicmíodh/áiríodh é faoin gcur síos a rinneadh ar ghnéithe líneacha eile amhail scrobarnach, fála sceanach agus crannteorainneacha.

8.3.5.5 Foirgnimh agus dromchlaí saorga (BL3)

Áirítear leis an aicmiú sin foirgnimh (tí, tráchtála agus tionsclaíoch), bóithre, carrchlóis, dromchlaí caitheamh aimsire saorga (e.g. páirceanna Astroturf) agus limistéir choincríte/chrúa eile (e.g. bonneagar cairéil ag Cairéal Leacaigh). Seachas réadmhaoine/forbairtí cónaithe, baineann na limistéir ba mhó den chineál gnáthóige seo laistigh, nó cóngarach do Theorainn na Measúnachta leis na páirceanna gnó ag Baile an Bhriotaigh, an Pháirc Mhór agus Cnoc Mhaoil Drise, agus ag Ráschúrsa na Gaillimhe. I gcás réadmhaoine cónaithe, tá an chuid is mó den chineál gnáthóige seo tógtha ar an léarscáil gnáthóige ag an aicmiú Cónaitheach (féach Cuid 8.3.5.36 thíos chun tuairisc mhionsonraithe a fháil den aicmiú sin).

Déantar luacháil ar ghnáthóga Foirgnimh agus Dromchlaí Saorga (BL3) mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) toisc gur gnáthóg fhairsing agus choitianta í a thacaíonn le héagsúlacht bheag speiceas flóra coiteann, agus tá dlúthbhaint aici le forbairt.

Tháinig méadú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún agus forbairt i bpurláin Chathair na Gaillimhe ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.6 Gaineamh, gairbhéal nó till nochta (ED1)

Níor sainithníodh agus ní dhearnadh léarscáiliú ar an ngnáthóg seo ar fud an limistéir staidéir in 2018 agus dá bhrí sin níor cuireadh san áireamh í in TMTT 2018 agus rud nua é don bhonnlíne don TMTT nuashonraithe seo.

Áirítear leis an aicmiú sin nochtadh nádúrtha nó saorga de dhríodar garbh nó measctha neamhdhlúite. Is éard atá sa till, nó cré bholláin, meascán trína chéile de chlocha duirlinge, doirneoga nó bolláin i meascán ábhar níos mine cosúil le gaineamh, siolta nó cré. Baineann go leor de nochtadh na ndríodar sin le gaineamh nó claiseanna gairbhéil, nó le gné thírdhreacha oighreach a tochlaíodh cosúil le heascracha, droimníní nó moiréin, agus ina measc tá gearrthacha bóthair nó láithreáin thógála.

D'fhéadfadh spruadair ghainimh, ghairbhéil nó tille a bheith nochta freisin trí fhórsaí nádúrtha creimthe feadh bhruacha abhann, agus ar roinnt bruach locha. Ag brath ar a gcineál, d'fhéadfadh na dríodair sin tacú le raon leathan luibheanna leathanduilleacha agus féar.

Déantar luacháil ar ghaineamh, gairbhéal nó till nochta (ED1) mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) toisc gur gnáthóg fhairsing agus choitianta í a thacaíonn le héagsúlacht bheag speiceas flóra coiteann, agus tá dlúthbhaint aici le forbairt.

8.3.5.7 Talamh salach agus lom (ED2)

Ar fud an limistéir staidéir, cuimsítear leis an gcineál gnáthóige seo limistéir bheaga de thalamh lom a bhaineann le rianta rochtana (lánaí buana agus cothaithe, nó talamh a réitíodh le gairid) nó, i gcás na limistéir níos mó ag Baile na mBúrcach agus cóngarach don Bhóthar Ceangail N59 ó Thuaidh gar do Pháirc na Sceach, tailte a réitíodh le déanaí i gcomhair forbartha.

Aicmíodh Cairéal Leacaigh mar ED4 (11.92 ha) in TMTT 2018 agus athaicmíodh é mar ED2 mar thoradh ar an suirbhé a rinneadh in 2023 agus sa TMTT nuashonraithe seo. Tá roinnt fuaráin chailcreacha freisin i gCairéal Leacaigh agus déantar plé ar leithligh orthu sin faoi thoibreacha Cailcreacha (FP1) thíos.

Bíonn gnáthóg ED2 le fáil i meascán le Fraochmhánna tirime [4030] gnáthóg in Iarscríbhinn I ag an mBealach, bíodh is go ndéantar cur síos ar ghnáthóga in Iarscríbhinn I go mionsonrach faoi Fraoch tirim siliciúil (HH1).

Déantar luacháil ar chartadh agus talamh lom (ED2) mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) toisc gur cineál gnáthóige forleathan é a thacaíonn le líon beag speiceas coiteann.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ó TMTT 2018 i gCairéal Leacaigh toisc gan é a bheith in úsáid go fóill, in éineacht le limistéir bheaga eile de bharr athrú ar úsáid talún agus de bharr forbartha i bpurláin Chathair na Gaillimhe. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.8 Talamh lom athchoilíniúcháin (ED3)

Go ginearálta, tá limistéir bheaga de thalamh suaite feadh bhealach Tionscadail, ach tá roinnt limistéir níos mó a bhaineann le láithreáin fhorbartha, nó réiteach scrobarnaí mórsála de pháirceanna talmhaíochta.

Sa chuid thiar den limistéar staidéir ar fad, tá éagsúlacht mhór i gcumhdach agus i gcomhdhéanamh an fhásra ar thalamh lom athchoilíniúcháin, ag brath ar an gcineál ithreach agus ar an draenáil mórthimpeall. I measc na speiceas bhí speiceas crainn/scrobarnaí cosúil le *Salix cinerea* agus *Ulex europaeus*; féar mar *Agrostis capillaris*, *Agrostis stolonifera*, *Holcus lanatus* agus *Poa annua*; speiceas luachair agus cíbe mar *Juncus effusus* agus *Carex disticha*; agus speiceas luibhe lena n-áirítear *Achillea millefolium*, *Anagallis arvensis*, *Centaurea nigra*, *Cirsium arvense*, *Daucus carota*, *Hypericum pulchrum*, *Hypochaeris radicata*, *Lotus corniculatus*, *Plantago lanceolata*, *Plantago major*, *Potentilla anserina*, *Senecio jacobaea* agus *Tussilago farfara*.

Sa chuid thoir den limistéar staidéir ar fad, áirítear na speicis seo a leanas le talamh lom athchoilíniúcháin, go leor acu ag léiriú cineál cailcreach na ngnáthóg máguaird sa cheantar seo: an féar *Agrostis canina*, *Anthoxanthum odoratum*, *Arrhenatherum elatius*, *Cynosurus cristatus*, *Dactylis glomerata*, *Festuca rubra* agus *Poa pratensis*; agus speicis luibhe mar *Achillea millefolium*, *Centaurium erythraea*, *Euphrasia officinalis* agg., *Hypericum perforatum*, *Lotus corniculatus*, *Leontodon autumnalis*, *Leucanthemum vulgare*, *Linum catharticum*, *Medicago lupulina*, *Odontites verna*, *Potentilla reptans*, *Primula veris*, *Prunella vulgaris*, *Ranunculus repens*, *Senecio jacobaea*, *Succisa pratensis*, *Tussilago farfara* agus *Ulex europaeus*.

Déantar luacháil ar thalamh lom athchoilíniúcháin (ED3) mar cheann lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) toisc gur gnáthóg fhairsing agus choitianta í a thacaíonn le héagsúlacht íseal speiceas flóra coiteann, agus tá dlúthbhaint aici le forbairt.

Tháinig méadú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún agus forbairt i bpurláin Chathair na Gaillimhe ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.9 Carraig shiliciúil nochta (ER1)

Taifeadadh lomán eibhir ar fud na gcodanna thiar den limistéar staidéir; baint aige go minic le paistí fraoch tirim ar thalamh ard ach é le fáil freisin ar thalamh ardaithe i bpáirceanna talmhaíochta nach raibh bainistíocht chomh dlúth déanta orthu, agus i roinnt gairdíní tí.

I gcás inar taifeadadh é i mósáic le gnáthóga fraoigh tá sé mapáilte agus luacháilte mar ghnáthóga gaolmhara in Iarscríbhinn I. I gcás ina bhfuil ceangal aige le tailte féaraigh feabhsaithe nó leaca carraige nochta i ngairdíní tí meastar go bhfuil tábhacht áitiúil leis (luach níos ísle).

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) leis an gcarraig shiliciúil nochta (ER1). Cé go bhfeictear é go minic mar lomán nádúrtha, is beag luch luibheolaíoch atá leis an ngnáthóg mar gheall ar an líon íseal speiceas a dtacaíonn sí leo agus toisc go bhfuil sí coitianta go maith i gcomhthéacs an limistéir staidéir.

Tháinig méadú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún agus forbairt i bpurláin Chathair na Gaillimhe ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.10 Carraig chailcreach nochta (ER2)

Tá aolchloch nochta forleathan ar fud an phíosa thoir den limistéar staidéir. Tá an cruinniú is mó sna ceantair idir Sráidbhaile Mhionlaigh, Sráidbhaile Chúil Each, Coill Uachtair agus sa cheantar timpeall ar Chairéal Leacaigh. Tá limistéar sách mór freisin cóngarach do theorainn theas Chairéal Roadstone ag Cláí an Dá Mhíle le tuilleadh paistí tréigthe, scaipthe sa cheantar áitiúil idir seo agus an N6 reatha – an ceann is suntasaí soir ó dheas d’Acomhal Chúil Each atá ann cheana.

Ag gach láthair, seachas an ceantar ag Acomhal 2 na Páirce Gnó, a bhaineann leis an N6 GCRR atá beartaithe, tá na limistéir sin ag comhfhreagairt don ghrúpa pábhála aolchloiche de ghnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I Cosáin aolchloiche [*8240]. Cuimsítear sa charraig chailcreach nochta ag Acomhal 2 na Páirce Gnó a bhaineann leis an N6 GCRR atá beartaithe na haghaidheanna carraige aolchloiche ingearaí i gcairéal beag tréigthe agus dá bhrí sin, ní cineál gnáthóige in Iarscríbhinn I atá ann.

Cuimsítear sa phábháil aolchloiche [*8240] na leaganacha ‘bloic’ agus ‘scaipthe’ den phábháil aolchloiche [*8240] atá sainmhínithe in Wilson & Fernandez, (2013), agus an cineál scaipthe ar an gceann is minice a chonacthas.

Áirítear leis an leagan nochta freisin limistéir den phábháil aolchloiche [*8240] atá á n-ionradh ag scrobarnach (*Corylus avellana* beagnach i gcónaí) nach raibh ag cruthú cumhdaigh leanúnach go fóill agus é níos lú ná 3m ar airde. I measc na bpríomhspeiceas soithíoch ar thángthas orthu sa ghnáthóg seo tá speicis adhmaidigh scaipthe a fhásann go híseal (e.g. *Hedera helix*, *Rosa spinosissima* nó *Rubus fruticosus* agg., nó *Corylus avellana* nó *Ilex aquifolium* neamhaibí) agus speicis luibhe mar *Carex flacca*, *Carlina vulgaris*, *Geranium robertianum*, *Mycelis muralis*, *Senecio jacobaea*, *Sesleria caerulea* agus *Teucrium scorodonia*. Faightear sraith rathneach cailciarrthach go minic ina gcuimsítear *Asplenium ruta-muraria*, *Ceterach officinarum* agus, sna scoilteanna níos doimhne (gríoga), *Phyllitis scolopendrium* ar breá leis scáth. I measc na mbríftí saintréitheacha tá *Ctenidium molluscum*, *Neckera crispa* agus *Tortella tortuosa*.

Déantar luacháil ar charraig chailcreach nochta (ER2) - Cosán aolchloiche [*8240] mar cheann lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta toisc gur gnáthóg thosaíochta in Iarscríbhinn I é, rud a chiallaíonn go bhfuil sé i gcontúirt dul as radharc, agus toisc go bhfuil a stádas ‘Neamhleor’ (NPWS, 2019) ag eascairt ar brúnna leanúnacha ó thaobh caillteanas gnáthóige.

Tá Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) ag baint le carraig chailcreach nochta (ER2) - na cineálacha nach bhfuil in iarscríbhinn toisc go bhfuil sé sách coitianta agus nach bhfuil sé bainteach le flóra saibhir.

Tá an leagan nochta den chineál gnáthóige de phábháil aolchloiche [*8240] Iarscríbhinn I (LPE) laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail achoimrithe i Table 8.6 thíos.

Tháinig laghdú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún agus forbairt i bpurláin Chathair na Gaillimhe ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Table 8.6 Limistéir ina bhfuil leagan nochta de phábháil aolchloiche ghnáthóg larscríbhinn I [*8240] laistigh de Chrios Tionchair féideartha an Tionscadail

Limistéar	Pobal Fásra
Ó dheas den Bhóthar Nua ag Ch. 10+040 ar an N6 GCRR atá beartaithe (lasmuigh d’aon láithreán Eorpach)	LPE_1b Teucrium scorodonia - cosán Sesleria caerulea
Ó thuaidh den Bhóthar Nua ag Ch. 10+200 – Ch. 10+250 ar an N6 GCRR atá beartaithe (lasmuigh d’aon láithreán Eorpach)	LPE_1b Teucrium scorodonia - cosán Sesleria caerulea
Laistigh de SAC Loch Coirib Teorainneacha siar agus ó thuaidh de Chairéal Leacaigh idir Ch. 10+900 agus Ch. 11+800 ar an N6 GCRR atá beartaithe	LPE_1b Teucrium scorodonia - cosán Sesleria caerulea LPE_1d Mycelis muralis - cosán Fissidens dubius 1e Corylus avellana - cosán Neckera crispa
Feadh theorainn thoir Chairéal Leacaigh (lasmuigh d’aon láithreán Eorpach)	LPE_1b Teucrium scorodonia - cosán Sesleria caerulea
Soir ó dheas d’Acomhal Chúil Each (idir N6 agus R446) (lasmuigh d’aon láithreán Eorpach)	LPE_1e Corylus avellana - cosán Neckera crispa

8.3.5.11 Aolchloch/lochanna marlaí (FL3)

Tá dhá choimpléasc locha ar leith gar don Tionscadal: Lochanna Chúil Each, agus Loch Bhaile an Dúlaigh. Tá na lochanna go léir ina gcuimsítear coimpléasc Lochanna Chúil Each, agus an príomhdobharlach ag Baile an Dúlaigh, ag comhfhreagairt don aicmiú gnáthóige seo agus don chineál gnáthóige larscríbhinn I gnáthóg locha crua uisce [3140].

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

Tá an cur síos iomlán agus na liostaí speiceas de phlandaí uisceacha do na lochanna sin – agus gach ceann eile a ndearnadh suirbhé orthu mar chuid den suirbhé gnáthóige uisceach – tugtha in Aguisín A.8.20.

Lochanna Chúil Each

Tá roinnt plandaí bláthaithe sa loch uachtair lena n-áirítear Hippuris vulgaris, Myriophyllum spicatum, Nuphar lutea agus Elodea canadensis (a d’fhás ag bun an chreasa eofótaigh ag thart ar 4m, agus bhí roinnt Lemna trisulca ag fás ann freisin). Mar sin féin ba é Chara rudis nó Chara hispida is mó a bhí sa chrios eofótach.

Tá clampaí móra de Chara hispida agus Chara rudis sa loch íochtair freisin, ach bhí plandaí bláthaithe níos flúirsí le Lemna trisulca ag cruthú creasa ag bunú an chreasa eofótaigh (4m) agus Elodea canadensis idirmheasctha leis an speiceas Chara. I measc na speiceas eile tá Potamogeton lucens, Sparganium sp., Myriophyllum spicatum agus Utricularia cf. vulgaris. Tá líon beag de dhá speiceas eile den charaifít, Chara contraria agus Chara vulgaris ann. Meastar go bhfuil an loch íochtair, áfach, ar an gcineál eotrófach teorann FL5 (agus ní sampla eisceachtúil maith atá ann den chineál gnáthóige), mar gheall ar níos mó den Elodea canadensis agus Lemna trisulca a bheith ann (mar thoradh is dóigh ar eotrófú) agus tá an diúilicín riabhach Dreissena polymorpha ionrach neamhdhúchasach ann freisin.

Is léir brúnna eotrófaithe sa loch uachtair le flúirse alga filiméadach ar fhásra imeallach faoi uisce agus flúirse Lemna trisulca. Tá Cladium mariscus sa chainéal a nascann na lochanna uachtair agus íochtair.

Loch Bhaile an Dúlaigh

Is algáí caraifíte is mó atá san fhásra fo-chladaigh. Tá flúirse Chara rudis idir 0-3m agus roinnt speiceas eile in uisce an-éadomhain lena n-áirítear Chara aspera, Chara aculeolata agus Chara curta, agus is rud an-eisceachtúil é sin. Níl plandaí bláthaithe coitianta, rud nach bhfuil coitianta i lochanna marla ar aon nós, agus ní chonacthas ach amháin Elodea canadensis agus Utricularia cf. vulgaris.

Ar an teorainn leis an loch tá gnáthóg eanaigh a thacaíonn le gnáthspeiceas amhail *Schoenus nigricans*, *Comarum palustre*, *Carex nigra*, *Cladium mariscus*, *Lythrum salicaria*, *Potentilla erecta*, *Succisa pratensis*, *Mentha aquatica* agus *Parnassia palustris*.

Tháinig feabhas ar riocht an locha (i dtaca le táscairí cáilíochta uisce) idir 2018 agus 2023 ach níor tháinig aon athrú ar limistéar na gnáthóige idir 2018 agus 2023. In 2018, thug fairsinge mhór an Chara rudis, áfach, le fios gur tharla eotrófú éigin. Thacaigh an sloda sa loch leis an tátal sin. Bhí formhór an locha níos doimhne ná doimhneacht eofótach de thart ar 4m agus níor thángthas ar aon phlandaí. In 2023, ní léir na brúnna eotrófaíthe níos mó le rosa lachan ar snámh agus is beag alga atá ann.

Tríd is tríd, déantar locha aolchloiche/marla (FL3) - locha crua-uisce [3140] a luacháil mar cheann lena mbaineann Tábhacht Náisiúnta. Tá an ghnáthóg sin faoi bhrú ar leibhéal náisiúnta, agus stádas caomhnaithe náisiúnta aige de ‘Go dona’, ag éirí as fadhbanna leanúnacha le heotrófú agus truailliú rudaí a mbíonn drochthionchar acu ar éagsúlacht speiceas den chineál sin gnáthóige.

8.3.5.12 Lochanna méiseatrófacha (FL4)

Tá an lochán ciorclach níos lú (531194 728778 ITM) ag Baile an Dúlaigh – an chuid is faide ó thuaidh de na trí locha beaga – ag comhfhreagairt don chineál gnáthóige seo. Tá speicis phlandaí ar snámh ann lena n-áirítear *Potamogeton natans*, *Nymphaea alba* agus *Sparganium natans*. I measc na speiceas fo-chladaigh atá fairsing tá *Chara virgata* agus *Utricularia cf. vulgaris*.

Tá loch beag níos díomuaine freisin feadh imeall thoir an phríomhchoimpléisc locha ag Lochanna Chúil Each. Tá an speiceas planda uisceach *Typha latifolia* agus *Hippuris vulgaris* i láthair. Tá an cur síos iomlán agus na liostaí speiceas de phlandaí uisceacha do na lochanna sin – agus gach ceann eile a ndearnadh suirbhé orthu mar chuid den suirbhé gnáthóige uisceach – tugtha in Aguisín A.8.20.

Déantar lochanna méiseatrófacha (FL4) a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Chontae toisc gur dea-shamplaí iad na samplaí sa limistéar staidéir agus toisc go bhfuil an gnáthóg faoi bhrú tríd is tríd ó thruailliú agus eotrófú.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

8.3.5.13 Lochanna eotrófacha (FL5)

Tá dhá cheann de na lochanna beaga ag Baile an Dúlaigh ag comhfhreagairt leis an gcineál gnáthóige seo. Tá an linn ar chruth ubhchruthach ba ghairde do na tithe cónaithe (tagairt eangaí ITM 531244 728619) éadomhain le flóra fo-chladaigh de *Elodea canadensis*, *Lemna trisulca* agus *Fontinalis antipyretica*. I measc na speiceas ar snámh tá *Nymphaea alba*. Tugann flúirse *Lemna* agus *Elodea* lochán eotrófach le fios.

Tá *Potamogeton natans*, *Hippuris vulgaris*, *Elodea canadensis*, *Alisma plantago-aquatica* agus *Ranunculus trichophyllus* sa dobharlach ba lú díreach ó dheas den phríomh-loch (531473 728626 ITM); rud a thug dálaí eotrófacha le fios.

Tá an cur síos iomlán agus na liostaí speiceas de phlandaí uisceacha do na lochanna sin – agus gach ceann eile a ndearnadh suirbhé orthu mar chuid den suirbhé gnáthóige uisceach – tugtha in Aguisín A.8.20.

Déantar lochanna eotrófacha (FL5) a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Chontae toisc gur dea-shamplaí iad na samplaí sa limistéar staidéir agus toisc go bhfuil an ghnáthóg faoi bhrú tríd is tríd ó thruailliú agus saibhiú cothaitheach fosfaite.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

8.3.5.14 Turlaigh (FL6)

Tá gné turlaigh amháin laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: idir an Bóthar Nua agus an Seanbhóthar i gceantar Mhionlaigh ag Ch. 10+320. Is logáin iad turlaigh, a bhíonn i gceantair aolchloiche go ginearálta, atá báite anseo is ansiúd le screamhuisce agus a thacaíonn le gnáthóga bogaigh.

Comhfhreagraíonn an ghné turlaigh i Mionlach leis an gcineál gnáthóige tosaíochta Iarscríbhinn I Turlaigh [*3180] agus pobal fásra *Potentilla anserina*-*Carex nigra* (Waldren, 2015, Eag.). Is fásra réisc a bhíonn coitianta i dturlaigh atá san fhásra lena n-áirítear na speicis seo a leanas: *Potentilla anserina*, *Apium inundatum*, *Eleocharis palustris*, *Caltha palustris*, *Rumex crispus*, *Agrostis stolonifera*, *Ranunculus repens*,

Senecio aquaticus, Prunella vulgaris, Myosotis aquatica, Persicaria amphibia, Mentha aquatica, Glyceria fluitans, Filipendula ulmaria, Urtica dioica, Persicaria maculata, Rumex obtusifolius, Equisetum palustre agus Veronica catenata. Cé nach bhfuil baint dhíreach aige leis an bhfásra talún, tá an speiceas caonaigh Cinclidotus fontinaloides – speiceas atá coitianta i dturlaigh - ar bhallaí cloiche laistigh den ghné turlaigh.

Déantar turlaigh (FL6) - Turlaigh [*3180] a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta toisc gur gnáthóg thosaíochta in Iarscríbhinn I iad, rud a chiallaíonn go bhfuil an ghnáthóg i gcontúirt dul as radharc, agus toisc go bhfuil a stádas in Éirinn ‘Neamhleor’ (NPWS, 2019) ag éirí as caillteanas leanúnach gnáthóige agus as brúnna ar bhainistíocht talún.

Tá achoimre thíos i Tábla 8.7 ar an ngnáthóg turlaigh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

Tábla 8.7 Limistéir de Thurlaigh ghnáthóg Iarscríbhinn I [*3180] laistigh de Chrios Tionchair féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁴²
Idir an Bóthar Nua agus an Seanbhóthar i gceantar Mhionlaigh/Chúil Each ag Ch. 10+320 ar an N6 GCRR atá beartaithe lasmuigh de láithreán Eorpach	6b Pobal fásra fliuch <i>Carex nigra</i> (Goodwillie, 1992) Pobal fásra <i>Potentilla anserina-Carex nigra</i> (Waldren, 2015, Eag.)

8.3.5.15 Lochanna agus locháin eile saorga (FL8)

Tá locháin shaorga suite ag Acomhal Chúil Each atá beartaithe den N6 GCRR atá beartaithe (linnte maolaithe i gcomhair draenáil bóthair) agus i gCairéal Leacaigh (bainteach leis an limistéar glanta gairbhéil). Tá cur síos ar na speicis phlandaí a bhaineann leis na linnte maolaithe thíos faoin gcur síos ar ghnáthóg FS1; ní raibh aon fhásra ceangailte leis na linnte glanta gairbhéil ag Cairéal Leacaigh

Déantar locha agus locháin shaorga eile (FL8) a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle). Tá na gnáthóga sin tábhachtach ar bhonn áitiúil ach tá siad fairsing, níl siad leathnádúrtha agus ní thacaíonn siad le cluichreán bláthanna leathnádúrtha go minic.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

8.3.5.16 Toibreacha cailcreacha (FP1)

Tá 29 fuarán cailcreach/líne úscaíola ar an iomlán i gCairéal Leacaigh, sin méadú ón 27 a bhí in TMTT 2018. Bhí fásra a bhain leis an líne úscaíola ag an 29.

Ba iad na speicis phlandaí shoithíocha is minice a taifeadh a bhain leis na fuaráin/línte úscaíola ag Cairéal Leacaigh ná Tussilago farfara, Leontodon hispidus, Carex flacca, Epilobium parviflorum, Festuca rubra, Sonchus oleraceus, Holcus lanatus, Lotus uliginosus agus Sesleria caerulea; ba iad na speicis chaonaigh ba mhinice a taifeadh ná Dicranella varia, Didymodon tophaceus, Fissidens adianthoides agus Pellia endiviifolia.

Bhí sé cinn de na fuaráin/den úscaíl (iad go léir suite ar bhallaí an chairéil) ag cloí leis na Fuaráin chlochraithe de ghnáthóg Iarscríbhinn I [*7220], de réir mar atá an speiceas táscach seo a leanas le haghaidh chineál gnáthóige Iarscríbhinn I ag fás i gcomhar le deascáin thúfa ar aghaidheanna aillte: Didymodon tophaceus, Pellia endiviifolia, Festuca rubra⁴³. Tá na fuaráin chlochraithe atá ann lag ó thaobh speiceas go ginearálta agus measadh gur samplaí imeallacha den chineál gnáthóige a bhí iontu, agus go leor de na príomhspeicis tháscacha in easnamh iontu agus iad teoranta ó thaobh fairsinge tríd is tríd; i roinnt cásanna, iad i ngaireacht láithreach cúisíní de Didymodon tophaceus. Tá siad ann freisin de bharr ghníomhaíocht dhaonna, agus mar thoradh ar chairéalú aolchloiche cruthaítear gnáthóg oiriúnach lena gcruthú.

⁴² Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas plandaí a taifeadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a bhfuil cur síos orthu in *Turloughs over 10 ha: vegetation survey and evaluation* (Goodwillie, R., 1992) agus in *Turlough Hydrology, Ecology and Conservation* (Waldren, S. 2015, Eag.)

⁴³ Cé nach bhfuil na speicis tháscacha seo a taifeadh liostaithe mar sin in *Interpretation manual of European Union Habitats* EUR28 (CEC, 2013), i gcomhthéacs na hÉireann measann an NPWS gur speicis tháscacha iad le haghaidh [*7220] (NPWS, 2013b)

Tá torthaí iomlána an tsuirbhé ar fhuaráin chlochraithe ag Cairéal Leacaigh tugtha in Aguisín A.8.20.

Déantar fuaráin chailcreacha (FP1) - fuaráin chlochraithe [*7220] a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta toisc gur gnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I iad, rud a chiallaíonn go bhfuil an ghnáthóg i mbaol dul as radharc, agus toisc go bhfuil a stádas in Éirinn ‘Neamhleor’ (NPWS, 2019) ag éirí as brúnna leanúnacha. Tá riocht na gnáthóige ag dul in olcas ar leibhéal náisiúnta (NPWS, 2019).

Déantar fuaráin chailcreacha (FP1) de chineál gnáthóige Neamh-Iarscríbhinn I a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) toisc gur cineál gnáthóige sách neamhchoitianta é a bhíonn srianta ina dháileadh agus teoranta ó thaobh achair de.).

Tháinig athruithe beag ó TMTT 2018 ar an dáileadh, ar a líon agus achar na bhfuarán ag éirí as athmheasúnú ar an rangú agus ó athrú as a chéile agus athrú nádúrtha. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.17 Seascainn cíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1)

Sa chuid thiar den limistéar staidéir, tá paistí beaga giolcaí atá lag ó thaobh speiceas de agus seascainn mór cíbe (FS1); iad suite feadh imill na limistéar portaigh den chuid is mó. Is *Phragmites australis* is mó atá san fhásra.

Feadh bhruacha Abhainn na Gaillimhe agus timpeall ar chodanna de Lochanna Chúil Each, tá giolcach agus seascainn mór cíbe (FS1) *Phragmites australis* ceannasach sa ghnáthóg le speicis cosúil le *Phalaris arundinacea*, *Typha latifolia*, *Sparganium erectum*, *Equisetum fluviatile*, *Menyanthes trifoliata*, *Epilobium hirsutum*, *Calystegia sepium*, *Lycopus europaeus*, *Lysimachia vulgaris*, *Mentha aquatica*, *Angelica sylvestris*, *Valeriana officinalis*, *Filipendula ulmaria* agus *Lythrum salicaria* ann freisin.

San áit a bhfuil *Cladium mariscus* níos fairsinge, comhfhreagraíonn corcaigh ghiolcaí leis an gcineál gnáthóige tosaíochta Iarscríbhinn I Eanaigh *Cladium* [*7210]. Tá an ghnáthóg sin fairsing timpeall ar Lochanna Chúil Each, ach tá líon níos lú díobh freisin feadh an uisce cúil soir ó Oileán Shiúrdáin agus i bpaistí beaga feadh bhruacha Abhainn na Gaillimhe. I measc na speiceas plandaí eile a bhain leis an gcineál gnáthóige Iarscríbhinn I seo bhí siad seo a leanas: *Phragmites australis*, *Calystegia sepium*, *Equisetum fluviatile*, *Lysimachia vulgaris*, *Epilobium hirsutum*, *Mentha aquatica* agus *Schoenus nigricans*.

Ag Loch an Dúlaigh, is iad *Phragmites australis*, *Schoenoplectus lacustris* agus *Cladium mariscus* na speicis is mó a bhí sa ghnáthóg chorcach ghiolcaí timpeall ar imill na lochanna. Mar atá thuas, tá an riasc *Cladium mariscus*, a bhí ag dhá shuíomh ag Loch an Dúlaigh, ag comhfhreagairt don chineál gnáthóige tosaíochta Eanách *Cladium* [*7210] in Iarscríbhinn I.

Tacaíonn na linnte maolaithe reatha ar N6 ag Cnoc Mhaoil Drise le bogach atá sách saibhir ó thaobh speiceas le haghaidh gné shaorga mar é, lena n-áirítear: *Phragmites australis*, *Typha latifolia*, *Sparganium erectum*, *Schoenoplectus lacustris*, *Apium nodiflorum*, *Nasturtium officinale*, *Lemna minor* agus *Epilobium hirsutum*.

Ba é 2.01ha an limistéar iomlán de ghnáthóg FS1 laistigh de Theorainn na Measúnachta a sainithníodh le linn shuirbhéanna 2023.

Déantar seascainn mhóra cíbe (FS1) - Eanách *Cladium* [*7210] a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta toisc gur cineál gnáthóige tosaíocht in Iarscríbhinn I iad atá i mbaol imeacht as radharc, agus toisc go bhfuil a stádas caomhnaithe náisiúnta ‘neamhleor’ (NPWS, 2019).

Déantar seascainn ghiolcacha agus seascainn mhóra cíbe (FS1) - a luacháil mar leaganacha de ghnáthóga nach bhfuil in Iarscríbhinn I mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) cé in ainneoin gur gnáthóga sách coitianta í i gcomhthéacs an limistéir staidéir agus a bhíonn lag go minic ó thaobh speiceas de, is cuid de mhósáic níos leithne de ghnáthóga bhogaigh ardluacha iad.

Tháinig laghdú beag ar limistéar na gnáthóige seo ó TMTT 2018 ag éirí as athrú ar úsáid talún agus comharbas fásra. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.18 Seascainn lusanna arda (FS2)

Taifeadadh formhór den seascann luibhe ard (FS2) feadh bhrúacha Abhainn na Gaillimhe agus timpeall ar imill Lochanna Chúil Each – áit a raibh limistéir níos mó sa bhogach ag síneadh ó thuaidh ó na lochanna, ar gach taobh den Bhóthar Nua.

Sa chuid thiar de Theorainn na Measúnachta (Ch. 3+400 ar an N6 GCRR atá beartaithe), tá draein fásta freisin, le *Apium nodiflorum*, *Iris pseudacorus* agus *Epilobium hirsutum*, gar d'Acomhal na Cloiche Scoilte a thagann faoi rangú FS2.

Is iad na speicis is minice a taifeadadh ná *Carex disticha*, *Epilobium hirsutum*, *Equisetum fluviatile*, *Filipendula ulmaria*, *Calliergonella cuspidata*, *Festuca arundinacea*, *Lysimachia vulgaris*, *Phragmites australis*, *Mentha aquatica*, *Valeriana officinalis* agus *Galium palustre*. I measc na speiceas eile atá ann tá *Calystegia sepium*, *Iris pseudacorus*, *Menyanthes trifoliata*, *Sparganium erectum*, *Angelica sylvestris*, *Berula erecta* agus *Lythrum salicaria*.

Tá formhór de limistéir na Seascann Luibhe Airde (FS2) ag comhfhreagairt le cineál gnáthóige Iarscríbhinn I Seascainn Luibhe Airde hidrifiliúil [6430].

Déantar seascainn luibhe airde (FS2) - luibh ard hidrifiliúil [6430] a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Náisiúnta toisc go bhfuil a ndáileadh agus a raon náisiúnta sách srianta, tá a limistéar iomlán beag, agus tá stádas caomhnaithe 'Go dona' acu ar an leibhéal náisiúnta (NPWS, 2019).

Déantar seascainn luibhe airde (FS2) - leaganacha nach bhfuil in Iarscríbhinn a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) cé in ainneoin gur gnáthóg sách coitianta í i gcomhthéacs an limistéir staidéir agus a bhíonn sách lag ó thaobh speiceas de, is cuid de mhósáic níos leithne de ghnáthóga bhogaigh ardluacha iad.

Tháinig laghdú beag ar limistéar na gnáthóige seo ó TMTT 2018 ag éirí as athmhéasúnú a rinneadh ar an gcumhdach fásra. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.19 Aibhneacha creimthe/ardtalún (FW1)

Is iad seo a leanas na haibhneacha creimthe ar thalamh ard atá á trasnú ag an N6 GCRR atá beartaithe agus dá réir sin, ag an Tionscadal: Sruthán na Líbeirtí, Sruthán Throscaí, Sruthán Bhearna (agus craobh), Sruthán Thóin na Brocaí agus Sruthán Chnoc na Cathrach.

Srutháin shéasúracha iad cuid mhaith díobh ina sroicheadh uachtair, áit a bhfuil siad á dtrasnú ag an Tionscadal. Níl mórán fásra sa sruthán féin, agus gar do na trasrianta beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe, tá sé imithe fiáin le scrobarnach agus fásra fásta ó na gnáthóga talún atá cóngarach. San áit ina bhfuil sé, tá an cumhdach teoranta agus áirítear na speicis seo a leanas ann: *Apium nodiflorum*, *Fontinalis antipyretica*, *Fontinalis squamosa*, *Hyocomium armoricum*, *Mentha aquatica*, *Nasturtium officinale* agus *Ranunculus flammula*.

Tá cur síos ar shaintréithe fisiceacha chainéil éagsúla na sruthán/aibhneacha sa tuarascáil iascaigh in Aguisín A.8.17. Tá sonraí maidir le luach iascaigh na sruthchúrsaí seo pléite i gCuid 8.3.13 thíos agus curtha i láthair in Aguisín A.8.17.

Déantar aibhneacha creimthe/ar thalamh ard (FW1) a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) toisc go bhfuil raon speiceas flóra uisceach iontu lena mbaineann tábhacht áitiúil, agus tá siad srianta a bheag nó a mhór ina n-achar/méid.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

8.3.5.20 Aibhneacha creimthe/ísealchríche (FW2)

Bhí péire de na sruthchúrsaí laistigh de Theorainn na Measúnachta aicmithe mar aibhneacha síl-leagain/ísealchríche (FW2): Abhainn na Gaillimhe agus Abhainn Thír Oileáin. Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

Abhainn na Gaillimhe, ó Thóin an Churraigh go Caisleán Mhionlaigh

Is algaí caraifíte is mó atá san fhásra sa chuid seo den abhainn, go háirithe *Chara rudis*. San abhainn uachtarach gar d'acomhal Friars Cut, áirítear leis an gcladach uiscí cúil ina bhfuil corcach ghiolcaí agus uisce

oscailte le Chara curta go mór ann, Chara virgata annulata agus screamh cianbhaictéarach ar chlocha, mar atá ar chladach Loch Coirib, agus lochanna cailcreacha eile. In uisce níos doimhne (1m) tá Chara rudis fairsing le fásra ag teacht chun cinn lena n-áirítear Schoenoplectus lacustris agus Phragmites australis. Tá Chara rudis ag síneadh go 2m ar domhain mar aon le Zannichella palustris, Potamogeton lucens, beagán Potamogeton crispus agus Myriophyllum spicatum, agus tá Chara globularis ag síneadh go 3m mar aon le roinnt Nuphar lutea agus flúirse diúilicíní riabhacha. Ag an domhain seo, tagann marla sliogánach in ionad na móna dorcha agus na puití uisce níos éadoimhne. Sa phríomhchainéal téann an abhainn le fána go géar agus tá Potamogeton perfoliatus le feiceáil.

Leath bealaigh idir Friars cut agus Cé Mionlaigh tá an abhainn roinnte ag bruach fada caol ina raibh seascann (527715 728520 ITM) leis na speicis seo a leanas: Eleocharis palustris, Hippuris vulgaris, Lythrum salicaria, Ranunculus flammula, Valeriana officinalis, Iris pseudacorus, Schoenoplectus lacustris, Sparganium sp., Menyanthes trifoliata, Calystegia sepium agus Myosotis laxa⁴⁴.

Tá corcach ghiolcaí sa chainéal thiar nach bhfuil chomh domhain, go doimhneacht 2m, agus ina dhiaidh sin Chara virgata annulata, Lemna trisulca, Elodea canadensis agus Nuphar lutea in uisce 1m ar domhain, agus ceapacha Potamogeton perfoliatus ag 2m. In áiteanna, tá limistéir loma puitigh coilínithe ag Nitella opaca. Téann an príomhchainéal le fána go géar le Potamogeton perfoliatus, Lemna trisulca, agus Elodea canadensis, agus ina dhiaidh sin talamh lom le diúilicíní riabhach.

Ar an mbuach thoir tá Chara rudis fairsing le roinnt Potamogeton berchtoldii, Lemna trisulca agus Elodea canadensis.

Faoi Ché Mhionlaigh éiríonn an abhainn caol agus domhain le beagán fásra seachas Potamogeton perfoliatus agus Potamogeton natans mar aon le roinnt Chara rudis in uisce éadomhain gar don bhuach.

Tá éagsúlacht mhór i ndoimhneacht na habhann, le cuid mhaith limistéar éadomhain cois cladaigh, ach tá an príomhchainéal gearrtha i marla geal atá níos doimhne ná 8m in áiteanna. Tá an fásra srianta den chuid is mó go dtí uisce níos lú ná 4m, ach tá an diúilicín riabhach níos doimhne ná sin. Tá plandaí bláthaithe éagsúla ann, go háirithe Potamogeton spp. Tá seacsann giolcaí agus cíbe (FS1) Schoenoplectus agus Phragmites i mbeagnach gach limistéar atá éadomhain ar aon bhealach.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

Príomhchainéal Abhainn na Gaillimhe, ó Chaisleán Mhionlaigh go dtí Droichead na mBradán

Meastar go bhfuil an fásra sa sruth in Abhainn na Gaillimhe gar do Chaisleán Mhionlaigh i bhfásra abhann ar snámh ghnáthóg in Iarscríbhinn I [3260].

Déantar Abhainn na Gaillimhe a luacháil mar cheann lena mbaineann tábhacht idirnáisiúnta toisc go bhfuil sí mar chuid de láithreán Eorpach a ainmníodh mar gheall ar a gnáthóga uisceacha, bruachánacha agus imeallacha. Tá an sampla de fhásra abhann ar snámh de ghnáthóg in Iarscríbhinn I [3260] atá in Abhainn na Gaillimhe de thábhacht idirnáisiúnta toisc gur leas cáilitheach é dar ainmníodh SAC Loch Coirib.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018, ach rinneadh measúnú arís ar an ngné maidir lena ghaol le fásra abhann ar snámh ghnáthóg in Iarscríbhinn I [3260] agus aicmíodh é mar ghnáthóg in Iarscríbhinn I sa TMTT nuashonraithe seo, i gcodarsnacht le TMTT 2018.

Sa chuid seo den abhainn, tá an fásra srianta den chuid is mó go dtí limistéir éadoimhne feadh an bhruaigh agus níl sé ach i ndomhain <2m; go príomha mar chorcach mhór ghiolcaí (FS1) de Phragmites australis nó Equisetum fluviatile, le roinnt clampaí de Potamogeton natans agus Carex rostrata. Tá Chara rudis agus roinnt Chara virgata coitianta san fho-chladach éadomhain. Tá comhdhéanamh na speiceas cosúil leis an gcuid thuas den abhainn, ach ní raibh siad chomh héagsúil.

Uisce cúil ar an taobh thoir d'Oileán Shiúrdáin

Cuimsítear sa chuid sin linnte agus cainéil bheaga gearrtha trí chorcach ghiolcaí fhorleathan agus seascann mór cíbe de Phragmites australis, Schoenoplectus lacustris agus Cladium mariscus (FS1). Tá flóra éagsúil sa

⁴⁴ Tabhair faoi deara go bhfuil na speicis tugtha anseo ar mhaithe le faisnéis agus níl siad in Aguisín A.8.20 toisc go bhfuil baint acu leis an ngnáthóg oileáin

limistéar, go háirithe caraifítí, ach tá comharthaí eotrófaithe iontu. I measc na speiceas ansin bhí Chara aspera, Chara contraria, Chara curta, Chara globularis, Chara rudis, Chara vulgaris agus Chara virgata. I measc na speiceas uisceach ann bhí Potamogeton pectinatus, Potamogeton perfoliatus, Potamogeton lucens, Potamogeton natans, Myriophyllum spicatum, Elodea canadensis, Berula erecta, Lemna trisulca, Nuphar lutea, Oenanthe aquatica. Tá bratfhiaile nó Cladophora sp. coitianta, rud a thugann eotrófú le fios.

Abhainn Thír Oileáin

Téann Abhainn Thír Oileáin amach in Abhainn na Gaillimhe ag suíomh atá laistigh de limistéar ainmnithe SAC Loch Coirib.

Tá flóra uisceach teoranta in Abhainn Thír Oileáin lena n-áirítear Potamogeton natans, Callitriche sp., Alisma plantago aquatica, Chara hispida/rudis, Myriophyllum spicatum, Sparganium sp. agus Elodea canadensis. Tugann limistéir mhóra de phuiteach lom agus forbairt fhorleathan de bhratfhiaile, Cladophora sp. eotrófú suntasach le fios agus tá cáilíocht an uisce go dona (féach Cuid 8.3.13 agus Aguisín A.8.17 le haghaidh torthaí na monatóireachta ar cháilíocht an uisce maicrinveirteabraigh ar Abhainn Thír Oileáin). Níor taifeadadh aon speiceas flóra ná fána dá bhfuil láithreáin Natura 2000 ainmnithe i suirbhéanna roimhe seo.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le hAbhainn Thír Oileáin.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

8.3.5.21 Díoga draenála (FW4)

Bhí ceangal ag díoga draenála le tailte talmhaíochta, imill na láithreán portaigh, laistigh agus timpeall ar Lochanna Chúil Each, ag Loch an Dúlaigh, agus ag Ráschúrsa na Gaillimhe.

Sa chuid thiar den limistéar staidéir uilig, tá speicis cosúil le Angelica sylvestris, Potamogeton polygonifolius, Ranunculus flammula agus Ranunculus repens sna díoga draenála.

I measc na speiceas plandaí a bhain leis na díoga draenála a bhí timpeall ar Lochanna Chúil Each: Apium nodiflorum, Lemna sp., Filipendula ulmaria agus Lythrum salicaria. Tá an príomhchainéal a nascann Lochanna Chúil Each le hAbhainn na Gaillimhe aicmithe mar dhíog draenála, a bhfuil clampaí an-dlúth de Phragmites australis agus Cladium mariscus timpeall air (féach corcacha giolcaí agus seascainn mhóra cíbe (FS1), thuas). Tá sé suas le 1m domhain le Nuphar lutea, Menyanthes trifoliata, Elodea canadensis, Chara rudis, agus Lemna trisulca ag fás sa chainéal. Tá Ranunculus lingua feiceálach sa chorcach giolcaí agus sa seascann mór cíbe (FS1) ar imeall an chainéil.

Bunaithe ar a bhfuil le feiceáil ann, is cosúil go ndearnadh dreideáil rialta ar na díoga draenála ag Loch an Dúlaigh agus tá flóra teoranta de Chara virgata, Chara aspera, Chara aculeolata, Chara rudis, Potamogeton coloratus agus Lemna trisulca ann.

Thacaigh na díoga draenála ag Ráschúrsa na Gaillimhe le raon éagsúil speiceas plandaí lena n-áirítear, Equisetum fluviatile, Carex rostrata, Apium nodiflorum, Agrostis stolonifera, Potamogeton natans, Nasturtium officinale, Juncus articulatus, Typha latifolia, Glyceria fluitans, Sparganium erectum, Eleocharis palustris, Ranunculus flammula, Mentha aquatica, Galium uliginosum agus Samolus valerandi.

Déantar díoga draenála a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) toisc go bhfuil cruinniú éagsúil speiceas flóra iontu atá comónta go háitiúil.

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na ngnéithe seo ó TMTT 2018.

8.3.5.22 Talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe (GA1)

Tá talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe ar fud an limistéir staidéir, agus limistéir níos mó suite ag an Cheapach, idir Bóthar Bhaile an Mhóinín agus Cnoc na Brón, timpeall ar Acomhal Bhóthar Rathúin, ag Páirc na Sceach, gar don Bhóthar Nua agus an Seanbhóthar (Mionlach/Cúil Each), agus Bóthar N84 Áth Cinn go dtí Acomhal Chúil Each atá ann cheana.

Gnáthóg choitianta atá lag ó thaobh speiceas í seo. I measc na ngnáth-speiceas atá ann tá speicis fhéir cosúil le Lolium perenne, Agrostis stolonifera, Dactylis glomerata, Holcus lanatus, Poa annua, Poa trivialis and Cynosurus cristatus; agus speicis luibhe lena n-áirítear Trifolium repens, Trifolium pratense, Bellis perennis,

Urtica dioica, *Plantago lanceolata*, *Plantago major*, *Cerastium fontanum*, *Cerastium glomeratum*, *Cirsium arvense*, *Potentilla anserina*, *Ranunculus repens*, *Rumex obtusifolius*, agus *Taraxacum officinale* agg.

Déantar féarthailte talmhaíochta feabhsaithe a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle). Is cineál gnáthóige forleathan agus coitianta í nach bhfuil i mbaol, agus tá sí sách lag ó thaobh speiceas de agus líon beag speiceas féir an-choitianta inti.

Tháinig laghdú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún agus forbairt i bpurláin Chathair na Gaillimhe ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.23 Talamh féaraigh conláiste (feabhsaithe) (GA2)

Seachas talamh féaraigh conláiste a bhaineann le gairdíní cónaithe agus limistéir thírdhreachaithe i gcoimpléisc thráchtála/thionsclaíocha, is iad an dá limistéar is mó den chineál gnáthóige seo na páirceanna imeartha ag Campas Spóirt OG agus an ráschúrsa ag Ráschúrsa na Gaillimhe. I measc na ngnáth-speiceas féir atá ann tá *Agrostis stolonifera*, *Agrostis capillaris*, *Cynosurus cristatus*, *Holcus lanatus* agus *Lolium perenne*, mar aon leis na speicis luibhe seo a leanas: *Bellis perennis*, *Cirsium arvense*, *Cirsium palustre*, *Cirsium vulgare*, *Plantago lanceolata*, *Plantago major*, *Potentilla anserina*, *Ranunculus repens*, *Rumex crispus*, *Rumex obtusifolius*, *Senecio jacobaea*, *Sonchus asper*, *Taraxacum officinale* agg. agus *Trifolium pratense*. Tá an cineál gnáthóige sin an-chosúil le féarach GA1, cé nach bhfuil sí faoi réir bainistíochta trí innilt.

Déantar féarthailte conláiste a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle). Is cineál gnáthóige forleathan agus coitianta í atá sách lag ó thaobh speiceas de agus lena mbaineann leas luibheolaíoch íseal.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún agus forbairt i bpurláin Chathair na Gaillimhe ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.24 Riasc (GM1)

Sa dá limistéar bheaga réisc (GM1) ag Na Foráí Maola (Ch. 1+100 den N6 GCRR atá beartaithe) tá na speicis seo *Filipendula ulmaria*, *Lythrum salicaria*, *Juncus effusus* le *Ranunculus acris*, *Potentilla anserina*, *Mentha aquatica*, *Typha latifolia*, *Scrophularia auriculata* agus tá *Angelica sylvestris* ann freisin.

Tá limistéar beag gnáthóige réisc (GM1) ag an mBaile Ard Thiar (Ch. 3+100). I measc na ngnáth-speiceas réisc (GM1) tá cinn cosúil le *Lythrum salicaria*, *Mentha aquatica*, *Potentilla palustris*, *Myosotis scorpioides*, and *Hydrocotyle vulgaris* were present along with *Juncus articulatus*, *Carex panicea*, *Ranunculus acris*, *Leontodon autumnalis*, *Solidago virgaurea* agus *Hypericum perforatum*.

Ó thuaidh de Choill Bhearna (c.55m soir ón N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 3+900) tá riasc (GM1) gar do bhrúach thoir Shruthán Thóin na Brocaí. I measc na speiceas atá ann tá *Holcus lanatus*, *Festuca rubra*, *Molinia caerulea*, *Anthoxanthum odoratum*, *Filipendula ulmaria*, *Angelica sylvestris*, *Lythrum salicaria*, *Carex disticha*, *Carex nigra*, *Equisetum fluviatile*, *Valeriana officinalis*, *Potentilla palustris*, *Potentilla erecta*, *Calliergonella cuspidata* agus *Juncus acutiflorus*.

Bhí na speicis seo a leanas sa limistéar réisc (GM1) gar do Acomhal Bhóthar Rathúin (siar ó Ch. 1+900 feadh Bhóthar Ceangail an N59 ó Dheas den N6 GCRR atá beartaithe): *Juncus effusus*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Juncus acutiflorus*, *Agrostis stolonifera*, *Epilobium hirsutum*, *Typha latifolia*, *Epilobium palustre*, *Lotus pedunculatus*, *Filipendula ulmaria*, *Calliergonella* sp.

Bhí na speicis seo a leanas sa limistéar réisc (GM1) ag an gCaisleán Gearr (Ch. 13+000 ón N6 GCRR atá beartaithe): *Juncus acutiflorus*, *Agrostis stolonifera*, *Galium palustre*, *Carex nigra*, *Mentha aquatica*, *Comarum palustre*, *Calliergonella cuspidata*, *Epilobium palustre* agus *Potentilla anserina*. Go háitiúil tá *Carex disticha*, *Carex panicea*, *Carex echinata* agus *Carex rostrata* agus tá *Cirsium palustre* fairsing freisin. I measc speiceas eile tá *Juncus effusus*, *Luzula campestris*, *Menyanthes trifoliata*, *Hypericum tetrapterum*, *Filipendula ulmaria*, *Carex hirta*, *Molinia caerulea*, *Salix aurita*, *Anthoxanthum odoratum*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Persicaria amphibia*, *Eleocharis palustris*, *Glyceria fluitans*, *Apium nodiflorum*, agus *Ranunculus*

repens. Ag na himill tá *Centaurea nigra*, *Briza media*, *Knautia arvensis*, *Leucanthemum vulgare* agus *Ilex aquifolium*.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) leis an Riasc (GM1) toisc gur speiceas é de chineál gnáthóige saibhir a bhíonn mar chuid de mhósáicí bogaigh níos mó go minic, cé nach gcomhfhreagraíonn an ghnáthóg d'aon chineál gnáthóige in Iarscríbhinn I.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as comharbas nádúrtha ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.25 Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1)

Tá paistí talamh féaraigh neodrach scaipthe feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe soir ó Abhainn na Gaillimhe, a bhaineann tríd is tríd le tailte talmhaíochta nach bhfuil bainistithe go dlúth agus faoi réir ag innilt ar dhéine íseal. I measc na ngnáth-speiceas atá ann tá *Agrostis stolonifera*, *Agrostis capillaris*, *Holcus lanatus*, *Cynosurus cristatus*, *Anthoxanthum odoratum*, *Lolium perenne* agus *Dactylis glomerata*. I measc na speiceas luibhe tá *Achillea millefolium*, *Centaurea nigra*, *Prunella vulgaris*, *Lotus corniculatus*, *Trifolium repens*, *Trifolium pratense*, *Rumex acetosa*, *Urtica dioica*, *Senecio jacobaea*, *Ranunculus repens*, *Prunella vulgaris*, *Plantago lanceolata* agus *Taraxacum officinalis* agg.

Mar gheall ar an ngeolaíocht bhunúsach soir ó Abhainn na Gaillimhe, tá an ghnáthóg sin i bhfad níos forleithne soir ón abhainn agus léirítear é sin san éagsúlacht mhór speiceas, agus go háirithe speicis chailciarrthacha, a taifeadadh.

Ní chomhfhreagraíonn formhór na limistéar talamh féaraigh cailcreach le cineál gnáthóige Iarscríbhinn I Talamh féaraigh cailcreach (* láithreáin mhagairlín thábhachtacha) [*6210/6210], i ngeall ar easpa dóthain speiceas táscach sa bháinseach. I measc na ngnáth-speiceas atá i láthair tá *Cynosurus cristatus*, *Holcus lanatus*, *Festuca rubra*, *Dactylis glomerata*, *Agrostis stolonifera*, *Lolium perenne*, *Daucus carota*, *Lotus corniculatus*, *Galium verum*, *Linum catharticum*, *Centaurea nigra*, *Plantago lanceolata*, *Cirsium arvense*, *Senecio jacobaea*, *Prunella vulgaris*, *Trifolium repens*, *Ranunculus acris*, *Trifolium pratense* agus *Taraxacum officinale* agg.

I gcuid mhaith limistéar tá na tailte féaraigh chailcreacha ag comhfhreagairt do chineál gnáthóige talamh féaraigh cailcreach Iarscríbhinn I i ngeall ar dóthain speiceas táscach dearfach/ ar ardchaighdeán dearfach (tar éis O'Neill *et al.*, 2013). I measc na speiceas táscach ardchaighdeán atá i dtalamh féaraigh cailcreach laistigh de CT an Tionscadail tá *Antennaria dioica*, *Anthyllis vulneraria*, *Asperula cynanchica*, *Briza media*, *Campanula rotundifolia*, *Carex caryophylla*, *Carlina vulgaris*, *Koeleria macrantha* agus *Linum catharticum*. I measc na speiceas táscach dearfach atá ann tá *Carex flacca*, *Ctenidium molluscum*, *Daucus carota*, *Galium verum*, *Avenula pubescens*, *Leontodon hispidus*, *Lotus corniculatus*, *Pilosella officinarum*, *Ranunculus bulbosus*, *Sesleria caerulea*, *Thymus polytrichus* agus *Trisetum flavescens*.

Laistigh de SAC Loch Coirib, tá talamh féaraigh cailcreach ag trí shuíomh laistigh de CT an Tionscadail: ar bhruach thoir thrasnú Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe (Ch. 9+400 – Ch. 9+475 den N6 GCRR atá beartaithe), feadh an fhuaráin/ghleanna chomh fada le Lochanna Chúil Each (Ch. 9+950 den N6 GCRR atá beartaithe), agus ó thuaidh agus siar ó Chairéal Leacaigh (Ch. 11+000 – Ch. 11+800 den N6 GCRR atá beartaithe) – féach Fíor 8.19.7 agus Fíor 8.19.8

Ar bhruach thoir Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe ag trasnú an talaimh féaraigh tá pobal fásra den mhianach *Cynosurus cristatus* – *Trifolium repens* (3c) (an chuid is faide siar) agus pobal fásra *Cynosurus cristatus* – *Trifolium pratense* (3d) (an pháirc is faide soir) agus níl sé ag comhfhreagairt do cheachtar de na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I. Tá limistéar den chineál gnáthóige in Iarscríbhinn I de thalamh féaraigh cailcreach (*flúirseach le magairlín) [*6210/6210] soir ó dheas.

Feadh an fhuaráin/ghleanna chomh fada le Lochanna Chúil Each (tá teorainn SAC Loch Coirib anseo cóngarach don Tionscadal) tá an talamh féaraigh de mhianach phobal fásra *Holcus lanatus* – talamh féaraigh *Lolium perenne* (2c) agus níl siad ag comhfhreagairt d'aon cheann de na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I.

Timpeall ar imill Chairéal Leacaigh agus siar ó Ch. 11+000 den N6 GCRR atá beartaithe, is den phobal fásra talamh féaraigh *Briza media* – *Thymus polytrichus* (3a) atá an talamh féaraigh. I gcuid mhaith cásanna, go háirithe ó thuaidh agus siar ó theorainn an chairéil, tá an talamh féaraigh *Briza media* – *Thymus polytrichus*

ag comhfhreagairt d’aicmí tosaíochta agus neamh-thosaíochta chineál gnáthóige talamh féaraigh cailcreach Iarscríbhinn I. Tacaíonn na hithreacha tanaí le báinseach an-éagsúil ina raibh *Briza media*, *Carex flacca*, *Sesleria caerulea*, *Potentilla erecta*, *Succisa pratensis*, *Centaurea nigra*, *Galium verum* and *Leucanthemum vulgare* coitianta. I measc na mbrífití bhí *Scleropodium purum* agus *Ctenidium molluscum*.

Talamh féaraigh tirim cailcreach agus neodrach (GS1) - Talamh féaraigh cailcreach [*6210/6210] a meastar Tábhacht Idirnáisiúnta/Náisiúnta a bheith leis. Tá tábhacht idirnáisiúnta leis an leagan tosaíochta mar gheall ar chomh gann agus atá sé ar leibhéal Eorpach agus náisiúnta, agus toisc é a bheith i mbaol imeacht ar fad ó bheith ina ghnáthóg d’Iarscríbhinn I. Tá tábhacht náisiúnta leis an leagan Iarscríbhinne neamhthosaíochta toisc nach bhfuil sé chomh saibhir ó thaobh speicis de agus é níos coitianta ná an leagan tosaíochta. Tá ‘Droch’ stádas caomhantais ag an dá leagan den Iarscríbhinn in Éirinn (NPWS, 2019) agus treocht mheathlaithe acu ag éirí as laghduithe leanúnacha ar limistéar ó dhiansaothrú talmhaíochta agus athruithe ar bhainistíocht talún.

Talamh féaraigh tirim cailcreach agus neodrach (GS1) - Leagan de thalamh féaraigh cailcreach nach bhfuil in Iarscríbhinn I a meastar Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) a bheith leis. Tá difear mór idir an cineál gnáthóige ó láithreán go chéile i dtéarmaí chomhdhéanamh na speiceas agus saibhreas na speiceas, mar sin féin ní dhéantar bainistiú chomh dian ar na tailte féaraigh sin go ginearálta is a dhéantar ar chineálacha eile féarthailte talmhaíochta agus tá cruinniú tábhachtach de speicis flóra iontu lena n-áirítear go leor plandaí bláthanna.

Talamh féaraigh tirim cailcreach agus neodrach (GS1) - Leagan de thalamh féaraigh neodrach nach bhfuil in Iarscríbhinn I a meastar Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) a bheith leis. Ar bhonn éiceolaíochta, tá sé lag ó thaobh speiceas de agus go ginearálta is contanam de thalamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe (GA1) é, agus sraith beag speiceas féir ann ach áit a bhfuil an chomhpháirt foirb níos mó ná féarach GA1. Is gnáthóg choitianta fhorleathan í ina bhfuil leas luibheolaíoch íseal.

Tá achoimre thíos i Tábla 8.8 ar an ngnáthóg talamh féaraigh chailcrigh [*6210/6210] - féarach cailcreach agus neodrach tirim (GS1) laistigh de CT an Tionscadail.

Tháinig méadú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú agus comharbas ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Tábla 8.8 Limistéir de thalamh féaraigh cailcreach de ghnáthóg Iarscríbhinn I [*6210/6210] laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁴⁵
Laistigh de SAC Loch Coirib c.27m ó dheas den N6 GCRR atá beartaithe ar bhruach thoir Abhainn na Gaillimhe	3a Talamh féaraigh <i>Briza media</i> – <i>Thymus polytrichus</i> [6210]
Laistigh de SAC Loch Coirib c.20m ó dheas den N6 GCRR atá beartaithe idir Ch. 11+050 agus Ch. 11+150	3a Talamh féaraigh <i>Briza media</i> – <i>Thymus polytrichus</i> [6210]
Laistigh de SAC Loch Coirib os cionn Thollán Leacaigh atá beartaithe (Ch. 11+300 den N6 GCRR atá beartaithe) agus feadh theorainn thiar agus thuaidh de Chairéal Leacaigh idir Ch. 11+000 agus Ch. 11+800 den N6 GCRR atá beartaithe	3a Talamh féaraigh <i>Briza media</i> – <i>Thymus polytrichus</i> [*6210]
Cóngarach do líne theorann bheartaithe an N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 12+000	3a Talamh féaraigh <i>Briza media</i> – <i>Thymus polytrichus</i> [6210]
Siar ó Bhóthar Áth Cinn an N84 Ch. 12+075 – Ch. 12+125 ón N6 GCRR atá beartaithe	3a Talamh féaraigh <i>Briza media</i> – <i>Thymus polytrichus</i> [6210]

⁴⁵ Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas plandaí a taifeadadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a bhfuil cur síos orthu in *National survey of limestone pavement and associated habitats in Ireland. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 73* (Wilson, S. agus Fernández, F., 2013)

Achar	Pobal Fásra ⁴⁵
Feadh líne theorann bheartaithe an N6 GCRR ag bóthar rochtana AR 12/02	3a Talamh féaraigh Briza media – Thymus polytrichus [6210]
Cóngarach don taobh thiar-theas d’Acomhal Chúil Each ar an N6 atá ann cheana	3a Talamh féaraigh Briza media – Thymus polytrichus [6210]
Cóngarach do theorainn ó dheas Acomhal Chúil Each ar an N6 atá ann cheana	3a Talamh féaraigh Briza media – Thymus polytrichus [6210]

8.3.5.26 Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féarúla (GS2)

Tá an cineál seo gnáthóige le feiceáil ar fud an limistéir staidéir agus áirítear leo páirceanna talmhaíochta tréigthe, páirceanna atá á mbainistiú i gcomhair aoiligh/féir, limistéir féir tréigthe a bhaineann le gairdíní cónaithe nó talamh bán, agus ciumhaiseanna ar thaobh bóithre.

I measc na ngnáth-speiceas tá: Arrhenatherum elatius, Dactylis glomerata, Holcus lanatus, Festuca rubra, Phleum pratense, Alopecurus pratensis, Agrostis stolonifera, Anthoxanthum odoratum agus Lolium perenne. I measc na speiceas luibhe tá Centaurea nigra, Heracleum sphondylium, Calystegia sepium, Urtica dioica, Plantago lanceolata, Cirsium arvense, Ranunculus repens, Ranunculus acris, Rumex acetosa subsp. acetosa, Rumex obtusifolius, Cerastium fontanum, Potentilla anserina, agus Scorzoneroide autumnalis.

Ar fud na coda thoir den limistéar staidéir, i roinnt cásanna comhfhreagraíonn an cineál seo gnáthóige le gnáthóg Iarscríbhinn I Móinéir féir [6510]. Níl ceachtar de na limistéir sin laistigh de CT an Tionscadail, áfach.

Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2) - Déantar móinéir féir [6510] a luacháil mar chinn lena mbaineann Tábhacht Náisiúnta toisc go bhfuil siad sách neamhchoitianta ach is gnáthóga iad atá saibhir ó thaobh speiceas de agus iad faoi bhrú ó athruithe ar bhainistíocht talún, toisc go bhfuil raon sách srianta acu in Éirinn (NPWS, 2019) agus toisc gur ‘Go dona’ atá a stádas caomhantais in Éirinn (NPWS, 2019).

Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2) - leaganacha nach bhfuil in Iarscríbhinn I, meastar go mbaineann Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde - Níos Ísle) leo. Tá Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le leaganacha atá saibhir ó thaobh speiceas de, toisc go mbíonn raon speiceas bláthanna iontu, agus is minic le cúpla speiceas plandaí a bheith sna leaganacha is laige ó thaobh speiceas de, speicis cosúil le Arrhenatherum elatius gan aon speiceas foirb agus ar an gcúis sin is Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) atá ag gabháil leo.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú agus comharbas ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.27 Féarach aigéid tirim-taise (GS3)

Tá talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthais forleathan sa chuid thiar den limistéar staidéir i bpáirceanna talmhaíochta nach bhfuil an oiread dlúth-bhainistíochta á déanamh orthu, go minic ar imill láithreáin talamh móna/fraoigh, agus go minic i mósáic le talamh féaraigh fliuch (GS4). I gcuid mhaith cásanna, is beag speiceas a bhíonn sa bhféarach, mar gheall ar innilt is dóigh. I measc na speiceas saintréitheach tá: na féir, Agrostis capillaris, Cynosurus cristatus, Anthoxanthum odoratum, Lolium perenne, Nardus stricta agus Festuca rubra; speicis luibhe cosúil le Rumex acetosa, Succisa pratensis, Potentilla erecta, Galium saxatile, Veronica officinalis, Achillea millefolium, Trifolium pratense agus Juncus articulatus; agus speicis chaonaigh cosúil le Hylocomium splendens, Hypnum cupressiforme, Rhytidiadelphus squarrosus agus Pleurozium schreberi. Is díol suntais é an taifead de Botrychium lunaria, species liostaithe mar Beagnach i mBaol ar an Liosta Dearg do Phlandaí Soithíocha (Wyse Jackson *et al.*, 2016) ó Chnoc na Brón/Chnoc na Fosca in 2015, i gceantar atá lasmuigh de Theorainn na Measúnachta.

Ag suíomh amháin laistigh de Theorainn na Measúnachta – tá Carrach, idir Sráidbhaile Bhearna agus Coill Bhearna – Talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthais (GS3) ag comhfhreagairt le cineál gnáthóige tosaíochta Iarscríbhinn I tailte féaraigh Nardus saibhir ó thaobh speiceas [*6230]. Mar sin féin, níl an limistéar sin laistigh de CT an Tionscadail.

Meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta le talamh féaraigh aigéadach bogthaise (GS3) – talamh féaraigh *Nardus* atá saibhir ó thaobh speiceas de [*6230]. Tá na samplaí a tugadh faoi deara sa limistéar staidéir laistigh den raon tagartha fabhrach de ghnáthóga in Iarscríbhinn I in Éirinn (NPWS, 2019), mar sin féin tá ‘Droch’ stádas caomhantais ag an ngnáthóg go náisiúnta agus tá meath leanúnach ag teacht uirthi (NPWS, 2019).

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde - Níos Ísle) ag talamh féaraigh aigéadach bogthaise (GS3) - na leaganacha nach bhfuil in Iarscríbhinn I toisc gur chomhpháirt thábhachtach den mhósáic talamh féaraigh fraoigh fliuch/portaigh/fhliuch iad ar cuid é de na gnáthóga leathnádúrtha sa taobh thiar den limistéar staidéir, cé go bhfuil an ghnáthóg féin sách lag ó thaobh speiceas de).

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú agus comharbas ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.28 Féarach fliuch (GS4)

Tá talamh féaraigh fliuch ar fud an limistéir staidéir ach níos minice siar ó Loch Bhaile an Dúlaigh. Tá idir chinn a bhí lag ó thaobh speiceas de a bhain le tailte atá á mbainistiú i gcomhair talmhaíochta ann go dtí cinn níos éagsúla le limistéir atá saibhir ó thaobh speiceas de a bhaineann le hAbhainn na Gaillimhe/Lochanna Chúil Each agus ag Loch Bhaile an Dúlaigh.

Gar don Tionscadal, cuimsítear leis na páirceanna talamh féaraigh fliche níos fearr, atá á mbainistiú i gcomhair talmhaíochta, speicis luachra ginearálta cosúil le *Juncus effusus*, *Juncus articulatus* agus *Juncus conglomeratus*, speicis fhéir lena n-áirítear *Agrostis stolonifera*, *Arrhenatherum elatius*, *Holcus lanatus*, agus *Lolium perenne*, agus comhpháirt foirb lena mbaineann éagsúlacht íseal. I measc na speiceas luibhe a taifeadadh tá *Angelica sylvestris*, *Carex flacca*, *Carex panicea*, *Cirsium palustre*, *Filipendula ulmaria*, *Galium palustre*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Iris pseudacorus*, *Lotus pedunculatus*, *Lythrum salicaria*, *Mentha aquatica*, *Potentilla anserina*, *Potentilla erecta*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus repens*, *Ranunculus flammula*, *Stachys palustris* agus *Succisa pratensis*. I measc na ngnáth-speiceas caonaigh bhí *Calliergonella cuspidata* agus *Rhytidiadelphus squarrosus*.

Tá cineál talamh féaraigh fliuch, ina bhfuil *Molinia caerulea* i gceannas, sa chuid thiar den limistéar staidéir agus tá baint aige le himill roinnt de na limistéir tailte móna gar don Tionscadal – ag Na Foraí Maola Thiar (ag Ar 0/04 don N6 GCRR atá beartaithe), ag Troscaigh Thiar (Ch. 2+350 den N6 GCRR atá beartaithe) agus ag Cnoc na Brón/Cnoc na Fosca (Ch. 7+750 ón N6 GCRR atá beartaithe). Bhí na tailte féaraigh sin ag comhfhreagairt leis an 1d *Molinia caerulea* – *Potentilla erecta* pobal fásta féaraigh (O'Neill *et al.*, 2013). Ag láithreán na Foraí Maola Thiar, tá *Potentilla erecta*, *Succisa pratensis*, *Anthoxanthum odoratum*, *Ranunculus acris*, *Ranunculus repens*, *Cirsium vulgare* agus *Vicia sepium* sa bháinseach ach is beag acu atá ann. Ag Troscaigh Thiar, tá *Juncus acutiflorus* flúirseach sa bháinseach agus tá *Sphagnum fallax*, *Succisa pratensis*, *Hylocomium splendens*, *Potentilla erecta*, *Anthoxanthum odoratum*, *Rhytidiadelphus loreus*, *Thuidium* sp., *Rumex acetosa* agus *Calluna vulgaris* (neamhchoitianta) ann freisin. Ag Cnoc na Brón/Cnoc na Fosca, tá *Juncus acutiflorus*, *Sphagnum fallax*, *Carex panicea*, *Potentilla erecta*, *Succisa pratensis*, *Erica tetralix* (neamhchoitianta), *Lythrum salicaria* agus *Calluna vulgaris* (neamhchoitianta) ann freisin.

Ag dhá láthair laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe – ag na Foraí Thiar agus ag Loch Bhaile an Dúlaigh – comhfhreagraíonn talamh féaraigh fliuch le cineál gnáthóige Iarscríbhinn I Móinéir *Molinia* [6410]. Tá limistéar de ghnáthóg móinéir *Molinia* [6410] freisin cóngarach do Theorainn na Measúnachta ag Ch. 3+800 ón N6 GCRR atá beartaithe.

Ag Na Foraí Maola, bhí an speiceas tásach seo a leanas sa mhóinéir *Molinia* [6410] don chineál gnáthóige seo in Iarscríbhinn I: *Juncus conglomeratus*, *Carex echinata*, *Carex flacca*, *Filipendula ulmaria*, *Galium palustre*, *Juncus articulatus*, *Lotus pedunculatus*, *Molinia caerulea*, *Potentilla erecta* agus *Mentha aquatica*.

Tá Loch Bhaile an Dúlaigh timpeallaithe le banda de thalamh féaraigh fliuch a chomhfhreagraíonn leis na móinéir *Molinia* [6410]. Tá an speiceas tásach ardchaighdeán deimhneach/deimhneach san fhásra *Carex pulicaris*, *Cirsium dissectum*, *Achillea ptarmica*, *Carex echinata*, *Carex panicea*, *Carex nigra*, *Filipendula ulmaria*, *Juncus articulatus*, *Molinia caerulea* agus *Potentilla erecta*. Is é *Calliergonella cuspidata* an príomhspeiceas bríffte, ach tá *Climacium dendroides* agus *Rhytidiadelphus squarrosus* ann freisin i dtreo imill na gnáthóige innilte. Ag imill na móinéir fliuch, áit ina bhfuil *Molinia caerulea* an-ghann nó níl sé ann in aon chor, i measc na speiceas eile atá ann níos minice tá *Potentilla anserina*, *Carex nigra*, *Holcus lanatus*,

Ranunculus repens, Galium palustre, Festuca arundinacea agus Eleocharis palustris. Sna limistéir sin ní chomhfhreagraíonn an talamh féaraigh leis an gcineál gnáthóige Iarscríbhinn I. Toisc nach ndéantar aon innilt ag an gceann ó dheas tá paistí Molinia caerulea mar bheadh toim ann agus níl an ghnáthóg chomh héagsúil ó thaobh speiceas de níos mó. Seans freisin go bhfuil draenáil agus triomú na móna ag imirt tionchair ar chomhdhéanamh na gnáthóige timpeall ar an loch a bheag nó a mhór.

Meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta le talamh féaraigh fliuch (GS4) - Móinéir Molinia [6410]. Seo cineál gnáthóige atá saibhir ó thaobh speiceas de ina gcruthaítear contanam go minic le gnáthóga eanaigh agus gnáthóga bogaigh eile lena mbaineann luach níos airde. Tá sé sách neamhchoitianta, le raon dírithe sa taobh thiar agus siar ó thuaidh den tír agus tá ‘Droch’ stádas caomhantais aige go náisiúnta agus é ag dul i meath (NPWS, 2019).

Meastar go bhfuil idir Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) go Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) ag talamh féaraigh fliuch (GS4) - cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I. Tá luach níos airde ag baint le samplaí ina bhfuil comhpháirt foirb sách ard ach nach gcomhlíonann na critéir le haghaidh móinéir Molinia de ghnáthóg Iarscríbhinn I [6410], agus na samplaí sin ina bhfuil Juncus spp. flúirseach, agus ina bhfuil comhpháirt foirb an-ghann, is gnáthóga coitianta iad atá fairsing agus lena mbaineann luach níos ísle toisc go bhfuil leas luibheolaíoch íseal ag baint leo.

Tá achoimre thíos i Tábla 8.9 ar an ngnáthóg de mhóinéir Molinia [6410] laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail.

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú agus comharbas ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Tábla 8.9 Limistéir de Móinéir Molinia [6410] ghnáthóg Iarscríbhinn I laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁴⁶
Na Foraí Maola Thiar ag Ch. 0+900	1c talamh féaraigh Molinia caerulea – Succisa pratensis
Ó thuaidh de Choill Bhearna Ch. 3+800	1c talamh féaraigh Molinia caerulea – Succisa pratensis ⁴⁷
Loch Bhaile an Dúlaigh, Ch. 12+250 – Ch. 12+400	1d talamh féaraigh Molinia caerulea – Pótaintille erecta

⁴⁶ Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas plandaí a taifeadadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a bhfuil cur síos orthu in *National survey of limestone pavement and associated habitats in Ireland. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 73* (Wilson, S. agus Fernández, F., 2013)

⁴⁷ Tá an limistéar seo lasmuigh de Theorainn na Measúnachta ach díreach cóngarach leis.

8.3.5.29 Raithneach thiubh (HD1)

Tá an cineál gnáthóige seo níos fairsinge sa chuid thiar den limistéar staidéir, a bhaineann le *Pteridium aquilinum* agus ceannas acu i bpáirceanna talmhaíochta tréigthe (mar aon le cumhdach driseacha i gcuid mhaith cásanna), ciumhaiseanna páirceanna talmhaíochta nach bhfuil bainistíocht chomh dian á déanamh orthu, agus timpeall ar imill láithreán talamh portaigh mar aon le cumhdach tiubh *Ulex europaeus*.

Tá limistéir bheaga ina bhfuil raithneach thiubh (HD1) le fáil i mósáic le fraoch agus comhfhreagraíonn siad d'fhraoch fliuch [4010] nó d'fhraoch tirim i ngnáthóga Iarscríbhinn I.

Baineann Tábhacht Náisiúnta le raithneach thiubh (HD1) áit a gcomhfhreagraíonn sé do fraoch fliuch ghnáthóg Iarscríbhinn I [4010] nó fraoch tirim [4030]. Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) leis na leaganacha den ghnáthóg seo nach bhfuil in aon iarscríbhinn toisc gur ghnáthóg fhorleathan í ina bhfuil speiceas amháin i gceannas.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as comharbas ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.30 Fraoch siliciúil tirim (HH1)

Tá paistí fraoch siliciúil tirim (HH1) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe siar ó Bhóthar N59 Mhaigh Cuilinn, iad sách beag ó thaobh limistéir de, agus iad ceangailte go minic le, nó ag cruthú mósáic le, Fraoch fliuch (HH3), Bratphortach ísealchríche (PB3) agus le Talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthais (GS3). Comhfhreagraíonn gach limistéar de phobail fásra fraoigh thirim a taifeadadh laistigh de CT an Tionscadail leis an bpobal fásra fraoch tirim (DH1) *Ulex gallii* - *Erica cinerea*, agus *Ulex gallii* le feiceáil mar aon le *Erica cinerea* nó *Calluna vulgaris*.

I measc na ngnáth-speiceas fraoch tirim atá i láthair tá an speiceas planda soithíoch *Ulex gallii*, *Calluna vulgaris*, *Erica cinerea*, *Molinia caerulea*, *Daboecia cantabrica*, *Potentilla erecta*, *Arctostaphylos uva-ursi*, *Pteridium aquilinum*, *Carex binervis*, *Carex panacea*, *Carex echinata*, mar aon leis an speiceas caonaigh *Rhytidadelphus squarrosus*, *Hypnum cupressiforme*, *Hypnum jutlandicum*, agus *Pseudoscleropodium purum*, agus an caonach *Cladonia cf. portentosa*. I measc na speiceas eile atá ann tá *Agrostis capillaris*, *Succisa pratensis*, *Teucrium scorodonia*, *Hylocomium splendens*, *Solidago virgaurea*, *Viola sp.*, *Dicranum scoparium* agus *Campylopus introflexus*.

Comhfhreagraíonn gach sampla d'fhraoch siliciúil tirim le cineál gnáthóige Iarscríbhinn I Fraoch tirim [4030]. Tá achoimre thíos i Tábla 8.10 ar an ngnáthóg Fraoch tirim [4030] laistigh de CT an Tionscadail. I roinnt áiteanna tarlaíonn gnáthóg in Iarscríbhinn I mar mhósáic le fraoch fliuch [4010] i ngnáthóg Iarscríbhinn I.

Meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta le fraoch siliciúil tirim (HH1) - Fraoch tirim [4030]. Cé gur cineál gnáthóige é atá an-choitianta in Éirinn, is i limistéir sléibhe nó ar thalamh ard is mó a bhíonn agus bíonn brú síoraí air ó thiontú/athrú talún, diansaothrú agus innilt, agus tá 'Droch' stádas caomhantais aige go náisiúnta (NPWS, 2019).

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as forbairt, agus athrú agus comharbas ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Tábla 8.10 Limistéir den chineál siliciúil d’Fhraoch tirim [4030] ghnáthóg larscribhinn I laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁴⁸
Timpeallán Bhearna Thiar/R336 idir Ch. 0+000 agus Ch. 0+050 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Ó thuaidh de Thimpeallán Thiar Bhearna idir Ch. 0+175 agus Ch. 0+450 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Na Forái Maola Thiar idir Ch. 0+625 agus Ch. 0+700 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Na Forái Maola Thiar idir Ch. 0+900 agus Ch. 1+000 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Na Forái Maola Thiar ag Ch. 1+075 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Na Forái Maola Thoir idir Ch. 1+175 agus Ch. 1+550 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Troscaigh Thiar idir Ch. 1+700 agus Ch. 2+400 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
An Baile Ard Thoir idir Ch. 3+450 agus Ch. 3+550 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
An Baile Ard Thoir idir Ch. 3+750 agus Ch. 3+850 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
An Cheapach idir Ch. 4+725 agus Ch. 5+250 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Bóthar Ceangail N59 ó Thuaidh idir Ch. 0+550 agus Ch. 0+600 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim
Cnoc na Fosca idir Ch. 7+800 agus Ch. 7+975 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH1 Ulex gallii - Erica cinerea fraoch tirim

8.3.5.31 Fraoch cailcreach tirim (HH2)

Tá fraoch tirim cailcreach i limistéar Mhionlaigh/Chúil Each; uaireanta i bpaistí gnáthóige ar leith níos mó ach níos minice i mósáic le haolchloch lomáin, scrobarnach agus/nó talamh féaraigh cailcreach. Tá an dá limistéar níos mó ó thuaidh den Seanbhóthar agus ar thalamh ard gar do chladach thoir an chuid is faide ó thuaidh de Lochanna Chúil Each. I measc na ngnáth-speiceas atá i láthair tá na plandaí soithíocha *Calluna vulgaris*, *Molinia caerulea*, *Sesleria caerulea*, *Rubus fruticosus* agg., *Carex panicea*, *Carex flacca*, *Carex pulicaris*, *Succisa pratensis*, *Rosa spinosissima*, *Potentilla erecta*, *Hedera helix*, agus caonaigh cosúil le *Thuidium tamariscinum*, *Breutelia chrysocoma* agus *Scleropodium purum*.

⁴⁸ Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas planda a taifeadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a bhfuil cur síos orthu sa *Guidelines for a national survey and conservation assessment of upland vegetation and habitats in Ireland*. Leagan 2.0. *Irish Wildlife Manuals*, Uimh. 79 (Perrin et al., 2014)

Comhfhreagraíonn an ghnáthóg seo le pobal fásra den fraoch tirim *Calluna vulgaris* – *Antennaria dioica* (DH5) de chineál gnáthóige Iarscríbhinn I fraoigh thirime [4030]. Tá achoimre thíos i Tábla 8.11 ar an ngnáthóg Fraoch tirim cailcreach (HH2) agus Fraoch tirim [4030] laistigh de CT an Tionscadail.

Meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta le fraoch siliciúil tirim cailcreach (HH2) - Fraoch tirim [4030]. Cé gur cineál gnáthóige é atá an-choitianta in Éirinn, is i limistéir sléibhe nó ar thalamh ard is mó a bhíonn agus bíonn brú síoraí air ó thiontú/athrú talún, diansaothrú agus innilt, agus tá ‘Droch’ stádas caomhantais aige go náisiúnta (NPWS, 2019).

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na gnáthóige seo ó TMTT 2018.

Tábla 8.11 Limistéir den chineál cailcreach d’Fhaoch tirim [4030] ghnáthóg Iarscríbhinn I laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra
Ó thuaidh den Seanbhóthar idir Ch. 10+450 agus Ch. 10+650 ón N6 GCRR atá beartaithe	DH5 Fraoch tirim <i>Calluna vulgaris</i> – <i>Antennaria dioica</i>
Lochanna Chúil Each	DH5 Fraoch tirim <i>Calluna vulgaris</i> – <i>Antennaria dioica</i>

8.3.5.32 Fraoch fliuch (HH3)

Tá fraoch fliuch den chuid is mó ar fud na coda thiar den limistéar staidéir; gan ach cúpla paiste beag den chineál gnáthóige seo soir ó Abhainn na Gaillimhe timpeall ar imill Lochanna Chúil Each. I measc na ngnáth-speicis soithíocha atá sa cheantar sin gar don Tionscadal tá *Calluna vulgaris*, *Erica tetralix*, *Schoenus nigricans*, *Trichophorum germanicum*, *Ulex gallii*, *Eriophorum angustifolium*, *Eriophorum vaginatum*, *Myrica gale*, *Potentilla erecta*, *Succisa pratensis* agus *Juncus articulatus*. I measc na ngnáth-speicis chaonaigh tá *Cladonia cf. portentosa*, *Hylocomium splendens*, *Sphagnum capillifolium* subsp. *rubellum*, *Sphagnum cuspidatum*, *Sphagnum denticulatum*, *Sphagnum tenellum*, *Pleurozia purpurea*, *Sphagnum compactum* agus *Diplophyllum albicans*.

I ngach cás comhfhreagraíonn an ghnáthóg seo le cineál gnáthóige Iarscríbhinn I Fraoigh thirime [4010]. Tá achoimre thíos i Tábla 8.12 ar an ngnáthóg Fraoch fliuch [4010] laistigh de CT an Tionscadail. I go leor cásanna bíonn an fraoch fliuch ann mar mhósáic le Bratphortach (*más portach gníomhach é) [730] agus/nó Fraoch tirim [4030], nó móinéir *Molinia* [6410] (tagair do Tábla 8.12 agus do Tábla 8.13).

Meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta le fraoch tirim (HH3) - Fraoch fliuch [4010]. Cé gur cineál gnáthóige é atá an-choitianta in Éirinn, is i limistéir sléibhe nó ar thalamh ard is mó a bhíonn agus bíonn brú síoraí air ó thiontú/athrú talún, diansaothrú agus innilt, agus tá ‘Droch’ stádas caomhantais aige go náisiúnta (NPWS, 2019).

Tá achoimre thíos i Tábla 8.12 ar an ngnáthóg Fraoch fliuch [4010] laistigh de CT an Tionscadail.

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as forbairt, agus athrú agus comharbas ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Tábla 8.12 Limistéir d'Fhraoch fliuch [4010] ghnáthóg larscríbhinn I laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁴⁹
Na Foráí Maola Thiar idir Ch. 0+600 agus Ch. 0+700 ón N6 GCRR atá beartaithe	WH7 Fraoch fliuch <i>Molinia caerulea</i> – <i>Ulex gallii</i>
Na Foráí Maola Thoir idir Ch. 0+900 agus Ch. 1+400 ón N6 GCRR atá beartaithe	WH3 fraoch fliuch/tais <i>Calluna vulgaris</i> - <i>Molinia caerulea</i> - <i>Sphagnum capillifolium</i>
Troscaigh Thiar – Ch. 1+850 – Ch. 2+400 ón N6 GCRR atá beartaithe	WH3 fraoch fliuch/tais <i>Calluna vulgaris</i> - <i>Molinia caerulea</i> - <i>Sphagnum capillifolium</i>
An Baile Ard Thiar – Ch. 2+900 – Ch. 3+025 ón N6 GCRR atá beartaithe	WH3 fraoch fliuch/tais <i>Calluna vulgaris</i> - <i>Molinia caerulea</i> - <i>Sphagnum capillifolium</i>
An Baile Ard Thoir – Ch. 3+450 – Ch. 3+825 ón N6 GCRR atá beartaithe	WH3 fraoch fliuch/tais <i>Calluna vulgaris</i> - <i>Molinia caerulea</i> - <i>Sphagnum capillifolium</i>
An Cheapach – Ch. 4+650 – Ch. 5+125 ón N6 GCRR atá beartaithe	WH4b Fraoch fliuch <i>Trichophorum germanicum</i> - <i>Eriophorum angustifolium</i> : Fo-phobal <i>Calluna vulgaris</i>
Lochanna Chúil Each	WH6 Fraoch fliuch <i>Schoenus nigricans</i> – <i>Molinia caerulea</i> – <i>Myrica gale</i>

8.3.5.33 Bratphortach ar thalamh íseal (PB3)

Tá Bratphortach ísealchríche (PB3) ar fud na coda thiar den limistéar staidéir, ó thuaidh den chuid is mó de lorg an N6 GCRR atá beartaithe. Sa bhratphortach ísealchríche (PB3) ag Na Foráí Maola Thiar (Ch. 0+650 – Ch. 0+850 ón N6 GCRR atá beartaithe) (an Bealach - Na Foráí Maola Thiar) áit ar chruthaigh sé mósáic le fraoch fliuch (HH3), fraoch siliciúil, fraoch tirim (HH1) agus scrobarnach (WS1) ag an gcuid is faide ó dheas de láthair talamh portaigh i bhfad níos mó laistigh de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn. Comhfhreagraíonn thart ar 10% den limistéar gnáthóige seo leis an aicmiú seo do Bhratphortach ísealchríche (PB3) Fossitt (2000); cé nach raibh an cineál gnáthóige sin le feiceáil laistigh de lorg an Tionscadail féin.

I measc na ngnáth-speiceas soithíoch atá ann tá *Calluna vulgaris*, *Molinia caerulea*, *Schoenus nigricans*, *Rhynchospora alba*, *Erica tetralix*, *Carex panicea*, *Eriophorum angustifolium*, *Eriophorum vaginatum*, *Narthecium ossifragum*, *Trichophorum germanicum*, *Drosera rotundifolia* agus *Potentilla erecta*. I measc na ngnáth-speicis chaonaigh tá *Sphagnum capillifolium* ssp. *rubellum*, *Sphagnum papillosum*, *Sphagnum tenellum*, *Sphagnum cuspidatum*, *Aulacomnium palustre* agus *Odontoschisma sphagni*.

Comhfhreagraíonn an ghnáthóg de bhratphortach ar thalamh íseal (PB3) leis an gcineál gnáthóige larscríbhinn I Bratphortaigh (*i gcás ina bhfuil an portach gníomhach) [7130]. Tá achoimre thíos i Tábla 8.13 ar an ngnáthóg Bratphortaigh agus a cuid mósáicí laistigh de CT an Tionscadail.

Meastar go bhfuil idir Thábhacht Náisiúnta go Idirnáisiúnta leis an mbratphortach ar thalamh íseal (PB3) - Bratphortaigh (*i gcás ina bhfuil an portach gníomhach) [7130]. Meastar go bhfuil Tábhacht náisiúnta leis an leagan neamhghníomhach (e.g. nuair nach bhfuil móin ag carnadh go gníomhach) toisc nach cineál gnáthóige in larscríbhinn I lena ngabhann tosaíocht é. Tá Tábhacht Idirnáisiúnta leis an leagan ina gcarnann/bhfoirmíonn an mhóin go gníomhach toisc gur cineál gnáthóige in larscríbhinn I í lena ngabhann tosaíocht agus í i mbaol imeacht ar fad. Cé go bhfuil sí flúirseach in Éirinn, tá sí faoi bhrú ó dhiansaothrú talún, ó innilt mhíchuí agus ó réimis bhainistíochta agus ó dhraenáil, agus tá ‘Droch’ stádas caomhantais aici (NPWS, 2019).

⁴⁹ Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas planda a taifeadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a bhfuil cur síos orthu sa *Guidelines for a national survey and conservation assessment of upland vegetation and habitats in Ireland*. Leagan 2.0. *Irish Wildlife Manuals*, Uimh. 79 (Perrin et al., 2014)

Níor tháinig aon athrú ar limistéar na gnáthóige seo ó TMTT 2018.

Tábla 8.13 Limistéir de Bhrathphortach ghnáthóg Iarscríbhinn I [*7130] laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁵⁰
Na Foráí Maola Thiar idir Ch. 0+650 agus Ch. 0+750 ón N6 GCRR atá beartaithe	BB3 Eriophorum vaginatum – portach Sphagnum papillosum
Na Foráí Maola Thiar ag Ch. 1+400 ón N6 GCRR atá beartaithe	BB3 Eriophorum vaginatum – portach Sphagnum papillosum

Eanach agus riasc shaibhir (PF1)

Tá coimpléasc mór Eanaigh saibhir (PF1) ag Baile an Cheantaigh agus ceann de na limistéir Eanaigh cóngarach don sruth éalaithe draenála don Bhóthar Ceangail ó Thuaidh ar an N59. Bhí an polagán eanaigh sin ag comhfhreagairt le pobal fásra RFLU1a (Borrfhás *Carex viridula oedocarpa* - *Pinguicula vulgaris* - *Juncus bulbosus*; fo-phobal caonaigh dhonn) de chineál gnáthóige Iarscríbhinn I Eanaigh alcaileacha [7230]. Is iad *Carex panicea* agus *Carex viridula* na speicis phlandáí is flúirsí atá ann agus tá *Molinia caerulea*, *Juncus bulbosus* agus *Succisa pratensis* ann go minic freisin. I measc na speiceas eile atá ann tá *Hydrocotyle vulgaris*, *Agrostis stolonifera*, *Anagallis tenella*, *Calliergonella cuspidata*, *Carex flacca*, *Festuca rubra*, *Potentilla erecta*, *Prunella vulgaris*, *Anthoxanthum odoratum*, *Carex echinata* agus *Drepanocladus cossonii*.

Tá limistéir Eanaigh shaibhir freisin i measc an fhásra uiscigh imeallaigh timpeall ar Lochanna Chúil Each (mar aon le cúpla paiste leithlisithe feadh bhruacha Abhainn na Gaillimhe, síos an abhainn ó Dhroichead Abhainn na Gaillimhe beartaithe) agus speicis mar iad seo a leanas ann: *Calliergonella cuspidata*, *Agrostis stolonifera*, *Carex nigra*, *Trifolium repens*, *Carex panicea*, *Potentilla anserina*, *Mentha aquatica*, *Festuca arundinacea*, *Filipendula ulmaria*, *Carex ovalis*, *Anthoxanthum odoratum*, *Cardamine pratensis*, *Epilobium palustre*, *Galium palustre*, *Juncus articulatus*, *Lythrum salicaria*, *Ranunculus flammula*, *Vicia cracca*, *Rhytidadelphus squarrosus*, *Senecio aquaticus*, *Carex echinata* agus *Equisetum fluviatile*. Tá roinnt de na polagáin sin ag comhfhreagairt le pobal fásra RFEN1a de chineál gnáthóige den Eanach Alcaileach [7230] Iarscríbhinn I i ngeall ar speicis dheimhneacha tháscacha *Campylium stellatum*, *Carex panicea*, *Carex rostrata*, *Carex viridula* s. *brachyrrhyncha*, *Drepanocladus revolvens* agus *Scorpidium scorpioides* a bheith ann⁵¹. Tá roinnt limistéar eanaigh shaibhir (PF1) anseo ag comhfhreagairt do chineál gnáthóige Iarscríbhinn I Eanaigh Cladium [*7210], agus *Schoenus nigricans*, *Cladium mariscus*, *Campylium stellatum*, *Drepanocladus revolvens*, *Fissidens adianthoides*, *Molinia caerulea*, *Ctenidium molluscum*, *Filipendula ulmaria*, *Phragmites australis*, *Succisa pratensis* agus *Carex panicea* saintréitheach leo.

Ag Loch Bhaile an Dúlaigh, comhfhreagraíonn ceann de na limistéir ina bhfuil Eanach saibhir (PF1) leis an bpobal fásra RFLU4 (Borrfhás *Schoenus nigricans* – *Scorpidium scorpioides*) den chineál gnáthóige Eanach Alcaileach Iarscríbhinn I [7230] agus na speicis seo a leanas ann: *Schoenus nigricans*, *Juncus subnodulosus*, *Molinia caerulea*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Carex panicea*, *Carex lepidocarpa*, *Juncus articulatus*, *Ranunculus flammula*, *Cirsium dissectum*, *Parnassia palustris*, *Drosera anglica*, *Calliergonella cuspidata*, *Scorpidium scorpioides*, *Scorpidium cossonii*, *Campylium stellatum* agus *Myrica gale*. Comhfhreagraíonn roinnt limistéar eanaigh (PF1) anseo freisin leis an gcineál gnáthóige de chuid Iarscríbhinn I Eanaigh Cladium [*7210].

Eanach agus borrfhás saibhir (PF1) - Eanaigh alcaileacha [7230] / Eanach Cladium [*7210] a meastar Tábhacht Idirnáisiúnta a bheith leo. Is gnáthóga iad lena mbaineann éagsúlacht mhór, agus iad ag cruthú mósáicí le gnáthóga bogaigh eile. Tá an stádas caomhantais atá ag Eanach Cladium [*7210] ‘neamhleor’ in Éirinn, cé gur beag a tháinig ar a stádas (NPWS, 2019). Tá ‘Droch’ stádas caomhantais ag eanach alcaileach

⁵⁰ Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas planda a taifeadadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a bhfuil cur síos orthu sa *Guidelines for a national survey and conservation assessment of upland vegetation and habitats in Ireland*. Leagan 2.0. *Irish Wildlife Manuals*, Uimh. 79 (Perrin et al., 2014)

⁵¹ *Guidelines for a national survey and conservation assessment of upland vegetation and habitats in Ireland*. Leagan 2.0. *Irish Wildlife Manuals*, Uimh. 79 (Perrin et al., 2014)

[7230]. Tá sé faoi bhagairt go príomha ag ró-innilt, draenáil agus truailliú. Is samplaí ardchaighdeáin iad na samplaí de ghnáthóga laistigh de Theorainn na Measúnachta agus cuid de mhósáic bogaigh lena mbaineann tábhacht idirnáisiúnta a bhaineann le SAC Loch Coirib.

Meastar go bhfuil idir Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) go Tábhacht Chontae ag seascann agus riasc saibhir (PF1) - cineál gnáthóige in Iarscríbhinn I. Tá na gnáthóga sin, cé nach gcomhfhreagraíonn siad d'aon chineálacha Iarscríbhinn I, saibhir ó thaobh speiceas de agus is minic leo a bheith beag agus srianta ina ndáileadh.

Tá achoimre thíos i Tábla 8.14 ar an ngnáthóg eanaigh *Cladium* agus eanach alcaileach laistigh de CT an Tionscadail.

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar chleachtais talún gus comharbas talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Tábla 8.14 Limistéir d'Eanach Alcaileach ghnáthóg Iarscríbhinn I [7230] agus Eanach *Cladium* [*7210] laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra
Lochanna Chúil Each	RFEN1a eanach <i>Carex rostrata</i> ; fo-phobal caonaigh dhonn [7230] agus eanach <i>Cladium</i> freisin [*7210]
Loch Bhaile an Dúlaigh	RFLU4 <i>Schoenus nigricans</i> – borrfhás <i>Scorpidium scorpioides</i> [7230] agus eanach <i>Cladium</i> freisin [*7210]

8.3.5.34 Seascann agus riasc lag (PF2)

Tá limistéar Droch-eanach (PF2) ag Na Foraí Maola Thiar (Ch. 0+700 – Ch. 0+800 ón N6 GCRR atá beartaithe) agus na speicis seo a leanas ann: *Juncus effusus*, *Juncus articulatus*, *Sphagnum denticulatum*, *Ranunculus flammula*, *Potamogeton polygonifolius*, *Juncus bulbosus*, *Philonotis fontana*, *Agrostis stolonifera*, *Lythrum salicaria*, *Calliergonella cuspidata* agus *Sphagnum palustre*. Comhfhreagraíonn sé sin leis an bpobal fásra *Juncus effusus* - *Sphagnum cuspidatum/palustre* (PFLU2). Tá *Carex echinata*, *Juncus effusus*, *Juncus conglomeratus*, *Calliergonella cuspidata*, *Eriophorum angustifolium*, *Potentilla palustris*, *Angelica sylvestris*, *Sphagnum papillosum*, *Holcus lanatus*, *Anthoxanthum odoratum* agus *Agrostis stolonifera* i ndara limistéar ó thuaidh (gar don chonair rochtana atá beartaithe ar an N6 GCRR atá beartaithe).

Ag Cnoc na Fosca (Ch. 7+800 go Ch. 7+975 ón N6 GCRR atá beartaithe) áit a bhfuil dhá limistéar de dhroch-eanach (PF2). Tá an limistéar is lú ag comhfhreagairt leis an bpobal fásra de pholl suite SW1 *Potamogeton polygonifolius*. I measc na speiceas eile atá ann tá *Sphagnum* spp., *Polytrichum commune*, *Carex panicea*, *Juncus effusus*, *Juncus bulbosus*, *Ranunculus flammula*, *Anagallis tenella*, *Menyanthes trifoliata* agus *Hydrocotyle vulgaris*. Tá an limistéar níos mó ó thuaidh innilte go mór agus is *Juncus effusus* is mó atá ann le sraith *Sphagnum* sp. thíos faoi (lena n-áirítear *Sphagnum palustre*). I measc na speiceas eile atá ann tá *Calliergonella cuspidata*, *Holcus lanatus* agus *Rumex acetosa*.

Tá limistéar thart ar 0.11ha de ghnáthóg ina bhfuil dhroch-eanach agus seascann (PF2) a taifeadadh laistigh de Theorainn na Measúnachta athraithe go talamh féaraigh aigéadach bogthaise tirim (GS3) idir 2018 agus 2023; mar gheall ar phróisis nádúrtha, seans.

Meastar go bhfuil idir Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) go Tábhacht Chontae ag droch-sheascann agus riasc saibhir (PF2). Is minic leis an gcineál gnáthóige seo a bheith srianta ina dháileadh agus ina limistéar. Cinntear le saibhreas speicis na báinsí an leibhéal tábhachta a thabharfar do na dáileachtaí talún éagsúla sa ghnáthóg seo ar fud an limistéir staidéir.

Tháinig méadú an-bheag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as comharbas ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.35 Idirsheascann agus portach creatha (PF3)

Ní raibh aon tuairisc ar an ngnáthóg seo in TMTT 2018.

Córais cruthaithe móna fíor-fhliuch iad na hidirsheascanna agus na portaigh chreatha (PF3) le 46 saintréithe atá idirmheánach idir eanaigh agus seascann saibhir (PF1) agus droch-eanach agus seascann (PF2). Meastar gur gnáthóg ar leith í, ach mar sin féin bíonn siad le fáil laistigh, nó ar imill chórais cruthaithe móna eile. Bíonn idirsheascanna agus portaigh chreatha (PF3) bainteach go hiondúil leis na codanna is fliche de phortach nó eanach agus faightear i loig fhliucha iad, i logáin inlíonta, nó ag an aistriú chuig limistéir uisce oscailte. Cruthaíonn fásra mata ar snámh nó scaith ar an dromchla go minic, thar mhóin bháite, spúinseach nó chreatha. D'fhéadfadh uisce bodhar a bheith i linnte nó feadh chriosanna úscaíola.

Cuimsítear leis an bhfásra go minic speicis ina mbíonn gnáthóga portaigh, eanaigh agus uisce oscailte. Bíonn cíbe beaga nó measartha i gceannas de ghnáth, go príomha *Carex* spp. (go háirithe *Carex diandra*, *C. lasiocarpa*, *C. limosa* agus *C. viridula*), agus d'fhéadfaidís a bheith ann in éineacht le *Rhynchospora alba*, *Eriophorum angustifolium*, and the much rarer *E. gracile*, *Agrostis stolonifera*, *Molinia caerulea*, agus raon luibheanna bogaigh leathanduilleacha cosúil le *Menyanthes trifoliata*, *Hydrocotyle vulgaris*, *Ranunculus flammula*, *Potentilla palustris* agus *Pedicularis palustris*. Tá cumhdach caonaigh fairsing de ghnáth; *Sphagnum* spp., *Calliergon* spp. agus *Scorpidium scorpioides*.

Idirsheascainn agus portaigh chreatha (PF3) - Meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta le idirsheascainn agus le portaigh chreatha [7140]. Tá 'Droch' stádas caomhantais aige in Éirinn agus cosúil le gnáthóga bogaigh eile tá sé faoi réir brúnna leanúnacha ó thruailliú, agus bainistíocht neamhbháil chomh maith le tiontú chuig cineálacha eile úsáide talún (NPWS, 2019).

Idirsheascann agus portach creatha (PF3) -Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le cineál nach bhfuil in Iarscríbhinn I - Tábhacht Chontae. Cé nach gnáthóg in Iarscríbhinn I é, meastar go bhfuil sé tábhachtach toisc go mbeartaíonn sé mósáic agus cuid bhunúsach de ghnáthóga bogaigh eile a chruthú.

Mar a luadh thuas, ní dhearnadh cur síos ar an ngnáthóg seo in TMTT 2018 agus rud nua é sa TMTT nuashonraithe seo.

8.3.5.36 Cónaitheach

Úsáidtear an t-aicmiú neamh-Fossitt seo chun léiriú a thabhairt ar réadmhaoine chónaithe feadh an Tionscadail agus cuimsítear iontu tríd is tríd mósáic foirgneamh agus dromchlaí saorga (BL3), talamh féaraigh áineasa (GA2), ceapacha bláthanna agus teorainneacha (BC4) agus toir maisithe (WS3), le limistéir fhéaraigh san aicme neamhbhainistithe agus a bhíonn ann freisin ó am go ham (GS2).

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach níos Ísle) leis an nGnáthóg Chónaithe. Tá éagsúlacht bheag luibheolaíoch ag gabháil leis go ginearálta agus is speicis phlandaí choimhthíocha atá iontu den chuid is mó, agus luach íseal luibheolaíoch acu.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athrú ar úsáid talún agus forbairt i bpurláin Chathair na Gaillimhe ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.37 Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)

Bhí clampaí beaga de choillearnach leathanduilleach (WD1) scaipthe feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe ón gceann thiar den Tionscadal go dtí an choillearnach ag Mionlach. Bhí an limistéar is mó ag Campas Spóirt OG, áit a raibh formhór na coillearnaí curtha chun críche áineasa, agus an choillearnach ag Mionlach, atá ansin le fada (ag dul siar go dtí na 1800í).

Ag Na Foraí Maola Thiar (Ch. 0+800 – Ch. 1+000 ón N6 GCRR atá beartaithe) tá fonsa faoi chrainn timpeall ar ghairdín cónaithe ina gcuimsítear *Acer pseudoplatanus*, *Fagus sylvatica*, *Quercus robur*, *Salix* sp., *Alnus cordata*, *Alnus glutinosa*, *Corylus avellana*, *Crataegus monogyna* agus *Prunus* sp.

Feadh imeall thoir Bhóthar na Foraí Maola tá clampa coillearnaí ina bhfuil *Acer pseudoplatanus*, *Salix cinerea*, *Fagus sylvatica*, *Quercus robur*, *Alnus cordata*, *Alnus glutinosa*, *Sorbus aria*, *Lonicera periclymenum*, *Hedera helix*, *Dryopteris filix-mas*, *Urtica dioica*, *Blechnum spicant* agus *Phyllitis scolopendrium*.

Ag Acomhal na Cloiche Scoilte (Ch. 3+300 – Ch. 3+400 ón N6 GCRR atá beartaithe) cuimsítear leis an speiceas coillearnaí *Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, agg. *Rubus fruticosus*, *Phyllitis scolopendrium*, *Hedera helix*, *Heracleum sphondylium*, *Crataegus monogyna*, *Cotoneaster* sp., *Urtica dioica*, *Dryopteris filix-mas*, *Polypodium vulgare* agus *Symphoricarpos albus*.

Ag Campas Spóirt OG (Ch. 8+725 – Ch. 9+250 ón N6 GCRR atá beartaithe) bhí líon mór clampaí de phlandú coillearnaí leathanduilleach áineasa ag aibiú lena n-áirítear speiceas crann cosúil le *Acer pseudoplatanus*, *Fraxinus excelsior*, *Fagus sylvatica*, *Tilia cordata*, *Aesculus hippocastanum* agus *Ulmus glabra*. Bhí speicis sa ghorthchiseal cosúil le *Hedera helix*, *Geum urbanum*, *Vicia sepia*, *Torilis japonica*, *Rubus fruticosus* agg., *Arrhenatherum elatius* agus *Brachypodium sylvaticum*.

Tá dhá limistéar de choillearnach leathanduilleach mheasctha laistigh de theorainn SAC Loch Coirib, ar bhruach thoir Abhainn na Gaillimhe (Ch. 9+475 – Ch. 9+650 ón N6 GCRR atá beartaithe). Is iad na príomhspeicis atá mar chuid den fhlóra coillearnaí sa phríomhbhloc ná *Fagus sylvatica*, *Fraxinus excelsior*, *Ilex aquifolium* agus *Thamnobryum alopecurum*. Tá *Arum maculatum*, *Hedera helix*, *Isothecium alopecuroides*, *Kindbergia praelonga*, *Neckera complanata*, *Radula complanata*, *Lejeunea cavifolia*, *Metzgeria furcata*, *Rhynchostegiella tenella* agus *Tortella tortuosa* ann freisin. Cuimsíodh sa stiall líneach caol ar an taobh thoir, ag Ch. 9+500 ón N6 GCRR atá beartaithe, agus sraith mheánach de *Fagus sylvatica* le *Ilex aquifolium*.

Cuimsítear sna stiallta líneacha coillearnaí ag Acomhal Pháirc Ghnó Oirthear na Cathrach atá bainteach leis an N6 GCRR atá beartaithe *Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, *Fagus sylvatica*, *Rubus fruticosus* agg. agus *Urtica dioica*.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le coillearnach leathanduilleach mheasctha (WD1). Is cineál coillearnaí mionathraithe é ina bhfuil comhdhéanamh mór de speicis neamhdhúchasacha agus nádúrtha, ach tá speis luibheolaíoch ag baint leis freisin ar ndóigh.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag gabháil le coillearnach leathanduilleach mheasctha (WD1) toisc gur cineál coillearnaí mionathraithe í le cuid mhaith speiceas nádúrtha agus coimhthíoch sa cheannbhrat, ach atá in ainneoin sin sách neamhchoitianta go háitiúil agus go náisiúnta, agus a thacaíonn le speicis dhúchasacha éagsúla.

Tháinig méadú an-bheag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí den chuid is mó as comharbas ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.38 Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)

Tá limistéar beag de leathanduilleach/buaircíneach mheasctha freisin in aice leis an N6 GCRR atá beartaithe ag Bóthar na Scoile sa Chaisleán Gearr (Ch. 13+150). I measc na speiceas crann bhí *Acer pseudoplatanus*, *Fraxinus excelsior*, *Betula* sp., *Prunus* sp., *Pinus* sp., *Cupressus* sp. agus *Rhododendron ponticum*.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2). Is cineál coillearnaí mionathraithe é ina bhfuil comhdhéanamh mór de speicis neamhdhúchasacha agus nádúrtha, ach tá speis luibheolaíoch ag baint leis freisin ar ndóigh.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag gabháil le coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2) toisc gur cineál coillearnaí mionathraithe í le cuid mhaith speiceas nádúrtha agus coimhthíoch sa cheannbhrat, ach atá in ainneoin sin sách neamhchoitianta go háitiúil agus go náisiúnta, agus a thacaíonn le speicis dhúchasacha éagsúla.

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as forbairt ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.39 Fáschoill Bhuaircíneach (WD4)

Ní dhearnadh cur síos ar an ngnáthóg seo in TMTT 2018 toisc gur aicmíodh í roimhe seo mar Chrannlíne (WL2) ach mhéadaigh achar na gnáthóige agus anois aicmítear í mar choillearnach.

Úsáidtear an chatagóir seo do limistéir a thacaíonn le clampaí tuibhe de bhuaircínigh curtha áit ina bhfuil an chomhpháirt leathanduilleach níos lú ná 25% agus is é táirgeadh adhmaid tráchtála an leas is mó. Tá clampaí crann ar aois chothrom i gceist le fáschoillte bhuaircíneacha agus iad curtha de ghnáth i rónna rialta, go

minic laistigh de bhloic uilleacha. Ní bhíonn mórán éagsúlacht speiceas iontu agus bíonn clampaí speiceas aonair coitianta. Is speicis neamhdhúchasacha iad formhór na mbuaircíneach curtha, cosúil le *Picea sitchensis*, *Pinus contorta*, *Picea abies* agus *Larix* spp. D'fhéadfadh bandaí caola de chrainn leathanduilleacha a bheith ar imeall na mbuaircíneach curtha, agus bíonn a bhformhór sin curtha freisin.

I bpáirc sna Foraí Maola Thiar, ag Ch. 1+400 ón N6 GCRR atá beartaithe, tá clampa Curadóireachta Buaircíní beag atá thart ar 0.029ha (285.6m²) ina n-achar.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) leis an mbuaircíneach curtha (WD4). Is cineál coillearnaí mionathraithe é nach bhfuil go leor speiceas ann, agus speicis neamhdhúchasacha ann de chuid is mó, agus leas luibheolaíoch íseal aige.

Níor sainaithníodh an cineál gnáthóige seo in 2018 mar a dúradh thuas agus éiríonn an méadú san achar ó chomharbas nádúrtha/próisis nádúrtha.

8.3.5.40 Crainn scaipthe agus fearann páirce (WD5)

Áirítear leis an gcatagóir gnáthóige seo crainn scaipthe, iad ina seasamh astu féin nó i mbraislí beaga, cumhdaíonn siad níos lú ná 30% den limistéar iomlán atá faoi bhreithniú ach is gné thábhachtach struchtúracha nó físiúil é den ghnáthóg. Tarlaíonn sé sin de ghnáth i limistéar ina bhfuil féarach saothraithe, go háirithe limistéir áineasa, fearainn pháirce nó páirceanna a thionscnaíonn ó chur agus ó thírdhreachú roimhe seo, tá an chion de chrainn neamhdhúchasacha ard de ghnáth.

Cé go bhfuil siad i limistéir gar do Theorainn na Measúnachta, níl aon limistéir WD5 laistigh de CT an Tionscadail.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) leis na crainn scaipthe agus leis an bhfearann páirce. Is cineál coillearnaí mionathraithe é ina bhfuil comhdhéanamh mór de speicis neamhdhúchasacha agus nádúrtha, ach tá spéis luibheolaíoch ag baint leis freisin ar ndóigh.

Tháinig laghdú an-bheag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as comharbas ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.41 Fálta sceach (WL1)

Sa chuid thiar den limistéar staidéir, bhí gnéithe fálta sceach nach raibh aon bhaint acu le réadmhaoine cónaithe gann toisc gur ballaí cloiche iad formhór na dteorainneacha páirce nó iad mar imeall ag paistí scrobarnaí níos mó. Is ballaí cloiche fiáine a bhí i go leor de na fálta sceach a taifeadadh agus *Rubus fruticosus* agg. ar an gceann is coitianta. Bhí na fálta sceach a bhí anseo sách lag ó thaobh speiceas tríd is tríd. I measc na ngnáth-speiceas atá ann tá *Prunus spinosa*, *Crataegus monogyna*, *Fraxinus excelsior*, *Rubus fruticosus* agg., *Urtica dioica*, *Hedera helix*, *Calystegia sepium*, *Pteridium aquilinum*, *Lonicera periclymenum*, *Epilobium hirsutum*, *Filipendula ulmaria*, *Germanium robertianum* agus *Phyllitis scolopendrium*.

Tá na fálta sceach níos fairsinge sa chuid thoir den limistéar staidéir agus áirítear leo roinnt fálta níos aibí níos sine. Bíonn baint ag fálta sceach anseo go minic le ballaí cloiche agus i gcás ina mbíonn siad bainteach le páirceanna talmhaíochta, is é *Rubus fruticosus* agg. an ceann is coitianta. Is iad *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Hedera helix* agus *Rubus fruticosus* agg. na speicis fálta sceach is fairsinge atá ann. I measc na speiceas coitianta eile tá *Ilex aquifolium*, *Fraxinus excelsior*, *Salix cinerea*, *Corylus avellana*, *Urtica dioica*, *Calystegia sepium*, *Lonicera periclymenum*, *Pteridium aquilinum*, *Lathyrus pratensis* agus *Rosa canina*; agus tá *Sorbus aria*, *Viburnum opulus*, *Euonymus europaeus*, *Salix caprea* agus *Quercus robur* ann ó am go ham.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le fálta sceach (WL1). Tá éagsúlacht mhór ag baint lena gcomhdhéanamh ach go minic iad ar an aon ghné choillearnach fuílligh amháin i gcuid mhaith tírdhreach.

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as forbairt agus athrú ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.42 Crannteorainneacha (WL2)

Sa chuid thiar den limistéar staidéir, tá crannteorainneacha gann tríd is tríd agus i gcás go bhfuil siad ann baineann a bhformhór le cur feadh teorainneacha réadmhaoin chónaithe. I measc na speiceas crann tá *Fraxinus excelsior*, *Acer pseudoplatanus*, *Alnus glutinosa*, *Alnus cordata*, *Populus* sp., *Cupressus* sp., *Pinus* sp. (lena n-áirítear *Pinus contorta*), *Picea sitchensis*, *Sorbus aucuparia* agus *Fagus sylvatica*.

Tá crannteorainneacha freisin sa chuid thoir den limistéar staidéir ach níl siad ann chomh minic sin, toisc gur ballaí cloiche nó fála scean is mó atá i bhformhór na dteorainneacha páirce.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le crannteorainneacha (WL2). Tá éagsúlacht mhór ag baint lena gcomhdhéanamh ach iad go ginearálta ar an aon ghné choillearnach fuílligh amháin i gcuid mhaith tírdhreach. Is 6.95ha an limistéar iomlán de ghnáthóg WL2 laistigh de Theorainn na Measúnachta a sainaitníodh in 2023.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le crannteorainneacha (WL2). Maidir le Fála scean (WL1) tá éagsúlacht mhór ag baint lena gcomhdhéanamh ach go minic iad ar an aon ghné choillearnach fuílligh amháin i gcuid mhaith tírdhreach.

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as forbairt agus athrú ar úsáid talún ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.43 Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2)

Tá formhór den choillearnach darach-fuinseoige-choill suite feadh na coda thoir den limistéar staidéir, agus an limistéar is forleithne idir Abhainn na Gaillimhe agus Cairéal Leacaigh agus tá limistéir mhóra freisin gar do lorg an N6 GCRR atá beartaithe agus lasmuigh de (Ch. 13+200 - Ch. 13+900), ó dheas de Chairéal Roadstone. Tá go leor de na bloic choillearnaí beag agus aonraithe lasmuigh de na limistéir sin agus gan ach cúpla paiste de choillearnach darach-fuinseoige-choill (WN2) sa chuid thiar den limistéar staidéir, lena n-áirítear limistéir de churadóireacht conláiste ag Campas Spóirt OG.

In éineacht le *Fraxinus excelsior* agus *Corylus avellana*, i measc na speiceas faoi chrainn atá sa choillearnach seo tá *Euonymus europaeus*, *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Ilex aquifolium*, *Sorbus aria* agg., *Sorbus aucuparia*, *Quercus robur*, *Populus tremula*, *Hedera helix*, *Lonicera periclymenum*, agus *Rubus fruticosus* agg. Bhí na speicis seo a leanas sa ghortchiseal *Fragaria vesca*, *Circaea lutetiana*, *Geranium robertianum*, *Potentilla sterilis*, *Sesleria caerulea*, *Primula vulgaris*, *Geum urbanum*, *Rumex sanguineus*, *Viola* spp., *Phyllitis scolopendrium* agus *Arum maculatum*.

I roinnt cásanna, go háirithe i gceantar Mhionlaigh, comhfhreagraíonn coillearnach darach-fuinseoige-choill (WN2) don leagan den ghnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I atá faoi chrainn Cosán aolchloiche [*8240] (féach Tábla 8.15 thíos le haghaidh suíomhanna na gnáthóige sin). Sna gnáthóga de phábháil aolchloiche faoi choill [*8240], tá an ithir ann go ginearálta ach sách tanaí (< 2cm domhain) agus éagsúil ina doimhneacht). Tá carraigeacha cumhdaithe go hiomlán uaireanta ag brifit cosúil le *Eurhynchium striatum*, *Neckera crispa* agus *Thamnobryum alopecurum*, ach tá an ithir gann nó an-tanaí go hiondúil faoin gcaonach. Bíonn na limistéir ann go minic i bhfoirm mósáice le coillearnach WN2 nach mbaineann le hIarscríbhinn I.

Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2) – Déantar luacháil ar phábháil aolchloiche faoi chrainn [*8240] mar cheann lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta toisc gur gnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I é, rud a chiallaíonn go bhfuil sé i gcontúirt dul as radharc, agus toisc go bhfuil a stádas ‘Neamhleor’ (NPWS, 2019) ag eascairt ar brúnna leanúnacha ó thaobh caillteanas gnáthóige.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag an gcoillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2) nach mbaineann le hIarscríbhinn. Tá gnáthóga coillearnaí sách gann in Éirinn, agus tá an cineál gnáthóige sin sách saibhir ó thaobh speiceas.

Tá achoimre thíos i Tábla 8.15 ar an ngnáthóg de phábháil aolchloiche faoi chrainn [*8240] laistigh de CT an Tionscadail.

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as glanadh agus comharbas ó chineálacha eile coillearnaí ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Tábla 8.15 Limistéir den leagan faoi chrainn de phábháil aolchloiche faoi chrainn de ghnáthóg larscríbhinn I [*8240] laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁵²
Mionlach idir Ch. 9+840 agus Ch. 9+900 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2b Fraxinus excelsior - Coillearnach Plagiomnium undulatum
Mionlach ag Ch. 9+975 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2a Corylus avellana - Coillearnach íseal Ctenidium molluscum
Laistigh de SAC Loch Coirib Gar don Tionscadal atá beartaithe idir Ch. 9+950 agus Ch. 10+050 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2a Corylus avellana - Coillearnach íseal Ctenidium molluscum
Ó dheas den Bhóthar Nua ag Ch. 10+100 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2a Corylus avellana - Coillearnach íseal Ctenidium molluscum
Bóthar Nua go dtí an Seanbhóthar idir Ch. 10+150 agus Ch. 10+500 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2b Fraxinus excelsior - Coillearnach Plagiomnium undulatum
Laistigh de SAC Loch Coirib Feadh theorainn na forbartha atá beartaithe siar agus ó thuaidh de Chairéal Leacaigh idir Ch. 10+800 agus Ch. 11+800 den N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2a Corylus avellana - Coillearnach íseal Ctenidium molluscum LPW_2b Fraxinus excelsior - Coillearnach Plagiomnium undulatum
Laistigh/in aice leis an Tionscadal atá beartaithe idir Ch. 13+200 agus Ch. 13+550 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2b Fraxinus excelsior - Coillearnach Plagiomnium undulatum
Gar do theorainn na forbartha bóthair atá beartaithe idir Ch. 13+800 agus Ch. 13+875 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2a Corylus avellana - Coillearnach íseal Ctenidium molluscum
Acomhal Chúil Each idir Ch. 15+900 agus Ch. 16+250 ón N6 GCRR atá beartaithe	LPW_2a Corylus avellana - Coillearnach íseal Ctenidium molluscum

8.3.5.44 Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)

Ag Bóthar Throscaigh L5387 (Ch. 1+550 – Ch. 1+600 ón N6 GCRR atá beartaithe) tá clampa beag de choillearnach bhuaircíneach mheasctha Pinus sp. agus Cupressus sp.; Rhododendron ponticum, speiceas planda ionrach neamhdhúchasach atá liostaithe ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Gnáthóga maidir le hÉin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011, ann freisin.

I bpáirc ó dheas de Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 (Ch. 8+500 ón N6 GCRR atá beartaithe) tá clampa buaircíneach beag measctha Picea sp. Is cineál coillearnaí mionathraithe é ina bhfuil comhdhéanamh mór de speicis neamhdhúchasacha agus nádúrtha, ach tá spéis luibheolaíoch ag baint leis freisin ar ndóigh.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag gabháil le coillearnach bhuaircíneach (mheasctha) (WD3) toisc gur cineál coillearnaí mionathraithe í le cuid mhaith speiceas nádúrtha agus coimhthíoch sa cheannbhrat, ach atá in ainneoin sin sách neamhchoitianta go háitiúil agus go náisiúnta, agus a thacaíonn le speicis dhúchasacha éagsúla.

Tháinig méadú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as comharbas ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

⁵² Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas plandaí a taifeadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a bhfuil cur síos orthu in *National survey of limestone pavement and associated habitats in Ireland. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 73* (Wilson, S. agus Fernández, F., 2013)

8.3.5.45 Coillearnach shailí-fearnóige-fuinseoige fhliuch (WN6)

Feadh bhruach thiar Abhainn na Gaillimhe ag Campas Spóirt OG (Ch. 9+275 ón N6 GCRR atá beartaithe) tá banda líneach caol de choillearnach fhliuch *Salix cinerea* (WN6-3c *Alnus glutinosa* – grúpa *Filipendula ulmaria*, *Salix cinerea* – cineál fásra *Equisetum fluviatile*). Tá *Rubus fruticosus* agg. agus *Centaurea nigra* fairsing freisin sa chuid seo den choillearnach. Ní chomhfhreagraíonn an limistéar seo coillearnaí don chineál gnáthóige Iarscríbhinn I d'fhoraois ghlárach iarmharach [*91E0]. Tá sé sin difriúil ón limistéar mór coillearnaí fliuch (WN6_3e *Alnus glutinosa* – *Filipendula ulmaria* group, *Betula pubescens* – cineál fásra *Mentha aquatica*) níos faide síos an abhainn a chomhfhreagraíonn le cineál gnáthóige Iarscríbhinn I tosaíochta Foraoisí gláracha [*91E0].

Tá paiste beag amháin de choillearnach fhliuch *Salix cinerea* (WN6-3c *Alnus glutinosa* – grúpa *Filipendula ulmaria*, *Salix cinerea* – *Equisetum fluviatile* de chineál fásra) laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 9+850 – Ch. 9+900; agus díreach cóngarach do theorainn SAC Loch Coirib. Comhfhreagraíonn an choillearnach anseo le choillearnach Ghlárach [*91E0]. Is *Salix cinerea* subsp. *oleifolia*, le *Fraxinus excelsior*, *Agrostis stolonifera*, agg. *Rubus fruticosus*, *Filipendula ulmaria* agus *Eurhynchium striatum* is minice a thaifeadtar sa choillearnach. I measc na speiceas eile a bhí ann bhí siad seo a leanas: *Juncus effusus*, *Hedera helix*, *Lythrum salicaria*, *Galium palustre*, *Geranium robertianum*, *Crataegus monogyna*, *Prunus spinosa*, *Galium aparine*, *Rumex sanguineus*, *Equisetum fluviatile*, *Epilobium hirsutum*, *Corylus avellana*, *Ranunculus repens* agus an speiceas caonaigh *Calliergonella cuspidatum*, *Eurhynchium striatum*, *Kindbergia praelonga* agus *Thamnobryum alopecurum*.

Coillearnach fhliuch shailí-fearnóige-fuinseoige (WN6) - meastar go bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leis an gcoillearnach ghlárach [*91E0], toisc gur gnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I í agus i gcontúirt imeacht ar fad. Is minic go bhfeictear an cineál gnáthóige in Éirinn mar chlampaí an-bheag nó mar phaistí coillearnaí atá ilroinnte óna chéile, agus tá a limistéar náisiúnta an-bheag. Tá ‘Droch’ stádas caomhantais aige in Éirinn agus é ag dul i meath (NPWS, 2019).

Coillearnach fhliuch shailí-fearnóige-fuinseoige (WN6) - meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) acu seo toisc go bhfuil gnáthóga coillearnaí sách gann in Éirinn agus toisc go bhfuil na samplaí sách saibhir ó thaobh speiceas de agus nádúrtha i dtéarmaí a gcluichreáin speiceas.

Tá achoimre thíos i Tábla 8.16 den ghnáthóg coillearnaí gláraí [*91E0] laistigh de CT an Tionscadail.

Tháinig méadú beag ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as athruithe ar chomhdhéanamh agus ar chomharbas speiceas ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

Tábla 8.16 Limistéir d'fhoraoisí gláracha iarmharacha ghnáthóg Iarscríbhinn I [*91E0] laistigh de CT féideartha an Tionscadail

Achar	Pobal Fásra ⁵³
Síos an abhainn ón N6 GCRR atá beartaithe ar bhruach thiar Abhainn na Gaillimhe Ch. 9+250 – díreach taobh amuigh d'imeall thoir theas Theorainn na Measúnachta	WN6-3c <i>Alnus glutinosa</i> – grúpa <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Salix cinerea</i> – cineál fásra <i>Equisetum fluviatile</i>
Cóngarach don N6 GCRR atá beartaithe idir Ch. 9+800 agus Ch. 9+900	WN6-3c <i>Alnus glutinosa</i> – grúpa <i>Filipendula ulmaria</i> , <i>Salix cinerea</i> – cineál fásra <i>Equisetum fluviatile</i>

8.3.5.46 Coillearnach neamhaibí (WS2)

Bhí limistéar amháin ina raibh coillearnach óg *Alnus glutinosa* curtha gar do Bhóithrín na Buaile Bige (Ch. 4+650 ón N6 GCRR atá beartaithe) a chomhfhreagraíonn don chineál gnáthóige seo.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le coillearnach neamhaibí (WS2).

⁵³ Sanntar na pobail fhásra bunaithe ar an speiceas plandaí a taifeadadh agus le tagairt do na cineálacha fásra a ndéantar cur síos orthu in *Torthaí an tsuirbhé monatóireachta ar sean-dhoirí suiteacha agus foraoisí gláracha. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 71* (O'Neill, F.H. & Barron, S.J., 2013)

Tháinig laghdú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as glanadh den chuid is mó ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.47 Scrobarnach ornáideach/neamhdhúchasach (WS3)

Bhí limistéar amháin ina raibh coillearnach *Corylus avellana* a leagadh le déanaí agus é cóngarach don N6 GCRR atá beartaithe ag Baile an Dúlaigh (Ch. 12+450 go Ch. 12+500) agus laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe i Mionlach ag Ch. 9+750 go Ch. 9+850. Comhfhreagraíonn an ceann sin don phábháil aolchloiche faoi chrainn i ngnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*8240], ach ní chomhfhreagraíonn an ceann eile.

Coillearnach a leagadh le déanaí (WS5) – Déantar luacháil ar phábháil aolchloiche [*8240] mar cheann lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta toisc gur gnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I é, rud a chiallaíonn go bhfuil sé i gcontúirt dul as radharc, agus toisc go bhfuil a stádas in Éirinn ‘Neamhleor’ (NPWS, 2019) ag eascairt ar brúnna leanúnacha ó thaobh cailteanas gnáthóige. Coillearnach a leagadh le déanaí (WS5) – tá Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag gabháil le leaganacha nach bhfuil in Iarscríbhinn.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as glanadh talún den chuid is mó ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.48 Coillearnach a réitíodh le déanaí (WS5)

Bhí limistéar amháin ina raibh coillearnach *Corylus avellana* a leagadh le déanaí agus é cóngarach don N6 GCRR atá beartaithe ag Baile an Dúlaigh (Ch. 12+450 go Ch. 12+500) agus laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe i Mionlach ag Ch. 9+750 go Ch. 9+850. Comhfhreagraíonn an ceann sin don phábháil aolchloiche faoi chrainn i ngnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I [*8240], ach ní chomhfhreagraíonn an ceann eile.

Coillearnach a leagadh le déanaí (WS5) – Déantar luacháil ar phábháil aolchloiche [*8240] mar cheann lena mbaineann Tábhacht Idirnáisiúnta toisc gur gnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I é, rud a chiallaíonn go bhfuil sé i gcontúirt dul as radharc, agus toisc go bhfuil a stádas in Éirinn ‘Neamhleor’ (NPWS, 2019) ag eascairt ar brúnna leanúnacha ó thaobh cailteanas gnáthóige. Coillearnach a leagadh le déanaí (WS5) – tá Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag gabháil le leaganacha nach bhfuil in Iarscríbhinn.

Tháinig méadú ar limistéar na gnáthóige seo ag éirí as glanadh talún den chuid is mó ó TMTT 2018. Féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun suíomhanna na n-athruithe sin ar ghnáthóga a fháil.

8.3.5.49 Braislí gnáthóg tábhachtach

Sainaithnítear in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021 braislí de ghnáthóga tábhachtacha laistigh de Theorainn na Measúnachta, mar dháileachtaí gnáthóige lena mbaineann luach níos airde feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe, atá sách beag, braislithe agus idirmheasctha, lena ngabhann gnáthóga ar luach níos ísle a dhealraítear uaireanta, agus a chruthaíonn mósáic a bhféadfadh luach a bheith acu le chéile a bheadh níos mó ná gach dáileacht astu féin. Grúpáladh na dáileachtaí gnáthóige sin i 12 bhraislí atá suite go geografach ón taobh thiar go dtí an taobh thoir, agus measadh gach ceann acu i gcomhréir le treoir TII. Déantar cur síos orthu mar seo a leanas i dTuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021:

- *“Braisle 1 Na Foráí Maola (Ch. 0+000 go Ch. 1+6001 ón N6 GCRR atá beartaithe) limistéar measctha de fhraoch tirim 4010/HH3, fraoch fliuch 4030/HH1, portach móna gníomhach ísealchríche *7130/PB3, talamh féaraigh aigéadach GS3, talamh féaraigh fliuch GS4, WS1 scrobarnach agus HD1 raithneach, áirítear leis Sruthán na Libeirtí, a shíneann soir ó Knockhagteana go dtí Bóthar Throscaigh L5387, ó dheas go Bearna agus ó thuaidh áit a gceanglaíonn sé go díreach le Portaigh Mhaigh Cuilinn. Is dóigh go bhfuil luach contae ag baint leis.*
- *Braisle 2 Troscaigh (Ch. 1+600 go Ch. 2+800 ón N6 GCRR atá beartaithe), limistéir mhóra d’fhraoch fliuch 4010/HH3, fraoch tirim 4030/HH1 bratphortach ísealchríche gníomhach *7130/PB3 le WS1 scrobarnach, GS4 talamh féaraigh fliuch agus HD1 raithneach, is leanúint atá ann de Bhraisle 1 ag síneadh ó Bhóthar Throscaigh L5387 soir i dtreo Troscaigh Thoir (Bearna go Bóthar Mhaigh Cuilinn). Tá luach náisiúnta ar a laghad ag baint leis an limistéar seo toisc go dtacaíonn sé le trí chineál planda atá gann.*

- *Braisle 3 An Chloch Scoilte (Ch. 2+800 go Ch. 4+400 ón N6 GCRR atá beartaithe, laistigh i bpáirt de Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil gan ainm, ach taobh amuigh de limistéar Chathair na Gaillimhe den chuid is mó), limistéir mhóra de GS4 talamh féaraigh fliuch lena n-áirítear móinéir Molinia 6410, le limistéir de fhraoch fliuch 4010/HH3, fraoch tirim 4030/HH1 agus scrobarnach WS1, le roinnt raithnigh HD1. Gabhann Srutháin Throscaigh agus Bhearna tríd an limistéar seo ó thuaidh go dtí ó dheas. Síneann an limistéar ó Throscaigh Thoir (Bearna go Bóthar Mhaigh Cuilinn) go dtí Bóthar na Ceapaí i.e., leanann sé Braisle 2. Is dóigh go bhfuil luach contae ag baint leis.*
- *Braisle 4 Bóthar na Ceapaí go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 4+400 go Ch. 5+600 ón N6 GCRR atá beartaithe), is cosúil gur chuid de LBA na Ceapaí – Bhaile an Mhóinín é, ina gcuimsítear limistéir sách mór d'fhraoch fliuch 4010/HH3, *7130/PB3 bratphortach ísealchríche gníomhach agus HD1 raithneach, agus limistéir níos lú d'fhraoch tirim 4030/HH1, scrobarnach WS1, talamh féaraigh fliuch GS4 agus móinéir Molinia 6410 ar ithreacha móna (Molinia caerulea), agus Sruthán Thóin na Brocaí. Síneann an limistéar seo ó dheas chuig talamh cónaithe forbartha agus ó thuaidh go dtí an Bhuail Bheag Thoir/Bóthar Rathúin (ina bhfuil gnáthóga den chineál céanna). Is gnáthóg ardluacha é an bratphortach ísealchríche gníomhach, a bhféadfaí féachaint air in éineacht le fraoch fliuch mar cheann nach féidir a ionadú, rud a chiallaíonn go bhfuil sé seo ar cheann de na limistéir is tábhachtaí de ghnáthóga lena ngabhann bonn lag laistigh de limistéar Chathair na Gaillimhe, cé go bhfuil limistéir níos fairsinge lasmuigh de theorainn limistéar na cathrach (is síneadh é go bunúsach de Phortach Mhaigh Cuilinn). Tá luach contae ar a laghad ag baint leis an limistéar seo.*
- *Braisle 5 Saoir ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 5+750 go Ch. 5+950 ón N6 GCRR atá beartaithe, cuid de laistigh de LBA 2 gan ainm), scrobarnach WS1 den chuid is mó le talamh féaraigh fliuch GS4, agus ó dheas paistí de fhraoch tirim 4030/HH1, fraoch fliuch 4010/HH3, talamh féaraigh aigéadach GS3, talamh féaraigh fliuch GS4 agus raithneach, suite idir Bóthar Bhaile an Mhóinín agus Bóithrín an Chaoráin ag síneadh ó dheas chuig talamh forbartha (Ard Fraoigh) de chuid Chathair na Gaillimhe, tá sé sách iargúlta ó limistéir de ghnáthóga den chineál céanna ó fhorbairtí cónaithe agus ó bhóithre. Seans go bhfuil luach contae leis an limistéar seo, cé go bhfuil fraoch fliuch ann a meastar gur gnáthóg í nach féidir a ionadú.*
- *Braisle 6 Cnoc na Brón/Cnoc na Fosca (Ch. 7+700 go Ch. 8+300 ón N6 GCRR atá beartaithe, atá san áireamh in LBA an Bhealaigh - Chnoc Bharr na Crannaí), an leagan ceannasach Molinia den chuid is mó de thalamh féaraigh fliuch GS4, agus scrobarnach WS1, agus limistéir níos lú de fhraoch tirim Eorpach 4030 fraoch siliciúil tirim HH1, talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthaise GS3, móinéir thirime GS2 (agus ciumhaiseanna féir), droch-eanach agus borrfhás PF2 agus raithneach tiubh HD1. Síneann sé ó limistéar ina bhfuil talamh féaraigh feabhsaithe soir ó Bhóthar Leitrí saoir ó thuaidh chuig ciumhais thiar theas de na forbairtí feadh an N59 Bóthar Mhaigh Cuilinn, agus siar chomh fada le NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn. Is dóigh go bhfuil luach contae ag baint leis an limistéar seo.*
- *Braisle 7 Mionlach (Ch. 9+600 go Ch. 10+450 ón N6 GCRR atá beartaithe, atá áirithe in LBA Mhionlaigh), i gcodarsnacht le Braislí 1 go 6, tá bonn láidir i limistéar Mhionlaigh agus mar sin tacaíonn sé le sraith iomlán difriúil gnáthóg agus flóra, le pábhail aolchloiche *8240 atá faoi chrainn den chuid is mó le coillearnach dharach-fuinseoige-choill WN2, agus turlach beag *3180/FL6, *6210 talamh féaraigh cailcreach, talamh féaraigh cailcreach GS1, scrobarnach WS1 agus coillearnach leathanduilleach mheasctha WD1, ó Abhainn na Gaillimhe go Bóthar an Leachta gan talamh atá laistigh de SAC Loch Coirib san áireamh, Áirítear sa chuid thoir den limistéar seo na gnáthóga céanna is atá taobh istigh de SAC Loch Coirib cé go bhfuil níos mó crann sa phábhail aolchloiche, níl aon chúis shoiléir ann gur fágadh an limistéar seo amach as an SAC. Soláthraíonn sé nasc idir dhá chuid den SAC agus tacaíonn sé le trí ghnáthóg tosaíochta d'Iarscríbhinn I den chineál agus den cháilíocht chéanna is atá sa SAC, mar sin seans go bhfuil luach idirnáisiúnta ag baint leis.*
- *Braisle 8 Leacaigh (Ch. 11+800 go Ch. 12+100 ón N6 GCRR atá beartaithe, atá áirithe in LBA 3 gan ainm) limistéar eile de phábhail aolchloiche *8240 lena n-áirítear faoi chrainn le coillearnach dharach-fuinseoige-choill WN2, measctha le tailte féaraigh thirime leathnádúrtha *6210 agus faiséis scrobarnaí ar foshraitheanna cailcreacha (Festuco-Brometalia) le magairlí, scrobarnach WS1 agus talamh féaraigh cailcreach GS1, soir ó Chairéal Leacaigh agus siar ón N84. Seans go bhfuil luach contae ag baint leis an limistéar seo.*

- *Braisle 9 Loch an Dúlaigh agus an talamh timpeall air (Ch. 12+300 go Ch. 12+500 ón N6 GCRR atá beartaithe, atá áirithe in LBA Bhaile an Dúlaigh - an Chaisleáin Ghearr), ina gcuimsítear na huiscí olaighmheiseatrófacha crua 3140 le fásra beantach de Chara spp /FL3/FS1, le limistéir níos lú d'eanaiigh chailcreacha *7210 le Cladium mariscus agus speicis den Caricion davallianae agus 7230 Eanaigh alcaileacha, timpeallaithe le limistéir mhóra de mhóinéir Molinia 6410 ar ithreacha cailcreacha, móna nó atá cré-silte (Molinion caeruleae)/GS4, agus dáileachtaí níos lú de choillearnach dharach-fuinseoige-choill (WN2), coillearnach a leagan le déanaí WS5, móinéir thirime GS2, carraig chailcreach nochta ER2, Eanach agus Borrfhás saibhir PF1 agus Scrobarnach WS1, suite soir ón N84 agus ag síneadh ón Loch ó theas chuig Bóthar an Choláiste. Tá luach náisiúnta ar a laghad ag baint leis an limistéar seo.*
- *Braisle 10 An Caisleán Gearr (Ch. 13+500 ón N6 GCRR atá beartaithe ag an bpointe is gaire, áirithe in LBA Bhaile an Dúlaigh - an Chaisleáin Ghearr), dírithe ar limistéar níos mó de phábháil aolchloiche *8240 a bhfuil cuid de faoi chrainn le coillearnach dharach-fuinseoige-choill WN2, agus móinéir fhéir ísealchríche 6510 agus limistéir níos lú de scrobarnach, talamh féaraigh cailcreach tirim (agus neodrach) agus móinéir thirime (agus ciumhaiseanna féir), ag síneadh ó Bhóthar Thuama an N83 ar an taobh thoir go Loch an Dúlaigh thiar, rud atá ilroinnte mar gheall ar fheabhsuithe talmhaíochta agus is iarsma de limistéar níos mó a ndearnadh cairéalú air é an phábháil aolchloiche. I ngeall ar an limistéar móra de phábháil aolchloiche nochta atá ann, agus móinéir féir ísealchríche nach bhfuil feabhsaithe, seans go bhfuil luach idirnáisiúnta ag an limistéar seo.*
- *Braisle 11 Cnoc Mhaoil Drise (Ch. 15+900 go Ch. 16+300 ón N6 GCRR atá beartaithe, nach bhfuil áirithe in LBA), le meascán sách cothrom de phábháil aolchloiche *8240, talamh féaraigh cailcreach 6210, scrobarnach féaraigh chailcrigh, scrobarnach, agus coillearnach dharach-fuinseoige-choill, chomh maith le ballaí cloiche agus crannteorainneacha, agus an bhraisle roinnte i dtrí bhloc agus iad scartha ag bonneagar bóithre atá ann cheana. Tacaíonn le ceadharlach Bealtaine (Gentiana verna) a aicmítear mar Leochaileach ar Liosta Dearg na hÉireann agus speiceas neamhchoitianta i dtuaisceart na hEorpa, rud a fhágann go bhfuil luach idirnáisiúnta ag gabháil leis an limistéar seo.*
- *Braisle 12 Na hArdáin (Ch. 16+950 go Ch. 17+150 ón N6 GCRR atá beartaithe, nach bhfuil áirithe in LBA) meascán de thalamh féaraigh 6210, talamh féaraigh cailcreach GS1 agus scrobarnach WS1, soir ó Bhraisle 2 le taobh agus ó dheas den N6 atá ann cheana, ar dóigh go bhfuil luach contae ag gabháil leis.*

Is é thart ar 135ha char iomlán na ngnáthóg leathnádúrtha ardluacha, atá laistigh de na 12 bhraisle den chuid is mó, a bhfuil cur síos déanta orthu thuas laistigh de Theorainn na Measúnachta, sin díreach faoi leath den talamh iomlán laistigh de Theorainn na Measúnachta. Lasmuigh de na braislí a ndéantar cur síos orthu thuas, tá an talamh feabhsaithe tríd is tríd i gcomhair talmhaíochta agus i roinnt codanna e.g. tá an talamh timpeall ar Ráschúrsa na Gaillimhe níos fo-uirbí ina saintréithe. Tá paistí gnáthóg leathnádúrtha ann ach, i ngeall ar a méid beag agus iad a bheith iargúlta, níl siad chomh luachmhar leo siúd atá áirithe sna braislí.”

Laistigh de Theorainn na Measúnachta, tá meascán sna braislí gnáthóige seo de ghnáthóga lena mbaineann luach níos airde, measctha le gnáthóga ar luach níos ísle. Luíonn Braislí 1-6 sa chuid thiar de Theorainn na Measúnachta agus fúthu tá buncharraig eibhir agus gnáthóga aigéadacha iontu, ina measc mósáicí gnáthóige portaigh. I gcodarsnacht leis sin, luíonn braislí 7-12 soir ó Abhainn na Gaillimhe agus thíos fúthu tá aolchloch agus mósáicí gnáthóige cailcrí iontu. Tá cur síos déanta ar na braislí gnáthóige sin (siar go soir) mar seo a leanas:

- *Braisle 1 Na Foráí Maola (Ch. 0+000 go Ch. 1+600 ón N6 GCRR atá beartaithe) ina gcuimsítear limistéar measctha de fhraoch tirim 4030/HH3, fraoch fliuch 4010/HH1, *7130/PB3 portach móna gníomhach ísealchríche, le limistéar beag de 6410/GS4 móinéir Molinia. Tá talamh féaraigh fliuch GS4 nach bhfuil in iarscríbhinn, talamh féaraigh aigéadach GS3, scrobarnach WS1 agus raitheach HD1, agus Sruthán na Líbeirtí laistigh den bhraisle seo mar a dhéantar cur síos air i dTuarascáil Chigirí ABP an 22 Meitheamh 2021. I measc na ngnáthóg breise atá laistigh den bhraisle gnáthóige seo tá PF2 droch-eanach agus borrfhás, GM1 riasc, GS1 talamh féaraigh neodrach-cailcreach, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir, coillearnach leathanduilleach mheasctha WD1 agus plandáil bhuaircíneach WD4 chomh maith le gnéithe gnáthóige líní fálda sceach WL1, crannteorainneacha WL2 agus ballaí cloiche BL1. Tá na limistéir sin de bhraislí gnáthóige ardluacha idirmheasctha le gnáthóga lena mbaineann luach bithéagsúlachta níos ísle: Foirgnimh agus Dromchlaí Saorga BL3, cartadh agus talamh lom ED2, talamh*

lom athchoilínithe ED3, carraig shiliciúil nochta ER1, talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1, talamh féaraigh áineasa feabhsaithe GA2, scrobarnaigh ornáideacha/neamhdhúchasacha WS3 agus limistéir chónaithe. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tacaíonn an bhraisle gnáthóige seo le dhá speiceas a bhí san áireamh ag an gcigire éiceolaíochta a cheap An Bord Pleanála ina dtuarascáil ón 22 Meitheamh 2021: Smúdar móna rádalach *Sphagnum affine* (in relevé EC12_R2) agus smúdar móna dearg *Sphagnum capillifolium* subsp. *capillifolium* (lenar féidir tagairt do *Sphagnum capillifolium*)⁵⁴ (in relevé 735_R1). Déantar cur síos ar na speicis seo i gCuid 8.3.6 thíos. Tá nascacht ag an mbraisle seo le líonra níos fairsinge de ghnáthóga móna a luíonn lasmuigh de Theorainn na Measúnachta, agus NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ó thuaidh den bhraisle sin.

- Braisle 2 Troscaigh (Ch. 1+600 go Ch. 2+800 ón N6 GCRR atá beartaithe) a leanann as Braisle 1 agus ina bhfuil raon gnáthóg den chineál céanna. Tá braisle de líon paistí beaga de fhraoch fliuch 4010/HH3 agus fraoch tirim 4030/HH1 idir Ch. 1+900 agus Ch. 2+400 ón N6 GCRR atá beartaithe a bhíonn laistigh de mhósáic níos mó de ghnáthóga lena mbaineann luach níos airde: Talamh féaraigh fliuch GS4, talamh féaraigh aigéadach GS3, droch-eanach agus borrfhás PF2 agus scrobarnach WS1. I measc na ngnáthóg eile atá laistigh den bhraisle seo tá GS1 talamh féaraigh neodrach-cailcreach, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir, raithneach tiubh HD1, coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha WD2 agus coillearnach bhuaircíneach WD3 chomh maith leis an ngné gnáthóige líní ballaí cloiche BL1. Cosúil le Braisle 1, tá foirgnimh agus dromchlaí saorga BL3, cartadh agus talamh lom ED2, talamh lom athchoilínithe ED3, talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1, talamh féaraigh áineasa feabhsaithe GA2, agus limistéir chónaithe laistigh de Bhraisle 2. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tá nascacht ag an mbraisle seo le líonra níos fairsinge de ghnáthóga móna a luíonn lasmuigh de theorainn na measúnachta díreach ó thuaidh den phíosa idir Ch. 1+750 agus Ch. 2+400 ón N6 GCRR atá beartaithe.
- Braisle 3 An Chloch Scoilte (Ch. 2+800 go Ch. 4+400 ón N6 GCRR atá beartaithe) a leanann ó Bhraisle 2. Tá an limistéar seo ó thuaidh de Chuan an Roisín – Coille Bhearna - Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil Oileán na Feamainne. Cosúil leis na limistéir chónagaracha roimhe seo, tá fraoch fliuch 4010/HH3, fraoch tirim 4030/HH1 agus gnáthóga de mhóinéir *Molinia* 6410 i mBraisle 3. I measc na ngnáthóg eile atá sa bhraisle seo tá talamh féaraigh fliuch GS4, talamh féaraigh aigéadach GS3, talamh féaraigh neodrach-cailcreach GS1, riasc GM1, carraig shiliciúil nochta ER1, eanach agus borrfhás saibhir PF1, droch-eanach agus borrfhás PF2, raithneach thiubh HD1, coillearnach leathanduilleach mheasctha WD1, scrobarnach WS1, fála sceach WL1, crannteorainneacha WL2 agus ballaí cloiche BL1. Gabhann Srutháin Throscaigh agus Bhearna (FW1) tríd an limistéar seo ó thuaidh go dtí ó dheas. Tá foirgnimh agus dromchlaí saorga BL3, cartadh agus talamh lom ED2, talamh lom athchoilínithe ED3, talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1, talamh féaraigh áineasa feabhsaithe GA2, agus limistéir chónaithe laistigh de Bhraisle 3. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tacaíonn an bhraisle gnáthóige seo le speiceas amháin a bhí san áireamh ag an gcigire éiceolaíochta a cheap An Bord Pleanála ina dtuarascáil ón 22 Meitheamh 2021: Caonach tíme coille *Plagiomnium cuspidatum* (in relevés 2680_R1 agus 2527_R1). Déantar plé ar an speiceas sin i gCuid 8.3.6 thíos. Luíonn an bhraisle sin ó dheas de líonra níos fairsinge de ghnáthóga móna lasmuigh de theorainn na measúnachta i mbailte fearainn Loch Inse agus na hAille, agus ó thuaidh de bhraisle níos lú de ghnáthóga móna lasmuigh de Theorainn na Measúnachta.
- Braisle 4 Bóthar na Ceapaí go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 4+400 go Ch. 5+600 ón N6 GCRR atá beartaithe) a leanann as Braislí 1 – 3 agus a luíonn laistigh den Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil na Ceapaí – Bhaile an Mhóinín. Tá Sruthán Thóin na Brocaí agus fraoch fliuch 4010/HH3 sa limistéar seo, agus fraoch tirim 4030/HH1, talamh féaraigh neodrach-cailcreach GS1, móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir GS2, talamh féaraigh fliuch GS4, raithneach thiubh HD1, coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha WD2, coillearnach dharach-fuinseoige-choill WN2 agus gnáthóga scrobarnaí WS1. Sa ghnáthóg líneach tá fála sceach WL1, crannteorainneacha WL2, díoga draenála FW4 agus ballaí cloiche BL1, iad uilig laistigh den bhraisle seo. Tá foirgnimh agus dromchlaí saorga BL3, talamh lom athchoilínithe ED3, talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1, agus

⁵⁴ Is féidir tagairt do *Sphagnum capillifolium* fo-speiceas *capillifolium* anois mar *Sphagnum capillifolium*, agus déanfar tagairt dó lena ainm nua speicis sa chuid eile den doiciméad.

limistéir chónaithe laistigh de Bhraisle 4, ar gnáthóga iad lena mbaineann luach bithéagsúlachta níos ísle. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tacaíonn an bhraisle gnáthóige seo le speiceas amháin a bhí san áireamh ag an gcigire éiceolaíochta a cheap An Bord Pleanála ina dtuarascáil ón 22 Meitheamh 2021: Coirce clúmhaich *Helictotrichon pubescens* (in relevés 5890_R7, 5884_R1, 1201_R1, 2447_R2, 2458_R1 agus 2458_R3; is féidir tagairt don speiceas seo anois mar *Avenula pubescens*). Déantar plé ar an speiceas sin i gCuid 8.3.6 thíos. Luíonn an bhraisle sin ó dheas de líonra níos fairsinge de ghnáthóga móna lasmuigh de Theorainn na Measúnachta agus bóithre na Ceapaí agus Baile an Mhóinín mar theorainn aici.

- Braisle 5 Soir ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 5+750 go Ch. 5+950 ón N6 GCRR atá beartaithe) ar braisle bheag é a luíonn díreach soir ó Bhraisle 4 agus ina bhfuil na gnáthóga talamh féaraigh aigéadach GS3, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir, talamh féaraigh fliuch GS4, scrobarnach WS1, carraig shiliciúil nochta ER1, díoga draenála FW4, crannteorainneacha WL2 agus ballaí cloiche BL1, chomh maith le foirgnimh agus dromchlaí saorga BL3, cartadh agus talamh lom ED2, talamh lom athchoilínithe ED3, agus limistéir chónaithe. Tá blúiríní beaga de fhraoch tirim 4030/HH1 agus fraoch fliuch 4010/HH3 ó thuaidh agus ó theas den bhraisle sin, lasmuigh de Theorainn na Measúnachta. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas.
- Braisle 6 Cnoc na Brón/Cnoc na Fosca (Ch. 7+700 go Ch. 8+300 ón N6 GCRR atá beartaithe) ina bhfuil fraoch fliuch 4010/HH3 agus gnáthóga de fhraoch tirim 4030/HH1, agus é laistigh de LBA an Bhealaigh – Bharr na Crannaí. I measc na ngnáthóg eile atá ann tá droch-eanach agus borrfhás PF2, talamh féaraigh aigéadach GS3, talamh féaraigh fliuch GS4, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir, raithneach thiubh HD1, scrobarnach WS1, ballaí cloiche BL1, fáлта sceach WL1, crannteorainneacha WL2 agus díoga draenála FW2. Tá foirgnimh agus dromchlaí saorga BL3, talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1, talamh féaraigh áineasa GA2, agus limistéir chónaithe laistigh sa bhraisle seo freisin. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tacaíonn an bhraisle gnáthóige seo le speiceas amháin a bhí san áireamh ag an gcigire éiceolaíochta a cheap An Bord Pleanála ina dtuarascáil ón 22 Meitheamh 2021: Coirce clúmhaich *Avenula pubescens* (in relevé 4733_R1). Déantar plé ar an speiceas sin i gCuid 8.3.6 thíos. Luíonn an bhraisle sin díreach soir ón gcuid de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn a luíonn idir bóthar Leitrí agus plásóga Pháirc na Sceach, agus dá bhrí sin tá sí nasctha le limistéar gnáthóige móna níos mó lasmuigh de Theorainn na Measúnachta.
- Braisle 7 Mionlach (Ch. 9+600 go Ch. 10+450 ón N6 GCRR atá beartaithe) atá suite soir ó Abhainn na Gaillimhe, agus a bhfuil buncharraig aolchloiche faoi, agus mar sin tacaíonn sé le cluichreán gnáthóige difriúil. Tá an bhraisle sin suite laistigh de LBA Mhionlaigh-Chúil Each ach níl gnáthóga san áireamh ann atá laistigh de SAC Loch Coirib in aice láimhe. Tá na leaganacha aolchloiche nochta agus adhmaid den phábháil aolchloiche *8240 ó ghnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I sa bhraisle seo, chomh maith le turlach beag *3180 (ag Ch. 10+300) agus píosa coillearnaí gláraí iarmharaí *91E0 (idir Ch. 9+850 agus Ch. 9+900 ón N6 GCRR atá beartaithe). Tá an talamh féaraigh cailcreach 6210 ó ghnáthóg Iarscríbhinn I ann i mósáic le pábháil aolchloiche *8240, ach níl an leagan tosaíochta den ghnáthóg seo (i.e. *6210 talamh féaraigh cailcreach ina bhfuil flúirse magairlíní) le fáil sa bhraisle seo. I measc na ngnáthóg eile atá laistigh den bhraisle seo tá talamh féaraigh cailcreach GS1 nach bhfuil in Iarscríbhinn, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir, talamh féaraigh fliuche GS4, raithneach thiubh HD1, coillearnach leathanduilleach/bhuaircineach mheasctha WD1, WN2 dair-fuinseog-coill, agus WS5 coillearnach a leagadh le déanaí. I measc na ngnáthóg eile atá sa bhraisle seo tá díoga draenála FW4, ballaí cloiche BL1, fáлта sceach WL1, crannteorainneacha WL2, talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1 agus limistéir chónaithe. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tacaíonn an bhraisle gnáthóige seo le speiceas amháin a bhí san áireamh ag an gcigire éiceolaíochta a cheap An Bord Pleanála ina dtuarascáil ón 22 Meitheamh 2021: Cleitchaonach stríocach níos lú, *Plasteurhynchium striatulum*, (in relevés 4422_R1, 5507_R1 agus 3790b_R1). Déantar plé ar an speiceas sin i gCuid 8.3.6 thíos. Tá SAC Loch Coirib mar theorainn ag an mbraisle gnáthóige seo ó dheas, soir ó dheas agus ó thuaidh, agus é nasctha le limistéir níos mó de phábháil aolchloiche *8240 agus gnáthóga gaolmhara.

- Braisle 8 Leacaigh (Ch. 11+800 go Ch. 12+100 ón N6 GCRR atá beartaithe) a luíonn soir ó Chairéal Leacaigh, agus a luíonn feadh imeall thoir LBA Mhionlaigh-Chúil Each mar a shainítear i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus ag Sainchomhairleoirí Comhshaoil Natura (2005)⁵⁵. Tá an bhraisle sin sách beag agus tá limistéar talamh féaraigh chailcigh 6210/GS1 ann (ag Ch. 12+100 ón N6 GCRR atá beartaithe). I measc na ngnáthóg eile atá ann tá talamh féaraigh cailcreach GS1, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir, coillearnach dharach-fuinseoige-choill WN2, scrobarnach WS1, fáлта sceach WL1, chomh maith le foirgnimh agus dromchlaí saorga BL3 agus limistéir chónaithe. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tá blúiríní beaga de phábháil aolchloiche *8240 agus talamh féaraigh cailcreach ina bhfuil flúirse magairliní *6210 ó thuaidh agus ó dheas den bhraisle seo, lasmuigh de Theorainn na Measúnachta.
- Braisle 9 Loch an Dúlaigh agus an talamh timpeall air (Ch. 12+300 go Ch. 12+500 ón N6 GCRR atá beartaithe) atá ag forluí de bheagán ar LBA Bhaile an Dúlaigh – An Chaisleáin Ghearr. Tá limistéar sa bhraisle seo ina bhfuil gnáthóg de mhóinéir *Molinia* 6410/GS4 sa taobh theas de choimpléasc bogaigh Loch Bhaile an Dúlaigh, chomh maith le heanach agus borrfhás saibhir PF1, giolcach FS1 agus seascann cíbe mór agus lochanna eotrófacha FL5. Tá coillearnach dharach-fuinseoige-choill WN2 sa limistéar seo freisin, scrobarnach WS1, fáлта sceach WL1 agus crannteorainneacha WL2, chomh maith le talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1 agus talamh tógtha BL3 agus dromchlaí saorga. Déantar cur síos ar gach gnáthóg ar leith agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Lasmuigh de Theorainn na Measúnachta, ó thuaidh den bhraisle gnáthóige seo, tá móinéir *Molinia* 6410/GS4, eanach alcaileach 7230/PF1, Eanach *Cladium* *7210/FS1, coillearnach ghlárach *91E0/WN6, agus Loch Bhaile an Dúlaigh: lochanna uisce crua 3410. Tá limistéar beag de phábháil aolchloiche *8240/ER2, carraig chailcreach nochta ER2 nach bhfuil in Iarscríbhinn, talamh féaraigh cailcreach GS1, móinéir thirime GS2, agus Scrobarnach WS1 suite ó theas de Theorainn na Measúnachta faoin mbraisle seo.
- Braisle 10 An Caisleán Gearr (Ch. 13+500 ón N6 GCRR atá beartaithe) mar a dhéantar cur síos air i dTuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021, tá siad suite go hiomlán lasmuigh de Theorainn na Measúnachta. Laistigh de Theorainn na Measúnachta, tá na gnáthóga GA1 talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe agus fáлта sceach WL1. Déantar cur síos ar gach gnáthóg agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tá an limistéar ó thuaidh den chuid seo de Theorainn na Measúnachta laistigh de LBA Bhaile an Dúlaigh – An Chaisleáin Ghearr agus tá limistéar móra de phábháil aolchloiche *8240 ann, a bhfuil roinnt de faoi chrainn le coillearnach dharach-fuinseoige-choill WN2. Ó thuaidh, ag an bPoll Caoin, tá limistéir de mhóinéir féir ísealchríche 6510. Síneann limistéir níos lú de scrobarnach WS1, talamh féaraigh cailcreach (agus neodrach) tirim GS1 agus móinéir thirime GS2 (agus ciumhaiseanna féir) ó Bhóthar Thuama an N83 thoir go dtí Loch Bhaile an Dúlaigh thiar.
- Braisle 11 Cnoc Mhaoil Drise (Ch. 15+900 go Ch. 16+300 ón N6 GCRR atá beartaithe) ina bhfuil mósáicí den phábháil aolchloiche faoi chrainn (coillearnach dharach-fhuinseoige-choill WN2) agus nochta (carraig chailcreach nochta ER2), ar leaganacha iad den gnáthóg tosaíochta Iarscríbhinn I pábháil aolchloiche nochta *8240. I measc na ngnáthóg eile atá laistigh den bhraisle seo tá ballaí cloiche BL1, talamh féaraigh cailcreach GS1, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir, raitheach thiubh HD1, fáлта sceach WL1, crannteorainneacha WL2, coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha WD1, dair-fuinseog-coill WN2, agus scrobarnach WS1. Ní mheastar go bhfuil na limistéir de thalamh féaraigh cailcreach GS1 de cháilíocht Iarscríbhinne i ngeall ar an gcumhdach mór scrobarnaí agus raithe, agus toisc nach bhfuil dóthain speiceas tascach ann. Tá talamh tógtha agus dromchlaí saorga BL3, talamh lom athchoilínithe ED3, talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1 agus talamh féaraigh áineasa feabhsaithe GA2 ann freisin. Déantar cur síos ar gach gnáthóg agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tá forluí idir an limistéar seo agus LBA Dhabhach Uisce. Rinneadh cur síos ar an mbraisle gnáthóige seo mar cheadharlach Bealtaine tacaíochta (*Gentiana verna*) i dTuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021. Mar sin féin, tarlaíonn na taifid is gaire den speiceas seo in dhá relevés (EC56 R1 agus EC56 R2) a luíonn lasmuigh de Theorainn na Measúnachta (féach Cuid 8.3.6 thíos), c.200m soir ó dheas den bhraisle gnáthóige seo. Luíonn na taifid sin siar ó thuaidh agus soir ó dheas de Thimpeallán Chúil Each atá ann cheana.

⁵⁵ <https://www.galwaycity.ie/development-plan-2023-2029>

- Braisle 12 Na hArdáin (Ch. 16+950 go Ch. 17+150 ón N6 GCRR atá beartaithe) a bhfuil forluí idir é agus LBA Dhabhach Uisce. Tá talamh féaraigh cailcreach GS1, móinéir thirime GS2 agus ciumhaiseanna féir sa bhraisle seo (a léirítear cuid de i mósáic le carraig chailcreach nochta ER2), scrobarnach WS1 (a léirítear cuid de i mósáic le raithneach thiubh HD1), ballaí cloiche BL1, fála sceach WL1 agus crannteorainneacha WL2. Tá na gnáthóga talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe GA1 agus talamh tógtha agus dromchlaí saorga BL3 laistigh den bhraisle seo freisin. Déantar cur síos ar gach gnáthóg agus déantar iad a luacháil de réir Roinn 8.3.5 thuas. Tá na gnáthóga in Iarscríbhinn I *6210/GS1 talamh féaraigh cailcreach ina bhfuil flúirse magairliní agus 6210/GS1 talamh féaraigh cailcreach ó dheas den bhraisle seo, lasmuigh de Theorainn na Measúnachta.

8.3.6 Speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta

Is é an ceannbhán caol *Eriophorum gracile* an t-aon speiceas plandaí cosanta a taifeadadh agus a cuireadh i láthair in TMTT 2018 agus níor tháinig aon athrú air sin i dtorthaí na suirbhéanna ó 2023 agus san fhaisnéis a cuireadh i láthair sa TMTT nuashonraithe seo. Tá sé in dhá shuíomh: Port Thóin na Brocaí agus i gCúil an Oileáin. Tá a láithreach ag Portach Thóin na Brocaí comhsheasmhach le torthaí an taighde; is taifead nua don speiceas é an suíomh ag Cúil an Oileáin. Níl ceachtar suíomh laistigh de CT an Tionscadail.

Níor taifeadadh an magairlín bán *Pseudorchis albida* ag láthair Dhabhach Uisce i rith na suirbhéanna gnáthóige i Meitheamh 2014 agus in Iúil 2023.

Tá cosaint ag gach ceann den dá speiceas thuas faoin Ordú um Flora (Cosaint), 2022.

Deimhníodh láithreach an Ordaíthe um Flora (Cosaint), 2022 (FPO), speiceas brífite liostaithe *Hamatocaulis vernicosus* ag Gort an Chalaídh, os cionn 9km ó thuaidh de Theorainn na Measúnachta. Tá an speiceas planda seo liostaithe ar Iarscríbhinn II den Treoir maidir le Gnáthóga agus liostaithe mar speiceas leasa cháilithigh de SAC Loch Coirib.

Chuir an cigire éiceolaíochta a cheap An Bord Pleanála ceithre speiceas brífite ‘neamhchoitianta’ san áireamh, ar speicis iad atá liostaithe ar Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 8: *Brífítí* (Lockhart *et al.*, 2012), agus dhá speiceas planda soithíoch atá liostaithe ar Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 10: Taifeadadh Plandaí Soithíocha (Wyse Jackson *et al.*, 2016), laistigh dá dtuarascáil an 22 Meitheamh 2021, le linn shuirbhéanna 2019 agus tá siad laistigh de Theorainn na Measúnachta (Tuarascáil an Chigire, 2021). Níor cuireadh na speicis sin san áireamh ina n-aonar sa mheasúnacht atá leagtha amach in TMTT 2018, toisc go bhfuil siad aicmithe mar Beagnach i mBaol, Leochaileach, nó Easnamhach ó thaobh Sonraí i gceist leo, agus níor measadh gur ghá na speicis sin a chur san áireamh. I bhfianaise an chur chuige a glacadh in Aguisín IV de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021, agus díreach chun réamhchúram a ghlacadh, tá na speicis sin áirithe anois sa TMTT nuashonraithe seo. Is iad na speicis sin ná:

- Caonach tíme coille *Plagiomnium cuspidatum*, a aicmítear mar Beagnach i mBaol ar taifeadadh é i dtrí relevés laistigh de Theorainn na Measúnachta ag 2527_R1⁵⁶, 2354_R1, agus 2680_R1 ar gach aon taobh d’Abhainn na Gaillimhe, le linn suirbhéanna a rinneadh in 2019
- Cleitchaonach stríocach níos lú, *Plasteurhynchium striatulum*, a aicmítear mar Beagnach i mBaol ar taifeadadh é i sé relevés le linn suirbhéanna in 2019 laistigh de Theorainn na Measúnachta soir ar fad ó Abhainn na Gaillimhe, 4033_R1, 3790b_R1, 5507_R1, 3941_R1, 4422_R1, agus 3857_R1
- Smúdar móna rádalach *Sphagnum affine*, a aicmítear mar Leochaileach, ar taifeadadh é laistigh de relevé amháin le linn na suirbhéanna in 2014 laistigh de Theorainn na Measúnachta; EC12 R2
- Súsán dearg *Sphagnum capillifolium* fosp. *Capillifolium* (dá dtagraítear mar *Sphagnum capillifolium*)⁵⁷, a aicmítear mar Easnamhach ó thaobh Sonraí (i.e. a bhfuil coinne leis go gcuirfear iad leis an liosta dearg nuair a bheidh níos mó ar eolas faoin speiceas), ar taifeadadh é laistigh de relevé amháin le linn suirbhéanna in 2019 laistigh de Theorainn na Measúnachta, in 735_R1

⁵⁶ Tá na huimhreacha tagartha le haghaidh na relevés liostaithe léirithe ar Aguisín A.8.19 agus líníochtaí gaolmhara, Fíor 8.2.1

⁵⁷ Tagraíodh dó ar dtús mar *Sphagnum capillifolium* subsp. *capillifolium* ó shonraí suirbhé in TMTT 2018 agus in Aguisín IV de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021, tagrófar don speiceas seo leis an ainm nua *Sphagnum capillifolium* sa chuid eile den TMTT nuashonraithe seo.

An dá speiceas planda soithíoch atá liostaithe ar Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 10: I measc na bPlandaí Soithíocha (Jackson *et al.*, 2016) a taifeadadh laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime, tá siad seo a leanas:

- Ceadharlach Bealtaine *Gentiana verna*, a aicmítear mar Beagnach i mBaol, ar taifeadadh é laistigh de ceithre relevés ó shuirbhéanna in 2014 lasmuigh de Theorainn na Measúnachta, BEC 142, BEC 122, EC56 R1, EC56 R2, agus i relevé amháin laistigh de Theorainn na Measúnachta ó shuirbhéanna in 2019; 3322_R1
- Gobsheisc *Rhynchospira fusca*, a aicmítear mar Beagnach i mBaol, nár taifeadadh ach lasmuigh de Theorainn na Measúnachta laistigh de relevé amháin le linn suirbhéanna in 2014; EC25_R3

Rinneadh measúnú ar na sé speiceas thuas ón liosta dearg laistigh d'Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021 mar cheann lena mbaineann Tábhacht Náisiúnta “i ngeall ar thaifid a bheith gann ar fud na hÉireann”.

Chuir an Bord Pleanála trí speiceas plandaí soithíocha ‘neamhchoitianta’ eile san áireamh, atá liostaithe mar chinn lena mbaineann an Imní is Ísle (Wyse Jackson *et al.*, 2016) agus taifeadadh iad laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn na suirbhéanna a rinneadh in 2019 (Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021), agus tá siad seo a leanas ina measc:

- Taifeadadh féar raithní *Catapodium rigidum*, in dhá relevé laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéanna a rinneadh in 2019
- Taifeadadh Glanroisc *Euphrasia artica*, i naoi gcinn de relevés laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéanna a rinneadh in 2019; in 4270_R1, 2582_R1, 2986_R1, 2794_R3, 2786_R3, 5807_R1, 5811_R1, 5810_R1, agus 5810_R3
- Taifeadadh coirce beag clúmhach *Helictotrichon pubescens* (dá dtagraítear anois mar *Avenula pubescens*)⁵⁸, in 25 relevé laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéanna a rinneadh in 2019; in 3088_R4, 3322_R1, 3322_R2, 3322_R3, 3322_R4, 3322_R5, 3513_R1, 3513_R2, 5283_R1, 4940_R1, 2867_R2, 4733_R1, 255_R1, 255_R2, 4551_R1, 4555_R1, 4550_R1, 2447_R2, 2458_R1, 2458_R3, 5556_R1, 3028_R1, 5884_R1, 5890_R7, 1201_R1. Tugadh dhá relevé bhreise faoi deara a raibh an speiceas seo acu laistigh de, 4308_R1 agus 3382_R1, ach tá an dá shuíomh lasmuigh de Theorainn na Measúnachta

Mheas ABP go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag baint leis na trí speiceas sin, “toisc gur speiceas iad atá neamhchoitianta go háitiúil”, mar a thuairiscítear in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP ón 22 Meitheamh 2021.

I measc dhá speiceas eile a aithníodh le linn na suirbhéanna ar relevé in 2014, bhí coirce beag móinéir *Helictotrichon pratense* (dá dtagraítear anois mar *Helictochloa pratensis*)⁵⁹ agus Caorthann eanaigh *aleriana dioica*, agus níl siad ar Liosta Dearg na hÉireann toisc nach meastar go ginearálta go bhfuil siad in Éirinn. Taifeadadh coirce beag móinéir i roinnt relevés laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime, ach níor taifeadadh iad ach i relevé amháin laistigh de Theorainn na Measúnachta, i.e. LQ-N84 R2. Níor taifeadadh caorthann eanaigh laistigh de Theorainn na Measúnachta. Mar a tugadh faoi deara in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021 mheasfaí go bhfuil Tábhacht Náisiúnta leis na daonraí dúchasacha den speiceas seo. Mar sin féin, gach seans gur earráidí a bhí sna taifid sin nó gur dhaonraí neamhdhúchasacha a bhí i gceist, agus mar sin níor cheart meastóireacht a dhéanamh orthu in aon chor.

Tá taifid de gach speiceas planda neamhchoitianta nó atá ag a bhfuil cosaint de réir dlí atá ar eolas ó Limistéar Staidéir na Scéime, nó a taifeadadh i rith na suirbhéanna allamuigh, taispeánta ar Fhíor 8.2.1.

Níor taifeadadh aon speiceas plandaí breise atá neamhchoitianta nó faoi chosaint le linn shuirbhéanna 2023.

⁵⁸ Tagraíodh dó ar dtús mar *Helictotrichon pubescens* ó shonraí suirbhé in TMTT 2018 agus in Aguisín IV de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021, tagrófar don speiceas seo leis an ainm nua *Avenula pubescens* sa chuid eile den TMTT nuashonraithe seo.

⁵⁹ Tagraíodh dó ar dtús mar *Helictotrichon pratense* ó shonraí suirbhé in TMTT 2018 agus in Aguisín IV de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021, tagrófar don speiceas seo leis an ainm nua *Helictochloa pratensis* sa chuid eile den TMTT nuashonraithe seo.

Níor taifeadadh aon speiceas plandaí breise atá neamhdhúchasach nó faoi chosaint laistigh de CT an Tionscadail, agus toisc nach príomhghné éiceolaíochta iad, ní dhearnadh meastóireacht orthu, agus mar sin ní chuirtear san áireamh iad i measúnacht tionchair atá i gCuid 8.5.

8.3.7 Speicis ionracha neamhdhúchasacha

Taifeadadh trí speiceas flóra ionracha neamhdhúchasacha breise in 2023, laistigh de limistéar an tsuirbhé ach lasmuigh de theorainn an Mheasúnaithe, agus tá an chéad dá cheann díobh liostaithe ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011: gairleog trí choirnéal *Allium triquetrum*, gunnaire *Gunnera tinctoria* agus gabhrán *Clematis vitalis*.

Taifeadadh dhá speiceas fána bhreise, atá ionrach neamhdhúchasach in 2023: an Diúilicín riabhach *Dreissena polymorpha* agus an Róiste *Rutilus rutilus*. Liostaítear an dá speiceas ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011. Rinneadh na taifid go léir den dá speiceas laistigh de SAC Loch Coirib. Tá an Diúilicín riabhach *Dreissena polymorpha* le fáil in Abhainn na Gaillimhe gar do shuíomh an trasbhealaigh atá beartaithe ar an N6 GCRR atá beartaithe, síos an abhainn ón Tionscadal ag Oileán Shiúrdáin agus i Lochanna Chúil Each. Tá an Róiste *Rutilus rutilus* le fáil i Lochanna Chúil Each.

Tá cúig cinn de speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha liostaithe ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011 i láthair laistigh de limistéar an tsuirbhé. Tá achoimre ar shuíomhanna na speiceas plandaí ionrach neamhdhúchasach sin tugtha thíos i Tábla 8.17 agus taispeánta ar Fhíoracha 8.22.1 to 8.22.15.

Tábla 8.17 Achoimre ar Speicis Ionracha Neamhdhúchasacha a Taifeadadh ar fud an Tionscadail nó cóngarach dó

Ainm Coiteann (Ainm Eolaíoch)	Ionad
Glúineach bhiorach* (<i>Reynoutria japonica</i>)	Torthaí 2023: <u>An fhoirgeacht is gaire do theorainn SAC Loch Coirib: Fós le fáil in 2023 de réir shuirbhéanna 2015-2017 sa choillearnach/scrobarnach, idir Ch. 8+800 agus Ch. 8+950 den N6 GCRR atá beartaithe ag Campas Spóirt OG, cóngarach do Theorainn na Measúnachta</u> - Fós le fáil in 2023 de réir shuirbhéanna 2015-2017, le taifid bhreise nua i limistéar an scrobarnaigh, ó thuaidh ó Acomhal Bhóthar Diarmuda, laistigh de Theorainn na Measúnachta agus cóngarach di idir Ch. 1+800 agus Ch. 1 + 900 le taobh Bhóthar Ceangail N59 ó Dheas - Fós le fáil in 2023 de réir shuirbhéanna 2015-2017 le taobh Bhóthar Chúil Each, agus taifead nua ag Carraig Bhán cóngarach do Theorainn na Measúnachta - Fós le fáil in 2023 de réir shuirbhéanna 2015-2017, le dhá thaifead bhreise nua i limistéar féaraigh ghairbh, laistigh de Theorainn na Measúnachta idir Ch. 12+200 agus Ch. 12+250 den N6 GCRR atá beartaithe ag Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 - Taifead nua aitheanta in 2023 ó thaobh na coda thoir de Bhóthar Troscaigh (L5387) ag Ch. 1+575 de N6 GCRR atá beartaithe - Taifead nua aitheanta in 2023 i bpáirc atá thart ar 680m soir ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe gar d'Ionad Pobail Chnoc na Cathrach idir Ch. 4+750 agus Ch. 4+950 ón N6 GCRR atá beartaithe - Taifead nua aitheanta in 2023 idir fál agus claí, c. 20 siar ó shuíomh a taifeadadh roimhe le taobh Bhóthar Rathúin 200m siar ó Theorainn na Measúnachta, gar d'Acomhal Bhóthar Stiofáin Ch. 2+200 (Bóthar Ceangail Theas an N59) - Taifead nua aitheanta in 2023 i limistéar cónaithe laistigh de Theorainn na Measúnachta idir Ch. 0+200 agus Ch. 0+250 le taobh Bhóthar Ceangail N59 ó Thuaidh - Taifid nua aitheanta in 2023 ó laistigh de Theorainn na Measúnachta agus díreach taobh amuigh di gar d'Acomhal Pháirc na Sceach idir Ch. 0+150 agus Ch. 0+250 ar Bhóthar Ceangail N59 ó Thuaidh - Taifid nua aitheanta in 2023 ar imeall an chosáin/an raoin rothar, agus ar an ngruaimhín díreach taobh amuigh de Theorainn na Measúnachta ag Acomhal Uí Loinsigh idir Ch. 15+800 agus 15+850 ar an N6 GCRR atá beartaithe

Ainm Coiteann (Ainm Eolaíoch)	Ionad
	Torthaí 2018 (gan a bheith deimhnithe le linn 2023, ach ní féidir iad a eisiamh ó láithreacha roimhe seo): - Feadh rian feirme, ó dheas de Thimpeallán Bhearna Thiar, cóngarach don N6 GCRR atá beartaithe (c. 14m taobh amuigh de Theorainn na Measúnachta) ag Ch. 0+010 - I bpáirc féaraigh ghairbh le scrobarnach taobh amuigh d'eastát cónaithe Shlí Geal, gar do Bhaile na mBúrcach, c.45m taobh amuigh de Theorainn na Measúnachta. Soir ó dheas ó Ch. 5+275 den N6 GCRR atá beartaithe - Ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe. Suite le taobh sruthchúrsa bhig. Tá an sruthchúrsa seo síos an abhainn ón N6 GCRR atá beartaithe ach níos faide síos an abhainn trasnaíonn Bóthar Ceangail Theas an N59 atá beartaithe é. Cóngarach do réadmhaoin chónaithe lonnaithe soir ó shruth éalaithe draenála atá beartaithe ag Rathún. Thart ar 85m taobh amuigh de Theorainn na Measúnachta Ch. 6+840 den N6 GCRR atá beartaithe - Ag Bóthar Rathúin, 180m siar ó Theorainn na Measúnachta, gar d'Acomhal Bhóthar Stiofáin Ch. 2+200 (Bóthar Ceangail Theas an N59) - I limistéar de thalamh lom athchoilíniúcháin laistigh de Theorainn na Measúnachta. Ch. 8+370 den N6 GCRR atá beartaithe - In aice le limistéar scrobarnaigh ag Baile an Phoill le taobh an N84, thart ar 30m ó dheas ó Theorainn na Measúnachta. Ch. 12+375 den N6 GCRR atá beartaithe
Glúineach spíceach* (<i>Persicaria wallichii</i>)	Torthaí 2023: Fós le fáil in 2023, ach tá méadú tagtha ar an limistéar ó rinneadh suirbhéanna 2015-2017. Suite c. 80m (soir) agus c. 135m (siar) ón N6 GCRR atá beartaithe idir Cnoc na Fosca agus Bóthar Mhaigh Cuilinn ar N59
	Torthaí 2018 (gan a bheith deimhnithe le linn 2023, ach ní féidir iad a eisiamh ó láithreacha roimhe seo): Ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe, c.41m ó Theorainn na Measúnachta ag Ch. 8+330
Róslabhras* (<i>Rhododendron ponticum</i>)	Torthaí 2023: Fós le fáil in 2023 de réir shuirbhéanna 2015-2017, i gcoillearnach laistigh de líne na teorann don N6 GCRR atá beartaithe feadh an taoibh thoir de Bóthar Throscaigh (L5387) ag Ch. 1+600
	Torthaí 2018 (gan a bheith deimhnithe le linn 2023, ach ní féidir iad a eisiamh ó láithreacha roimhe seo): - Taifeadta i gcoillearnach feadh an taoibh thoir de Bhóthar Throscaigh (L5387), ó thuaidh ón N6 GCRR atá beartaithe (Ch. 1+580), go díreach in aice le Teorainn na Measúnachta (laistigh de 3m) - Ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe (Ch. 6+800), suite le taobh sruthchúrsa bhig. Tá an sruthchúrsa seo síos an abhainn ó phríomhlíne an N6 GCRR atá beartaithe ach níos faide síos an abhainn trasnaíonn Bóthar Ceangail Theas an N59 atá beartaithe é. Tá sé cóngarach do réadmhaoin chónaithe lonnaithe soir ó shruth éalaithe draenála atá beartaithe ag Rathún. Thart ar 85m taobh amuigh de Theorainn na Measúnachta
Glaschreamh* (<i>Allium triquetrum</i>)	Taifeadta in 2023 amháin, thart ar 100m soir díreach ón sruth éalaithe draenála atá beartaithe ag AR 0/05 idir Ch. 0+850 agus Ch. 1+000 den N6 GCRR atá beartaithe
Gunnaire* (<i>Gunnera tinctoria</i>)	- Taifeadta in 2023 amháin le taobh cosáin feirme, thart ar 7m ó thuaidh ón N6 GCRR atá beartaithe, gar d'Achadh an Churraigh, ag Ch. 8+200 - I bpáirc c. 420m siar ó dheas d'Abhainn na Gaillimhe agus c.320m siar ón N6 GCRR atá beartaithe, gar do Bhóthar Mhaigh Cuilinn N59, ó thuaidh ó Acomhal Pháirc na Sceach
Gabhrán† (<i>Clematis vitalba</i>)	Taifeadta uair amháin in 2023, i linn mhaolúcháin a bhfuil a lán giolcach inti, díreach ó thuaidh ó Thimpeallán Chúil Each atá ann cheana, siar ó acomhal M6/N6. c. Ch. 16+500 ar an N6 GCRR atá beartaithe)
Tor an fheileacáin† (<i>Buddleia sp.</i>)	Speiceas a taifeadadh ag de bhreis ar 68 láthair timpeall ar an limistéar staidéir agus is speiceas coitianta é
Diúilicín riabhach* (<i>Dreissena polymorpha</i>)	Taifeadta in 2023 amháin, in Abhainn na Gaillimhe gar do shuíomh an trasbhealaigh atá beartaithe ar an N6 GCRR atá beartaithe c. Ch. 9+350

Ainm Coiteann (Ainm Eolaíoch)	Ionad
	- Taifeadta i Lochanna Chúil Each (thuas agus thíos) - Taifeadta c. 2km síos an abhainn ón tionscadal ag Oileán Shiúrdáin
Róiste* (<i>Rutilus rutilus</i>)	Taifeadta in 2023 amháin, i Lochanna Chúil Each (thuas agus thíos)

* Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach Liostaithe sa Tríú Sceideal de na Rialacháin maidir le hÉin agus Gnáthóga

†Aitheanta mar phlanda óna dteastaíonn bainistiú ar scéimeanna bóthair ag Bonneagar Iompair Éireann (BIÉ 2020a) agus aitheanta mar bhaol do ghnáthóga Agusáin I le láithreáin Eorpacha mar a mhol an t-éiceolaí ceaptha ag an gCigire, Dr Arnold.

8.3.8 Mamaigh

8.3.8.1 An Madra Uisce

Tá dáileadh na bpoll dobharchú agus na gníomhaíochta i gcomhréir leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018.

Tá cosaint dlíthiúil ag an madra uisce, agus ag a gcuid láithreacha pórúcháin agus scíthe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Tá an madra uisce liostaithe freisin ar Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn IV de Threoir AE maidir le Gnáthóga.

Bhí flúirse fianaise de ghníomhaíocht Madra uisce Lutra lutra ann agus é fairsing feadh chonair Abhainn na Gaillimhe agus cladach thoir-theas Loch Coirib le linn na suirbhéanna tiomnaithe ar mhamaigh a rinneadh in 2014 agus 2023 faoi seach. Taifeadadh an madra uisce freisin i ndobharcheantar Shruthán Bhearna agus Shruthán Thóin na Brocaí.

Fuarthas amach sna hathbhreithnithe taighde a rinneadh mar threoir ag TMTT 2018 agus sa TMTT nuashonraithe seo gur taifeadadh an Madra uisce feadh chonair Abhainn na Gaillimhe idir an cósta agus Loch Coirib, feadh an chósta ó Bhearna go hÓrán Mór, agus ag Loch Bhaile an Dúlaigh⁶⁰.

Bhí formhór na dtaifead dírithe ar Abhainn na Gaillimhe agus ar limistéir chósta (sonraí NPWS, EPA & NBDC).

Seachas conair Abhainn na Gaillimhe, is cainéil bheaga creimthe/ardtalúin iad na sruthchúrsaí eile atá cóngarach don Tionscadal de ghnáth, a raibh mionathruithe móra déanta orthu (dírithe agus nó doimhnithe), agus d'fhág sin iascaigh agus gnáthóga uisceacha ar dhroch-chaighdeán.

Taifeadadh poll amháin a d'fhéadfadh a bheith ag an madra uisce agus ocht láthair broimfhéir don Mhadra uisce laistigh de na suirbhéanna a rinneadh idir 2014 agus 2018. Taifeadadh láthair fhéideartha pholl an mhadra uisce agus móramh na láithreacha broimfhéir ag Cúil an Oileáin, feadh chladach ó dheas Loch Coirib agus feadh bhruach thoir Abhainn na Gaillimhe. Taifeadadh láithreacha broimfhéir freisin ag Lochanna Chúil Each agus ar Oileán Shiúrdáin. Tá stádas, cur síos agus fad ón Tionscadal gach ceann de na gnéithe seo tugtha thíos i Tábla 8.18, léirítear torthaí na suirbhéanna ar Mhadraí Uisce ar Fhíoracha 8.5.1 go 8.5.15.

Laghdaíodh Limistéar an Staidéir don Mhadra Uisce in 2023 i gcoibhneas leis na suirbhéanna a rinneadh in 2014-2018 (chuaigh Limistéar an tSuirbhé in 2014-2018 thar Chrios Tionchair féideartha an Tionscadail ar an Madra uisce). Níor taifeadadh aon pholl nó aon láthair eile don Mhadra uisce laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shuirbhéanna 2023. Tá stádas, cur síos agus fad ó Theorainn na Measúnachta gach ceann de na háiteanna scíthe seo tugtha thíos i Tábla 8.18. Tá torthaí na suirbhéanna ar an Madra uisce taispeánta ar Fhíoracha 8.4.1 go 8.4.15.

Taifeadadh lorg den mhadra uisce feadh bhruach theas Abhainn na Gaillimhe, gar do pháirceanna Ollscoil na Gaillimhe, le comharthaí beathaithe (cnámha éisc) i láthair ar an mbuach thuaidh eile, i gceantar Mhionlaigh. Taifeadadh fearthaí dobharchúnna in go leor ceantar, ar an dá thaobh d'Abhainn na Gaillimhe, idir na ceantair Caisleán Mhionlaigh agus Cé Mhionlaigh.

⁶⁰ Ag Loch Bhaile an Dúlaigh, dhírigh an limistéar den suirbhé ar mhamaigh ar an gcuid ó dheas den choimpléasc bogaigh (féach Fíor 8.4.9) agus níor taifeadadh an Madra uisce sa limistéar seo i rith an tsuirbhé.

Níor tugadh aon pholl ná aon láthair scíthe faoi deara gar d’aon cheann de na láithreáin suirbhé in 2023. Ar shiúl ó Abhainn na Gaillimhe, in ainneoin oiriúnacht gnáthóige ag roinnt láithreáin suirbhé (e.g. láithreáin locha, Abhainn na Gaillimhe, Sruthán Bhearna), taifeadh comharthaí eile (fearthaí) ag láithreáin amháin ar Shruthán Throscaí (láithreán D5). Measadh gur léirigh an laghad comharthaí a bhí ann droch-chaighdeán na n-iascach agus na ngnáthóg uisceach laistigh de chuid mhaith de na sruthchúrsaí sa suirbhé, as ar lean deiseanna sealgaireachta don mhadra uisce nach raibh thar mholadh beirte. Ina theannta sin, d’fhág an ghaireacht mhór a bhí limistéar an tsuirbhé do ghnáthóga níos fairsinge agus limistéir sealgaireachta níos brabúsaí cosúil le Loch Coirib (ó thuaidh) agus Cuan na Gaillimhe (ó dheas) gur laghdaíodh an dóchúlacht go n-úsáidfadh an madra uisce na sruthchúrsaí d’ord níos lú go rialta.

Toisc gur dóigh gur chuid den daonra QI le haghaidh SAC Loch Coirib é an daonra den mhadra uisce laistigh de Theorainn na Measúnachta, meastar go bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta leis an daonra den Mhadra uisce. Tá sé i gcomhréir leis an meastóireacht in TMTT 2018 maidir leis an daonra áitiúil den mhadra uisce, mar sin féin tugtar faoi deara gur luacháladh an madra uisce in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021 mar cheann lena mbaineann Tábhacht Áitiúil.

Tábla 8.18 Áiteanna Scíthe an Mhadra Uisce a Sainathnódh

Uimhir Líonra Draenála	Gné	Stádas agus Tuairisc
H1	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann >1km ó Theorainn na Measúnachta
H2	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann >1km ó Theorainn na Measúnachta
H3	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann c.450m ó Theorainn na Measúnachta
H4	Poll féideartha madra uisce	Paiste dlúthscrobarnaí le neart comharthaí den Mhadra uisce timpeall air agus san áit, cosáin chaite agus úsáidte agus scrobarnach ag a dheireadh – fianaise a thugann le fios go raibh madra uisce óg ann. >1km ó Theorainn na Measúnachta
H5	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann >1km ó Theorainn na Measúnachta
H6	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann >1km ó Theorainn na Measúnachta
H7	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann >1km ó Theorainn na Measúnachta
H8	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann >1km ó Theorainn na Measúnachta
H9	Láthair broimfhéir	Láthair broimfhéir ghníomhach feadh bhruach na habhann c.600m ó Theorainn na Measúnachta

8.3.8.2 Ialtóga

Tá cosaint dlíthiúil ag ialtóga, agus ag a gcuid láithreacha pórúcháin agus scíthe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Tá gach speiceas ialtóg liostaithe freisin ar Iarscríbhinn IV den Treoir AE maidir le Gnáthóga; agus an Crú-ialtóg bheag liostaithe freisin ar Iarscríbhinn II.

Rinneadh suirbhéanna móra ar an ialtóg nuair a bhí an TMTT nuashonraithe seo á hullmhú, agus tá a gcuid torthaí leagtha amach thíos. Tá torthaí na suirbhéanna sin curtha i láthair freisin i bhFíoracha 8.25.1 go 8.25.15 agus Fíoracha 8.27.1, 8.28.1, 8.30.1, 8.32.1, 8.34.1 agus 8.36.1.

Tá tuarascálacha ar leithligh maidir le torthaí na staidéar rianaithe raidió a rinneadh in 2014 agus 2015 tugtha in Aguisín A.8.7, Aguisín A.8.9 agus Aguisín A.8.10. Tá tuarascáil ar leithligh maidir le torthaí iomlána na monatóireachta brathadóra stataigh a rinneadh in 2014 mionsonraithe in Aguisín A.8.8.

Tá an chuid seo leagtha amach ar bhealach ionas go dtabharfar tuairisc ar gach speiceas ialtóg ina gceann is ina gceann. Tá torthaí na suirbhéanna éagsúla curtha i láthair ionas go mbeidh tuiscint ar gach speiceas i dtéarmaí a ndáileadh ar fud Limistéar Staidéir na Scéime.

Léirítear le torthaí foriomlána na suirbhéanna a rinneadh in 2023 go bhfuil líon na speiceas ialtóg atá i láthair, agus a ndáileadh ar fud limistéar an tsuirbhé, ag teacht leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018. Rinneadh mionathruithe ar shuíomh farai ialtóg agus ar chomhdhéanamh na speiceas agus ar an líon a bhí ina gcónaí ann (féach Tábla 8.21 chun tuilleadh sonraí a fháil). Tá cur síos déanta ar na hathruithe sin i gCuid 8.3.8.2 den TMTT nuashonraithe seo agus i gCuid 5.2 den iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg atá san áireamh in Aguisín A.8.25 – Cuid 2 den TMTT nuashonraithe seo.

*Crú-ialtóg bheag *Rhinolophus hipposideros**

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga mar a bhaineann siad leis an gcrú-ialtóg bheag ar taispeáint ar Fhíor 8.28.1.

Taifid stairiúla

Roimh thús na suirbhéanna in 2014 chun na srianta agus na staidéir ar roghnú rogha don N6 GCRR atá beartaithe a chur in iúl, bhí líon beag taifead de chrú-ialtóga beaga sa limistéar staidéir. Is éard a bhí iontu taifid de na farai ialtóige ag Caisleán Mionlach, farai oíche faoi amhras ag scioból i Sráidbhaile Mionlach agus dhá sheid i gCúlach a bailíodh mar chuid den TMTT a ullmhaíodh do Sheachbhóthar Chathair na Gaillimhe (RPS, 2006). Measadh gur príomh-choilíneacht máithreachais é Caisleán Mhionlaigh don limistéar ó aithníodh é i Lúnasa 2000 agus tá an NPWS i mbun monatóireachta air gach bliain ó shin. Tugadh faoi deara le breathnuithe ad-hoc i rith suirbhéanna eile ar an ialtóg (e.g. BATLAS 2010) go raibh gníomhaíocht ag an gcrú-ialtóg bheag ar an gcuid thiar d'Abhainn na Gaillimhe ag an Daingean.

Sna suirbhéanna a rinneadh ar mheasúnuithe comhshaoil roimhe seo, taifeadadh crú-ialtóga beaga in Ollscoil na Gaillimhe (McCarthy, Keville agus O'Sullivan, 2014a) agus i gCill Ráine gar do Mhaigh Cuilinn (RPS, 2013a).

Níor tugadh le fios leis an easpa ginearálta taifead fara stairiúil agus breathnuithe ad-hoc don speiceas seo go raibh siad gann nó nach raibh siad i limistéir shonracha in aon chor. Seans maith go raibh siad amhlaidh mar gheall ar easpa suirbhéanna spriocdhírithe don speiceas seo agus an nós a bhí neamhaird a dhéanamh de mar gheall ar ghlaoch macalla ciúin agus caol atá ag an ialtóg, rud a fhágann nach mbraitear é ach nuair atáthar an-ghar dó.

Sainaitheint áiteanna a úsáidtear i gcomhair codladh geimhridh

Ní hionann le speicis ialtóg eile in Éirinn, téann an chrú-ialtóg bheag a chodladh go hoscailte, ag crochadh ó shíleáil pluaiséanna, siléar agus struchtúr eile a fhanann fuar sa gheimhreadh. Dá bhrí sin, tá sé i bhfad níos éasca é a fháil ná mar atá speicis ialtóg eile ag an tráth seo den bhliain.

Tar éis na sonraí stairiúla a bhailiú ag deireadh 2014, leis an scrúdú a rinneadh ar léarscáileanna agus ar thaifid stairiúla na bpluaiséanna agus na struchtúr faoi thalamh tugadh liosta d'áiteanna a d'fhéadfadh a bheith ina láithreacha féideartha a úsáidtear i gcomhair geimhriúcháin. Taispeántar na láithreacha sin i bhFíor 8.29.1. Ina measc bhí:

- Caisleán Mhionlaigh
- Caisleán Mhuirlinne
- Caisleán Bhaile an Bhriotaigh
- Cloigtheach Ros Cam
- Pluais an Chúipéara
- Pluais Newry

- Dangan Ice House
- Uaimh thalún i mbaile fearainn an Laighdeacáin

2014 – 2018

Ní raibh taobh istigh Chaisleán Bhaile an Bhriotaigh agus Chaisleán Mhuirlinne inrochtana do na suirbhéanna geimhridh a rinneadh in 2014 agus dá bhrí sin níorbh fhéidir a rá cibé an raibh nó nach raibh na caisleáin sin in úsáid ag an speiceas. Ní bhfuarthas fianaise ar crú-ialtóga beaga ach amháin ar chúl Phluais an Chúipéara gar don Chaisleán Gearr, áit ar taifeadadh líon beag de shalachar úr den speiceas, rud a thug le fios úsáid le gairid anuas.

Rinneadh cigireachtaí súl i rith an lae ar áiteanna inrochtana freisin i mí Feabhra agus i mí an Mhárta 2015. Taifeadadh sé chrú-ialtóg bheag laistigh de Phluais an Chúipéara ar chuairt mhí Feabhra 2015. Bhí na hialtóga go léir ina gcodladh. Tugadh faoi deara go raibh dhá ialtóg fáinnithe. Bhí uimhreacha na bhfáinní (a bhíothas in ann a léamh gan cur isteach ar na hialtóga) ag comhfhreagairt do na hialtóga seo a leanas mar chuid de na suirbhéanna ialtóg i samhradh na bliana 2014: ialtóg fireann amháin fáinnithe agus rianta ag raidió ag Caisleán Mhionlaigh an 30 Lúnasa 2014; an ceann eile, ialtóg fireann fáinnithe agus rianta ag raidió ag Pluais an Chúipéara an 1 Meán Fómhair 2014. Dheimhnigh sé sin gur úsáid roinnt de na hialtóga a bhí ag úsáid fara samhraidh Chaisleán Mhionlaigh ag úsáid na pluaise freisin mar láthair gheimhriúcháin, agus gur úsáid ialtóga a bhí ag úsáid Pluais an Chúipéara i rith mhíonna an tsamhraidh ag úsáid na pluaise freisin mar láthair gheimhriúcháin.

Seiceáladh Pluais an Chúipéara arís an 24 Feabhra 2016 agus taifeadadh ceithre chrú-ialtóg bheag ina gcodladh. Ní raibh ceachtar de na hialtóga sin fáinnithe. Sna suirbhéanna a rinneadh i mí Eanáir 2018 taifeadadh sé chrú-ialtóg bheaga geimhriúcháin a bhí ann an 8 Eanáir agus trí cinn an 11 (ialtóg amháin fáinneach ina measc).

Ní facthas ná níor taifeadadh ar shlí eile aon ialtóga laistigh de Phluais Newry i gCoill Mhuirlinne in 2015 agus 2016. Ba léir i rith na gcuartheanna in 2015 go mbíonn tuilte ar an láthair seo trí fhuaráin faoi thalamh suas go leibhéal na síleála agus dá bhrí sin nach mbeidís oiriúnach le haghaidh ialtóg geimhriúcháin.

Ó tharla go bhfuil a fhios go dtéann crú-ialtóga beaga lasmuigh dá raonta samhraidh chun láithreacha geimhriúcháin a shroicheadh, b'éigean scrúdú a dhéanamh ar láithreacha geimhriúcháin féideartha den chineál céanna lasmuigh den Limistéar Staidéir na Scéime. Rinneadh seiceálacha i gcomhair ialtóg (agus go háirithe ialtóga fáinnithe) a bhí ag úsáid láithreacha eile faoi thalamh a bhí ar eolas i mí Feabhra 2015. Thángthas ar cúig chrú-ialtóg beaga (gan fáinní) ina gcodladh i bPluais Chluain na Binne, taobh amuigh de Mhaigh Cuilinn. Fuarthas carnán mór de shalachar na crú-ialtóige bige freisin i bPluais Mhaigh Cuilinn rud a thugann le fios go n-úsáidtear é mar láthair fara ach b'fhéidir go raibh sé in úsáid ag amanna eile den bhliain. In 2018, i suirbhéanna geimhridh ag Pluais Mhaigh Cuilinn agus ag Pluais Chluain na Binne taifeadadh trí chrú-ialtóg bheaga a bhí ag geimhriú ag gach suíomh.

Rinneadh iarrachtaí dul isteach ar thalamh ina bhfuil an phluais ar a dtugtar “Rhinolophus Retreat”, ainm aisteach déarfá suite; mar sin féin, níorbh fhéidir dul isteach ar thailte. Tugadh cuairt freisin ar uaimh thalún freisin ach measadh nach dóigh go raibh sé oiriúnach le húsáid ag crú-ialtóga beaga toisc go raibh bac ar an mbealach isteach.

Tugadh le fios i dtorthaí na suirbhéanna ar láithreacha féideartha geimhriúcháin don speiceas ialtóga seo go dtugann Pluais an Chúipéara agus Caisleán Mhionlaigh dálaí geimhriúcháin d'ialtóga aonair, i gcónagaracht an Tionscadail. Mar sin féin, tá an dá láthair leochaileach do chur isteach ón duine nó d'athruithe laistigh de na faraí mar gheall ar maidhm charraige. D'fhéadfadh sé tarlú freisin go bhfuil ialtóga geimhriúcháin i mbearnaí eile cumhdaithe i ngnéithe aolchloiche.

2023

Níorbh fhéidir rochtain a fháil ar roinnt láithreacha le linn na chéad chuairte i mí Feabhra 2023. Tharla sé sin mar gheall ar ábhair imní sláinte agus sábháilteachta, nó toisc go raibh siad neamh-inrochtana le linn na chéad chuairte, agus dá bhrí sin ní dhearna suirbhé orthu arís le linn an dara cuairt i mí an Mhárta 2023. Níorbh fhéidir ach suirbhé seachtrach a dhéanamh ar Chaisleán Bhaile an Bhriotaigh le linn an dá chuairt suirbhé toisc go bhfuil an príomhbhealach isteach bordáilte suas. Bhíothas in ann an taobh istigh de bhunurlár an Chaisleáin a fheiceáil go páirteach trí na fuinneoga oscailte, ach níor sainaithníodh aon

fhianaise ar chrú-ialtóg bheag. Tá an Caisleán an-nochta agus i lár páirce, gan aon nascacht leis an tírdhreach máguaird, agus dá bhrí sin ní dócha go n-úsáidfídh crú-ialtóg bheag é chun dul ar an bhfara nó le haghaidh geimhrithe.

Rinneadh suirbhé ar Uaimh Chluain na Binne le linn chuairteanna mhí Feabhra agus mhí an Mhárta 2023, agus sainaithníodh ceithre chrú-ialtóg bheaga ag geimhriú sa dá shuirbhé. Rinneadh suirbhé ag Pluais an Chúipéara freisin i mí Feabhra agus i mí an Mhárta 2023, taifeadadh naoi n-ialtóg bheo i mí Feabhra 2023, agus taifeadadh trí ialtóg bheo i mí an Mhárta 2023. Le linn shuirbhé mhí an Mhárta 2023, bhí na teochtaí an-íseal (<4°C). Bhí na hialtóga a chonacthas le linn chuairt mhí an Mhárta 2023 i bhfad siar san Uaimh, i gcomparáid le cuairt mhí Feabhra 2023. Is dócha go raibh níos mó ialtóga i láthair níos faide istigh san Uaimh áit nárbh fhéidir iniúchadh iomlán a dhéanamh orthu. Tugadh faoi deara go raibh salachar ialtóige in Uaimh Chluain na Binne agus Pluais an Chúipéara ar an dá chuairt.

Le linn chuairt mhí Feabhra 2023, ní raibh rochtain inmheánach ar Chaisleán Mionlach indéanta mar gheall ar shaincheistean rochtana. I mí an Mhárta 2023, rinneadh iniúchadh ar an taobh istigh den Chaisleán le haghaidh crú-ialtóg bheag. Níor sainaithníodh aon ialtóg le linn na cuairte sin, mar sin féin; níl folús an tsimléir ina bhfuil sé de nós ag ialtóga dul ar an bhfara infheicthe ó leibhéal na talún.

Rinneadh iarracht suirbhé a dhéanamh ar Uaimh an Iúir i gCoillte Pháirc Cnoic Rois, ach chuir geata faoi ghlas agus imní sláinte agus sábháilteachta cosc ar rochtain an limistéar loig bháite sna coillte ina bhfuil an Uaimh. Ní raibh sé indéanta speicis a dhearbhu go hiomlán; mar sin féin, de réir saintréithe geimhrithe crú-ialtóga beaga (i.e. uaimheanna, siléir, mianaigh, agus spásanna oscailte ollmhóra eile), thángthas ar an gconclúid nach crú-ialtóg bheag an speiceas a bhí ag geimhriú laistigh de chuas an chrainn.

Tugadh cuairt ar uaimh thalún gar do Bhaile Chláir le linn an dá chuairt ar an láthair i mí Feabhra agus i mí an Mhárta 2023. Rinneadh iniúchadh ar an struchtúr inmheánach an oiread agus ab fhéidir go sábháilte ón mbealach isteach, ach níorbh fhéidir iniúchadh iomlán a dhéanamh air mar gheall ar imní sláinte agus sábháilteachta. Níor aimsíodh aon chomharthaí ná ialtóga beo le linn na cuairte.

Rinneadh iniúchadh ar theach oighir i gCathair na Gaillimhe, cóngarach d'Ollscoil na Gaillimhe sa Chaisleán Nua Uachtarach le linn mhí Feabhra agus mhí an Mhárta 2023. Measadh nach dócha go raibh sé ina fara geimhrithe do chrú-ialtóga beaga mar gheall ar nádúr nochta an struchtúir agus an dóchúlacht gur cuireadh isteach ar go minic. Níor aithníodh aon fhianaise ar ialtóga.

Rinneadh iniúchadh ar thollán beag i gCoill Bhearna a shíneann beagán faoi Bhóthar Bearna i mí Feabhra 2023, toisc gur sainaithníodh crú-ialtóg bheag anseo in 2016. Níor cheadaigh méid an tolláin rochtain. Ní raibh aon ialtóga i láthair, agus mar gheall ar a mhéid agus a nochtadh go minic, ní dócha go bhfeidhmeoidh an láithreán seo mar fhara geimhrithe do chrú-ialtóga beaga.

Tá tollán iarnróid a bhí ina fara do chrú-ialtóga beaga roimhe seo i Lár Chathair na Gaillimhe, anois faoi bhun The Dean Hotel ar Chnoc na Radharc. Ceadaíodh rochtain chun an tollán a iniúchadh, a bhí séalaithe taobh thiar den seomra aclaíochta in íoslach an Óstáin. Bhí an tollán faoi uisce, agus ní raibh sé indéanta ná sábháilte taisteal níos faide isteach sa tollán mar gheall air seo. Mar sin féin, rinneadh iarracht a aithint cén áit a bhféadfadh an taobh eile den tollán imeacht i Lár Chathair na Gaillimhe, iarracht nár éirigh leis. Glactar leis go bhfuil an tollán séalaithe go hiomlán ar an dá thaobh.

Rinneadh cuardach ar fhara do chrú-ialtóga beaga a aithníodh roimhe seo ina raibh tollán de dhéantús an duine (PBR159) níos faide ná Maigh Cuilinn, ach ní bhfuarthas é. Tá oibreacha cóngaracha don láithreán seo, agus chuir balla an-ard agus fána géar cosc ar aon chuardach breise ar an limistéar don láithreán fara.

Taispeántar na struchtúir agus na crainn a ndearnadh iniúchadh orthu mar chuid de shuirbhé fhara geimhriúcháin an gheimhridh in 2023 sa Tábla 8.19 thíos.

Tábla 8.19 Struchtúir agus Crainn a Iniúchadh mar chuid de Shuirbhé Fhara Geimhriúcháin an Gheimhridh

Tag. Uimh.	Ainm	Nótaí maidir le Rochtain agus Brathadóir a chur in úsáid go hUathoibríoch	Fara aitheanta LHB	Iniúchadh 1	Iniúchadh 2
PBR50	Caisleán Bhaile an Bhriotaigh	Rochtain sheachtrach amháin	Níl	23/02/2023	09/03/2023
PBR160	Uaimh Chluain na Binne	Rochtain inmheánach ar uaimh	Tá	23/02/2023	08/03/2023
PBR112	Pluais an Chúipéara	Rochtain inmheánach ar uaimh	Tá	22/02/2023	09/03/2023
PBR06	Caisleán Mhionlaigh	Rinneadh rochtain ar pháirt inmheánach den chaisleán ar an dara cuairt amháin, cé nach bhfuil aon rochtain / infheictheacht taobh istigh den simléir	Tá	09/03/2023	29/03/2023
N/A	Cuas na gCrann, Coillte Pháirc Cnoic Rois (Fara na gCrann)	Ní cheadaítear aon rochtain inmheánach	Níl	22/02/2023	-
PBR136	Pluais Newry	Gan aon rochtain mar gheall ar an ngeata faoi ghlas agus an riosca Sláinte agus Sábháilteachta don suirbhéir	Tá	22/02/2023	-
PBR113	Uaimh Thalún Lydican	Ní féidir rochtain a fháil uirthi mar gheall ar riosca Sláinte agus Sábháilteachta don suirbhéir. ceadaíodh rochtain ar chodanna inmheánacha den struchtúr	Níl	23/02/2023	08/03/2023
PBR114	Teach oighir, Campas Ollscoil na Gaillimhe	Rochtain faighte agus suirbhé déanta	Níl	22/02/2023	08/03/2023
PBR124	Tollán i gCoillte Bhearna	Is féidir rochtain inmheánach a fháil ach níor éirigh leis an suirbhéir rochtain a fháil mar gheall ar mhéid an spáis	Tá (an samhradh amháin)	23/02/2023	-

Tag. Uimh.	Ainm	Nótaí maidir le Rochtain agus Brathadóir a chur in úsáid go hUathoibríoch	Fara aitheanta LHB	Iniúchadh 1	Iniúchadh 2
PBR137	Tollán Iamróid	Rinneadh rochtain ar an Dean Hotel tríd an ionad aclaíochta.	Níl	22/02/2023	-
PBR159	Tollán de dhéantús an duine	Níorbh fhéidir teacht ar an gcéad suirbhé	Tá	28/02/2023	-

Sainaithint farai samhraidh

2014 – 2018

Taifeadadh fianaise ar chrú-ialtóga beaga ag 15 struchtúr, lena n-áirítear Caisleán Mhionlaigh (PBR06) i rith na suirbhéanna fara samhraidh in 2014 agus 2015. Bhí formhór na bhfarai lonnaithe gar do Mhionlach agus don Chaisleán Gearr. Taobh amuigh den dá cheantar sin, thángthas ar fhara lae (PBR178) ina bhfuil 9 n-ialtóg, 5 ialtóg óga ina measc, agus iad lonnaithe i ngaráiste tí in eastát cónaithe Achadh an Churraigh, ar an taobh thiar d'Abhainn na Gaillimhe, gar do Champas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe. I mí Lúnasa 2018, rinneadh dhá chomhaireamh ag an bhfara seo: taifeadadh dhá chrú-ialtóg bheag dhéag ar an gcéad oíche agus taifeadadh deich gcinn ar an dara oíche. Bhí fáinne ar phéire de na crú-ialtóga beaga a bhí i láthair ag fara Achadh an Churraigh an 28 Lúnasa 2018, agus is deimhniú é sin go bhfuil nasc idir na láithreáin fara ag Caisleán Mhionlach, Pluais an Chúipéara agus an fara satailíte seo⁶¹.

Aimsíodh fara oíche freisin i ngaráiste eile san eastát seo (PBR210) (tagair do Fhíor 8.29.1 chun na suíomhanna sin a fháil).

I measc na bhfarai eile don chrú-ialtóg bheag a fuarthas ar an taobh thiar den chathair agus sa cheantair máguaird bhí dhá fhara oíche gar do Choill Bhearna (PBR124, PBR115), ó thuaidh de Bhearna (PBR217) agus fara i mbaile fearainn an Átha Buí amach ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 siar ó thuaidh den chathair (PBR44). Deimhníodh gach “fara oíche” mar sin, tráth ar taifeadadh salachar ón gcrú-ialtóg bheag ach measadh nach raibh an struchtúr oiriúnach mar fhara lae agus ní facthas aon ialtóg ann.

Ar an taobh thoir den chathair agus sna ceantair máguaird, bhí fara oíche amháin den chrú-ialtóg bheag (PBR21) lonnaithe cóngarach do Chlub Rugbaí na gCorantach amach ó Bhóthar Thuama an N83 soir ó thuaidh ón gcathair, agus fuarthas fara lae ina raibh ialtóg amháin i mbungaló nach raibh in úsáid cóngarach do Loch Bhaile an Dúlaigh (PBR25).

Rinne an NPWS monatóireacht ar chrú-ialtóga beaga ag Caisleán Mhionlaigh (PBR06) ó 2006-2017 agus le déanaí rinne suirbhéirí ó Scott Cawley Ltd monatóireacht orthu (féach Tábla 8.20 chun na torthaí comhairimh a fháil). Is deacair crú-ialtóga beaga a chomhaireamh nuair a thagann siad amach toisc go bhfuil sé de nós acu eitilt isteach agus amach as bealach isteach an fhara. I rith na monatóireachta ar an bhfara in 2016, 2017 agus 2018 úsáideadh ceamaraí infridhearg agus léirigh sin an comhaireamh is cruinne don fhara sin.

2023

Tríd is tríd, sainaithníodh cúig fhara déag den chrú-ialtóg bheag in 2023: Sainaithníodh na farai sin ó mheascán suirbhéanna iniúchta ar fhoirgnimh/struchtúir, ó shuirbhéanna ar farai maidir le teacht chun cinn, agus ó shonraí a gineadh sa tréimhse 2014-2018.

⁶² Chomh fada agus is eol do na húdair, agus an cháipéis seo á scríobh, is é an t-aon chlár fáinnithe don chrú-ialtóg bheag a rinneadh go háitiúil le blianta beaga anuas ná an ceann a rinneadh in 2014 agus 2015 mar chuid de shuirbhéanna N6 GCRR atá beartaithe, nuair a cuireadh fáinne ar ialtóga a gabhadh ag Caisleán Mhionlaigh agus ag Pluais an Chúipéara (féach Aguisín A.8.1, Cuid 1, Rannán 1.4.8).

Tá na farái comhchruinnithe den chuid is mó sa cheantar idir Sráidbhaile an Chaisleáin Ghearr, atá críochaithe ag Bóthar Thuama an N83 thoir, Abhainn na Gaillimhe thiar, agus an N6 ó dheas. Tá dhá imeall suite siar ó Abhainn na Gaillimhe, in eastát tithíochta Achadh na Cora agus níos faide siar sa Bhaile Ard Thiar in aice le Coill Bhearna:

- PBR06, Caisleán Mhionlaigh. Is lobhadh máithreachais aitheanta é an foirgneamh seo don chrú-ialtóg bheag agus is cosúil gurb é an fara is mó agus is tábhachtaí sa limistéar staidéir, le buaic-chomhaireamh de 46 ialtóg breathnaithe ag teacht as an struchtúr le linn suirbhé breathnaithe i lár mhí Lúnasa 2023. Bhí na huimhreacha a breathnaíodh ag teacht amach ón bhfoirgneamh idir 36 go luath sa séasúr (lár mhí an Mheithimh) agus 40 lár an tséasúir (lár mhí Iúil) agus suas le 46 i mí Lúnasa 2023 mar a luadh cheana.
- PBR83, foirgneamh atá cumhdaithe le hadhmad in Mionlach, ar fhara speicis measctha é a bhfuil ialtóga feascraha coitianta ann. Ní fhacthas aon chrú-ialtóg bheag ag an bhfoirgneamh sin in 2023, ach bhí an fhianaise a thacaíonn lena shainiú mar fhara de bhun suirbhéanna radairianaithe a cuireadh i gcrích in 2014 agus 2015 agus nár cuireadh i gcrích arís in 2023. Leanann an foirgneamh de bheith oiriúnach lena áitiú trí chrú-ialtóga beaga ar an bhfara, agus meastar gur fara é don speiceas.
- PBR112, Pluais an Chúipéara, uaimh aolchloiche ó thuaidh ón N6 atá ann cheana agus siar ó eastát tithíochta Bar Aille. Aithníodh é seo mar fhara satailíte tábhachtach do Chaisleán Mionlach in 2014 agus 2015, agus leanann crú-ialtóga beaga á úsáid i líon beag ar feadh na bliana. Tugadh cuairt ar an uaimh trí huaire le linn shéasúir an tsamhraidh agus tugadh cúig ialtóg ar a mhéad faoi deara ag teacht amach ón uaimh i lár mhí an Mheithimh 2023.
- PBR128, foirgneamh cónaithe tréigthe sa Chaisleán Gearr ó thuaidh ó limistéar forbartha tráchtála ar sainiú roimhe seo go raibh Crú-ialtóg bheag aonair ina cónaí ann in 2014-2018. Níor tugadh faoi deara aon ialtóga ag teacht amach ón bhfoirgneamh sin in 2023, áfach, i bhfianaise a oiriúnachta leanúnaí mar fhara crú-ialtóige bige, agus i bhfianaise gnáthóg sealgaireachta agus comaitéireachta ardháilíochta a bheith i gcóngaracht, chun críocha an mheasúnaithe seo meastar gur fara é.
- PBR129, foirgneamh in Mionlach. Ní dhearnadh suirbhéanna maidir le teacht chun cinn ag an bhfoirgneamh seo in 2023, ach meastar go bhfuil sé oiriúnach chun crú-ialtóga beaga a bheith ar an bhfara, tá sé suite laistigh de chroíchrios cothaithe fhara Chaisleán Mionlach (PBR06), agus sainiú é mar fhara lae/oíche in 2014-2018. Ar na cúiseanna seo, measadh gur fós fara é in 2023.
- PBR153, sean-stábla/teach lasmuigh feirme. Aithníodh é seo mar fhara lae/oíche le haghaidh crú-ialtóg bheag bunaithe ar staidéir radairianaithe a rinneadh in 2014 agus 2015. Tá sé fós oiriúnach don speiceas seo agus d'ainneoin nach ndearnadh breathnóireacht ar ialtóga ag teacht amach as foirgneamh in 2023, meastar gur fhara é.
- PBR156, geata cosúil le caisleán i Mionlach, a bhfuil fara le speiceas measctha ann le hialtóg fheascrach coitianta. Tá an foirgneamh fós oiriúnach chun go mbeadh crú-ialtóga beaga ar an bhfara agus meastar gur fhara é (is dócha go n-úsáidtear é mar fhara lae / oíche) bunaithe ar fhaisnéis a gineadh ó shuirbhéanna radairianaithe in 2014 agus 2015 agus d'ainneoin nach ndearnadh breathnóireachtaí ar ialtóga in 2023.
- PBR158, teach cónaithe i gCúil Each a sainiú mar fhara oíche/lae don Chrú-ialtóg bheag le linn suirbhéanna rianaithe raidió in 2014 agus 2015. Dhiúltaigh úinéir/áititheoirí an fhoirgnimh rochtain a thabhairt do shuirbhéirí in 2023, ach tá sé fós oiriúnach chun go mbeadh ialtóga ar an bhfara bunaithe ar bhreithmheas a rinneadh ar an taobh amuigh ó na tailte is gaire atá inrochtana don phobal. Ar an gcúis seo, meastar go bhfuil sé ina fhara.
- PBR210, fara chrú-ialtóige bige ar a dtugtar bunaithe ar shuirbhéanna radairianaithe a rinneadh in 2014 agus 2015. Rinneadh suirbhéanna iniúchtaí inmheánacha agus seachtracha agus suirbhéanna maidir le teacht amach i lár mhí Lúnasa agus i ndeireadh mhí Mheán Fómhair 2023. Chonacthas ialtóg aonair ag filleadh ar an bhfara ag an bhfoirgneamh le linn shuirbhé mhí Mheán Fómhair. Níorbh fhéidir an ialtóg sin a shainiú do speicis bunaithe ar anailís ar shaintréithe na nglanna, ach is rídhócha gur chrú-ialtóg bheag a bhí inti mar gheall ar stádas an fhoirgnimh mar fhara aitheanta.
- PBR218, scoilteanna oscailte a aithníodh mar fhara lae/oíche le haghaidh crú-ialtóg bheag in 2014 agus 2015. Rinneadh suirbhé ar an struchtúr nádúrtha sin trí huaire ag deireadh mhí an Mheithimh, agus ag

deireadh mhí Mheán Fómhair 2023. Chonacthas ialtóg aonair ag teacht amach ar an dara suirbhé ag deireadh mhí an Mheithimh, agus breathnaíodh buaic 10 n-ialtóg ag teacht amach le linn an tsuirbhé dheireanaigh ag deireadh mhí Mheán Fómhair 2023. Bunaithe ar thorthaí an tsuirbhé is dócha go mbeidh sé seo ina fhara satailíte tábhachtach don fhara i gCaisleán Mionlach.

- PBR241, fara a sainaithníodh in 2014-2018 agus arís bunaithe ar bharúlacha ó shuirbhéanna maidir le teacht amach in 2023. Tugadh cuairt ar choimpléasc na bhfoirgneamh sin faoi dhó i mí an Mheithimh 2023, agus tháinig ialtóg amháin amach as an struchtúr ar an dara cuairt suirbhé.
- Coinníodh trí fhara, a sainaithníodh roimhe seo in 2014 ach nach ndearnadh suirbhé orthu arís in 2023, mar ‘i láthair’, faoi chur chuige coimeádach:
- PBR82, foirgneamh lasmuigh agus bealach áirseach i Mionlach. Arna shainaithint ar dtús mar fhara oíche do chrú-ialtóga beaga (1 ialtóg) in 2014 le linn radairianaithe, ach bhí Ialtóga fadchluasacha donna agus ialtóga Natterer i láthair freisin. Tá sé fós oiriúnach agus in ainneoin éagmais aon fhianaise úsáide in 2023 tá sé á shannadh go coimeádach mar fhara oíche d’Ialtóga fadchluasacha donna agus speiceas eile ialtóg a sainaithníodh roimhe seo san fhara.
 - PBR85 – Radairianaíodh beo an ialtóg in 2014 chuig seid ina bhfuil tíleanna mullaigh agus iarann rocach scaoilte agus doras oscailte ag Na Cualacha. A sainaithníodh mar fhara oíche le haghaidh crú-ialtóga beaga (1 ialtóg). Tá sé fós oiriúnach agus d’ainneoin nach ann d’aon fhianaise ar úsáid in 2023, tá sé á shannadh go coimeádach mar fhara oíche.
 - PBR219 – Fara oíche le haghaidh le haghaidh crú-ialtóga beaga i bhfolús laistigh de struchtúr aolchloiche nádúrtha atá suite laistigh de gCoillte Mionlach, a sainaithníodh le linn an tseisiúin radairianaithe in 2015. Nasctha leis an bhfara máithreachais i gCaisleán Mhionlaigh (PBR06).

Ina theannta sin, coinníodh PBR178 maidir le hEastát Tithíochta Achadh an Churraigh, ar a dtugtaí fara satailíte crú-ialtóige bige go Caisleán Mionlach (PBR06) roimhe seo, mar ‘i láthair’, agus cur chuige coimeádach á ghlacadh. Tá an limistéar fara laistigh d’fhoirgneamh fo-optamach (garáiste) i dtéarmaí an chineáil foirgnimh is fearr leis an speiceas seo, agus d’fhéadfadh a áitiú le hialtóga a bheith ina léiriú ar easpa infhaighteachta deiseanna fara níos fearr sa limistéar.

Go stairiúil, tá fianaise ann gur fara máithreachais crú-ialtóige bige a bhí ann, ach léiríonn na leibhéil ísle go diomaibhseach de ghníomhaíocht crú-ialtóg bheag ag an réadmhaoin a taifeadadh i suirbhéanna 2023, áfach, go bhfuil athrú tagtha air sin ó shin agus b’fhéidir go n-úsáideann crú-ialtóga beaga é ó am go chéile mar fhara lae.

Tógadh samplaí de shalachar a aimsíodh (toradh anailíse ar feitheamh) le linn shéasúr 2023, mar go léirítear i dtaifid go bhfuil Myotis spp. i láthair ag an réadmhaoin freisin.

Fíor 8.28.1 Léirítear ann láthair faraí na crú-ialtóige bige a sainaithníodh in 2023.

Tábla 8.20 Líon na gcrú-ialtóg beag ag teacht amach as Caisleán Mionlach

Date	Comhaireamh	Foinse	Tuairimí
Ní fios	12	NPWS	Dáta/Bliain an chomhairimh as láthair ó Bhunachar Sonraí LHB NPWS
16/06/2006	2	NPWS	-
24/06/2009	26	NPWS	-
07/07/2009	38	NPWS	-
02/03/2011	21	NPWS	-
29/06/2012	23	NPWS	-
02/07/2012	27	NPWS	-
13/06/2013	21	NPWS	-

Date	Comhaireamh	Foinse	Tuairimí
04/06/2014	18	NPWS	-
18/06/2014	35	NPWS	-
08/07/2014	27	Scott Cawley Ltd.	-
18.05.2015	5	Scott Cawley Ltd.	beárbaiciú indiúscartha a fuarthas i dteallach a thugann suaitheadh le tuiscint
21/05/2015	12	Scott Cawley Ltd.	-
02/06/2015	22	NPWS	-
29/06/2015	32	Scott Cawley Ltd / an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra	-
09/07/2015	29	Scott Cawley Ltd/NPWS	Drochaimsir
20/08/2015	28	Scott Cawley Ltd/NPWS	Níor tháinig dhá ialtóg chun tosaigh
07/06/2016	28	NPWS	-
22/06/2016	41	NPWS	-
29/08/2016	35	Scott Cawley Ltd.	Comhairthe ó phíosca scannáin físciamara iníridheirg. Seans gur fhan 2-3 ialtóg san fhara
15/06/2017	34	NPWS	-
11/08/2017	43	Scott Cawley Ltd.	Comhairthe ó phíosca scannáin físciamara iníridheirg. Tháinig 1 ialtóg amach as simléar beag
06/06/2018	34	NPWS	-
21/06/2018	42	NPWS	-
22/08/2018	20	Scott Cawley Ltd.	Comhairthe ó phíosca scannáin físciamara iníridheirg
27/08/2018	15	Scott Cawley Ltd.	Comhairthe ó phíosca scannáin físciamara iníridheirg
19/06/2019	34	NPWS	-
08/06/2020	27	NPWS	-
29/06/2020	29	NPWS	-
29/06/2022	37	NPWS	-
31/05/2023	35	NPWS	-
13/06/2023	38	Scott Cawley Ltd.	Comhairthe ó phíosca scannáin físciamara iníridheirg
21/06/2023	47	NPWS	-
11/07/2023	40	Scott Cawley Ltd.	Comhairthe ó phíosca scannáin físciamara iníridheirg

Date	Comhaireamh	Foinse	Tuairimí
15/08/2023	46	Scott Cawley Ltd.	Comhairthe ó phíosa scannáin físcemara infridheirg

Thaispeáin líon na bhfaraí inathraitheacht mhór sa chomhaireamh ach ar an meán bhí thart ar 29 ialtóg ann le 18 mbliana anuas (2006 - 2024).

D'fhéadfaí an inathraitheacht sin a mhíniú leis na hialtóga ag úsáid pointí amach difriúla (nach bhfuil eolas fúthu) ar roinnt oícheanta, deacrachtaí maidir le comhaireamh i ndálaí solais ísle, agus cúrsaí aimsire oícheanta roimh ré rud a d'fhéadfadh iallach a chur ar roinnt ialtóga farái eile a úsáid. Thug píosa scannáin infridheirg in 2016 agus 2023 le fios go n-eitlíonn ialtóga amach go tapa ag leibhéil an-íseal agus go mb'fhéidir nár tugadh faoi deara iad go héasca ag úsáid teicnící monatóireachta comhaimseartha atá tagtha chun cinn.

Radairianú 2014 agus 2015

Bailíodh sonraí breise ar na farái a d'úsáid an speiceas seo i rith an rianú raidió in 2014 agus 2015. Gabhadh trí cinn déag de chrú-ialtóg bheaga agus cuireadh tarchuradóirí raidió orthu sa chéad seisiún rianú-raidió i mí Lúnasa 2014. Gabhadh deich gcinn acu sin (seacht gcinn bhaineanna agus trí cinn fhireanna) ag fara Chaisleán Mhionlaigh (PBR06) agus gabhadh trí cinn (fireann ar fad) ag Pluais an Chúipéara (PBR).

Gabhadh cúig ialtóg agus cuireadh tarchuradóirí raidió i seisiún Mheán Fómhair; gabhadh ceann amháin (baineann) i gCoill Mhionlaigh agus gabhadh ceithre cinn (trí cinn fhireanna agus ceann baineann amháin) ag Pluais an Chúipéara (PBR112).

Mar thoradh ar an radairianú i mí Lúnasa 2014 aithníodh fara sé lá d'aois agus 11 fhara oíche le haghaidh an speicis seo (taispeánann Fíor 8.29.1 na láithreacha seo). Bhí trí cinn as na sé fhara lae agus seacht gcinn de na farái oíche aitheanta cheana féin mar fharaí den chrú-ialtóg bheag ó na cigireachtaí foirgnimh a rinneadh in 2014.

Aithníodh naoi gcinn d'fharaí lae breise agus ocht gcinn d'fharaí oíche breise ina dhiaidh sin i seisiún Mheán Fómhair 2014 de rianú raidió. Ní raibh ach trí fhara (Caisleán Mhionlaigh PBR06, Pluais an Chúipéara PBR112 agus scioból i gCairéal Ghort an Chalaigh (PBR126) in úsáid ag ialtóga i rith an dá sheisiún rianaithe. Bhí na farái go léir a bhí in úsáid ag ialtóga a bhí á rianú ag raidió lonnaithe gar do Shráidbhaile Mionlach, Cúil Each, An Caisleán Gearr agus Cairéal Ghort an Chalaigh.

Fuarthas amach i suirbhéanna 2014 go raibh crú-ialtóga beaga ag úsáid roinnt farái i rith an lae sa samhradh lena n-áirítear iad sin a bhí in úsáid go seasta, cosúil le Caisleán Mhionlaigh agus Pluais an Chúipéara. Thairfeadh cigireachtaí ar struchtúir agus ar rianú raidió farái lae eile agus líonra farái oíche.

Is láithreáin fhara thábhachtacha iad Eborhall House agus Uaimh Bhaile Mhic Fhlannchaidh, lonnaithe ó thuaidh de Loch Coirib, i gcomhair pórúcháin agus geimhriúcháin na gcrú-ialtóg beag faoi seacht. Is é Eborhall House an fara “cáilitheach” do Limistéar Caomhantais Speisialta Loch Coirib agus is Limistéar Caomhantais Speisialta é Uaimh Bhaile Mhic Fhlannchaidh ann féin (Uimh. 000474) agus meastar go soláthraíonn sé farái geimhriúcháin do na hialtóga ó Eborhall House.

Staidéir Mharcála (Fáinní) 2014 – 2015

Ní dhearnadh aon staidéar fáinniúcháin maidir le crú-ialtóga beaga roimhe seo a chlúdaíonn crú-ialtóga beaga sa réimse spéise roimh 2014. Rinne Scott Cawley monatóireacht ar ghníomhaíocht ialtóige i gcomhar le suirbhéanna maidir le teacht amach agus iniúchtaí farái roimh staidéir fáinniúcháin agus radairianaithe 2014 agus 2015 ag Greena d'fhonn faisnéis a sholáthar ar choilíneachtaí ialtóg atá i láthair sa réimse spéise.

Síneadh an mhonatóireacht ar láithreáin fara sonracha thar thréimhse staidéar 2014 agus 2015 chun sonraí breise a sholáthar maidir le nascáil idir láithreáin.

Rinne Greena Ecological Consultancy staidéar fáinniúcháin mar sheisiún cúpla i mí na Bealtaine 2023 agus i mí Lúnasa 2023.

Is é is aidhm don seisiún seo, mar aon leis na torthaí ó 2014 agus 2015, cuidiú le tuiscint a fháil ar athrú séasúrach féideartha i bpatrúin ghníomhaíochta crú-ialtóga beaga agus cur isteach a sheachaint le linn na

tréimhse is íogaire de shaolré ialtóige nuair atá bainearnaigh i diaidh óga a bheith acu agus nuair atá siad ag tál (a n-óg a dhiúl).

In 2014 agus 2015 baineadh úsáid as fáinní boinn airgid daite.

Staidéir Mharcála (Fáinní) 2023

In 2023, ullmhaíodh agus úsáideadh fáinní anóidithe daite, glas i gCaisleán Mionlach (PBR06) agus gorm ag Pluais an Chúipéara (PBR112).

Fuarthas ceadúnas chun gaisteoireacht ialtóige a dhéanamh (ceadúnas chun gabháil leis an gcruit/ceo-líon/de láimh uimh. C147/2023) agus ceadúnas chun cur isteach ar fharáí (DER/BAT 2023-48) ó NPWS agus chun rochtain a fháil ar an talamh lena mbaineann ó úinéirí talún sular chuir Scott Cawley tús le hobair allamuigh.

Bhí fáinní dearga le húsáid ag garáiste Achadh an Churraigh (PBR178), ach ní raibh aon chrú-ialtóga beaga i láthair ag ceachtar seisiún.

Ghabh Greena Ecological Consultancy 11 chrú-ialtóg bheag (*Rhinolophus hipposideros*) le linn sheisiún mhí na Bealtaine 2023, ocht gcinn i gCaisleán Mionlach agus trí cinn ag Pluais an Chúipéara, seacht gcinn acu bainearnaigh agus ceithre cinn acu fireannagh a raibh fáinne ag an 11 acu uile.

Gabhadh 19 díobh i mí Lúnasa 2023, iad uile i gCaisleán Mionlach, 11 cheann acu bainearnaigh agus ocht gcinn acu fireannagh. Bhí fáinne ar 17 acu, deich gcinn acu bainearnaigh agus seacht gcinn acu fireannagh. Níor ceadaíodh leis an gceadúnas ach 30 ialtóg san iomlán a láimhseáil agus tháinig deireadh leis an ngaisteoireacht nuair a sroicheadh an t-iomlán.

I mí Lúnasa 2023, bhí fáinne ar ialtóg fhireann amháin ag an gcaisleán roimhe sin in 2014 agus rinne ceithre cinn bainearnaigh ar cuireadh fáinne orthu ag an gcaisleán i mí na Bealtaine 2023 a athghabháil. Rinneadh ná hialtóga fireanna a radairianú in 2014 roimhe seo i mí Lúnasa 2014 (uimh. ialtóg 6). (Féach Aguisín A.8.7).

Níor taifeadadh aon ialtóga le fáinní curtha orthu ón limistéar staidéir le linn na gceithre iniúchadh samhraidh agus dhá iniúchadh geimhridh i rith an lae ag Eborhall House (Fara an tSamhraidh), Uaimh Bhaile Mhic Fhlannchaidh (Fara an tSamhraidh/an Gheimhridh), Uaimh Kelly (Fara an Gheimhridh), Muileann Bhun na dTober (Samhradh, Fara Máithreachais), Caisleán Ross (Fara an tSamhraidh), agus Uaimh Chluain na Binne (Samhradh/Geimhreadh) ag Scott Cawley le linn shéasúr 2023 (Féach Tábla 8.20thuas le haghaidh dátaí).

Féach Fíor 8.28.1 le haghaidh 2023 Láithreacha chun fáinní a chur ar ialtóga.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóg

2014 - 2018

Tugtar achoimre sa chuid seo ar thorthaí na suirbhéanna éagsúla inar taifeadadh gníomhaíocht den chrú-ialtóg bheag ar fud Limistéar Staidéir na Scéime ar fad (Fíor 8.28.1). I measc na modhanna suirbhéireachta tá traschriosanna feithiclí, traschriosanna siúlta agus baineadh úsáid as braiteoirí uathoibrithe ag láithreacha socraithe in 2014 agus 2015 ag cumhdach séasúir an tsamhraidh, an fhómhair agus an gheimhridh. Tá achoimre ar leithligh ar thorthaí an radairianaithe sa chuid seo freisin.

Níor taifeadadh crú-ialtóga beaga i rith na suirbhéanna ar traschriosanna feithiclí ach ní bheifí ag súil go mbeadh sé éasca iad a bhrath de ghnáth ag úsáid na modheolaíochta suirbhéireachta sin, mar gheall ar an nglaoch ciúin agus treoch ó mhacall. Mar sin féin, thaifead na suirbhéanna traschreasa siúlta an speiceas sin ag Caisleán Mhionlach agus Pluais an Chúipéara. Thaifead brathadóirí ialtóg statach a bhí ag obair i rith na traschriosanna siúlta iad trí thóchar ar an N6 reatha (áit ina dtéann Abhainn Thír Oileáin isteach faoin mbóthar), le hais Lochanna Chúil Each agus Loch Bhaile an Dúlaigh.

Thaifead na brathadóirí ialtóige statacha a cuireadh in úsáid in 2014 (Fíor 8.37.1), crú-ialtóga beaga ag 14 láthair (as iomlán de 24). Thaifead brathadóirí uathoibrithe S5, S6 agus S21 an méid gníomhaíochta is airde don speiceas seo, rud a léiríonn a ngaireacht do Chaisleán Mionlach (féach achoimre ar staidéir radairianaithe thíos). Níos faide chun bealaigh ó cheantar Mionlach, taifeadadh crú-ialtóga beaga freisin ar imeall coillearnaí i gceantar Bhaile an Dúlaigh (S2), gar d'fhara a bhfuil eolas air a aithníodh i rith na suirbhéanna tógála, i gcoimpléasc cosáin aolchloiche-scarbarnaí coill soir ó Mhionlach (S4 agus S22), laistigh de thailte Óstán Mhainistir Glenlo (S8), i nGleann an Chaisleán Ghearr (S10), ar thrí láithreán ar

imeall thiar thuaidh Chathair na Gaillimhe (S11, S13 agus S15), ar imeall Shráidbhaile Bhearna (S19), agus ar dhá láithreán ar imeall thoir thuaidh Chathair na Gaillimhe díreach ó thuaidh de Pháirc Teicneolaíochta na Gaillimhe (S1, S24).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2015 feadh an N6 GCRR atá beartaithe (ag an am sin) crú-ialtóga beaga ag 15 shuíomh. Thaifeadadh gníomhaíocht laistigh de limistéar sealgaireachta aitheanta fhara Mhionlaigh mar a tugadh faoi deara sna torthaí rianú-raidió (féach thíos), lena n-áirítear imill choillearnaí, ó dheas de Chaisleán Mhionlaigh, laistigh den limistéar cosáin aolchloiche idir Mionlach agus Bhóthar Áth Cinn an N84, Cairéal Leacaigh agus ar theorainneacha páirceanna ó thuaidh de Shráid an Chaisleáin Ghearr, isteach sa cheantar ó dheas de Shráidbhaile an Chaisleáin Ghearr, san áit ina bhfuil Pluais an Chúipéara.

Taifeadadh gníomhaíocht crú-ialtóige bige freisin laistigh de thailte Ollscoil na Gaillimhe, soir ó Ráschúrsa na Gaillimhe i mBaile an Bhriotaigh agus ar Shruthán Bearna, lastuaidh de Choillte Bearna.

I gcás na suirbhéanna ar phointí trasnaithe, taifeadadh taifeadtaí féideartha de chrú-ialtóga beaga a rinneadh ar an dá mhicreafón, a d'fhéadfadh a thabhairt le fios go raibh ialtóga ag eitilt trasna Theorainn na Measúnachta, ag dhá láithreán (as 21 láithreán san iomlán) le haghaidh crú-ialtóg bheag: CP7 agus CP9. Bhí taifead trasnaithe féideartha amháin ag CP7, agus bhí 35 taifead trasnaithe féideartha ag CP9.

Chun gníomhaíocht na hialtóige a thaifeadadh agus a mheas laistigh de na tailte atá beartaithe i gcomhair feabhsúchán gnáthóige, cuireadh ceithre bhrathadóir SM2BAT+ ultrafhuaime ar fhálta sceach ón 28 Iúil - 11 Lúnasa 2017. Cuireadh brathadóirí i bhfálta sceach ar an mbóithrín ag Mionlach freisin, ait a dtrasnaíonn an N6 GCRR atá beartaithe. Thaifeadadh crú-ialtóga beaga ag an dá láthair agus rinneadh 132 taifeadadh sna tailte feabhsúcháin gnáthóige atá beartaithe agus rinneadh 81 taifeadadh feadh an bhóithrín.

Úsáideadh brathadóir SM2BAT+ freisin ón 2 – 15 Bealtaine 2018 ag ceann de na suíomhanna céanna laistigh den talamh atá beartaithe chun feabhas a chur ar ghnáthóga agus úsáideadh dhá bhrathadóir eile sa pháirc ó dheas i dtreo Abhainn na Gaillimhe chun go dtomhaisfí an úsáid a bhí á baint as limistéir dhifriúla sa tréimhse chéanna. Ar an dara hócáid sin, taifeadadh an chrú-ialtóg bheag ag na trí shuíomh go léir - rinne an dá bhrathadóir 102 taifeadadh sna páirceanna ó dheas agus ní raibh ach 12 thaifead ar an talamh a bhí beartaithe chun feabhas a chur ar ghnáthóga.

Léiríodh sna torthaí sin go raibh an limistéar feabhsúcháin gnáthóige beartaithe inrochtana don chrú-ialtóg bheag agus gur limistéar oiriúnach a bhí ann chun an méid gnáthóige sealgaireachta laistigh de a mhéadú.

Rinneadh monatóireacht ar ghníomhaíocht ialtóg ag Pluais an Chúipéara, Pluais Newry agus ar Thollán Iarnróid Lár na Cathrach i bhfómhar na bliana 2014 agus ag deireadh an gheimhridh in 2015. Thaifeadadh líon níos lú de ghlaonna ón gcrú-ialtóg bheag an 26 agus 28 Meán Fómhair, 2014 i bPluais Newry. Thaifeadadh líon mór de ghlaonna ón gcrú-ialtóg bheag ar feadh Mheán Fómhair 2014 agus Dheireadh Fómhair 2014 i bPluais an Chúipéara, rud a thabharfadh le fios go n-úsáideann an speiceas seo Pluais an Chúipéara sa séasúr cúplála. Thaifeadadh gníomhaíocht den chrú-ialtóg bheag ag Pluais an Chúipéara agus ag Caisleán Mhionlaigh ach ní raibh aon taifead de ag aon cheann de na suíomhanna eile i rith shéasúir ghníomhaíochta dheireadh an gheimhridh 2015. Dá bhrí sin, bunaithe ar na suirbhéanna sin ar theacht amach/athiontráil a rinneadh tar éis na staidéar radairianaithe, thángthas ar an gconclúid ar an iomlán go n-úsáideann crú-ialtóga beaga Caisleán Mionlach agus uaimh Cooper i rith na bliana – Caisleán Mionlach le haghaidh pórúcháin agus geimhrithe agus Uaimh Cooper le haghaidh cúplála agus geimhrithe.

Leis na suirbhéanna rianú-raidió bhíodhas in ann na patrúin sealgaireachta agus cosáin eitilte a aithint don speiceas seo. I mí Lúnasa 2014, bhí an fad sealgaireachta uasta ó Chaisleán Mhionlaigh idir 0.59km suas go dtí 5.15km, agus an fad uasta ar an meán de limistéar sealgaireachta ón bhfara 2.93km. Ar an meán, bhí an speiceas fireann ar foráiste beagán níos faide ó bhaile, agus an fad uasta ar an meán ón bhfara ag 3.68km, agus an speiceas baineann ag fad uasta de 2.29km. Féach Fíor 57 in Aguisín A.8.7.

I mí Mheán Fómhair 2014, bhí an fad foráiste uasta ón bhfara ó 1.11km suas go dtí 4.4km agus an fad uasta foráiste ar an meán ón bhfara ag 3.39km. Ar an meán, bhí an speiceas fireann fad uasta de 2.88km ón bhfara, agus an speiceas baineann fad uasta 4.16km. Féach Fíor 58 in Aguisín A.8.7.

Cuimsíodh sa limistéar foriomlán sealgaireachta i mí Lúnasa 2014 21.75km² (MCP⁶²) nó 13.7km² (MLP⁶³), agus bhí sé 56.10km² (MCP) nó 26.46km² (MLP) i mí Mheán Fómhair 2014. Bhí forluí na limistéir sealgaireachta a taifeadadh i mí Lúnasa agus i mí Mheán Fómhair 2014, i dtorainneacha coillearnaí agus páirce i limistéir Chaisleán Mhionlaigh agus Shráidbhaile Mhionlaigh; a thugann le fios gur príomhlimistéir sealgaireachta a bhí sna limistéir sin. Bhí an limistéar forluite ó Lúnasa go Meán Fómhair 2014 11.96km² (MCP) nó 8.1km² (MLP). Bhí córais páirceanna agus cairéil soir ó thuaidh agus soir ó Chaisleán Mhionlaigh agus córais páirceanna ó thuaidh de Phluais an Chúipéara ina limistéir sealgaireachta freisin. Féach Fíoracha 57 agus 58 in Aguisín A.8.7.

Bhí formhór na limistéir sealgaireachta don chrú-ialtóg bheag i mí Lúnasa agus i mí Mheán Fómhair 2014 ag forluí i limistéir Abhainn na Gaillimhe, teorainneacha páirce agus coillearnach timpeall ar Chaisleán Mionlach agus Sráidbhaile Mionlach, pábháil aolchloiche, coillearnach, scrobarnaí agus loch timpeall ar Chúil Each agus ar Shráidbhaile Mionlach, teorainneacha páirceanna agus scrobarnaí timpeall ar an gCaisleán Gearr agus Loch Bhaile an Dúlaigh, agus cairéal nach bhfuil in úsáid i nGort an Chalaigh.

Níor shín aon cheann de na limistéir sealgaireachta a taifeadadh in 2014 ó dheas den N6 reatha, i dtreo Chathair na Gaillimhe.

I mí Bealtaine 2015, gabhadh ceithre ialtóg agus clibeáladh iad. Bhí péire de na hialtóga gafa, clibeáilte agus fáinnithe in 2014. Cuireadh fáinní ar na hialtóga nua.

Aithníodh trí fhara lae i rith an tseisiúin rianú-raidió in 2015. Bhain trí cinn de na ceithre ialtóg úsáid leanúnach as an bhfara máithreachais i gCaisleán Mhionlaigh (PBR06). Bhain ialtóg amháin úsáid as fara nach raibh ar eolas roimhe sin i mbollánmhá suite i gcairéal tréigthe díreach ó dheas de Lochanna Chúil Each (PBR218) thar roinnt laethanta sular fhill sí arís ar Chaisleán Mhionlaigh (PBR06). Bhain ialtóg eile úsáid as folús laistigh de struchtúr aolchloiche nádúrtha suite laistigh de Choillte Mhionlaigh le dhul ar an bhfara (PBR219). Úsáideadh na farai lae sin go léir ar feadh tréimhsí gearra freisin i gcomhair scíthe san oíche.

Chumhdaigh limistéir sealgaireachta foriomlán na gcrú-ialtóg beag a rianaíodh in 2015 16km² (MCP) nó 10.22km² (MLP). Chuaigh príomhlimistéir sealgaireachta na n-ialtóg go léir os cionn 1.25km². Bhí formhór na limistéir sealgaireachta ag forluí i limistéir Chaisleán Mhionlaigh, Choillte Mhionlaigh agus Shráidbhaile Mhionlaigh i bpatrún den chineál céanna is a taifeadadh in 2014. Measadh gurb é seo an príomhlimistéir foráiste ónar thaistil ialtóga ó thuaidh i dtreo Loch Coirib agus ó dheas i ndiaidh Abhainn na Gaillimhe. Féach Fíor 58 in Aguisín A.8.7.

Bhí an limistéir sealgaireachta foriomlán in 2015 níos lú ná mar a taifeadadh sna tréimhsí rianaithe ag deireadh an tsamhraidh/ag tús an fhómhair in 2014. Gach seans go raibh tréimhsí sealgaireachta níos giorra agus faid taistil níos giorra ann mar gheall ar an teocht íseal a bhí ann san oíche in 2015.

Bunaithe ar thorthaí na staidéir rianú-raidió a rinneadh in 2014 agus 2015, baineadh de thátal as gur bhain crú-ialtóga beaga úsáid as coillearnacha reatha, teorainneacha páirce agus sruthchúrsaí i gcomhair sealgaireachta agus seoladh i rith na tréimhse sin. Úsáideadh limistéir scrobarnaí thar chosán aolchloiche go minic mar limistéir sealgaireachta ar feadh tréimhse fada ama. Ba chosúil go raibh tábhacht ag baint le cairéil i gceantar na Gaillimhe (lena n-áirítear Cairéal Leaca agus Cairéal Ghort an Chalaigh) do chrú-ialtóga beaga le taifid ar ialtóga ag caitheamh ama ag beathú agus ar an bhfara san oíche ansin. Meastar go bhfuil limistéir a úsáideadh i rith na tréimhse máithreachais deiridh sa samhradh agus i gcomhair sealgaireachta mar ullmhú do gheimhriúchán ag deireadh an tsamhraidh rithábhachtach chun tacú le daonra den chrú-ialtóg bheag áitiúil.

Deimhníodh sna staidéir rianú-raidió nasc láidir idir an fara máithreachais a bhí ag Caisleán Mhionlaigh (PBR06) agus ag Pluais an Chúipéara (PBR112). Cé go raibh ceangal díreach idir an dá láthair trí Abhainn na Gaillimhe agus Abhainn Thír Oileáin, ní raibh sé de nós ag na hialtóga rianú-raidió an bealach comaitéireachta féideartha seo a úsáid agus in ionad sin thaistil siad os cionn na talún trí Chairéal Leacaigh

⁶² MCP = Polagán dronnach íosta

⁶³ MLP = Polagán iltaobhach

Sainmhínítear MCP mar mhéid raon maireachtála ainmhí, agus léirítear an cruth, agus an suíomh trí sna socruithe is forimeallaí a chur le chéile (Mohr, 1947). Sainmhínítear MLP mar an limistéir íosta idir gach pointe deimhnithe de tharlú ainmhí le linn seisiún radairianaithe

go Gleann Abhainn Thír Oileáin, trí limistéar beag de spás glas timpeall ar Shráidbhaile an Chaisleáin Ghearr. Taifeadadh ialtóga go rialta ag taisteal idir na farái agus deimhníodh gur cuid de dhaonra na crú-ialtóige bige céanna iad.

Tugadh le fios sna sonraí rianú-raidió freisin gur láthair fara thábhachtach é Pluais an Chúipéara (PBR112) don chrú-ialtóg bheag fhireann agus gur láthair cúplála tábhachtach fómhair é sa cheantar, chomh maith le bheith ina láthair geimhriúcháin, don speiceas sin.

2023

Taifeadadh traschriosanna siúlta in 2023 crú-ialtóga beaga ag dhá láthair traschriosanna (as 15 láthair san iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil gníomhaíochta is airde ag Mionlach/Abhainn na Gaillimhe (T9). Taifeadadh glaonna crú-ialtóga beaga freisin i gCaisleán an Gearr (T12).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a úsáideadh in 2023 crú-ialtóga beaga ag 24 shuíomh (as 50 láthair san iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe.

Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta i gCaisleán Gearr (L44) Cairéal Leacaigh (L33 agus L34) agus limistéar Bhaile an Phoill (L36).

Taifeadadh crú-ialtóga beaga freisin le linn Geimhriú Geimhridh le stataice a cuireadh ag Caisleán Mionlach PBR06, Pluais an Chúipéara PBR112, agus Uaimh Chluain na Binne PBR160.

Anailís ar thábhacht choibhneasta Chaisleán Mhionlaigh

Cuireadh comhaireamh den chrú-ialtóg bheag a rinneadh ag Caisleán Mhionlaigh i gcomparáid le comhaireamh farái eile i gContae na Gaillimhe agus níos faide ó bhaile chun leibhéal tábhachta Chaisleán Mhionlaigh a chinneadh. Bunaithe ar an gcomhaireamh ó 2006 - 2016, cuimsítear sa bhfara máithreachais ag Caisleán Mhionlaigh thart ar 0.6% (íosmhéid 0.1% - uasmhéid 0.6%) den daonra samhraidh den chrú-ialtóg bheag do dhaonra náisiúnta an speicis seo agus 6% (íosmhéid 2% - uasmhéid 6%) de dhaonra samhraidh Chontae na Gaillimhe. Dá bhrí sin, cé nach sroicheann an fara i Mionlach an tairseach ó thaobh léiriú a thabhairt ar 1% den daonra náisiúnta le go ndéarfaí go bhfuil Tábhacht Náisiúnta leis (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009), sáraíonn sé an tairseach sin ag an leibhéal contae agus dá bhrí sin meastar go bhfuil Tábhacht Contae leis.

Bunaithe ar dháileadh na bhfarái máithreachais sa réimse seo den speiceas in Éirinn, comhlíonann fara máithreachais ag Caisleán Mhionlaigh agus an daonra áitiúil lena dtacaíonn sé na critéir ó thaobh Tábhacht Náisiúnta a bheith leis, áit *“a bhféadfadh daonra níos lú cáiliú mar cheann a bhfuil tábhacht náisiúnta leis nuair is cuid chriticiúil de dhaonra níos leithne é an daonra nó go bhfuil an speiceas ag céim ríthábhachtach dá shaolré.”* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009).

Níl ach sé fhara máithreachais aitheanta i Loch Coirib agus ina thimpeall, agus formhór na bhfarái cruinnithe ar na cladaigh thuaidh in aice le Conga. Níl ach dhá fhara suite ar an gceann theas: Teach Geata Loch an Rois agus Caisleán Mhionlaigh. D’fhéadfadh sé gur clochmhíle thábhachtach iad na farái seo ó dheas le haghaidh gluaiseachtaí fadtéarmacha agus sreabhadh géinte idir daonraí ialtóga i dTuaisceart na Gaillimhe agus i Maigh Eo agus i nDeisceart na Gaillimhe agus sa Chlár. Taispeánadh i gcomhaireamh le gairid ó Theach Geata Loch an Rois go raibh meath suntasach tagtha ar an bhfara sin agus mar gheall air sin tháinig meath ar na huimhreacha ó 150 ialtóg i 1994 go dtí cúig ialtóg in 2011 (Rebecca Teesdale pers. comm., 2014 agus p44 in Roche *et al.*, (2015)). D’fhéadfadh meath ar fhara Loch an Rois tábhacht choibhneasta an fhara ag Caisleán Mhionlaigh a mhéadú mar fhara eatramhach toisc go mbeadh sé ar an t-aon choilíneacht máithreachais ag ceann ó dheas Loch Coirib. Níl aon fhianaise ann a thugann le fios go bhfuil an daonra ialtóige den chrú-ialtóg bheag i gCaisleán Mhionlaigh ceangailte leis an daonra ialtóige den chrú-ialtóg bheag Eborhall, arb é an daonra leasa cháilithigh (QI) é le haghaidh SAC Loch Coirib. Ní bheidh tionchar ag aon tionchair mheasta ar na crú-ialtóga beaga ar chuspóirí caomhantais dhaonra den chrú-ialtóg bheag QI in SAC Loch Coirib, ná ar dhaonraí den chrú-ialtóg bheag QI as aon láithreán Eorpach eile.

Is deacair a dhéanamh amach cé mhéad ialtóg a bhí ag úsáid Pluais an Chúipéara (PBR112) mar gheall ar easpa rochtana ar limistéir fhara faoi thalamh agus ar éagsúlacht shonrach shéasúrach agus inscne a bhain lena húsáid. Is léir go n-úsáideann cinn fhireanna agus bhaineanna iad agus bíonn cuid acu ar fara ann sa samhradh agus úsáideann siad é freisin i gcomhair cúplála. Thacaigh an córas pluaiseanna freisin le daonra

beag den chrú-ialtóg bheag (4 ialtóg ar an meán de ghnáth) cé nach féidir

Caisleán Mhionlaigh agus Pluais an Chúipéara dálaí geimhriúcháin don daonra áitiúil ós rud é nach féidir an dá láthair a rochtain go hiomlán do chomhaireamh aonair, ní féidir méid an daonra a chinneadh go hiomlán. Ag glacadh leis an easpa farai máithreachais sa cheantar áitiúil a d'fhéadfadh a bheith ina bhfoinse ialtóg breise chun hibernacula a áitiú, gach seans nach bhfuil an daonra fara geimhridh difriúil ón daonra fara samhraidh i gcoimpléasc Chaisleán Mhionlaigh-Phluais an Chúipéara.

*Ialtóg Leisler *Nyctalus leisleri**

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga mar a bhaineann siad leis an ialtóg Leisler taispeánta ar Fhíoracha 8.30.1 agus 8.31.1.

Taifid stairiúla

Taifeadadh ialtóga Leisler ar fud Limistéar Staidéir na Scéime mar thaifid brathadóra ialtóige agus taifeadadh iad freisin ag úsáid boscaí ialtóige i gCuan an Roisín, arbh iad an t-aon taifead amháin a bhí ann iad roimhe sin don speiceas seo. I measc na dtaifead braite tá Ollscoil na Gaillimhe (A.P. McCarthy Planning Consultants (2007a), McCarthy, Keville & O'Sullivan (2014a) McCarthy, Keville & O'Sullivan (2014b)), Moycullen and Ballycuirke Lough (Comhairle Contae na Gaillimhe/Oifig Ros Comáin um Dheardh Bóithre Náisiúnta (2011). Toisc go bhfuil an ialtóg seo in ann taisteal i bhfad ó bhaile óna fara gach oíche, ní gá go dtabharfadh taifid bhrathadóra le fios go bhfuil ialtóga ar fara in aice láimhe.

Sainithint Farai

2014 – 2018

Níor taifeadadh aon láthair fara geimhridh in aon cheann de na suirbhéanna don Tionscadal. Thug rianú-raidió a rinneadh ar trí ialtóg a gabhadh in 2014 agus 2015 láithreacha ceithre fhara lae (PTR45, PB134, PBR139, PBR146). Féach Fíor 8.26.7 agus Fíor 8.30.1 le haghaidh shuíomhanna na bhfarai don speiceas seo.

In 2014, gabhadh ialtóg Leisler fireann amháin agus clibeáladh í i gCoillte Mhionlaigh. Thug rianú-raidió le fios gurbh é an fad uasta ar taifeadadh an ceann aonair seo ag taisteal ná 4.85km thar limistéar sealgaireachta de 8.96km² ina raibh limistéar ó dheas Loch Coirib, Abhainn na Gaillimhe agus limistéar Mhionlaigh. Dhá fhara a d'úsáid an ceann seo; teach mór nua-aimseartha feadh Bhóthar Áth Cinn an N84 gar do Bhaile an Phoill agus crann Fuinseoige ar imeall Coillte Mionlach (PTR45) (laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe). Féach Fíor 44 in Aguisín A.8.7.

Gabhadh dhá ialtóg Leisler fhireanna eile, fáinníodh agus clibeáladh iad i gCoill Bhearna sa dara seisiún in 2014. Mar sin féin, níor bailíodh sonraí ach le haghaidh ceann de na hialtóga sin toisc nárbh fhéidir an dara ceann a aimsiú. Maidir leis an ialtóg a bhíodhas in ann a rianú, fuarthas amach go raibh sí ar fara i rith an lae ag dhá theach cónaithe nua-aimseartha ar Bhóthar Cheapaí (PBR139, PBR146). Féach Fíor 3l in Aguisín A.8.9. Bhí limistéar sealgaireachta taifeadta de 13.62km² (MCP) ag an ialtóg seo inar cuimsíodh an limistéar ó dheas de Loch Coirib, feadh chonair Abhainn na Gaillimhe agus limistéar Mhionlaigh.

2023

Aithníodh sé fara ialtóige Leisler ar fud an limistéir staidéir. Sainithníodh na farai sin ó mheascán suirbhéanna iniúchta ar fhoirgnimh/struchtúir, ó shuirbhéanna ar farai maidir le teacht chun cinn, agus ó shonraí a gineadh sa tréimhse 2014-2018.

- PBR196, sainithníodh bungaló ar Bhóthar N84, mar fhara le haghaidh ialtóg Leisler bunaithe ar shuirbhéanna maidir le teacht chun cinn a bheith críochnaithe go déanach i mí na Bealtaine, go déanach i mí an Mheithimh agus i lár mhí Mheán Fómhair 2023. Dhiúltaigh na húinéirí rochtain ar an gcuid inmheánach den fhoirgneamh seo agus dá bhrí sin tháinig sonraí suirbhé a gineadh maidir le teacht chun cinn agus ó iniúchtaí seachtracha amháin. Chonacthas ialtóg Leisler aonair ag filleadh ar an bhfara ag an bhfoirgneamh le linn shuirbhé mhí Mheán Fómhair. Sainithníodh an foirgneamh sin mar fhara measctha d'ialtóg fheascrach coitianta, ialtóg shopránach agus ialtóg Leisler sa tréimhse 2014-2018. Bunaithe ar thorthaí ó 2023, dealraíonn sé nach n-úsáideann speicis ialtóg fheascrach an fara sin faoi láthair ach go bhfuil sé fós á úsáid ag ialtóg Leisler cé go n-úsáideann líon beag den speiceas é ó am go chéile. Is dócha gur fara idirthréimhseach é.

- Rinneadh suirbhé ar PBR226, foirgneamh/struchtúr ar thailte Ollscoil na Gaillimhe, trí huaire ag deireadh mhí an Mheithimh, ag deireadh mhí Iúil agus ag deireadh mhí Mheán Fómhair 2023. Chonacthas ialtóga Leisler aonair ag teacht amach agus/nó ag filleadh ar an bhfara ag an bhfoirgneamh seo ar gach cuairt suirbhé.
- PBR73, Séipéal Naomh Séamus, Páirc na Scean. Aithníodh an foirgneamh seo mar ialtóga Leisler mheasctha agus ialtóga Natterer Myotis nattereri fara in 2014-2018, cé nár logáil aon bhreathnóireacht/taifead ar ialtóga Natterer in 2023. Bhí an foirgneamh faoi réir trí shuirbhé ar leith maidir le teacht amach go luath i mí an Mheithimh, go déanach i mí Iúil agus i lár mhí Mheán Fómhair 2023, agus rinneadh iniúchadh ar an taobh amuigh den fhoirgneamh le haghaidh comharthaí ialtóige ar an bhfara. Dhiúltaigh na húinéirí rochtain inmheánach ar an bhfoirgneamh chun críocha suirbhéireachta. Chonacthas ialtóga ag teacht amach ó thús cloig an fhoirgnimh ar gach cuairt suirbhé, agus 1 ialtóga ag teacht amach i mí an Mheithimh agus i mí Iúil, agus 5 ialtóga ag teacht amach i mí Mheán Fómhair 2023. Maidir leis an líon níos airde teacht amach i mí Mheán Fómhair 2023, d'fhéadfadh sé go mbeadh an foirgneamh níos tábhachtaí mar fhara idirthréimhseach/fómhair don speiceas sin.
- Tugadh tuairisc ar PBR134 agus PBR255 faoin bhforoinn maidir le hialtóga shopránach Pipistrellus pygmaeus thuas. Tá an dá fhara measctha le hialtóga Shopránach agus fara ialtóige Leisler. Níor tugadh faoi deara aon ialtóga Leisler ag teacht amach ó PBR134 in 2023, ach tá an foirgneamh fós oiriúnach d'ialtóga ar an bhfara, ina bhfuil comharthaí d'ialtóga ar an bhfara bunaithe ar iniúchadh inmheánach, agus meastar go bhfuil sé stuama leanúint den fhoirgneamh sin a rangú mar fhara ialtóige de chuid Leisler bunaithe ar fhaisnéis a gineadh idir 2014 agus 2018. Tugadh faoi deara go raibh ialtóga Leisler aonair ag teacht amach ó PBR255 ar shuirbhé amháin ar theacht chun cinn a rinneadh i lár mhí Lúnasa 2023.
- PBR139 – In 2014, rinneadh radairianú ar ialtóga aonair go dtí fara lae ag bungaló cónaithe nua-aimseartha ar Bhóthar na Ceapaí.

Níor sainaitníodh aon láithreán fara geimhridh deimhnithe le haghaidh ialtóga Leisler le linn suirbhéanna a cuireadh i gcrích le linn shéasúir suirbhé 2023, ach taifeadadh ialtóga Leisler le linn stataice Geimhriú Geimhridh a cuireadh i gCaisleán Mionlach PBR06 agus i gCaisleán Bhaile an Bhriotaigh PBR50.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóga

2014 - 2018

Taifeadadh ialtóga Leisler go forleathan ar fud an limistéir staidéir le linn na suirbhéanna ar thraschriosanna siúlta. Mar sin féin, is beag glao a taifeadadh laistigh de na gnáthóga uirbeacha sna ceantair níos forbartha i gCathair na Gaillimhe. Le linn na suirbhéanna a rinneadh idir 2014 agus 2018, taifeadadh an speiceas ag gach láthair brathadóra uathobrithe rud a léiríonn an speiceas forleathan fadréimseach sin le linn a ghníomhaíochtaí sealgaireachta.

Níor taifeadadh aon láthair fara geimhridh in aon cheann de na suirbhéanna don Tionscadal. Thug rianú-raidió a rinneadh ar trí ialtóga a gabhadh in 2014 agus 2015 láithreacha ceithre fhara lae (PTR45, PB134, PBR139, PBR146). Féach Fíor 8.26.7 agus Fíor 8.30.1 le haghaidh shuíomhanna na bhfaraí don speiceas seo.

In 2014, gabhadh ialtóga Leisler fireann amháin agus clibeáladh í i gCoillte Mhionlaigh. Thug rianú-raidió le fios gurbh é an fad uasta ar taifeadadh an ceann aonair seo ag taisteal ná 4.85km thar limistéar sealgaireachta de 8.96km² ina raibh limistéar ó dheas Loch Coirib, Abhainn na Gaillimhe agus limistéar Mionlach.

Dhá fhara a d'úsáid an ceann seo; teach mór nua-aimseartha feadh Bhóthar Áth Cinn an N84 gar do Bhaile an Phoill (PBR134) agus crann Fuinseoige ar imeall Choill Mionlach (PTR45) (laistigh de lorg an N6 GCRR atá beartaithe). Féach Fíor 44 in Aguisín A.8.7.

Rinneadh dhá ialtóga Leisler fhireanna eile a ghabháil, le fáinne agus clibeáilte i gCoill Bhearna sa dara seisiún radairianaithe in 2014. Mar sin féin, níor bailíodh sonraí ach le haghaidh ceann de na hialtóga sin toisc nárbh fhéidir an dara ceann a aimsiú. Maidir leis an ialtóga a bhíodhas in ann a rianú, fuarthas amach go raibh sí ar fara i rith an lae ag dhá theach cónaithe nua-aimseartha ar Bhóthar Cheapaí (PBR139, PBR146). Féach Fíor 31 in Aguisín A.8.9. Bhí limistéar sealgaireachta taifeadta de 13.62km² (MCP) ag an ialtóga seo

inar cuimsíodh an limistéar ó dheas de Loch Coirib, feadh chonair Abhainn na Gaillimhe agus limistéar Mhionlaigh.

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a úsáideadh in 2015 ialtóga Leisler ag 32 láthair (as 42 láthair san iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Thaifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta thar Abhainn na Gaillimhe agus Chairéal Leacaigh (Féach Fíor 8.31.1).

I rith na suirbhéanna pointe trasnaithe, taifeadadh comharthaí de thrasrianta féideartha ag 6 láthair (as 21 láithreán san iomlán) i gcomhair ialtóga Leisler; CP5, CP6, CP8, CP10, CP14, CP15. Tá sé réasúnta glacadh leis nach bhfuil an cur chuige a ghlactar chun trasbhealaí ialtóga a bhrath éifeachtach don speiceas seo. Gheobhadh an dá mhicreafón glaonna macalla móra ialtóga Leisler ag an am céanna agus dá bhrí sin ní fhéadfaí trasrianta a dheimhniú. Mar sin féin, toisc gur ialtóga thapa í seo a eitlíonn go hard meastar nach gcuireann scoilteadh gnéithe ar leibhéal na talún bac chomh mór uirthi (“speiceas aerspáis oscailte” dar le Elmeros *et al.*, 2016).

2023

Thaifead traschroisanna siúlta in 2023 ialtóga Leisler ag 13 láthair traschriosanna (as 15 láthair san iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Thaifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Bóthar Rathúin (T5), Cairéal Leacaigh (T11), agus limistéir Mionlach/Abhainn na Gaillimhe (T9).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a úsáideadh in 2023 ialtóga Leisler ag 50 láthair (as 50 láthair san iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Thaifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta i gCairéal Leacaigh (L33) agus i mBóthar Leitreach (L14) (féach Fíor 8.30.1).

Déantar ialtóga Leisler a rangú mar ialtóga a bhfuil Tábhacht Áitiúil ag baint leo (Luach Níos Airde), de bharr gur speiceas iad atá ina speiceas ‘is Lú Imní’, speiceas a thaifeadtar go minic ar fud Teorainn na Measúnachta, agus infhaighteacht gnáthóige oiriúnaí sa mhórthimpeallacht.

*Ialtóg fheascrach *Pipistrellus pipistrellus**

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga mar a bhaineann siad leis an ialtóga fheascrach taispeánta ar Fhíor 8.34.1 agus Fíor 8.35.1.

Taifid stairiúla

Thaifeadadh ialtóga feascracha ar fud Limistéar Staidéir na Scéime lena n-áirítear tailte Ollscoil na Gaillimhe (A.P. McCarthy Comhairleoir Pleanála (2007a), McCarthy, Keville & O’Sullivan (2014a) McCarthy, Keville & O’Sullivan (2014b)). Ní cosúil gur taifid de láithreáin fhara aon cheann díobh seo agus is taifid a bhíonn iontu go hiondúil ó shuirbhéanna brathadóra ialtóga.

Sainathint áiteanna a úsáidtear sa samhradh

2014 – 2018

Sainathníodh i gcigireachtaí tógála a rinneadh in 2014 agus 2015 ceithre fhara a bhí in úsáid ag ialtóga feascracha. Bhí ceann amháin suite i dteach amuigh i limistéar Bhaile an Dúlaigh (PBR07), fuarthas fara beag de 3-4 ialtóga i scioból mór cóngarach do Bhóthar Thuama an N83 i gCeapach na Boirne (PBR228) agus chonacthas ialtóga aonair ag an mbloc stáblaí i Ráschúrsa na Gaillimhe i mBaile na Bhriotagh (PBR205) agus i mbungalo tréigthe ó thuaidh de Shráidbhaile Bhearna (PBR220). (Féach Fíor 8.35.1).

Gabhadh sé cinn d’ialtóga feascracha i rith an tseisiúin radairianaithe in 2014; péire ag Ollscoil na Gaillimhe, péire ag Campas Spóirt i hOllscoil na Gaillimhe, agus péire ag Coill Mionlach. Cuireadh fáinne agus clib ar na hialtóga fireanna agus baineanna a gabhadh agus rinneadh iad a rianú go dtí a bhfarai lae. Fuarthas an ceann baineann ar fara in dhá fhoirgneamh nua-aimseartha in eastát tithíochta ag Baile an Mhóinín (PBR141, PBR147) ar imeall thiar thuaidh na cathrach, agus fuarthas an ceann fireann ar fara in dhá chró talmhaíochta nua-aimseartha i gCluain Mhic Cáinín (PBR148, PBR149), ó thuaidh de Chairéal Roadstone. Féach ar Fhíor 3F agus 3G in Aguisín A.8.9.

2023

Thaifeadadh trí fhara pipistrelle choiteanna bheaga le linn suirbhéanna maidir le teacht chun cinn in 2023. Tá an dá fhoirgneamh lonnaithe i Mionlach agus thaifeadadh roimhe seo iad mar fharaí oíche crú-ialtóga bheag sa tréimhse 2014-2018.

Is struchtúr geata feiceálach cosúil le caisleán é an chéad fhoirgneamh, PBR156 inar tugadh faoi deara seacht ialtóga fheascraha ag filleadh ar an bhfara i mí an Mheithimh 2023 le linn an chéad dá chuairt suirbhé. Níor taifeadadh aon ialtóga ag teacht amach nó ag filleadh ar fhara ar an dara cuairt agus is dócha gur satailít bheag nó fara idirthréimhseach é seo don speiceas seo.

Is é atá sa dara foirgneamh, PBR83 teaghais nua-aimseartha sainiúil adhmaid-clúdaithe, a aithníodh freisin i 2014 mar fhara oíche do chrú-ialtóga beaga. Comhaireadh trí ialtóga fheascraha ag teacht amach ón bhfoirgneamh sin ar an dara ceann de dhá chuairt suirbhé ag deireadh mhí an Mheithimh 2023. Is dócha freisin gur satailít bheag nó fara samhraidh idirthréimhseach atá san fhoirgneamh seo don speiceas seo.

Is séid í an tríú foirgneamh i gcairéal Leacaigh, PBR252. Tugadh ialtóga fheascrach aonair faoi deara ag eitilt isteach san fhoirgneamh seo agus níor tugadh é faoi deara ina dhiaidh sin ag teacht amach as an foirgneamh. Ar an gcúis sin, glactar leis go n-úsáidtear an foirgneamh mar fhara, agus is dócha gur fara oíche/fara beathaithe é don speiceas.

Níor taifeadadh aon fharáí geimhridh deimhnithe le haghaidh an speicis sin in 2023, ach is eol go mbíonn ialtóga feascraha i scoilteanna an-bheag agus is minic nach féidir a bhfaráí geimhriú geimhridh a shainaithint ar bhealach neamhsciosach nó go mbíonn sé thar a bheith deacair iad a shainaithint go neamhsciosach. Meastar gurb íomchuí caitheamh le faráí samhraidh mar fharáí geimhriú geimhridh a d'fhéadfadh a bheith ann agus iad a mhaolú dá réir sin. Taifeadadh ialtóga feascraha freisin le linn Geimhriú Geimhridh le stataic a cuireadh ag Caisleán Mionlach PBR06, Caisleán Bhaile an Bhriotaigh PBR50, agus Uaimh Cluain na Binne PBR160.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóga

2014 - 2018

Le linn na suirbhéanna a rinneadh idir 2014 – 2018, taifeadadh ialtóga feascraha go forleathan ar fud Limistéar Staidéir na Scéime i rith na suirbhéanna ar thraschriosanna siúlta agus feithicle. Mar sin féin, is beag glaonna a taifeadadh laistigh de limistéir na cathrach, seachas limistéir atá cóngarach d'Abhainn na Gaillimhe. Taifeadadh an speiceas ag gach ceann de na 24 láthair brathadóra uathobrithe in 2014. Déan tagairt do (Fíor 8.37.1) le haghaidh na láithreacha sin.

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a cuireadh in úsáid in 2015 feadh an Tionscadail ialtóga feascraha ag 34 láthair (as 42 láthair san iomlán). Taifeadadh an leibhéal is airde gníomhaíochta i gCairéal Leacaigh (RS13), fálta sceach i bpáirc in aice le Bóthar Thuama an N83 (RS26), fálta sceach in aice le Timpeallán Na Cualacha (RS29) agus feadh fálta sceach ar theorainn Bhóthar Aille, lastuaidh de Shráidbhaile Bhearna (RS40). Déan tagairt do Fíor 8.37.1 le haghaidh na láithreacha de na traschriosanna sin.

I rith na suirbhéanna pointe trasnaithe, taifeadadh taifid trasnaithe féideartha ag 16 láthair d'ialtóga feascraha (as 21 láithreán san iomlán). Taifeadadh níos mó ná 10 dtrasrian fhéideartha don speiceas seo; CP6, CP9, CP10, CP11, CP14, CP15, CP16. Taifeadadh líon sách ard de thrasrianta féideartha ag CP9 (88 trasrian fhéideartha) agus CP10 (630 trasrian fhéideartha). Déan tagairt do Fíor 8.37.1 le haghaidh láithreacha na dtaifead sin.

2023

Thaifead traschriosanna a siúladh in 2023 ialtóga feascraha ag 15 shuíomh traschriosach (as 15 in iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Bóthar na Ceapaí (ó thuaidh ó Pháirc na Ceapaí) (T3), ag Cúil Each (siar ó Chairéal Leacaigh) (T10), agus ag Bóthar Rathúin (T4).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a cuireadh in úsáid in 2023 ialtóga feascraha ag 50 láthair (as 50 san iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Baile an Bhriotaigh (Ráschúrsa na Gaillimhe) (L48), Bóthar na Ceapaí (L8), Cnoc Mhaoil Drise (L50), An Baile Ard Thiar (L5), agus Na Foráí Maola Thiar (L1).

Déan tagairt do Fíor 8.36.1 le haghaidh láithreacha na dtaifead sin.

Tá luach ar an ialtóga fheascrach mar Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde), de bharr gur speiceas lena mbaineann an 'Imní is Ísle', ar speiceas é a thaifeadtar go minic feadh Theorainn na Measúnachta, agus infhaighteacht gnáthóg oiriúnach sa timpeallacht níos leithne.

*Ialtóg shopránach *Pipistrellus pygmaeus**

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga mar a bhaineann siad leis an ialtóg shopránach ar taispeáint ar Fhíor 8.34.1 agus Fíor 8.35.1.

Taifid stairiúla

Taifeadadh an speiceas sin roimhe seo ar fud Limistéar Staidéir na Scéime agus áiríodh taifid ag an Daingean (A.P. McCarthy Planning Consultants, 2007a), Páirc Mhuirlinne (Browne and Fuller, 2009), Coillte Bhearna (Browne et al, 2009), Baile Uí Chuirc (Comhairle Chontae na Gaillimhe/Oifig Ros Comáin um Dhearadh Bóithre Náisiúnta, 2011) agus OÉG (McCarthy, Keville agus O'Sullivan, 2009a, 2014a, 2014b). Sholáthair an NPWS taifead stairiúil freisin d'fhara ó Shráidbhaile Mhionlaigh in 2014 (R. Teasdale, pers. comm, 2015) bhí a fhios go raibh ialtóg aonair ar fara i gCaisleán Mhionlaigh in 2000 (RPS, 2006).

Sainaithint áiteanna a úsáidtear sa samhradh

2014 – 2018

Sainaithníodh 14 fhara d'ialtóg Shopránach ar fud an limistéir staidéir idir 2014 agus 2018. Sainaithníodh na farai sin ó mheascán suirbhéanna iniúchta ar fhoirgnimh/struchtúir, ó shuirbhéanna ar farai maidir le teacht chun cinn, agus ó shonraí a gineadh sa tréimhse 2014-2018.

Sainaithníodh 13 fhara den speiceas seo i gcigireachtaí tógála a rinneadh in 2014, 2015 agus 2016. Bhí siad sin lonnaithe san Áth Buí, Baile an Bhriotaigh, Baile an Dúlaigh, Leitreach, Gort an tSléibhe, Ros Cam, Coill Bhearna, Barr Aile, Troscaigh Thiar, Achadh an Churraigh agus Cúil Each. Bhí seacht gcinn de na láithreacha fara sin ag láithreacha ina raibh foirgnimh agus tithe feirme gan chónaí (PBR196, PBR205, PBR237, PBR241, PBR42, PBR44, PBR49), agus thángthas ar farai i bhfoirgnimh áitithe i gCoill Bhearna (PBR222), eastát cónaithe Achadh an Churraigh (PBR177, PBR255) agus Cúil Each (PBR179).

Chonacthas ialtóg fheasrach amháin ag teacht amach as crann darach (PTR40) i bpáirc suite ó dheas de Chaisleán Mhionlaigh i samhradh 2015.

Féach Fíor 8.24.1 le haghaidh na láithreacha dá dtagraítear thuas.

2023

Sainaithníodh 15 fhara d'ialtóg Shopránach ar fud an limistéir staidéir in 2023.

Ní fhéadfaí suirbhéireacht a dhéanamh in 2023 ar dhá fhoirgneamh, PBR225, bungaló ó lár an fhichiú haois a raibh garrán buaircíneach timpeall air in Troscaigh Thiar, Bearna, agus PBR222, atá suite in aice le Coillte Bearna i gCnoc na Cathrach, toisc gur dhiúltaigh úinéirí na bhfoirgneamh sin rochtain do shuirbhéirí. Shainaithin Scott Cawley an dá fhoirgneamh mar farai d'ialtóg Shopránach bunaithe ar shuirbhéanna a rinneadh idir 2014 agus 2018: Sainaithníodh PBR225 mar fhara máithreachais fhéideartha; PBR222 mar fhara beag idirthréimhseach de 1-2 ialtóg. Maidir le breithmheas ar na foirgnimh sin ó na tailte is gaire atá inrochtana don phobal in 2023, tá siad fós réasúnta gan athrú agus tá siad fós oiriúnach le haghaidh ialtóga ar an bhfara, agus ar na cúiseanna sin áiríodh iad mar farai.

- PBR267: Aithníodh bungaló traidisiúnta ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín lastuaidh d'eastát Fána Buí go coimeádach mar fhara d'ialtóg Shopránach in 2023. Rinneadh suirbhé ar an bhfoirgneamh sin faoi dhó go luath i mí Lúnasa agus i lár mhí Mheán Fómhair 2023 agus cé nár tugadh faoi deara aon ialtóg shopránach ag teacht amach as, taifeadadh é mar fhara in 2014-2018 agus coinníonn sé a oiriúnacht chun gníomhú mar fhara beag don speiceas sin.

Sainaithníodh trí fhoirgneamh mar farai d'ialtóg shopránach in 2023 ar bhonn iniúchtaí seachtracha agus suirbhéanna maidir le teacht chun cinn a rinneadh:

- PBR145: Bungaló traidisiúnta i Sráidbhaile Chaisleán an Gharraí. Dhiúltaigh na húinéirí rochtain a thabhairt do shuirbhéirí chun iniúchadh inmheánach a dhéanamh ar an bhfoirgneamh seo. Rinneadh trí shuirbhé maidir le teacht amach a rinneadh as an bhfoirgneamh seo, le 10 n-ialtóg ag teacht amach ar an gcéad suirbhé go luath i mí Iúil, naoi n-ialtóg ag teacht amach i lár mhí Iúil agus gan aon ialtóg ag teacht amach i lár mhí Mheán Fómhair. Is dócha go mbeidh an foirgneamh seo ina fhoirgneamh beag le haghaidh fara máithreachais nó samhraidh ar bhonn torthaí na suirbhéanna seo.

- PBR261: Áit chónaithe nua-aimseartha sna Foráí Maola Thiar. Dhiúltaigh na húinéirí rochtain a thabhairt do shuirbhéirí chun iniúchadh inmheánach a dhéanamh ar an bhfoirgneamh seo. Chonacthas ialtóg shopránach aonair amháin ag filleadh ar an bhfara faoi fhleascadh i gcúinne thiar theas an fhoirgnimh seo ar shuirbhé a rinneadh ag deireadh Mheitheamh 2023. Ní fhacthas aon ialtóg ag teacht amach sa dara cuairt suirbhé ag deireadh Mheithimh, agus is dóchúil go bhfeidhmíonn an foirgneamh mar fhara oíche/lae nó fara idirthréimhseach.
- PBR238: Teach feirme traidisiúnta tréigthe ar Bhóthar Bhaile an Mhóinín le rosán crann mórthimpeall air. Ní dhearnadh iniúchadh inmheánach ar thaobh istigh an fhoirgnimh seo ar chúiseanna sláinte agus sábháilteachta. Chonacthas ialtóg shopránach aonair ag teacht amach as an bhfoirgneamh seo le linn suirbhé aonair maidir le teacht amach a rinneadh ag tús Lúnasa 2023.

Sainaithníodh naoi bhfoirgneamh mar fharaí Ialtóg Shopránach in 2023 ar bhonn iniúchtaí seachtracha agus inmheánacha ar na foirgnimh sin chomh maith le suirbhéanna maidir le teacht amach a rinneadh:

- PBR53: Foirgneamh caisleáin i Sráidbhaile an Chaisleáin Ghearr. Rinneadh trí chomhaireamh ar leithligh maidir le teacht amach ar an bhfoirgneamh seo i lár Mheithimh, ag tús Iúil, agus ag tús Meán Fómhair 2023. Chonacthas dhá ialtóg ag teacht amach as an struchtúr le linn chuairt Mheitheamh 2023.
- PBR134: Teach cónaithe nua-aimseartha ar an taobh thiar den N84 in aice le Cairéal Mór. Chonacthas ialtóg aonair ag teacht amach le linn an chéad cheann de dhá shuirbhé a rinneadh ar an bhfoirgneamh seo i lár Lúnasa agus ag tús Meán Fómhair 2023. Sainaithníodh salachar freisin san fhoirgneamh, agus sainaithníodh é mar fhara ialtóg Leisler sa tréimhse 2014-2018.
- PBR179: Teach cónaithe nua-aimseartha ar Bhóthar Chúil Each i Mionlach. Chonacthas trí ialtóg shopránach ag teacht amach as an bhfoirgneamh seo le linn suirbhé aonair maidir le teacht amach a rinneadh ag tús Meán Fómhair 2023. Taifeadadh an foirgneamh seo mar fhara ialtóg sa tréimhse 2014-2018 agus is dóchúil gur fara máithreachais é d'ialtóga sopránacha.
- PBR248: Teachín ceann tuí ar bhóithrín ó thuaidh ó Shráidbhaile an Chaisleáin Ghearr. Chonacthas líon beag ialtóg ag teacht amach as an bhfoirgneamh seo.
- PBR250: Bungaló tréigthe ar Bhóthar Áth Cinn an N84. Rinneadh trí shuirbhé maidir le teacht amach ar an bhfoirgneamh seo i lár Iúil, ag deireadh Iúil, agus i lár Meán Fómhair 2023. Chonacthas trí ialtóg ag teacht amach as an bhfoirgneamh i Meán Fómhair 2023 agus ar an mbonn sin is dóchúil gur fara beag lae/oíche nó idirthréimhseach atá ann.
- PBR255: Bungaló nua-aimseartha siar ó champas Ollscoil na Gaillimhe in eastát tithíochta Achadh an Churraigh. Rinneadh suirbhé amháin maidir le teacht amach ar an bhfoirgneamh seo, ina bhfacthas cúig ialtóg (4 ialtóg shopránacha agus ialtóg Leisler *Nyctalus leisleri* amháin) ag teacht amach as an bhfoirgneamh.
- PBR256: Bungaló nua-aimseartha siar ó champas Ollscoil na Gaillimhe ar Bhóthar an Chlocháin an N59. Sainaithníodh an foirgneamh seo cheana mar fhara Ialtóg fhadchluasach dhonn *Plecotus auritus* in 2014-2018. Rinneadh dhá shuirbhé maidir le teacht amach ar an bhfoirgneamh seo ag deireadh Iúil agus i lár Lúnasa 2023, faoi seach. Chonacthas líon beag ialtóg shopránach ag teacht amach as na foirgnimh gach uair (1 ialtóg i mí Iúil, 2 ialtóg i mí Lúnasa).
- PBR288: Cró feirme i mbaile fearainn Troscaigh Thiar. Chonacthas ialtóg aonair ag teacht amach le linn cuairt aonair ag deireadh Lúnasa 2023.
- PBR177: Foirgneamh cónaithe ar eastát Achadh an Churraigh. Chonacthas ialtóg aonair ag teacht amach le linn cuairt aonair i Meán Fómhair 2023. Sainaithníodh an foirgneamh seo cheana mar fhara ialtóg Shopránach in 2014-2018 (Teacht amach agus Athiontráil 12 ialtóg).

Níor deimhníodh aon bhreathnú geimhriúcháin i rith an gheimhridh ar an speiceas seo le linn suirbhéanna geimhriúcháin, cé go bhfuil a fhios, cosúil leis an ialtóg fheascrach, go ndéanann an ialtóg seo fara i láithreacha nach bhfuil inrochtana do shuirbhéirí ar bhealaí neamhscriosacha, e.g. idir cuasbhallaí bloic agus faoi thíleanna dín.

Go minic bíonn na farái seo san fhoirgneamh céanna le fara samhraidh. Ar an gcúis sin, táthar ag caitheamh le foirgneamh ar bith atá liostaithe mar fhara ialtóg shopránach go coimeádach mar fhara geimhriúcháin féideartha don speiceas.

Taifeadadh ialtóga sopránacha freisin le linn Geimhriúcháin le brathadóirí socra a cuireadh ag Caisleán Mhionlaigh PBR06 agus Caisleán Bhaile an Bhriotaigh.

Féach Fíor 8.35.1 le haghaidh na láithreacha dá dtagraítear thuas.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóg

2014 - 2018

Le linn na suirbhéanna a rinneadh idir 2014 – 2018, taifeadadh ialtóga sopránacha go forleathan ar fud Limistéar Staidéir na Scéime i rith na suirbhéanna ar traschriosanna siúlta agus feithicle. Mar sin féin, is beag gairmeacha a taifeadadh laistigh de na limistéir is forbartha laistigh de Chathair na Gaillimhe seachas limistéir atá cóngarach d'Abhainn na Gaillimhe. Taifeadadh na speicis sin ag gach 24 láthair brathadóra uathobrithe a bhí ag obair in 2014.

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2015 ialtóg shopránacha ag 37 (as iomlán 42) áit feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta gar d'Abhainn na Gaillimhe (RS1 agus RS2), gar d'fhara deimhnithe in Eastát Tithíochta Achadh an Churraigh (RS8) agus fál sceach cóngarach do Thimpeallán Chúil Each (RS29) atá ann cheana. Léirítear i bhFíor 8.37.1 ionaid na suirbhéanna sin.

I rith na suirbhéanna pointe trasnaithe, taifeadadh gníomhaíocht ialtóg, rud a thug le fios go bhféadfadh trasrianta a bheith ag gach 21 láthair suirbhé le haghaidh ialtóg shopránach. Thaifead trí cinn déag de láithreáin feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe níos mó ná 10 dtaifead trasrianta féidir le haghaidh an speicis seo.

Féach Fíor 8.37.1 le haghaidh na láithreacha dá dtagraítear thuas.

2023

Thaifead traschriosanna siúlta in 2023 ialtóga sopránacha ag 15 (as iomlán 15) láthair traschriosach feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Mionlach/Abhainn na Gaillimhe (T9), ag Cúil Each (siar ó Chairéal Leacaigh) (T10), agus ag Cairéal Leacaigh (T11).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2023 ialtóga sopránacha ag 50 (as iomlán 50) láthair feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Daingean (L21) (in aice le Club Haca na bPáirceanna Glasa), Mionlach/Abhainn na Gaillimhe (L23), agus ag Cnoc Mhaoil Drise L50 (in aice le Timpeallán Chúil Each).

Taifeadadh gníomhaíocht shuntasach d'ialtóga sopránacha freisin ó thuaidh ó Pháirc na Ceapaí (L6), Baile an Phoill (L37 & L38) (soir ó Chairéal Leacaigh), agus An Caisleán Gearr (L40 in 2023).

Féach Fíor 8.36.1 le haghaidh na láithreacha dá dtagraítear thuas.

Tá luach ar an ialtóg shopránach mar Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde), de bharr gur speiceas lena mbaineann an 'Imní is Ísle', speiceas a thaifeadtar go minic feadh Theorainn na Measúnachta, agus infhaighteacht gnáthóg oiriúnach sa timpeallacht níos leithne.

Ialtóga Natúisias *Pipistrellus nathusii*

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga mar a bhaineann siad leis an ialtóg Natúisias taispeánta ar Fhíor 8.32.1 agus Fíor 8.33.1.

Taifid stairiúla

Is é seo an t-aon speiceas ialtóg nár taifeadadh roimhe seo i Limistéar Staidéir na Scéime. Níl ach taifead amháin ar leibhéal contae i mbreathnú ad-hoc a rinneadh in Uachtar Ard in 2007, dar le bunachar sonraí Chaomhnú Ialtóg Éireann.

Níor aimsíodh aon fharái don speiceas seo.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóg

2014 - 2018

Le linn na suirbhéanna a rinneadh idir 2014 – 2018, taifeadadh ialtóga Natúisias i rith na suirbhéanna ar traschriosanna siúlta agus feithicle in 2014 ach ní raibh siad chomh coitianta leis an dá speiceas eile *Pipistrellus*. Taifeadadh iad i limistéar talamh feirme soir ó Pháirc Teicneolaíochta na Gaillimhe, Coill Bhearna, Lochanna Chúil Each agus Leitreach.

Taifeadadh an speiceas ag 20 (as iomlán 24) láthair brathadóra uathobrithe in 2014, cé nach raibh siad le feiceáil chomh minic leis an speiceas *Pipistrellus* eile ach tugadh le fios go raibh an speiceas níos forleithne ná mar a taispeánadh sna trasrianta siúlta agus feithicle. I measc na láithreán leis an líon is airde gairmeacha bhí S20, S16, S21 agus S06, a bhí suite timpeall ar Abhainn na Gaillimhe. Féach Fíor 8.37.1 chun ionaid na dtaifead sin a fháil.

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2015 feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe ialtóga Natúisias ag áit amháin (as iomlán 42), i gCairéal Leacaigh (RS13), áit ar taifeadadh dhá ghairm.

I rith na suirbhéanna pointe trasnaithe, taifeadadh fianaise ar ialtóga Natúisias ag trasnú an N6 GCRR atá beartaithe ag CP14 agus CP20 (2 amach as iomlán 21). Níor taifeadadh ach “pasanna” aonair.

2023

Thaifead traschriosanna siúlta in 2023 ialtóga Natúisias ag ceithre (as iomlán 15) láthair traschriosach feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Daingean/Tailte Spóirt Ollscoil na Gaillimhe (T8), agus Cairéal Leacaigh (T10 agus T11).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2023 ialtóg Natúisias ag 41 (as iomlán 50) láthair feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta le linn Geimhriúcháin le brathadóirí socra a cuireadh ag Caisleán Mhionlaigh PBR06. Thaifead an 50 brathadóir socair eile a úsáideadh fígiúirí aondigite d’ialtóg Natúisias, taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ó thuaidh ó Bhóthar Leitirí (L17), Cúil Each (L28 & 27), agus limistéar Mhionlaigh/Chúil Each (L26) in aice le hAbhann na Gaillimhe. Féach Fíor 8.36.1 chun ionaid na dtaifead sin a fháil.

Níor taifeadadh aon fhara don speiceas seo in 2023, ach mar a tugadh faoi deara thuas, taifeadadh glaonna Natúisias le linn Geimhriúcháin ag an mbrathadóir socair ag Caisleán Mhionlaigh PBR06.

Laistigh d’Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP arna dhátú an 22 Meitheamh 2021, meastar go bhfuil Tábhacht Chontae ag ialtóg Natúisias “*de bharr meastacháin daonra scaipthe an speicis seo in Éirinn*”. Measadh go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag an speiceas seo i TMTT 2018. Is í tuairim ghairmiúil na n-údar, gur cheart an luach sin a bheith ar ialtóg Natúisias go fóill, i.e. mar Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde), de bharr gur speiceas lena mbaineann an ‘Imní is Ísle’, speiceas a thaifeadtar feadh formhór Theorainn na Measúnachta, agus infhaighteacht gnáthóg oiriúnach sa timpeallacht níos leithne.

Speiceas feascrach gan aithint *Pipistrellus* sp.

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga mar a bhaineann siad le hialtóga Feascracha taispeánta ar Fhíor 8.34.1 agus Fíor 8.35.1.

Bíonn an neart glao is airde le haimsiú ó mhacalla ag an ialtóg fheascrach ag 45kHz agus ag an ialtóg shopránach ag 55kHz. Ní féidir speicis ialtóg Fheascrach a aimsítear ó mhacall idir 48 agus 52kHz a aithint go cruinn lena nglaoch agus déantar cur síos orthu mar speicis den ialtóg Fheascracha “gan aithint”.

Sainaitheint áiteanna a úsáidtear sa samhradh

2014 - 2018

Níor taifeadadh aon fharaí geimhridh don speiceas sin.

Taifeadadh dhá fhara den ialtóg Fheascrach gan aithint i rith cigireachtaí tógála in 2014 agus 2015. Aimsíodh fara nárbh eol a líon i dteach feirme siar ó shráidbhaile Bhearna (PBR224) i rith suirbhé inmheánach agus aimsíodh salachar ialtóg fheascrach gan aithint i mbungaló laistigh de thailte Ráschúrsa na Gaillimhe i mBaile an Bhriotáigh (PBR242).

Chonacthas ialtóg fheascrach gan aithint le hionscóp i scoilt i gcrann fuinseoige (PTR54) i scrobarnach choill ar chosán aolchloiche lonnaithe ó thuaidh de Lochanna Chúil Each in 2015.

Léirítear i bhFíor 8.35.1 ionaid na dtaifead sin.

2023

Taifeadadh cúig fhara den ialtóg Fheascrach gan aithint i rith suirbhéanna maidir le teacht amach in 2023.

- PBR229: sainaithníodh bungaló traidisiúnta amach ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín mar fhara d'ialtóg fheascrach bunaithe ar shuirbhéanna maidir le teacht amach a rinneadh i lár Meitheamh, tús Lúnasa agus lár Meán Fómhair 2023. D'fhill ialtóg fheascrach amháin chuig an bhfara ag an mbungaló i Meán Fómhair 2023. Meastar gur fara traidisiúnta d'ialtóg fheascrach atá san fhara seo.
- PBR50: Sainaithníodh Caisleán Bhaile an Bhriotaigh mar fhara do speiceas ialtóg fheascrach, bunaithe ar shuirbhéanna maidir le teacht amach a rinneadh i Meitheamh 2023.
- Sainaithníodh PBR205_ST1, PBR205_ST10, agus PBR205_ST9 ag Bloc Stáblaí Ráschúrsa na Gaillimhe Caisleán mar fharaí do speiceas ialtóg fheascrach, bunaithe ar shuirbhéanna maidir le teacht amach a rinneadh idir Meitheamh – Lúnasa 2023.

Níor taifeadadh aon fhara geimhridh don speiceas seo, ach mar a luadh roimhe seo, áfach, tá a fhios go dtéann speiceas feascrach i bhfolach i bpáirteanna neamh-inrochtana d'fhoirgnimh a fheidhmíonn mar fharaí samhraidh freisin, agus dá bhrí sin caitear le gach fara samhraidh mar fhara geimhriúcháin féideartha.

Taifeadadh ialtóga feascraha freisin le linn Geimhriúcháin le brathadóirí socra a cuireadh ag Caisleán Mhionlaigh PBR06, Caisleán Bhaile an Bhriotaigh PBR50 (uimh. 8) agus Pluais Chluain na Binne PBR160.

Taifeadadh ialtóga sopránacha freisin le linn Geimhriúcháin le brathadóirí socra a cuireadh ag Caisleán Mhionlaigh PBR06 agus Caisleán Bhaile an Bhriotaigh.

Taifeadadh na leibhéil is airde ialtóg fheascrach le linn Geimhriúcháin le brathadóirí socra a cuireadh ag Caisleán Mhionlaigh PBR06.

Léirítear i bhFíor 8.34.1 ionaid na dtaifead sin.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóg

2014 - 2018

Le linn shuirbhéanna a rinneadh idir 2014 – 2018, taifeadadh glaonna ialtóg nach bhféadfaí a shannadh d'ialtóga Fheascraha nó Shopránacha go forleathan ar fud an limistéir staidéir i rith na suirbhéanna ar traschriosanna siúlta agus feithicle in 2014. Taifeadadh an ghníomhaíocht ab airde gar d'Abhainn na Gaillimhe (RS1), Cairéal Leacaigh (RS13) agus feadh fál sceach gar do Shráidbhaile an Chaisleáin Ghearr (RS19). Féach Fíor 8.37.1 chun ionaid na dtaifead sin a fháil.

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2015 ialtóg fheascrach neamhaitheanta ag 32 suíomh (as 42 in iomlán) feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh an ghníomhaíocht ab airde gar d'Abhainn na Gaillimhe (RS1), Cairéal Leacaigh (RS13) agus feadh fál sceach gar do Shráidbhaile an Chaisleáin Ghearr (RS19). Féach Fíor 8.37.1 chun ionaid na dtaifead sin a fháil.

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2015 ialtóg fheascrach neamhaitheanta ag 32 (as iomlán 42) láthair feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. I rith na suirbhéanna pointe trasnaithe, taifeadadh trasnuithe féideartha a thug gníomhaíocht ialtóg le fios ag 14 (amach as iomlán 21) láithreán don speiceas ialtóg fheascrach gan aithint. Thaifead dhá láthair níos mó ná 10 dtaifead trasnaithe fhéideartha don ghrúpa speiceas seo: CP9 agus CP10.

2023

Thaifead traschriosanna siúlta in 2023 speiceas ialtóg fheascrach ag láthair amháin (as iomlán 15) traschriosach feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh an ghníomhaíocht ag Cúil Each, siar ó Chairéal Leacaigh (T10).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2023 ialtóg fheascrach neamhaitheanta ag 1 (as iomlán 50) láthair feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh an ghníomhaíocht ag Daingean/Tailte Spóirt Ollscoil na Gaillimhe (L22) (gach ceann i Meán Fómhair 2023).

Léirítear i bhFíor 8.36.1 ionaid na dtaifead sin.

*Ialtóg fhadchluasach dhonn *Plecotus auritus**

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga mar a bhaineann siad leis an ialtóg fhadchluasach dhonn taispeánta ar Fhíoracha 8.32.1 agus 8.33.1.

Taifid stairiúla

Thaifead sonraí bonnlíne, a cuireadh i láthair i gcáipéisí a thacaíonn le hiarratais phleanála i Limistéar Staidéir na Scéime, fara den ialtóg fhadchluasach dhonn de bhreis is 20 ialtóg i gCaisleán Mhionlaigh (RPS, 2006) cé nár taifeadadh é sin i rith na sraithe reatha suirbhéanna. Tá a fhios go mbíonn an speiceas coitianta agus forleathan seo i gCoill Mhuirlinne (Browne agus Fuller, 2009), Campas Ollscoil na Gaillimhe (McCarthy, Keville agus O'Sullivan. (2014a)), Clydagh Bridge agus Baile Uí Chuirc (ó thuaidh de Limistéar Staidéir na Scéime) (Comhairle Chontae na Gaillimhe/Oifig Ros Comáin um Dhearadh Bóithre Náisiúnta. (2011). Taispeánann taifid Chaomhnú Ialtóg Éireann don speiceas sin líon beag taifead i Limistéar Staidéir na Scéime.

Sainathint farai

2014 – 2018

Taifeadadh 27 fara den speiceas seo i rith na gcigireachtaí tógála in 2014-2017. Bhí seacht gcinn de na farai in ann tacú le coilíneachtaí máithreachais; teach tréimhse ar Bhóthar Leitrí (PBR49), Caisleán Mhuirlinne (PBR51), bungaló tréigthe ar an R338 go dtí Órán Mór (PBR89), scioból ar an R399 soir ó Bhaile an Bhriotaigh (PBR100), áiléar dhá theach in Eastát Tithíochta Achadh an Churraigh (PBR178, PBR256) agus teach nua-aimseartha in Eastát Tithíochta The Heath (PBR173).

Rangaíodh dhá cheann déag d'fharai mar fharai oíche, ach níor rangaíodh na hocht gcinn eile. Thángthas ar na farai oíche sna háiteanna seo a leanas: teach tréigthe gar do Chlub Rugbaí na gCorantach (PBR21), teach tréigthe in Rockmount (PBR15), trí theach amuigh tréigthe gar do Loch an Dúlaigh (PBR17, PBR25, PBR111), teach amuigh agus bealach isteach i Mionlach (PBR82, PBR156), teach nua-aimseartha nach raibh críochnaithe i nGort an tSléibhe (PBR138), scioból i mBarr Aille (PBR217), scioból sa Gharrán (PBR194), agus teachín i mBaile an Teampaill (PBR105).

I rith an rianú-raidió i mí Lúnasa 2014, gabhadh ceithre ialtóg fhadchluasach dhonn; dhá ialtóg ag Coill Bhearna, ialtóg amháin ag Coill Mhionlaigh, agus ialtóg amháin ag Pluais an Chúipéara. Cuireadh tarchuradóir raidió ar an ialtóg fhadchluasach dhonn bhaineann a gabhadh ag Pluais an Chúipéara agus rianaíodh í chuig a fara lae; bungaló sa Chaisleán Gearr (PBR145). Sa chomhaireamh a rinneadh ar ialtóga a tháinig amach chonacthas sé ialtóg ag fágáil an fhara. Toisc gur ialtóg fhásta bhaineann a bhí anseo gach seans go raibh an foirgneamh seo á úsáid mar fhara máithreachais. Rianaíodh an ialtóg seo i rith sheisiún rianú-raidió mhí Mheán Fómhair 2014 agus fuarthas amach go rabhthas ar fara arís agus arís eile sa bhungaló céanna. Taifeadadh an ialtóg oíche amháin ar fara i gcorrán liag idir Sráidbhaile Mhionlaigh agus Caisleán Mhionlaigh (PBR156) i rith báisteach throm. Ba é an fad comaitéireachta uasta a taifeadadh don cheann seo in oíche amháin ná 4.07km. Cuimsíodh sa limistéar sealgaireachta de 2.18km² (MCP) go príomha an tsráidbhaile ina raibh Pluais an Chúipéara lonnaithe ach freisin timpeall ar Loch Bhaile an Dúlaigh. Feic Fíor 3A in Aguisín A.8.9 agus Fíor 46 in Aguisín A.8.7.

I bhFíor 8.33.1 taispeántar ionaid na dtaifead fara sin.

2023

Sainathníodh seacht bhfara den speiceas seo in 2023. Sainathníodh na farai sin ó mheascán suirbhéanna cigireachta ar fhoirgnimh/struchtúir, ó shuirbhéanna ar fharai a tháinig chun cinn, agus ó shonraí a gineadh idir 2014 - 2018:

- PBR173, teach nua-aimseartha in Eastát Tithíochta The Heath (PBR173). Deimhníodh salachar ialtóg fhadchluasach dhonn (arna dheimhniú le seicheamhú DNA)/méid mór, ceaptar gur fara máithreachais atá ann, i suirbhéanna a rinneadh le linn 2014 - 2018.

- Sainaitníodh PBR192, foirgneamh cónaithe nua-aimseartha ó thuaidh ó Bhóthar Thuama an N83, mar fhara Ialtóg fhadchluasach dhonn bunaithe ar fhionnachtain salachair le linn iniúchtaí inmheánacha ar fhoirgnimh in 2014 - 2018. Dhiúltaigh úinéirí an fhoirgnimh rochtain a thabhairt do shuirbhéirí chun iniúchtaí teacht amach, seachtracha nó inmheánacha a dhéanamh ar an bhfoirgneamh in 2023, agus níorbh fhéidir suirbhé a dhéanamh ar an bhfoirgneamh ó na limistéir in aice láimhe de thailte atá inrochtana go poiblí de bharr go bhfuil sé chomh fada siar ó thaobh an bhóthair. Bunaithe ar athbhreithniú ar an réam ag úsáid íomhánna ón aer agus google street maps, is cosúil go bhfuil sé fós i riocht mar a chéile le 2018 agus dá bhrí sin glactar leis go bhfuil sé fós ina fhara d'ialtoga fadchluasacha donna.
- Sainaitníodh PBR204, bungaló tréigthe ar thaobh thoir Bhóthar Áth Cinn an N84 mar fhara ialtóg fhadchluasach dhonn *Plecotus auritus* in 2014 - 2018 bunaithe ar shainaithint salachar taobh istigh den fhoirgneamh. Cuireadh trí shuirbhé maidir le teacht amach ar leithligh i gcrích ag deireadh Bealtaine, lár Meitheamh, agus lár Meán Fómhair 2023, agus chonacthas ialtóg fhadchluasach dhonn amháin ag teacht amach i rith shuirbhé an Mheithimh.
- PBR215, scioból féir ó dheas ó PBR215 i dTroscaigh Thiar a bhí faoi réir trí shuirbhé ag deireadh Lúnasa 2023 lena n-áirítear iniúchadh foirgnimh inmheánach agus seachtrach agus suirbhéanna teacht amach. Tá scrobarnach fásra tiubh mórthimpeall ar an bhfoirgneamh ar an taobh ó dheas agus theorannaigh sé sin infheictheacht gach cuid den fhoirgneamh. Mar sin féin, sainaitníodh an foirgneamh mar fhara speicis ialtóg fhadchluasach dhonn/*Myotis* bunaithe ar theacht amach dhá ialtóg le linn an chéad chuairt suirbhé.
- PBR216, teach amuigh beag ar chúl réadmhaoin chónaithe i dTroscaigh Thiar. Chonacthas ialtóg fhadchluasach dhonn aonair ag filleadh chuig an bhfara le linn an chéad cheann de dhá shuirbhé a rinneadh ar an bhfoirgneamh seo ag deireadh Lúnasa 2023.
- Fara measctha d'ialtóg fhadchluasach dhonn agus ialtóg shopránach atá in PBR267, bungaló traidisiúnta, agus déantar cur síos air faoi fhochuid ialtóg shopránach *Pipistrellus pygmaeus* thuas. Fara beag é seo agus chonacthas ialtóg fhadchluasach dhonn amháin ag fara faoi chlár binne ar chúl an fhoirgnimh.
- PBR82, foirgneamh lasmuigh agus bealach áirseach i Mionlach. Arna shainaithint ar dtús mar fhara oíche do chrú-ialtoga beaga (1 ialtóg) in 2014 le linn radairianaithe, ach bhí Ialtoga fadchluasacha donna agus ialtoga Natterer i láthair freisin. Tá sé fós oiriúnach agus in ainneoin éagmais aon fhianaise úsáide in 2023 tá sé á shannadh go coimeádach mar fhara oíche d'Ialtoga fadchluasacha donna agus speiceas eile ialtóg a sainaitníodh roimhe seo san fhara.

Ní fhacthas aon fhara geimhriúcháin don speiceas seo in 2023, ach taifeadadh Ialtoga fadchluasacha donna le linn Geimhriúcháin le brathadóirí socra a cuireadh ag Pluais Chluain na Binne PBR160.

Léirítear i bhFíor 8.32.1 ionaid na dtaifead sin.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóg

2014 - 2018

Le linn na suirbhéanna a rinneadh idir 2014 – 2018, níor taifeadadh ialtoga fadchluasacha donna ach ag dhá láthair i rith na traschriosanna siúlta agus feithicle ach is gnáth-thorthaí iad sin don speiceas ialtóg seo a bhfuil a ghlaoch an-íseal ó mhacall agus a bhfuil sé deacair dá bhrí sin brathadóir ialtóg heitridín a phiocadh suas ar traschrios atá ag bogadh. Mar sin féin, taifeadadh iad ag 18 (amach as iomlán 24) láthair brathadóra uathoibrithe in 2014, ag tabhairt le fios go bhfuil an speiceas sách forleathan i Limistéar Staidéir na Scéime, ag teacht le torthaí na suirbhéanna fara samhraidh.

Níor taifeadadh na brathadóirí uathoibrithe a bhí ag obair in 2015 ialtoga fadchluasacha donna ach ag dhá (amach as iomlán 42) láithreán feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe, gar do Abhainn na Gaillimhe (RS1 agus RS7).

2023

Níor thaifead traschriosanna siúlta in 2023 aon Ialtoga fadchluasacha donna ar fud an 15 láthair traschriosach feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe.

Ach, thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2023 Ialtóga fadchluasacha donna ag 47 (as iomlán 50) láthair feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Baile an Phoill/An Caisleán Gearr(L38 agus L37) agus Cairéal Leacaigh (L32 agus L33).

Léirítear i bhFíor 8.36.1 ionaid na dtaifead sin.

Laistigh d’Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP arna dhátú an 22 Meitheamh 2021, meastar go bhfuil Tábhacht Chontae ag ialtóg fhadchluasach dhonn *“de bharr meastacháin daonra dóchúil níos airde i gContae na Gaillimhe i gcomparáid le limistéir eile den tír”*. Measadh go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag an speiceas seo i TMTT 2018. Is í tuairim ghairmiúil na n-údar, gur cheart an luach sin a bheith ar ialtóg fhadchluasach dhonn go fóill, i.e. mar Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde), de bharr gur speiceas lena mbaineann an ‘Imní is Ísle’, mar gur speiceas é a thaifeadtar go coitianta ar fud na hÉireann, agus infhaighteacht gnáthóg oiriúnach sa timpeallacht níos leithne.

Speiceas ialtóg myotis

Tá torthaí na suirbhéanna ar ialtóga, mar a bhaineann siad leis an leibhéal géinis *Myotis*, taispeánta ar Fhíoracha 8.32.1 agus 8.33.1.

Áirítear leis an ngéinis *Myotis* trí speiceas ialtóg atá cónaitheach in Éirinn: Ialtóg Daubenton *Myotis daubentonii*, ialtóg Natterer *M. nattereri* agus an ialtóg ghiobach *M. mystacinus*. Bíonn deacracht ann idirdhealú a dhéanamh idir na hialtóga a úsáideann a nglaoanna ó mhacalla toisc go mbíonn cosúlacht eatarthu. Dá bhrí sin, tá siad rangaithe le chéile ar mhaithe leis na torthaí sin a thuairisciú.

Taifid stairiúla

Tuairiscíodh i staidéir roimhe seo ar ialtóga níos mó ná 20 ialtóg Daubenton ar fara san éadan ó dheas de Chaisleán Mhionlaigh in 2000. Níor taifeadh aon fhara in 2005 agus 2006, ach taifeadh ialtóga ag sealgaireacht. Taifeadh níos lú ná 30 ialtóg Natterer ar fara i dtithe amuigh de chuid Chaisleán Mhionlaigh in 2000 ach níor taifeadh aon fhara in 2005 agus 2006 ((RPS, 2006). Taifeadh ialtóga *Myotis* ar Champas Spóirt Ollscoil na Gaillimhe (McCarthy, Keville & O’Sullivan (2014). Bhí taifead stairiúil d’fhara d’ialtóga Natterer freisin ag Eaglais san Séamus, Páirc na Sceach. Taifeadh ialtóga Natterer freisin mar chuid de na suirbhéanna a rinneadh le haghaidh na Scéime Bóthair R336 go N59 a bhí beartaithe (RPS, 2013a). Taifeadh ialtóga Daubenton ar Abhainn na Gaillimhe ó thailte Ollscoil na Gaillimhe (McCarthy, Keville agus O’Sullivan. (2014a, 2014b)) agus freisin i bhformhór sruthchúrsaí laistigh den chathair agus timpeall ar na ceantair máguaird. Feictear an speiceas sin go minic timpeall ar Ardeaglais na Gaillimhe i rith siúlóidí ialtóg ag Grúpa Ialtóg na Gaillimhe (C. Carlin, pers comm 2015).

Is annamh a thaifeadtar an ialtóg ghiobach sa limistéar agus níl againn ach taifid ad-hoc ó Chaomhnú Ialtóg Éireann.

Sainaitint farai

2014 – 2018

Taifeadh ceithre fhara ialtóg Natterer i rith na gcigireachtaí ar fhoirgnimh in 2015 (PBR17, PBR20, PBR64, PBR82). Deimhníodh na farai sin bunaithe ar shalachar a bheith ann, a ndearnadh anailís orthu ag úsáid seicheamhú DNA le deimhniú go raibh an speiceas ann.

Fuarthas amach i suirbhé maidir le teacht amach a rinneadh ar Chaisleán Mhionlaigh (PBR06), an 8 Iúil 2014, go raibh ialtóg Daubenton fós ar fara sa chaisleán. Measadh go raibh níos lú ná 20 ialtóg ann.

I rith an rianú-raidió a rinneadh i mí Lúnasa 2014, gabhadh naoi gcinn d’ialtóga Daubenton (ceann baineann agus ocht gcinn fireanna) i gCoill Mhionlaigh agus gabhadh ialtóg Daubenton fireann amháin ag Pluais an Chúipéara. Clibeáladh agus rianaíodh ceann de na hialtóga Daubenton fhireanna a gabhadh i gCoill Mhionlaigh. Fuarthas amach go raibh sé ar fara i struchtúr balla cloiche ar bhruach thoir Abhainn na Gaillimhe (PBR133). Taifeadh i gcomhaireamh maidir le teacht amach a rinneadh gairid ina dhiaidh sin 25 ialtóg Daubenton ar fara sa bhalla, rud a thug le fios gur dóigh gur fara máithreachais a bhí ann don speiceas seo.

I rith an dara seisiún rianú-raidió a rinneadh i mí Lúnasa, gabhadh deich gcinn d’ialtóga Daubenton (ceann as Coill Mhuirlinne, trí cinn as Ollscoil na Gaillimhe, agus sé cinn as Coill Mhionlaigh) agus clibeáladh ceithre cinn (ceann baineann as Coill Mhuirlinne, dhá cheann bhaineanna agus ceann fireann as Ollscoil na

Gaillimhe). Taifeadadh faisnéis fara le haghaidh trí cinn de na hialtóg Daubenton a rianaíodh i rith dhara seisiún mhí Lúnasa. Fuarthas amach go raibh siad ar fara i dtrí fhoirgneamh (PBR142, PBR143, PBR144) agus dhá dhroichead (PBR150, PBR152) i Lár Chathair na Gaillimhe. Taifeadadh sonraí sealgaireachta i seisiún rianaithe mhí Mheán Fómhair 2014 le haghaidh dhá ialtóg Daubenton a gabhadh i rith dara seisiún mhí Lúnasa in 2014. Thaisteal ialtóg amháin fad uasta 1.06km agus bhí limistéir sealgaireachta de 0.26m² (MCP) acu ag cuimsiú Coill Mhuirlinne agus Lochanna Chúil Each. Bhí achar uasta 2.48km ag an gceann eile agus limistéir sealgaireachta de 0.55km² (MCP) ag cuimsiú Abhainn na Gaillimhe ó Chaisleán Mhionlaigh isteach go Lár Chathair na Gaillimhe. Feic Fíoracha 48, 49 in Aguisín A.8.7 agus Fíor 2, 3B, 3D, 3E d'Aguisín A.8.9.

Gabhadh dhá ialtóg ghiobacha agus clibeáladh iad i rith an dara seisiún rianú-raidió i mí Lúnasa 2014 (ceann as Ollscoil na Gaillimhe agus ceann as Coill Mhuirlinne). Mar sin féin, níorbh fhéidir teacht ar an ialtóg a gabhadh i gCoill Mhuirlinne arís tar éis clibeála. Fuarthas amach go raibh an ialtóg ghiobach eile ar fara in dhá theach cónaithe nua-aimseartha (PBR140, PBR151) in eastát cónaithe le taobh an Ionaid Spóirt, gar do Choill Bhearna. Bailíodh sonraí sealgaireachta le haghaidh an chinn sin i rith sheisiún rianú-raidió Mheán Fómhair. Ba é an fad uasta ar thaisteal an ialtóg sin ná 3.71km agus bhí limistéir sealgaireachta 2.02km² aici, ag cuimsiú limistéir scrobarnaí agus talamh féaraigh garbh i limistéir Bhearna. Feic Fíor 47 in Aguisín A.8.7 agus Fíoracha 2 agus 3C in Aguisín A.8.9.

Gabhadh ialtóg Natterer i gCoill Mhionlaigh i mí Lúnasa 2014 ach níor tugadh tús áite don cheann sin i gcomhair rianú ag an am agus dá bhrí sin níor cuireadh clib raidió orthu. Gabhadh ialtóg Natterer fireann eile, fáinníodh agus clibeáladh í i gCoill Mhionlaigh i rith sheisiún rianú-raidió mhí Mheán Fómhair 2014; mar sin féin, níor taifeadadh aon sonraí ón ialtóg sin, mar gheall seans gur fhág an ialtóg an ceantar, nó b'fhéidir gur theip ar an tarchuradóir.

I bhFíor 8.33.1 taispeántar ionaid na dtaifead fara sin.

2023

Sainithníodh seacht bhfara den speiceas ialtóg Myotis: Sainithníodh na farai sin ó mheascán suirbhéanna cigireachta ar fhoirgnimh/struchtúir, ó shuirbhéanna ar fharai a tháinig chun cinn, agus ó shonraí a gineadh sa tréimhse 2014-2018 agus 2023:

- PBR73, Séipéal Naomh Séamus, Páirc na Sceach. Sainithníodh an foirgneamh seo mar fhara don speiceas Myotis, bunaithe ar thaifead stairiúil ialtóg Myotis i Séipéal Naomh Séamus (Myotis nattereri) agus teacht amach ialtóg a taifeadadh le linn suirbhéanna a rinneadh idir Meitheamh – Meán Fómhair 2023
- PBR199, foirgneamh ar thaobh thoir den N84 i mBaile an Dúlaigh a bhí faoi réir iniúchadh seachtrach agus suirbhéanna maidir le teacht amach (dhiúltaigh na húinéirí/háititheoirí rochtain ar pháirteanna inmheánacha den foirgneamh). Sainithníodh an foirgneamh mar fhara beag do speiceas ialtóg Myotis bunaithe ar shuirbhéanna maidir le teacht amach. Cuireadh trí shuirbhé i gcrích ag deireadh Bealtaine, lár Meitheamh, agus lár Meán Fómhair 2023. Chonacthas ialtóg aonair ag filleadh ar an bhfara ag an bhfoirgneamh le linn shuirbhé mhí Mheán Fómhair. Bunaithe ar bhreathnuithe, is dócháil gur fara oíche nó fara lae é seo do Myotis. Tá an foirgneamh in aice le gnáthóg bhrúachánach ardcháilíochta (Loch an Dúlaigh) lena bhfuil baint láidir ag speiceas Myotis
- PBR215, scioból féir i dTroscaigh Thiar mar a ndearnadh cur síos cheana faoi fhochuid Ialtóg fhadchluasach dhonn. Plecotus auratus thuas. Chonacthas ialtóg Myotis ag fara ag an bhfoirgneamh seo i Lúnasa 2023
- PBR140, sainithníodh foirgneamh cónaithe in eastát tithíochta Lios Mór mar fhara do Ialtóg ghiobach Myotis mystacinus bunaithe ar shonraí a bailíodh in 2014 amháin (chonacthas ialtóg bheo san fhoirgneamh). Ní dhearnadh suirbhéanna ag an bhfoirgneamh seo in 2023 mar gur dhiúltaigh an t-úinéir rochtain ar an bhfoirgneamh do na suirbhéirí. Mar go bhfuil an foirgneamh sa riocht chéanna le 2018, ar mhaithe le bheith airdeallach, glactar leis go dtugann an foirgneamh seo deiseanna fara don ialtóg ghiobach agus caitheadh leis mar fhara don ialtóg ghiobach
- PBR151, foirgneamh cónaithe eile in eastát tithíochta Lios Mór. Arís, diúltaíodh rochtain do shuirbhéirí chun suirbhéanna ialtóg a dhéanamh in 2023, agus dá bhrí sin braitheann aitheantas an fhoirgnimh seo

mar fhara go haonarach ar na sonraí a bailíodh idir 2014-2018 (chonacthas ialtóg ghiobach *Myotis mystacinus* bheo san fhoirgneamh)

- PBR178, foirgneamh cónaithe in eastát tithíochta Achadh an Churraigh amach ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59. Sainaithníodh an garáiste leis an bhfoirgneamh seo cheana mar fhara Chrú-ialtóg bheag *Rhinolophus hipposideros*. Baineann breathnuithe ialtóg *Myotis* in 2023 leis an teach féin, chonacthas ialtóg amháin ag teacht amach as an bhfoirgneamh ar an gcéad phéire as trí chuairt suirbhé i lár Meitheamh, lár Iúil, agus lár Lúnasa 2023
- PBR82, foirgneamh lasmuigh agus bealach áirseach i Mionlach. Arna shainaithint ar dtús mar fhara oíche do Chrua-ialtóga beaga (ialtóg amháin) in 2014 le linn rianú-raidió, ach bhí Ialtóga fadchluasacha donna agus ialtóga Natterer i láthair freisin. Tá sé fós oiriúnach agus in ainneoin éagmais aon fhianaise úsaíde in 2023 tá sé á shannadh go coimeádach mar fhara oíche d'Ialtóga fadchluasacha donna agus speiceas eile ialtóg a sainaithníodh roimhe seo san fhara

I bhFíor 8.32.1 taispeántar ionaid na dtaifead fara sin.

Fianaise ar ghníomhaíocht ialtóg

2014 - 2018

I rith na suirbhéanna a rinneadh idir 2014 – 2018, ar shuirbhéanna ar traschriosanna siúlta agus feithicle agus na suirbhéanna ar bhrathadóirí uathobrithe in 2014 agus 2015, níor aithníodh formhór na nglanna *Myotis* de réir speicis i ngeall ar an bhforluí i saintréithe glaonna idir speicis nuair a rinneadh anailís orthu. Mar sin féin, ar roinnt ócáidí, deimhníodh speicis *Myotis* le breathnuithe súl ag teacht leis na glaonna ó mhacalla. Taifeadadh ialtóg Natterer ag Coill Bhearna agus chonacthas ialtóga Daubenton ag sealgaireacht ar Abhainn na Gaillimhe agus ar Abhainn Thír Oileáin. Taifeadadh formhór ghlaonna na hialtóige *Myotis* feadh Abhainn na Gaillimhe agus Abhainn Thír Oileáin i rith na dtraschriosanna siúlta agus feithicle ach níor taifeadadh iad go minic sa chuid eile de Limistéar Staidéir na Scéime. Léirítear i bhFíor 8.37.1 láithreacha na dtaifead brathadóra sin.

Taifeadadh glaonna *Myotis* ar fud gach ceann den 24 suíomh brathadóra uathobrithe in 2014, cé go raibh siad ag minicíocht níos ísle ná an speiceas feascrach. Thaifead suíomh S07 an líon ba mhó de ghníomhaíocht *Myotis*. Bhí an láthair gar do Abhainn na Gaillimhe agus don fhara máithreachais Daubenton aitheanta.

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2015 feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe ialtóga *Myotis* ag 25 (amach as iomlán 42) láthair. Bhí na leibhéil ghníomhaíochta don speiceas seo ag láithreacha statacha feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe íseal don ghrúpa speicis ach taifeadadh an ghníomhaíocht ab airde feadh Abhainn na Gaillimhe (RS1), Cairéal Leacaigh (RS13), limistéar scrobarnaí cóngarach do Bhóthar Áth Cinn an N84 gar do Bhaile an Dúlaigh agus in aice srutháin a bhfuil páirceanna agus scrobarnach timpeall air sa Bhaile Ard Thoir.

I rith na suirbhéanna pointe trasnaithe, taifeadadh taifid trasnaithe féideartha ag 7 (amach as iomlán 21) láithreán don speiceas ialtóg *Myotis*, agus idir 1-3 trasnú féideartha taifeadta ag gach ceann de na láithreáin seo.

2023

Thaifead traschriosanna siúlta in 2023 speiceas *Myotis* ag trí láthair (as iomlán 15) traschriosach feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Abhainn na Gaillimhe/Mionlach (T9). Bhí na traschriosanna eile ó thuaidh ó Bhóthar Bhearna (t1) ag ceann thiar an N6 GCRR atá beartaithe agus Cairéal Leacaigh (T11).

Thaifead na brathadóirí uathobrithe a bhí ag obair in 2023 speiceas *Myotis* ag 47 (as iomlán 50) láthair feadh bhealach an N6 GCRR atá beartaithe. Taifeadadh na leibhéil is airde gníomhaíochta ag Daingean/Club Haca na bPáirceanna Glasa (L21), limistéar Bhóthar na Ceapaí (L8), agus limistéar Mhionlach/Abhainn na Gaillimhe (L25).

Taifeadadh gníomhaíocht shuntasach speiceas *Myotis* freisin ag limistéar Chúil Each/Mhionlach (L27), Cairéal Leacaigh (L32); agus Tailte Spóirt Daingean Ollscoil na Gaillimhe (L22).

Taifeadadh speiceas *Myotis* freisin le linn Geimhriúcháin le brathadóirí socra a cuireadh ag Caisleán Mhionlaigh (PBR06) agus Pluais Chluain na Binne (PBR160). Léirítear i bhFíor 8.36.1 láithreacha na dtaifead brathadóra sin.

Laistigh d’Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP arna dhátú an 22 Meitheamh 2021, meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta ag ialtóg Ghiobach agus ialtóg Natterer “*de bharr go bhfuil an dá speiceas annamh in Éirinn*”. Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag na speicis seo i TMTT 2018. Is í tuairim ghairmiúil na n-údar, gur cheart an luach sin a bheith ar gach speiceas *Myotis* (lena n-áirítear ialtóg Daubenton) go fóill, i.e. mar Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde), de bharr gur speiceas lena mbaineann an ‘Imní is Ísle’, mar gheall ar a ndáileadh leathan ar fud na hÉireann, agus infhaighteacht dea-ghnáthóige sa timpeallacht máguaird agus níos leithne.

Athruithe i Láithreacha Fara agus Speiceas ar fud an Limistéir Staidéir idir 2018 agus 2023

Tugtar achoimre thíos ar na hathruithe foriomlána i láithreacha fara ialtóg laistigh den limistéar staidéir foriomlán i Tábla 8.21 (Chun tuilleadh sonraí a fháil féach Aguisín A.8.25 Iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg – Cuid 2, Aguisín B de).

Tábla 8.21 Athruithe i Láithreacha Fara agus Speiceas ar fud an Limistéir Staidéir idir 2018 agus 2023

Lipéad	Athrú idir 2023 agus 2018 (T/N)	Sonraí an Athraithe/na nAthruithe idir 2023 agus 2018 - 2014
PBR06	T	Athrú speicis – Crú-ialtóga beaga amháin, ní ialtóg Daubenton
PBR112	N	N/A
PBR114	N	N/A
PBR115	T	Ní fara níos mó é
PBR124	T	Ní fara níos mó é
PBR128	T	Athrú in PRF ó Mheánach go hÍseal
PBR129	T	Athrú in PRF ó Íseal go hArd
PBR130	T	Ní fara níos mó é
PBR133	T	Ní fara níos mó é
PBR134	T	Athrú Speicis – Ialtóga Sopránacha agus ialtóga Leisler anois. Athrú in PRF ó Íseal go hArd
PBR139	T	Deimhnithe in 2023 mar Fhara idirthréimhseach
PBR140	N	N/A
PBR145	T	Athrú Speicis – Ialtóga Sopránacha anois, ní Ialtóga fadchluasacha donna. Deimhniú an PRF mar Íseal
PBR146	T	Ní fara níos mó é
PBR151	N	N/A
PBR153	T	Deimhniú an PRF mar Ard
PBR154	T	Ní fara níos mó é
PBR156	T	Athrú Speicis – Ialtóga Sopránacha agus Ialtóga fadchluasacha donna anois, ní Ialtóga fadchluasacha donna agus Crú-ialtóga beaga. Deimhniú an PRF mar Meánach
PBR157	T	Ní fara níos mó é

Lipéad	Athrú idir 2023 agus 2018 (T/N)	Sonraí an Athraithe/na nAthruithe idir 2023 agus 2018 - 2014
PBR158	N	N/A
PBR166	N	N/A
PBR167	N	N/A
PBR168	N	N/A
PBR169	N	N/A
fPBR170	N	N/A
PBR171	N	N/A
PBR172	N	N/A
PBR173	N	N/A
PBR174	N	N/A
PBR175	N	N/A
PBR176	N	N/A
PBR177	N	N/A
PBR178	T	Athrú Speicis – Ialtóga Myotis agus Ialtóga fadchluasacha donna anois, ní Ialtóga fadchluasacha donna agus Crú-ialtóga beaga
PBR179	T	Athrú Speicis – Ialtóga Sopránacha anois, ní Ialtóga fadchluasacha donna agus Ialtóga Sopránacha. Athrú PRF ó Ard go Meánach
PBR180	N	N/A
PBR181	T	N/A
PBR182	N	N/A
PBR183	T	Ní fara níos mó é
PBR184	N	N/A
PBR185	N	N/A
PBR186	N	N/A
PBR187	N	N/A
PBR188	N	N/A
PBR189	N	N/A
PBR190	N	N/A
PBR191	N	N/A
PBR192	N	N/A
PBR193	N	N/A
PBR194	N	N/A

Lipéad	Athrú idir 2023 agus 2018 (T/N)	Sonraí an Athraithe/na nAthruithe idir 2023 agus 2018 - 2014
PBR195	N	N/A
PBR196	T	Athrú Speicis – Ialtóga Leisler’s amháin anois, ní Ialtóga fadchluasacha donna agus Ialtóga Sopránacha
PBR197	T	Athrú in PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR198	N	N/A
PBR199	T	Fara do speiceas Myotis anois
PBR200	N	N/A
PBR201	N	N/A
PBR202	N	N/A
PBR203	T	Athrú in PRF ó Ard go Meánach
PBR204	T	Athrú Speicis – Ialtóga fadchluasacha donna amháin anois, ní Ialtóga fadchluasacha donna agus Crú-ialtóga beaga
PBR205	T	Athrú in PRF ó Mheánach go hArd. Taifeadadh Speiceas Feasrach i limistéar an bhloic stábla níos leithne (foroinnte mar atá thíos – PBR205_ST)
PBR205_ST1	N/A	N/A
PBR205_ST10	N/A	N/A
PBR205_ST11	N/A	N/A
PBR205_ST12	N/A	N/A
PBR205_ST2	N/A	N/A
PBR205_ST3	N/A	N/A
PBR205_ST4	N/A	N/A
PBR205_ST5	N/A	N/A
PBR205_ST6	N/A	N/A
PBR205_ST7	N/A	N/A
PBR205_ST8	N/A	N/A
PBR205_ST9	N/A	N/A
PBR206	T	Athrú in PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR207	T	Athrú in PRF ó Mheánach go hÍseal
PBR208	N	N/A
PBR209	N	N/A
PBR210	N	N/A
PBR211	N	N/A

Lipéad	Athrú idir 2023 agus 2018 (T/N)	Sonraí an Athraithe/na nAthruithe idir 2023 agus 2018 - 2014
PBR212	N	N/A
PBR213	N	N/A
PBR214	N	N/A
PBR215	T	Fara do speiceas Ialtóg fhadchluasach dhonn agus Myotis anois
PBR216	T	Fara don Ialtóg fhadchluasach dhonn anois
PBR218	N	N/A
PBR219	N	N/A
PBR222	N	N/A
PBR225	T	Athrú Speicis – Ialtóga Sopránacha amháin anois
PBR226	T	Fara ialtóige Leisler's amháin anois
PBR228	T	Ní fara níos mó é. Athrú PRF ó Mheánach go hArd
PBR229	T	Fara do speiceas Feascrach anois
PBR230	T	Athrú PRF ó Ard go hÍseal
PBR234	N	N/A
PBR235	N	N/A
PBR236	N	N/A
PBR237	T	Ní fara níos mó é
PBR238	T	Fara don Ialtóg Shopránach anois
PBR241	T	Athrú speicis – Fara don Chrú-ialtóg bheag Ialtóg anois, ní fara ialtóg Shopránach
PBR242	T	Ní fara níos mó é
PBR243	N	N/A
PBR244	N/A	N/A
PBR245	N/A	N/A
PBR246	N/A	N/A
PBR247	N/A	N/A
PBR248	T	Athrú PRF ó Mheánach go hArd
PBR249	T	Athrú PRF ó Íseal go hArd
PBR250	T	Athrú PRF ó Mheánach go hArd
PBR251	T	Athrú PRF ó Íseal go Meánach
PBR252	T	Fara don Ialtóg fheascrach anois

Lipéad	Athrú idir 2023 agus 2018 (T/N)	Sonraí an Athraithe/na nAthruithe idir 2023 agus 2018 - 2014
PBR253	T	Athrú PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR254	N	N/A
PBR255	T	Athrú Speicis – fara ialtóg Leisler agus Sopránacha anois, ní Ialtóga Sopránacha amháin
PBR256	T	Athrú Speicis – fara ialtóg Sopránach anois, ní Ialtóga fadchluasacha donna
PBR257	N	N/A
PBR259	N	N/A
PBR260	N	N/A
PBR261	T	Fara don Ialtóg Shopránach anois
PBR262	N	N/A
PBR263	N	N/A
PBR264	N	N/A
PBR265	N	N/A
PBR266	N	N/A
PBR267	N	N/A
PBR268	N	N/A
PBR269	N	N/A
PBR270	T	Ní fara níos mó é
PBR271	N	N/A
PBR272	N	N/A
PBR273	N	N/A
PBR274	T	Athrú PRF ó Mheánach go hArd
PBR275	T	Athrú PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR276	T	Athrú PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR277	T	Athrú PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR278	T	Athrú PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR279	T	Athrú PRF ó Íseal go Diomaibhseach
PBR280	N	N/A
PBR281	N	N/A
PBR283	N/A	N/A
PBR284	N/A	N/A

Lipéad	Athrú idir 2023 agus 2018 (T/N)	Sonraí an Athraithe/na nAthruithe idir 2023 agus 2018 - 2014
PBR285	N/A	N/A
PBR286	N/A	N/A
PBR287	N/A	N/A
PBR288	N/A	N/A
PBR289	N/A	N/A
PBR290	N/A	N/A
PBR291	N/A	N/A
PBR292	N/A	N/A
PBR293	N/A	N/A
PBR294	N/A	N/A
PBR295	N/A	N/A
PBR296	N/A	N/A
PBR298	N/A	N/A
PBR299/PBR116	T	Leagadh an foirgneamh idir 2018 - 2023
PBR49	T	Ní fara níos mó é
PBR50	Tá	Fara do speiceas Feascrach anois
PBR53	T	Fara don Ialtóg Shopránach anois
PBR54	T	Ní fara níos mó é. Athrú PRF ó Ard go Diomaibhseach
PBR62	N	N/A
PBR63	N	N/A
PBR67	N	N/A
PBR73	T	Athrú speicis – fara ialtóg Leisler agus ialtóg Natterer anois, ní ialtóg Natterer amháin
PBR81	T	Athrú PRF ó Mheánach go Diomaibhseach
PBR82	N	N/A
PBR83	T	Athrú speicis – Fara don Ialtóg fheascrach agus Crú-ialtóg bheag Ialtóg anois, ní fara ialtóg Crú-ialtóg bheag amháin
PBR84	N	N/A
PBR85	N	N/A

Achoimre ar Fharaí 2018 laistigh de Theorainn na Measúnachta i gcomparáid le Faraí 2023 laistigh de Theorainn na Measúnachta

Ó 2018, bhí 15 fhoirgneamh a thacaíonn le 20 fara Ialtóige laistigh de theorainn an N6 GCRR atá beartaithe (sé fara don Ialtóg Shopránach (PBR177, 179, 196, 205, 255, 267), fara amháin d'ialtóg fheascrach (PBR205) fara amháin d'ialtóg fheascrach neamhaitheanta (PBR182), seacht bhfara don ialtóg fhadchluasach dhonn (PBR 183, 178, 179, 196, 204, 256, 267), trí fara don Chrú-ialtóg bheag (PBR178, 204, 210) agus dhá fara ialtóg do speiceas neamhaitheanta (253, 270). D'úsáid níos mó ná aon speiceas amháin d'ialtóg sé cinn de na struchtúir sin. I bhFíoracha 8.28.1, 8.30.1, 8.32.1 agus 8.34.1 taispeántar suíomhanna na bhfaraí sin.

Tar éis suirbhéanna 2023, d'athraigh an stádas seo ina dhiaidh sin chuig 19 bhfoirgneamh a thacaíonn le 23 fara Ialtóg laistigh den N6 GCRR atá beartaithe (ocht bhfara don Ialtóg Shopránach (PBR177, 179, 250, 255, 248, 256, 261, 267), fara amháin don ialtóg fheascrach (PBR252) trí fara d'ialtóg fheascrach neamhaitheanta (PBR205_ST1, 205_ST9, agus 205ST_10), trí fara don ialtóg fhadchluasach dhonn (PBR204, 215, 267), trí fara don Chrua-ialtóg bheag (PBR178, 210, 241), dhá fara don Ialtóg Leisler (PBR196, PBR255) agus trí fara ialtóige do speiceas ialtóige Myotis neamhaitheanta (PBR178, 199, 215). I bhFíoracha 8.28.1, 8.30.1, 8.32.1 agus 8.34.1 taispeántar suíomhanna na bhfaraí sin.

Teorainneacha an tSuirbhé

Idir 2014 agus 2023, rinneadh measúnú ar 230 struchtúr agus 62 crann ar an iomlán mar chuid de bhailiú na sonraí bonnlíne ar na daonraí ialtóige laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime. Mar gheall ar an leibhéal suirbhéireachta thar cuimse sin bhíothas in ann pictiúr níos mionsonraithe a fháil de chruinniú na speiceas na limistéar staidéir agus bhí sé mar bhonn eolais do na staidéir ar bhacainní agus ar roghnú bealaigh, do dhearadh an N6 GCRR atá beartaithe agus d'ullmhú an TMTT nuashonraithe seo don Tionscadal.

Rinneadh suirbhéireacht ar gach struchtúr laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhféadfadh tionchar a bheith orthu, go díreach nó go hindíreach, chun úsáid fhéideartha ialtóg a thaifeadadh. I bhformhór cásanna bhíothas in ann seiceálacha inmheánacha agus seachtracha a dhéanamh go bhfeicfí an raibh aon ialtóga le feiceáil i rith an lae agus rinneadh na seiceálacha sin nuair a bhí an ghrian ag dul faoi agus ag éirí lae. Ar ndóigh tharla sé i gcúpla cás, nárbh fhéidir dul isteach sa struchtúr. I gcásanna den sórt sin, tugadh faoi shuirbhéanna istoiche chun aon ialtóga a tháinig amach as an struchtúr nó a bhí ag filleadh air a thaifeadadh.

D'fhéadfadh tionchar a bheith ag teochtaí fuar na hoíche ar roinnt suirbhéanna (e.g. suirbhéanna rianaithe raidió in 2015) agus b'fhéidir gur chuir siad iallach ar ialtóga an t-am sealgaireachta a laghdú. Ar an iomlán, thug na suirbhéanna a rinneadh arís agus arís ó 2014 deis suirbhé a dhéanamh ar ialtóg thar roinnt séasúr rud lena laghdaítear an claonadh a chruthaítear de bharr cúrsaí aimsire nach mbíonn thar mholadh beirte.

Mar a tugadh faoi deara in Bat mitigation guidelines for Ireland v2 (Marnell, *et al.*, 2022), '*it is extremely difficult to survey trees and be certain that any bat roosts have been detected* [tá sé an-deacair suirbhé a dhéanamh ar chrainn agus bheith cinnte gur braitheadh aon fharaí ialtóige]. Tugadh cuntas de seo nuair a forbraíodh an straitéis maolaithe trína mbeidh gach crann a bhfuil sé de chumas acu tacú le hialtóga fara faoi réir seiceálacha réamhleagain, lena n-áirítear teacht amach (Cuid 8.6.5.2), lena chinntiú go gcosnaítear aon ialtóg a d'fhéadfadh a bheith i láthair ag an am sin.

In 2023, sainaithníodh 165 foirgneamh laistigh den chrios tionchair seo, agus rinneadh iniúchtaí foirgnimh/struchtúir ar 129 den 165 foirgneamh. Dhiúltaigh áititheoirí 30 den 165 foirgneamh rochtain ar an bhfoirgneamh/struchtúr a leanas chun iad a iniúchadh:

- PBR129
- PBR175
- PBR185
- PBR195
- PBR213
- PBR244

- PBR257
- PBR266
- PBR296
- PBR63
- PBR166
- PBR176
- PBR191
- PBR200
- PBR234
- PBR245
- PBR259
- PBR273
- PBR298
- PBR84
- PBR174
- PBR184
- PBR193
- PBR208
- PBR243
- PBR247
- PBR263
- PBR280
- PBR299
- PBR85

8.3.8.3 Broc

Tá cosaint dlíthiúil ag an mbroc, agus ag a chuid láithreacha pórúcháin agus scíthe faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra.

Tá dáileadh ghníomhaíocht an Bhroic ag teacht leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018. Taifeadadh seacht mbrocais bhreise in 2023; a bhfuil ceann acu suite laistigh de Theorainn an Mheasúnaithe, a tugadh faoi deara mar mhullóg carraige le fianaise starógach go raibh broic ann.

Fuarthas fianaise ar ghníomhaíocht den Bhroc *Meles meles* ar fud an Theorainn na Measúnachta ó Na Foráí Maola go dtí Bóthar Thuama an N83. Taifeadadh an líon ab airde de ghníomhaíocht bhroic i limistéar Mhionlaigh agus sa limistéar idir Cairéal Leacaigh agus Bóthar Áth Cinn an N84.

Thaispeáin torthaí an tsuirbhé dáileadh i bhfad níos mó den Bhroc ar fud Theorainn na Measúnachta ná mar a tugadh le fios i dtorthaí an staidéir deisce arna dhéanamh le bheith mar bhuntaca leis an TMTT nuashonraithe seo. Tá cearnóg eangaí aonair 2km (M32I) áit a raibh taifead ag Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta taifead don Bhroc ach níor taifeadadh an speiceas sin sa chuid forluite de limistéar staidéir

an tsuirbhé ar mhamaigh agus cearnóg eangaí M32I. Mar sin féin, thaifeadh suirbhéanna bonnlíne an Broc 50m ó thuaidh.

Sainaithníodh seacht mbrocach déaga ar an iomlán laistigh agus timpeall ar Theorainn na Measúnachta idir 2014 agus 2018. Taifeadh formhór na mbrocach mar chuid de shuirbhé ildisciplíneach 2015 ach taifeadh roinnt taifeadh le haghaidh brocacha níos faide ó Theorainn na Measúnachta in 2014 freisin, i rith obair shuirbhéireachta eile a bhí ar bun. Bhí sé cinn déag gníomhach ag tráth an tsuirbhé agus ní raibh aon chomharthaí ann go raibh an brocach a bhí fágtha (S1) in úsáid le déanaí, ag an am sin.

Laghdaíodh Limistéar an Staidéir don Bhroc in 2023 i gcoibhneas leis na suirbhéanna a rinneadh in 2014-2018; chuaigh Limistéar an tSuirbhé in 2014-2018 thar Chrios Tionchair féideartha an Tionscadail ar an mBroc agus dá bhrí sin bhí limistéar an tsuirbhé laghdaithe in 2023 iomchuí. Taifeadh seacht mbrocais eile den bhroc in 2023 (a d'fhág an líon iomlán Brocaisí ar fud an Tionscadail go dtí 24), cé gur taifeadh an rangú ar cheann (S24) bunaithe ar fhianaise starógach den bhroc ag úsáid dumha carraige mar bhrocach a taifeadh freisin i Limistéar Chúil Each. Taifeadh bealach isteach nádúrtha idir carraigeacha ach ní fhacthas on fhianaise de thochailt ná ceapach úr.

Tá stádas, cur síos agus fad ó Theorainn na Measúnachta gach ceann de na brocaisí tugtha thíos i Tábla 8.22. Tabhair faoi deara go raibh roinnt brocaisí neamh-inrochtana uaireanta de bharr gur dhiúltaigh úinéirí talún rochtain do shuirbhéirí. Sna cásanna sin, coinníodh stádas na brocaise a taifeadh go bunaidh in 2014-2015.

Taifeadh comharthaí sealgaireachta broic (poill smúrthaíola) ag limistéar feadh fhad an Tionscadail ar fad, lena n-áirítear Ceapach na Boirne, An Caisleán Gearr, limistéir timpeall ar Chairéal Leacaigh, Mionlach, Daingean, Rathún/Leitreach, An Baile Ard Thoir, An Baile Ard Thiar, agus Na Foráí Maola Thiar. (Féach Fíor 8.4.1 go 8.4.15 agus Fíor 8.5.1 go 8.5.15).

Breathnaíodh leithris go príomha san oirthear; le dhá láthair sa Chaisleán Gearr, agus péire i gceantar Mhionlaigh, faoi seach, agus leithreas gníomhach ar an gceann deiridh feadh bhruach thuaidh Abhainn na Gaillimhe i gcóngarach Chaisleán Mhionlaigh.

Taifeadh lorg broic ag Cláí an Dá Mhíle (gar do Bhóthar Thuama an N83) agus i gceantair timpeall ar chairéal Leacaigh, an taobh thoir. San iarthar, taifeadh lorg broic ag Rathún/Leitreach agus sa Bhaile Ard Thoir. (Féach Fíor 8.4.1 go 8.4.15 agus Fíor 8.5.1 go 8.5.15).

Is speiceas mamaigh réasúnta coitianta agus fairsing é an broc, go háitiúil agus go hidirnáisiúnta. Tarlaíonn siad i ngnáthóga tuaithe, leathuirbeacha agus uirbeacha agus cé go bhfuil siad cosanta leis an dlí, tá siad liostaithe mar 'Imní is Ísle' ar Ireland Red List No. 12: Terrestrial Mammals (Marnell *et al.*, 2019). Ar na cúiseanna sin, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) leis an mBroc.

Tá torthaí an tsuirbhé broic taispeánta i bhFíoracha 8.4.1 go 8.4.15.

Tábla 8.22 Torthaí an tSuirbhé ar an mBroc – Brocaisí an Bhroic

Tag. Uimh.	Cineál Brocaise ⁶⁴	Stádas agus Tuairisc
S1	Brocais as úsáid	Brocais neamhghníomhach lonnaithe faoi chrann draighin. Bealach isteach amháin c.160m soir ó dheas ó Theorainn na Measúnachta ag Ch. 3+930 ón N6 GCRR atá beartaithe
S2	Príomhbhrocais neamhghníomhach	Níl aon chomhartha de ghníomhaíocht broic agus limistéar brocaise Gníomhaígh fiáin le raithneach. Bhí sé seo gníomhach roimhe seo in 2014-2015. Lonnaithe i limistéar scrobarnaí feadh teorainn páirce; roinnt tollán/cosán isteach sa chasarnach c.90 m siar ó thuaidh ó Bhóthar Ceangail an N59 ó Dheas den N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 1+800

⁶⁴ Príomhbhrocais = brocais phóirúcháin, ina ndírítear ar fhormhór de ghníomhaíocht bhroic; Brocais fhor-rátha = brocais mhór, laistigh de 50 m den phríomhbhrocais de ghnáth; Brocais chúnta = brocais níos lú, ní go himeallach, laistigh de chríoch ghrúpa sóisialta an bhroic; Brocais asluiteach = brocais bheag, ar imeall chríoch grúpa de ghnáth; Brocais bheag = brocais theagmhásach, ní ar imeall chríoch an ghrúpa.

Tag. Uimh.	Cineál Brocaise ⁶⁴	Stádas agus Tuairisc
S3	Príomhbhrocais	Brocais ghníomhach lonnaithe i gcoillearnach gar do bhalla teorann páirce. Bealach isteach amháin le flúirse salachair úir, ceapach agus leithris In aice le (<5m ó) T(h)eorainn na Measúnachta ag Ch. 9+500 den N6 GCRR atá beartaithe
S4	Brocais forthí	Brocais ghníomhach lonnaithe i measc tor beannaithe faoi bhollán aolchloiche. Bealach isteach amháin le salachair úir, ceapach agus leithreas c.85m ó Theorainn na Measúnachta thoir theas ag Ch. 9+500 den N6 GCRR atá beartaithe
S5	Brocais chúnta	Tá an bhrocais ghníomhach seo lonnaithe lasmuigh den mhaolán 150m de Theorainn na Measúnachta agus níor tugadh athchuid air in 2023 mar go bhfuil sé lasmuigh den CT. Coinníodh taifead 2014-2015 ar bhrocais ghníomhach. Lonnaithe feadh teorainn páirce. Bealach isteach amháin le ceapach agus leithreas c.430m soir ó dheas ó Theorainn na Measúnachta ag Ch. 9+500 den N6 GCRR atá beartaithe
S6	Príomhbhrocais/Brocais fothí	Tá an bhrocais seo lonnaithe lasmuigh den mhaolán 150m agus níor tugadh athchuid air in 2023 mar go bhfuil sé lasmuigh den CT. Coinníodh taifead 2014-2015 ar bhrocais ghníomhach. Lonnaithe i limistéar scrobarnaí. Dhá bhealach isteach ar a laghad salachar úir, ceapach >500m ó Theorainn na Measúnachta
S7	Príomhbhrocais/Brocais fothí	Tá an bhrocais seo lonnaithe lasmuigh den mhaolán 150m agus níor tugadh athchuid air in 2023 mar go bhfuil sé lasmuigh den CT. Coinníodh taifead 2014-2015 ar bhrocais ghníomhach. Lonnaithe faoi aolchloch. Dhá bhealach isteach, salachar úir, ceapach. >500m ó Theorainn na Measúnachta
S8	Príomh	In ainneoin iarrachtaí suirbhé, níorbh fhéidir teacht ar an mbrocais seo nuair a tugadh athchuid air in 2023, ach taifeadadh cosáin agus fianaise sealgaireachta sa chóngaracht. Coinníodh taifead 2014-2015 de seo bheith ina bhrocais ghníomhach ar bhonn réamhchúramach. Lonnaithe idir bolláin aolchloiche. Tá os cionn 10 mbealach isteach, leithreas agus neart comharthaí gníomhaíochta ag an mbrocais seo c.55m ó dheas de Theorainn na Measúnachta (Bóthar Nua ceangail) ag Ch. 10+200 ón N6 GCRR atá beartaithe
S9	Príomhbhrocais fhéideartha	Brocais ghníomhach lonnaithe i gcoillearnach coill ag bun carnán bollán. Bealach isteach amháin. Carn mór salachair, salachar úir agus ceapach. Taifeadadh fianaise físeáin de bhroc ag teacht isteach agus ag dul amach ag úsáid ceamaraí braiteora gluaiseachta in 2023 Laistigh de Theorainn na Measúnachta ag Ch. 11+810 ón N6 GCRR atá beartaithe
S10	Brocais chúnta	Brocais ghníomhach le dhá bhealach isteach, lonnaithe faoi scrobarnach feadh teorainn páirce. Brocais clúdaithe i bpáirt, níl aon salachar ná ceapach úir – taifeadadh comharthaí sealgaireachta agus conairí broic úra idir an bealach isteach chuig an mbrocais seo agus S9 c.45m soir ó thuaidh ó Theorainn na Measúnachta ag Ch. 11+810 ón N6 GCRR atá beartaithe
S11	Brocais chúnta	Tá an bhrocais lonnaithe ar thalamh inar dhiúltaigh an t-úinéir talún rochtain, agus dá bhrí sin níorbh fhéidir athchuid a thabhairt ar an mbrocais seo do shuirbhé 2023. Coinníodh taifead 2014-2015 de bhrocais ghníomhach ar bhonn réamhchúramach. Lonnaithe i scrobarnach thiubh ag teorainn páirce. Bealach isteach amháin Laistigh de Theorainn na Measúnachta ag Ch. 12+025 ón N6 GCRR atá beartaithe

Tag. Uimh.	Cineál Brocaise ⁶⁴	Stádas agus Tuairisc
S12	Príomh	Tá an bhrocais seo lonnaithe lasmuigh den mhaolán 150m de Theorainn na Measúnachta agus dá bhrí sin níor tugadh athchuid air in 2023 mar go bhfuil sé lasmuigh de CT an Tionscadail. Coinníodh taifead 2014-2015 ar bhrocais ghníomhach. Lonnaithe i scrobarnach feadh teorainn páirce. Sé bhealach isteach >500m ó Theorainn na Measúnachta
S13	Brocais chúnta	Brocais ghníomhach lonnaithe laistigh de pháirc féaraigh feabhsaithe. Bealach isteach amháin. Neart comharthaí úra sealgaireachta timpeall ar an mbrocais agus taifeadadh cosán soiléir feadh fál sceach c.130m ó dheas de Theorainn na Measúnachta ag Ch. 13+425 ón N6 GCRR atá beartaithe
S14	Brocais chúnta	Brocais ghníomhach feadh teorainn páirce. Dhá bhealach isteach. Tochailt le déanaí. Rianta úra taifeadta lasmuigh de bhealach isteach na brocaise Laidigh de Theorainn na Measúnachta ag Ch. 13+775 den N6 GCRR atá beartaithe
S15	Brocais chúnta	Neamhghníomhach in 2023, Gníomhach in 2014-2018, bealach isteach amháin c.100m siar ó thuaidh ó AR 13/03 ar an N6 GCRR atá beartaithe
S16	Brocais chúnta	Neamhghníomhach, bealach isteach amháin c.150m siar ón draenáil atá beartaithe ar N59 don N6 GCRR atá beartaithe
S17	Brocais chúnta	Neamhghníomhach in 2023, Gníomhach in 2014-2018, dhá bhealach isteach c.52m ó thuaidh den draenáil atá beartaithe ar N59 don N6 GCRR atá beartaithe
S18	Asluiteach	Arna shainiú in 2023 Neamhghníomhach – lonnaithe faoi thulach. Níor taifeadadh aon chomhartha úr c.32m ó thuaidh ó Theorainn na Measúnachta
S19	Asluiteach	Arna shainiú in 2023 Gníomhach – lonnaithe i gcoillearnach le pábháil aolchloiche. Taifeadadh broc le gaiste ceamara ag úsáid brocaise c.150 méadar soir ó dheas ó Theorainn na Measúnachta
S20	Brocais chúnta	Arna shainiú in 2023 Neamhghníomhach – trí bhealach isteach, níl aon chomhartha úr c.5m ó dheas ó Theorainn na Measúnachta
S21	Asluiteach	Arna shainiú in 2023 Gníomhach – bealach isteach amháin. Gaiste ceamara socraithe agus níor taifeadadh aon ghníomhaíocht bhrocaise c.145m ó thuaidh ó Theorainn na Measúnachta
S22	Asluiteach	Arna shainiú in 2023 Neamhghníomhach – bealach isteach amháin Gaiste ceamara socraithe agus níor taifeadadh aon ghníomhaíocht bhrocaise c.72m siar ó thuaidh ó Theorainn na Measúnachta
S23	Brocais chúnta	Arna shainiú in 2023 Níor úsáideadh le déanaí é, neamhghníomhach b'fhéidir – 2 bhealach isteach. Taifeadadh seanleithreas lasmuigh de bhealach isteach amháin agus taifeadadh cosán caite ag dul ón mbrocais chuig páirc in aice láimhe

Tag. Uimh.	Cineál Brocaise ⁶⁴	Stádas agus Tuairisc
		c.70m soir ó Theorainn na Measúnachta
S24	N/A	Arna shainnithint in 2023 Fianaise starógach de bhroic ag úsáid mullóg carraige mar bhrocais. Taifeadadh bealach isteach nádúrtha idir carraigeacha ach ní raibh aon tochailt ná fianaise úr

Teorainneacha an tSuirbhé

Mar gheall ar fhásra tiubh/cumhdach scrobarnaí bhí roinnt áiteanna laistigh den limistéar staidéir, agus laistigh de Theorainn na Measúnachta, nach bhféadfaí a rochtain go hiomlán i rith an tsuirbhé. Tá siad sin taispeánta ar Fhíoracha 8.4.1 go 8.4.15. Níor taifeadadh aon fhianaise ar ghníomhaíocht Bhroic timpeall ar an imeall, nó gar do, aon cheann de na limistéir dhorochtana a raibh tionchar ag an N6 GCRR atá beartaithe orthu.

Cuireadh na limistéir dhorochtana san áireamh nuair a bhí tábhacht an tionchair á cinneadh agus tá siad léirithe sa straitéis maolaithe. Bailíodh dóthain sonraí chun treoir iontaofa a thabhairt don mheasúnú tionchair in ainneoin nach rabhthas in ann rochtain iomlán a fháil ar na limistéir sin.

8.3.8.4 Speicis mhamaigh eile

Tá bonnlíne an speicis mamaigh eile a chuirtear i láthair sa TMTT nuashonraithe seo ag teacht leis an gceann a cuireadh i láthair in TMTT 2018, le taifid bhreise tugtha faoi deara.

Taifeadadh cat crainn *Martes martes* ar Bhóthar an Leachta i Mionlach in 2014/2015 agus amach ó Bhóthar Chúil Each i Mionlach in 2023. Mar gheall ar a shainroghanna gnáthóige, is dóchúil go mbeidh an cat crainn i gcoillearnaí feadh Theorainn na Measúnachta. Taifeadadh cat crainn i gCoill Bhearna agus i Mionchluain freisin (Taifid ar líne ó bhunachar sonraí NBDC). Laistigh d’Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP arna dhátú an 22 Meitheamh 2021, meastar go bhfuil Tábhacht Chontae ag daonra an chait chrainn “*de bharr ganntanas an speicis in Éirinn*”. Measadh go raibh luach mar Thábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag cat crainn in TMTT 2018, agus is í tuairim ghairmiúil na n-údar gur cheart an luach sin a bheith ar an gcat crainn go fóill, i.e. mar Thábhacht Áitiúil (luach níos airde) de bharr gur speiceas é lena mbaineann an ‘Imní is Ísle’ in Éirinn, mar go dtaifeadtar é go coitianta ar fud na hÉireann, agus go bhfuil flúirse gnáthóg áitiúil agus sa timpeallacht níos leithne don speiceas seo.

In 2018, taifeadadh fianaise ar luch fhéir *Apodemus sylvaticus* agus an t-iora rua *Sciurus vulgaris* soir ó Abhainn na Gaillimhe, i gcoillearnach soir ó Shráidbhaile Mhionlaigh, timpeall ar Chairéal Leacaigh siar ó Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 ar an N6 GCRR atá beartaithe, agus ó dheas de Chairéal Roadstone ag Claí an Dá Mhíle. Tá a fhios go raibh an t-iora rua i gceantar Mhionlaigh, i gcoill Pháirc Mhuirlinne, Baile an Gharráin/Claí an Dá Mhíle, agus i gcoillearnach i gceantar na nArdán (Taifid bhunachar sonraí NBDC ar líne). Chonacthas nead iora rua i gcoróin chrann seiceamair in 2023, taobh thiar de cheantar cónaithe siar ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín; ach, níor cinneadh cibé ar nead Iora Glas *Sciurus* nó Iora Rua a bhí ann. Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag an Iora rua, de bharr a dháileadh neamhchothrom ar fud na tíre.

In 2018, taifeadadh an easóg Éireannach *Mustela erminea hibernica* ar an mBóthar Nua (marú bóthair). In 2023, taifeadadh giorria sléibhe Éireannach *Lepus timidus hibernicus* feadh Theorainn na Measúnachta, i scrobarnach ó dheas ó chairéal Leacaigh, tailte siar ó Bharr na Crannaí agus i ngnáthóg pábhála a bhfuil aiteann tiubh ann den chuid is mó i mBearna. Taifeadadh an dá speiceas i dTeorainn na Measúnachta roimhe seo (Taifid bhunachar sonraí NBDC ar líne agus McAney, 2010).

I measc na speiceas mamach eile a bhfuil cosaint acu faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus is dóigh a bheidh i láthair agus forleathan mar gheall ar na cineálacha gnáthóige agus ar úsáidí reatha talún, agus taifid reatha ó bhunachar sonraí ar líne NBDC, tá an ghráinneog *Erinaceus europaeus* agus an dallóg fhraoigh *Sorex minutes*. In 2023, breathnaíodh comharthaí den Ghráinneog go príomha in iarthar an Tionscadail, i gceantair éagsúla idir Páirc na Ceapaí agus Leitreach, cé gur féidir glacadh leis gur dóchúil go bhfuil an Ghráinneog i láthair agus fairsing ar fud thailte laistigh de, agus i gcóngarach, Theorainn na Measúnachta, mar gheall ar na cineálacha gnáthóige agus úsáidí talún reatha, agus taifid reatha don ghráinneog i

mbunachar sonraí NBDC. Meastar go mbaineann Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) leis na daonraí áitiúla den easóg Éireannach, giorria sléibhe Éireannach agus dallóg fhraoigh.

Bunaithe ar thorthaí an na n-athbhreithnithe deisce a rinneadh le bheith mar bhuntaca le TMTT 2018 agus an TMTT nuashonraithe seo, tacaíonn Cuan na Gaillimhe le raon éagsúla speiceas mamach mara, lena n-áirítear Rón beag *Phoca vitulina*, rón glas *Halichoerus grypus*, deilf choiteann *Delphinus delphis* agus an mhuc mhara *Phocoena phocoena*. Tá cosaint ag gach speiceas céiticeach freisin faoin Treoir maidir le Gnáthóga (Iarscríbhinn IV). Mar gheall ar a n-ainmniúchán mar speiceas Leas Cáilitheach do SACanna in aice láimhe, meastar go bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta leis na mamaigh mhara seo. Tá Tábhacht Náisiúnta ag speicis chéiteacha áirithe eile a d'fhéadfadh tarlú i dtimpeallacht mhara máguaird Chuan na Gaillimhe, mar gheall ar a réimsí móra sealgaireachta agus an chosaint dlíthiúil a thugtar dóibh faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra.

Taifeadadh fianaise in 2018 agus 2023 ar an Sionnach *Vulpes vulpes* agus an Coinín *Orytolagus cuniculus* freisin ar fud Theorainn na Measúnachta. Taifeadadh fianaise ar Minc *Mustela vison* ar bhruach thiar Abhainn na Gaillimhe (i.e. ó thuaidh agus ó dheas den N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 9+250) agus díog dhraenála lonnaithe gar do Loch an Dúlaigh (i.e. idir Ch. 12+250 agus Ch. 12+300 ón N6 GCRR atá beartaithe). Taifeadadh vól bruaigh *Myodes glareolus* agus luch fhéir le hais srutháin laistigh de Champas Spóirt OG. Cé nach dtugtar cosaint dhleathach do na speicis sin faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, is cuid den acmhainn bithéagsúlachta áitiúil iad agus tá siad aibhsithe mar sin anseo.

Laistigh d'Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP arna dhátú an 22 Meitheamh 2021, measadh go raibh Tábhacht Áitiúil le Sionnach, Luch fhéir agus Coinín agus luaitear “*tá sé dóchúil nach mbeidh níos mó ná luach áitiúil ag daonraí* [luch fhéir, sionnaigh agus coinín] *gach ceann ach an péire deiridh.*” Níor measadh go raibh luach ar na speicis seo sa mheasúnú a rinneadh in TMTT 2018, mar nach bhfuil cosaint acu faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, agus gur speiceas coitianta iad in Éirinn. Tá luach intreach ag na speicis seo, áfach, agus ar mhaithe le bheith airdeallach déantar tuilleadh plé ar gach speiceas, níos mine maidir lena stádas coitianta agus forleathan in Éirinn.

Liostaítear luch fhéir mar “Imní is Ísle” ar Liosta Dearg IUCN⁶⁵ agus “Imní is Ísle” ar Liosta Dearg Mamaigh d'Éirinn, 2019⁶⁶. Tá an speiceas forleathan ar fud na hÉireann i réimse gnáthóg agus faightear freisin é ar fud mhórthír na hEorpa. Níl eolas ar phobal na hÉireann, ach is féidir le pobail suas le 40 ceann aonair in aghaidh an heicteáir a shroicheadh⁶⁷. Tá roinnt fianaise ann go bhféadfaí difear a dhéanamh dóibh dá dtabharfaí isteach an vól bruaigh *Clethrionomys glareolus* agus an dallóg bhánfhiachlach mhór *Crocidura russula*, ach, d'fhéadfadh laghdú i mbrú creachóireachta é seo a sheach-chur. Níl cosaint ag an luch fhéir faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, de bharr go bhfuil siad coitianta agus fairsing in Éirinn. Tá daonraí áitiúla ag an líon is ísle sa gheimhreadh agus féadfaidh siad leathnú faoi 80% san earrach. Tugadh faoi deara fianaise ar luch fhéir le linn suirbhéanna (collchnónna coganta) agus glactar leis go bhfuil siad i láthair mar go bhfuil na gnáthóga ar fud an Tionscadail oiriúnach le hacmhainní sealgaireachta agus láithreachta a gcreachadóirí. Ar na cúiseanna sin, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) leis na daonraí áitiúla luch fhéir.

Liostaítear Sionnach *Vulpes vulpes* mar “Imní is Ísle” ar Liosta Dearg IUCN agus “Imní is Ísle” ar Liosta Dearg Mamaigh d'Éirinn, 2019. Tá an speiceas dáilte go forleathan feadh ghnáthóga tuaithe agus uirbeacha in Éirinn agus tá sé fairsing feadh an leathsféar Thuaidh. Níl aon fhianaise ann go bhfuil meath ar dhaonra na hÉireann. Cé nach bhfuil an sionnach cosanta faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, áirítear ar bhagairtí leis an speiceas fiach chun críocha beostoc a chosaint, ach ní cheaptar go bhfuil tionchar aige sin ar an daonra foriomlán. Tugadh faoi deara fianaise ar shionnach laistigh de Theorainn na Measúnachta de bharr infhaighteacht gnáthóige agus creiche oiriúnaí. Bunaithe ar an bhfaisnéis atá ar fáil maidir leis an speiceas in Éirinn, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) ag daonraí sionnaigh áitiúla.

Liostaítear an coinín *Orytolagus cuniculus* mar “Beagnach i mBaol” ar Liosta Dearg domhanda IUCN agus “Imní is Ísle” ar Liosta Dearg Mamaigh d'Éirinn, 2019. Go bunaidh, fuarthas ar leithinis na hIlbéire iad, ach tar éis tabhairt isteach agus scaipeadh nádúrtha, tá an speiceas anois forleathan ar fud Iarthar na hEorpa agus na Balcáin. Ceaptar go bhfuil daonraí in Éirinn cobhsaí, ach le luaineachtaí nádúrtha. Faightear an speiceas

⁶⁵ <https://www.iucnredlist.org/en>

⁶⁶ Marnell, F., Looney, D. & Lawton, C. (2019) Ireland Red List No. 12: Terrestrial Mammals. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

⁶⁷ Flowerdew, J & Tattersall, F. (2008) Rodents – Order Rodentia – wood mouse *Apodemus sylvatica* Mammals of the British Isles Handbook.

go príomha san áit a bhfuil féarach i láthair, agus is féidir fianaise féaraigh a fheiceáil i ndaonraí ard-dlúis. Airítear ar bhagairtí leis an speiceas galar, fiach ag daoine agus creachóireacht nádúrtha, cé nach bhfuil cosaint ag an speiceas seo faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Tugadh faoi deara fianaise ar choinín laistigh de Theorainn na Measúnachta de bharr infhaighteacht gnáthóige oiriúnaí agus láithreacha a gcreachadóirí. Ar na cúiseanna sin, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) leis na daonraí áitiúla coinín.

8.3.9 Inveirteabraigh

Cuirtear torthaí na suirbhéanna bonnlíne ar inveirteabraigh i láthair sa chuid seo a leanas chun treoir a thabhairt don mheasúnú tionchair. Cuireadh suirbhéanna tiomnaithe i gcrích le haghaidh na speiceas sin toisc go bhfuil cosaint dhleathach acu (i.e. tá siad go léir liostaithe ar Iarscríbhinn II den Treoir maidir le Gnáthóga agus an Phiardóg liathbhán agus an diúilicín péarla fionnuisce cosanta freisin faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra) agus, i gcás an fhritileáin réisc agus *Vertigo antivertigo*, go bhfuil siad neamhchoitianta in Éirinn⁶⁸ agus i mbaol áirithe ag tionchar ó chaillteanas gnáthóige a bhaineann leis an Tionscadal.

Ní mheastar aon speiceas inveirteabrach eile mar KER, mar gur glacadh cur chuige chun measúnú a dhéanamh ar speiceas inveirteabrach annamh agus cosanta, agus dá bhrí sin ní phléitear go sonrach speiceas inveirteabrach breise sa TMTT nuashonraithe seo. Níl speicis, gnáthóga agus gnéithe nach gcáilíonn mar PÉanna faoi réir measúnú tionchair ag teacht leis an dea-chleachtas reatha chun measúnú a dhéanamh ar na tionchair ar cad a chinntear a bheith ina ngnéithe éiceolaíocha nó bithéagsúlachta tábhachtacha: Treoirlínte CIEEM agus TII (CIEEM, 2018 agus An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009). Ní dhearnadh suirbhéanna do na speicis seo, ach is féidir luach ginearálta do phobail inveirteabrach a thabhairt le fios ó na gnáthóga atá i láthair.

Tá an bonnlíne i ndáil le piardóg liathbhán agus an diúilicín péarla fionnuisce comhsheasmhach leis an méid a cuireadh i láthair in TMTT 2018. Bhí laghdú ar dháileadh agus ar mhéid na ngnáthóg oiriúnach do fhritileán réisc laistigh de Theorainn na Measúnachta in 2023, agus i gcóngarach di, i gcomparáid le blianta roimhe sin.

8.3.9.1 Cráifisc liathdhonn

Ní raibh aon Phiardóg liathbhán *Austropotamobius pallipes* taifeadta ag aon cheann de na láithreáin suirbhé laistigh de Theorainn na Measúnachta in 2014-2018 ná in 2023. Anuas air sin, níor braitheadh i sampláil DNA comhshaoil (eDNA) láithreach piardóige ó na 5 shuirbhé lochanna in 2023 (féach cuid 4.3 in Aguisín A.8.17). Ní bhfacthas aon fhianaise eile ar láithreach an speicis seo laistigh de Theorainn na Measúnachta (e.g. Beidh fuilleach piardóige i gcac madra uisce go minic má bhíonn siad mar chuid dá n-aiste bia).

D'ainneoin roinnt oiriúnachta gnáthóige, níor braitheadh aon eDNA phiardóg liathbhán sna samplaí uisce ó na láithreáin locha ar a ndearnadh suirbhé, is iad sin: 'Lochán Gan Ainm', Baile an Dúlaigh (L1); Loch an Dúlaigh (L2); Loch Chúil Each Uachtarach (L3); Loch Chúil Each Íochtarach (L4); agus 'Lochán Gan Ainm', Mionlach (L5) (Féach Tábla 2.1 in Aguisín A.8.17). Measadh gur fianaise a bhí sna torthaí seo ar neamhláithreach an speicis ag na láithreacha samplála.

Is cosúil go bhfuil Abhainn Thír Oileáin agus Abhainn na Gaillimhe oiriúnach le haghaidh piardóg liathbhán ach níor taifeadadh ceachtar acu trí líontáin scaobtha agus cuardach láimhe ar thearmann ionsrutha. Bhí roinnt oiriúnachta íseal ag Loch an Dúlaigh, Loch Chúil Each, agus ag an Lochán Gan Ainm i Mionlach don phiardóg liathbhán, ach, níor taifeadadh aon cheann trí chuardach láimhe ar thearmann ná sampláil eDNA.

Measadh nach raibh Sruthán Pháirc Mhuirlinne ná Sruthán Bhearna oiriúnach don phiardóg liathbhán. Measadh nach raibh aon cheann de na sruthchúrsaí sa chuid thiar de Theorainn na Measúnachta (lena n-áirítear Sruthán na nAcraí Corra (Ceapach); Abhainn Loch Inse (Aille); Sruthán na Cloiche Scoilte (Troscaigh Thoir); Sruthán Throscaí (Troscaigh Thoir agus Thiar); Sruthán na Céibhe (Troscaigh Thiar); Sruthán na Líbeirtí, (Na Foráí Maola Thiar) agus Sruth an Bhaile Nua, (Na Foráí Maola Thiar)) oiriúnach chun tacú leis an speiceas, toisc go raibh ceimic an uisce ró-aigéadach agus toisc nach raibh dóthain gnáthóige oiriúnaí agus/nó caighdeán gnáthóige ann; bhí go leor de na srutháin sin beag nó uaineach i gcineál.

⁶⁸ Tá an féileacán fritileáin éisc liostaithe mar Leochaileach I *Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 4 – Butterflies* (Regan et al., 2010) agus an *Vertigo antivertigo* mar Leochaileach, i *Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 2 – Non-Marine Molluscs* (Byrne et al., 2009)

Mar gheall nach bhfacthas aon daonraí den phiardóg liathbhán laistigh de Theorainn na Measúnachta agus, dá bhrí sin, laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail, níor sannadh luach don speiceas seo, agus ní príomhghabhdóir éiceolaíochta é. Ar na cúiseanna sin, níor breithníodh é a thuilleadh.

8.3.9.2 Diúilicín Péarla Fionnuisce

Ní raibh aon daonraí, nó taifid aonair, den diúilicín péarla fionnuisce taifeadta laistigh de Theorainn na Measúnachta idir 2014 agus 2018. Teastaíonn uiscí ón diúilicín péarla fionnuisce atá ard in ocsaigin go comhsheasmhach, agus nach bhfuil mórán mianraí ná ábhar orgánach iontu, agus le gaineamh agus gairbhéal glan chun speiceas a bhunú agus dá mharthanacht leanúnach laistigh de chórais uisceacha (Moorkens, 1999). Is speiceas fadsaolach é le timthriall beatha ilchéimneach. Tá sé leochaileach go háirithe d'eachtraí truaillithe géara agus ainsealacha, a choisceann bunaíocht an speicis i ngnáthóg a bheadh oiriúnach ar gach bealach eile.

Is droch-ghnáthóg iad sna sruthchúrsaí atá i láthair feadh Theorainn na Measúnachta le haghaidh an speicis, agus cé go raibh cumas maith ag baint le Sruthán Bhearna, níor thángthas ar aon diúilicíní in 2014-2018. Cé go bhfuil droch-ghnáthóg in Abhainn Loch Inse féin agus go raibh brúnna éagsúla ag cur isteach air, tá an sruthchúrsa sin suas an abhainn ó Abhainn an Chnoic, agus nasctha go díreach léi – tá cumar Abhainn Loch Inse agus Abhainn an Chnoic suas an abhainn ó dhaoir den diúilicín péarla fionnuisce atá ar eolas. Tá dobharcheantar an Chnoic/Loch Inse taispeánta ar Fhíor 8.8.1. Ní dhearnadh suirbhéanna arís in 2023 toisc go bhfuil sonraí 2014-2018 fós bailí toisc go bhfuil na coinníollacha laistigh de na sruthchúrsaí a bhféadfadh an Tionscadal difear a dhéanamh dóibh fós mí-oiriúnach chun daonra den diúilicín péarla fionnuisce a bhunú iontu.

Tá torthaí iomlána na suirbhéanna ar an diúilicín péarla fionnuisce tugtha in Aguisín A.8.11.

Cé nach raibh aon Diúilicín péarla fionnuisce laistigh de CT an Tionscadail, d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith ag an tionchar ar an speiceas éisc salmainide ar líon an diúilicín péarla fionnuisce in SAC Loch Coirib; tá an pobal QI in Abhainn Ruibhe, c.23km ó thuaidh. Mar gheall gur QI é an daonra diúilicín péarla fionnuisce in Abhainn Ruibhe, agus tá an speiceas 'i mBaol Criticiúil' in Éirinn (Byrne *et al.*, 2009), meastar go bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta leis an daonra laistigh de CT an Tionscadail.

Le linn éisteacht ó bhéal in 2020 rinneadh aighneacht ag tabhairt le fios go raibh diúilicín péarla fionnuisce i láthair laistigh d'Abhainn na Gaillimhe. Thug éiceolaithe an tionscadail, Scott Cawley Ltd, faoi deara gur dóichí gur diúilicín eala a bhí ann mar nach raibh Abhainn na Gaillimhe oiriúnach don diúilicín péarla fionnuisce. D'aontaigh an Cigire a cheap ABP leis an gconclúid seo agus tugtar faoi deara in Aguisín 4 de Thuarascáil an Chigire go bhfuil *“athbhreithniú déanta agam ar an bhfaisnéis chomhshaoil ar Abhainn na Gaillimhe arna soláthar ag an iarratasóir, an measúnú a chuir an Dr Moorkens ar fáil agus na ceanglais éiceolaíochta atá ar eolas maidir leis an diúilicín péarla fionnuisce agus aontaím leis an iarratasóir nach gnáthóg oiriúnach atá in Abhainn na Gaillimhe don diúilicín péarla fionnuisce, is é an diúilicín eala Anodonta cygnea an speiceas is dóchúla a bheith i láthair in Abhainn na Gaillimhe”*.

8.3.9.3 Diúilicín Eala

Cé nach ndearnadh measúnú ar an diúilicín eala *Anodonta cygnea* in TMTT 2018, mar nár breithníodh gur KER a bhí ann, ardaíodh é ag an Éisteacht ó Bhéal in 2020 in aighneacht tríú páirtí gur breathnaíodh na diúilicíní in Abhainn na Gaillimhe. Le linn na hÉisteachta ó Bhéal in 2020, thug Scott Cawley Ltd. faoi deara gur dhóigh gur diúilicín eala a bhí ansin, agus d'aontaigh Cigire an Bhoird Pleanála leis an gconclúid sin, mar a pléadh in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an Bhoird Pleanála dar dáta 22 Meitheamh 2021:

“Pléadh taifid ar dhiúilicín in Abhainn na Gaillimhe ag an éisteacht ó bhéal. Is dóichí gur diúilicíní eala Anodonta cygnea iad seo. Aicmítear an speiceas seo mar leochaileach i Leabhar Dearg Sonraí na hÉireann, mar nach bhfuarthas é ach i 29 gcearnóg 10km, a bhfuil ceithre cinn díobh i gContae na Gaillimhe, agus ag meath. Más sainaitheant cheart í sin, tá tábhacht náisiúnta leis an daonra.”

Aicmítear an speiceas seo mar Leochaileach i Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 2: Non-Marine Molluscs (Byrne *et al.*, 2009), de bharr daonraí ag meath mar thoradh ar scaipeadh speiceas ionrach (i.e., Diúilicín riabhach *Dreissena polymorpha*) (Byrne *et al.*, 2009). Tá an Cigire a cheap ABP ag cur luach mar Thábhacht Náisiúnta ar an speiceas seo agus tugadh faoi deara é in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021, mar a thugtar le fios thuas.

8.3.9.4 Speicis mhoileascacha eile in Iarscríbhinn II

Tugadh faoi shuirbhéanna moileascacha in 2014 agus 2017. Ní raibh gá le suirbhéanna ar mhoilisc arís in 2023 toisc go bhfuil na sonraí ó 2014 agus 2017 fós bailí, mar nár tháinig aon athrú ar dhálaí bonnlíne na ngnáthóg atá oiriúnach do na speicis sin a bhféadfadh an Tionscadal difear a dhéanamh dóibh.

Torthaí Shuirbhé 2014 - 2017

Taifeadadh 39 speiceas moileascacha ar an iomlán i rith shuirbhéanna 2014 agus 2017 ar moilisc, agus ní raibh ceachtar acu neamhchoitianta nó faoi chosaint go náisiúnta nó go hidirnáisiúnta, agus idir speiceas amháin agus dhá cheann déag ann in aghaidh gach láithreáin ar a ndearnadh suirbhéireacht. Measadh go raibh leas áitiúil sa chluichreán speiceas a taifeadadh i roinnt áiteanna (e.g. gnáthóga bogaigh a bhain le Lochanna Chúil Each agus roinnt gnáthóg féaraigh Cailcreach in aice láimhe). Tá torthaí iomlána na suirbhéanna moileascach curtha i láthair in Aguisín A.8.12. Tá na speicis liostaithe de réir ainmníochta Anderson (2005).

Níor taifeadadh aon speicis *Vertigo* a raibh cosaint dhlíthiúil acu i rith an tsuirbhé. Taifeadadh trí speiceas *Vertigo* eile (*Vertigo pygmaea*, *Vertigo antivertigo* agus *Vertigo substriata*), rud a thugann le fios nach raibh na dálaí gnáthóg an-chothrom i bhfliche agus/nó sách cailcreach do na trí speicis *Vertigo* in Iarscríbhinn II. Ba speicis iad an chuid eile de na speicis a fuarthas a fhaightear i bhféarach fliuch go minic, i ngiolcarnach, imill bhrúachánacha agus i ngnáthóga eanaigh. Le chéile thaispeáin na láithreáin raon maith cluichreán speiceas agus éagsúlacht mhaith ar fud na láithreán, ag léiriú an leibhéil éagsúlachta i bhfliche agus i gcomharbas fásúil na limistéar difriúil. Ba chóir a rá go bhfuil an seilide rinseach Réisc *Vertigo antivertigo* liostaithe mar leochaileach i Liosta Sonraí Dearga na hÉireann de Mhoilisc (Byrne *et al.*, 2009). Taifeadadh an speiceas i ngnáthóg bogaigh ar bhrúach thoir Abhainn na Gaillimhe idir Caisleán Mhionlaigh agus Reilig Mhionlaigh agus ó thuaidh den chainéal sceite ó Lochanna Chúil Each, sa ghnáthóg bogaigh imeallach feadh chuid thiar de Lochanna Chúil Each, ag Loch Bhaile an Dúlaigh agus ag an riasc sa Chaisleán Gearr.

Fuarthas an ghnáthóg mhoileascach is airde cáilíochta i dtreo an chuid ó dheas de Lochanna Chúil Each, dírithe san eanach ar ardchaighdeán agus sna hidirchriosanna gnáthóige (féach Fíor 8.8.1 agus tuarascáil iomlán an tsuirbhé in Aguisín A.8.12). Anseo rinneadh na cuardaigh is dírithe do *Vertigo geyeri* ach ní bhfuarthas aon chuid den speiceas sin sa réimse nó i samplaí a baineadh i gcomhair anailíse saotharlainne.

Laistigh d'Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP arna dhátú an 22 Meitheamh 2021, meastar go bhfuil Tábhacht Chontae ag Seilide rinseach réisc mar “*Aicmítear an speiceas seo mar leochaileach de bharr meath leanúnach. Léiríonn an daonra/na daonraí ceann de na 142 chearnóg 10km ina bhfuil a fhios go bhfuil an speiceas in Éirinn agus ceann as dhá cheann déag i gContae na Gaillimhe, dá bhrí sin is dócháil go bhfuil tábhacht chontae leis.*”

Measadh go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag an speiceas seo i TMTT 2018. Is í tuairim ghairmiúil na n-údar, gur cheart an luach sin a bheith ar Seilide rinseach réisc go fóill, mar gur speiceas é a bhfuil dáileadh forleathan aige in Éirinn, agus mar gheall ar infhaighteacht gnáthóg oiriúnach sna ceantair díreach máguaird agus sa timpeallacht níos leithne.

8.3.9.5 Fritileán réisc

Torthaí Shuirbhé 2023 (Bonnline Reatha)

Ar mhaithe le comhsheasmhacht le suirbhéanna roimhe seo a rinneadh chun bonn eolais a fháil do TMTT 2018, díriodh i suirbhéanna 2023 ar phaistí gnáthóige oiriúnacha laistigh de Theorainn na Measúnachta, agus i gcóngarach de (Féach Fíoracha 8.9.1-8.9.8).

Oiriúnacht gnáthóige

Sainithníodh 180 láithreán (timpeall 190ha) le linn an tsuirbhé deisce lena measúnú le haghaidh oiriúnacht gnáthóige fritileán réisc. Bhí suirbhéanna roimhe seo 2014-2018 mar bhonn eolais le roghnú na láithreán sin.

Deimhnithe/glactha leis mar oiriúnach

De na láithreáin a sainithníodh sa staidéar deisce, rinneadh suirbhéireacht ar 43 limistéar suirbhé (50.5ha) agus deimhníodh go raibh siad oiriúnach don fhritileán réisc.

bhí 58 limistéar suirbhé (53.77ha) neamh-inrochtana, nó diúltaíodh rochtain, agus glactar leis go gcoinníonn na limistéir seo a n-oiriúnacht do fhritileán réisc.

In iomlán, meastar go bhfuil méid chónasctha na gnáthóige oiriúnaí ar fáil don Fhritileán réisc timpeall ar 104ha in 2023.

Fo-optamach

Rinneadh measúnú ar 25 láithreán (70.62ha) i gCéim 1 de na suirbhéanna agus measadh go raibh siad fo-optamach don fhritileán réisc. Níor ríomhadh iad mar chuid den ghnáthóg oiriúnach a bhí ar fáil go háitiúil, ná níor tugadh ar aghaidh iad chuig Céim 2 de na suirbhéanna (eangach larbhach).

Níl sé oiriúnach

Rinneadh suirbhé ar 26 láithreán (10.72ha) agus ní raibh oiriúnacht iontu don fhritileán réisc. Tharla sé sin go príomha mar gheall ar na hathruithe gnáthóige éagsúla laistigh de Theorainn na Measúnachta agus éagmais aon chleachtais bainistíochta talún chomhsheasmhacha feadh na láithreán sin idir 2016 agus 2023. Bhain na hathruithe in oiriúnacht le tréigean talún agus cúngú fásra.

Forbraíodh nó athraíodh 11 láithreán (3.83ha) eile roimhe 2023 agus measadh nach raibh siad oiriúnach.

Sa bhreis air sin, i mí an Mheithimh 2023, ba é tine aitinn shuntasach, de thairbhe na haimsire tirime fadtéarmaí sa cheantar an samhradh sin, ina cúis le damáiste fairsing tine i limistéir scrobarnaí agus féaraigh i réimsí éagsúla siar ó Chnoc na Cathrach, lena n-áirítear limistéir coimíneachta idir na bailte fearainn Tóin na Brocaí agus An Bhuaile Bheag, áiteanna a measadh roimhe sin mar oiriúnach don Fhritileán Réisc mar chuid de shuirbhéanna 2014 – 2018.

Suirbhéanna Líon LARBHACH (Céim 2)

Rinneadh suirbhéireacht ar 43 limistéar (50.5ha) le haghaidh líon larbhach i gCéim 2 de na suirbhéireachtaí le linn Mheán Fómhair 2023, agus bhí thart ar 1.63ha den limistéar a rinneadh suirbhéireacht air laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Aimsíodh 75 líon larbhacha san iomlán ag seacht láithreán ar leith le hachar in éineacht de thart ar 13.3ha. Sainaithníodh líonta larbhacha ar fud an tionscadail, agus thart ar 95% de na líonta larbhacha á dtaifeadadh sa Bhuaile Bheag.

Bhí na líonta larbhacha is gaire a sainaithníodh sna Foráí Maola Thiar, thart ar 120m ón Tionscadal. I measc ceantair eile ina raibh líonta larbhacha, áiríodh líon larbhach amháin i Ros Cam (ar an taobh thoir de Theorainn na Measúnachta) agus líon larbhach amháin ar thailte oiriúnacha ó thuaidh ón mBaile Ard Thiar.

Tá luach mar Thábhacht Chontae ag féileacáin an Fhritileáin réisc laistigh de Theorainn na Measúnachta mar go bhfuil sé liostaithe ar Iarscríbhinn II den Treoir maidir le Gnáthóga, le Stádas Caomhnaithe ‘Neamhleor’ in Éirinn (cé go bhfuil sé ag feabhsú), agus tá sé liostaithe mar ‘Leochaileach’ ar Liosta Dearg Uimh. 4 na hÉireann Féileacáin (Regan *et al.*, 2010).

In Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021 measadh go bhfuil Tábhacht Náisiúnta leis an bhféileacáin Fritileán réisc:

“Meastar go bhfuil an speiceas seo le fáil in 705 chearnóg 1km in Éirinn agus thaifead an t-iarratasóir eangaí bia larbhacha an fhritileáin réisc in 8 nó 9, rud atá níos airde ná 1% den iomlán, ag tabhairt tábhacht náisiúnta le fios.”

Ar mhaithe le bheith cúramach, chun críche na measúnachta tionchair, ghlac na húdair an cur chuige a leagtar amach in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an agus measadh go bhfuil Tábhacht Náisiúnta leis an bhféileacáin Fritileán Réisc laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Torthaí Shuirbhé 2014-2018

Rinneadh suirbhéanna fritileán réisc feadh roinnt blianta le bheith mar bhonn eolais le TMTT 2018, agus cuirtear i láthair na torthaí ó gach bliain thíos. Rinneadh suirbhéanna tosaigh i Meán Fómhair 2013, ag cumhdach 57 láithreán suirbhé agus thart ar 491.8ha. Taifeadadh gnáthóg fritileán Réisc ag 29 de na láithreáin sin, bhí gnáthóg nach raibh oiriúnach ag 17 láithreán, agus ní dhearnadh suirbhé ar 11 eile mar

gheall ar shrianta rochtana. Bhí 61.2ha sa limistéar ina raibh gnáthóg oiriúnach, nó 12.4% de na láithreáin ar a ndearnadh suirbhé.

Taifeadadh dhá eangach larbhach ag láithreán amháin i rith shuirbhé 2013. Tá torthaí iomlána shuirbhé 2013 ar an bhFritileán réisc le fáil in Aguisín A.8.14.

Rinneadh suirbhé ar 196 polagán ar an iomlán in 2014 do fhritileán réisc, ag cuimsiú limistéar iomlán 936ha. Rinneadh léirscáiliú ar 105 limistéar de ghnáthóg fritileáin réisc ar an iomlán, ag cuimsiú limistéar iomlán 80.6ha. Bhí caighdeán na ngnáthóg idir sách scáinte go dtí cinn a bhí i ndea-riocht. Bhí go leor limistéar sách fásta agus seans go raibh teorainn lena bhfadsaolaí, agus is cosúil gur tréigeadh a gcuid bainistíochta go minic nó go raibh tionchar ag rochtain orthu mar gheall ar fhorbairt in aice láimhe.

Bhí 111 eangach ar an iomlán lonnaithe i bhfoisceacht thart ar 40 limistéar de ghnáthóg oiriúnach in 2014. Bhí aon cheann déag de na heangacha lonnaithe i gceithre limistéar dhifriúla a sainithníodh mar ghnáthóg oiriúnach i suirbhéanna 2013 ach níor taifeadadh aon eangacha an bhliain sin (e.g. in 2013). Taifeadadh an chuid eile de na heangacha i limistéir nach ndearnadh aon suirbhé orthu roimhe sin in 2013. I measc na n-eangach a bhí lonnaithe ann bhí eangacha gníomhacha agus eangacha geimhriúcháin.

Pléitear na torthaí iomlána i dtuarascáil ar an bhFritileán réisc 2014 in Aguisín A.8.13, agus tá sé taispeánta ar Fhíoracha 8.9.3-8.9.8.

In 2015, aistríodh an suirbhé ó scála mór Theorainn na Measúnachta go dtí suirbhé níos dírithe ar phaistí gnáthóige oiriúnaí laistigh de Theorainn na Measúnachta, agus gar dó (féach Fíoracha 8.9.3-8.9.8). Rinneadh suirbhé ar 42.7ha ar an iomlán, ag cuimsiú thart ar 3ha laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Cuimsíodh gnáthóg oiriúnach i bhformhór na limistéar ar a ndearnadh suirbhé in 2015, cé go raibh éagsúlacht ag baint leis na leibhéil oiriúnachta sin (a bhain den chuid is mó le saincheisteanna bainistíochta i dtaca le 2015 go sonrach). Bhí limistéar amháin a raibh eisceacht i gceist leis, ina raibh 1.15ha de ghnáthóg oiriúnach in 2014 agus ina raibh eangacha fritileáin Réisc, agus a bhí imithe as amharc i ngeall ar inlúnadh / athrú gnáthóige in 2015 den chuid is mó. Tugadh faoi deara go raibh oiriúnacht theoranta ag baint le roinnt limistéar in 2014 (i ngeall ar fhéarach throm den chuid is mó), ina raibh gnáthóg oiriúnach in 2015. Rud suimiúil eile, roinnt áiteanna a bhí i riocht mhaith in 2014, fuarthas amach go raibh siad ró-innilte in 2015. Ina theannta sin, measadh limistéar amháin mar ghnáthóg oiriúnach in 2014 (ach ar éigean) ach é lasmuigh den aicmiú sin in 2015 mar gheall ar fheabhsú talmhaíochta leanúnaí.

Bhí 12 eangach ar an iomlán suite thar chúig pholagán laistigh de na limistéir suirbhéireachta in 2015 (féach Fíoracha 8.9.3-8.9.8). Sin i gcomparáid le 39 eangach a taifeadadh laistigh de na limistéir chéanna sin in 2014. Níor taifeadadh aon eangacha laistigh de Theorainn na Measúnachta. I measc na n-eangach a bhí lonnaithe ann bhí eangacha gníomhacha agus eangacha geimhriúcháin.

In 2014, bhí eangacha scaipthe níos forleithne ar fud ghnáthóg oiriúnach, agus bhí na heangacha in 2015 níos teoranta ó thaobh dáileacháin de. B'fhéidir go raibh sé sin amhlaidh, i bpáirt ar a laghad, mar gheall ar an difríocht san aimsir sa dá bhliain. Mar gheall ar aimsir sách te agus aimsir mhaith a bhí ann i samhradh 2014 bhí séasúr maith éiritheachta ann agus leithdháileadh eangaí baineanna fásta chuig limistéir nua. Bhí cúrsaí aimsire in 2015 maith go leor don speiceas i rith na tréimhse eitilte agus an chéad chuid den chéim larbhaí. Mar gheall air sin d'fhéadfadh sé teorainn a chur le dáileachán an speicis ag an gcéim fhásta agus marthanacht an speicis ag an luathchéim larbhaí.

Rinneadh suirbhéireacht ar iomlán de 42.4ha i Meán Fómhair 2016, agus as sin bhí c.6.1ha laistigh de Theorainn na Measúnachta. Bhí iomlán de 56 eangach lonnaithe laistigh de na limistéir suirbhéireachta in 2016 (féach Fíoracha 8.9.3-8.9.8), lenar féidir comparáid a dhéanamh le 12 eangach a taifeadadh laistigh den limistéar in 2015 agus 39 eangach in 2014. In 2016, taifeadadh iomlán de 13 eangach laistigh de Theorainn na Measúnachta, agus 33 eangach eile taifeadta laistigh de 50m de Theorainn na Measúnachta agus 6 cinn laistigh de 100m.

Cuimsíodh sa phíosá idir Ch. 0+700 agus Ch. 1+600 den N6 GCRR atá beartaithe limistéar fadréimseach de ghnáthóg ar chaighdeán maith in 2016. Bhí go leor limistéar sa chuid thoir i riocht mhaith don speiceas ná mar a bhí sa 2 bhliain roimhe sin; mar gheall seans ar bhrú innilte níos lú. In ainneoin sin, níor taifeadadh eangacha ach sa chuid thiar de limistéar an tsuirbhé.

Bhí daonra gníomhach agus lárnach sa limistéar gnáthóige idir Ch. 2+200 agus Ch. 2+550 den N6 GCRR atá beartaithe agus líon na n-eangach larbhaigh ag méadú ó dhá cheann in 2014, go dtí seacht gcinn in 2015 agus go dtí 35 in 2016. Cé gur gnáthóg ar chaighdeán maith é, níor thacaigh an limistéar idir Ch. 2+900 go Ch. 3+050 den N6 GCRR atá beartaithe ach le heangach aonair in 2015 agus arís in 2016. Bhí 14 eangach larbhacha sa limistéar gnáthóige idir Ch. 3+550 agus Ch. 3+800 den N6 GCRR atá beartaithe in 2016; i gcomparáid le trí cinn in 2014 agus eangach aonair in 2015.

Bhí meath ar chaighdeán na gnáthóige sa limistéar idir Ch. 4+700 agus Ch. 5+100 den N6 GCRR atá beartaithe bliain ar bhliain thar thréimhse an tsuirbhé mar gheall ar inlíonadh agus ró-innilt agus níor taifeadadh aon eangacha larbhacha anseo in 2016. Níor taifeadadh aon eangacha larbhacha sna limistéir gnáthóige oiriúnaí ag an mBealach (Ch. 7+700 go Ch. 8+000 an N6 GCRR atá beartaithe).

8.3.10 Éin

Tá cosaint ag gach éan fiáin, agus a gcuid neadacha agus uibheacha, faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra. Tá roinnt speiceas éan liostaithe freisin ar Iarscríbhinn I den Treoir AE maidir le hÉin (féach Tábla 8.23 le haghaidh na speiceas éan sin ó Iarscríbhinn I a taifeadadh le linn na suirbhéanna ar éin ghoir).

Tá achoimre thíos ar thorthaí na suirbhéanna éagsúla ar éin ghoir a rinneadh chun treoir a thabhairt don mheasúnú sin.

Taifeadadh ceithre speiceas éan goir breise a bhfuil inní caomhnaithe ina dtaobh agus a mheastar a bheith ina bPríomhghabhdóirí Éiceolaíochta (KERanna), laistigh de limistéar an tsuirbhé in 2023: faoileán bán, éigrit bheag, naoscach agus gealbhan crainn i gcomparáid leis na torthaí a cuireadh i láthair in TMTT 2018.

8.3.10.1 Éin Ghoir

Suirbhé ar Éin Ghoir

Bonnlíne Reatha (2023)

Rinneadh suirbhéanna ar éin ghoir laistigh de mhaolán 50m ó Theorainn na Measúnachta idir 25 - 28 Aibreán, 25 - 26 Bealtaine, 30 Bealtaine – 01 Meitheamh agus 27 - 29 Meitheamh 2023.

Thaifead na suirbhéanna ginearálta ar éin ghoir 64 speiceas ar an iomlán ar fud Theorainn na Measúnachta, comhdhéanta de: cúig SCI, trí speiceas liostaithe in Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin, cúig speiceas ar Liosta Dearg BoCCI (Gilbert *et al.*, 2021), 18 speiceas ar Liosta Ómra BoCCI, agus 41 speiceas ar Liosta Glas BoCCI.

Tugann Tábla 8.23 thíos achoimre de na torthaí ó na suirbhéanna ar éin ghoir i dtaca leis na speicis sin a bhfuil inní maidir lena gcaomhnú agus ar meastar iad mar Phríomhghabhdóirí Éiceolaíocha (PÉ):

- Leasanna Caomhantais Speisialta (SCIanna), le haghaidh daonra goir, de SPAnna in aice láimhe
- Speicis liostaithe faoi Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2009/147/CE)
- Speicis BoCCI Dearg agus Ómra liostaithe mar gheall ar a ndaonraí goir

Tábla 8.23 Éin Ghoir a bhfuil Imní faoina gCaomhnú arna dtaifeadadh i rith an tSuirbhé ar Éin Ghoir in 2023⁶⁹

Ainm coiteann / Ainm i Laidin / BTO	Dáileadh i dTeorainn na Measúnachta	Tábhacht Caomhnaithe		
		BoCCI (goir)	Iarscríbh inn I	SCI ¹
Sléibhín Chroicocephalus ridibundus (BH)	Feicthe idir Cairéal Leacaigh san oirthear agus campas OG san iarthar	Ómra	Níl	Tá
Faoileán Bán Larus canus (CM)	Feicthe ó thuaidh ó Shéipéal Naomh Séamus, Páirc na Sceach agus in aice le Timpeallán Bhearna Thiar beartaithe	Ómra	Níl	Tá
Geabhróga Sterna hirundo (CN)	Feicthe ag trasnú Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe	Ómra	Tá	Tá
Broigheall Phalacrocorax carbo (CA)	Feicthe ar fud an limistéir staidéir, bailithe go mór timpeall ar Abhainn na Gaillimhe, ach le breathnuithe aonair eile i Mionlach, Tóin na Brocaí agus sa Bhaile Ard	Ómra	Níl	Tá
Cíorbhuí Regulus regulus (GC)	Feicthe ar fud an limistéir staidéir ar fad leis na méideanna is mó i Mionlach	Ómra	Níl	Níl
Glasán darach Chloris chloris (GR)	Feicthe go haonair ar fud an limistéir staidéir ar fad	Ómra	Níl	Níl
Glasóg liath Motacilla cinerea (GL)	Trí bhreathnú – feadh Bhóthar Bhaile an Mhóinín, i láithreán cónaithe i mBearna, agus feadh an N59 ó dheas ó Achadh an Churraigh	Dearg	Níl	Níl
Faoileán scadán Larus argentatus (HG)	Feicthe ar fud an Limistéir Staidéir ar fad. Méideanna níos mó in aice leis an gcósta i mBearna	Ómra	Níl	Tá – ach níl aon cheann de na SPAnna i gcóngarachacht dhíreach an Tionscadail
Gabhlán binne Delichon urbicum (HM)	Feicthe ar fud an limistéir staidéir ar fad. Cruinnithe i mBaile an Bhriotaigh, soir ó Chairéal Leacaigh agus i mBearna	Ómra	Níl	Níl
Gealbhan binne Passer domesticus (HS)	Feicthe ar fud an limistéir staidéir ar fad ach le cruinnithe siar ó Abhainn na Gaillimhe, go háirithe idir Bóthar Rathúin agus Gort na Bró	Ómra	Níl	Níl
Pocaire gaoithe Falco tinnunculus (K.)	Feicthe uaireanta leis na cruinnithe is mó idir an	Dearg	Níl	Níl

⁶⁹ Tabhair faoi deara gur PÉ dá ndaonraí geimhrithe freisin iad roinnt de na speicis atá liostaithe—féach Tábla 8.25, Tábla 8.26 agus Tábla 8.27.

Ainm coiteann / Ainm i Laidin / BTO	Dáileadh i dTeorainn na Measúnachta	Tábhacht Caomhnaithe		
		BoCCI (goir)	Iarscríbh inn I	SCI ¹
	Caisleán Gearr agus Abhainn na Gaillimhe			
Droimneach beag <i>Larus fuscus</i> (LB)	Feicthe uaireanta, le cruinnithe i dTroscaigh	Ómra	Níl	Tá
Gleoiseach <i>Linnaria cannabina</i> (LI)	Feicthe ar fud an limistéir staidéir ach le cruinnithe ó thuaidh ó Leitreach, agus idir Troscaigh agus Timpeallán Bhearna Thiar atá beartaithe	Ómra	Níl	Níl
Éigrit bheag <i>Egretta garzetta</i> (ET)	Breathnú aonair d'éan ag eitilt os cionn taobh thoir Chairéal Leacaigh	Glas	Tá	Níl
Mallard <i>Anas platyrhynchos</i> (MA)	Breathnuithe ócáideacha ar fud limistéir an tsuirbhé. Bhí amhras go raibh roinnt péirí ag pórú idir Leitreach agus Baile an Phoill	Ómra	Níl	Tá – ach níl aon cheann de na SPAnna i gcógaracht dhíreach an Tionscadail atá beartaithe
Riabhog mhóna <i>Anthus pratensis</i> (MP)	Feicthe ar fud limistéir an tsuirbhé. Chonacthas éin fhireanna ag gabháil fhoinn/taispeáint den chuid is mó, rud a thugann pórú le fios	Dearg	Níl	Níl
Fabhcún gorm <i>Falco peregrinus</i> (PE)	Dhá bhreathnú éan ag láithreán neide i gCairéal Leacaigh	Glas	Tá	Tá – ach níl aon cheann de na SPAnna i gcógaracht dhíreach an Tionscadail atá beartaithe
Gablán gainimh <i>Riparia riparia</i> (SM)	Dhá bhreathnú éan ag eitilt os cionn an limistéir staidéir – feadh Abhainn na Gaillimhe agus ag Ráschúrsa na Gaillimhe	Ómra	Níl	Níl
Fuiseog <i>Alauda arvensis</i> (S.)	Dhá bhreathnú ó ghnáthóga scrobarnaí/fraoigh idir Bóthar Bhaile an Mhóinín agus Bóthar na Ceapaí	Ómra	Níl	Níl
Naoscach <i>Gallinago gallinago</i> (SN)	Thángthas air ar fud an limistéir staidéir, ach bhí formhór na dtaifead idir an N59 agus Loch Inse	Dearg	Níl	Níl
Druid <i>Sturnus vulgaris</i> (SG)	Feicthe ar fud an limistéir staidéir. Speiceas coitianta de ghnáthóga uirbeacha	Ómra	Níl	Níl
Fáinleog <i>Hirundo rustica</i> (SL)	Thángthas air ar fud an limistéir staidéir.	Ómra	Níl	Níl

Ainm coiteann / Ainm i Laidin / BTO	Dáileadh i dTeorainn na Measúnachta	Tábhacht Caomhnaithe		
		BoCCI (goir)	Iarscríbh inn I	SCI ¹
Gabhlán gaoithe Apus apus (SI)	Cruinnithe idir Baile an Phoill agus Abhainn na Gaillimhe	Dearg	Níl	Níl
Gealbhan crainn Passer montanus (TS)	Breathnú aonair sa Bhaile Ard Thoir, ó thuaidh ó Choillte Bhearna	Ómra	Níl	Níl
Ceolaire Sailí Phylloscopus trochilus (WW)	Thángthas air go minic ar fud an limistéir staidéir i bhfásra leathnádúrtha. Bhí formhór na mbreathnuithe siar ó Bhaile an Bhriotaigh	Ómra	Níl	Níl

Taifeadadh cúig speiceas san iomlán liostaithe mar SCInna de láithreáin Eorpacha i gcóngarachd feadh na suirbhéanna ar éin ghoir, a bhfuil siad ar fad liostaithe mar SCInna de SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, lena n-áirítear sléibhín, broigheall, an faoileán bán, an gheabhróg agus an corr réisc. SCInna de láithreáin Eorpacha in Éirinn iad trí speiceas breise, Faoileán scadán, Mallard agus an Fabhcún gorm ach ní laistigh de chongarachd an Tionscadail.

Bhí formhór na dtaifead de speicis SCI comhdhéanta d'éin ag eitile os cionn limistéar an tsuirbhé. Deimhníodh go raibh an fabhcún gorm ag pórú laistigh de Chairéal Leacaigh. Taifeadadh Faoileán Scadán feadh mhéid an Tionscadail agus tá a fhios go bpóráíonn siad i gceantair uirbeacha ar fud na hÉireann. Taifeadadh an droimneach beag feadh mhéid an Tionscadail, le formhór na dtaifead lonnaithe ó thuaidh ó Bhearna agus sa chuid thiar. Bhí an droimneach beag agus an gheabhróg cruinnithe timpeall Abhainn na Gaillimhe, tá a fhios go bpóráíonn an dá speiceas seo ar oileáin agus lomáin charraige i gCuan na Gaillimhe agus i Loch Coirib araon. Taifeadadh broigheall den chuid is mó feadh Abhainn na Gaillimhe le roinnt broigheall taifeadta freisin ag eitilt os cionn cuid thiar an Tionscadail agus ceann os cionn na coda thoir i gcóngarachd Loch an Dúlaigh. Tá a fhios go mbíonn Broigheall ag pórú ar lomáin charraige agus ailte oiriúnacha laistigh de Chuan na Gaillimhe. Taifeadadh an Faoileán bán faoi dhó, uair amháin i gcóngarachd Bhearna agus uair amháin i gcóngarachd Shéipéal Naomh Séamus i bPáirc na Sceach, tá a fhios go bpóráíonn an speiceas seo ar oileáin agus lomáin charraige i gCuan na Gaillimhe agus i Loch Coirib araon.

Taifeadadh spágaire tonn agus cearc uisce laistigh de lochán beag siar ó dheas ó Loch an Dúlaigh i méid thoir an Tionscadail, tá a fhios go bpóráíonn an dá speiceas seo ar dhobharlaigh ar fud na hÉireann. Taifeadadh Mallard feadh an Tionscadail agus tá a fhios go bpóráíonn siad gar do dhobharlaigh ar fud na hÉireann. Taifeadadh an chorr réisc ag roinnt láithreacha ar fud an Tionscadail, faoi dhó sa mhéid thiar agus faoi dhó sa mhéid thoir.

Taifeadadh an éigrit bheag freisin le linn tréimhse suirbhé agus cé go bhfuil an speiceas seo liostaithe ar Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin ón AE, is breiseán nua é go hÉirinn agus ní mheastar go fóill é mar SCI in Éirinn.

Taifeadadh trí cinn san iomlán de speiceas Iarscríbhinn I feadh an Tionscadail. Taifeadadh an Gheabhróg uair amháin ag eitilt suas an abhainn feadh Abhainn na Gaillimhe. SCInna de SPA Chuan Istigh na Gaillimhe agus SPA Loch Coirib iad an Gheabhróg agus tá a fhios go bpóráíonn siad ar oileáin agus lomáin charraige i gCuan na Gaillimhe agus i Loch Coirib araon. Taifeadadh an fabhcún gorm faoi dhó ag Cairéal Leacaigh, tá eolas ar phéire pórúcháin ón suíomh seo. Taifeadadh an éigrit bheag uair amháin i bpáirc soir ó Chairéal Leacaigh, is speiceas nua é seo le fána na hÉireann agus dá réir sin ní mheastar gur SCI é go fóill in Éirinn. Póráíonn an éigrit bheag i gcoilíneachtaí, ar a dtugtar 'garráin chorr réisc' laistigh de choillearnach, in aice le dobharlaigh den chuid is mó.

Taifeadadh cúig speiceas san iomlán ar liosta dearg feadh an Tionscadail. Taifeadadh Pocaire gaoithe i gcuid thoir an Tionscadail gar do Chairéal Leacaigh. Taifeadadh an naoscach agus an riabhóg mhóna ar fud an Tionscadail, speiceas neadaithe talún iad an dá speiceas seo a phóráíonn laistigh d'fhéarach go hiondúil gar

do ghnáthóga fliucha nó portaigh, a bhfuil go leor díobh ar fud an Tionscadail. Taifeadadh gabhlán gaoithe i gcuid thoir an Tionscadail, le taifead aonair sa chuid thiar, éin ag eitilt os cionn conair an Tionscadail agus iad ag sealgaireacht a bhí sna taifid sin uile. Taifeadadh an ghlasóg liath i gcuid thiar an Tionscadail, póraíonn an speiceas seo gar do dhobharlaigh oiriúnacha ar fud na hÉireann.

Taifeadadh 18 speiceas san iomlán ar an liosta Ómra ar fud an Tionscadail, astu sin is speiceas SCI seacht gcinn agus pléitear thuas iad, agus taispeántar an chuid eile díobh i bhFíor 8.10.1-8.10.15. Taifeadadh an gealbhan crainn ag láthair amháin siar ón Tionscadal ó thuaidh ó Choill Bhearna. Meastar gur póraitheoirí ganna iad an gealbhan crainn ar chósta thiar na hÉireann agus tá a bpríomhdhaonra pórúcháin in oirthear na tíre. Bhí taifid den chíorbhuí agus den cheolaire sailí cruinnithe i gceantair ina bhfuil coillearnach dhuillsilteach agus scrobarnach faoi seach, agus an ceolaire sailí cruinnithe den chuid is mó in iarthar an Tionscadail agus an cíorbhuí san oirthear gar do choillearnach Mhionlaigh.

Taifeadadh an gleoiseach agus an fháinleog ar fud an Tionscadail ar fad, le cruinnithe den gheoiseach agus den fháinleog san iarthar, ó thuaidh de Bhearna, agus cruinnithe den fháinleog gar do Chairéal Leacaigh san oirthear. Taifeadadh an gealbhan binne ar fud an Tionscadail ar fad le taifid cruinnithe i gceantar Chnoc na Cathrach de Chathair na Gaillimhe gar do cheantar uirbeach dlús. Taifeadadh Druid feadh an Tionscadail le tiúchaintí taifead soir agus siar ón Tionscadal. Bhí taifid an ghabhláin bhinne cruinnithe in oirthear an Tionscadail gar do Pháirc Ghnó an Ráschúrsa, agus taifeadadh líon beag freisin in iarthar an Tionscadail.

Taifeadadh Fuiseog faoi dhó i gcuid thoir an Tionscadail siar ó thuaidh ó Chnoc na Cathrach. Póraíonn an fhuisseog i ngnáthóga féaraigh, fraoigh agus portaigh, agus meastar gurb í an chuid thiar den Tionscadal is oiriúnaí i dtéarmaí cineálacha gnáthóige don speiceas seo. Taifeadadh gabhlán gainimh ag dhá láthair, uair amháin feadh Abhainn na Gaillimhe agus uair amháin i gcóngarach Pháirc Ghnó an Ráschúrsa. Os dóichí go bhfaighfear gnáthóg pórúcháin oiriúnach don speiceas seo laistigh de na cairéil i gcuid thoir an Tionscadail. Taifeadadh an glasán darach go hannamh ar fud an Tionscadail agus formhór na dtaifead cruinnithe siar ó Abhainn na Gaillimhe, áit ar ghnáthóga leathnádúrtha agus scrobarnaí formhór an tírdhreacha.

Speiceas ar an liosta glas iad na 41 speiceas eile a taifeadadh agus is speiceas pórúcháin coitianta iad ar fud na hÉireann, ní imní caomhnaithe iad ceann ar bith díobh. Léirítear sraith iomlán torthaí an tSuirbhé ar Éin Ghoir i bhFíor 8.10.1 - 8.10.15 agus tá an liosta speicis iomlán agus an stádas caomhnaithe do na héin a chonacthas in 2023 le fáil in Aguisín A.8.22 Cuid 2.

Torthaí Shuirbhé 2014-2018

Thaifead na suirbhéanna ginearálta ar éin ghoir 62 speiceas ar an iomlán ar fud Theorainn na Measúnachta, lena n-áirítear; trí speiceas liostaithe mar SCIanna le haghaidh SPAnna in aice láimhe, dhá speiceas Iarscríbhinn I ón Treoir maidir le hÉin, sé ón liosta Dearg, 23 ón liosta Ómra agus 33 speiceas éan ón liosta Glas ó Colhoun & Cummins (2013)⁷⁰.

Tugann Tábla 8.24 thíos achoimre de na torthaí ó na suirbhéanna ar éin ghoir⁷¹ i dtaca leis na speicis sin a bhfuil imní maidir lena gcaomhnú agus ar meastar iad mar Phríomhghabhdóirí Éiceolaíocha (PÉ):

- Leasanna Caomhantais Speisialta (SCIanna), le haghaidh daonra goir, de SPAnna in aice láimhe
- Speicis liostaithe faoi Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2009/147/CE)
- Speicis BoCCI Dearg agus Ómra (Colhoun & Cummins, 2013) liostaithe mar gheall ar a ndaonraí goir

Tá na torthaí ó na suirbhéanna ar éin ghoir taispeánta ar Fhíoracha 8.11.1 go 8.11.15 agus an liosta iomlán de speicis éan taifeadta tugtha in Aguisín A.8.22. Tá torthaí iomlána an athbhreithnithe deisce curtha i láthair in Aguisín A.8.18. Díol suntais sa mhéid sin torthaí na suirbhéanna éan a rinneadh in 2005/2006 mar chuid de thionscadal ar Sheachbhóthar Chathair na Gaillimhe N6 2006 (RPS, 2006) ina léirítear an tábhacht atá le conair Abhainn na Gaillimhe do speicis éan.

⁷⁰ Tabhair faoi deara gur tharla na suirbhéanna a rinneadh idir 2014-2018 ag an am céanna le tréimhse measúnachta *Birds of Conservation Concern in Ireland 2014-2019* (Colhoun & Cummins, 2013)

⁷¹ Rinneadh suirbhéanna freisin le fáil amach cad é daonra goir na scréachóige reilige áitiúla (speiceas BoCCI ón Liosta Dearg), inar deimhníodh láithreán neide ag Caisleán Mhionlaigh, agus tá an speiceas sin áirithe freisin i dTábla 8.24

Tábla 8.24 Éin Ghoir a bhfuil Imní faoina gCaomhnú arna dtaifeadadh i rith an tSuirbhé ar Éin Ghoir idir 2014 agus 2018⁷²

Ainm coiteann / Ainm i Laidin / BTO	Dáileadh i dTeorainn na Measúnachta	Tábhacht Caomhnaithe		
		BoCCI (goir)	Iarscríbh inn I	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)
Scréachóg reilige Tyto alba (BO)	Láithreán neide amháin ar eolas ag Caisleán Mhionlaigh	Dearg	Níl	Níl
Sléibhín Larus ridibundus (BH)	Forleathan ar fud na háite	Dearg	Níl	SPA Loch Coirib
Crotaigh Numenius arquata (CU)	Feicthe uair amháin ag Loch Bhaile an Dúlaigh	Dearg	Níl	Níl
Glasóg liath Motacilla cinerea (GL)	Feicthe uair amháin siar ó Ráschúrsa na Gaillimhe	Dearg	Níl	Níl
Faoileán scadán Larus argentatus (HG)	Forleathan ar fud na háite, níos fairsinge siar ó Abhainn na Gaillimhe	Dearg	Níl	Níl
Riabhog mhóna Anthus pratensis (MP)	Forleathan siar ó Abhainn na Gaillimhe, agus idir Baile an Bhriotaigh agus an N6 reatha	Dearg	Níl	Níl
Caislín aitinn Saxicola rubetra (WC)	Limistéar an Bhealaigh (taifead aonair)	Dearg	Níl	Níl
Broigheall Phalacrocorax carbo (CA)	Forleathan siar ó Abhainn na Gaillimhe	Ómra	Níl	Limistéar faoi Chosaint Speisialta Chuan na Gaillimhe Istigh & Limistéar faoi Chosaint Speisialta Phortach Chonamara
Geabhróga Sterna hirundo (CN)	Feicthe uair amháin ag Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe	Ómra	Tá	Limistéar faoi Chosaint Speisialta Chuan na Gaillimhe Istigh agus Limistéar faoi Chosaint Speisialta Loch Coirib
Cearca Ceannann agus Coiligh Cheannann Fulica atra (CO)	Feicthe idir Abhainn na Gaillimhe agus an Bóthar Nua, agus uair amháin gar do Bhaile an Bhriotaigh	Ómra	Níl	Níl
Droimneach mór Larus marinus (GB)	Feicthe siar ó Bhearna, ag Abhainn na Gaillimhe, agus uair amháin ag Loch Bhaile an Dúlaigh	Ómra	Níl	Níl
Cíorbhuí Regulus regulus (GC)	Forleathan siar ó Abhainn na Gaillimhe	Ómra	Níl	Níl

⁷² Tabhair faoi deara gur PÉ dá ndaonraí geimhrithe freisin iad roinnt de na speicis atá liostaithe—féach Tábla 8.25

Ainm coiteann / Ainm i Laidin / BTO	Dáileadh i dTeorainn na Measúnachta	Tábhacht Caomhnaithe		
		BoCCI (goir)	Iarscríbh inn I	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)
Glasán darach Carduelis chloris (GR)	Forleathan siar ó Abhainn na Gaillimhe agus soir ó Abhainn na Gaillimhe, níor taifeadadh ach ag Baile an Bhriotaigh amháin	Ómra	Níl	Níl
Gabhlán binne Delichon urbicum (HM)	Feicthe gar do Bhóthar Leictreach agus idir Loch Bhaile an Dúlaigh agus Baile an Bhriotaigh	Ómra	Níl	Níl
Gealbhan binne Passer domesticus (HS)	Feicthe gar do Bhóthar Leitrí agus i mBaile an Bhriotaigh	Ómra	Níl	Níl
Pocaire gaoithe Falco tinnunculus (K.)	Feicthe gar do Choill Bhearna, Bóthar Leitrí, Cairéal Leacaigh agus an N6 reatha	Ómra	Níl	Níl
Droimneach beag Larus fuscus (LB)	Feicthe uair amháin gar do Bhaile an Mhóinín	Ómra	Níl	Níl
Spágaire tonn Tachybaptus ruficollis (LG)	Feicthe uair amháin ag Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus ag Loch Bhaile an Dúlaigh	Ómra	Níl	Níl
Gleoiseach Carduelis cannabina (LI)	Forleathan ar fud na háite	Ómra	Níl	Níl
Liatráisc Turdus viscivorus (M.)	Feicthe ag an mBaile Ard Thiar, Cnoc na Fosca, Mionlach agus Cairéal Leacaigh	Ómra	Níl	Níl
Fabhcún gorm Falco peregrinus (PE)	Feicthe gar do Chairéal Leacaigh agus Bóthar Thuama an N83	Glas	Tá	Níl
Spideog Erithacus rubecula (R.)	Forleathan ar fud na háite	Ómra	Níl	Níl
Fuiseog Alauda arvensis (S.)	Feicthe ag Troscaigh Thiar, Ceapach agus Baile an Bhriotaigh	Ómra	Níl	Níl
Caislín cloch Saxicola torquata (SC)	Feicthe siar ó Bhearna, gar don Cheapach, Cnoc na Fosca agus idir Baile an Bhriotaigh agus an N6 reatha	Ómra	Níl	Níl
Colm gorm Columba oenas (SD)	Feicthe uair amháin gar do Bhóthar an Chlaí Bháin	Ómra	Níl	Níl
Druid Sturnus vulgaris (SG)	Forleathan ar fud na háite	Ómra	Níl	Níl
Spioróg Accipiter nisus (SH)	Feicthe uair amháin ag Ráschúrsa na Gaillimhe	Ómra	Níl	Níl
Gabhlán gaoithe Apus apus (SI)	Feicthe faoi dhó gar do Champas Spóirt OG	Ómra	Níl	Níl
Fáinleog Hirundo rustica (SL)	Forleathan siar ó Abhainn na Gaillimhe, agus feicthe gar do Bhaile an Bhriotaigh	Ómra	Níl	Níl
Gabhlán gainimh Riparia riparia (SM)	Feicthe timpeall ar Chairéal Leacaigh agus Loch Bhaile an Dúlaigh	Ómra	Níl	Níl

Ainm coiteann / Ainm i Laidin / BTO	Dáileadh i dTeorainn na Measúnachta	Tábhacht Caomhnaithe		
		BoCCI (goir)	Iarscríbh inn I	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)
Clochrán Oenanthe oenanthe (W.)	Ceantar Rathúin (taifead aonair)	Ómra	Níl	Níl

¹ Liostaithe mar SPA mar gheall ar a ndaonraí pórucháin

Is fiú a rá, gur taifeadadh an fheadóg chladaigh faoi dhó i rith na suirbhéanna ar éin phórucháin, uair amháin ag deireadh mhí Bealtaine 2015 agus uair amháin ag deireadh an Mheithimh 2015, agus iompar pórucháin ar siúl acu gar d’imeall thiar Ráschúrsa na Gaillimhe.

Suirbhé ar an Scréachóg Reilige

Bonnlíne Reatha (2023)

Sainaithníodh 58 láithreán ar an iomlán i dtosach lena measúnú mar shuíomh a d’fhéadfadh a bheith oiriúnach don Scréachóg reilige laistigh de gha 5km móorthimpeall ar an Tionscadal.

Rinneadh suirbhéanna allamuigh idir an 07 Bealtaine agus an 13 Iúil 2023 chun oiriúnacht maidir leis an Scréachóg reilige agus láithreach an éin sin a chinneadh ag 50 (86%) de na láithreáin sainaitheanta. Diúltaíodh rochtain úinéara talún ar ocht (14%) láithreán don mheasúnú. Rinneadh suirbhéanna breise de réir mar ba ghá lasmuigh de shéasúr an ghoir chun measúnú a dhéanamh ar láithreach na Scréachóige reilige ag láithreáin aonair le linn Deireadh Fómhair go Nollaig 2023.

Rinneadh iniúchadh i rith an lae chun oiriúnacht a chinneadh agus chun comharthaí a lorg de láithreach na Scréachóige reilige ar na 50 láithreán inrochtana. Ina dhiaidh sin, tugadh faoi shuirbhéanna oíche ag 12 láithreán inar measadh go raibh gá leis an modh sin chun áitiú agus stádas pórucháin na Scréachóige reilige a chinneadh (anuas ar iniúchtaí lae).

Deimhníodh i suirbhéanna allamuigh nach raibh 23 (46%) den 50 suíomh a iniúchadh oiriúnach do phóru don Scréachóg reilige. Deimhníodh san iniúchadh lae go raibh 27 (54%) láithreán oiriúnach nó go bhféadfaidís a bheith oiriúnach don Scréachóg reilige le póru iontu, agus go raibh deiseanna neadaithe oiriúnach iontu. Bhí na láithreáin sin chomhdhéanta de sé theachín tréigthe, sé theach geirme dhá stór tréigthe, cúig chaisleán, cúig fhoirgneamh feirme, dhá theach mór scriosta, dhá chairéal agus séipéal amháin.

Deimhníodh go raibh an Scréachóg reilige ag cúig láithreán. Deimhníodh póru ag dhá láithreán. Tá ceann de na suíomhanna pórucháin deimhnithe lonnaithe an-ghar don N6 GCRR atá beartaithe (tá suíomh deimhnithe na neide níos lú ná 20m ón líne fála beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe agus timpeall 170m ón mbóthar féin atá beartaithe). Tá an péire pórucháin deimhnithe eile níos mó ná 4km ón N6 GCRR atá beartaithe.

Taifeadadh fianaise ar an Scréachóg reilige ag dhá láithreán, ach nó raibh aon fhianaise de phéire pórucháin nó iarracht póraithe ag ceachtar láithreán tráth an tsuirbhé. Tá ceann de na láithreáin áitithe seo suite thart ar 425m ón N6 GCRR atá beartaithe. Níor taifeadadh gníomhaíocht Scréachóg reilige ag an láithreán seo le linn séasúr an ghoir 2023. Taifeadadh fianaise ar láithreach Scréachóige reilige i bhfoirm piollairí (2) i mí na Nollag 2023 ag tabhairt le fios gur úsáideadh an láithreán mar fhara. Ba é sin an chéad uair gur taifeadadh fianaise ar Scréachóg reilige ag an suíomh seo. Tá an láithreán áitithe eile lonnaithe níos mó ná 4km ón N6 GCRR atá beartaithe, chonacthas éan ag an láithreán seo le linn séasúr an ghoir ach ní raibh aon fhianaise ar phóru. Tá an láithreán lonnaithe gar do cheann de na láithreáin phóraithe deimhnithe.

Ina theannta sin, tá láithreán amháin (teach mór scriosta) a bhfuil a fhios gur áitigh Scréachóg reilige ann cheana, ach ní raibh sé áitithe i rith thréimhse an tsuirbhé, in ainneoin go bhfuil an láithreán fós oiriúnach. Tá an láithreán seo suite de bhreis ar 4km ón N6 GCRR atá beartaithe.

Ní raibh aon láithreáin a measadh go bhféadfaidís a bheith oiriúnach don Scréachóg reilige agus nárbh fhéidir rochtain a fháil orthu chun measúnú a dhéanamh do láithreach Scréachóige reilige laistigh de 1km den N6 GCRR atá beartaithe, agus dá bhrí sin ní dóichí go bhfuil láithreáin Scréachóige reilige nár thángthas orthu agus a bhféadfadh an N6 GCRR atá beartaithe difear díreach a dhéanamh dóibh.

Meastar go bhfuil an Scréachóg reilige ann i leibhéil laistigh de limistéar an tsuirbhé atá tábhachtach ag an Leibhéal Contae.

Torthaí Shuirbhé 2014-2018

Rinneadh suirbhé ar 76 láithreán ar an iomlán in 2014 go bhfeicfí an raibh an scréachóg reilige laistigh de Theorainn na Measúnachta. Measadh go raibh 47 (63%) láithreán ar an iomlán neamhoiriúnach le haghaidh Scréachóg reilige (Catagóir 0). As an 29 (27%) láithreán a bhí fágtha a d'fhéadfadh a bheith in úsáid ag an scréachóg reilige, bhí cumas fara i 11 (14%) ach ní i gcomhair neadaithe (Catagóir 1). Measadh go bhféadfadh deiseanna fara agus/nó neadaithe a bheith ag cúig (6%) láithreán (Catagóir 2) agus bhí deiseanna fara agus neadaithe den scoth sa 13 láithreán (15%) a bhí fágtha (Catagóir 3). Tá suíomhanna na láithreán ar a ndearnadh suirbhé, agus a n-oiriúnacht don Scréachóg reilige, taispeánta ar Fhíoracha 3.3 agus 3.4 de Thuarascáil an tSuirbhé ar an Scréachóg Reilige in Aguisín A.8.15.

Deimhníodh go raibh an Scréachóg reilige ag cúig cinn de na láithreáin sin atá laistigh de Theorainn na Measúnachta. Ina measc sin bhí dhá chaisleán (láithreáin neadaithe ag Caisleán Mhionlaigh agus Teach Aird Fhraoigh), teach mór nach raibh ann ach an fothrach (láithreán fara ag Teach Rinn Mhíle), teach feirme dhá-stór tréigthe agus cairéal (is láithreáin fhara iad an péire). Tá dáileadh na láithreán sin taispeánta ar Fhíor 8.12.1. Deimhníodh gur láithreáin neadaithe dhá láithreán, Caisleán Aird Fhraoigh agus Caisleán Mhionlaigh. Rangaíodh teach mór ar fothrach é (Teach Rinn Mhíle) mar fharai rialta a bhfuil baint acu is dóigh leis an dá phéire neadaithe, agus taifeadadh láithreán fara ócáideach neamhspleách i dteach feirme tréigthe freisin. Tugadh le fios le monatóireacht a rinneadh gur theip ar an dá láithreán neadaithe pórú in 2014.

Rangaíodh an dá láithreán mar chinn a bhí oiriúnach don Scréachóg reilige i rith shuirbhé 2014 (Catagóir 2 agus Catagóir 3; 20 láithreán ar an iomlán), agus chuathas ar ais chucu idir Meitheamh agus Lúnasa in 2015 agus 2016. Bhí dhá láithreán (teach feirme agus teachín) a rangaíodh roimhe sin mar chinn oiriúnacha (an dá cheann i gCatagóir 3) in 2014 leagtha go talamh agus ní raibh siad ar fáil níos mó don Scréachóg reilige. Measadh go raibh an 18 láithreán eile a bhí fágtha oiriúnach don Scréachóg reilige. Taifeadadh fianaise ar áitiú na Scréachóige reilige ag dhá láithreán in 2015, is iad sin Caisleán Mhionlaigh agus Teach Rinn Mhíle – agus bhí an dá cheann acu gníomhach in 2014. Ní raibh aon chomharthaí ann a thabharfadh le fios gur baineadh úsáid as Caisleán Aird Fhraoigh le déanaí, as teach feirme ag an gCarn Mór, nó ag Cairéal Ghort an Chalaídh áit a raibh taifead d'fhianaise den Scréachóg reilige in 2014. Ina theannta sin, níor thaispeáin teach feirme le sciobóil in aice leis ag an mBaile Ard, áit ar thuairiscigh duine den phobal go raibh Scréachóg reilige ann i ngeimhreadh na bliana 2015, aon fhianaise d'úsáid le déanaí i mí Iúil 2015. Deimhníodh fianaise d'áitiú na Scréachóige reilige ag láithreán aonair in 2016 (Teach Rinn Mhíle).

Taispeántar i bhFíor 4.7 agus i dTábla 4.2 in Aguisín A.8.15, dáileadh agus oiriúnacht na láithreán go léir a ndearnadh suirbhé orthu in 2015. Mar a tharla in 2014, níor deimhníodh aon láithreán pórúcháin in 2015 nó 2016.

Bailíodh breathnuithe ar fhianaise Scréachóg reilige ag Caisleán Mhionlaigh in 2018. Níor taifeadadh aon ghníomhaíocht maidir leis an Scréachóg Reilige ag Caisleán Mhionlaigh in 2018 agus breithníodh go raibh an láthair folamh le linn an tséasúir phórúcháin. Ní raibh aon fhianaise den Scréachóg Reilige le feiceáil le linn cigireachtaí a rinneadh le linn an lae sa chaisleán agus thart timpeall an chaisleáin agus níor taifeadadh aon ghníomhaíocht le linn faire a rinneadh san oíche.

Éin chreiche eile a taifeadadh i rith shuirbhéanna ar an Scréachóg reilige

Bonnline Reatha (2023)

I measc na speiceas éan creiche ar thángthas orthu le linn obair shuirbhéireachta idir 2022 agus 2023 bhí Clamhán (sé láithreán geimhrithe sa bhreis ar thrí cinn neamhphóraithe agus ceann amháin cúirtéireachta agus taispeána), Pocaire gaoithe (26 láithreán geimhrithe sa bhreis ar sé neamhphóraithe agus ceithre phéire pórúcháin féideartha/dóchúlá); An fabhcún gorm (ceithre láithreán geimhrithe sa bhreis ar láithreán pórúcháin deimhnithe amháin, láithreán pórúcháin féideartha amháin), Spioróg (17 láithreán geimhrithe sa bhreis ar dhá láithreán pórúcháin féideartha), agus Ceann cait (láithreán pórúcháin deimhnithe amháin).

Torthaí Shuirbhé 2014-2018

Taifeadadh freisin speicis eile d'éin chreiche a chonacthas i rith obair shuirbhéireachta in 2014 agus 2015. Deimhníodh 21 láithreán d'éin chreiche agus den ulchabhán (gan an Scréachóg reilige san áireamh) in 2014 agus 2015, inar áiríodh deich láithreán ina raibh an Pocaire gaoithe (ceithre nead agus sé fhara), sé láithreán

ina raibh an Fabhcún gorm (trí nead agus dhá fhara), trí láithreán ina raibh an Spioróg (dhá láithreán neadaithe agus ceann ina raibh péire le feiceáil ann) agus trí nead leis an gCeann cait, féach Fíor 4.10 in Aguisín A.8.15.

Suirbhé ar an bhfabhcún gorm

Bonnlíne Reatha (2023)

Rinneadh suirbhéanna allamuigh idir an 14 Aibreán agus an 26 Meitheamh 2023 chun oiriúnacht a chinneadh maidir leis an bhFabhcún gorm agus láithreach an éin sin ag gach láithreán inrochtana arna sainaithint mar láithreán a d'fhéadfadh a bheith oiriúnach. Deimhníodh láithreach fabhcún gorm ag dhá cheann den sé láithreán a measadh laistigh limistéar sainithe an tsuirbhé le linn séasúr an ghoir in 2023. Áiríodh leo sin dhá chairéal ar láithreáin neadaithe traidisiúnta iad a úsáideann an fabhcún gorm. Deimhníodh péire pórúcháin amháin ag cairéal, cuireadh tús le hiarracht neadaithe, agus sainaithníodh suíomh na neide. Deimhníodh péire pórúcháin ag an dara cairéal, ach níor neadaigh an péire seo go rathúil in 2023 agus níor sainaithníodh suíomh neadaithe. Níor deimhníodh fabhcún gorm ag aon láithreán eile a measadh (n = 4) laistigh limistéar sainithe an tsuirbhé le linn séasúr an ghoir in 2023. Deimhníodh láithreach phéirí pórúcháin fabhcún gorm sa dá chairéal atá lonnaithe lasmuigh de limistéar sainithe an tsuirbhé, taifeadadh iarrachtaí pórúcháin agus lonnaíodh suíomhanna neadaithe sa dá shuíomh le linn séasúr an ghoir 2023.

Tá an láithreán neadaithe ag cairéal amháin laistigh den líne teorann beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe. Tá an péire pórúcháin ag an dara cairéal lonnaithe timpeall 400m ó líne teorann beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe.

Meastar go bhfuil fabhcún gorm ann i leibhéil laistigh de limistéar sainithe an tsuirbhé atá tábhachtach ag an Leibhéal Contae mar a tháinig as Treoirlínte Éiceolaíochta NRA.

Torthaí Shuirbhé 2014-2018

Taifeadadh áitiú an fhabhcúin ghoirm i dtrí chairéal sa limistéar suirbhé i mBealtaine agus i Meitheamh 2016, agus bhí péirí pórúcháin acu go léir (féach Aguisín A.8.16). D'éirigh le péire pórúcháin amháin (Cairéal Roadstone ag Cláí an Dá Mhíle), agus theip ar phéirí in dhá chairéal (Cairéil Ghort an Chalaigh agus Leacaigh) éin óga a thógáil. Maidir leis na trí láithreán cairéil ina raibh péirí pórúcháin in 2016 bhí a fhios gur láithreáin iad ina raibh an Fabhcún gorm ag neadú roimhe seo agus meastar gur láithreáin neadaithe traidisiúnta iad. Taifeadadh an suíomh neadaithe sonrach le haghaidh an phéire rathúil aonair (Cairéal Roadstone ag Cláí an Dá Mhíle) in 2016, le haghaidh an dá chairéal eile a thacaigh le láithreáin neadaithe (Gort an Chalaigh agus Leacach) níorbh fhéidir suíomh neadaithe a thaifeadadh in 2016, mar sin féin tá suíomh na nead éan creiche i mblianta roimhe sin taifeadta. In 2017, rinneadh monatóireacht ar Chairéal Leacaigh chun an stádas pórúcháin a chinneadh agus láthair shuíomh na neide, agus deimhníodh péire pórúcháin agus sainaithníodh suíomh an laftáin neide traidisiúnta. In 2018, deimhníodh péire pórúcháin den Fhabhcún Ghoirm arís i gCairéal Leacaigh agus d'éirigh leo éin óga a thógáil. Deimhníodh an láithreán neadaithe freisin in 2018 cé go raibh sé in áit éagsúil don cheann a taifeadadh sna blianta roimhe sin.

Cearc fhraoigh

Bonnlíne Reatha (2023)

Tugadh faoi shuirbhéanna Cearc fhraoigh idir an 02 agus 03 Márta, 15 agus 16 Márta, agus 28 agus 29 Márta 2023. Mar gheall ar athrú gnáthóige beag ó 2014 níl roinnt de na gnáthóga oiriúnach don Chearc fhraoigh níos mó, i.e. ní gnáthóg fraoigh iad a thuilleadh de bharr cúngú scrobarnaí nó tá siad tiontaithe ina scrobarnach iata agus dá bhrí sin tá oiriúnacht níos lú acu ná an ghnáthóg níos oscailte lena mbaineann an Chearc fhraoigh den chuid is mó. Níor taifeadadh aon Chearc fhraoigh le linn na suirbhéanna tiomnaithe cearc fhraoigh seo in 2023. Tá méid teoranta de ghnáthóg oiriúnach (gnáthóg portaigh agus fraoigh) laistigh de 500m ón N6 GCRR atá beartaithe. Cé go meastar nach bhfuil na gnáthóga laistigh den limistéar suirbhé oiriúnach do phórú na gCearc Fhraoigh, tá acmhainneacht theoranta sealgaireachta acu d'éin aonair a d'fhéadfadh scaipeadh amach go sealadach ag lorg críocha lasmuigh de na gnáthóga portaigh agus fraoigh ó thuaidh agus ó thiar thuaidh, agus dá bhrí sin ní féidir a láithreach a chur as an áireamh go hiomlán. Dá bhrí sin, meastar go mbaineann Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) leis na daonraí Cearc fhraoigh áitiúla.

Torthaí Shuirbhé 2014-2018

Níor taifeadadh aon radharc, ná fianaise, de chearc fhraoigh i rith suirbhéanna a rinneadh idir 2014 agus 2015; ná i rith na suirbhéanna ginearálta ar éin phórúcháin idir 2014 agus 2018. I rith obair shuirbhéireachta eile i Meán Fómhair 2014 (agus le linn na hoibre ar an suirbhé ar éin gheimhrithe ó Dheireadh Fómhair 2014 go Márta 2015), taifeadadh fianaise de Chearc fhraoigh (salachar éan) in aice leis an N6 GCRR atá beartaithe ag Na Foráí Maola/Loch Inse.

Creabhar

Tugadh faoi shuirbhéanna Creabhair ar an 29, 30 agus 31 Bealtaine 2023 agus ar an 01, 06-08, 19-22, agus an 26 Meitheamh 2023. Rinneadh imscrúdú ar 14 phointe suirbhé san iomlán feadh limistéar suirbhé iomlán de 106.39ha. Níor breathnaíodh aon Chreabhar ag láithreán ar bith le linn na suirbhéanna tiomnaithe Creabhar in 2023. Tá sé seo comhsheasmhach le Suirbhéanna Creabhar roimhe seo a rinneadh in 2014 agus 2015, laistigh de agus ar feadh limistéar iomlán an tsuirbhé. Cé nár taifeadadh Creabhar, tá gnáthóga féideartha ag na limistéir ar a ndearnadh suirbhéireacht do chreabhar fireann taispeána a d'fhéadfadh scaipeadh go sealadach ag lorg creabhar baineann i gcríocha lasmuigh dá raon nádúrtha, agus dá bhrí sin ní féidir a rá go cinnte nach bhfuil siad ann. Dá bhrí sin, meastar go mbaineann Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) leis na daonraí Creabhar áitiúla.

Níor breathnaíodh aon chreabhar le linn suirbhéanna a chuir an Dr Chris Peppiatt i gcrích in 2014 agus 2015.

8.3.10.2 Éin gheimhrithe

Sna suirbhéanna ar éin ghoir taifeadadh raon leathan speiceas éan ag láithreáin ar fud an Tionscadail.

Tugtar achoimre i Tábla 8.25, Tábla 8.26 agus Tábla 8.27 thíos de thorthaí na suirbhéanna ar éin gheimhrithe i dtaca leis na speicis sin a bhfuil an imní is mó maidir lena gcaomhnú (e.g. spriocspeiceas), agus taifeadadh iad laistigh de láithreáin shuirbhé ar éin gheimhrithe:

- Leasanna Caomhantais Speisialta (SCIanna), le haghaidh daonra geimhrithe, Limistéir faoi Chosaint Speisialta in aice láimhe
- Speicis liostaithe faoi Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2008/144/CE)
- Speicis BoCCI Dearg agus Ómra⁷³ liostaithe mar gheall ar a bpobail gheimhrithe

Tá na torthaí iomlána de na suirbhéanna ar éin gheimhrithe (le haghaidh gach láithreán suirbhé laistigh de limistéar staidéir na scéime i gcoitinne) tugtha in Aguisín A.8.23. Tá taifid eile maidir le speicis d'éin gheimhrithe ó Chathair na Gaillimhe agus an ceantar máguaird tugtha i dtorthaí iomlán an athbhreithnithe taighde in Aguisín A.8.18. Taifeadadh sé speiceas éan geimhrithe bhreise is mó a bhfuil imní caomhnaithe ina dtaobh agus a mheastar a bheith ina bPríomhghabhdóirí Éiceolaíochta (KERanna)⁷⁴, laistigh de limistéar an tsuirbhé éan geimhrithe idir 2022 agus 2024: gadual, éigrit bheag, cearca fraoigh, deargán sneachta, feadóg chladaigh agus an eala ghlórach.

Torthaí Shuirbhé 2022-2023 (Bonnline reatha)

Taifeadadh 26 spriocspeicis san iomlán ar fud limistéar an staidéir i suirbhéanna éan geimhrithe 2022-23, ina raibh: 21 speiceas liostaithe mar SCInna; díobh sin is SCInna iad 14 do SPAnna in aice láimhe, trí speiceas liostaithe in Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin, 10 speiceas ar Liosta Dearg⁷⁵ BoCCI, 13 speiceas ar Liosta Ómra BoCCI, agus trí speiceas ar Liosta Glas BoCCI.

Áiríodh air sin 11 speiceas liostaithe mar SCInna do SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh in aice láimhe (Sléibhín, Broigheall, Faoileán bán, Crotach, Feadóg bhuí, Corr réisc, Pilibín, Cosdeargán, Feadóg

⁷³ Tabhair faoi deara gur athraigh catagóirí BoCCI idir 2014-2018 agus 2023. Rinneadh measúnú ar éin a breathnaíodh idir 2014-2018 in aghaidh Colhoun & Cummins (2013), a bhí bailí ag an am, agus rinneadh measúnú ar bhreathnuithe ó 2023 in aghaidh an cheathrú eagrán de BoCCI (Gilbert *et al.*, 2021)

⁷⁴ Leasanna Caomhantais Speisialta (SCInna), do líon geimhrithe, de SPAnna in aice láimhe, speicis atá liostaithe faoi Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2008/144/CE), agus/nó speicis Dearga agus Ómra atá liostaithe dá líonta geimhrithe ó *Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026* (Gilbert *et al.* 2020)

⁷⁵ *Birds of Conservation Concern in Ireland* (BoCCI) after Gilbert, G., Stanbury, A. & Lewis, L. (2021) *Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026. Irish Birds* 43: 1–22

chladaigh, Praslacha, agus Rualacha) agus sé SCI de SPA Loch Coirib (Sléibhín, Faoileán bán, Cearc cheannann, Feadóg bhuí, Spadalach, agus Lacha bhadánach).

Bhí formhór na dtaifead cruinnithe feadh Abhainn na Gaillimhe agus sna gnáthóga leathnádúrtha mórthimpeall, lena n-áirítear Sléibhín, Faoileán bán, Cearc cheannann, Spágaire tonn, Mallard, Cearc Uisce agus Praslacha. Tháinig formhór na dtaifead Crotach agus Corr réisc ó bhogach agus féarach in iarthar na scéime agus tháinig formhór na dtaifead faoileán scadán ó cheantair uirbeacha nó leathuirbeacha in oirthear an Tionscadail.

Bhí taifid de Chosdeargán, Feadóg chladaigh agus Seaga teoranta do chuid cósta an Tionscadail, siar ó Bhearna. Taifeadadh Roilleach feadh an chósta agus i bhféaraigh áineasa i gcuid thoir an Tionscadail. Taifeadadh an fheadóg bhuí uair amháin i méideanna móra ag sealgaireacht i bhféarach talmhaíochta i gcuid thoir an Tionscadail, gar don N6 atá ann faoi láthair. Taifeadadh Broigheall feadh chonair Abhainn na Gaillimhe agus feadh an chósta sa chuid thiar.

Taifeadadh an fabhcún gorm i rith an gheimhridh ag a láthair pórúcháin atá ar eolas i gCairéal Leacaigh.

Taispeántar limistéar an tsuirbhé ar éin gheimhrithe ar Fhíor 8.13.1 agus tugtar torthaí agus an liosta iomlán de speicis éan taifeadta in Aguisín A.8.23.

Tábla 8.25 Éin Gheimhrithe a bhfuil Imní faoina gCaomhnú arna dtaifeadadh i rith Shuirbhé 2022-2023 ar Éin Gheimhrithe

Ainm coiteann / Ainm i Laidin	Uas. Comhaireamh	An Líon Taifead	BoCCI	SCI ⁷⁶	Iarscríbhinn I
Sléibhín Larus ridibundus	65	35	Ómra	SPA Chuan Istigh na Gaillimhe; SPA Loch Coirib	Níl
Faoileán Bán Larus canus	5	11	Ómra	SPA Chuan Istigh na Gaillimhe; SPA Loch Coirib SPA Loch Coirib	Níl
Cearc Cheannann Fulica atra	2	15	Ómra	SPA Loch Coirib	Níl
Broigheall Phalacrocorax carbo	8	16	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Crotach Numenius arquata	26	27	Dearg	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Feadóg Bhuí Pluvialis apricaria	200	1	Dearg	SPA Chuan Istigh na Gaillimhe; SPA Loch Coirib	Tá
Corr Réisc Ardea cinerea	3	19	Glas	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Faoileán Scadán Larus argentatus	35	42	Ómra	Tá	Níl
Pocaire Gaoithe Falco tinnunculus	2	4	Dearg	Níl	Níl
Pilibín Vanellus vanellus	1	2	Dearg	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl

⁷⁶ Éin in Iarscríbhinn I iad Leasanna Caomhantais Speisialta (SCInna), agus éin imirceacha agus a ngnáthóga lenar roghnaíodh láithreáin le n-ainmniú mar SPA.

Ainm coiteann / Ainm i Laidin	Uas. Comhaireamh	An Líon Taifead	BoCCI	SCI ⁷⁶	Iarscríbhinn I
Spáaire Tonn Tachybaptus ruficollis	4	9	Glas	Tá	Níl
Mallard Anas platyrhynchos	8	52	Ómra	Tá	Níl
Eala Bhalbh Cygnus olor	11	15	Ómra	Níl	Níl
Roilleach Haematopus ostralegus	65	5	Dearg	Tá	Níl
Fabhcún Gorm Falco peregrinus	1	2	Glas	Tá	Tá
Cearc fhraoigh Lagopus lagopus scotica	1	2	Dearg	Níl	Níl
Cosdeargán Tringa totanus	1	1	Dearg	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Deargán Sneachta Turdus iliacus	28	24	Dearg	Níl	Níl
Feadóg Chladaigh Charadrius hiaticula	2	1	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Seaga Phalacrocorax aristotelis	2	2	Ómra	Tá	Níl
Spadalach Anas clypeata	11	6	Dearg	SPA Loch Coirib	Níl
Naoscach Gallinago gallinago	12	131	Dearg	Níl	Níl
Praslacha Anas crecca	7	7	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Lacha Bhadánach Aythya fuligula	8	5	Ómra	SPA Loch Coirib	Níl
Eala Ghlórach Cygnus cygnus	6	1	Ómra	Tá	Tá
Lacha Rua Mareca penelope	8	1	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl

Cromán na gcearc

Rinneadh suirbhéanna tiomnaithe ar Chromáin na gCearc laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr na n-éan geimhrithe, 2022-23, ach níor taifeadadh aon Chromán na gCearc.

Tugtar le fios i suirbhéanna stairiúla agus i sonraí deisce ó thaifid phoiblí (i.e. NPWS agus NBDC) go bhfuil raon geimhrithe bunaithe ag Cromán na gcearc feadh tailte laistigh de Theorainn na Measúnachta, ach, ní

iondúil go mbíonn Cromán na gcearc i gceantair uirbeacha agus is gnách go bhfaightear iad i ngnáthóg ardtailte iargúlta le linn na tréimhse geimhrithe, i bhfad ó Theorainn na Measúnachta agus a chóngaracht.

Níl aon ghnáthóg sealgaireachta oiriúnach do chromán na gcearc laistigh de lorg coise an Tionscadail. Is é an SPA ainmnithe is cóngaraí do chromán na gcearc SPA Loch Coirib, lonnaithe timpeall 3.9km ó thuaidh/siar ó thuaidh ón Tionscadal.

Cuntais ar Speicis 2022 - 2023

Tugtar cuntais ghearra maidir le speicis ó na suirbhéanna ar éin gheimhridh thíos. Maidir le hionaid láithreáin suirbhé na n-éan geimhridh, féach Fíor 8.13.1.

Sléibhín

Taifeadadh Sléibhín 35 uair feadh Theorainn na Measúnachta le linn séasúr suirbhéireachta 2022-2023, agus uimhreacha ó éin aonair go dtí ealta uasta de 65 éan ag na páirceanna imeartha i mBaile an Bhriotaigh, gar do Chnoc Mhaoil Drise (WB24). Taifeadadh Sléibhín go minic é feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12) agus laistigh de ghnáthóga amhail féarthailte, talamh ar a raibh tógáil déanta (e.g. foirgnimh agus obair chloiche), seascainn, agus áiteanna idirthaoideacha (puiteach/gaineamh/cladach scaineagáin), ar fud achar iomlán an Tionscadail.

Faoileán Bán

Níor taifeadadh an Faoileán bán go minic feadh Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2022-2023, ó cheann aonair suas chuig uaschomhaireamh cúig cinn. Taifeadadh Faoileán bán níos minice i líon níos mó feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12) agus páirceanna imeartha OG (WB45), chomh maith le laistigh de ghnáthóga amhail féarthailte, talamh ar a raibh tógáil déanta (e.g. foirgnimh agus obair chloiche), seascainn, agus áiteanna idirthaoideacha (puiteach/gaineamh/cladach scaineagáin), ar fud achar iomlán an Tionscadail.

Cearc cheannann

Taifeadadh an Chearc cheannann 15 uair ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2022-2023, de ghnáth mar chinn aonair nó ag raftú i lochanna, seascainn, agus locháin ag Cúil Each (WB04) agus Baile an Dúlaigh (WB02), agus i gceantair thaoideacha agus/nó murlaigh feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12). Níor taifeadadh líon níos mó ná péire Cearc cheannann in aon chomhaireamh ag aon am amháin (sé thaifead de phéirí as 15 radharc iomlán de Chearc cheannann).

Broigheall

Taifeadadh Broigheall 16 uair ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé 2022-2023, den chuid is mó i gceantair thaoideacha/idirthaoideacha agus feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12), ach freisin ag eitile os cionn gnáthóg cosúil le heanaigh agus riasca agus lochanna agus locháin. Chonacthas idir ceann amháin leis féin, péire roinnt uaireanta, agus uaschomhaireamh ocht gcinn i gceantair chladaigh charraigeach idirthaoideacha feadh an chósta idir Bearna agus Na Forbacha.

Crotach

Bhó an Chorr dáilte go forleathan feadh Theorainn na Measúnachta, ach taifeadadh formhór na mbreathnuithe feadh Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr suirbhé 2022-2023 in iarthar an Tionscadail i bhféaraigh leathnádúrtha nó feabhsaithe i mbailte fearainn Pháirc na Sceach (WB10), Leitrí (WB55), Thóin na Brocaí (WB11). Chonacthas idir cinn aonair agus ealtaí meánmhéide de 16-17, le 26 san ealta is mó den Chrotach ag eitilt os cionn cheantair Troscaigh Thoir/Troscaigh Thiar.

Feadóg Bhuí

Taifeadadh ealta de 200 Feadóg bhuí le linn séasúr suirbhé 2022-2023, i bhféaraigh feabhsaithe lonnaithe ag imeall thiar Theorainn na Measúnachta idir Na hArdáin (WB01) agus An Gleann Riabhach. Níor taifeadadh aon ealta ná breathnuithe eile den Fheadóg Bhuí feadh fhad iomlán an Tionscadail.

Droimneach Mór

Taifeadadh breathnú den Droimneach Mór i gceantair idirthaoideacha feadh chósta Bhearna i mó na Nollag 2022.

Corr réisc

Taifeadadh Corr réisc go minic ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2022-2023, de ghnáth ag sealgaireacht nó ag eitilt os cionn ceantar feadh Abhainn na Gaillimhe (WB04) agus Lochanna an Dúlaigh (WB02), faoi seach, agus i gceantair idirthaoideacha feadh chósta Bhearna. Bhain formhór na dtaifead le héin aonair, agus na trí Chorr réise an líon ba mhó a chonacthas ag locháin i gceantar Leitrí (WB55).

Faoileán Scadán

Taifeadadh Faoileán scadán 42 uair feadh Theorainn na Measúnachta le linn séasúr suirbhéireachta 2022-2023, agus uimhreacha ó éin aonair go dtí ealta uasta de 35 éan ag eitilt os cionn na bhféarach sa Pháirc Mhór Thoir. Taifeadadh Faoileán Scadán go minic é feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12) agus laistigh de ghnáthóga amhail féarthailte, talamh ar a raibh tógáil déanta (e.g. foirgnimh agus obair chloiche), seasainn, agus áiteanna idirthaoideacha (puiteach/gaineamh/cladach scaineagáin), ar fud achar iomlán an Tionscadail.

Pocaire gaoithe

Taifeadadh an Pocaire gaoithe ceithre huaire ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2022-2023, idir féarthailte gar d'Abhainn na Gaillimhe (WB12) i limistéar Mhionlaigh, agus limistéir níos faide siar de Theorainn na Measúnachta, i Leitreach (WB55) agus Troscaigh Thiar. Éin aonair a bhí sna taifeadtaí i ngach cás seachas ceann amháin. Taifeadadh péire Pocaire gaoithe ar fara i bhfál sreach i gceantar Mhionlaigh i mí Feabhra 2023.

Pilibín

Taifeadadh dhá radharc ar Philibín aonair laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr suirbhé 2022-2023, ag lochanna Chúil Each (WB04) (Márta 2023) agus Loch an Dúlaigh (WB02) (Nollaig 2022), faoi seach. Níor taifeadadh aon ealta eile Pilibíní ná aon Philibín aonair eile ar fud achar iomlán an Tionscadail.

An spágaire tonn

Taifeadadh an Spágaire tonn ag Lochanna Chúil Each (WB04) agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12), ó thuaidh ó ché Mhionlaigh le linn séasúr suirbhé 2022-2023. Bhí na huimhreacha íseal i gcoitinne (< cúig éan) sna naoi gcás uile, agus an líon uasta ag ceithre cinn i réigiún Ché Mhionlaigh i mí Eanáir 2023.

An Mallard

Bhí an Mallard dailte go forleathan feadh Theorainn na Measúnachta. Den 52 cás taifeadta, taifeadadh formhór na mbreathnuithe le linn an tséasúir suirbhé 2022-2023 feadh Chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12), Lochanna Chúil Each (WB04), agus Loch an Dúlaigh (WB02), áit ar tuairiscíodh éin aonair agus/nó péirí ag sealgaireacht nó ag eitilt os cionn ceantair féaraigh, riasc, lochanna, locháin, sruthchúrsaí agus criosanna idirthaoideacha feadh bhealach iomlán an Tionscadail. Ba ocht gcinn an comhaireamh uasta den Mhallard ag cé Mhionlaigh i mí na Nollag 2022.

An eala bhalbh

Taifeadadh an eala bhalbh ag Lochanna Chúil Each (WB04) agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12) le linn séasúr suirbhé 2022-2023, go hiondúil mar éin aonair nó péirí. Aon éan déag an líon uasta Eala Balbh ag aon am amháin, ag Lochanna Chúil Each i Márta 2023. Taifeadadh grúpa de cheithre cinn freisin in Abhainn na Gaillimhe i mí na Nollaig 2022.

An roilleach

Bhí roilleach scaipthe go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta, ach taifeadadh iad in dá cheantar den chuid is mó le linn an tséasúir suirbhé 2022-2023; siar feadh limistéir chósta idirthaoideach Bhearna, agus soir ón Tionscadal i gceantar Bhaile an Bhriotaigh. Taifeadadh cúpla Roilleach ag sealgaireacht, ach ba ealtaí níos mó na taifid eile go léir sna féaraigh áineasa/páirceanna imeartha ag Baile an Bhriotaigh agus Dabhach Uisce, faoi seach. Taifeadadh an dá ealta ba mhó ag Dabhach Uisce (65 in Eanáir 2023 agus 35 i mí Feabhra 2023) agus ag Baile an Bhriotaigh (35 in Eanáir 2023).

An fabhcún gorm

Taifeadadh an fabhcún gorm faoi dhí ag láithreán suirbhé éan geimhrithe amháin laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn tséasúir suirbhé 2022-2023. Bhí an dá thaifead ag cairéal Leacaigh (WB16), d'éan aonair, i mí na Nollag 2022.

Cearc Fhraoigh

Taifeadadh an Chearc fhraoigh faoi dhó á cur as an nead i dtalamh fraoigh laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé 2022-2023. Uair amháin i mí na Nollag 2022 i dTroscaigh Thiar (WB07), an ceann eile in Eanáir 2023 sna Foráí Maola Thiar.

Cosdeargán

Taifeadadh breathnú ar Chosdeargán i gceantair idirthaoideacha/chósta i mBearna le linn an tséasúir suirbhé 2022-2023, in Eanáir 2023.

Deargán Sneachta

Taifeadadh ealtaí Deargán Sneachta go forleathan feadh Theorainn na Measúnachta le linn shéasúir suirbhé 2022-2023; go príomha i bhféaraigh, ach freisin i dtalamh arúil/gairneoireachta/saothraithe, i scrobarnach/coillearnach idirchriosach, agus i bhfálta scean/gcrannteorainneacha. Bhí luaineacht sna huimhreacha ó éin aonair, suas go dtí uaslíon ealta de 28 taifeadta ag eitilt os cionn Leitreach (WB55).

An Fheadóg Chladaigh

Taifeadadh breathnú aonair ar dhá Fheadóg Chladaigh i gceantair idirthaoideacha/chósta i mBearna le linn an tséasúir suirbhé 2022-2023, in Eanáir 2023.

Seaga

Taifeadadh dhá bhreathnú ar Seaga i gceantair idirthaoideacha/chósta i mBearna le linn an tséasúir suirbhé 2022-2023. Péire i mí na Nollag 2022 agus ceann amháin i mí Eanáir 2023.

Spadalach

Taifeadadh Spadalach ar, nó ag eitilt isteach chuig ceann amháin de na láithreáin suirbhéireachta éan geimhridh i dTeorainn na Measúnachta le linn shéasúir 2022-2023, ag an Dúlaigh (WB02). Bhí an líon idir éin aonair nó péirí le chéile, suas chuig uasmhéid 11 éan ag aon am amháin.

An naoscach

Bhí na Naoscacha scaipthe go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta agus ba iad an t-éan ba choitianta a taifeadadh le linn suirbhé éan geimhrithe 2022-2023 le 131 taifead san iomlán. Cuireadh líonta naoscach éagsúla as a nead, ina measc sin naoscacha aonair a cuireadh as a nead i ngnáthóga féaraigh agus fraoigh, agus ba é 12 naoscach an t-uaslíon a cuireadh as a nead i bhféarthailte feadh chonair Abhainn na Gaillimhe ag Mionlach.

Praslacha

Taifeadadh an phraslacha ag dhá láithreán suirbhé den éan geimhridh laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúir na n-éan geimhrithe, 2022-2023, ag Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) agus ag Lochanna Chúil Each. Ba ghnách gur taifeadadh iad sin ina n-aonar nó i ngrúpaí de bheirteanna. Ba é seacht bpraslacha an t-uaslíon a áiríodh ag Loch Bhaile an Dúlaigh i mí Feabhra 2023.

Lacha bhadánach

Taifeadadh an Lacha Bhadánach ag dhá láithreán suirbhé den éan geimhridh laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúir na n-éan geimhrithe, 2022-2023, ag Loch Bhaile an Dúlaigh agus ag Lochanna Chúil Each. Taifeadadh ocht lacha bhadánacha le linn gach cuairte idir mí na Nollag 2022 agus go luath i mí an Mhárta 2023. Ní raibh ach ceithre lacha bhadánacha sa líon sin faoi dheireadh mhí an Mhárta 2023.

An Eala Ghlórach

Taifeadadh ealta sé Eala Ghlóracha agus iad ag eitilt thar Lochanna Chúil Each le linn an tséasúir suirbhé, 2022-2023, i mí na Nollag 2022.

Lacha rua

Taifeadadh an Lacha Rua ag láithreán amháin den éan geimhridh laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr na n-éan geimhrithe, 2022-2023, ag Loch Bhaile an Dúlaigh uair amháin i mí na Nollag 2022 agus bhí ocht n-éan ann.

Torthaí Shuirbhé 2023-2024

Taifeadadh seacht gcinn de speicis éan atá liostaithe mar SCInna le haghaidh SPA Loch Coirib i rith an tséasúir suirbhé, 2023-2024: Sléibhín, Faoileán bán, Cearc cheannann, Gadual, Feadóg bhuí, Spadalach agus Lacha bhadánach.

Taifeadadh trí cinn déag de speicis éan atá liostaithe mar SCInna le haghaidh SPA Chuan na Gaillimhe Istigh i rith shéasúir suirbhé 2023-2024: Sléibhín, Cadhan, Faoileán bán, Broigheall, Crotach, Feadóg bhuí, Corr réisc, Pilibín, Cosdeargán, Praslacha, Spadalach, Praslacha, Piardálaí trá agus Lacha rua.

Taifeadadh ceithre speiceas atá liostaithe ar Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2009/147/CE) freisin i rith na suirbhéanna sin (agus is SCInna de na SPAnna a bhfuil plé agus measúnaithe orthu thuas iad roinnt díobh): Feadóg bhuí, Éigrit bheag, Fabhcún gorm agus Eala ghlórach.

As na speicis éan a taifeadadh i rith na suirbhéanna ar éin gheimhridh in 2023-2024, tá 10 gcinn ar Liosta Dearg BoCCI: Crotach, Feadóg bhuí, Pocaire gaoithe, Pilibín, Roilleach, Cosdeargán, Deargán sneachta, Spadalach, Naoscach agus Creabhar.

As na speicis éan a taifeadadh i rith na suirbhéanna ar éin gheimhridh, tá 18 gcinn ar Liosta Ómra BoCCI: Sléibhín, Cadhan, Faoileán bán, Cearc cheannann, Broigheall, Gadual, Gainéad, Foitheach mór, Faoileán scadán, Droimneach beag, Mallard, Eala bhalbh, Seaga, Praslacha, Lacha bhadánach, Piardálaí trá, Eala ghlórach agus Lacha rua.

Taispeántar limistéar an tsuirbhé ar éin gheimhrithe ar Fhíor 8.13.1 agus tugtar torthaí agus an liosta iomlán de speicis éan taifeadta in Aguisín A.8.23.

Tábla 8.26 Éin Gheimhrithe a bhfuil Imní faoina gCaomhnú arna dtaifeadadh i rith Shuirbhé 2023-2024 ar Éin Gheimhrithe

Ainm coiteann / Ainm i Laidin	Uas. Comhaireamh	An Líon Taifead	BoCCI	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)	Iarscríbhinn I
Sléibhín Larus ridibundus	28	61	Ómra	SPA Chuan Istigh na Gaillimhe; SPA Loch Coirib	Níl
Cadhan Branta bernicla hrota	1	1	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Faoileán Bán Larus canus	35	32	Ómra	SPA Chuan Istigh na Gaillimhe; SPA Loch Coirib	Níl
Cearc Cheannann Fulica atra	6	33	Ómra	SPA Loch Coirib	Níl
Broigheall Phalacrocorax carbo	5	26	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Crotach Numenius arquata	36	59	Dearg	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Gadual Mareca strepera	5	1	Ómra	SPA Loch Coirib	Níl
Gainéad Morus bassana	1	4	Ómra	Tá	Níl
Feadóg Bhuí Pluvialis apricaria	74	2	Dearg	SPA Chuan Istigh na Gaillimhe; SPA Loch Coirib	Tá

Ainm coiteann / Ainm i Laidin	Uas. Comhairea mh	An Líon Taifead	BoCCI	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)	Iarscríbhinn I
Foitheach Mór Podiceps cristatus	2	1	Ómra	Tá	Níl
Laidhrín Glas Tringa nebularia	1	2	Glas	Tá	Níl
Corr Réisc Ardea cinerea	2	21	Glas	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Faoileán Scadán Larus argentatus	30	170	Ómra	Tá	Níl
Pocaire Gaoithe Falco tinnunculus	1	21	Dearg	Níl	Níl
Pilibín Vanellus vanellus	1	1	Dearg	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Droimneach Beag Larus fuscus	1	5	Ómra	Tá	Níl
Éigrit Bheag Egretta garzetta	2	3	Glas	Níl	Tá
Spágaire Tonn Tachybaptus ruficollis	3	19	Glas	Tá	Níl
Mallard Anas platyrhynchos	30	101	Ómra	Tá	Níl
Eala Bhalbh Cygnus olor	6	46	Ómra	Níl	Níl
Roilleach Haematopus ostralegus	44	13	Dearg	Tá	Níl
Fabhcún Gorm Falco peregrinus	1	2	Glas	Tá	Tá
Cosdeargán Tringa totanus	1	7	Dearg	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Deargán Sneachta Turdus iliacus	30	39	Dearg	Níl	Níl
Seaga Phalacrocorax aristotelis	3	9	Ómra	Tá	Níl
Spadalach Anas clypeata	12	9	Dearg	SPA Loch Coirib	Níl
Naoscach Gallinago gallinago	32	206	Dearg	Níl	Níl
Praslacha Anas crecca	14	5	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl

Ainm coiteann / Ainm i Laidin	Uas. Comhairea mh	An Líon Taifead	BoCCI	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)	Iarscríbhinn I
Lacha Bhadánach Aythya fuligula	14	13	Ómra	SPA Loch Coirib	Níl
Piardálaí Trá Arenaria interpres	7	1	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Eala Ghlórach Cygnus cygnus	3	3	Ómra	Tá	Tá
Lacha Rua Mareca penelope	14	12	Ómra	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh	Níl
Creabhar Scolopax rusticola	1	2	Dearg	Níl	Níl

Cromán na gCearc

Rinneadh suirbhéanna tiomnaithe ar Chromáin na gCearc laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr na n-éan geimhrithe, 2023-24, ach níor taifeadadh aon Chromán na gCearc, agus is mar sin a bhí cúrsaí i suirbhéireacht na bliana roimhe sin freisin.

Cuntais ar Speicis 2023 – 2024

Tugtar cuntais ghearra maidir le speicis ó na suirbhéanna ar éin gheimhridh thíos. Maidir le hionaid láithreáin suirbhé na n-éan geimhridh, féach Fíor 8.13.1.

Sléibhín

Taifeadadh an Sléibhín 62 uair laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024. Bhí na taifid scaipthe go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta, agus bhí an dlús is mó le fáil feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12), agus taifeadadh idir éin aonair agus ealta 37 éan.

An cadhan

Taifeadadh ealta cúig Chadhan uair amháin laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, iad ag eitilt amach ón gcósta ag imeall thiar Theorainn na Measúnachta gar do Bhearna i mí an Mhárta 2024.

Faoileán Bán

Taifeadadh an Faoileán bán go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, agus taifeadadh idir éin aonair agus ealta 35 éan gar do Choill Bhearna (WB50). Líonta beaga éan aonair a bhí i bhformhór na dtaifead den speiceas. Bhain an t-aon taifead eile de bhreis ar 20 éan aonair ag Cnoc Mhaoil Drise (WB24).

Cearc cheannann

Taifeadadh an Chearc cheannann 33 uair ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024. Bhí na taifid dírithe ar dhá cheann de na láithreáin suirbhé, Lochanna Chúil Each (WB04) agus Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), agus fuarthas líon beag taifead freisin ar an taobh thoir d’Abhainn na Gaillimhe (WB12) gar do Mhionlach. Cé gur taifeadadh an Chearc cheannann go rialta, bhí an líon díobh sách íseal, agus ba é sé éan an t-uaslíon a taifeadadh ar Abhainn na Gaillimhe in Eanáir 2024.

Broigheall

Bhí na taifid den bhroigheall le fáil feadh Abhainn na Gaillimhe le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, agus fuarthas formhór na dtaifeadtaí ag Mainistir Glenlo (WB12), Ollscoil na Gaillimhe (WB45) agus Lochanna Chúil Each (WB04). Taifeadadh an Broigheall go rialta amach ón gcósta gar do Bhearna (WB52) freisin. I ngach cás bhí na líonta a taifeadadh íseal, seachas cás amháin ina raibh ocht n-éan aonair ina seasamh ar charraigeacha cósta gar do Bhearna agus cás eile ina raibh cúig éan ag eitilt thar Abhainn na Gaillimhe.

Crotach

Bhí an Crotach scaipthe go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, agus bhí na taifid dírithe ar an gcósta ag Bearna (WB52), agus ag an mBaile Ard Thoir (WB05), Páirc na Sceach (WB10), agus Ráschúrsa na Gaillimhe (WB23). Bhí níos lú ná 10 n-éan i láthair ar fhorhmhór na n-uaireanta a taifeadh an Crotach. Bhí 36 éan agus 25 éan sna healta is mó a taifeadh, ag Coill Bhearna (WB50).

Gadual

Taifeadh an Gadual uair amháin laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, is é sin 5 éan aonair ó thuaidh ó Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) i Márta 2024.

Gainéad

Taifeadh an Gainéad trí huair le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024. Bhí na trí huair sin i Márta 2024, agus iad ag eitilt thar ghóilíní farraige agus cuanta feadh an chósta ag Bearna. Ba é trí éan an t-uaslíon, agus éin aonair a bhí ann i gcás an dá thaifead eile.

Feadóg Bhuí

Taifeadh an Fheadóg bhuí trí huair le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, gach uair ar imeall thoir Theorainn na Measúnachta. In Eanáir 2023, taifeadh 200 éan ag na hArdáin (WB01), agus in Eanáir 2024, taifeadh 74 éan ag Ráschúrsa na Gaillimhe (WB23).

An Foitheach Mór

Taifeadh an Foitheach mór uair amháin le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024. Taifeadh dhá éan ag Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) i mí Mheán Fómhair 2023.

Laidhrín glas

Taifeadh an Laidhrín glas dhá uair le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, éin aonair a bhí sa dá thaifead, iad ag sealgaireacht feadh an chósta ag Bearna agus criosanna idirthaoideacha i Márta 2024.

Corr réisc

Bhí na taifid den Chorr réisc forleathan agus taifeadh é go rialta ar fud Theorainn na Measúnachta. Taifeadh é 29 uair ag láithreáin suirbhé 2023-2024, agus bhí siad ag eitilt thar limistéir an tsuirbhé de ghnáth. Taifeadh an Chorr réisc ag an mBaile Ard Thoir (WB31), ag an gCloch Scoilte (WB05 agus WB07), ag na hAille (WB06), ag Bóthar na Ceapaí go dtí Baile an Mhóinín (WB03), ag Páirc na Sceach (WB10), ag Mainistir Glenlo (WB12), feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12), ag Cúil Each agus Lochanna Chúil Each (WB04), ag Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), ag an gCaisleán Gearr (WB14) agus Claí an Dá Mhíle (WB17). Éin aonair a bhí i bhforhmhór na dtaifead, agus bhí dhá thaifead ann de dhá phéire ar leith, ag an mBaile Ard Thoir (Meán Fómhair 2023) agus Lochanna Chúil Each (Meán Fómhair 2023), faoi seach.

Faoileán scadán

Taifeadh an Faoileán scadán go forleathan, 170 uair ar fud Theorainn na Measúnachta, ag láithreáin suirbhé 2023-2024, agus taifeadh idir éin aonair agus ealta 35 éan. Bhí an Faoileán scadán scaipthe go cothrom, agus taifeadh go minic é feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12) agus laistigh de ghnáthóga amhail féarthailte, talamh ar a raibh tógáil déanta (e.g. foirgnimh agus obair chloiche), seascainn, agus áiteanna idirthaoideacha (puiteach/gaineamh/cladach scaineagáin), ar fud achar iomlán an Tionscadail.

Naoscach bhídeach

Taifeadh an Naoscach Bhídeach ina aonar cúig huair, agus iad curtha as a nead i ngnáthóga éagsúla, ina measc féarach, talamh phortaigh agus riasc, ar fud Theorainn na Measúnachta, agus bhí an dlús ba mhó ag Bearna (WB52). Taifeadh na healta ba mhó ag na hArdáin (WB01) (35 éan), Cnoc Mhaoil Drise (WB24) (30 éan) agus Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) (30 éan) le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, idir Samhain 2023 agus Feabhra 2024.

Pocaire gaoithe

Taifeadadh an Pocaire gaoithe 22 uair ar fud Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, idir féarthailte gar d'Abhainn na Gaillimhe (WB12) i limistéar Mhionlaigh, agus limistéir níos faide siar de Theorainn na Measúnachta, i Leitreach (WB55) agus Troscaigh Thiar (WB07).

Éin aonair a bhí sna taifeadtaí i ngach cás seachas dhá cheann. Taifeadadh péire Pocaí gaoithe agus iad ag eitilt thar Throscaigh Thoir i mí Dheireadh Fómhair 2023. Taifeadadh péire eile Pocaí gaoithe agus iad ag eitilt thar Lochanna Chúil Each i mí na Nollag 2023.

Pilibín

Taifeadadh an Pilibín ag láithreán suirbhé amháin den éan geimhridh laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024. Cuireadh trí Pilibín as a nead ag féarach ag Dabhach Uisce (WB01) in Eanáir 2024. Níor taifeadadh aon ealta eile Pilibíní ná aon Pilibín aonair eile ar fud achar iomlán an Tionscadail le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024.

Droimneach beag

Bhí na taifid den Droimneach beag annamh ach bhí siad le fáil ar fud Theorainn na Measúnachta. Taifeadadh iad ocht n-uaire le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, go príomha i limistéir ar an taobh thoir d'Abhainn na Gaillimhe (WB12), ag Lochanna Chúil Each (WB16) agus Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) ag a raibh ceithre cinn de na hocht dtaifead den speiceas. Bhí na taifid eile ag Baile an Bhriotaigh (WB14), Mainistir Glenlo (WB12), an Baile Ard Thoir (WB05), Lochanna Chúil Each, Bearna (WB52) agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe. Éin aonair a chonacthas de ghnáth. Péire a bhí ag eitilt thar Loch Bhaile an Dúlaigh i mí an Mhárta 2024 an t-uaslíon a áiríodh.

Éigrit bheag

Taifeadadh an Éigrit bheag ag trí láithreán suirbhé den éan geimhridh laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024. Taifeadadh éan amháin ó thuaidh ó Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) i Márta 2024; taifeadadh éan amháin ag Bearna (WB52) i Márta 2024; agus taifeadadh éan amháin ó dheas ó na Foráí Maola Thoir (WB08) in Eanáir 2024.

An spágaire tonn

Taifeadadh an Spágaire tonn 20 uair le linn an tséasúir suirbhé, 2023-2024, ag Loch Bhaile an Dúlaigh, Lochanna Chúil Each agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe. Bhí na huimhreacha íseal i gcoitinne (< ceithre éan) i ngach cás agus an líon uasta ag trí cinn i réigiún ché Mhionlaigh i mí Feabhra 2024.

An Mallard

Bhí taifid den Mhallard forleathan agus dailte go forleathan feadh Theorainn na Measúnachta. Taifeadadh an speiceas go minic, agus taifeadadh 110 cás ann le linn an tséasúir suirbhé 2023-2024. Taifeadadh formhór na mbreathnuithe le linn an tséasúir suirbhé 2023-2024 feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12), Loch an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB16), agus Páirc na Sceach (WB10). Bhí taifid eile ag An Caisleán Gearr (WB14), Dabhach Uisce (WB01), An Baile Ard Thoir (WB31), An Chloch Scoilte (WB05) agus WB07) agus An Aill (WB06). Ba iad líon íseal éan (i.e. níos lú ná 10) den chuid is mó na taifid, agus éan aonair agus/nó beirteanna ag cuardach bia nó ag eitilt thar fhéarach, riasc, lochanna, locháin agus sruthchúrsaí ar fud bhealach iomlán an Tionscadail. Taifeadadh líonta níos mó (i.e. taifid le 10 n-éan aonair nó níos mó) feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12) agus ag Loch an Dúlaigh (WB02). Ba é 30 an líon uasta de mhallard ag cé Mhionlaigh i Meán Fómhair 2023.

An eala bhalbh

Díríodh taifid ealaí balbha ar thrí láithreán suirbhéireachta éan geimhridh, iad uile gar do Lochanna Chúil Achaidh agus feadh chainéal Abhainn na Gaillimhe, i Mionlach (WB12), Lochanna Chúil Each (WB16), agus Loch an Dúlaigh (WB02). Bhí líon íseal (<4 éan) i bhformhór na dtaifeadtaí den Eala Bhalbh. Sé éan an líon uasta Eala Balbh ag aon am amháin, a taifeadadh in Abhainn na Gaillimhe (WB12) i mí na Samhna 2023.

An roilleach

Taifeadadh Roilleach ag cúig cinn de na láithreáin suirbhéireachta éan geimhridh; Bearna (WB52), An Baile Ard Thoir (WB50), An Caisleán Nua (WB44), Cnoc Mhaoil Drise (WB24), agus Dabhach Uisce (WB01). Bhí na huimhreacha idir éin aonair agus tréad de 65 a taifeadadh i nDabhach Uisce i mí Eanáir 2023.

Breathnaíodh an tréad is mó den Roilleach ag Cnoc Mhaoil Drise (WB24), áit ar taifeadadh 44 éan i mí na Samhna 2023.

Bhí roilleach scaipthe go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta, ach taifeadadh iad in dhá cheantar den chuid is mó le linn an tséasúir suirbhé 2023-2024; siar feadh limistéir chósta idirthaoideach Bhearna, agus soir ón Tionscadal i gceantar Bhaile an Bhriotaigh. Taifeadadh freisin radharcanna ar Roilleach i bhféarthailte i bPáirceanna Glasa, siar ó Abhainn na Gaillimhe, agus i bportach ag An Baile Ard Thiar. Taifeadadh cúpla Roilleach aonair ar thóir foráiste i bhféarthailte agus i gcriosanna idirthaoide, ach ba thréada na taifid eile go léir. Ba i bhféarthailte/páirceanna imeartha taitneamhachta Chnoc Mhaoil Drise (WB24) (44 i mí na Samhna 2023) a taifeadadh na huasmhéideanna a taifeadadh le linn shéasúr suirbhé 2023-2024.

An fabhcún gorm

Taifeadadh fabhcún gorm ceithre huair trasna Theorainn na Measúnachta, dhá uair le linn shéasúr suirbhé 2022-2023, agus dhá uair le linn shéasúr suirbhé 2023-2024. Ba iad na taifid uile d'éin aonair. Taifeadadh ceann amháin ag Cairéal Leacaigh (WB16), dhá uair i mí na Nollag 2022, agus uair amháin i mí na Nollag 2023; agus uair amháin ag Claí an Dá Mhíle (WB17) in 2023. Breathnaíodh ceann eile ag Cairéal Roadstone (gar do Chlaí an Dá Mhíle ar Bhóthar Thuama an N83) curtha as ag Clamhán, i mí an Mhárta 2024.

Cosdeargán

Taifeadadh Cosdeargán seacht n-uair ag An Baile Nua (WB52), le linn shéasúr suirbhé 2023-2024, i mí Eanáir 2023, Eanáir 2024, agus Márta 2024, agus ba iad na taifid uile d'éan aonair i limistéir idirthaoideach/cósta i mBearna, i mí Eanáir 2023.

Deargán Sneachta

Scaipeadh taifid d'ealtaí Deargán Sneachta go forleathan feadh Theorainn na Measúnachta. Ba mhinice a taifeadadh iad sna páirceanna talmhaíochta ó thuaidh de Theorainn na Measúnachta, in aice le Loch an Dúlaigh (WB02) le linn shéasúr suirbhé 2023-2024; go príomha i bhféarthailte, ach freisin i dtalamh arúil/gairneoireachta/saothraithe, i scrobarnach/coillearnach idirchriosach, agus i gClaí an Dá Mhíle (WB17). Bhain na taifid uile le gnáthóga féarthailte agus fála sceach/scrobarnaí. Bhí luaineacht sna huimhreacha ó éin aonair, suas go dtí uaslíon ealta de 30 taifeadta ag beathú i bhféarach feabhsaithe sna hArdáin (WB01) i mí na Nollag 2023. Láithreáin eile a raibh líon mór éan iontu ná Leitreach (WB55) agus Loch an Dúlaigh (WB02).

Seaga

Rinneadh aon bhreathnóireacht déag ar Sheaga le linn shéasúr suirbhé éan geimhridh 2023-2024. Taifeadadh an chuid is mó díobh i limistéir idirthaoideach/cósta i mBearna, le dhá chás d'éin aonair ar leith ar limistéir idirthaoideach in aice le Bearna (WB52) ag Lochanna Chúil Aodha i mí Eanáir 2024.

Spadalach

Taifeadadh naoi mbreathnóireacht ar Spadalach ag ceann amháin de na láithreáin suirbhéireachta éan geimhridh i dTeorainn na Measúnachta le linn shéasúr 2023-2024, ag an Dúlaigh (WB02). De ghnáth, bhíodh na huimhreacha idir sé agus trí déag, agus uasmhéid de 40 éan aonair taifeadta i mí na Nollag 2023, agus níos lú ná 15 éan aonair sna taifid eile go léir.

An naoscach

Bhí na Naoscaigh scaipthe go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta agus ba iad an t-éan ba choitianta a taifeadadh le linn shéasúr suirbhé éan geimhridhe 2023-2024 le 223 taifead san iomlán. Cuireadh líonta naoscach éagsúla as a nead, ina measc sin naoscacha aonair a cuireadh as a nead i ngnáthóga féaraigh agus fraoigh, agus ba é 60 naoscach an t-uaslíon a cuireadh as a nead i bhféarthailte i gCnoc na Gréine i nDeireadh Fómhair 2023. Bhí taifid den Naoscach forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta. Taifeadadh an speiceas is minice siar ó Abhainn na Gaillimhe, ag Páirc na Sceach (WB10), Baile an Mhóinín (WB03), An Baile Ard Thoir (WB05), agus An Baile Ard Thiar (WB07). Ba líon beag éan (<5 aonán) formhór na dtaifead, agus ba é 60 an líon uasta éan a taifeadadh ag Na Foráí Maola Thiar (WB08) i mí Dheireadh Fómhair 2023. An láithreán eile a raibh ealtaí móra éan ann ná Ráschúrsa na Gaillimhe, áit a raibh ealta de 32 éan i mí an Mhárta 2024, agus 19 éan i mí na Nollag 2023 agus 32 éan i mí an Mhárta 2024.

Praslacha

Taifeadadh praslacha ag dhá láithreán suirbhé den éan geimhridh; Lochanna Chúil Each (WB16) agus Loch an Dúlaigh (WB02). Bhí líonta idir 2 éan agus uasmhéid de 15 éan, a taifeadadh ag Loch an Dúlaigh (WB02) i mí an Mhárta 2024. Bhí praslacha i láthair go comhsheasmhach laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr na n-éan geimhrithe sa suirbhé 2023-2024, le taifid i sé cinn de na seacht mí suirbhé (ní raibh aon taifid ó Dheireadh Fómhair) ag Loch an Dúlaigh agus ag Lochanna Chúil Each. De ghnáth, taifeadadh iad seo i mbeirteanna grúpáilte. Ba é 15 an líon uasta, i mbun sealgaireachta ag Loch an Dúlaigh i mí an Mhárta 2024.

Lacha bhadánach

Taifeadadh trí cinn déag de Lacha Bhadánach ag dhá láithreán suirbhéireachta éan geimhridh laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr na n-éan geimhrithe 2023-2024; ag Loch an Dúlaigh (WB02) agus ag Lochanna Chúil Each (WB16). Bhí líonta idir íosmhéid de 2 agus uasmhéid de 14, agus taifeadadh iad trí huaire i Loch an Dúlaigh, i mí na Nollag 2023, i mí Feabhra 2024, agus i mí an Mhárta 2024..

An piardálaí trá

Taifeadadh piardálaí trá uair amháin le linn suirbhéanna na n-éan geimhrithe. Taifeadadh seacht n-aonán feadh imeallbhord Bhearna ag An Baile Nua (WB52) i mí Eanáir 2024.

An Eala Ghlórach

Taifeadadh ceithre chás den Eala Ghlórach le linn shéasúr suirbhé éan geimhridh 2023-2024 idir Deireadh Fómhair 2023 agus Eanáir 2024.. Bhí líon beag cásanna ann (<8 éan), agus bhí idir 2 agus 7 n-éan ag eitilt thar thalamh i dTheorainn na Measúnachta. Rinneadh taifid ar thrí láithreán; Troscaigh Thiar (WB07), Na Foráí Maola Thiar (WB08) and Lochanna Chúil Each (WB16). Taifeadadh an líon is mó d'Ealaí Glóracha i mí Dheireadh Fómhair 2023 ag eitilt thar thailte fraoigh díreach taobh amuigh de Throscaigh Thiar (WB07).

Lacha rua

Taifeadadh Lacha rua in dhá limistéar laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn shéasúr suirbhé éan geimhridh 2023-2024 ag Loch an Dúlaigh (WB02) agus ag An Caisleán Gearr (WB14). Rinneadh breathnóireacht amháin ag An Caisleán Gearr (WB14) ar dhá éan i mí an Mhárta 2024. Bhí trí thaifead déag ag Loch an Dúlaigh (WB02), agus líon na n-éan a bhí ann idir dhá cheann aonair agus uasmhéid de 14 Lacha rua. Taifeadadh an uasmhéid seo i mí na Nollag 2023.

Creabhar

Taifeadadh an Creabhar den chéad uair laistigh de Theorainn na Measúnachta, as na suirbhéanna uile ar éan geimhrithe a rinneadh idir 2005 agus 2024 (lena n-áirítear na suirbhéanna tiomnaithe ar Chreabhar pórúcháin a rinneadh le linn na tréimhse céanna), le linn na suirbhéanna a rinneadh i mí na Samhna 2023 agus dhá chás inar baineadh Creabhar aonair ó fhéarthailte - ceann i Mionlach agus ceann sa Bhaile Ard Thoir.

Torthaí Shuirbhé 2014 - 2018

Taifeadadh 26 speiceas sprice san iomlán ar fud limistéar an tsuirbhé i suirbhéanna éan geimhrithe 2014-2015.

Taifeadadh seacht gcinn de speicis éan atá liostaithe mar SCIanna le haghaidh SPA Loch Coirib i rith an tsuirbhé: Sléibhín, Faoileán bán, Cearc cheannann, Feadóg Bhuí, Cromán na gcearc, Spadalach agus Lacha Bhadánach.

Taifeadadh ceithre cinn déag de speicis éan atá liostaithe mar SCInna le haghaidh SPA Chuan Istigh na Gaillimhe i rith an tsuirbhé: Guilbneach Stríocarrach, Cadhan, Sléibhín, Broigheall, Faoileán Bán, Crotach, Feadóg Bhuí, Corr Réisc, Pilibín, Lóma mór, An cosdeargán, Spadalach, Praslacha, Piardálaí trá agus Lacha rua.

Taifeadadh seacht speiceas atá liostaithe ar Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2008/144/CE) freisin i rith na suirbhéanna sin (agus is SCInna de na SPAnna a pléadh agus a luacháladh thuas freisin): Guilbneach Stríocarrach, Bonnán, Feadóg Bhuí, lóma mór, Cromán na gcearc, Meirliún agus Fabhcún gorm.

As na speicis éan a taifeadadh i rith na suirbhéanna ar éin gheimhrithe, tá ocht gcinn ar Liosta Dearg BoCCI mar gheall ar a líonta geimhrithe: Guilbneach Stríocarrach, Crotach, Feadóg bhuí, Pilibín, Roilleach, Cosdeargán, Spadalach, agus an Naoscach. Is speicis SCI iad go léir do na SPAnna in aice láimhe agus déantar iad a mheas dá réir sin.

As na speicis éan a taifeadadh le linn na suirbhéanna éan geimhridh, tá 16 acu ar Liosta Ómra BoCCI (Colhoun & Cummins, 2013): Sléibhín, an broigheall, Bonnán, faoileán bán, broigheall, cearc cheannann, foitheach mór, lóma mór, cromán na gcearc, cadhan, spágaire tonn, Meirliún, eala bhalbh, an roilleach, an phraslacha, Lacha bhadánach, Piardálaí trá, agus Rualacha.

Taispeántar limistéar an tsuirbhé ar éin gheimhrithe ar Fhíor 8.13.1 agus tugtar torthaí agus an liosta iomlán de speicis éan taifeadta in Aguisín A.8.23.

Tábla 8.27 Éin Gheimhrithe a bhfuil Imní faoina gCaomhnú arna dtaifeadadh i rith an tSuirbhé ar Éin Gheimhridh 2014 - 2015

Ainm coiteann / Ainm i Laidin	Tábhacht Caomhnaithe		
	BoCCI (geimhrithe)	Iarscríbhinn I	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)
Guilbneach stríocarrach <i>Limosa lapponica</i>	Dearg	✓	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Sléibhín <i>Larus ridibundus</i>	Ómra	-	SPA Loch Coirib SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Bonnán <i>Botaurus stellaris</i>	Ómra	✓	-
Faoileán Bán <i>Larus canus</i>	Ómra	-	SPA Loch Coirib SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Broigheall <i>Phalacrocorax carbo</i>	Ómra	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Cearc Cheannann <i>Fulica atra</i>	Ómra	-	SPA Loch Coirib
Crotach <i>Numenius arquata</i>	Dearg	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Feadóg Bhuí <i>Pluvialis apricaria</i>	Dearg	✓	SPA Loch Coirib SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Foitheach Mór <i>Podiceps cristatus</i>	Ómra	-	-
Lóma mór <i>Gavia immer</i>	Ómra	✓	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Corr réisc <i>Ardea cinerea</i>	Glas	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Cromán na gcearc <i>Circus cyaneus</i>	Ómra	✓	SPA Loch Coirib
Pilibín <i>Vanellus vanellus</i>	Dearg	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Cadhan <i>Branta bernicla hrota</i>	Ómra	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Spágaire Tonn <i>Tachybaptus ruficollis</i>	Ómra	-	-

Ainm coiteann / Ainm i Laidin	Tábhacht Caomhnaithe		
	BoCCI (geimhrithe)	Iarscríbhinn I	SCI (Leas Caomhantais Speisialta)
Meirliún <i>Falco columbarius</i>	Ómra	✓	-
Eala bhalbh <i>Cygnus olor</i>	Ómra	-	-
Roilleach <i>Haematopus ostralegus</i>	Dearg	-	-
Fabhcún gorm <i>Falco peregrinus</i>	Glas	✓	-
Cosdeargán <i>Tringa totanus</i>	Dearg	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Spadalach <i>Anas clypeata</i>	Dearg	-	SPA Loch Coirib
Naoscach <i>Gallinago gallinago</i>	Dearg	-	-
Praslacha <i>Anas crecca</i>	Ómra	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Lacha Bhadánach <i>Aythya fuligula</i>	Ómra	-	SPA Loch Coirib
Piárdálaí Trá <i>Arenaria interpres</i>	Ómra	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
Lacha rua <i>Anas penelope</i>	Ómra	-	SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh

Cuntais ar Speicis 2014 - 2015

Tugtar cuntais ghearra maidir le speicis ó na suirbhéanna ar éin gheimhridh le haghaidh na speiceas thíos; tá uimhreacha tagartha láithreán suirbhé na n-éan geimhridh tugtha thíos i lúibíní. Maidir le hionaid láithreáin suirbhé na n-éan geimhridh, féach Fíor 8.13.1.

Guilbneach Stríocarrach

Taifeadadh naoi gcinn de ghulbnigh stríocarracha ag láithreán suirbhé amháin den éan geimhridh, Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), uair amháin i mí Feabhra 2015.

Sléibhín

Ba iad na sléibhíní an speiceas ba mhó a taifeadadh agus bhí siad scaipthe go forleathan ar fud an limistéir, ach soir ó Abhainn na Gaillimhe den chuid is mó (taifeadta as 10 gcinn de na 17 láithreán d'éin gheimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail), agus iad ann ina n-aonair ach mar ealta 119 éan freisin. I measc na láithreán sin laistigh den Chrios Tionchair inar taifeadadh ealtaí níos mó de bhreis is 40 éan aonair bhí conair Abhainn na Gaillimhe (WB12) agus Campas Spóirt (OG) (WB45).

An Bonnán

Taifeadadh Bonnán amháin ag Lochanna Chúil Each (WB04) i mí Feabhra 2015.

Faoileán Bán

Taifeadadh an faoileán bán go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta (taifeadta as ocht gcinn amach as 17 láithreán éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail) agus iad ann ina n-aonair ach mar ealta 78 éan freisin. Taifeadadh an speiceas níos minice ar Abhainn na Gaillimhe (WB12) ná in aon áit eile agus ag Campas Spóirt OG (WB45) – sé huair agus trí huair faoi seach. Níor taifeadadh an faoileán bán chomh minic ag na láithreáin eile a ndearnadh suirbhé orthu, agus is beag an líon díobh a bhí ann; níor taifeadadh iad ach ar cheann amháin de na seacht gcuart suirbhé a rinneadh ag cúig cinn de na hocht láithreán laistigh den ZoI. Taifeadadh na healtaí ba mhó feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12) áit ar

taifeadadh ealtaí de 48 agus 78 sa limistéar díreach suas an abhainn ó Dhroichead na mBradán i mí Mheán Fómhair agus na Samhna 2014, faoi seach.

Broigheall

Taifeadadh an broigheall ag cúig láithreán suirbhé den éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB04), An Chloch Scoilte (WB07), siar ó Loch Inse (WB08) agus Abhainn na Gaillimhe (WB12). Mar sin féin, i ngach cás acu bhí na huimhreacha a taifeadadh íseal; tríd is tríd, díreach ceann nó péire cé is moite de thaifead ina raibh ceithre cinn i mí Feabhra 2015 feadh Abhainn na Gaillimhe (WB12).

Cearc cheannann

Taifeadadh an chearc cheannann ag trí cinn de láithreáin suirbhé an éin gheimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB04), agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12). Cé gur taifeadadh an chearc cheannann go rialta ag gach ceann de na láithreáin sin, bhí a líon sách íseal le huasmhéid 11 taifeadta ag Loch Bhaile an Dúlaigh i mí Feabhra/Márta 2015.

Crotach

Bhí an crotach scaipthe go forleathan ar fud limistéar staidéir na scéime, agus taifeadadh iad ag ocht gcinn den 17 láithreán suirbhé d'éin gheimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail. Ag formhór na láithreán suirbhé agus ar na dátaí ar ar taifeadadh iad, bhí níos lú ná 10 n-éan i láthair. Taifeadadh na healtaí ba mhó feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12) ó dheas de Óstán Glenlo Abbey áit ar taifeadadh ealta de 16 i mí Dheireadh Fómhair 2014 agus siar ó Ráschúrsa na Gaillimhe (WB23) (tagairt eangaí (ITM) 533091 727407) — áit ar taifeadadh ealta de 37 éan i mí Eanáir 2015. Is ag Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) amháin a taifeadadh an speiceas go rialta, áit a raibh sé ar sé cinn de na seacht gcuairt suirbhé, agus ocht gcinn d'éin nó níos lú i láthair gach uair.

Feadóg Bhuí

Taifeadadh an fheadóg bhuí ag láithreán suirbhé amháin den éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail, WB08 siar ó Loch Inse, i rith ceithre cinn de na seacht gcuairt suirbhé. Taifeadadh líon sách beag de na speicis (uasmhéad naoi n-éan) gach uair seachas uair amháin, tráth ar taifeadadh ealta de 73 éan i mí na Samhna 2014.

An Foitheach Mór

Taifeadadh an foitheach mór (dhá éan) uair amháin ar chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12) gar d'Óstán Glenlo Abbey i mí Dheireadh Fómhair 2014.

An lóma mór

Taifeadadh lóma mór i gCuan na Gaillimhe ag Baile an Locháin (WB30).

Corr réisc

Taifeadadh an chorr réisc ag sé cinn den 17 láithreán suirbhé d'éin gheimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), Ceapach (WB03), Lochanna Chúil Each (WB04), An Chloch Scoilte (WB07), siar ó Loch Inse (WB08) agus conair Abhainn na Gaillimhe (WB12). Taifeadadh líon sách beag de na speicis, taifeadadh trí éan ar a mhéid ag WB08 i mí an Mhárta 2015, agus is éin aonair a bhí i gceist le formhór na dtaifead.

Cromán na gcearc

Taifeadadh crúdóir amháin sa limistéar soir ó Loch Inse (WB06) i mí Eanáir 2015.

Pilibín

Taifeadadh an pilibín ag dhá láithreán suirbhé den éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: Loch an Dúlaigh (WB02) áit ar taifeadadh ealta de 16 agus éan aonair amháin i mí Eanáir agus Márta 2015 faoi seach; agus, siar ó Loch Inse (WB08), áit ar taifeadadh 17 i mí Dheireadh Fómhair 2014.

An cadhan

Taifeadadh cadhain ag Galfchúrsa na Gaillimhe (WB19), Cé Nimmo/limistéar an Chladaigh (WB38) agus feadh chósta Chuan na Gaillimhe idir Ros Cam agus Órán Mór (WB71). Taifeadadh an líon is mó ag WB38 i mí Eanáir agus Márta 2015 (127 agus 83 faoi seach).

An spágaire tonn

Taifeadadh an spágaire tonn ag ceithre láithreán d'éan geimhridh: Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB04), siar ó Loch Inse (WB08) agus conair Abhainn na Gaillimhe (WB12). Bhí a líon íseal go leor tríd is tríd (< cúig éan). Taifeadadh na speicis ar gach ceann de na seacht gcuart suirbhé ag Lochanna Chúil Each (WB04) agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12). Taifeadadh na speicis ar cúig cinn as seacht gcuart suirbhé (Samhain 2014 go dtí Márta 2015) ag Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) agus aon uair amháin i mí na Nollag 2014 ag láithreán an tsuirbhé siar ó Loch Inse (WB08).

An meirliún

Taifeadadh meirliún amháin sa limistéar siar ó Loch Inse (WB08) i mí na Nollag 2014.

An eala bhalbh

Taifeadadh ealaí balbha ag cúig láithreán suirbhé den éan geimhridh: Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB04), siar ó Loch Inse (WB08) agus conair Abhainn na Gaillimhe (WB12) agus Gleann Abhainn Thír Oileáin (WB14). Bhí a líon íseal go leor tríd is tríd (< ocht n-éan). Taifeadadh na speicis ar gach cuairt suirbhé ar chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12), agus taifeadadh 14 éan gar d'Óstán Glenlo Abbey i mí Feabhra 2015. Taifeadadh an speiceas ar sé cinn de na seacht gcuart suirbhé chuig an láithreán suirbhé siar ó Loch Inse (WB08) (Meán Fómhair 2014 agus Samhain 2014 go dtí Márta 2015) agus ag Lochanna Chúil Each (WB04) (Deireadh Fómhair 2014 go dtí Márta 2015). Taifeadadh an speiceas ar chúig cinn de na seacht gcuart suirbhé ar Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) (Deireadh Fómhair 2014 go dtí Eanáir 2015 agus Márta 2015), agus uair amháin ar Abhainn Thír Oileáin (WB14) i mí Feabhra 2015.

An roilleach

Bhí an roilleach scaipthe go forleathan thar Theorainn na Measúnachta agus taifeadta as cúig cinn den 17 láithreán d'éin gheimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail. Bhí siad ann idir éin aonair go dtí ealta 34 éan. I measc na láithreán is mó a thaifead ealtaí móra de bhreis is 20 éan aonair bhí Campas Spóirt OG (WB45) áit ar taifeadadh 34 éan i mí na Nollag 2014.

An fabhcún gorm

Taifeadadh an pilibín ag láithreán suirbhé amháin den éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail, ag Cairéal Roadstone (WB17). Ag Cairéal Roadstone taifeadadh éan amháin trí huaire i mí na Nollag 2014, Feabhra 2015 agus Márta 2015. Taifeadadh an pilibín freisin ag Cairéal Ghort an Chalaigh, thart ar 1km ó thuaidh den Tionscadal.

Cosdeargán

Taifeadadh an cosdeargán ag dhá láithreán suirbhé den éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail; siar ó Loch Inse (WB08) agus conair Abhainn na Gaillimhe (WB12). Níor taifeadadh ach dhá éan ag WB08 i Márta 2015 agus níor taifeadadh ach éin aonair ag WB12, gar do Chois Uisce, i mí na Samhna agus mí na Nollag 2014.

Spadalach

Taifeadadh an spadalach ar cheann amháin, nó ag eitilt isteach ar, láithreán amháin suirbhé den éan geimhridh in 2014/15: Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02). Taifeadadh iad ar cúig cinn de na seacht gcuart suirbhé, idir 10 agus 144 éan.

An naoscach

Bhí an naoscach scaipthe go forleathan ar fud Theorainn na Measúnachta (taifeadta ó ocht gcinn de 17 láithreán den éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail) agus idir éin aonair agus ealta 37 éan taifeadta. Bhí an líon a taifeadadh ar fud na láithreán íseal go leor tríd is tríd (<10 n-éan). Bhí an ealta is mó de 37 ar Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02) i Márta 2015, le healta 28 éan i mí na Nollag 2014 agus i mí Mheán Fómhair agus na Samhna 2014 éan amháin agus dhá éan faoi seach. Taifeadadh ealta 15 éan i mí na

Samhna 2014 ag Gleann Abhainn Thír Oileáin (WB14), agus taifeadadh ealta de 14 ag an láithreán suirbhé siar ó Loch Inse (WB08) i mí Eanáir 2015.

Praslacha

Taifeadadh an phraslacha ag cúig láithreán suirbhé den éan geimhridh laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail: Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB04), siar ó Loch Inse (WB08) an Bealach (WB10) agus Gleann Abhainn Thír Oileáin (WB14). Bhí an líon a taifeadadh ag WB04, WB08 agus WB10 íseal tríd is tríd (<6 éan) agus ní raibh an phraslacha ann go rialta ar feadh thréimhse an gheimhridh (taifeadta dhá huaire, ceithre huaire agus uair amháin, faoi seach). Taifeadadh an phraslacha ar Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), nó ag eitilt isteach ann, agus ag Abhainn Thír Oileáin (WB14) i rith na gcuartheanna suirbhé go léir. Ag Loch Bhaile an Dúlaigh bhí idir thrí cinn ann i Meán Fómhair 2014, agus 146 i mí Eanáir 2015, agus ag Abhainn Thír Oileáin bhí idir naoi gcinn ann i mí Dheireadh Fómhair 2014 go dtí 29 i mí Eanáir 2015.

Lacha bhadánach

Níor taifeadadh an lacha bhadánach ach ag láithreán amháin, Loch Bhaile an Dúlaigh (WB02), áit ar taifeadadh an speiceas ceithre huaire ar feadh an gheimhridh (Samhain 2014, Eanáir 2015, Feabhra 2015 agus Márta 2015). Ba é an t-uasmhéid a taifeadadh ná 26 i mí Eanáir 2015.

An piardálaí trá

Taifeadadh cúig phiardálaí trá i gCuan na Gaillimhe ag Baile an Locháin (WB30) i mí Dheireadh Fómhair 2014.

Lacha rua

Taifeadadh an lacha rua ag láithreán amháin den éan geimhridh ag Loch an Dúlaigh (WB02) uair amháin i mí Feabhra 2015, áit a raibh 28 éan.

Torthaí Tionscadail maidir leis An N6 Seachbhóthar Chathair na Gaillimhe 2005-2006

Díol suntais torthaí na suirbhéanna éan geimhrithe a rinneadh in 2005/2006 mar chuid de thionscadal ar thionscadal Sheachbhóthar Chathair na Gaillimhe 2006 (RPS, 2006) ina léirítear an tábhacht atá le conair Abhainn na Gaillimhe do speicis éan.

Maidir leis na speicis éan ar a bhfuil a fhios againn go n-úsáideann siad conair Abhainn na Gaillimhe le haghaidh comaitéireachta nó bia a chuardach, i suirbhéanna a rinneadh 2005/2006 mar chuid de Thionscadal Seachbhóthar Chathair na Gaillimhe 2006 taifeadadh na speicis SCI seo a leanas ag eitilt trí láithreán an droichid atá beartaithe don thionscadal sin thar thréimhse na suirbhéanna (52 suirbhé inar cuimsíodh 104 uair breathnóireachta): Sléibhín, faoileán bán, an Gheabhróg, Broigheall, cearc cheannann, An Chorr, An Chorr Réisc, cromán na gcearc, Pilibín agus An Meirliún.

Na speicis a taifeadadh is minice ná an Sléibhín, an Faoileán bán agus an Broigheall. Taifeadadh an Sléibhín ag eitilt thar an bpointe breathnóireachta 409 uair (comhaireadh 810 éan aonair san iomlán); d'éitil an Faoileán bán thar an bpointe breathnóireachta 93 uair (130 éan aonair san iomlán); agus, d'éitil an Broigheall thar an bpointe breathnóireachta 177 uair (248 éan aonair san iomlán).

Níor taifeadadh Cromán na gcearc agus an Chearc cheannann ach uair amháin, an Crotach dhá uair agus an Pilibín ceithre huaire i rith thréimhse na suirbhéireachta. Taifeadadh an Chorr réisc agus iad ag eitilt thar an bpointe breathnóireachta 20 uair. Níor breathnaíodh an Gheabhróg ag eitilt thar phointe breathnóireachta an droichid ach 43 uair agus go híseal os cionn an uisce go ginearálta (<5m). Taifeadadh cuid mhaith de na speicis sin, an Sléibhín, an Faoileán bán, an Broigheall, Cearc cheannann, Crotach, Corr réisc agus an Cosdeargán, feadh Abhainn na Gaillimhe freisin i rith na suirbhéanna a rinneadh mar ullmhúchán don bhonnlíne don TMTT 2018 agus don TMTT nuashonraithe seo.

Achoimre

Meastar go bhfuil tábhacht idirnáisiúnta ag baint le líonta na speiceas a taifeadadh laistigh de Theorainn na Measúnachta agus atá liostaithe mar SCInna de láithreáin Eorpacha in aice láimhe, go sonrach SPA Loch Coirib agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe Istigh, i bhfianaise an naisc fhéideartha atá ag na héin seo leis na líonta SPA faoi seach.

Tá luacháil déanta ar na speicis éan nach bhfuil faoi Iarscríbhinn I SCI, a bhfuil líon teoranta acu ar leibhéal an chontae, mar speicis atá Tábhachtach don Chontae. Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag baint le gach speiceas éan eile atá ar an liosta dearg nó ómra. In Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP an 22 Meitheamh 2021 measadh go bhfuil Tábhacht Náisiúnta ag baint leis an gcearc fhraoigh, “*mar gheall ar laghdúithe daonra an speicis seo*”. Measadh go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag an speiceas seo i TMTT 2018. Laistigh d’Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP arna dhátú an 22 Meitheamh 2021, meastar go bhfuil Tábhacht Chontae ag na líonta de Naoscach agus Druid “*mar gheall ar líon mór éan a aithníodh laistigh de Theorainn na Measúnachta*”. Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag na speicis seo i TMTT 2018. Don TMTT nuashonraithe seo rinneadh athmheasúnú agus athluacháil ar líonta naoscach de réir Tábhacht Chontae mar a thuairiscítear thíos. Rinneadh athmheasúnú ar líonta druideanna, ach coinníodh leibhéal meastóireachta TMTT 2018 ag Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) mar a thuairiscítear thíos. Níor deimhníodh cearc fhraoigh i suirbhéanna 2023 agus, mar a thuairiscítear thíos, choinnigh sé a mheasúnú ó 2018 ag Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde).

Taifeadadh líon mór druideanna. Taifeadadh fara mór de 5,000 éan ag Lochanna Chúil Each (WB04) i mí Feabhra 2014. Is dócha gur ealta druideanna a bhí ann. Níor taifeadadh aon líonta móra geimhrithe eile idir 2014 agus 2023, agus ba é 27 an líon ba mhó sa bhliain 2023. Taifeadadh líon níos lú druideanna pórúcháin, agus an líon ba mhó a bhí ann ná 23 in 2023. Tá an druid ar an liosta Ómra ar Liosta Éin i mBaol d’Éirinn, leagan 4, ina sonraítear nár taifeadadh aon laghdúithe suntasacha ar líonta geimhrithe pórúcháin, agus go bhfuil líonta domhanda druid comhchruinnithe lasmuigh d’Éirinn agus lasmuigh den Eoraip. Deir Liosta Dearg an IUCN gurb iad na druideanna is lú imní, cé go bhfuil líon na ndruidheanna ag laghdú ar fud an domhain. Meastar go bhfuil líonta druideanna pórúcháin in Éirinn thart ar 2,000,000⁷⁷. Méadaíonn líon na ndruidheanna sa gheimhreadh le cuairteoirí ilchríochacha. Cé go raibh líon mór aonán (5000) sa bhfara a taifeadadh in 2014, is cion sách beag é seo den líon Éireannach measta. Dá bhrí sin, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) le líonta druideanna.

Taifeadadh Naoscach idir geimhrithe agus pórúcháin araon laistigh de Theorainn na Measúnachta. Bhí 25 taifead ann de naoscach pórúcháin/neamhphórúcháin dóchúil in 2023 agus uaslíon de 60 naoscach geimhrithe in 2024. Tá an Naoscach an-leochaileach mar gur neadóirí talún iad i ngnáthóga féaraigh agus bogaigh, agus brú ar na gnáthóga sin ó dhianchleachtais talmhaíochta agus forbartha. Meastar gur thart ar 800 aonán iad líonta geimhrithe in Éirinn⁷⁸. Bogadh Naoscacha ón liosta Ómra go dtí an liosta Dearg i bhfoilseachán 2021 de Liosta Éin i mBaol d’Éireann, leagan 4. Bhí sé seo mar gheall ar laghdú gearr i líonta pórúcháin i dtréimhse ghearr ama (meath os cionn 50% idir 1998 agus 2018 agus laghdú 78% ó 1980). Ar an gcúis seo, meastar go bhfuil Tábhacht Chontae ag baint le líonta áitiúla naoscach.

Níor taifeadadh aon Chearc fhraoigh le linn aon de na suirbhéanna tiomnaithe cearc fhraoigh. Cé go meastar nach bhfuil na gnáthóga laistigh den limistéar suirbhé oiriúnach do phóru na gCearc Fhraoigh, tá acmhainneacht theoranta sealgaireachta acu d’éin aonair a d’fhéadfadh scaipeadh amach go sealadach ag lorg críocha lasmuigh de na gnáthóga portaigh agus fraoigh ó thuaidh agus ó thiar thuaidh, agus dá bhrí sin ní féidir a láithreacht a chur as an áireamh go hiomlán. Ós rud é nár breathnaíodh aon Chearc Fhraoigh le linn na suirbhéanna, mar aon leis an infhaighteacht theoranta gnáthóige pórúcháin nach raibh optamach, ní fhéadfaí aon líonta áitiúla de chearc fhraoigh a d’fhéadfadh a bheith ann a mheas ag rud ar bith níos airde ná Tábhacht Áitiúil (luach níos airde).

Maidir le cromán na gcearc, cé nach bhfuil aon ghnáthóg sealgaireachta oiriúnach ann agus nár breathnaíodh ar an speiceas seo idir 2014 agus 2024, seachas radharc amháin in 2015, is SCI de chuid SPA Loch Coirib atá in aice láimhe é, agus ní féidir neamhaird a dhéanamh de go mbíonn an speiceas le fáil ó am go chéile laistigh de lorg an Tionscadail. Mar gheall ar a áireamh mar SCI do SPA Loch Coirib, meastar go bhfuil Tábhacht Idirnáisiúnta ag baint le líonta Chromán na gCearc sa chomharsanacht.

⁷⁷ IWM 115 (2019) Suirbhé Éan Tuaithe 1998-2016

⁷⁸ Suirbhé Éan ar Bhogach na hÉireann 2009/10 – 2015/16 (2019) IWM 106

8.3.11 Amfaibiaigh

Ba eol go raibh dhá speiceas amfaibiacha laistigh de Theorainn na Measúnachta; an frog coitianta Rana temporaria agus an t-earc sléibhe Triturus vulgaris⁷⁹. Tá cosaint dlíthiúil ag an dá cheann faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra (lena n-áirítear a gcuid láithreacha pórúcháin agus scíthe).

Taifeadadh an frog ar fud Theorainn na Measúnachta go léir, go minic sna gnáthóga ar thailte arda siar ó Abhainn na Gaillimhe agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe.

Taifeadadh an t-earc luachra gar do Choill Bhearna, Bóthar na Trá, Páirc Thír Oileáin agus ar an Rinn Mhór. Thuairiscigh úinéirí talún áitiúla freisin go raibh an t-earc luachra ar thailte gar do Lochanna Chúil Each.

Tá an bonnlíne maidir le hamfaibiaigh sa TMTT nuashonraithe seo comhsheasmhach leis an gceann a cuireadh i láthair i TMTT 2018.

Torthaí Shuirbhé 2023

Bhí gnáthóga oiriúnacha (lochain, linnte agus díoga ag sreabhadh go mall) a sainaithníodh le linn na suirbhéanna éin gheimhrithe agus ildisciplíneacha 2022-2023 i suirbhéanna 2023 laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Áiríodh leis seo athshuirbhé ar na gnáthóga oiriúnacha uile a ndearnadh suirbhé orthu roimhe seo d’amfaibiaigh (ó 2014 i leith), i gcás inar féidir rochtain a fháil orthu fós agus i gcás inar lean an ghnáthóg de bheith oiriúnach.

Taifeadadh an frog (cinn fhásta, óga agus torbáin) ag 30 den 71 gné uisce dromchla/draenála a ndearnadh suirbhé orthu. Taifeadadh earc sléibhe ag naoi gcinn den 52 gné uisce dromchla/draenála a ndearnadh suirbhé orthu.

Bhí formhór na n-earc sléibhe a taifeadadh suite soir ó Abhainn na Gaillimhe, i gCairéal Leacaigh, cé gur taifeadadh earc sléibhe i gcomharsanacht Loch an Dúlaigh freisin. Taifeadadh formhór na dtaifead laistigh den chairéal i linnte éadoimhne agus linnte fuíll. Breathnaíodh taifid bhreise a bhí dailte go tearc in umar cloiche eallaigh c. 400m siar ón N84 gar do Bhaile an Phoill agus c. 500m ó dheas ó Loch an Dúlaigh.

Taispeántar dáileachán na dtaifead earc sléibhe i bhFíor 8.14.1 go Fíor 8.14.8. Tá achoimre de na torthaí suirbhé ar an earc luachra tugtha thíos i Tábla 8.28.

Tábla 8.28 Achoimre ar Thaifid den Earc Luachra ó Shuirbhéanna Amfaibiacha 2023

Ionad	Gné	Nóta
Lochán nádúrtha ag Ch. 1+600 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Lochán	Larbhaí ann, gan aon eirc luachra fhásta le sonrú
Locháin shruthlaithe ghairbhéil i gCairéal Leacaigh, 160m ó dheas ó Ch. 11+450 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Lochán	2 earc luachra fhireanna, 1 earc luachra baineann
Locháin shruthlaithe ghairbhéil i gCairéal Leacaigh, 160m ó dheas ó Ch. 11+450 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Lochán	3 Earc luachra gan aithint
Locháin shruthlaithe ghairbhéil i gCairéal Leacaigh, 160m ó dheas ó Ch. 11+450 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Lochán	1 cheann bhaineann
Lochán ag Cairéal Leacaigh, gar do Ch. 11+450 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Lochán	6 earc luachra fhireanna, 5 earc luachra bhaineanna, 2 earc luachra gan aithint
Locháin shruthlaithe ghairbhéil i gCairéal Leacaigh, gar do Ch. 11+400 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Lochán	1 cheann bhaineann

⁷⁹ Taifid ó bhunachar sonraí ar líne an Ionaid Náisiúnta Bithéagsúlachta. Chun sonraí iomlána maidir leis an athbheithniú deisce, tagair do Aguisín A.8.18.

Ionad	Gné	Nóta
Lochán ag Cairéal Leacaigh, 330m ó dheas ó Ch. 11+450 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Lochán	1 cheann bhaineann
Umar Eallaigh ag Cairéal Leacaigh, gar do Ch. 11+700 den N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe	Umar beithíoch	Larbhaí ann, 10+ earc luachra fhásta, 3 earc luachra fhireanna ar a laghad, 7 n-earc luachra bhaineanna ar a laghad
Umar Cloiche eallaigh ag Ch. 13+000 ón N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, 543m soir ó dheas ó Loch an Dúlaigh	Umar beithíoch	Larbhaí ann, gan aon eirc luachra fhásta le sonrú

Taifeadadh an Frog coiteann siar ó Abhainn na Gaillimhe go príomha, ar an taobh is faide siar de limistéar an tsuirbhé i mBearna. Níor taifeadadh ach líon beag díobh soir ó Abhainn na Gaillimhe, agus baint acu siúd le díog dhraenála a bhí nasctha le Loch an Dúlaigh agus le lochán tanúcháin in aice le Timpeallán Bhóthar na dTreabh ar an N6 atá ann cheana.

Sainaithníodh cúpla gnáthóg mar ghnáthóga oiriúnacha d’amfaibiaigh i suirbhéanna a rinneadh roimhe seo laistigh de Theorainn na Measúnachta in 2014, ach a sainaithníodh mar ghnáthóga mí-oiriúnacha le linn shuirbhéanna 2023 (Fíoracha 8.14.1 go 8.14.8). Bhí roinnt de na láithreacha seo tar éis triomú nó i gcás láithreacha eile, measadh go raibh an sreabhadh a bhain le roinnt de na gnéithe róthapa le bheith oiriúnach don earc luachra. Tá athrú tagtha ar an úsáid talún i roinnt láithreacha suirbhé eile, ina raibh obair thógála ar siúl nó inar cuireadh forbairtí i gcrích ó rinneadh suirbhéanna 2014.

Léirítear torthaí an tsuirbhé ar amfaibiaigh ar Fhíor 8.14.1 go Fíor 8.14.8.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde) ag daonraí an Fhroig choitinn agus an Eirc luachra laistigh de limistéar an tsuirbhé. Is speicis choiteanna iad atá le fáil go forleathan, agus liostaítear an dá cheann mar speicis ‘Is Lú Tábhachta’ go náisiúnta (King *et al.*, 2011) ach mar sin féin, is speicis iad atá cosanta de réir an dlí.

Torthaí Shuirbhé 2014 - 2018

I rith na suirbhéanna a rinneadh in 2014, taifeadadh an Frog coiteann (froig fhásta, froig óga agus torbáin) ag 21 den 52 gné uisce dromchla/draenála a ndearnadh suirbhé orthu ar fud Theorainn na Measúnachta. Taifeadadh Earc luachra ag naoi gcinn den 52 gné uisce dromchla/draenála a ndearnadh suirbhé orthu; agus bhí formhór na ngnéithe sin lonnaithe siar ó Abhainn na Gaillimhe. I Tábla 8.29thíos, déantar achoimre ar thorthaí shuirbhé 2014 ar an Earc luachra.

Taifeadadh dhá bhreathnú ad-hoc den Earc Luachra agus ceithre bhreathnú ad-hoc den fhrog coiteann laistigh de Theorainn na Measúnachta i rith shuirbhéanna ildisciplíneacha 2014.

Tábla 8.29 Achoimre ar Thaidid den Earc Luachra ó Shuirbhéanna Amfaibiacha 2014

Ionad	Gné	Nóta
Soir ón N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, laistigh de limistéar scrobarnaí agus féaraigh ghairbh, c.35 m soir ag Ch. 0+500	Tobar	3 cheann bhaineanna agus 3 cheann fhireanna
Soir ó dheas den N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, laistigh de limistéar scrobarnaí, c.10 m soir ó dheas ag Ch. 5+175	Lochán	1 cheann bhaineann
Siar ón N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe/ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín atá beartaithe ag Ch. 0+100	Díog dhraenála	4 cheann gan aithint
Ó thuaidh den N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, laistigh de limistéar scrobarnaí, idir Ch. 5+700 go Ch. 5+800	Díog dhraenála	1 gan aithint agus 2 cheann bhaineanna

Ionad	Gné	Nóta
Ó dheas den N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, laistigh de limistéar scrobarnaí, c.50m ó dheas ag Ch. 5+800	Díog dhraenála	4 cheann bhaineanna atá torrach agus 1 amháin fireann
Laistigh den N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, soir ó dheas d'Acomhal Bhóthar Leitrí atá beartaithe ag Ch. 1+600	Lochán	2 cheann bhaineanna atá torrach
Limistéar scrobarnaí laistigh den N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, soir ó Acomhal Leitrí ar an N59 ag Ch. 7+850	Lochán	1 cheann óg fireann
Locháin shruthlaithe gairbhéil i gCairéal Leacaigh	Lochán	1 cheann gan aithint
Umar beithíoch ag Cairéal Leacaigh c.40m ó thuaidh den N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe ag Ch. 11+775	Umar beithíoch	1 cheann bhaineann
Laistigh de Theorainn na Measúnachta i limistéar scrobarnaí réisc idir Ch. 13+000 agus Ch. 13+050	Lochán	2 cheann fhireanna, 1 cheann baineann agus 1 cheann bhaineann gan aithint atá torrach.
Ráschúrsa na Gaillimhe, laistigh de dhraenacha siar ó thuaidh ó Chaisleán Bhaile an Bhriotaigh ag Ch. 14+350 go Ch. 14+500 >280m ón N6 GCRR atá beartaithe	Díoga Draenála	10 gceann fhireanna, 5 cheann bhaineanna, 5 cheann gan aithint (>20 earc luachra). Cinn bhaineanna atá torrach.

8.3.12 Reiptílí

Is é an laghairt choiteann *Zootoca vivipara* an t-aon speiceas laghairte in Éirinn. Maireann siad i réimse de ghnáthóga éagsúla agus bíonn siad á ngrianadh féin de ghnáth ar charraigeacha, lomáin nó féara fásaigh, ar ar féidir leo cúlú chuig tearmann nó clúdach. Le linn mhí Lúnasa, bíonn goróga beo ag Laghairteanna coiteanna. Le linn an gheimhridh, ó mhí Dheireadh Fómhair ar aghaidh, déanann siad codladh geimhridh go mí an Mhárta.

Tá taifid ann ar an laghairt choiteann as Mionlach, Coillte Pháirc Mhuirlinne, agus áiteanna éagsúla timpeall Chathair na Gaillimhe: conair Abhainn na Gaillimhe, Bóthar na Trá agus na Ceapacha⁸⁰. Tá cosaint dlíthiúil ag an Laghairt choiteann faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra (lena n-áirítear a gcuid láithreacha pórúcháin agus scíthe).

Tá an bhonnlíne maidir leis an laghairt choiteann comhsheasmhach lenar cuireadh i láthair in TMTT 2018; ag tabhairt faoi deara gur rinneadh suirbhé ar níos mó láithreacha agus gur taifeadadh níos mó laghairteanna coiteanna in 2023 i gcomparáid le 2015, agus ar fud líon níos mó suíomhanna suirbhé, lena n-áirítear suíomhanna soir ó Abhainn na Gaillimhe áit nár taifeadadh an laghairt choiteann in 2015.

Torthaí Shuirbhé 2023

Roghnaíodh 13 shuíomh suirbhé chun raon ionadaíoch de chineálacha gnáthóige oiriúnacha a chumhdach don laghairt choiteann feadh fhad iomlán lorg coise an Tionscadail, agus bhí siad lonnaithe go hiomlán laistigh, laistigh go páirteach, nó i gcóngarach Theorainn na Measúnachta.

I gcás seacht gcinn de na láithreacha suirbhé, athshuirbhéanna a bhí ann ar láithreacha suirbhé na laghairte coitinne a ndearnadh suirbhé orthu cheana in 2015, agus roghnaíodh sé cinn breise in 2023, a socraíodh bunaithe ar staidéir a rinneadh ar na foinsí sular cuireadh tús le saothar allamuigh chun limistéir oiriúnacha laghairte a shainaithint.

⁸⁰ Taifid ó bhunachar sonraí ar líne an Ionaid Náisiúnta Bithéagsúlachta. Chun sonraí iomlána maidir leis an athbhreithniú deisce, tagair do Aguisín A.8.18.

Chuir cuardaigh ar ghnéithe gnáthóige oiriúnacha le linn suirbhéanna éiceolaíochta eile a rinneadh laistigh de Theorainn na Measúnachta in 2023-2024 leis na suirbhéanna.

Taifeadadh an laghairt i bhfearainn siar ó Abhainn na Gaillimhe sna suirbhéanna allamuigh agus sna cineálacha gnáthóige seo a leanas, nó i mósáicí na gcineálacha sin gnáthóige: fraochmhá fhliuch, fraochmhá thirim, carraigeacha siliceacha nochta, eanach, scrobarnach, féarach aigéadach, féarach fliuch, talamh lom, talamh lom athchoilíniúcháin agus raithneach mhór. Seachas an timpeallacht uirbeach agus na hachair fhairsinge mhóra oscailte de thalamh lom nó d'fhéarach feabhsaithe talmhaíochta (de bharr easpa tearmann), d'fhéadfaí go mbeadh gach limistéar gnáthóige leathnádúrtha eile, nó limistéir ghnáthóige ina bhfuil meascán de chlúdach agus suíomhanna nochta grianáíochta ar fáil, oiriúnach chun tacú leis an laghairt choiteann.

Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) le pobal na laghairteanna coiteanna laistigh de Theorainn na Measúnachta. Liostaítear an speiceas mar speiceas ‘Is Lú Tábhachta’ san fhoilseachán Ireland Red List No. 5: Amphibians, Reptiles & Freshwater Fish (King *et al.*, 2011) agus tá sé le fáil go forleathan in Éirinn, ach mar sin féin tá sé cosanta de réir an dlí.

I Tábla 8.30thíos, déantar achoimre ar thorthaí shuirbhé 2023 ar an laghairt. Taispeántar suíomhanna na suirbhéanna sin ar Fhíoracha 8.14.1 go 8.14.8.

Tábla 8.30 Achoimre ar Thorthaí Shuirbhé 2023 ar an Laghairt Choiteann

Uimh. Suímh ⁸¹ agus Ainm an Cheantair	Toradh
Láithreacha 1 - 6 ar fud Bhearna agus Chnoc na Cathrach (C, B, D, E, F, G in 2015)	21 Lúnasa 2023 – Níor aimsíodh aon laghairt
Láithreacha 1 - 6 ar fud Bhearna agus Chnoc na Cathrach (C, B, D, E, F, G in 2015)	22 Lúnasa 2023 – 1 laghairt choiteann fhásta á grianadh féin ar Réad Saorga Clúdaigh ag Láthair 5 (Cnoc na Cathrach)
Láithreacha 1 - 6 ar fud Bhearna agus Chnoc na Cathrach (C, B, D, E, F, G in 2015)	23 Lúnasa 2023 – 8 laghairt choiteann óga á ngrianadh féin ar nó ag cúlú faoi Réada Saorga Clúdaigh ag Láithreacha 1, 2, 3, 5 agus 6.
Láithreacha 1 - 6 ar fud Bhearna agus Chnoc na Cathrach (C, B, D, E, F, G in 2015)	24 Lúnasa 2023 – Níor aimsíodh aon laghairt
Láithreacha 1 - 6 ar fud Bhearna agus Chnoc na Cathrach (C, B, D, E, F, G in 2015)	25 Lúnasa 2023 – 1 laghairt choiteann á grianadh féin ar Réada Saorga Clúdaigh ag Láthair 6.
Láithreacha 7 - 13 (J ó 2015 san áireamh)	12 Meán Fómhair 2023 – Níor aimsíodh aon laghairt
Láithreacha 7 - 13 (J ó 2015 san áireamh)	13 Meán Fómhair 2023 – Coinníollacha mí-oiriúnacha suirbhé
Láithreacha 7 - 13 (J ó 2015 san áireamh)	14 Meán Fómhair 2023 – Níor aimsíodh aon laghairt
Láithreacha 7 - 13 (J ó 2015 san áireamh)	15 Meán Fómhair 2023 – Coinníollacha mí-oiriúnacha suirbhé
Láithreacha 7 - 13 (J ó 2015 san áireamh)	25 Meán Fómhair 2023 – 1 Laghairt Fhásta faoi Réad Saorga Clúdaigh ag Láthair 11
Láithreacha 7 - 13 (J ó 2015 san áireamh)	26 Meán Fómhair 2023 – 1 Laghairt Fhásta faoi Réad Saorga Clúdaigh ag Láthair 8

Den 2015 láithreán ar a ndearnadh athshuirbhé in 2023, ní raibh an Laghairt choiteann i láthair sa dá shuirbhé ach i bpéire (2 agus 5), agus níor breathnaíodh an Laghairt choiteann i suíomhanna 6 nó 9 in aon cheann de na suirbhéanna (féach Tábla 8.31).

⁸¹ Láithreacha in 2015: agus 2023 A (2015); B (2015), 2 (2023); C (2015), 1 (2023); D (2015), 3 (2023); E (2015) 4 (2023); F (2015), 5 (2023); G (2015), 6 (2023); H (2015); I (2015); J (2015), 9 (2023); K (2015). Láithreacha breise in 2023: 7 - Cúil Each Uachtair (gar do Crowe Tours); 8 - soir ó Chairéal Leacaigh; 10 – Na Foráí Maola Thoir; 11 Eastát Bhaile na mBúrcach; Na Foráí Maola Thiar; 13 - Bothar diarmuida.

Tábla 8.31 Comparáid idir Torthaí Suirbhéanna ar an Laghairt choiteann idir Suirbhéanna 2023 agus 2015

Tagairt Láithreach 2023	Tagairt Láithreach 2015	San áireamh in 2015	San áireamh in 2023	San áireamh sa dá shuirbhé	In easnamh sa dá shuirbhé
1	C	Tá	Níl	Níl	Níl
2	B	Tá	Tá	Tá	Níl
3	D	Níl	Tá	Níl	Níl
4	E	Tá	Níl	Níl	Níl
5	Fóilió	Tá	Tá	Tá	Níl
6	G	Níl	Níl	Níl	Tá
7	N/A	N/A	Níl	N/A	N/A
8	N/A	N/A	Tá	N/A	N/A
9	J	Níl	Níl	Níl	Tá
10	N/A	N/A	Tá	N/A	N/A
11	N/A	N/A	Tá	N/A	N/A
12	N/A	N/A	Tá	N/A	N/A
13	N/A	N/A	Níl	N/A	N/B
N/A	A	Tá	N/A	N/B	N/B
N/A	H	Níl	N/A	N/B	N/B
N/A	I	Níl	N/A	N/B	N/B
N/A	K	Níl	N/A	N/B	N/A

Torthaí Shuirbhé 2015

Rinneadh suirbhéanna ar an laghairt choiteann i Meán Fómhair agus Deireadh Fómhair 2015. Taifeadh an Laghairt choiteann ag cúig cinn de na 10 láithreán suirbhé (A, B, C, E, agus F); agus bhí siad go léir siar ó Abhainn na Gaillimhe (Fíoracha 8.15.1 go 8.15.8).

Bhí na láithreacha seo go léir laistigh de lorg an Tionscadail, nó in aice le Teorainn na Measúnachta i mósáicí gnáthóige ina raibh fraoch, scrobarnach agus féarach fliuch nó aigéadach.

Taifeadh breathnú ad-hoc den speiceas ag Cnoc na Fosca i rith an tsuirbhé ildisciplínigh i mí na Bealtaine 2015, gar do Bhóthar Ceangail N59 ó Thuaidh ar an N6, Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe, atá beartaithe.

Déantar achoimre ar thorthaí shuirbhé 2015 ar an laghairt thíos i Tábla 8.32.

Tábla 8.32 Achoimre ar Thorthaí Shuirbhé 2015 ar an Laghairt Choiteann

Láthair an tSuirbhé	Toradh
A	27/28 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann fhásta 28/29 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann fhásta
B	24/25 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann óg 27/28 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann óg
C	27/28 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann óg
E	25/26 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann fhásta 26/27 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann fhásta 28/29 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann fhásta
Fóilió	24/25 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann óg 27/28 Meán Fómhair 2015 – 1 laghairt choiteann óg

8.3.13 Iasc

Déantar achoimre thíos ar thorthaí na suirbhéanna éagsúla iascaigh a rinneadh, mar aon le torthaí an staidéir ar fhoinsí. Léirítear suíomhanna na bpointí/limistéar samplála ar Fhíor 8.16.1, agus cuirtear na torthaí iomlána (liostaí na speiceas maicrinveirteabrach san áireamh) ar fáil in Aguisín A.8.17 – Cuid 1 agus Cuid 2.

Tá an bhonnlíne maidir le héisc sa TMTT nuashonraithe seo comhsheasmhach lenar cuireadh i láthair in TMTT 2018, cé is moite den Eascann a taifeadadh i Loch an Dúlaigh trí theicnící samplála ADN Comhshaoil a úsáid in 2023.

Torthaí Shuirbhé 2023

Rinneadh suirbhé ar an leictriascaireacht ar fud an dobharcheantair (CWEF) i 26 láthair sruthchúrsa abhann i mí Lúnasa 2023, agus cuireadh breithmheas ar ghnáthóga iascaigh ag 5 láthair lochacha (loch & lochán) i mí Mheán Fómhair 2023. Rinneadh leictriascaireacht i láithreacha i ndiaidh fógra chuig Iascach Intíre Éireann agus faoi choinníollacha cheadúnas na Roinne Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide (DECC).

Is cainéil bheaga chreimneacha iad na sruthchúrsaí i gcóngarach an Tionscadail de ghnáth a bhfuil modhnú mór déanta orthu (cainéil a díriodh agus/nó a doimhníodh) go stairiúil, modhnú a bhíonn ina chúis le gnáthóga droch-chaighdeáin iascaigh go minic. Tá athruithe hidreamhoirfeolaíocha le sonrú go forleathan sa tírdhreach peirea-uirbeach agus tá roinnt sruthchúrsaí, amhail Sruthán Chnoc na Cathrach, mar thóchar atá nach mór go hiomlán faoi thalamh agus cailltear acmhainneacht iascaigh dá bharr. Cothaíodh breis is leath de na láithreacha abhann (18) garmachán amháin nó (i bhformhór na gcásanna) níor cothíodh aon speicis éisc iontu.

Tá an líon is mó salmainidí agus an ghnáthóg salmainidí is fearr le sonrú i Sruthán Bhearna (láthair D6) agus ina chraobh-abhainn Sruthán na nAcraí Corra (láthair D4). Tá an tEascann, atá ar an liosta dearg ('i mbaol criticiúil'), le fáil go forleathan i limistéar an tsuirbhé, é taifeadta ag 6 láthair san iomlán ar Shruthán Bhearna (láithreacha D2, D3 & D6), ar Shruthán na nAcraí Corra (D4), ar Shruthán Throscaí (E5) agus ar Shruthán na Líbeirtí (F3). Aimsíodh an speiceas trí shampláil ADN Comhshaoil a dhéanamh ag 3 láthair locha chomh maith (L1, L2 agus L5) ina raibh gnáthóg ardchaighdeain eascainne le sonrú.

Níor taifeadadh aon loimpre le linn an tsuirbhé agus ba léiriú é sin ar mhí-oiriúnacht na gnáthóige i limistéar an tsuirbhé.

Ní dhearnadh suirbhé in athuair ar Abhainn Thír Oileáin le linn 2023 toisc nach raibh athruithe ann laistigh den sruthchúrsa san idirthréimhse.

Léirítear suíomhanna na bpointí/limistéar samplála in 2023 ar Fíor 8.16.1; féach Aguisín A.8.17 - Cuid 2 do thorthaí iomlána an tsuirbhé.

Torthaí Shuirbhé 2015

Déantar achoimre thíos ar thorthaí na suirbhéanna éagsúla iascaigh a rinneadh idir an 22 agus 30 Meán Fómhair 2015, mar aon le torthaí an staidéir ar fhoinsí. Léirítear suíomhanna na bpointí/limistéar samplála ar Fíor 8.16.1, agus cuirtear na torthaí iomlána (liostaí na speiceas maicrinveirteabrach san áireamh) ar fáil in Aguisín A.8.17 – Cuid 1.

I Tábla 8.33 thíos, tugtar achoimre ar thorthaí na suirbhéanna iascaigh do thréimhsí suirbhé 2015 agus 2023 araon.

Tábla 8.33 Torthaí Suirbhéanna Éisc do na Tréimhsí Suirbhéireachta 2015 agus 2023

Dobharcheantair Hidreolaíoch a 2023	Láthair 2023	Látha ir 2015	Sruthchúrsa	Speicis éisc in 2015	Speicis éisc in 2023	Q-fhachtóir 2015	Q-fhachtóir 2023
Sruthán Bhearna	D1	N/A	Sruthán Bhearna	N/A	Garmachán	N/A	Q3
	D2	N/A	Sruthán Bhearna	N/A	Breac donn, Eascann	N/A	Q4
	D3	4A	Sruthán Bhearna	Breac donn	Breac donn, Eascann	Q4	Q4
	D4	3B	Sruthán na nAcráí Corra	Breac donn, Eascann	Breac donn, Eascann	Q4	Q3
	D5	3A	Sruthán Loch Inse	Ceann ar bith	Ceann ar bith	Q3	Q2-3
	D6	N/A	Sruthán Bhearna	N/A	Breac donn, Eascann, Breac geal	N/A	Q3-4
An Choirib (Aimsíodh gach speiceas trí bhreithmheas iascaigh amháin in 2023 ag úsáid ADN Comhshaoil)	B1	N/A	Abhainn na Gaillimhe	N/A	Ródhomain don leictriascaireacht	N/A	Q3
	L1	N/A	Lochán gan ainm	N/A	Breac donn, Eascann	N/A	N/A
	L2	9	Loch Bhaile an Dúlaigh	N/A	Eascann, Péirse, Liús, Ruán, Cúramán	N/A	N/A
	L3	N/A	Loch Chúil Each (uachtair)	N/A	Bran, Péirse, Liús, Róiste, Ruán, Garmachán deich gclipe, Cúramán	N/A	N/A
	L4	8	Loch Chúil Each (íochtair)	N/A	Bran, Péirse, Liús, Róiste, Ruán, Garmachán deich gclipe, Cúramán	N/A	N/A
	L5	6A	Lochán gan ainm	Ceann ar bith	Breac donn, Eascann	N/A	N/A
Dabhach Uisce	A1	N/A	Sruthán Pháirc Mhuirlinne	N/A	N/B - cainéal triomaithe	N/A	N/A
	C1	N/A	Sruthán Chnoc na Cathrach	N/A	Ceann ar bith	N/A	N/A

Dobharcheantair Hidreolaíoch a 2023	Láthair 2023	Láthair 2015	Sruthchúrsa	Speicis éisc in 2015	Speicis éisc in 2023	Q-fhachtóir 2015	Q-fhachtóir 2023
Sruthán Chnoc na Cathrach	C2	N/A	Sruthán Chnoc na Cathrach	N/A	N/A - tóchar faoin talamh	N/A	N/A
	C3	N/A	Sruthán Chnoc na Cathrach	N/A	N/A - tóchar faoin talamh	N/A	N/A
	C4	N/A	Sruthán Chnoc na Cathrach	N/A	N/A - tóchar faoin talamh	N/A	N/A
	C5	N/A	Sruthán Chnoc na Cathrach	N/A	N/A - tóchar faoin talamh	N/A	N/A
	C6	N/A	Cainéal gan ainm	N/A	Ceann ar bith	N/A	Q3
	C7	N/A	Sruthán gan ainm	N/A	N/A - tóchar faoin talamh	N/A	N/A
	C8	N/A	Sruthán Chnoc na Cathrach	N/A	N/A - tóchar faoin talamh	N/A	N/A
	C9	N/A	Sruthán Thóin na Brocaí	N/A	N/A - tóchar faoin talamh	N/A	N/B
	N/A	5B	Sruthán Chnoc na Cathrach	Eascann, Lannach glas, Mac siobháin gainimh, Leith	Ní dhearnadh suirbhé air in athuair sa bhliain 2023	N/A	N/A
Sruthán na Líbeirtí	F1	N/A	Sruthán na Líbeirtí	N/A	Garmachán	N/A	Q3
	F2	N/A	Sruthán na Líbeirtí	N/A	Ceann ar bith	Q3	Q3
	F3	1B	Sruthán na Líbeirtí	Eascann	Eascann	N/A	Q3
	F4	N/A	Sruthán an Bhaile Nua	N/A	Ceann ar bith	N/A	Q3
	N/A	1A	Sruthán na Líbeirtí	Ceann ar bith	Ní dhearnadh suirbhé air in athuair sa bhliain 2023	N/A	N/B
	N/A	5A	Cainéal gan ainm	Ceann ar bith	Ní dhearnadh suirbhé air in athuair sa bhliain 2023	N/A	N/A
Abhainn Thír Oileáin	N/A	7A	Abhainn Thír Oileáin	Ceann ar bith	Ní dhearnadh suirbhé air in athuair sa bhliain 2023	N/A	N/B
	N/A	7B	Abhainn Thír Oileáin	Eascann	Ní dhearnadh suirbhé air in athuair sa bhliain 2023	N/A	N/A

Dobharcheantair Hidreolaíoch a 2023	Láthair 2023	Láthair 2015	Sruthchúrsa	Speicis éisc in 2015	Speicis éisc in 2023	Q-fhachtóir 2015	Q-fhachtóir 2023
Sruthán Throscaí	E1	2A	Sruthán na Cloiche Scoilte	Ceann ar bith	Breac donn	Q3	Q3
	E2	N/A	Sruthán Throscaí	N/A	N/B - cainéal triomaithe		N/A
	E3	N/A	Sruthán Throscaí	N/A	N/B - cainéal triomaithe		N/A
	E4	N/A	Sruthán na Céibhe	N/A	Ceann ar bith		Q2-3
	E5	2B	Sruthán Throscaí	Leith, Eascann, Garmachán, Breac donn	Breac donn, Eascann, Leith, Garmachán		Q3

8.3.13.1 Dobharcheantair hidreolaíocha Shruthán na Líbeirtí

Torthaí Shuirbhé 2023

Bhí luach íseal iascaigh le gach sruthán a ndearnadh measúnú air sa dobharcheantar seo. Cosúil leis an suirbhé a rinneadh in 2015, fuair gach sruthán scór Q3 do cháilíocht an uisce in 2023.

Ba é an garmachán an t-aon speiceas éisc a thaifeadh ar na léinseacha is airde de Shruthán na Líbeirtí (F1). Tá modhnuithe fairsinge stairiúla le sonrú iontu, mar aon le drochshreafaí, sioltachán agus drochnascacht le gnáthóga síos an abhainn. Bhí leibhéal íseal oiriúnachta inti don Eascann, áfach (cé nár taifeadh an speiceas go sonrach).

Ba é an t-eascann an t-aon speiceas éisc a taifeadh sna léinseacha is ísle de Shruthán Na Líbeirtí (F4). Ina ainneoin seo, bhí luach íseal iascaigh leis an láthair toisc gur láthair éadomhain, chúng, mhodhnaithe a bhí inti a raibh drochnascacht aici le gnáthóga muirí síos an abhainn. Ní raibh an láthair inrochtana do shalmainidí imirceacha.

Níor taifeadh aon éisc ag an dá láthair eile mar gheall ar dhroch-hidreamoirfeolaíocht, drochshreafaí agus nascacht lag le gnáthóga síos an abhainn.

Torthaí Shuirbhé 2015

I suirbhé na ngnáthóg iascaigh 2015, rinneadh cur síos ar Shruthán na Líbeirtí mar shruthán séasúrach a raibh cáilíocht mheasartha ag gabháil leis, ina raibh gnáthóg leathnádúrtha don tsalmainid agus don eascann *Anguilla anguilla* sna léinseacha ísle; sa suirbhé leictriascaireachta, taifeadh líon beag Eascann sna léinseacha ísle. Measadh go raibh cáilíocht an uisce i Sruthán na Líbeirtí measartha truaillithe (Q3⁸²).

Maidir le luach iascaigh, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) le Sruthán na Líbeirtí.

8.3.13.2 Dobharcheantair hidreolaíocha Shruthán Throscaí

Torthaí Shuirbhé 2023

Taifeadh breac donn, eascann, leith agus garmachán sna léinseacha fionnuisce is ísle de Shruthán Throscaí (E5) le linn shuirbhéanna 2023. Ní raibh ach meánluach leis an láthair maidir le salmainidí mar gheall ar éadoimhneacht an tsrutháin. Bhí luach teoranta léi, áfach, mar iasclann ina raibh áiteanna áitiúla a chuir fostrataim sceathraí ardchaighdeán ar fáil. Bhí an luach is airde leis an láthair mar iasclann eascainne agus

⁸² After Toner *et al.*, 2005: Q5, Q4-5 agus Q4 = Gan truailliú, Aicme A; Q3-4 = Beagán truaillithe, Aicme B; Q3 nó Q2/3 = Truaillithe go measartha Aicme C; agus, Q2, Q1/2 nó Q1 = Truaillithe go tromchúiseach Aicme D.

leithe toisc go raibh líon mór clocha duirlinge agus dísert bholláin sa sruthán agus toisc go raibh dea-nascacht ann le gnáthóga muirí.

Ba é an Breac donn (iasc fásta amháin) an t-aon speiceas éisc a thaifeadadh ar Shruthán na Cloiche Scoilte (E1). Bhí luach íseal iascaigh leis an láthair. Bhí sreafaí ísle agus drochghnáthóg sceathraí agus iasclainne ag an sruthán, agus fuair sé luach R3 do cháilíocht an uisce.

Ní raibh luach iascaigh leis an 3 láthair eile mar gheall ar uisce gearrshaolach, modhnú stairiúil, droch-hidreamoirfeolaíocht agus/nó drochnascacht le gnáthóga síos an abhainn.

Torthaí Shuirbhé 2015

I suirbhé na ngnáthóg iascaigh 2015, rinneadh cur síos ar an gcuid uachtair de Shruthán Throscaí, áit ar thrasnaigh an N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe é, mar shruthán séasúrach ina raibh roinnt gnáthóga salmainide leathnádúrtha; cé nár taifeadadh aon speiceas éisc ann sa suirbhé leictriascaireachta. Rinneadh cur síos ar na léinseacha ísle, áfach, mar shuíomhanna ina raibh gnáthóg sceathraí don Bhreac donn *Salmo trutta* agus gnáthóg iasclainne ar chaighdeán maith don Luathóg eascainne agus don Leith óg *Platichthys flesus*. Ba iad na speicis éisc a taifeadadh le linn an leictriascaireachta Breac donn, Eascann, Leith agus Garmachán *Gasterosteus aculeatus*. Measadh go raibh caighdeán an uisce i Sruthán Throscaí measartha truaillithe (Q3).

Maidir le luach iascaigh, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) le léinseacha uachtair Shruthán Throscaí; agus Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) leis na léinseacha ísle.

8.3.13.3 Sruthán Bhearna - dobharcheantair hidreolaíocha

Torthaí Shuirbhé 2023

Le linn 2023, bhí luachanna éagsúla iascaigh ag láithreacha sa dobharcheantar seo, ó luach íseal sna léinseacha uachtair (láthair D1, mar shampla, mar gheall ar mhodhnú mór stairiúil) go hardluach (láthair D6). Bhí luachanna Q3 nó Q4 do cháilíocht an uisce ag formhór na sruthán, ar aon dul nach mór leis an suirbhé a rinneadh roimhe.

Bhí garmachán, breac donn, breac geal, agus eascann sna srutháin éagsúla. Bhí luach le formhór na sruthán seo mar iasclanna salmainide a thacaigh le daonraí maithe den bhreac donn óg. Cé nár taifeadadh an tEascann go sonrach ag roinnt láithreacha, bhí oiriúnacht íseal acu fós don speiceas seo. Bhí formhór na sruthán mí-oiriúnach do loimpre. Measadh go raibh crosáil tóchair Bhóthar na Ceapaí mar bhacainnn roimh éisc faoi shreafaí ísle.

Bhí ardluach le léinseacha ísle Shruthán Bhearna maidir le salmainidí, ag tacú le daonra mór den bhreac donn a bhí sláintiúil agus éagsúil, mar aon le daonra beag den bhreac geal. Bhí an luach is airde leis an láthair mar iasclann salmainide, toisc go raibh líon mór clocha duirlinge agus dísert bholláin sa sruthán. Bhí dea-ghnáthóg sceathraí salmainide ann go háitiúil ach ba iad na fostrataim níos mó a taifeadadh go príomha. Chuir an treoshleamhnú domhain suas an abhainn ón gclúdach droichid gnáthóg luachmhar ghabhála ar fáil do shalmainidí fásta (an breac geal san áireamh). Bhí ardluach leis an láthair maidir le hEascann chomh maith toisc go raibh líon mór díseart ann sa sruthán agus nascacht mhaith aige leis an bhfarraige (0.5km síos an abhainn).

Torthaí Shuirbhé 2015

Measadh gur gnáthóg iasclainne agus sceathraí den scoth i gcomhair salmainide é Sruthán Bhearna, agus gnáthóg eascainne Eorpaí.

Taifeadadh Breac donn agus Eascann sna suirbhéanna leictriascaireachta. Measadh go raibh caighdeán an uisce i Sruthán Bhearna neamhthruaillithe (Q4).

Rinneadh cur síos ar fo-abhainn Shruthán Bhearna mar shruthán séasúrach le roinnt gnáthóg salmainide agus eascainne leathnádúrtha; cé nár thaifead an suirbhé leictriascaireachta aon speiceas éisc ann. Measadh go raibh caighdeán an uisce i bhfo-abhainn Shruthán Bhearna measartha truaillithe (Q3).

Maidir le luach iascaigh, measadh go raibh Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) le Sruthán Bhearna. Meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) leis an bhfo-abhainn shéasúrach gan ainm.

8.3.13.4 Dobharcheantair hidreolaíocha Shruthán Chnoc na Cathrach

Tugadh Sruthán Chnoc na Cathrach air seo in 2015; is mar chuid den dobharcheantar seo é Sruthán Thóin na Brocaí ach rangaíodh é i ndobharcheantar eile in 2015.

Torthaí Shuirbhé 2023

Bhí tóchar faoi thalamh ann ag 5 láthair san iomlán de chuid Shruthán Chnoc na Cathrach (C2 go C5, C8), agus ag láithreacha de chuid Shruthán Thóin na Brocaí (C9) agus shruthán gan ainm (C7), agus níorbh fhéidir measúnú ná breithmheas iascaigh a dhéanamh.

Níor aimsíodh aon éisc ar na léinseacha is airde de Shruthán Chnoc na Cathrach ag Leitreach (C1). Ní raibh sé ar luach iascaigh mar gheall ar a raibh sé lonnaithe sna léinseacha is airde den sruthán beag, modhnaithe a raibh an-chuid siolta ann agus a bhí gar do chainéal marbh.

Ar deireadh, níor aimsíodh aon éisc ag an láthair dheireanach (C6), léinseacha uachtair chraobh-abhainn gan ainm Shruthán Chnoc na Cathrach i Rathún. Ní raibh sé ar luach iascaigh mar gheall ar éadoimhneacht an uisce (uisce gearrshaolach is dócha), modhnú stairiúil, droch-hidreamoirfeolaíocht agus drochnascacht le gnáthóga síos an abhainn. Ba é an t-aon sruthán dar tugadh scór do cháilíocht an uisce, ag fáil scór Q3.

Torthaí Shuirbhé 2015

Ba dhíoga séasúracha den chuid is mó iad léinseacha uachtair Shruthán Chnoc na Cathrach agus gan aon nó fíorbheagán luach iascaigh acu; is tóchar atá i gcodanna móra de na léinseacha ísle. Tá an chuid taoide sin den sruthán, idir an tóchar agus an t-inbhear, tábhachtach mar ghnáthóg iasclainne idirthréimhseach d'éisc inbhearacha agus taifeadadh Eascann, Lannach glas *Chelon labrosus*, Mac siobháin gainimh *Pomatoschistus minutes* agus Leith ann sa suirbhé leictriascaireachta. Measadh go raibh caighdeán an uisce i Sruthán Chnoc na Cathrach measartha truaillithe (Q3).

Maidir le luach iascaigh, measadh go raibh Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) le léinseacha uachtair Shruthán Chnoc na Cathrach (luach níos ísle); agus Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) leis na léinseacha ísle, ag an inbhear.

Bhí droch-chaighdeán gnáthóige iascaigh i léinseacha uachtair Shruthán Thóin na Brocaí, gar don N6, Cuarbhóthar beartaithe Chathair na Gaillimhe, ar cainéal tirim draenála den chuid is mó iad ina raibh pócaí logánta uisce.

Meastar gur gnáthóg salmainide agus eascainne ar chaighdeán den scoth iad léinseacha íochtair Shruthán Thóin na Brocaí, lena n-áirítear gnáthóg sceathraí salmainide. Thaifead an suirbhé leictriascaireachta Breac donn. I suirbhéanna leictriascaireachta a rinne Iascach Intíre Éireann (IFI) in 2008, taifeadadh muóg an Bhradáin Atlantaigh (*Salmo salar*), Breac donn, Brainlíní bric ghil agus Eascann. Thaifead IFI breac geal ag sceitheadh i léinseacha ísle an tsrutháin. Measadh caighdeán an uisce i Sruthán Thóin na Brocaí mar neamhthruaillithe (Q4).

Maidir le luach iascaigh, meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil le léinseacha uachtair Shruthán Thóin na Brocaí (luach níos ísle); agus Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) leis na léinseacha ísle.

8.3.13.5 Dobharcheantar hidreolaíoch Dhabhach Uisce

Torthaí Shuirbhé 2023

Bhí Sruthán Pháirc Mhuirlinne i bPáirc Choillte Mhuirlinne triomaithe an uair a rinneadh an suirbhé, agus ní raibh luach iascaigh leis an láthair.

Torthaí Shuirbhé 2015

Ní dhearnadh suirbhé ar an dobharcheantar in 2015 toisc nach raibh luach iascaigh leis.

8.3.13.6 Abhainn Thír Oileáin

Torthaí Shuirbhé 2023

Ní dhearnadh suirbhé in athuair ar Abhainn Thír Oileáin le linn 2023 toisc nach raibh athruithe ann laistigh den sruthchúrsa san idirthréimhse.

Torthaí Shuirbhé 2015

Tá cuisle Abhainn Thír Oileáin modhnaithe go mór i gcodanna de, agus comharthaí ann go bhfuil truailliú orgánach ag tarlú inti, rud a chuireann teorainn lena luach iascaigh. Is í an eascann Eorpach an t-aon speiceas éisc a taifeadadh i rith na suirbhéanna leictriascaireachta. Measadh go raibh caighdeán an uisce in Abhainn Thír Oileáin measartha truaillithe (Q2-3).

Maidir le luach iascaigh, measadh go raibh Tábhacht Áitiúil le hAbhainn Thír Oileáin (luach níos ísle).

8.3.13.7 Dobharcheantar hidreolaíoch na Coiribe (Lochanna Chúil Each, Loch an Dúlaigh, Inbhear na Coiribe, Cuan na Gaillimhe, agus Abhainn na Gaillimhe san áireamh)

Torthaí Shuirbhé 2023

Bhí ardluach leis na 5 shuíomh lochach maidir le speicis d'éisc gharbha. Chonacthas liús, péirse agus róiste ar imeall an uisce i bhformhór na láithreacha seo. Measadh gur ghnáthóga ardchaighdeán iad a bhformhór. Aimsíodh péirse, ruán, liús, agus cúramán i bhformhór na lochanna seo freisin i ndiaidh shampláil ADN Comhshaoil a dhéanamh. Tá na torthaí seo cosúil le torthaí an tsuirbhé roimhe inar measadh go raibh Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) le Lochanna Chúil Each.

Aimsíodh Breac donn agus Eascann an Liosta Dheirg i ndiaidh shampláil ADN Comhshaoil a dhéanamh sa dá lochán gan ainm; aimsíodh Eascann i ndiaidh shampláil ADN Comhshaoil a dhéanamh i Loch an Dúlaigh freisin (níor aimsíodh an speiceas anseo le linn shuirbhé 2015); bhí ardluach le Loch an Dúlaigh maidir le speicis gharbhéisc.

Tá Abhainn na Gaillimhe (B1) laistigh den dobharcheantar seo. Cé gur áiríodh an láthair, áfach, ní dhearnadh iascaireacht uirthi mar gheall ar dhoimhneachtaí toirmeascacha agus méideanna uisce. Ní raibh dea-thréithe iasclainne ann do shalmainidí agus drochghnáthóg sceathraí a bhí ann freisin mar gheall ar an ngrinneall andlúite. Measadh go raibh gnáthóg mheasartha ghabhála ann do shalmainidí fásta agus gur shaintréith í sin de phasáiste imirceach do sceathrach fheabhsaithe i gcrabh-aibhneacha Loch Coirib seachas gnáthóg thábhachtach scíthe shealadach. Bhí meánluach ag baint leis an Eascann agus le garbhéisc ann agus bhí gnáthóg fheabhsaithe le sonrú suas an abhainn ag Loch Coirib. Fuair an abhainn luach cáilíochta uisce níos ísle (Q3) i gcomparáid lena sonraíodh i suirbhéanna a rinneadh chun bonn eolais a chur faoi TMTT 2018 (Q4).

Torthaí Shuirbhé 2015

Lochanna Chúil Each

Tá tábhacht ar leith ag baint le Lochanna Chúil Each do speicis d'éisc gharbha. Thaifead líontán fonsaí Péirse *Perca fluviatilis*, Róiste *Rutilus rutilus* agus Eascann. Rinneadh leictriascaireacht ar an sruthán, trínar sileadh uisce an fhuaráin, ach níor taifeadadh aon speicis éisc ann. Níl stádas cháilíochta an uisce de chuid na Creat-Treorach Uisce ag gabháil le Lochanna Chúil Each.

Maidir le luach iascaigh, measadh go raibh Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) le Lochanna Chúil Each.

Loch an Dúlaigh

Measadh gur shuíomh garbhiascach den scoth a bhí i Loch an Dúlaigh agus taifeadadh Liús *Esox lucius*, Péirse, Ruán *Scardinius erythrophthalmus* agus Cúramán *Tinca tinca* mar chuid den suirbhé faidhclíonta. Níl stádas maidir le caighdeán uisce de chuid na Creat-Treorach Uisce ag gabháil le Loch Bhaile an Dúlaigh.

Maidir le luach iascaigh, measadh go raibh Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) le Loch an Dúlaigh.

Inbhear na Coiribe agus Cuan na Gaillimhe

Is gnáthóga tábhachtacha iascaigh idirthréimhseacha agus muirí iad Inbhear na Coiribe agus Cuan na Gaillimhe, a thacaíonn le speicis éagsúla éisc (An Príomh-Bhord Iascaigh agus Boird Iascaigh Réigiúnacha, 2009). Tá Inbhear na Coiribe agus Cuan na Gaillimhe ainmnithe freisin faoin Treoir maidir le Gnáthóga mar iarrthóir ar Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta don Bhradán Atlantach — Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Choimpléasc Chuan na Gaillimhe. Tá uiscí idirthréimhseacha Inbhear na Coiribe agus uiscí cósta Chuan na Gaillimhe aicmithe ag an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil mar neamhthruaillithe (<http://gis.epa.ie/Envision>).

Maidir le luach iascaigh, measadh go raibh Tábhacht Idirnáisiúnta le Cuan na Gaillimhe.

Abhainn na Gaillimhe

Is sruthchúrsa salmainide tábhachtach í Abhainn na Gaillimhe, ag tacú le bradáin an Atlantaigh agus an breac donn, agus is sruthchúrsa salmainide sainithe é faoi Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Cáilíocht Uiscí Salmainide), 1988. Tá córas Abhainn na Gaillimhe ainmnithe freisin faoin Treoir maidir le Gnáthóga mar iarrthóir ar Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta don Bhradáin Atlantach, don Loimpre mhara *Petromyzon marinus* agus don Loimpre shrutháin *Lampetra planeri*; Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Loch Coirib. Is dobharcheantar tábhachtach don Eascann í Abhainn na Gaillimhe freisin. Tá caighdeán an uisce i léinseacha ísle Abhainn na Gaillimhe aicmithe mar neamhthruaillithe (Q4) ag an nGníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil (sampla tógtha ag Droichead na mBradán - <http://gis.epa.ie/Envision>).

Maidir le luach iascaigh, measadh go raibh Tábhacht Idirnáisiúnta le hAbhainn na Gaillimhe.

8.3.14 Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla

Áirítear na limistéir bithéagsúlachta áitiúla laistigh de Phlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023–2029 agus sa dréacht is déanaí de Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024. I dtorthaí na suirbhéanna bithéagsúlachta a rinneadh ó 2013, mar ullmhú do mheasúnú TMTT 2018 agus don mheasúnú TMTT nuashonraithe seo araon, tarraingíodh aird ar go leor limistéir eile a d'fhéadfaí a mheas mar limistéir bithéagsúlachta a raibh tábhacht áitiúil leo. I roinnt mhaith cásanna, chuimseofaí leis sin limistéir níos mó ná na limistéir sin a breithníodh i nDréachtphlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024 toisc go síneann limistéir an tsuirbhé reatha thar theorainn na cathrach. Léirítear suíomhanna na suirbhéanna agus na ngabhdóirí bithéagsúlachta ar fud an limistéir áitiúil ar Fhíoracha 8.1 – 8.39 agus déantar cur síos orthu faoi na codanna éagsúla thuas.

Chun críocha an mheasúnaithe seo, breithnítear na limistéir bithéagsúlachta seo a leanas; ina n-áirítear na limistéir bithéagsúlachta áitiúla ó Dhréachtphlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024:

- Bóthar an Chósta (R336) chuig N59 Bóthar Mhaigh Cuilinn (ina n-áirítear limistéir bithéolaíochta áitiúla na Ceapaí – Bhaile an Mhóinín agus an Bhealaigh – Chnoc Bharr na Crannaí ó Dhréachtphlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024)

Cuimsítear sa limistéar bithéagsúlachta áitiúil seo mósáic de ghnáthóga móna ón imeallbhord siar ó Bhearna trasna go dtí N69 Bóthar Mhaigh Cuilinn – is cuid de ghnáthóg móna níos mó iad na limistéir mhóna seo a shíneann i dtreo an iarthuaiscirt, isteach i Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Phortaigh Chonamara. Ó thaobh gnáthóg de, áirítear leis gnáthóga Iarscríbhinn I Fraochmhá fhliuch, Fraochmhá thirim, moinéir *Molinia* agus Bratphortach, i measc mórlimistéir scrobarnaí agus sraithní, agus mórlimistéir féaraigh aigéadaigh agus fhliuch, mar aon le heanaigh agus srutháin ardtalún/chreimneacha. Tacaíonn na gnáthóga as sin le raon éagsúil speiceas fána lena n-áirítear: ialtóga, an Madra uisce, an Broc, an Fritileán réisc, éin ghoir, éin gheimhrithe (lena n-áirítear speicis liostaithe mar SCIanna as na láithreáin SPA áitiúla), amfaibiaigh, reiptílí agus speicis éisc. Tá codanna den láithreán sin laistigh de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn

- Cuan an Roisín – Coill Bhearna – Oileán na Feamainne

I nDréachtphlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024, déantar cur síos ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil seo mar seo a leanas “*Cuimsítear ann cúpla cineál líne chladaigh lena n-áirítear aillte oighir, bruacha gairbhéil, cladach carraigeach, cladach gainmheach, gaineamh láibe agus riasc goirt. Tá cúpla cineál coillearnaí ann freisin i gCoill Bhearna mar aon le cineálacha féaraigh leathnádúrtha idir Trá na gCeann agus Cnoc na Lus. Tá an cósta an-bhearnach freisin le roinnt limistéir bheathaithe agus fara faoi fhoscadh le haghaidh líon mór d'éin gheimhrithe. Áirítear an meascán dinimiciúil de bharraí slinne agus riasc goirt ar Oileán na Feamainne sa limistéar seo.*” Tá an limistéar seo lonnaithe laistigh de Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus Limistéar faoi Chosaint Speisialta Chuan Istigh na Gaillimhe

- Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each (ina n-áirítear Abhainn na Gaillimhe agus limistéir bithéagsúlachta áitiúla na mbogach taobh leo ó Dhréachtphlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024)

Tacaíonn an limistéar bithéagsúlachta áitiúil seo le raon gnáthóg uisceach agus bogaigh idir aibhneacha agus lochanna agus corcach ghiolcaí, coillearnach fhliuch, talamh féaraigh fliuch, eanaigh agus fraoch. Ina measc siúd, tá raon éagsúil de ghnáthóga Iarscríbhinn I lena n-áirítear Lochanna crua-uisce, Fraochmhá fhliuch, Móinéar *Molinia*, Eanach *Cladium*, Gnáthóg hidrifiliúil ardluibhe, Eanach alcaileach, Idirsheascann agus Foraoisí gláracha iarmharacha. Tacaíonn limistéir thirime laistigh den choimpléasc gnáthóige seo le cineálacha gnáthóige den chosán aolchloiche agus talamh féaraigh chailcreach Iarscríbhinn I. Tacaíonn na gnáthóga seo le raon éagsúil de speicis fána lena n-áirítear ialtóga, Madraí uisce, Broic, éin ghoir, éin gheimhrithe (speicis atá liostaithe mar SCIanna de na láithreacha áitiúla faoi Chosaint Speisialta san áireamh), moilisc, amfaibiaigh agus speicis éisc. Áirítear leis an limistéar seo cuid de Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Loch Coirib agus cuid de Limistéar Oidhreacht Nádúrtha beartaithe Loch Coirib

- Mionlach go Cnoc Chúil Each (lena n-áirítear Cairéal Leacaigh)

Cuimsítear leis an limistéar bithéagsúlachta áitiúil sin meascán de choillearnach leathnádúrtha, coillearnach leathanduilleach, carraig aolchloiche nochta, scrobarnach agus tailte féaraigh leathnádúrtha, agus láithreán cairéil. Áirítear leis sin raon cineálacha gnáthóige Iarscríbhinn I, lena n-áirítear: Cosán aolchloiche, talamh féaraigh cailcreach, Turlaigh agus Fuaráin chlochraithe. Tacaíonn na gnáthóga as sin le raon éagsúil speiceas fána lena n-áirítear: ialtóga (lena n-áirítear fara máithreachais agus geimhrithe don chrú-ialtóg bheag), madra uisce, an broc agus éin ghoir (lena n-áirítear láithreán neide ag an scréachóg reilige). Áirítear leis an limistéar seo cuid de Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Loch Coirib agus cuid de Limistéar Oidhreacht Nádúrtha beartaithe Loch Coirib

- Baile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr (atá nasctha le hAbhainn na Gaillimhe le hais ghleann Abhainn Thír Oileáin)

Cuimsítear leis an limistéar bithéagsúlachta áitiúil sin meascán de ghnáthóga bogaigh a bhaineann le Loch Bhaile an Dúlaigh (lena n-áirítear corcach ghiolcaí, talamh féaraigh fliuch, eanach agus coillearnach fhliuch) agus limistéir de choillearnach leathnádúrtha agus carraig aolchloiche nochta. Áirítear leis seo raon éagsúil de chineálacha gnáthóg Iarscríbhinn I lena n-áirítear Lochanna crua-uisce, Eanach alcaileach, Eanach *Cladium*, foraoisí gláracha iarmharacha agus Pábháil aolchloiche. Tacaíonn na gnáthóga as sin le raon éagsúil speiceas fána lena n-áirítear: ialtóga, an broc, éin ghoir, éin gheimhrithe (lena n-áirítear speicis liostaithe mar SCIanna de na láithreáin SPA áitiúla), amfaibiaigh agus speicis éisc.

- Ráschúrsa na Gaillimhe, Baile an Bhriotaigh

Cé gur bán áise timpeall ar imeall an ráschúrsa is mó atá ann, tacaíonn lár an ráschúrsa le féaraigh leathnádúrtha, agus taifeadadh an fritileán réisc anseo in 2014.

- Dabhach Uisce

Cuimsítear leis an limistéar bithéagsúlachta seo meascán de thalamh féaraigh leathnádúrtha agus carraig aolchloiche nochta, le roinnt coillearnach leathnádúrtha agus paistí scrobarnaí, i measc páirceanna talmhaíochta feabhsaithe. I roinnt áiteanna, comhfhreagraíonn na gnáthóga féaraigh le gnáthóg chailcreach féaraigh Iarscríbhinn I, agus comhfhreagraíonn an charraig aolchloiche nochta nó faoi chrainn le Pábháil aolchloiche Iarscríbhinn I

- Cuan na Gaillimhe (ina n-áirítear limistéir bithéagsúlachta áitiúla Inis Caorach agus Líne Chladaigh in aice láimhe ó Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024)

Tá Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus Limistéar faoi Chosaint Speisialta Chuan Istigh na Gaillimhe lonnaithe laistigh den limistéar bithéagsúlachta seo. Áirítear leis an limistéar bithéagsúlachta sin raon éagsúil cladaigh, gnáthóga aistrithe, inbhir agus muirí a thacaíonn dá réir sin le cruinniú saibhir speiceas. I measc na ngnáthóg Iarscríbhinn I atá ann tá góilíní agus cuanta éadoimhne móra, a bhfuil ceangal acu le Scairbheacha, réileáin láibe taoide, murlaigh, Puiteach Salicornia, Fásra ilbhliantúil ar charnán cloiche agus móinéir ghoirt an Atlantaigh. Tacaíonn na gnáthóga sin leis an speiceas éan SCI in SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, ag tabhairt láithreán neadaithe, sealgaireachta agus fara ina gcuimsítear uisce oscailt, gnáthóga idirthaoideacha agus talún. Tacaíonn na gnáthóga laistigh de Chuan na Gaillimhe le raon éagsúil inveirteabrach agus plandaí (muirí agus idirthaoideach) agus le speicis éagsúla éisc, mar aon leis an Madra uisce, an Rón beag agus céiticigh.

Sainithnítear i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 chomh maith na limistéir bhreise bithéagsúlachta áitiúla seo a leanas agus limistéir/gnéithe eile a bhfuil tábhacht áitiúil leo sa chathair lena n-

áirítear Loch an tSáile agus Murlach na Rinne Móire, Coillte Pháirc Mhuirlinne, Ros Cam, Páirc Foraoise Thír Oileáin, Córas Canála na Cathrach, Dobharlach, Pluais Choillte Pháirc Mhuirlinne, Gleann na Néal Thír Oileáin agus Pluais an Chúipéara, Tír Oileáin. As na naoi limistéar bithéagsúlachta áitiúla thuasluaite, measadh go raibh ceithre cinn díobh (Córas Canála na Cathrach, Dobharlach, Gleann na Néal Thír Oileáin, agus Pluais an Chúipéara, Tír Oileáin) ábhartha don mheasúnú seo. Meastar go bhfuil achar suntasach idir na láithreacha seo a leanas agus an Tionscadal: Loch an tSáile agus Murlach na Rinne Móire, Coillte Pháirc Mhuirlinne, Ros Cam, Páirc Foraoise Thír Oileáin agus Pluais Pháirc Mhuirlinne. Dá bhrí sin, meastar nach mbeidh tionchar ag an Tionscadal orthu agus ní dhéanfar tuilleadh plé orthu.

- Córas Canálacha na Cathrach

Áirítear sa limistéar bithéagsúlachta seo an córas canála atá lonnaithe ar thaobh thiar na cathrach agus príomhchanáil amháin soir ó Abhainn na Gaillimhe ag Baile Nua Mhic Gabhann

- Dobharlach

Áirítear sa limistéar bithéagsúlachta seo loch beag taobh le forbairt chónaithe ar Bhóthar Áth Cinn gar do Loch an Dúlaigh

- Tír Oileáin Gleann na Néal

Áirítear sa limistéar bithéagsúlachta seo abhainn bheag a shileann ó chúinne oirdheiscirt Loch Coirib

- Pluais an Chúipéara, Tír Oileáin

Is seomra leabaithe cearnógach pluaise é seo atá lonnaithe ar an taobh thoir thuaidh de shlogaide Abhainn Thír Oileáin. Meastar go bhfuil Tábhacht Náisiúnta le Pluais an Chúipéara mar is láthair thábhachtach gheimhriúcháin agus chúplála í do chrú-ialtóga beaga

8.3.15 Achoimre ar Mheasúnú Éiceolaíoch agus Sainaitheint na bPríomhghabhóirí Éiceolaíocha

I Tábla 8.34 thíos, tugtar achoimre ar mheasúnú éiceolaíoch na ngabhóirí go léir ag cur cosaint dhlíthiúil, stádas caomhnaithe agus flúirse áitiúil san áireamh. Tá Príomhghabhóirí Éiceolaíocha (PÉanna) sainaitheanta i ndath gorm sa tábla. Níl speicis, gnáthóga agus gnéithe nach gcáilíonn mar PÉanna faoi réir measúnú tionchair ag teacht leis an dea-chleachtas reatha chun measúnú a dhéanamh ar na tionchair ar cad a chinntear a bheith ina ngnéithe éiceolaíocha nó bithéagsúlachta tábhachtacha: Treoirlínte CIEEM agus TII (CIEEM, 2018 agus An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009).

Meastar gur KERanna iad na limistéir go léir atá ainmnithe mar láithreacha caomhantais agus atá lonnaithe laistigh de CT an Tionscadail toisc gur láithreacha iad a roghnaíodh go sonrach i gcomhair chaomhnú na bithéagsúlachta. Ní mheastar nach bhfuil na limistéir ainmnithe sin i gcomhair caomhnú an dúlra a luíonn laistiar de CT an Tionscadail i mbaol tionchair agus nach meastar dá bhrí sin, gur PÉanna iad.

I mbeagnach gach cás, meastar gnáthóg agus speicis a mheastar tábhacht áitiúil (luach níos airde), nó níos airde, a bheith ina PÉanna toisc go gcuireann siad leis an acmhainn bithéagsúlachta áitiúil agus go bhfuil imní maidir lena gcaomhnú, go háitiúil ar a laghad. Mar sin féin, ní mheastar gur PÉanna roinnt de na gnáthóga agus speicis a bhfuil luach bithéagsúlachta níos airde acu atá áirithe i Tábla 8.34 thíos toisc, cé go bhfuil siad laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime i gcoitinne, go luíonn siad laistiar de CT an Tionscadail (mar a thugtar faoi deara sa tábla thíos) agus níl siad i mbaol dá bhrí sin ag tionchar i rith chéimeanna tógála nó oibríochta an Tionscadail.

Ní bhreithnítear gnáthóga a mheastar mar chinn a bhfuil tábhacht áitiúil (luach níos ísle) leo a bheith mar PÉanna sa mheasúnú seo. Ní hé sin le rá nach bhfuil luach bithéagsúlachta ar bith acu, ach ní dóigh go mbeidh tionchar suntasach ar bhithéagsúlacht ó na tionchair ar na cineálacha gnáthóige seo ina gcomhthéacs áitiúil. Ba cheart a thabhairt ar aird go mbaineann sé seo le tionchar na gnáthóige féin ar rud ar leithligh é ó bheith ag breithniú an ról a bhíonn ag na cineálacha gnáthóige seo chun tacú le speicis PÉ – déantar tionchair an Tionscadail sa chiall sin a ghlacadh agus a mheasúnú faoi na ceannteidil speicis ábhartha i gCuid 8.5.

I measc na ngnáthóg seo a bhfuil luach bithéagsúlachta níos ísle acu tá gnáthóga a tógadh nó a cruthaíodh go saorga, gnáthóga díomuana mar thoradh ar shuaitheadh, nó cinn a ndearnadh modhnú antrapaigineach ard orthu (e.g. BC3, BL3, ED2, ED3, ED4, FL8, GA1, GA2, WS3, WS5). Is gnách leis na cineálacha gnáthóige

seo a bheith bainteach le forbairt cónaithe, tráchtála nó tionsclaíoch, bóithre agus limistéir chonláiste ardbhainistithe. Áirítear leis freisin gnáthóga féaraigh atá bocht ó thaobh speiceas de agus raithneach, a meastar gur speiceas é a bhfuil fadhb leis i dtéarmaí bithéagsúlacht le haghaidh cuid mhaith cineálacha gnáthóige.

I roinnt cásanna, is féidir gnáthóg a bhfuil tábhacht áitiúil (luach níos ísle) léi a nascadh le gnáthóga le luach níos airde, nó iad a fhorbairt mar sin agus i gcás ina dtarlaíonn sé sin glactar leis nuair a bhíonn measúnú agus breithniú á dhéanamh ar cibé an PÉ é an cineál gnáthóige ar leith chun críocha an mheasúnaithe seo. Sampla amháin de sin is ea an ghnáthóg Carraig chailcreach nochta (ER2). Mar ghné balla cairéil meastar gur cineál gnáthóige é a bhfuil tábhacht áitiúil (luach níos ísle) leis. I gcuid mhaith cásanna is féidir é a nascadh le cosán aolchloiche ghnáthóg Iarscríbhinn I agus déantar é a luacháil dá réir sin. Is féidir le ballaí cairéil aolchloiche tacú le fuaráin chailcreacha freisin (nó fuaráin chlochraithe ghnáthóg Iarscríbhinn I a bhfuil tosaíocht acu) agus i gcás go dtarlaíonn sé sin déantar breithniú agus luacháil ar leithligh ar ghnéithe fuaráin i Tábla 8.34 thíos.

Ní bhreithnítear speicis ionracha neamhdhúchasacha mar PÉanna, toisc gur féidir leo tionchar diúltach a bheith acu ar bithéagsúlacht agus is sa chomhthéacs sin a áirítear iad laistigh den mheasúnacht tionchair.

Tacaíonn na braislí gnáthóige a chuirtear i láthair i gCuid 8.3.5.49 thuas, le réimse speiceas agus gnáthóg a luacháiltear ina n-aonar thíos. Tá tábhacht ar leith gceist leis na luachálacha seo, idir tábhacht áitiúil (e.g. féarach talmhaíochta feabhsaithe GA1) agus tábhacht idirnáisiúnta (e.g. pábháil aolchloiche [*8240]). Meastar gur PÉanna iad na braislí gnáthóige seo, ach ní thugtar luacháil éiceolaíoch ar leithligh dóibh ó na gabhdóirí bithéagsúlachta a chuirtear i láthair thíos agus ar a ndéantar measúnú sa TMTT nuashonraithe seo.

Tá na limistéir bithéagsúlachta áitiúla, de réir sainmhínithe, tábhachtach go háitiúil. Mar sin féin, tacaíonn siad le raon gnáthóg agus speiceas a ndéantar luacháil orthu go haonair thíos; agus na luachálacha idir chinn a bhfuil tábhacht áitiúil leo (e.g. cartadh agus talamh lom) go dtí cinn a bhfuil tábhacht idirnáisiúnta leo (e.g. gnáthóga Iarscríbhinn I a bhfuil tosaíocht leo). Dá bhrí sin, meastar gur PÉanna iad ach ní thugtar luacháil éiceolaíoch ar leithligh dóibh ó na gabhdóirí bithéagsúlachta a chuirtear i láthair thíos agus ar a ndéantar measúnú sa TMTT nuashonraithe seo.

Tábla 8.34 Measúnú Éiceolaíoch agus Sainaitheint PÉanna⁸³

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
Limistéir atá Ainmnithe le haghaidh Chaomhnú an Dúlra		
SAC Loch Coirib	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Talamh féaraigh Ard Raithin	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Thurlach Bhaile Uí Bheacháin	Idirnáisiúnta	Níl
SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Thurlach Chill Tiarnáin	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Choimpléasc Loch Fionngheal	Idirnáisiúnta	Tá
cSAC Turlach Ráth Asáin	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Shléibhte Mhám Toirc	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Choimpléasc Phortach Chonamara	Idirnáisiúnta	Tá

⁸³ Tá PÉanna aibhsithe i ndath gorm

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
SAC Loch agus Coillte an Rois	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Shléibhte Mhóinín	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Choimpléasc Shléibhín-Pholl Salach	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Phábháil Aolchloiche Ghort na nDarach	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Árann	Idirnáisiúnta	Tá
SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin	Idirnáisiúnta	Tá
SPA Loch Coirib	Idirnáisiúnta	Tá
SPA Chuan na Gaillimhe Istigh	Idirnáisiúnta	Tá
SPA Turlach Ráth Asáin	Idirnáisiúnta	Tá
SPA Riasc Chreig Eanaigh	Idirnáisiúnta	Tá
SPA Choimpléasc Phortach Chonamara	Idirnáisiúnta	Tá
NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn	Náisiúnta	Tá
NHA Riasc Chreig Eanaigh	Idirnáisiúnta	Tá
NHA Phortach Limistéar Uachtar Ard	Náisiúnta	Níl
pNHA Loch Coirib	Idirnáisiúnta [#]	Tá
pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe	Idirnáisiúnta [†]	Tá
pNHA Choill na bhForbacha	Náisiúnta	Tá
pNHA Thurlach Chill Tulach	Náisiúnta	Tá
pNHA Loch Bhaile Uí Chuirc	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara	Idirnáisiúnta	Tá
Lóiste Chill Ráinne, pNHA Mhaigh Cuilinn	Náisiúnta	Níl
pNHA Choill Dhroim Chonga	Náisiúnta	Tá
pNHA Loch agus Coillte an Rois	Idirnáisiúnta	Tá
Sléibhín - pNHA Choimpléasc Pholl Salach	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Thurlach Ráth Asáin	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Cosán Aolchloiche Ghort na Darach	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Shliabh Mhóinín	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Choimpléasc Oirthear Bhoirne	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Turlach Chill Tiarnáin	Idirnáisiúnta	Tá

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Thurlach Corr	Náisiúnta	Tá
pNHA Thurlach Bhaile Uí Bheacháin	Idirnáisiúnta	Níl
pNHA Árann	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Shléibhte Mhám Toirc	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Choimpléasc an Gharráin / Bheanna Beola	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Mhachairí Oileán Máisean	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Mhachairí Mhaínis [001306]	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Mhachairí Fhínis	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Oileán Lachan	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Inis Múscraí	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA na hAirde Móire	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Charraig an Iolra	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Oileán na nGeabhróg	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Oileán na nGeabhróg (Carraig Ghlinn Chatha)	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara	Idirnáisiúnta	Tá
pNHA Oileán na nGeabhróg (Oileán na nGeabhróg)	Idirnáisiúnta	Tá
Limistéir ainmnithe eile i gcomhair caomhnú an dúlra	Idirnáisiúnta - Náisiúnta	Níl, mar thar CT an Tionscadail (féach an NIS nuashonraithe chun plé níos mionsonraithe a fháil maidir le láithreáin Eorpacha – SACanna agus SPAnna)
Gnáthóga (Iasmuigh de na limistéir atá ainmnithe le haghaidh chaomhnú an dúlra)		
Ceapacha bláthanna agus teorainneacha (BC4)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Ballaí cloiche agus obair chloiche eile (BL1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Foirgnimh agus dromchlaí saorga (BL3)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Gaineamh, gairbhéal nó till nochta (ED1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Talamh salach agus lom (ED2)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Talamh lom athchoilíniúcháin (ED3)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Cairéil agus mianaigh ghníomhacha (ED4)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Carraig shiliciúil nochta (ER1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Carraig chailcreach nochta (ER2) Cosán aolchloiche [*8240]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
Ballaí cairéil	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Aolchloch/lochanna marlaí (FL3) Lochanna uisce crua [3140]	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Lochanna méiseatrófacha (FL4) Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh	Tábhacht Chontae ⁸⁴	Tá
Lochanna eotrófacha (FL5) Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh	Tábhacht Chontae ⁸⁵	Tá
Turlaigh (FL6) Turlaigh [*3180]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Lochanna agus locháin eile saorga (FL8)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Fuaráin chailcreacha (FP1) Tosaíocht Fuaráin chlochraithe [*7220] Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Idirnáisiúnta Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá Tá
Seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1) Eanach <i>Cladium</i> [*7210]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Luibh ard hidrifiliúil [6430] Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Náisiúnta Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá Tá
Seascainn lusanna arda (FS2) Eanach <i>Cladium</i> [*7210]/Luibh ard hidrifiliúil [6430] Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Náisiúnta/Idirnáisiúnta Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá Tá
Aibhneacha creimthe/ar thalamh ard (FW1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Aibhneacha sil-leagain/isealchríocha (FW2) Abhainn na Gaillimhe, lena n-áirítear Fásra uiscí reatha [3260]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Abhainn Thír Oileáin	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Díoga draenála (FW4)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Talamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe (GA1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Talamh féaraigh concláiste (feabhsaithe) (GA2)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Riasc (GM1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Talamh féaraigh tirim cailcreach agus neodrach (GS1) Talamh féaraigh cailcreach [*6210/6210]	Tábhacht Idirnáisiúnta/Náisiúnta	Tá

⁸⁴ Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

⁸⁵ Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2) Móinéir fhéir ísealchríocha [6510]	Tábhacht Náisiúnta	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Féarach aigéid tirim-taise (GS3) Saibhir ó thaobh speiceas talamh féaraigh ar thalamh ard <i>Nardus</i> [*6230]	Tábhacht Náisiúnta	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Féarach fliuch (GS4) Móinéar <i>Molinia</i> [6410]	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Raithneach thiubh (HD1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Fraoch siliciúil tirim (HH1) Fraoch tirim [4030]	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Fraoch cailcreach tirim (HH2) Fraoch tirim [4030]	Tábhacht Náisiúnta	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Fraoch fliuch (HH3) Fraoch fliuch [4010]	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Bratphortach ar thalamh íseal (PB3) Bratphortach gníomhach [*7310]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Seascann agus riasc saibhir (PF1) Eanaigh alcaileacha [7230]/Eanach <i>Cladium</i> [*7210]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Contae	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Droch-Eanach agus borrfhás (PF2) Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Chontae	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Idirsheascann agus portach creatha (PF3) Idirsheascainn [7140]	Tábhacht Náisiúnta	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Chontae	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Cónaitheach	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Coillearnach bhuaircíneach (measctha) (WD3)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Fáschoill Bhuaircínigh (WD4)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Crainn scaipthe agus fearann páirce (WD5)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Fálta sceach (WL1)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Crannteorainneacha (WL2)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Coillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2) Cosán aolchloiche [*8240]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Coillearnach shailí-fearnóige-fuinseoige fhliuch (WN6) Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Scrobarnach (WS1) Cosán aolchloiche [*8240]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Coillearnach neamhaibí (WS2)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Scrobarnach ornáideach/neamhdhúchasach (WS3)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Coillearnach a réitíodh le déanaí (WS5)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Braisle 1 Na Foraí Maola (Ch. 0+000 go Ch. 1+6001 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta.	Tá
Braisle 2 Troscaigh (Ch. 1+600 go Ch. 2+800 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Náisiúnta.	Tá
Braisle 3 An Chloch Scoilte (Ch. 2+800 go Ch. 4+400 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir	Tá

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Náisiúnta.	
Braisle 4 Bóthar na Ceapaí go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 4+400 go Ch. 5+600 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Náisiúnta.	Tá
Braisle 5 Soir ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 5+750 go Ch. 5+950 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde).	Tá
Braisle 6 Cnoc na Brón/Cnoc na Fosca (Ch. 7+700 go Ch. 8+300 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Náisiúnta.	Tá
Braisle 7 Mionlach (Ch. 9+600 go Ch. 10+450 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta.	Tá
Braisle 8 Leacaigh (Ch. 11+800 go Ch. 12+100)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Náisiúnta.	Tá
Braisle 9 Loch an Dúlaigh agus an talamh timpeall air (Ch. 12+300 go Ch. 12+500 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Náisiúnta.	Tá
Braisle 10 An Caisleán Gearr (Ch. 13+500 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde).	Tá
Braisle 11 Cnoc Mhaoil Drise (Ch. 15+900 go Ch. 16+300 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta.	Tá
Braisle 12 Na hArdáin (Ch. 16+950 go Ch. 17+150 ón N6 GCRR atá beartaithe)	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadh laistigh den bhraisle gnáthóige, laistigh de Theorainn na Measúnachta, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Tá

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
	agus Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde).	
Speiceas Flóra		
Plandaí brífite agus soithíocha an liosta dheirg; Caonach tíme coille <i>Plagiomnium cuspidatum</i> , cleitchaonach stríocach níos lú <i>Plasteurhynchium striatulum</i> , Súsán Rádalach <i>Sphagnum affine</i> , Súsán dearg <i>Sphagnum capillifolium</i> , ceadharlach Bealtaine <i>Gentiana verna</i> , gobsheisc <i>Rhynchospora fusca</i>	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Plandaí soithíocha eile an liosta dheirg (féar raithní <i>Catapodium rigidum</i> , Glanrosc <i>Euphrasia artica</i> Coirce clúmha <i>Avenula pubescens</i>)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tá
Speicis atá liostaithe ar FPO; Cleitchaonach caol glas <i>Hamatocaulis vernicosus</i> , Magairlín bán <i>Pseudorchis albida</i> , Ceannbhán caol <i>Eriophorum gracile</i> .	N/A	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	N/A	Níl
Speiceas Fána		
Madra uisce	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Crú-ialtóg bheag	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Gach speiceas ialtóg eile	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Broc	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Cat crainn	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tá
Speiceas mamaigh eile atá faoi chosaint faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
An Rón beag, an Rón glas, an Deilf choiteann agus an Muc mhara	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Speicis céiticeach eile atá le fáil i dtimpeallacht mhuirí Chuan na Gaillimhe	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Speicis mhamach eile nach bhfuil faoi chosaint faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra (luch fhéir, sionnach agus coinín)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle)	Níl
Cráifisc liathdhonn	N/A	Níl, toisc nach bhfuil sé laistigh de CT an Tionscadail
Diúilicín Péarla Fionnuisce	Tábhacht Idirnáisiúnta ⁸⁶	Tá
<i>Vertigo antvertigo</i>	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tá
Diúilicín eala	Tábhacht Náisiúnta	Tá
Fritileán réisc	Tábhacht Náisiúnta	Tá

⁸⁶ Measúnú sa NIS nuashonraithe i gcomhthéacs daonra leasa tairbhiúil SAC Loch Coirib in Abhainn an Chnoic

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
Speiceas éan SCI	Idirnáisiúnta	Tá
Scréachóg reilige	Tábhacht Contae	Tá
Fabhcún gorm	Tábhacht Contae	Tá
Gach speiceas éan eile ar an liosta Dearg (daonraí pórúcháin neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tá
Gach speiceas éan eile ar an liosta Ómraí (daonraí pórúcháin neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tá
Aon speiceas éan eile ar an liosta Glas (daonraí pórúcháin neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tá
Gach speiceas éan geimhrithe eile (neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Earc luachra	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
An frog	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
An laghairt choiteann	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Bradán	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Eascann	Idirnáisiúnta	Tá
Gach speiceas éisc eile taifeadta	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Airde)	Tá
Speicis fhána ionracha neamhdhúchasacha	N/A	Níl
Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla		
Limistéir bithéagsúlachta áitiúla	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadadh ar fud na limistéir bithéagsúlachta áitiúla, gar don Tionscadal, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Bóthar an Chósta (R336) go dtí Bóthar Mhaigh Cuilinn	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta agus NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ina measc	Tá
Cuan an Roisín – Coillte Bhearna – Oileán na Feamainne	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta áirítear leis SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe	Tá
Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta áirítear leis SAC/SPA/pNHA Loch Coirib	Tá
Mionlach go Cnoc Chúil Each (lena n-áirítear Cairéal Leacaigh)	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta áirítear leis SAC Loch Coirib	Tá

Gabhdóir Éiceolaíoch	Measúnú Éiceolaíoch	PÉ
Baile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Ráschúrsa na Gaillimhe, Baile an Bhriotaigh	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Dabhach Uisce	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá
Cuan na Gaillimhe	Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta áirítear leis SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe	Tá
Córas Canálacha na Cathrach	Tábhacht Chontae	Tá
Dobharlach	Tábhacht Chontae (Féach thuas faoi FL5)	Tá
Tír Oileáin Gleann na Néal	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde) Féach thuas faoi Abhainn Thír Oileáin	Tá
Pluais an Chúipéara, Tír Oileáin	Tábhacht Náisiúnta (Féach an Chrú-Ialtóg Bheag thuas)	Tá

Cuimsithe go ginearálta laistigh de SAC Loch Coirib

† Cuimsithe go ginearálta laistigh de SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe

8.4 Saintréithe an Tionscadail

Tá cur síos mionsonraithe ar an Tionscadal agus ar ghníomhaíochtaí tógála i gCaibidil 5, Tuairisc ar Tionscadal agus i gCaibidil 7, Gníomhaíochtaí Tógála.

Tugtar achoimre thíos ar phríomh-shaintréithe an Tionscadail atá ábhartha don mheasúnacht éiceolaíochta.

Cuimsítear 5 chéim sa Tionscadal mar a shonraítear i gCaibidlí 5 agus 7.

8.4.1 Tógáil

8.4.1.1 Céim 1

Tógfaidh Céim 1 den Tionscadal 12 mhí le cur i gcrích.

Is iad seo a leanas príomh-shaintréithe thógáil Chéim 1 den Tionscadal a bhféadfadh tionchar bithéagsúlachta a bheith acu:

- Réiteach agus glanadh an láithreáin, lena n-áirítear imscrúduithe ar an talamh, trinseáil agus fálú tástála seandálaíochta
- Réadmhaoin, teorainneacha agus taitneamhachtaí a bhaint amach
- Gníomhaíocht créfoirt, lena n-áirítear barrithir a bhaint, créfoirt ghinearálta agus oibriú trácht tógála
- Fuíollábhar agus urlárlach a chur síos
- Struchtúir nua a thógáil, lena n-áirítear tábla agus aonaid folctha coincreíte réamhtheilgthe, bána lódála, ballaí coinneála, pailliúin, seid innealra, seid chothabhála, ciorcal réamhpharáide agus fostáisiún BSL
- Bóithre rochtana breise

(Thug Comhairle Cathrach na Gaillimhe cead pleanála i leith na n-oibreacha sin i mí na Nollag 2024 Uimhir Thagartha Phleanála: 24/60279).

8.4.1.2 Céim 2

Áireofar ar na hoibreacha a dhéanfar mar chuid de Chéim 2, an N6 GCRR atá beartaithe (a thógfaidh 36 mí le cur i gcrích) na nithe seo a leanas:

- Soláthar an N6 GCRR atá beartaithe in dhá chéim a dhéanfar i gcomhthráth:
 - Céim A – Acomhal Chúil Each an N6 chuig Acomhal Leitrí an N59
 - Céim B – Acomhal Leitrí an N59 go dtí an R336 siar ó Bhearna
- Tá an clós stábla atá ann faoi láthair le scartáil, lena n-áirítear an tseid innealra atá ann cheana féin
- Tá an foirgneamh tráchtála atá cheana féin ar na tailte tríú páirtí ó thuaidh de Ráschúrsa na Gaillimhe, le scartáil agus tá an láithreán le glanadh
- Tá an áit pháirceála atá ann faoi láthair do bhoscaí capaill taobh le hAscaill an Ráschúrsa le scartáil, lena n-áirítear baint an tsocraithe rochtana atá ann faoi láthair ar reilig Bhaile an Bhriotaigh, chun freastal ar Thollán Ráschúrsa na Gaillimhe mar chuid den N6 GCRR atá beartaithe

Is iad seo a leanas príomh-shaintréithe thógáil Chéim 2 den Tionscadal a bhféadfadh tionchar bithéagsúlachta a bheith acu:

- Scartáil na n-áiteanna cónaithe atá ann cheana féin, na mbloc stáblaí agus na bhfoirgneamh tráchtála
- Oibreacha Créafóige - cur ábhar chun gearrthacha agus claífoirt a thógáil chomh maith le tarraingt ábhar agus iompórtáil/easpórtáil ábhar chun foirmíocht an bhóthair a chur i gcrích
- Oibreacha Bóthair – tógáil fobhonn agus bonn, cosán biotúmanach, dromchlú
- Draenáil – suiteáil lintéar píopa, draenacha scagaire, cainéil agus bogaigh féir línigh
- Tógáil ballaí coinneála, oibreacha píleála, tógáil droichead lena n-áirítear a mbunsraitheanna, piaraí, teanntaí agus suiteáil bíomaí móra agus oibreacha coinceáite treisithe eile
- Pléascadh – tochailt carraige le haghaidh gearrthacha agus tollán (Féach freisin Caibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht)
- Tollán gearrtha agus cumhdaithe a thógáil
- Malairt slí agus tógáil fónas agus seirbhísí
- Oibreacha áise d'úinéirí talún amhail bóithre rochtana, bealaí isteach, fála, geataí, ballaí, duchtáil agus athnascadh seirbhísí scartha
- Bainistíocht shealadach tráchta

8.4.1.3 Céim 3

Le linn na céime seo, a thógfaidh 9 mí, tógfar na stáblaí nua.

Is iad seo a leanas príomh-shaintréithe thógáil Chéim 3 den Tionscadal a bhféadfadh tionchar bithéagsúlachta a bheith acu:

- Réiteach agus glanadh an láithreáin, agus fálú
- Gníomhaíocht oibreacha créafóige, oibreacha créafóige ginearálta agus oibriú trácht tógála
- Tógáil struchtúr nua, lena n-áirítear clós stábla buan nua, tobair soláthair uisce, tréidliacht, slándáil, áiseanna stórála agus Pailliún Grúmaeireachta, páirceáil le haghaidh boscaí capall

(Thug Comhairle Cathrach na Gaillimhe cead pleanála i leith na n-oibreacha sin i mí na Nollag 2024 Uimhir Thagartha Phleanála: 24/60279).

8.4.1.4 Céim 4

Déanfar na táblaí sealadacha a bheartaítear a scartáil le linn tréimhse 3 mhí a luaithe is a chuirfear Céim 3 i gcrích. Déanfar na gníomhaíochtaí scartála go léir laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Is iad seo a leanas príomh-shaintréithe na díthógála a bhféadfadh tionchar bithéagsúlachta a bheith acu:

- Scartáil struchtúr coincréite agus foirgneamh eile
- Glanadh ábhar scartáilte ón láithreán
- Soláthar dromchla oiriúnaigh don pháirceáil do charranna

(Thug Comhairle Cathrach na Gaillimhe cead pleanála i leith na n-oibreacha sin i mí na Nollag 2024 Uimhir Thagartha Phleanála: 24/60279).

8.4.2 An Chéim Oibríochta

Nuair a thabharfar Céim 1 chun críche, beidh clós na stáblaí atá ann cheana féin agus clós na stáblaí sealadach ag feidhmiú ar feadh tréimhse ghearr. Le linn Chéim 2, beidh na stáblaí sealadacha ag feidhmiú.

Ó dheireadh Chéim 2 go dtí Céim 5, beidh an N6 GCRR atá beartaithe i mbun feidhme. Ag deireadh Chéim 3, agus le linn Chéim 4, beidh na stáblaí buana ag feidhmiú.

8.4.2.1 Céim 5

Beidh an tionscadal go hiomlán i mbun feidhme ag Céim 5.

Is iad seo a leanas príomh-shaintréithe na hoibríochta a bhféadfadh tionchar bithéagsúlachta a bheith acu:

- Tionchar tráchta féideartha a bhaineann leis an N6 GCRR atá beartaithe
- Láithreacht soilsiú breise ar thaobh an bhóthair a bhaineann leis an N6 GCRR atá beartaithe
- Láithreacht agus feidhmiú foirgneamh agus soilsiú breise

8.5 Meastóireacht ar Thionchair

8.5.1 Réamhrá

Sa chuid seo cuirtear an measúnú ar an tionchair fhéideartha ar bhithéagsúlacht laistigh de Chrios Tionchair (ZOI) an Tionscadail. Mar atá tugtha le fios i gCuid 8.2.6, tá sé sin dírithe ar na Príomhghabhdóirí Éiceolaíocha (PÉanna) atá sainaitheanta i gCuid 8.3.15. Áirítear leis sin an tionchar a bhíonn ag Cás ‘Gan Aon Rud a Dhéanamh’, i.e. na treochtaí reatha leis an bhféidearthacht tionchar a imirt ar bhithéagsúlacht in éagmais an Tionscadail.

8.5.2 Athruithe ar an Measúnacht Tionchair ó TMTT 2018

Nuashonraíodh an mheasúnacht tionchair chun na soiléirithe ábhartha uile a chur san áireamh: na leasuithe agus na nuashonruithe a rinneadh ó TMTT 2018, mar fhreagairt ar cheisteanna a d’ardaigh an Bord Pleanála, comhairlithe reachtúla, agus tríú páirtithe rannpháirteacha eile, agus an mheasúnacht a rinne an Cigire arna cheapadh ag an mBord Pleanála (ABP) agus a cuireadh i láthair ina dTuarascáil dár dáta an 22 Meitheamh 2021.

Cé gurbh éigean roinnt nuashonruithe beaga a dhéanamh ar an measúnacht tionchair mar gheall ar na hathruithe bonnlíne, chun na difríochtaí taifeadta maidir le bonnlíne na bithéagsúlachta a cláraíodh idir TMTT 2018 agus an TMTT nuashonraithe seo, níl na nuashonruithe sin ábhartha go mór agus ní imríonn siad tionchar ar chonclúidí na measúnachta tionchair. Sin gan an Scréachóg reilige a áireamh toisc gur athraigh conclúid an mheasúnaithe tionchair agus na tionchair iarmharacha ina dhiaidh sin ó 2018 i leith.

I measc na leasuithe beaga tá:

- Limistéir bhreise arna n-ainmniú le haghaidh chaomhnú an dúlra (mar a phléitear sa NIS) de bharr conairí tionchair breise a measadh
- Athruithe ar ríomhanna thionchair caillteanais gnáthóige de bharr athruithe ar an dearadh
- Speicis phlandaí breise atá neamhchoitianta agus faoi chosaint
- An Diúilicín eala mar KER breise
- Athruithe ar ghnáthóg oiriúnach an Fhritileáin réisc de bharr athruithe ar úsáid na talún

Mar a mhionsonraítear i gCaibidil 16, Cáilíocht Aeir den TMTT nuashonraithe seo, tá measúnú cáilíochta aeir an Tionscadail nuashonraithe chun treoirilínte nua TII maidir le *Measúnú Cáilíochta Aeir ar Thionscadail Bonneagair Shonraithe* (TII, 2022) a chur san áireamh. Rinneadh athmheasúnú ar na tionchair éiceolaíocha féideartha mar gheall ar thionchair ar cháilíocht an aeir don TMTT nuashonraithe seo chun an measúnú nuashonraithe ar cháilíocht an aeir agus ar an bhfaisnéis nuashonraithe ó TMTT 2018 maidir le fulangacht gnáthóige agus fásra i leith astaíochtaí nítrigin-bhunaithe a chur san áireamh (Aherne *et al.*, 2020; Aherne *et al.*, 2021). Tugtar measúnacht nuashonraithe thíos, ach níor tháinig athruithe ábhartha uathí ar na torthaí foriomlána a cuireadh i láthair in TMTT 2018.

Sa chuid seo, mura dtugtar a mhalairt le fios, is iad an rannchuidiú samhaltaithe agus leibhéil chúlra mheasta iad na luachanna paraiméadair do cháilíocht an aeir a phléitear, atá bunaithe ar na luachanna tomhaiste ó bhóithre i bhfoisceacht an N6 GCRR atá beartaithe. Bhreithnigh an measúnú an cás is measa don Bhliain Dearaidh (2046) freisin.

Na hastuithe ó sceithphíopaí gluaisteáin agus sil-leagan ábhair cháithnínigh arna tháirgeadh le caitheamh is cuimilt innill, coscán agus bonn; is féidir leo rannchuidiú le sil-leagan méadaithe truailléan, amhail ocsaídí nítrigine (NO_x, NO_s), amóinia (NH₃) agus deascadh aigéid (TII, 2022), rud a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar ghnáthóga glactha i bhfoisceacht charrbhealach an bhóthair, agus ag an sil-leagan comhbhainteach nítrigine (Ndep) isteach sa tírdhreach comharsanachta. Is féidir leis sin dul i bhfeidhm ar éiceachórais agus fhásra atá i láthair, tionchar a imirt ar rátaí fáis agus comhdhéanamh, éagsúlacht agus flúirse speicis.

Leagtar amach an tuiscint atá ann faoi láthair ar thionchair ar cháilíocht an aeir ó bhóithre agus a n-idirghníomhú/n-éifeachtaí ar an éiceolaíocht in *Air Quality Assessment of Specified Infrastructure Projects* (TII, 2022)) de chuid TII, agus in dá thuarascáil ón Ríocht Aontaithe: *The Ecological Effects of Diffuse Air Pollution from Road Transport* (Bignal *et al.*, 2004) agus *The Ecological Effects of Air Pollution from Road Transport: An Updated Review* (Natural England, 2016).

Tugtar le fios ó mheasúnachtaí náisiúnta nach bhfuil aon riosca ann go sáródh comhchruinnithe carbóin mona-ocsaíde, bút-1,3-dé-éin, beinséin, luaidhe agus dé-ocsaíd sulfair teorainneacha ábhartha na gcaighdeán do cháilíocht an aeir de bharr astaíochtaí ón trácht áit ar bith in Éirinn (Bignal *et al.*, 2004; Natural England, 2016; EPA, 2021). Meastar tábhacht a bheith leis an Dé-ocsaíd nítrigine (NO₂) agus le hábhar cáithníníeach (PM₁₀ agus PM_{2.5}) i dtéarmaí gabhdóirí daonna (TII, 2022) agus ní thugtar aghaidh go sonrach orthu sna tuarascálacha le déanaí ar thionchair ar cháilíocht an aeir maidir le caomhnú ainmnithe an dúlra (IAQM, 2020; Aherne *et al.*, 2020; Aherne *et al.*, 2020), seachas NO₂ a áireamh sa rannchuidiú foriomlán Ndep arna samhaltú don N6 GCRR atá beartaithe.

Tugadh faoi shamhaltú ar cháilíocht an aeir i gcás na bparaiméadar nítrigin-bhunaithe, agus ríomhadh luachanna le haghaidh SAC Loch Coirib ag faid suas le, ar a laghad, 200m ó imeall beartaithe an N6 GCRR atá beartaithe, ag eatraimh 10m (féach Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir, den TMTT nuashonraithe seo), chun tomhais níos mionsonraithe a fháil le haghaidh láithreán gabhdóra ar leith.

Críochnaíodh samhaltú cáilíochta an aeir don Bhliain Oscailte (2031) agus don Bhliain Dearaidh (2046) don N6 GCRR atá beartaithe. Léiríonn an dara ceann an cás is measa agus úsáideadh é don mheasúnú seo. Breithníodh an CT cáilíochta aeir do na paraiméadair ábhartha bunaithe ar nítrigin a bhaineann le hastaíochtaí tráchta i gcás gach ‘Nasc’ samhaltaithe (cuid den N6 GCRR atá beartaithe idir príomh-acomhail (Nasc 50, Nasc 51, Nasc 52, Nasc 53, Nasc 54, Nasc 57, Nasc 58, Nasc 59, Nasc 60 agus Nasc 61)) agus measadh imeall an bhóthair (an lán tráchta is forimeallaí) mar 0m don CT. Taispeántar na láithreacha naisc sin ar Fhíoracha 16.1.01 go 16.1.15. Breithníonn an CT ag gach Nasc tionchair ar ghnáthóga Iarscríbhinn I lasmuigh de Theorainn na Measúnachta nó ar limistéir de ghnáthóg Iarscríbhinn I atá á gcoinneáil laistigh de

Theorainn na Measúnachta. Meastar go gcaillfear gnáthóga atá fágtha laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn na tógála agus dá bhrí sin ní bheidh tionchar ag tionchair ar cháilíocht an aeir oibríochtúil orthu.

8.5.3 An Cás ‘Déan Faic’

Treochtaí reatha

Mar a mionsonraíodh in EIAR 2018, ar fud an limistéir staidéir, mar is léir ón athbhreithniú ar ortafóta agus tacar sonraí *Galway City Habitats Inventory* (Natura, 2005), tháinig athruithe ar an mbonnlíne bithéagsúlachta le roinnt blianta anuas: seans gurb é an t-athrú is mó ná caillteanas gnáthóige mar gheall ar chúrsaí forbartha agus tionchair ó díghrádú gnáthóige, go príomha mar thoradh ar dhiansaothrú/míntíriú talmhaíochta nó cúngracht scrobarnaí trí thréigean talmhaíochta. Tá smacht draenála teoranta nó bearta rialaithe truaillithe ag an líonra bóthair reatha agus, mar gheall ar líon méadaithe tráchta, d’fhéadfadh sé go raibh roinnt éifeachtaí aige ar bhithéagsúlacht sa timpeallacht ghhlactha.

Tharla caillteanais gnáthóige mar gheall ar fhorbairt sa limistéar idir Bóthar Cheapaí agus Bóthar Bhaile an Mhóinín, agus feadh an líonra bóithre áitiúla a shíneann ó thuaidh ó bhóthar cósta an R336, e.g. Bóthar na bhForaí Maola, Bóthar Throscaigh, Bóthar Bhearna go Maigh Cuilinn an L1321 agus Bóthar na hAille an L5384. I roinnt cásanna seans go raibh tionchar aige ar limistéir ina bhfuil gnáthóga de thailte portaigh. I gcás ina bhfuil bainistíocht talmhaíochta laghdaithe, nó tréigthe cheana féin, tá páirceanna imithe fiáin le haiteann, scrobarnach drise agus/nó cumhdach dlúth raithní. Tá sé sin ag tarraingt ar ghnáthóg talamh portaigh in áiteanna. Tá sé sin níos soiléire sa chuid thiar den limistéar staidéir sna bloic gnáthóige de thalamh portaigh tréigthe atá suite idir an líon bóithre áitiúla agus an fhorbairt chónaitheach ghaoimhar de chineál ribín. Is tóchar atá i gcodanna de na sruthchúrsaí mar thoradh ar fhorbairt; agus tá baint ag an gcuid is forleithne díobh le Sruthán Chnoc na Cathrach. Tá caillteanas an chosáin aolchloiche [*8240] feicthe i gCúil Each, na hArdáin agus Dabhach Uisce agus freisin is dóigh limistéir de ghnáthóg talamh féaraigh leathnádúrtha [e.g. 6210] ó 1994 i leith mar thoradh ar fhorbairt bóithre, forbairt chónaitheach agus thionsclaíoch, agus athrú/feabhas ar úsáid talamh talmhaíochta. Mar thoradh ar ghníomhaíochtaí cairéalaithe sa cheantar áitiúil tá cosán aolchloiche caillte agus d’fhéadfaí freisin limistéir de ghnáthóga talamh féaraigh cailcreach a chailleadh freisin ón mbliain 2000. Laghdaigh cúngach scrobarnaí freisin méid an limistéir gnáthóige den chosán aolchloiche nocht ag Mionlach, sa cheantar idir an Bóthar Nua agus an Seanbhóthar.

Ó TMTT 2018 i leith, is athruithe beaga agus athruithe a bhfuiltear ag súil leo i ranguithe agus i méideanna na ngnáthóg iad na hathruithe ar bhonnlíne na ngnáthóg. Is iad seo den chuid is mó de bharr athruithe ar úsáid talún a bhaineann le forbairt (foirgnimh/dromchlaí saorga agus limistéir de thalamh lom a chruthú), thréigean talún/bainistíocht laghdaithe talún (páirceanna tailte féaraigh ag forbairt ina móinéir tirime céimiúla agus ciumhaiseanna féaraigh agus/nó cúngaithe ag raithneach nó scrobarnach), gníomhaíochtaí talmhaíochta nua nó treisithe, glanadh fásra (limistéir nua creiche agus limistéir lomnocht/limistéir loinge a bhaineann leo) nó comharbas nádúrtha fásra (talamh lom a athchoilíniú le gnáthóga féaraigh nó scrobarnaí) i bhfianaise na tréimhse ceithre bliana idir an suirbhé gnáthóige a rinneadh in 2019 agus an suirbhé is déanaí in 2023. Leanann glanadh láithreáin agus gníomhaíochtaí tógála a bhaineann le tionscadail forbartha de bheith ina gcúis le caillteanas gnáthóige leathnádúrtha timpeall imeall Chathair na Gaillimhe. I measc roinnt athruithe tábhachtacha tá caillteanais limistéir bhig de ghnáthóga Iarscríbhinn I – fraochmhánna tirime [4030], fraochmhánna fliucha [4010], féarach cailcreach [6210], pábháil aolchloiche [*8240] agus eanaigh alcaileacha [7230] agus ath-rangú Abhainn na Gaillimhe mar ghnáthóg chomhfhreagrach Fásra uiscí sreabhacha Iarscríbhinn I [3260]. Baineann an limistéar singil is mó d’athrú gnáthóige (c.11.9ha) le hathrangú Chairéal Leacaigh ó chairéal gníomhach (ED4) go cartadh agus talamh lom (ED2) i bhfianaise an ama atá caite ó oibríodh go gníomhach ar an láithreán cairéil an uair dheireanach.

Taifeadadh trí speiceas flóra ionracha neamhdhúchasacha breise in 2023, laistigh de limistéar an tsuirbhé ach lasmuigh de theorainn an Mheasúnaithe, agus tá an chéad dá cheann díobh liostaithe ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011: Glaschreamh *Allium triquetrum*, Gunnaire *Gunnera tinctoria* agus Gabhrán *Clematis vitalba*.

Is beag sonraí bonnlíne stairiúla atá ann chun treochtaí a leagan síos le haghaidh speiceas fána go háitiúil cé go raibh tionchair áirithe ag athruithe gnáthóige a tharla, idir dhearfach agus dhiúltach, ar bhithéagsúlacht fána agus ar leithdháiltí go háitiúil. Is féidir a rá ó na suirbhéanna éiceolaíocha a rinneadh go dtí seo go raibh na speicis fhána agus comharthaí gníomhaíochta fána comhsheasmhach leis an méid a cuireadh i láthair i TMTT 2018 do fhormhór na speiceas. Bhí athruithe beaga ar shuíomh na bhfaraí ialtóga, agus ar chomhdhéanamh agus líon na n-ialtóga a bhí iontu, agus laghdú éigin ar dháileadh agus ar mhéid ghnáthóg

oiriúnach don fhritileán réisc laistigh de theorainn an Mheasúnaithe a sainaitníodh ó na suirbhéanna a rinneadh in 2023, agus i ngar di, i gcomparáid le blianta roimhe sin. Sé speiceas éan geimhrithe breise (Gadwall, Éigrit bheag, Cearc fhraoigh, Deargán Sneachta, Feadóg chladaigh agus Eala Ghlórach) agus ceithre éan goir breise (Faoileán bán, Éigrit bheag, Naoscach agus Gealbhan crainn), taifeadh speicis a bhfuil inné caomhnaithe ina dtaobh agus a mheastar a bheith ina bPríomhghabhdóirí Éiceolaíochta (KERanna)⁸⁷, laistigh de limistéar an tsuirbhé in 2023.

Treochtaí is dóigh a bheidh ann sa todhchaí

De réir mar a rachaidh fairsinge iomlán an Tionscadail trí thailte atá críosaithe faoi Phlean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2023-2029, Plean Forbartha Chomhairle Chontae na Gaillimhe 2022-2028, nó Phlean Limistéar Áitiúil na nArdán 2018-2024, tugann an zónáil reatha i gcomhair úsáid talún an tásca is fearr faoi na treochtaí bithéagsúlachta go gearr nó go meántéarmach, toisc go mbeidh tionchar acu agus go dtreoróidh siad forbairt sa cheantar máguaird. Níor tháinig aon athrú orthu sin ón méid a cuireadh i láthair i TMTT 2018. Seans freisin go leanfaidh an méid tráchtá ag méadú ar ghréasán bóthair a bhfuil smacht draenála teoranta nó bearta rialaithe truaillithe air, a bhféadfadh éifeachtaí a bheith aige ar ghabhdóirí bithéagsúlachta sa timpeallacht ghlactha.

Tá an limistéar timpeall ar Sruthán na Líbeirtí zónáilte i gcomhair bainistíocht comhshaoil, mar atá conair Shruthán Throscaí agus an cósta – tá sé mar aidhm ag an zónáil sin limistéir bithéagsúlachta ard a chosaint agus forbairt inbhuanaithe a chur chun cinn. Tá limistéar soir ó Shruthán na Líbeirtí, agus siar ó Choill Bhearna, zónáilte le ding fhéarmhar agus an limistéar idir eatarthu zónáilte mar imeall tuaithe, cuireann an zónáil sin teorainn ar na cineálacha forbartha a dhéanfar ar na tailte sin sa todhchaí.

Is meascán de zónáil chónaithe, conláiste, agrai-chonláiste agus zónáil talmhaíochta atá sa limistéar Coill Bhearna agus Abhainn na Gaillimhe. Is spás cónaithe den chuid is mó atá sna tailte idir an Tionscadal agus Bóthar na Ceapaí, agus roinnt limistéar zónáilte conláiste agus tionsclaíoch ann. Ar an gcaoi chéanna, is meascán de zónáil chónaithe agus chonláiste atá sna tailte timpeall ar OG agus Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59. Suite idir an dá limistéar sin tá fairsinge mór tailte atá zónáilte i gcomhair talmhaíochta – lena n-áirítear cuid de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag Tóin na Broc. Cuimsítear i ndara limistéar ag na hAille zónáil úsáid talún talmhaíochta agus agrai-chonláiste.

Idir Mionlach agus Bóthar Thuama an N83, tá na tailte ó thuaidh den Tionscadal zónáilte i gcomhair talmhaíochta (ag teacht lena n-úsáid reatha) le banda tailte agrai-chonláiste zónáilte ag síneadh ó Shráidbhaile Mhionlaigh go Cathair na Gaillimhe feadh bhruach thoir Abhainn na Gaillimhe. Tá póca beag de thailte zónáilte i gcomhair tionsclaíoch éadrom agus cónaithe feadh Bhóthar Áth Cinn an N84, cónaithe feadh Bhóthar Thuama an N83 agus limistéir de zónáil chónaithe éadrom ag Mionlach agus in aice leis an gceann ó dheas de Chairéal Leacaigh.

Seachas Ráschúrsa na Gaillimhe (atá zónáilte mar limistéar conláiste), tá tailte idir Bóthar Thuama an N83 agus an R339 zónáilte i gcomhair úsáidí tionsclaíocha, cónaithe nó tráchtála.

Tá formhór na dtailte a cheanglaíonn leis an Tionscadal ag Dabhach Uisce (soir ón N6 reatha agus idir an R446 agus R449) laistigh de theorainn Phlean Ceantair Áitiúil na nArdán, mar a bheidh air, zónáilte i gcomhair forbartha. Áirítear le *Phlean Ceantair Áitiúil na nArdán 2018-2026 limistéir mhóra atá zónáilte i gcomhair forbartha*. Siar ón N6 reatha sa cheantar seo tá an talamh zónáilte den chuid is mó i gcomhair forbairt chónaithe.

Seans go leanfar de threochtaí bithéagsúlachta reatha i limistéir atá zónáilte i gcomhair bainistíochta comhshaoil, ding fhéarmhar, imeall tuaithe nó talmhaíochta agus gach seans ann go dtarlóidh roinnt athruithe teoranta i gcomhair forbartha agus úsáide talún. Seans go gcuirfear brú níos mó ar bhealach éigin ar limistéir chonláiste nó agrai-chonláiste zónáilte mar gheall ar chúrsaí forbartha agus mar thoradh ar bhonneagar breise áineasa a fhorbairt agus a thógáil agus trí láithreach agus cur isteach níos mó ó dhaoine. Seans go mbeidh na héifeachtaí is mó ag limistéir atá zónáilte chun críche cónaithe, tráchtála nó tionsclaíocha ar bhithéagsúlacht

⁸⁷ Leasanna Caomhantais Speisialta (SCInna), do líon pórúcháin, de SPAnna in aice láimhe, speicis atá liostaithe faoi Iarscríbhinn I den Treoir maidir le hÉin (2009/147/CE), agus/nó speicis Dearga agus Ómra atá liostaithe dá líonta pórúcháin ó *Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020–2026* (Gilbert *et al.* 2020)

áitiúil trí chaillteanas gnáthóige agus/nó athruithe (a bhféadfadh tionchar a bheith acu ar ghnáthóga Iarscríbhinn I agus gnáthóga leathnádúrtha eile) agus aon éifeachtaí gaolmhara ar speicis fhána.

Mar sin féin, seans go maolófar aon éifeachtaí ar bhitheagsúlacht tríd na beartais chosantacha comhshaoil i bPlean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2023-2029, Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028, agus Plean Ceantair Áitiúil na nArdán 2018-2024.

Déantar an idirghníomhaíocht idir na treochoí reatha, treochoí sa todhchaí, agus pleananna nó tionscadail eile leis an Tionscadal a chur san áireamh agus a mheasúnú tuilleadh sa chuid ar thionchair charnacha (Cuid 8.8).

8.5.4 Limistéir Ainmnithe do Chaomhnú an Dúlra

Déantar cur síos agus measúnú sa chuid seo ar an gcumas a bheadh ag an Tionscadal éifeachtaí suntasacha a bheith aige ar láithreáin ainmnithe do chaomhnú an dúlra SACanna, SPAnna, NHAanna nó pNHAanna agus rinneadh athbhreithniú agus nuashonrú air ó TMTT 2018 chun aird a thabhairt ar an measúnú a rinne an Cigire arna cheapadh ag an mBord Pleanála. I gcomhthéacs na láithreán Eorpach tá sé sin dírithe ar na gnáthóga agus na speicis dá roghnaítear na láithreáin (QIanna le haghaidh SACanna agus SCIanna i gcomhair SPAnna) agus na cuspóirí caomhantais a thacaíonn lena stádas caomhantais i ngach láithreán. Baineann an measúnú sin go díreach leis an modheolaíocht measúnaithe do láithreáin Eorpacha a éilítear faoin Treoir maidir le Gnáthóga, atá curtha i láthair sa Ráiteas Tionchair Natura (NIS) nuashonraithe don Tionscadal.

I gcás NHAanna agus pNHAanna breithnítear sa mheasúnú cibé an mbeadh tionchar ag an Tionscadal ar shláine⁸⁸ aon láithreán den sórt sin agus tagairt do ghnéithe éiceolaíocha dá n-ainmnítear an láithreán, nó dá bhfuil sé beartaithe.

Leathnaíodh an liosta láithreán Eorpach a breithníodh mar Phríomhghabhdóirí Éiceolaíochta sa mheasúnacht bithéagsúlachta ó TMTT 2018 ó SAC Loch Coirib, SPA Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe chun ailíniú leis an measúnacht a cuireadh i láthair san RTN nuashonraithe. Cuireadh na láithreáin Eorpacha breise seo a leanas san áireamh sa mheasúnacht (féach Cuid 8.5.4.1 den TMTT nuashonraithe seo chun tuilleadh sonraí a fháil): SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionngheal, SPA Thurlach Ráth Asáin, SAC Thurlach Ráth Asáin, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Shléibhte Mhám Toirc, SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin, SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara, SAC Loch agus Choillte an Rois, SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne, SAC Shliabh Mhóinín, SAC Choimpléasc Shléibhín-Pholl Salach, SAC Chosán Aolchloiche Ghort na nDarach, SAC Árann agus SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin.

Trí láithreáin Eorpacha a chur isteach sa mheasúnacht, agus leis na conairí tionchair bhreise a measadh sa NIS nuashonraithe, tá na láithreáin pNHA seo a leanas ionchorpraithe sa mheasúnacht bithéagsúlachta anois mar Phríomhghabhdóirí Éiceolaíochta: pNHA Coill Na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Lóiste Chill Ráinne, pNHA Mhaigh Cuilinn, pNHA Coill Dhroim Chonga, pNHA Thurlach Corr, pNHA Loch Bhaile Uí Chuir, pNHA Coimpléasc Portaigh Chonamara, pNHA Loch agus Coill an Rois, pNHA Coimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach, pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal, pNHA Thurlaigh Ráth Asáin, pNHA pábháil aolchloiche Ghort na nDarach, pNHA Shliabh Mhóinín, pNHA Coimpléasc Bhoirne Thoir, pNHA Thurlach Chill Tiarnáin, pNHA Coimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, pNHA Árann, pNHA Shléibhte Mhám Toirc, pNHA Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin, pNHA Mhachaire Oileán Maiseán, pNHA Mhachaire Mhainse, pNHA Mhachaire Fhínse, pNHA Oileán Lachan, pNHA Inis Múscraí, pNHA Chora na hAirde Móire, pNHA Charraig an Iolra, pNHA Oileán na nGeabhróg, pNHA Oileán na nGeabhrog (Carraig Ghlinn Chatha), pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara goirt agus pNHA Oileán na nGeabhróg (Illaungurraig).

8.5.4.1 Láithreáin Eorpacha

I gcomhthéacs measúnú a dhéanamh chun socrú cibé acu an dóigh go mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar shláine aon láithreán Eorpacha, comhlíonann na tástálacha agus an measúnú atá curtha i láthair san RTN

⁸⁸ Déan tagairt do Chuid 8.2.5 i gcomhair sainmhíniú agus don mhodheolaíocht measúnachta tionchair

nuashonraithe an ról seo. Meastar san RTN nuashonraithe cibé acu an mbeidh éifeacht ag an Tionscadal ar na spriocanna um chaomhnú a thacaíonn le coinníoll fhabhrach QI/SCI na láithreáin Eorpaigh agus mar thoradh air sin cuirtear measúnú i láthair chun socrú cibé acu an mbeadh éifeacht aige ar chaighdeán aon láithreán Eorpach i.e. an mbeadh drochéifeacht ag an Tionscadal ar chaighdeán láithreáin Eorpaigh, bheadh sé sin comhionann le héifeacht mhór dhóchuil i gcomhthéacs Threoir MTT.

Rinneadh nádúr agus scála an Tionscadail, na tionchair fhéideartha aitheanta agus a ngaol le láithreáin Eorpacha a mheas d'fhonn socrú cén láithreáin Eorpacha a bhí laistigh de CT an Tionscadail, i bhfianaise an eolais eolaíochta is fearr agus spriocanna caomhantais, agus mar sin a d'fhéadfadh go mbeadh sé i mbaol go gcuirfeadh an Tionscadal isteach ar a gcuid cuspóirí caomhnaithe. Tá na tionchair fhéideartha a bhaineann leis an Tionscadal pléite thíos i ndáil leis na láithreáin Eorpacha siúd atá laistigh dá CT (féach freisin ar Chuid 7 den RTN nuashonraithe).

Mar a mhínítear i gCuid 8.3.2, (agus go mion i gCuid 7 den RTN nuashonraithe) Is é atá sa Chrios Tionchair (ZOI) ná fad a d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht ag na hoibreacha beartaithe ar choinníoll caomhantais ghnáthóga QI/SCI nó speicis QI/SCI láithreáin Eorpaigh laistigh de.

Seo a leanas mar a dhéantar achoimre ar an meicníocht chun an ZOI a shainiú:

- Déan nádúr, méid agus ionad an Tionscadail a mheas
- Déan leochaileacht na ngabhdóirí éiceolaíocha a mheas
- Foinsí agus bealaí tionchair a aithint
- An ZOI bunaithe ar mhéid an tionchair a shonrú

Agus an CT á mheas, in éagmais beart maolaithe, socraíodh sa mheasúnú go bhféadfadh go mbeadh drochéifeacht ag an Tionscadal ar chaighdeán na láithreáin Eorpaigh seo a leanas (Féach ar Chuid 9 den RTN nuashonraithe):

- SAC Loch Coirib
- SPA Loch Coirib
- SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe
- SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh
- SAC Talamh féaraigh Ard Raithin
- SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh
- SAC Thurlach Chill Tiarnáin
- SAC Choimpléasc Loch Fionngheal
- cSAC Turlach Ráth Asáin
- SPA Turlach Ráth Asáin
- SPA Riasc Chreig Eanaigh
- SAC Shléibhte Mhám Toirc
- SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin
- SAC Choimpléasc Phortach Chonamara
- SPA Choimpléasc Phortach Chonamara
- SAC Loch agus Coillte an Rois
- SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne

- SAC Shliabh Mhóinín
- SAC Choimpléasc Shléibhín-Pholl Salach
- SAC Phábháil Aolchloiche Ghort na nDarach
- SAC Árann
- SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin

Tá ionaid na láithreán Eorpach i gcoibhneas leis an Tionscadal, agus an CT tuartha, taispeánta ar Fhíor 8.18.1.

SAC Loch Coirib

Tá forluí idir an Tionscadal agus a theorainn, i.e. trasnaíonn sé trí láithreán Eorpach amháin nó cóngarach dó, is é sin SAC Loch Coirib ag na ceithre shuíomh a leanas: ag an áit ina gcríochnaíonn an sruth éalaithe draenála atá beartaithe ó Bhóthar Ceangail Thuaidh an N59 ag Baile an Cheantaigh; ag láithreán Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe idir an Daingean agus Mionlach; siar ó Lochanna Chúil Each (Ch. 9+850 to Ch. 10+100 ón N6 GCRR atá beartaithe); agus, siar agus ó thuaidh de Chairéal Leacaigh san áit ina gcuimseofar tollán (Tollán Leacaigh) mar chuid den Tionscadal agus bonneagar don bhóthar isteach chuige (Ch. 10+620 go Ch. 11+800 ón N6 GCRR atá beartaithe). Féach ar Pláta 8.1 thíos. Trasnaíonn an Tionscadal roinnt dobharlach screamhuisce a thacaíonn le gnáthóga bogaigh laistigh den láithreán Eorpach seo atá ag braith ar screamhuisce agus trasnaíonn an fhorbairt bheartaithe roinnt sruthchúrsaí atá laistigh de shuíomh Eorpach nó sileann uisce uathu isteach sa láithreán Eorpach seo.

Pláta 8.1 Forluí an Tionscadail le Láithreáin Eorpacha

Is iad seo a leanas na tionchair fhéideartha trína bhféadfadh an Tionscadal (in éagmais bearta maolaithe) dul i bhfeidhm ar na QInna de chuid SAC Loch Coirib:

- Caillteanas gnáthóige agus Ilroinnt gnáthóige
- Díghrádú gnáthóige trí thionchair struchtúracha ar an mbuncharraig fhorluiteach/chóngarach a bhaineann le Tollán Leacaigh atá beartaithe agus leis na bealaí isteach chuige
- Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar an Tionscadal a théann i bhfeidhm ar fheidhmiú agus cáilíocht an chórais hidrigeolaíoch atá ann faoi láthair
- Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar an Tionscadal ag dul i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce sna sruthchúrsaí glactha le linn tógála
- Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha
- Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh chuig limistéir gnáthóige laistigh de SAC Loch Coirib
- Riosca mortlaíochta do speicis uisceacha in Abhainn na Gaillimhe le linn na tógála ar Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe
- Riosca mortlaíochta do Dhobhráin le linn oibrithe trí imbhuailt le trácht ar bhóithre

Caillteanas gnáthóg

Níl aon limistéir i ngnáthóga QI Iarscríbhinn I laistigh de SAC Loch Coirib atá suite faoi lorg an Tionscadail a mbeidh tionchar díreach orthu. Ní chaillfear de thoradh díreach an Tionscadail aon ghnáthóg a thacaíonn leis na gnáthóga QI atá le fáil in SAC Loch Coirib. Laistigh de SAC Loch Coirib, áfach, tá limistéir de ghnáthóga QI Pábháil Aolchloiche [*8240] agus Féarach cailcreach [6210] atá laistigh de Theorainn na Measúnachta ach atá lasmuigh de lorg an Tionscadail a bhféadfadh tionchar díreach a bheith orthu, mura ndéanfaí iad a chosaint ar oibreacha tógála. I dtaobh na ngnáthóg QI sin agus a gcuid spriocanna caomhantais, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht ag caillteanas gnáthóige ar limistéir gnáthóige an Fhéaraigh chailcrigh agus na Pábhála aolchloiche laistigh de SAC Loch Coirib, agus d'fhéadfadh éifeacht a bheith acu freisin ar dháileadh na gcineálacha sin gnáthóige laistigh den láithreán Eorpach. Ní thiocfaidh ilroinnt aon ghnáthóg IQ de bharr an Tionscadail, agus ní ilroinnfear conair Abhainn na Gaillimhe leis ach oiread. Maidir leis na speicis QI a bhaineann leis an SAC seo (e.g. dobharchú, loimpre mara, loimpre shrutháin agus bradán Atlantach), is beag an caillteanas gnáthóige atá le sonrú laistigh d'Abhainn na Gaillimhe, ná feadh a bruach, agus ní rachaidh sé i bhfeidhm ar acmhainneacht aon láithreán póraithe ná scíthe a bpobail a choinneáil.

Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thollánú/thochailt a bhaineann le tógáil Thollán Leacaigh

D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht ag tógáil Thollán Leacaigh mar chuid den N6 GCRR atá beartaithe ar chaighdeán struchtúrach na carraigmhaise thuas, agus mar thoradh air sin d'fhéadfadh go ndéanfaí dochar do, nó go gcaillfí gnáthóga QI Aguisín I limistéir gnáthóige phábháil Aolchloiche agus féarach Cailcreach laistigh de SAC Loch Coirib ar an dromchla. I dtaobh na ngnáthóg QI sin agus a gcuid spriocanna caomhantais, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht ag caillteanas gnáthóige ar limistéir gnáthóige an Fhéaraigh chailcrigh agus na Pábhála aolchloiche laistigh de SAC Loch Coirib, agus d'fhéadfadh éifeacht a bheith acu freisin ar dháileadh na gcineálacha sin gnáthóige laistigh den láithreán Eorpach.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidrigeolaíocha

D'fhéadfadh tógáil Thollán Leacaigh agus na bpiaraí tacaíochta do Tharbhealach Mhionlaigh idirghníomhú le seolphíobáin screamhuisce agus tionchar a bheith acu ar an sreabhadh screamhuisce sa cheantar áitiúil le Loch Coirib Fen 1 (Mionlach) GWB. D'fhéadfadh go mbeadh tionchar aige sin faoi seach ar sholáthar screamhuisce go Fuaráin Chúil Each Thiar agus Thoir a chuireann le Lochanna Chúil Each agus a thacaíonn le gnáthóga bogaigh QI sa SAC. I dtaobh na ngnáthóg agus speiceas QI agus a gcuid cuspóirí caomhantais, d'fhéadfadh go mbeadh tionchar aige sin orthu seo a leanas:

- An córas hidreolaíoch nádúrtha (e.g. leibhéil uisce agus tuilte) agus ceimic an uisce
- Limistéir, scaipeadh áitiúil agus riocht an ghnáthóg bogaigh a bhraitheann ar screamhuisce

- Comhdhéanamh, éagsúlacht, struchtúr agus scaipeadh an fhásra, flúirse agus scaipeadh gnáthspeiceas agus speiceas atá sainiúil don cheantar áitiúil a ghabhann le gnáthóga QI

Le dearadh na draenála don Tionscadal, seachnaítear aon tionchair fhadtéarmacha ar an gcóras reatha screamhuisce a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar cheann ar bith de na gnáthóga a bhraitheann ar screamhuisce i SAC Loch Coirib. Teastaíonn bearta maolaithe, áfach, i gcás go dtiocfaí thar aon seolphíobáin screamhuisce i rith tógála agus a chinntiú nach mbíonn éifeacht ag gnéithe carst ar fheidhmiú imchuacha insíothlaithe i rith oibriúcháin.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha

D'fhéadfadh an Tionscadal dul i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce dromchla sa timpeallacht ghlactha a thacaíonn le gnáthóga uisceacha/bogaigh i SAC Loch Coirib. Tacaíonn na gnáthóga sin faoi seach leis na speicis uisceacha QI atá ann: An Dobharchú, an Bradán Atlantach, an Loimpre mhara agus an Loimpre Shrutháin. I dtaobh na ngnáthóg agus speiceas QI agus a gcuid cuspóirí caomhantais, d'fhéadfadh go mbeadh tionchar aige sin orthu seo a leanas:

- Limistéar na gnáthóige, scaipeadh agus riocht/cáilíocht chomh maith le comhdhéanamh, éagsúlacht, struchtúr agus scaipeadh an fhásra, flúirse agus scaipeadh gnáthspeiceas agus speiceas atá sainiúil don cheantar áitiúil
- Daonraí éisc (an bradán Atlantach san áireamh) tríd an tionchar ar líon na n-iasc, struchtúr an daonra agus cáilíocht na gnáthóige, ar féidir dul i bhfeidhm ar líon na n-iasc óg inghafa sna daonraí diúilicín péarla fionnuisce in aghaidh an tsrutha
- Flúirse agus scaipeadh dobharchú, flúirse creiche agus fáil ionad poill agus broimfhéir

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair ó chaighdeán an aeir

D'fhéadfadh sil-leagan deannaigh de thoradh gníomhaíochtaí foirgníochta dul i bhfeidhm ar mhéid, éagsúlacht, agus comhdhéanamh nó struchtúr fásra na ngnáthóg sin in SAC Loch Coirib atá i bhfoisceacht an Tionscadail.

Rinneadh measúnú mionsonraithe ar pharaiméadair shamhaltaithe chaighdeán an aeir bunaithe ar nítrigin le linn na céime oibríochta agus ar a gCrios Tionchair don N6 GCRR atá beartaithe, áit a dtrasnaíonn sé agus a dtéann gar do SAC Loch Coirib (Nasc 53 den N6 GCRR atá beartaithe (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15)) agus seo a leanas achoimre air):

- Is é $30\mu\text{g}/\text{m}^3$ an leibhéal criticiúil NO_x chun fásra a chosaint, nach sáraítear feadh fhad an N6 GCRR mar a dtrasnaíonn sé/a dtéann sé gar do SAC Loch Coirib. Ní bhaineann aon riosca le comhchruinnithe NO_x atá bainteach le hoibriú an Tionscadail do chuspóirí caomhantais aon ghnáthóg QI in SAC Loch Coirib.
- Bíonn foshraitheanna le fáil faoi ghnáthóga alcaileacha, amhail Pábhálacha Aolchloiche [*8240] agus Féarach cailcreach [6210] ar tréith dhúchasach díobh go neodraíonn siad an t-aigéadúchán féideartha, agus ní rachaidh aon mhéadú ar dheascadh aigéid i bhfeidhm orthu ó oibriú an N6 GCRR atá beartaithe. Téann deascadh aigéid i bhfeidhm ar ghnáthóga portaigh, go háirithe Portaigh Ardaithe agus Bratphortaigh, ach níor taifeadadh aon cheann acu seo laistigh den Chrios Tionchair in SAC Loch Coirib. Ní bhaineann aon riosca le deascadh aigéid atá bainteach le hoibriú an Tionscadail do chuspóirí caomhantais aon ghnáthóg QI in SAC Loch Coirib.
- Is é $>3\mu\text{g}/\text{m}^3$ an leibhéal criticiúil NH_3 le haghaidh plandaí soithíocha (IAQM, 2020), nach sáraítear feadh fhad an N6 GCRR mar a dtrasnaíonn sé/a dtéann sé gar do SAC Loch Coirib. Dá réir sin, ní bhaineann aon riosca le comhchruinnithe NH_3 atá bainteach le hoibriú an Tionscadail do na cuspóirí caomhantais a bhaineann leis na plandaí soithíocha in aon ghnáthóg QI in SAC Loch Coirib.
- Is é an leibhéal rithabhachtach do NH_3 ná $>1\mu\text{g}/\text{m}^3$ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). Trasnaíonn Crios Tionchair na dtiúchan NH_3 atá os cionn an leibhéil chriticiúil (30m ó imeall lorg an N6 GCRR) an phábháil Aolchloiche [8240] de $c.181\text{m}^2$ (nó 0.025% den ghnáthóg pábhála Aolchloiche laistigh de SAC Loch Coirib) in áit amháin gar do Lochanna Chúil Each ar an taobh ó dheas den N6 GCRR atá beartaithe. Ní chuirfidh an tionchar féideartha ar speicis brífíte laistigh den phábháil aolchloiche a thrasnaíonn an Crios Tionchair 30m seo as do cháilíocht gnáthóige trí chomhdhéanamh speiceas, clúdach brífítí nó éagsúlacht brífítí laistigh de phábháil aolchloiche SAC Loch Coirib. Dá réir sin, ní bhaineann

aon riosca le rannchur NH_3 atá bainteach le hoibriú an Tionscadail do na cuspóirí caomhantais a bhaineann leis na bríftí in aon ghnáthóg QI in SAC Loch Coirib.

- Athraíonn na hualaí rithabhachtacha do N_{dep} do na gnáthóga éagsúla de chuid Iarscríbhinn I agus fuarthas iad ó Thuarascáil Taighde EPA (Aherne et al., 2021) agus tacaítear leo leis na hualaí rithabhachtacha gnáthóige ar leith atá le sonrú ar shuíomh Gréasáin APIS⁸⁹. Fiosraíodh leis an measúnú na catagóirí éagsúla N_{dep} (2kg N/ha/bl, 5kg N/ha/bl, 7.5kg N/ha/bl, 10kg N/ha/bl agus 15kg N/ha/bl) agus is ionann tiúcháin N_{dep} is mó ná nó is comhionann le 7.5kg N/ha/bl agus an t-aon ualach criticiúil N_{dep} ag a bhfuil Crios Tionchair (30m ó imeall lorg an N6 GCRR) a thrasnaíonn an phábháil Aolchloiche [8240] de c.181m² (nó 0.025% den ghnáthóg pábhála Aolchloiche laistigh de SAC Loch Coirib) in áit amháin gar do Lochanna Chúil Each ar an taobh ó dheas den N6 GCRR atá beartaithe. Ní chuirfidh aon saibhriú nítrigine laistigh de phábháil aolchloiche 181m² seo sa Chrios Tionchair bainteach as don ghnáthóg aolchloiche ná do cháilíocht na gnáthóige ó thaobh chomhdhéanamh speiceas de laistigh de SAC Loch Coirib. Ní bhaineann aon riosca le rannchur N_{dep} atá bainteach le hoibriú an Tionscadail do chuspóirí caomhantais aon ghnáthóg QI in SAC Loch Coirib.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis de phlandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh

D'fhéadfadh tabhairt isteach/scaipeadh na speiceas de phlandaí ionracha neamhdhúchasacha dul i bhfeidhm ar bhonn áitiúil ar dháileadh, méid, éagsúlacht agus achar na ngnáthóg QI nó na limistéar gnáthóg a thacaíonn le speicis QI laistigh de SAC Loch Coirib.

Díghrádú gnáthóige mar riosca Básmhaireachta ó oibreacha tógála agus trácht ar bhóithre

Agus droichead á thógáil os cionn Abhainn na Gaillimhe chuirfí beatha speiceas uisceach san abhainn faoin bhun i mbaol; cé gur íseal an baol go mbeadh tionchar fadtéarmach aige ar mhéid an daonra, mar gheall ar nádúr sealadach na n-oibreacha atá beartaithe.

Fágann oibriú an Tionscadail go mbeidh riosca buan ann i dtaca le básmhaireacht an Dobharchú i ngeall ar imbhuailtí tráchta agus d'fhéadfadh sé sin éifeachtaí fadtéarmacha a bheith aige ar an bpobal Dobharchúnna in SAC Loch Coirib.

SPA Loch Coirib

Ós rud é nach dtrasnaíonn an Tionscadal an SPA, níl tionchar díreach ag an Tionscadal ar cheann ar bith de na speicis SCI, ná ar a gcuid gnáthóg tacaíochta laistigh den SPA.

Is amhlaidh gurb ann, áfach do na tionchair seo a leanas, trína bhféadfadh an Tionscadal (in éagmais bearta maolaithe) dul i bhfeidhm ar speicis éin SCI in SPA Loch Coirib agus ar a gcuid gnáthóg bogaigh tacaíochta:

- Cailliúint gnáthóige Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thollánú/thochailt a bhaineann le tógáil Thollán Leacaigh
- Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha
- Cur isteach/díláithriú

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidrigeolaíocha

D'fhéadfadh an Tionscadal dul i bhfeidhm ar cháilíocht an screamhuisce in ionaid fhéideartha ex situ a úsáideann speicis gheimhrithe éin atá liostaithe mar SCInna de chuid SPA Loch Coirib. D'fhéadfadh an tionchar sin dul i bhfeidhm ar chineál, cháilíocht agus mhéid na ngnáthóg oiriúnach atá ar fáil do speicis éin SCI in ionaid ex-situ atá laistigh den ZoI hidrigeolaíoch. D'fhéadfadh an tionchar sin dul i bhfeidhm ar chineál, cháilíocht agus mhéid na ngnáthóg oiriúnach atá ar fáil do speicis éin SCI sa cheantar áitiúil agus mar sin, ar líon agus réimse na limistéar atá ar fáil do dhaonraí éin SCI sna SPAnna agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí aige ar a gcuid treochtaí daonra fadtéarmacha.

Le dearadh draenála an Tionscadail, seachnaítear aon tionchair fhadtéarmacha ar an gcóras reatha screamhuisce a rachadh i bhfeidhm ar aon cheann de na láithreáin ex-situ fhéideartha a bhíonn in úsáid ag

⁸⁹ <https://www.apis.ac.uk/search-pollutant-impacts>

éin gheimhrithe atá liostaithe mar éin SCI. Teastaíonn bearta maolaithe, áfach, i gcás go dtiocfaí thar aon seolphíobáin screamhuisce i rith tógála agus a chinntiú nach mbíonn éifeacht ag gnéithe carst ar fheidhmiú imchuacha insíothlaithe i rith oibriúcháin.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha

D'fhéadfadh sé go rachadh an Tionscadal i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce dromchla sa timpeallacht ghlactha a thacaíonn le gnáthóga agus speicis uisceacha/bhogaigh/mhuirí, rud a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar chineál, ar cháilíocht agus ar mhéid na ngnáthóg oiriúnach a bheadh ar fáil do speicis éin SCI ar bhonn áitiúil agus dá réir, ar líon agus réimse na limistéar a bheadh ar fáil do phobail éan SCI sna SPAnna agus d'fhéadfadh sé go mbeadh éifeachtaí aige ar a gcuid treochtaí pobail fadtéarmacha.

Cur isteach/díláithriú

D'fhéadfadh pléascadh fadtéarmach i gceantar Loch an Dúlaigh speicis éin atá liostaithe mar éin SCI a dhíláithriú ón ionad seo ar feadh shéasúr geimhridh amháin nó níos mó. Dá ndéanfaí speicis éan a dhíláithriú ó Loch an Dúlaigh, ionad áitiúil tábhachtach do chuid de na speicis éin gheimhrithe atá liostaithe mar SCInna do SPA Loch Coirib, d'fhéadfadh sé go mbeadh éifeacht dhiúltach aige ar na treochtaí daonra fadtéarmacha do phobal geimhrithe an SPA.

Seo a leanas na speicis éan atá liostaithe mar SCInna do SPA Loch Coirib agus a taifeadadh i gCrios Tionchair an Tionscadail agus mar sin atá i mbaol éifeachtaí suntasacha: Spadalach, Lacha bhadánach, Cromán na gcearc, Cearc cheannann, Feadóg bhuí, Sléibhín, Faoileán bán agus Geabhróg. Tá bogaigh liostaithe mar SCI freisin agus d'fhéadfadh sé freisin go mbeadh éifeacht ag an Tionscadal orthu. Níl aon cheann de na SCInna eile i mbaol maidir le tionchar ón Tionscadail mar nach ann dóibh siad laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail.

SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe

Ós rud é nach dtrasnaíonn an Tionscadal SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, ní bheidh tionchar díreach ag an Tionscadal ar cheann ar bith de na gnáthóga ná speicis QI agus níl aon bhaol díreach ann maidir le cailleanas díreach gnáthóige nó scoilteadh gnáthóige agus níl aon bhaol díreach básmhaireachta ann speicis QI san láithreán Eorpach. Is amhlaidh, freisin, go luíonn SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe lasmuigh de Chrios Tionchair aon éifeachtaí hidrigeolaíocha ón Tionscadal. Freisin níl aon bhaol de chur isteach ag baint le tógáil ná le hoibriú an Tionscadail a mbeadh éifeacht aige ar phobail Dobharchúnna nó Rónta cuain in SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe.

Is amhlaidh, áfach gurb ann do na tionchair seo a leanas trína bhféadfadh an Tionscadal (in éagmais bearta maolaithe) dul i bhfeidhm ar ghnáthóga agus speicis QI in SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe:

- Cailliúint gnáthóige Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thollánú/thochailt a bhaineann le tógáil Thollán Leacaigh
- Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha
- Meathlú gnáthóige mar thoradh ar speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh
- An éifeacht bhacainne
- Baol básmhaireachta

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidrigeolaíocha

Tá cosán díreach ann idir an súmaire ag Ráschúrsa na Gaillimhe agus Cuan na Gaillimhe trí dhobharlach screamhuisce comhroinnte Dhroichead an Chláirín. D'fhéadfadh teagmhas truaillithe, dá mbeadh sé sách dona, tionchar a imirt ar an timpeallacht screamhuisce ghlactha a oiread agus a bhaineann sé an bonn ó na cuspoirí caomhantais a thacaíonn le gnáthóga a bhraitheann ar screamhuisce in SPA Chuan Istigh na Gaillimhe agus SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe. D'fhéadfadh teagmhas truaillithe de tháisme le linn na tógála/an oibrithe tionchar a bheith aige ar an screamhuisce isteach i gCuan na Gaillimhe agus d'fhéadfadh sé difear a dhéanamh do cháilíocht na ngnáthóg agus bpobal fána.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha

D'fhéadfadh an Tionscadal dul i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce dromchla sa timpeallacht ghlactha a thacaíonn le gnáthóga fionnuisce, bogaigh agus muirí, in SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe. Tacaíonn na gnáthóga sin faoi seach leis an Dobharchú agus an Rón cuain. I dtaobh na ngnáthóg agus speiceas QI agus a gcuid cuspóirí caomhantais, d'fhéadfadh go mbeadh tionchar aige sin ar:

- Struchtúr, mhéid agus scaipeadh pobal idirthaoideach agus mara a bhaineann le gnáthóga QI
- Líon agus méid na ngnáthspeiceas planda agus ainmhí a bhaineann le gnáthóga QI
- Limistéar agus scaipeadh gnáthóige chomh maith le struchtúr agus comhdhéanamh an fhásra
- Flúirse creiche don dobharchú agus fáil ionad poill agus broimfhéir
- Ríocht ionad um pórú Rón cuain agus imeacht chun na talún

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis de phlandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh

Dá dtabharfaí isteach/scaipfí speicis de phlandaí ionracha neamhdhúchasacha, d'fhéadfadh sé go mbeadh tionchar ann ar mhéid, dáileadh, achar agus éagsúlacht na ngnáthóg QI nó na limistéar gnáthóg a thacaíonn le speicis QI.

Éifeacht bacainne

Dá dtabharfaí isteach lintéir nua ar shruthchúrsaí in abhantrach Shruth Bhearna, d'fhéadfadh go gcuirfí bac ar ghluaiseacht Dobharchúnna ar fud na habhantraí, agus d'fhéadfadh sé sin dul i bhfeidhm ar an bpobal Dobharchúnna i SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe.

Riosca Básmhaireachta

Má thugtar isteach trasnaithe nua ar shruthchúrsaí in abhantrach Shruth Bhearna, méadaítear an baol d'imbhuailtí bóthair leis an Dobharchúnna, rud a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar threochtaí fadtéarmacha an phobail Dobharchúnna i SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe.

SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh

Ós rud é nach dtrasnaíonn an Tionscadal an SPA, níl tionchar díreach ag an Tionscadal ar cheann ar bith de na speicis SCI, ná ar a gcuid gnáthóg tacaíochta laistigh den SPA. Ag an áit is cóngaraí dó, tá Tionscadal níos mó ná 1km ar shiúl ó theorainn an SPA agus, dá réir, níl aon bhaol suaite/díláithrithe d'éin SCI ó ghnáthóga laistigh den SPA.

Is amhlaidh, áfach gurb ann do na tionchair seo a leanas trína bhféadfadh an Tionscadal (in éagmais bearta maolaithe) dul i bhfeidhm ar speicis éan SCI in SPA Chuan na Gaillimhe Istigh agus ar a gcuid gnáthóg bogaigh tacaíochta:

- Cailliúint gnáthóige Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thollánú/thochailt a bhaineann le tógáil Thollán Leacaigh
- Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha
- Cur isteach/díláithriú

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidrigeolaíocha

D'fhéadfadh an Tionscadal dul i bhfeidhm ar cháilíocht screamhuisce i láithreáin fhéideartha ex situ a úsáideann speicis éan gheimhrithe atá liostaithe mar SCInna de chuid SPA Chuan Istigh na Gaillimhe. D'fhéadfadh an tionchar sin dul i bhfeidhm ar chineál, cháilíocht agus mhéid na ngnáthóg oiriúnach atá ar fáil do speicis éin SCI in ionaid ex-situ atá laistigh den ZoI hidrigeolaíoch. D'fhéadfadh an tionchar sin dul i bhfeidhm ar chineál, cháilíocht agus mhéid na ngnáthóg oiriúnach atá ar fáil do speicis éin SCI sa cheantar áitiúil agus mar sin, ar líon agus réimse na limistéar atá ar fáil do dhaonraí éin SCI sna SPAnna agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí aige ar a gcuid treochtaí daonra fadtéarmacha.

Le dearadh draenála an Tionscadail, seachnaítear aon tionchair fadtéarmacha ar an gcóras reatha screamhuisce a rachadh i bhfeidhm ar aon cheann de na láithreáin ex-situ fhéideartha a bhíonn in úsáid ag

éin gheimhrithe atá liostaithe mar éin SCI. Teastaíonn bearta maolaithe, áfach, i gcás go dtiocfaí thar aon seolphíobáin screamhuisce i rith tógála agus a chinntiú nach mbíonn éifeacht ag gnéithe carst ar fheidhmiú imchuacha insíothlaithe i rith oibriúcháin.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha

D'fhéadfadh an Tionscadal dul i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce dromchla sa timpeallacht ghlactha a thacaíonn le gnáthóga fionnuisce agus bogaigh, laistigh d'ionaid ex-situ fhéideartha a bhíonn in úsáid ag speicis éan SCI i SPA Chuan na Gaillimhe Istigh (Loch an Dúlaigh ach go háirithe). D'fhéadfadh an tionchar sin dul i bhfeidhm ar chineál, cháilíocht agus mhéid na ngnáthóg oiriúnach atá ar fáil do speicis éin SCI sa cheantar áitiúil agus mar sin, ar líon agus réimse na limistéar atá ar fáil do dhaonraí éin SCI sna SPAnna agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí aige ar a gcuid treochtaí daonra fadtéarmacha.

Cur isteach/díláithriú

D'fhéadfadh pléascadh fadtéarmach i gceantar Loch an Dúlaigh speicis éin atá liostaithe mar éin SCI a dhíláithriú ón ionad seo ar feadh shéasúr geimhridh amháin nó níos mó. Dá ndéanfaí speicis éin a dhíláithriú ó Loch an Dúlaigh, ionad áitiúil tábhachtach do chuid de na speicis éin gheimhrithe atá liostaithe mar SCInna do SPA Chuan na Gaillimhe Istigh, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht dhiúltach aige ar na treochtaí daonra fadtéarmacha do dhaonra geimhrithe an SPA.

Ós rud é go luíonn Cuan na Gaillimhe síos an abhainn ón Tionscadal, agus laistigh dá Chrios Tionchair, tá gach speiceas éan atá liostaithe mar SCInna do SPA Chuan na Gaillimhe Istigh i mbaol tionchair a bhaineann leis an Tionscadal: Lóma mór, Broigheall, Corr réisc, Cadhan, Lacha rua, Praslacha, Síolta rua, Feadóg chladaigh, Feadóg bhuí, Pilibín, Breacóg, Guilbneach Stríocarrach, Crotach, Glúineach Dhearg, Piardálaí trá, Sléibhín, Faoileán bán agus Geabhróg. Tá bogaigh liostaithe mar SCI freisin agus d'fhéadfadh sé freisin go mbeadh éifeacht ag an Tionscadal orthu.

SAC Árann/SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin

I Márta 2024, ó bhí NIS 2018, éisteacht ó bhéal in 2020 agus measúnacht a rinne an Cigire a cheap an Bord Pleanála (ABP) atá doiciméadaithe i dTuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021, ann, cuireadh dhá speiceas de chéiticigh leis (Deilf bholgshrónach Tursiops truncatus agus Muc mhara Phocoena phocoena) mar QInna ag 16 láithreán SAC muirí agus cósta atá ann cheana timpeall ar uiscí muirí na hÉireann. Mar gheall ar raonta sealgaireachta, d'fhéadfadh speicis de chéiticigh ó láithreáin Eorpacha gnáthóg a úsáid laistigh de Chuan na Gaillimhe agus d'fhéadfadh sé go rachadh na tionchair ar cháilíocht an uisce i bhfeidhm orthu laistigh den timpeallacht ghlactha. Tá SAC Árann agus SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin beirt ainmnithe le haghaidh na muice mara, agus luíonn siad c.53.2km siar ó dheas agus c.41.7km siar, faoi seach, ó Theorainn na Measúnachta.

Cé go luíonn na SACanna seo i bhfad amach ón Tionscadal, tá tionchar indíreach amháin ann trína bhféadfadh an Tionscadal (in éagmais bearta maolaithe) dul i bhfeidhm ar na speicis chéiticeacha QI a bhaineann úsáid as Cuan na Gaillimhe:

- Meathlú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha

Mar a sonraíodh roimhe seo, in éagmais bearta maolaithe, d'fhéadfadh sé go rachadh an Tionscadal i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce i gCuan na Gaillimhe (agus dá bhrí sin, tá riosca ann go n-imreofaí tionchar díobhálach ar aon Mhuca mara ó phobail QI SAC Árann nó SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin a bhaineann úsáid as gnáthóg i gCuan na Gaillimhe). Táthar tar éis bearta maolaithe a cheapadh lena chinntiú nach gcuirfear as do cháilíocht an uisce sa timpeallacht ghlactha le linn na tógála.

Láithreáin Eorpacha agus Trácht a bhaineann le Tógáil

I ndiaidh athbhreithniú ar an measúnacht a rinne an Cigire a cheap an Bord Pleanála (ABP) agus atá doiciméadaithe i dtuarascáil an Chigire dar dáta an 22 Meitheamh 2021, rinneadh an fhéidearthacht go gcuirfeadh trácht a bhaineann le tógáil isteach ar láithreáin Eorpacha a bhaineann leis an líonra bóithre níos leithne atá ann cheana, a d'fhéadfadh, ar bhonn réamhchúramach, síneadh ó dheas ó Ghaillimh feadh an M18, R458 agus N67, a chur san áireamh sa mheasúnacht seo do na láithreáin Eorpacha seo a leanas: SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe,

SAC Talamh Féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionnghéal, SPA Thurlach Ráth Asáin agus SAC Thurlach Ráth Asáin

Ar na rioscaí a bhaineann le trácht thógáil-bhainteach, a bhféadfadh sé iad a bheith suntasach, tána nithe seo a leanas:

- Doirteadh agus sceitheadh méadaithe a d'fhéadfadh screamhuisce agus/nó uisce dromchla a éilliú (i.e. díghrádú gnáthóige de thoradh tionchair hidrigeolaíocha agus nó tionchair hidreolaíocha)
- Méadú ar ghiniúint agus sil-leagan deannaigh agus astaíochtaí (i.e. díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair ar cháilíocht an aeir)
- Tabhairt isteach agus scaipeadh speicis ionracha neamhdhúchasacha (i.e. díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh sa limistéir mórthimpeall)

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha

D'fhéadfadh sé tionchar indíreach a bheith ag méadú ar thrácht a bhaineann le tógáil ar an líonra bóithre reatha níos leithne gar do láithreáin Eorpacha trí thionchair a bhaineann le cáilíocht an uisce trí rith chun srutha ar dhromchla.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidrigeolaíocha

D'fhéadfaí sé tionchar indíreach a bheith ag an méadú ar thrácht a bhaineann le tógáil ar an líonra bóithre reatha níos leithne gar do láithreáin Eorpacha trí thionchair a bhaineann le cáilíocht an uisce trí bhíthin rith chun srutha ar dhromchla go limistéir nach bhfuil tarráilte.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair ó chaighdeán an aeir

D'fhéadfadh sé tionchar indíreach a bheith ag méadú ar thrácht a bhaineann le tógáil ar an líonra bóithre reatha níos leithne gar do láithreáin Eorpacha trí astaíochtaí breise.

Díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt Isteach/a scaipeadh

D'fhéadfadh sé méadú ar thrácht a bhaineann le tógáil ar an líonra bóithre reatha níos leithne speicis ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach agus a scaipeadh i láithreáin Eorpacha in aice láimhe.

Láithreáin Eorpacha agus Brú Áineasa

Ar athbhreithniú a dhéanamh ar Tuarascáil ar an Measúnacht Chuí leis an éiceolaí ceaptha [arna leasú (mar Aguisín 6) i dTuarascáil ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021], rinneadh an chonair tionchair fhéideartha a bhain le méadú ar an mbrú áineasa agus na láithreáin Eorpacha bhreise ina crios tionchair, a chur san áireamh sa mheasúnú don TMTT nuashonraithe seo. Tagraíonn an Dr Arnold don chonair tionchair a thagann chun cinn mar thoradh ar "*brú áineasa ag méadú ar láithreáin [Eorpacha] áirithe... mar gheall ar shoghluaisteacht mhéadaithe daonra dhaonna atá ag dul i méid*" más rud é "*go dtugann feabhsuithe ar an líonra bóithre turasóirí breise isteach nó má mhéadaíonn siad an daonra cónaitheach go hindíreach.*"

Rinneadh measúnú ar bhrú áineasa ag na láithreáin Eorpacha seo a leanas ar bhonn réamhchúramach: SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, SAC Talamh féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SAC Shléibhte Mhám Toirc, SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin, SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara agus SAC Loch agus Coillte an Rois.

Baineadh úsáid as an samhaltú iompair don N6 GCRR atá beartaithe chun measúnú a dhéanamh ar an méadú a d'fhéadfadh teacht ar thrácht áineasa agus ar na brúna áineasa a d'fhéadfadh a bheith ag baint leis ar láithreáin Eorpacha. Leis an tsamhail seo, léiríodh roinnt bóithre a dtiocfaidh fás 10% nó níos mó ar an líon turas áineasa féideartha orthu mar thoradh ar an N6 GCRR atá beartaithe, lena n-áirítear:

- Bóthar áitiúil gan ainm arb é is teorainn do na bailte fearainn Seantalamh, Páirc na hAitinne, an Baile Glas, an Feadán, Fearann na Manach agus Lios Maoláin, i ndeisceart Chontae na Gaillimhe, atá cóngarach do SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin agus do SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh
- Bóthar áitiúil gan ainm sna bailte fearainn Lios an Choirthe, Baile Uí Cholgan, an Sceach Bheag, an Baile Bán, Baile Uí Chathasaigh, Cill Chuanna agus an Más Riabhach, i dtuaisceart Chontae na Gaillimhe, atá cóngarach go SAC Loch Coirib agus do SPA Loch Coirib
- Bóthar áitiúil gan ainm ar imeall thoir Chathair na Gaillimhe agus sna bailte fearainn na hArdáin, an Garrán Thuaidh agus an Garrán Theas, atá cóngarach do SPA Chuan Istigh na Gaillimhe agus do SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe
- Bóthar áitiúil gan ainm sna bailte fearainn na Foráí Maola Thiar agus na Foráí Maola Thoir, atá cóngarach do SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe
- Bóithre áitiúla iolracha i gCathair na Gaillimhe agus timpeall uirthi, sna bruachbhailte agus feadh Abhainn na Gaillimhe. Tá SAC Loch Coirib, SPA Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe cóngarach d'fhormhór na mbóithre sin.

Níor léiríodh go raibh aon bhóithre eile atá cóngarach do láithreáin Eorpacha laistigh de chríos tionchair an N6 GCRR atá beartaithe ina mbóithre a dtiocfadh méadú 10% nó níos mó ar an mbrú áineasa orthu. Áirítear orthu sin SAC Shléibhte Mhám Toirc, SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin, SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara agus SAC Loch agus Coillte an Rois, atá lasmuigh den chríos tionchair.

Ní bheidh riosca ar bith do na cuspóirí caomhantais ón méadú ar an mbrú áineasa a léiríodh sa tsamhail agus, dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh aon tionchar suntasach ar aon láithreán Eorpach i mórcheantar níos leithne Chathair na Gaillimhe, lena n-áirítear na cinn atá liostaithe sna chéad trí phointe thuas, mar gheall ar na nithe a leanas:

- An bóthar áitiúil gan ainm arb é is teorainn do na bailte fearainn Seantalamh, Páirc na hAitinne, an Baile Glas, an Feadán, Fearann na Manach agus Lios Maoláin, i ndeisceart Chontae na Gaillimhe, atá níos mó ná 2.8km ón láithreán Eorpach is gaire (SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin)
- Is tailte faoi úinéireacht phríobháideach iad na láithreáin uile atá cóngarach don bhóthar áitiúil thuasluaite i ndeisceart Chontae na Gaillimhe agus mar sin níl rochtain oscailte ag an bpobal orthu agus dá bhrí sin ní thiocfaidh aon mhéadú ar an líon coisithe ag na láithreáin sin a bhaineann leis an Tionscadal
- Tá na láithreáin Eorpacha sin go léir, seachas SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe agus SAC Loch Coirib, níos mó ná 300m ó na bóithre a bhfuil samhltú de bhrú áineasa méadaithe déanta ina leith, agus mar sin níl siad i mbaol tionchar ar cháilíocht an aeir ón trácht méadaithe

Cé go gcuirfidh an Tionscadal le méadú ar bhrú áineasa líonra bóithre máguaird a thacaíonn leis, ní bheidh an méadú suntasach go leor, <10%, nó mar a mbeidh sé >10%, ní sholáthraíonn ná ní éascaíonn na bóithre rochtain dhíreach ar láithreáin Eorpacha. Ní bheidh riosca ar bith do na cuspóirí caomhantais ón bhféidearthacht go dtiocfaidh méadú ar an mbrú áineasa agus, dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh aon tionchar suntasach ar aon láithreán Eorpach i mórcheantar níos leithne na Gaillimhe. Sna himthosca sin, ní theastaíonn aon bhearta maolaithe i leith tionchair fhéideartha ó bhrú áineasa méadaithe.

Láithreáin Eorpacha agus Meath Féideartha mar gheall ar Chaillteanas na nGnáthóg/bPobal Tacaíochta

Tá breithniú sa chuid seo den TMTT nuashonraithe freisin ar an gconair tionchair bhreise a d'fhéadfadh a bheith ann a bhaineann le meath nó meathlú féideartha ar QInna/SCInna láithreán Eorpach mar gheall ar chaillteanas gnáthóg/pobal tacaíochta mar a aithníodh sa mheasúnacht chuí a rinne an Cigire a cheap an Bord Pleanála agus atá iarcheangailte le Tuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021.

I measc na láithreán Eorpach a bhreithnítear sa chríos tionchar, mar a d'aithin an Cigire a cheap ABP, tá: SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, SAC Talamh féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SAC Thurlach

Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionngheal, SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara, SAC Turlach Ráth Asáin, SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne, SAC Shliabh Mhóinín, SAC Choimpléasc Shléibhín-Pholl Salach, SAC Chosán Aolchloiche Ghort na nDarach agus SAC Loch agus Choillte an Rois.

Tá anailís ar an chonair tionchair fhéideartha leagtha amach go mionsonrach i gCuid 9.8 den NIS nuashonraithe.

Beidh an Tionscadal ina chúis dhíreach le caillteanas nó ilroinnt limistéar gnáthóige laistigh den timpeallacht éiceolaíochta ghlactha trí limistéir ghnáthóige a thrasnú nó trí ghearradh tríothu. Ar fud Theorainn na Measúnachta, cuimsítear cineálacha éagsúla gnáthóg leis sin, ó ghnáthóga nádúrtha agus leath-nádúrtha go dtí gnáthóga feabhsaithe/faoi bhainistíocht agus tírdhreacha forbartha, lena n-áirítear gnáthóga a chomhfhreagraíonn leis na cineálacha gnáthóg in Iarscríbhinn I. Níl forluí ag an Tionscadal ach amháin le SAC Loch Coirib, ag ceithre áit agus dá bhrí sin is é an t-aon láithreán Eorpach é atá i mbaol ó chaillteanas gnáthóige díreach nó tionchair ilroinnte. An t-aon tionchar féideartha a aithníodh ná an tionchar a bhaineann le caillteanas gnáthóige in SAC Loch Coirib. Is limistéar an-scoite é, áfach, agus limistéar teoranta laistigh den SAC a d'fhéadfadh tionchar a bheith air, agus níl aon chuid den limistéar teoranta seo comhdhéanta de ghnáthóg Iarscríbhinn I QI. Cinntíonn bearta dearaidh, mar shampla Tollán Leacaigh agus Droichead Abhainn na Gaillimhe, go gcoinnítear gnáthóga QI in Iarscríbhinn I laistigh den SAC. Dá bhrí sin, cé go bhféadfadh sé go gcaillfear roinnt plandaí aonair de ghnáthspeicis agus speicis dheimhneacha tháscacha, tá siad lasmuigh den SAC agus níl aon cheann díobh chomh hannamh sin go mbeadh tionchar suntasach ar na gnáthóga agus pobal QI laistigh de SAC Loch Coirib féin ná ar ghnáthóga/pobail chomhchosúla sa réigiún.

Mar a thuairiscítear níos mine i gCuid 9.8 den Ráiteas Tionchair Natura, mar thoradh ar bhearta dearaidh a ionchorprú agus maolú rathúil ar thionchair fhéideartha, ní bheidh aon mheath mar thoradh ar chaillteanas gnáthóg/pobal tacúil a dhéanfaidh difear do chuspóirí caomhantais láithreán Eorpach laistigh de na láithreáin féin agus de na láithreáin Eorpacha, agus dá bhrí sin, ní theastaíonn aon bhearta maolaithe i leith tionchair fhéideartha ó chaillteanas gnáthóg nó pobal tacúil.

8.5.4.2 Limistéir Oidhreachta Nádúrtha agus Limistéir Oidhreachta Nádúrtha beartaithe

Agus Crios Tionchair an Tionscadail á mheas, in éagmais beart maolaithe d'fhéadfadh an Tionscadal dul i bhfeidhm go mór ar na NHAnna/pNHAnna seo a leanas:

- pNHA Loch Coirib
- NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn
- pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe
- pNHA Choill na bhForbacha
- pNHA Thurlach Chill Tulach
- pNHA Loch Bhaile Uí Chuirce
- pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara
- pNHA Choill Dhroim Chonga
- pNHA Loch agus Coillte an Rois
- Sléibhín - pNHA Choimpléasc Pholl Salach
- pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal
- pNHA Thurlach Ráth Asáin
- pNHA Cosán Aolchloiche Ghort na Darach
- pNHA Shliabh Mhóinín
- pNHA Choimpléasc Oirthear Bhoirne

- pNHA Turlach Chill Tiarnáin
- pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh
- pNHA Thurlach Corr
- pNHA Árann
- pNHA Shléibhte Mhám Toirc
- pNHA Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin
- pNHA Mhachairí Oileán Máisean
- pNHA Mhachairí Mhaínis
- pNHA Mhachairí Fhínis
- pNHA Oileán Lachan
- pNHA Inis Múscraí
- pNHA na hAirde Móire
- pNHA Charraig an Iolra
- pNHA Oileán na nGeabhróg
- pNHA Oileán na nGeabhróg (Carraig Ghlinn Chatha)
- pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara
- pNHA Oileán na nGeabhróg (Oileán na nGeabhróg)

Tá ionaid na láithreán sainithe um chaomhnú an dúlra i gcoibhneas leis an Tionscadal, agus an Crios Tionchair tuartha, taispeánta ar Fhíor 8.17.1.

NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn

Tá limistéir den NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag na Foráí Maola Thiar agus Loch Inse i ndobharcheantar ar leith nó síos grádán an Tionscadail. Ina theannta sin, tá limistéar NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag Tóin na Brocaí suite i bhfo-abhantrach ar leith an Tionscadail. Dá bhrí sin, ní dhéanfar difear do cheann ar bith de na ceantair seo de bharr tarraingt anuas screamhuisce de bharr gearrthacha mar gheall ar an Tionscadal (féach Aguisín A.8.24). I gcodarsnacht leis sin, tá an Tionscadal díreach taobh le NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag Tóin na Brocaí. Tá an chuid sin den NHA comhdhéanta de mhósáic de bhratphortach talaimh ísil (PB3) atá cuimsithe i ngnáthóga Aguisín I Bratphortach [7130] agus lagaigh *Rhynchosporion* [7150], fraoch fliuch (HH3), a d'fhreagair do ghnáthóg Aguisín I Fraoch fliuch [4010], Idirsheascann (PF3) a d'fhreagair do ghnáthóg Aguisín I Idirsheascainn [7140], Fraoch tirim (HH1) a d'fhreagair do ghnáthóg Aguisín I Fraoch tirim [4030] agus Scrobarnach (WS1).

Meathlú Gnáthóige - Cáilíocht an Aeir

Tionchair Thógála

D'fhéadfadh astuithe deannaigh a bhaineann le hoibreacha tógála, i gcúinsí eisceachtúla, dul i bhfeidhm ar ghnáthóga taobh leo, agus d'fhéadfadh siad gnáthóga íogaire nó speicis phlandaí a chur faoi thalamh. Dearadh modheolaíochtaí dea-chleachtais tógála (e.g. uisciú an láithreán tógála/bóithre isteach agus glanadh bóithair) agus bearta maolaithe (scáileáin deannaigh le linn tógála, féach Cuid 8.6.3) chun deannach arna ghineadh ag tógáil a íoslaghdú agus é a choimeád laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Tionchair Oibriúcháin

Rinneadh measúnú mionsonraithe ar pharaiméadair cháilíochta aeir bunaithe ar nítrigin oibriúchta samhaltaithe agus a gCrios Tionchair don Tionscadal san áit a dtéann sé gar do NHA Phortach Mhaigh Cuilinn.

Tá Nasc 54, Nasc 57, Nasc 58, Nasc 59, Nasc 60 agus Nasc 61 cóngarach do NHA Phortach Mhaigh Cuilinn. Ag Nasc 57, Nasc 58, Nasc 59, Nasc 60 agus Nasc 61, ní shíneann Crios Tionchair NO_x , NH_3 agus N_{dep} (catagóir 5kg N/ha/bl do ghnáthóga ábhartha in Iarscríbhinn I) go dtí 200m ón imeall atá beartaithe, agus ní shíneann siad seo go dtí teorainn NHA Phortach Mhaigh Cuilinn feadh na Naisc seo den N6 GCRR atá beartaithe (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Ag Nasc 54, áfach, tá NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn suite laistigh de 200m ó imeall an bhóthair:

- Is é $30\mu\text{g}/\text{m}^3$ an leibhéal rithábhachtach do NO_x chun an fásra a chosaint, nach sáraítear feadh fhad Nasc 54 (ní fad iomlán an N6 GCRR atá beartaithe). Dá bhrí sin, ní bhaineann aon riosca le comhchruinnithe NO_x atá bainteach leis an Tionscadal don fhásra ná do chaomhnú gnáthóg a bhaineann le NHA Phortach Mhaigh Cuilinn
- Tá raon ualaigh rithábhachtach ($0.1\text{keq}/\text{ha}/\text{bl}$ go $1.0\text{keq}/\text{ha}/\text{bl}$) foilsithe ag an gCóras Faisnéise um Thruailliú Aeir (APIS) do ghnáthóga portaigh. Is é 40m an Crios Tionchair don dréacht tráchtá samhaltaithe le deascadh aigéid, agus tá gach gnáthóg bratphortaigh in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag Nasc 54 lasmuigh den Chrios Tionchair 40m. Níl aon bhaol ann do chaomhnú gnáthóg portaigh agus a bpobail fásra a bhaineann le NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn mar gheall ar an deascadh aigéid a bhaineann le hoibríocht an Tionscadail
- Is é $>3\mu\text{g}/\text{m}^3$ an leibhéal rithábhachtach do NH_3 i gcás plandaí soithíocha, agus $>1\mu\text{g}/\text{m}^3$ i gcás brífití agus léicean (IAQM, 2020); ní sháraítear ceachtar acu feadh fhad Nasc 54. Ní bhaineann aon riosca le comhchruinnithe NH_3 atá bainteach le hoibríocht an Tionscadail ná do chaomhnú plandaí a bhaineann le NHA Phortach Mhaigh Cuilinn
- Athraíonn na hualaí rithábhachtacha do N_{dep} do na gnáthóga éagsúla de chuid Iarscríbhinn I agus fuarthas iad ó Thuarascáil Taighde EPA (Aherne et al., 2021) agus tacaítear leo leis na hualaí rithábhachtacha gnáthóige ar leith atá le sonrú ar shuíomh Gréasáin APIS⁹⁰. Is é 5kg N/ha/blí an t-ualach rithábhachtach N_{dep} do phortaigh Idirthréimhseacha [7140], fraochmhánna fliucha [4010] agus bratphortaigh (lena n-áirítear portaigh ghníomhacha*) [7130], agus is é 10m an Crios Tionchair do Nasc 54. Níl aon cheann de na cineálacha gnáthóige portaigh seo le fáil laistigh de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ná laistigh den Chrios Tionchair N_{dep} . Níl aon bhaol ann do chaomhnú gnáthóg portaigh agus a bpobail fásra a bhaineann le NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn mar gheall ar dhréachtaí N_{dep} a bhaineann le hoibríocht an Tionscadail

Conclúid

Le linn oibriúcháin, ní dóchuil go dtarlóidh tionchair cháilíocht aeir ag an Tionscadal ar fhásra in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ná go mbeidh aon drochéifeacht mhór acu, ag scála geografach ar bith.

Meathlú gnáthóige – Speicis phlandaí Ionracha Neamhdhúchasacha

Tá cur, scaipeadh, nó bheith freagrach as nó cead a thabhairt speicis áirithe planda neamhdhúchasacha atá rialaithe faoi Alt 49 de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011; agus tagraíonn sé do speicis phlandaí nó ainmhithe atá liostaithe ar an Tríú Sceideal de na rialacháin sin (féach freisin ar Chuid 8.3.6.6).

Ós rud é go bhfuil an Tionscadal díreach in aice le teorainn NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn, d'fhéadfadh scaipeadh trí thimpiste na speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha den sórt sin mar thoradh ar oibreacha tógála tionchair fhadtéarmacha a imirt san NHA; d'fhéadfadh sé dul i bhfeidhm ar chomhdhéanamh, éagsúlacht agus flúirse speicis phlanda.

Dá dtabharfaí isteach ceann ar bith de na speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht an-diúltach aige ar leibhéal tíreolaíoch náisiúnta trí dhul i bhfeidhm ar an limistéar gnáthóige agus ar cháilíocht sa NHA. Ceapadh bearta maolaithe chun an tionchar sin a sheachaint (féach ar Chuid 8.6.3.6).

Meathlú Gnáthóige - Hidrigeolaíocht

⁹⁰ <https://www.apis.ac.uk/search-pollutant-impacts>

Tá limistéir de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag na Foraí Maola Thiar, Loch Inse, agus Tóin na Brocaí lasmuigh de Chrios Tionchair hidrigeolaíoch an Tionscadail (Fíoracha 10.7.101 go 10.7.115, 10.8.101 go 10.8.115) maidir leis an bhféidearthacht de thionchair ar chainníocht screamhuisce agus/nó cáilíocht screamhuisce a thacaíonn leis na gnáthóga iontu.

Is i Leitreach an t-aon limistéar amháin de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn atá suite i ngarchomharsanacht an Tionscadail. Tháinig measúnú mionsonraithe hidrigeolaíoch/hidreolaíoch, féach an Tuarascáil Achomair Éicea-hidrigeolaíochta do NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn (Leitreach) (Aguisín A.8.24) ar an gconclúid nach bhfuil aon bhaol ann go ndéanfaidh an Tionscadal difear do na córais hidrigeolaíocha/hidreolaíocha ag NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn (Leitreach), agus nach mbeidh aon tionchair dhíreacha ná indíreacha iarmharacha aige a bhaineann le screamhuisce a d'fhéadfadh aon éifeachtaí suntasacha iarmharacha a bheith aige. Seo a leanas achoimre ghearr air seo anois.

Is as uisce dromchla a bhailíonn in áiteanna ísle ina bhfuil an eibhear, geolaíocht bhunúsach an limistéir, creimthe a thagann na locháin bhuana ag NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn (Leitreach). Ós rud é go bhfuil tréscailteacht íseal ag eibhear, is beag an nascacht idir an screamhuisce agus an t-uisce dromchla atá i locháin. Dá bhrí sin, ní mar gheall ar screamhuisce ón mbuncharraig a thagann an t-uisce atá ag bailiú ar dhromchla Phortach Mhaigh Cuilinn, ach mar gheall ar uisce atá cruinnithe ar bharr na buncharraige atá sáithithe ag an bhfo-ithir agus nach bhfuil aon phointe urscaoilte nádúrtha aige, rud a bhriseann dromchla na talún (“bailiú báistiúil”).

Baineadh úsáid as ríomh eimpíreach (ríomh Sichardt) bunaithe ar an méid ingearach a íslítear an tábla screamhuisce ag pointe dí-uisce agus tréscailteachta screamhuisce, chun measúnú a dhéanamh ar an bhféidearthacht go mbeadh tionchair ar screamhuisce ag NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn (Leitreach). Fiú le meastacháin choimeádacha maidir le híslíú ingearach agus tréscailteacht, léirigh an measúnú nach n-ísleofar leibhéil an screamhuisce thar uasmhéid na híosarraingthe coimeádaí. Ina theannta sin, rinneadh suirbhé geoifisiceach, chomh maith le poill thollta druileáilte, chun an doimhneacht go dtí an buncharraig a chruthú, rud a dheimhnigh go bhfuil an buncharraig ag gearradh Leitrí ag an dromchla nó gar dó i gcónaí, agus nach n-ísleofar leibhéil an screamhuisce thar an uasmhéid na híosarraingthe coimeádaí.

Mar sin, ní féidir leis an Tionscadal tionchar a imirt ar ghnáthóg ná speiceas ar bith in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn mar thoradh ar aon tionchair ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha agus ní dóchúil go mbeidh tionchar suntasach aici ar an NHA chuige sin.

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

I rith tógála, is féidir le rith chun srutha ag uisce dromchla atá éillithe agus/nó doirteadh trí thimpiste nó eachtra truaillithe tionchar diúltach mór a imirt ar ghnáthóga agus speicis in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn in aice leis. Is féidir le heachtraí minice agus/nó fada truaillithe dul i bhfeidhm go mór agus go fairsing i gcoimpléasc thalamh portaigh agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí móra fadtéarmacha acu.

Meastar, áfach, nach dóchúil go dtarlódh eachtra truaillithe den mhéid sin le linn tógála, agus dá dtarlódh nach mbeadh i gceist ach eachtra shealadach. D'ainneoin sin, glactar cur chuige réamhchúramach agus talamh slán á dhéanamh de leibhéal riosca ó thaobh tionchar ar cháilíocht uisce. Dá bharr sin, ceapadh bearta sonracha maolaithe chun an riosca a íoslaghdú níos mó; is é sin an riosca go mbeadh aon éifeacht inbhraite ag Tionscadal ar cháilíocht gnáthóige in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn i rith tógála (féach ar Chuid 8.6.2).

Is féidir le meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí na tógála ar cháilíocht uisce dromchla dul i bhfeidhm ar an gcoimpléasc ghnáthóga thalamh portaigh, agus ar na speicis a dtacaíonn sé leo in NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn agus mar sin d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht an-diúltach aige.

Ar an iomlán, in éagmais maolaithe, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht an-diúltach ag an Tionscadal cur isteach ar iomláine NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn mar thoradh ar cháilíocht aeir, speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha agus ar cháilíocht uisce dromchla i rith tógála, d'fhéadfadh go dtarlódh na héifeachtaí sin ar scála geografach náisiúnta ag a ndéantar luacháil ar an ngabhdóir.

pNHA Loch Coirib

I dtaca le pNHA Loch Coirib, tá na cosáin tionchair fhéideartha a nascann an Tionscadal leis an láithreán pNHA freisin de réir na gcinn a chuirtear i láthair thuas i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe le haghaidh SAC Loch Coirib agus SPA Loch Coirib. Mar sin féin, tá an chrios ina mbíonn

idirghníomhú díreach ag an Tionscadal le pNHA Loch Coirib i bhfad níos lú ná sin a bhaineann le SAC Loch Coirib, agus ní áirítear leis ach amháin an príomh-chainéal abhann agus na bruacha. Toisc go bhfuil sé de chumas ag an Tionscadal, d'éagmais beart maolaithe, tionchar tromchúiseach a bheith acu ar iomláine SAC Loch Coirib agus SPA Loch Coirib, tá sé de chumas aige tionchar a bheith aige ar iomláine pNHA Loch Coirib, agus tionchar diúltach suntasach dá réir sin.

pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe

I gcás pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, atá scoite amach ó theorainn an Tionscadail, tá na cosáin tionchair fhéideartha a nascann an Tionscadal le Cuan na Gaillimhe mar atá curtha i láthair agus arna measúnú sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe le haghaidh SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe (agus achoimre de i gCuid 8.5.4.1 thuas). Toisc go bhfuil sé de chumas ag an Tionscadal tionchar tromchúiseach a bheith aici ar iomláine SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, agus dá réir sin ar an timpeallacht mhuirí ghlactha i gCuan na Gaillimhe, tá sé de chumas aige freisin tionchar diúltach suntasach a bheith aige ar pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe.

pNHA Riasc Chreig Eanaigh

Rinneadh measúnú ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar pNHA Riasc Chreig Eanaigh i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe toisc go bhfuil an pNHA seo laistigh de theorainn SPA Riasc Chreig Eanaigh. I measc na dtionchar fhéideartha tá éifeachtaí ó thrácht a bhaineann le tógáil i ngar don líonra bóithre níos leithne (e.g. N67). I measc na rioscaí suntasacha a d'fhéadfadh a bheith ann a bhaineann le trácht a bhaineann le tógáil tá an baol ann go ndéanfar díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha/hidrigeolaíocha (mar thoradh ar éilliú uiscí dromchla agus screamhuisce), díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair ar cháilíocht an aeir (e.g. sil-leagan deannaigh agus astaíochtaí) agus díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach agus/nó a scaipeadh chuig an gcomhshaol máguaird.

pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara, pNHA Loch agus Coill an Rois, pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal, pNHA Thurlaigh Ráth Asáin agus pNHA Thurlach Chill Tiarnáin

Rinneadh measúnú i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe ar na tionchair fhéideartha ar pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara, pNHA Loch agus Coill an Rois, pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal, pNHA Thurlaigh Ráth Asáin agus pNHA Thurlach Chill Tiarnáin de bharr go bhfuil na láithreáin pNHA seo laistigh de theorainneacha Limistéar Caomhantais Speisialta/SPAnna gaolmhara. I measc na dtionchar fhéideartha tá méadú féideartha ar bhrú áineasa a bhaineann le hoibriú an Tionscadail agus cailliúint fhéideartha gnáthóg/daonraí tacaíochta speiceas tipiciúil agus speiceas tascach dearfach.

pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh

Rinneadh measúnú ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe toisc go bhfuil an pNHA seo laistigh de theorainn SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh. Áirítear leis na tionchair éifeachtaí ó thrácht a bhaineann le tógáil i ngar don líonra bóithre níos leithne (M18), méadú féideartha ar bhrú áineasa a bhaineann le hoibriúocht an Tionscadail agus cailliúint fhéideartha gnáthóg/daonraí tacaíochta speiceas tipiciúil agus speiceas tascach dearfach. I measc na rioscaí suntasacha a d'fhéadfadh a bheith ann a bhaineann le trácht a bhaineann le tógáil tá an baol ann go ndéanfar díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha/hidrigeolaíocha (mar thoradh ar éilliú uiscí dromchla agus screamhuisce), díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair ar cháilíocht an aeir (e.g. sil-leagan deannaigh agus astaíochtaí) agus díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach agus/nó a scaipeadh chuig an gcomhshaol máguaird.

pNHA Coimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach, pNHA pábháil aolchloiche Ghort na nDarach, pNHA Shliabh Mhóinín agus pNHA Coimpléasc Bhoirne Thoir

Rinneadh measúnú i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe ar na tionchair fhéideartha ar pNHA Choimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach, pNHA pábháil aolchloiche Ghort na nDarach, pNHA Shliabh Mhóinín agus pNHA Coimpléasc Bhoirne Thoir de bharr go bhfuil na láithreáin pNHA seo laistigh de theorainneacha Limistéar Caomhantais Speisialta/SPAnna gaolmhara. I measc na

dtionchar tá an fhéidearthacht go gcaillfear gnáthóga/daonraí tacaíochta de speicis tipiciúla agus speicis táscaha dearfacha.

pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuirc, pNHA Coill Droma Chong agus pNHA Thurlach Corr

I dtaca le pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuirc, pNHA Coill Droma Chong agus pNHA Thurlach Corr, is féidir go mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar na láithreáin pNHA seo mar thoradh ar thrácht a bhaineann le tógáil mar gheall ar a ngaireacht don líonra bóithre níos leithne (i.e. N84, N59, R339 agus R336). I measc na rioscaí suntasacha a d'fhéadfadh a bheith ann a bhaineann le trácht a bhaineann le tógáil tá an baol ann go ndéanfar díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha/hidrigeolaíocha (mar thoradh ar éilliú uiscí dromchla agus screamhuisce), díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair ar cháilíocht an aeir (e.g. sil-leagan deannaigh agus astaíochtaí) agus díghrádú gnáthóige mar thoradh ar speicis ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach agus/nó a scaipeadh chuig an gcomhshaol máguaird.

pNHA Árann

Rinneadh measúnú ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar pNHA Árann i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe toisc go bhfuil an pNHA seo laistigh de theorainn SAC Árann. I measc na dtionchar tá an fhéidearthacht go ndéanfaí díghrádú gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha agus an fhéidearthacht atá ag an Tionscadal tionchar a imirt ar cháilíocht an uisce i gCuan na Gaillimhe (ina bhféadfadh daonraí QI de mhuc mhara cuain a bhaineann leis an láithreán seo a bheith ann).

pNHA Shléibhte Maamturk agus pNHA Choimpléasc an Gharráin/Bheanna Beola

Rinneadh measúnú i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe ar na tionchair fhéideartha ar pNHA Shléibhte Maamturk agus ar pNHA Choimpléasc an Gharráin / Bheanna Beola de bharr go bhfuil na láithreáin pNHA seo laistigh de theorainneacha na SACanna gaolmhara. I measc na dtionchar féideartha tá méadú féideartha ar bhrú áineasa a bhaineann le hoibríocht an Tionscadail.

pNHA Mhachairí Oileán Máisean, pNHA Mhachaire Mhaínis, pNHA Mhachaire Fhínis, pNHA Oileán Lachan, pNHA Inis Múscraí, pNHA na hAirde Móire, pNHA Oileán na nGeabhróg, pNHA (Carraig Glinn Chatha), pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara, pNHA Oileán na nGeabhróg (Oileán na nGeabhróg) agus pNHA Charraig an Iolra

Forluíonn gach ceann de na pNHAnna a leanas: pNHA Mhachairí Oileán Máisean, pNHA Mhachaire Mhaínis, pNHA Mhachaire Fhínis, pNHA Oileán Lachan, pNHA Inis Múscraí, pNHA na hAirde Móire, pNHA Oileán na nGeabhróg, pNHA (Carraig Glinn Chatha), pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara, pNHA Oileán na nGeabhróg (Oileán na nGeabhróg) agus pNHA Charraig an Iolra le teorainn SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin. Rinneadh measúnú i gCuid 8.5.4.1 agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe ar éifeachtaí díghrádaithe gnáthóige mar thoradh ar thionchair hidreolaíocha (i.e. an cumas atá ag an Tionscadal difear a dhéanamh do cháilíocht an uisce i gCuan na Gaillimhe (ina bhféadfadh daonraí QI de mhuc mhara cuain a bhaineann leis an láithreán seo a bheith ann). Ós rud é nach bhfuil aon chonairí tionchair féideartha ann, níl aon riosca ann do ghnáthóga oileáin, machairí, domhanda ná cósta, ná do speicis éan a dtacaítear leo sa SPA forluiteach, a bhféadfaí na pNHAnna seo a ainmniú ina leith agus dá bhrí sin, is féidir tionchair ina leith sin a eisiáil ag an gcéim seo.

Tá sé de chumas ag an Tionscadal tionchar a bheith aige ar bhitheagsúlacht i gcoitinne seachas díreach QInna/SCInna na láithreán sainithe sin. I gcás nach mbíonn gabhdóirí bithéagsúlachta sna láithreán sainithe sin ina gcuid de na QInna/SCInna sa mheasúnú Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe, breithnítear iad faoi na ceannteidil eile aonair do mheasúnacht tionchair le haghaidh gach PÉ thíos.

8.5.5 Gnáthóga

Sa chuid seo déantar measúnú ar thionchar féideartha an Tionscadail ar ghnáthóga. Díritear ar thionchair gnáthóige lasmuigh de limistéir sainithe um chaomhnú an dúlra a ndéantar plé ar leith orthu i gCuid 8.5.4, agus a dtugtar sonraí fúthu sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe.

Ó thaobh méid na n-éifeachtaí um ghnáthóga Iarscríbhinn I agus gnáthóga nach gnáthóga in Iarscríbhinn I iad a chainníochtú, tá céatadán measta an acmhainn gnáthóige áitiúla atá buailte bunaithe ar achar iomlán de

chineál gnáthóige ar leith a ndearnadh a thaifeadadh i limistéir staidéir na scéime—cibé acu an raibh nó nach raibh sé laistigh de limistéar sainithe um chaomhnú an dúlra. Ar an gcaoi sin tugtar cúlra áitiúil éigin maidir le méid an chailliúint gnáthóige agus cibé acu an tionchar mór nó beag atá i gceist, agus cén scála geografach atá i gceist.

8.5.5.1 Tionchair Chéim na Tógála

Cailliúint & Briseadh Gnáthóige

Ó TMTT 2018, tá athruithe beaga tagtha ar mhéid an chaillteanais gnáthóige, de bharr mionathruithe ar an Tionscadal atá mionsonraithe i gCaibidil 5 den TMTT nuashonraithe seo, athruithe ar úsáid talún, agus athruithe nádúrtha sa tírdhreach (e.g., ionradh scrobarnaí).

Mar thoradh ar thógáil an Tionscadail caillfear gnáthóga ar fud na forbartha, ina bhfuil thart ar 287ha. I gcás roinnt chineálacha gnáthóige a bheidh buailte go díreach meastar go bhfuil tábhacht Idirnáisiúnta/Náisiúnta ag baint leo, mar gheall ar a stádas tosaíochta Aguisín I faoin Treoir i leith Gnáthóg. Sa cheantar thiar den limistéar staidéir is iad na gnáthóga Aguisín I atá buailte ná Fraoch tirim [4030], Fraoch fliuch [4010] Móinéir Molinia [6410] agus Bratphortach (gníomhach) [*7130]. Tá an chuid d'Abhainn na Gaillimhe a dtrasnaíonn an tionscadal rangaithe mar ghnáthóg Fásra Iarscríbhinn I d'uiscí sreafa [3260]. Soir ó Abhainn na Gaillimhe is iad na cineálacha gnáthóige Aguisín I atá buailte ná Cosán aolchloiche [*8240], Féarach cailcreach [6210], Foraoiseacha gláracha iarmharacha [*91E0], Turlaigh [*3180], Fuaráin chlochraithe [*7220] agus móinéir *Molinia* [6410]. Cumhdaíonn siad sin achar thart ar 10.9ha.

Caillfear cineálacha eile gnáthóige a meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag baint leo freisin mar thoradh ar an Tionscadal. Ina measc siúd tá fáлта sceach (WL1), crannteorainneacha (WL2), codanna de shruthán/chainéal abhann (FW1), lochanna eotrófacha (FL5), fuaráin chailcreacha (FP1), féarthailte (GS1, GS2, GS3, GS4 agus GM1), eanach agus riasc (PF2), coillearnacha (WD1, WD2, WD3, agus WN2) agus scrobarnach (WS1). Cumhdaíonn siad sin achar thart ar 87.7ha⁹¹.

Cuimsítear sa limistéir gnáthóige atá fágtha laistigh de Theorainn na Measúnachta (c.188ha) gnáthóga a bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos ísle) leo. Cuimsítear ansin den chuid is mó c.70ha de thalamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe (GA1), c.34ha de Fhoirgnimh agus dromchlaí saorga (BL3), c.15ha de Chartadh agus talamh lom (Toghroinn2), c.19ha de thalamh féaraigh tirim chailcreach agus neodrach (GS1), c.14ha de Raithneach thirim (HD1), c.11ha de shealúchais chónaithe, c.6ha de thalamh féaraigh fliuch (GS4), c.5ha de mhóinéir thirime agus gruaimhíní (GS2) agus c.8ha de thalamh féaraigh conláiste (feabhsaithe) (GA2). Chomh maith leis sin tá c. 21km de bhallaí cloiche agus obair chloiche eile (BL1). Cuimsítear leis an gcuid eile leapacha agus teorainneacha bláthanna (BC4), Athchoilíníú ar thalamh lom (ED3), Carraigeacha shilice nochtaithe (ER1), Carraigeacha chailcreacha nochtaithe (ER2), Lochanna agus linnte saorga eile (FL8), talamh féaraigh aigéadach tirim-thais (GS3), Crainn scaipthe agus fearann páirce (WD5), agus tor ornáideach/neamhdhúchasach (WS3).

I ngach cás ina bhfuil gabhálaí gearrtha ag an Tionscadal tá rochtain curtha ar fáil go dtí na tailte gearrtha nó, in amanna, is gá do na tailte gearrtha tógáil agus oibriúchán an Tionscadal a éascú. Dá bharr sin, glactar leis go leanfaidh na cleachtais um úsáid talún, mar shampla tréigean innilt agus/nó baint féir ar aghaidh mar atá faoi láthair mar ní raibh aon chúis lena mhalairt a thabhairt le fios sa ghearrthearma agus san fhadthearma, agus is féidir é a fheiceáil i roinnt limistéar ó TMTT 2018.

Tá achoimre thíos i Tábla 8.35 ar na cineálacha gnáthóige PÉ éagsúla ar a mbíonn tionchar, agus na limistéir lena mbaineann. Áirítear leis na ríomhanna sin gach limistéar gnáthóige PÉ laistigh de Theorainn na Measúnachta, toisc nach féidir neamhaird a dhéanamh den fhéidearthacht go mbeidh tionchar ag gníomhaíochtaí tógála ar limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta ach atá lasmuigh de lorg an Tionscadail féin.

Is féidir le cailliúint gnáthóige bheith freagrach as scoilteadh gnáthóige i go leor cásanna; rud a chuireann le deighiltí nua a chruthú i mbloic ghnáthóige a bhí ann cheana féin nó a chuireann le treochta atá ann cheana

⁹¹ Cé go mbeidh tionchar díreach ar roinnt de na cineálacha gnáthóige a bhfuil tábhacht áitiúil leo (luach níos airde agus níos ísle araon) laistigh de SAC Loch Coirib (e.g. WD1, WN2 agus BL3) ní QInna aon cheann de na cineálacha gnáthóige sin, ná ní thacaíonn siad le gnáthóga nó speicis R1, agus ní bheidh tionchar ag caillteanais na gcineálacha gnáthóige seo laistigh de SAC Loch Coirib ar chuspóirí caomhnaithe an láithreáin

féin de bhloic ghnáthóige leathnádúrtha atá á scoilteadh, mar a bhí ag tarlú i roinnt limistéar de ghnáthóg ardtalaimh sa chuid thiar den limistéar staidéir mar gheall ar fhorbairt eile.

D’fhéadfadh ilroinnt gnáthóige aonrú aonaid gnáthóige a bheith mar thoradh air agus tionchar a imirt ar conas a fheidhmíonn éiceachórais, ar a seasmhacht i gcoinne athrú agus, i dtaca le speicis, ar idirghníomhaíochtaí laistigh agus idir pobail, dlús pobail nó saibhreas an speicis. Dearadh an tionscadal (trí úsáid a bhaint as droichid, tóchair, pasáistí mamaigh agus tolláin) chun na conairí éiceolaíocha suntasacha amhail Abhainn na Gaillimhe agus sruthanna áitiúla agus na gnáthóga nádúrtha agus leathnádúrtha a bhaineann le láithreáin ainmnithe a chothabháil, rud a laghdaíonn ilroinnt na limistéar éiceolaíoch áitiúil is suntasaí.

Sa mheasúnacht thíos, áit a n-úsáidtear limistéir tagartha chun cailliúint chéatadánach gnáthóige um limistéir Tábhachta Áitiúla (luach níos airde) a ríomh áirítear leo siúd limistéir a fhreagraíonn do chineálacha gnáthóige Auisín I (nuair is infheidhme).

Tá na bearta maolaithe a ceapadh chun éifeachtaí tionchar díreach ar ghnáthóga a sheachaint nó a laghdú le feiceáil i gCuid 8.6.3.

Tábla 8.35 Cineál gnáthóige PÉ laistigh de Theorainn na Measúnachta

Cineál gnáthóige	Méid ⁹²
Tábhacht Idirnáisiúnta	
Bratphortach Gníomhach [*7130]	c.0.01ha
Fraochmhá fhliuch/Fraochmhá thirim/Bratphortach gníomhach [4010/4030/*7130]	c.0.01ha
Turlaigh [*3180]	Ceann amháin (c.0.04 ha de thart c.0.11 ha laistigh de Theorainn na Measúnachta)
Toibreacha clochraithe [*7220]	Sé ghné
Cosán aolchloiche [*8240]	c.2.73ha ⁹³
Mósáic chosán aolchloiche/Féaraigh chailcrigh [*8240/6210]	c.0.03ha
Foraoiseacha gláracha iarmharacha [*91E0]	c.0.14ha
Tábhacht Náisiúnta	
Fásra uiscí ag sileadh [3260]	c.0.52ha
Fraochmhá fhliuch [4010]	c.2.72ha
Fraoch fliuch/Fraoch tirim i mósáic [4010/4030]	c.0.96ha
Fraoch fliuch [4030]	c.1.76ha
Fraoch fliuch/Fraoch tirim/Móinéar Molinia [4010/4030/6410]	c.0.45ha
Féarach cailcreach [6210]	c.0.25ha
Móinéar Molinia [6410]	c.1.03ha

⁹² Áirítear leis sin tomhas ar achar na gnáthóige (ha), fad líneach na gnáthóige caillte (m/km) nó líon iomláine na ngnéithe ionaid buailte (e.g. láithreáin fuaráin/silte), mar is cuí

⁹³ Tá cuid den ghnáthóg pábhála aolchloiche laistigh de Theorainn na Measúnachta laistigh de SAC Loch Coirib – agus chuimsigh cuid di limistéir d’Fhéarach cailcreach [6210] i mósáic

Cineál gnáthóige	Méid ⁹²
Tábhacht Áitiúil (luach níos airde)	
Toibreacha cailcreacha (FP1)	29 gné
Seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1)	c.0.12ha
Aibhneacha creimthe/ardtalún (FW1)	c.120m de Shruthán na Líbeirtí c.220m de Shruthán Throscaí c.140m de Shruthán Bhearna (agus craobh-abhainn) c.475m de Shruthán Thóin na Brocaí féach Cuid 8.5.5.3 chun tuilleadh sonraí a fháil ar FW1
Díoga draenála (FW4)	c.0.08ha
Riasc (GM1)	c.0.42ha
Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1)	c.16.51ha
Mósáic d'fhéarach tirim cailcreach agus neodrach/Scrobarnach (GS1/WS1)	c.4.89ha
Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féarúla (GS2)	c.9.68ha
Féarach aigéid tirim-taise (GS3)	c.5.24ha
Féarach fliuch (GS4)	c.9.47ha
Seascann agus riasc saibhir (PF1)	c. 0.2ha
Seascann agus riasc lag (PF2)	c.1.3ha
Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)	c.4.6ha
Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)	c.0.04ha
Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)	c.0.01ha
Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2)	c.3.37ha
Scrobarnach (WS1)	c.27.73ha
Scrobarnach/Móinéir thirime agus gruaimhíní (WS1/GS2)	c.2.92ha
Scrobarnach/Coillearnach darach-fuinseoige-coill/ Carraig chailcreach nochta (WS1/WN2/ER2)	c.0.76ha
Fálta sceach (WL1)	c.10.64km
Crannteorainneacha (WL2)	c.5.58km

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

I rith tógála, is féidir le rith chun srutha ag uisce dromchla atá éillithe agus/nó doirteadh trí thimpiste nó eachtra truaillithe i ngné uisce dromchla ar bith tionchar diúltach mór a imirt ar cháilíocht uisce agus dá bharr sin dul i bhfeidhm ar ghnáthóga uisceacha agus bogaigh sa timpeallacht ghlactha. Is féidir le heachtraí minice agus/nó fada truaillithe dul i bhfeidhm go mór agus go fairsing i gcóras abhann agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí móra fadtéarmacha acu. Sa chás ba mheasa d'fhéadfadh go mbeadh gnáthóga inbhearacha agus cósta le sruth buailte chomh maith.

Meastar, áfach, nach dóchúil go dtarlódh eachtra truaillithe den mhéid sin le linn tógála, agus dá dtarlódh nach mbeadh i gceist ach eachtra shealadach. D’ainneoin sin, glactar cur chuige réamhchúramach agus talamh slán á dhéanamh de leibhéal riosca ó thaobh tionchar ar cháilíocht uisce. Dá bharr sin, teastaíonn bearta sonracha maolaithe chun an riosca a íoslaghdú níos mó; is é sin an riosca go mbeadh aon éifeacht inbhraite ag an Tionscadal ar cháilíocht uisce i rith tógála.

Is féidir le meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí na tógála ar cháilíocht uisce dromchla dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais gnáthóg uisceach, bogaigh nó inbhir/mara agus mar sin d’fhéadfadh go mbeadh éifeacht an-diúltach aige.

Tá na bearta maolaithe a ceapadh chun tionchair fhéideartha an Tionscadail ar cháilíocht an uisce dromchla curtha i láthair i gCuid 8.6.3.4.

Meathlú Gnáthóige – Córas Hidreolaíoch

Is féidir le hoibreacha tógála ag na trasbhealaí sruthchúrsa feadh an Tionscadail tionchar sealadach a imirt ar an gcóras sreafa is tuilte sa limistéar áitiúil. Níl sé tuartha maidir le ceann ar bith acu go mbeadh aon éifeachtaí fadtéarmacha acu a d’fhéadfadh cur le héifeacht mhór dhiúltach ar aon ghnáthóga nó speicis uisceach trí éifeachtaí ar an réimeas hidreolaíoch (chun níos mó sonraí a fháil féach ar Chuid 11.5 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht).

Díghrádú Gnáthóg – Screamhuisce

Is féidir le haon éifeachtaí ar an mbonnlíne hidrigeolaíoch atá ann faoi láthair agus a thacaíonn le lochanna, turlaigh agus gnáthóga bogaigh nó thalamh portaigh tionchar diúltach a imirt ar mhéid agus scaipeadh na gnáthóige, agus ar struchtúr agus chomhdhéanamh an fhásra. Ní gá go mbeadh éifeachtaí féideartha an tionchair ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha teoranta do gnáthóga laistigh de Theorainn na Measúnachta ach is féidir leo a bheith fairsing, agus éifeachtaí fadtéarmacha móra diúltacha i gceist⁹⁴.

Ní bheidh aon tionchar ar rátaí athlionsa screamhuisce i rith tógála a mbeidh éifeacht ar bith acu ar ghabhdóirí bithéagsúlachta. Déanfar an screamhuisce go léir a gcuirfear isteach air ag oibreacha tógála a bhainistiú agus a scaoileadh laistigh den GWB céanna agus fanfaidh sé laistigh den abhantrach screamhuisce a ghlacadh leis go nádúrtha. Ní athróidh ráta athlionsa an screamhuisce in Uiscíoch Batailite Eibhear na Gaillimhe (an limistéar siar ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59) agus ní thiocfaidh ach méadú beag sealadach ar an ráta athlionsa (idir 0.1m agus 0.4m) in uiscíoch Aolchloiche Neamhdhrifeáilte Visean (an limistéar soir ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59). Cé go gcaillfear roinnt toirte in uiscíoch Batailite Eibhear na Gaillimhe agus uiscíoch Aolchloiche Neamhdhrifeáilte Visean, ní bheidh tionchar inbhraite aige ar an acmhainn screamhuisce (chun níos mó sonraí a fháil féach ar Chuid 10.5 de Chaibidil 10, Hidrigeolaíocht).

Bunaithe ar thorthaí na measúnachta i gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht, ní chuireann an Tionscadal an soláthar screamhuisce i Loch an Dúlaigh i mbaol. Níl baol ann ach an oiread go mbeadh éifeacht aici ar na gnéithe turlaigh i Mionlach (c.320m siar ó thuaidh ó Ch. 10+100 ón N6 GCRR atá beartaithe), ag Baile an Phoill c.190m ó dheas ó Ch. 12+100, agus i mBaile an Dúlaigh c.400m ó thuaidh ó Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84.

Is féidir leis an Tionscadal, áfach, dul i bhfeidhm ar an soláthar screamhuisce go Lochanna Chúil Each (atá mar chuid de SAC Loch Coirib) agus chuig an turlach atá suite idir Bóthar Nua agus Seanbhóthar (Ch. 10+320 den N6 GCRR atá beartaithe). Cé nach féidir méid an tionchair a chainníochtú go hiomlán, ar bhonn réamhchúramach meastar gur féidir leis dul i bhfeidhm ar leibhéil uisce ag na gnéithe sin agus ar an mbealach sin, dul i bhfeidhm ar na gnáthóga uisceacha agus bogaigh tacaithe. Déantar plé ar leith i gCuid 8.5.3.1 ar an measúnacht ar thionchair a bhaineann le láithreáin Eorpacha, agus tugtar sonraí fúthu sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe.

Tógfar Tarbhealach Mhionlaigh mar atá beartaithe os cionn an turlaigh atá suite idir Bóthar Nua agus an Seanbhóthar (Ch. 10+320 den N6 GCRR atá beartaithe). Cé nach mbeidh ceann ar bith de na píaraí tacaíochta suite laistigh den Turlach, is féidir go mbeadh éifeacht ag oibreacha tógála ar an gcóras hidrigeolaíoch tacaíochta.

⁹⁴ Tá Crios Tionchair hidrigeolaíoch féideartha an Tionscadail taispeánta ar Fhíoracha 10.7.101 go 10.7.115, 10.8.101 go 10.8.115

Is féidir le meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí na tógála ar an acmhainn agus córas screamhuisce atá ann faoi láthair dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais gnáthóg agus speiceas uisceach nó bogaigh a bhraitheann ar screamhuisce agus mar sin d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht an-diúltach aige.

Tá cur síos níos sonraí ar na héifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha i rith tógála curtha i láthair i gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht.

Tá na bearta maolaithe a ceapadh chun tionchair fhéideartha an Tionscadail ar screamhuisce curtha i láthair i gCuid 8.6.5.

Meathlú Gnáthóige - Cáilíocht an Aeir

Mar a pléadh thuas i gCuid 8.5.5.3, is féidir leis an Tionscadal deannach a ghiniúint le linn oibreacha tógála a d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht aige ar fhásra i limistéir ghnáthóige in aice le Teorainn na Measúnachta. Ceapadh bearta maolaithe chun an astuithe deannaigh a shrianadh le linn tógála (féach ar Chuid 8.6.3.3).

Meathlú gnáthóige – Speicis phlandaí Ionracha Neamhdhúchasacha

Tá cur, scaipeadh, nó bheith freagrach as nó cead a thabhairt speicis áirithe planda neamhdhúchasacha atá rialaithe faoi Alt 49 de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011; agus tagraíonn sé do speicis phlandaí nó ainmhí atá liostaithe ar an Tríú Sceideal de na rialacháin sin (féach freisin ar Chuid 8.6.3.6).

D'fhéadfadh scaipeadh trí thimpiste na speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha den sórt sin mar thoradh ar oibreacha tógála tionchair a imirt ar ghnáthóga talún⁹⁵; d'fhéadfadh sé dul i bhfeidhm ar chomhdhéanamh, éagsúlacht agus flúirse speicis phlandaí san fhadtearma. Níl sé sin srianta go gnáthóga laistigh de teorainn na forbartha atá beartaithe agus díreach in aice le Teorainn na Measúnachta ach freisin cuimsítear limistéir ghnáthóige atá ar an líonra de bhealaí tarlaithe beartaithe a bhaineann leis an Tionscadal (Fíor 7.101 go 7.124).

Is féidir leis na héifeachtaí a bheadh ag baint le speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha den sórt sin a thabhairt isteach i limistéir ghnáthóige atá an-íogair agus tábhachtach ó thaobh na héiceolaíochta (e.g. limistéar sainithe um chaomhnú an dúlra nó limistéir ina bhfuil gnáthóg Aguisín I) cur le héifeacht mhór dhiúltach, ar scálaí geografacha, ó scála áitiúil go hidirnáisiúnta. Ceapadh bearta maolaithe chun an tionchar féideartha sin a sheachaint (féach ar Chuid 8.6.3.6).

Meathlú Gnáthóige - Tollánú/Tochailt

Is féidir le hoibreacha tollánaithe nó tochailt dhomhain dul i bhfeidhm ar shláinte struchtúracha na talún os cionn thochailt tolláin, nó sláine talún díreach taobh le gearradh/tochailt dhomhain. Is féidir leis sin faoi seach dul i bhfeidhm ar na gnáthóga atá ann.

Ní dóchuil go dtarlóidh an tionchar féideartha sin ach do na gnáthóga atá laistigh de SAC Loch Coirib agus os cionn Thollán Leacaigh mar atá beartaithe nó díreach in aice leis an ngearradh a bhaineann leis an mbealach isteach thiar chuige. San ionad sin, tá na gnáthóga forshraithnaithe/taobh lena chéile laistigh de SAC Loch Coirib comhdhéanta de mhósáic de phábháil Aolchloiche faoi chrainn [*8240], pábháil Aolchloiche clúdaithe le scrobarnach [*8240], pábháil Aolchloiche nochta [*8240], agus féarach Cailcreach [6210]. Is gnáthóga QI in SAC Loch Coirib iad na cineálacha gnáthóige sin uile. Déantar plé ar leith i gCuid 8.5.4.1 ar an measúnacht sin, agus tugtar sonraí faoi freisin sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe.

8.5.5.2 Tionchair na Céime Oibríochta

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

I rith oibríochta, tarlóidh rith chun srutha draenála chuig gach abhantrach abhann/srutha atá trasnaithe ag an tionscadal. Mar sin, tá baol ann go mbeadh éifeacht ag scaoileadh ón líonra draenála bóthair ar cháilíocht uisce, san fhadtearma b'fhéidir, agus dá bharr sin go mbeadh tionchar aige ar ghnáthóga uisceacha/bogaigh.

⁹⁵ Níor tugadh taifead ar speicis phlanda ionracha neamhdhúchasacha uisceacha (ná speicis fhána) sna gnáthóga uiscíocha a mbeidh tionchar ag oibreacha tógála orthu

Sa chás ba mheasa, d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar fhairsinge agus scaipeadh gnáthóige agus ar struchtúr is comhdhéanamh fásra.

Tá an dearadh draenála atá beartaithe comhdhéanta d'idircheapóir peitрил agus ina dhiaidh sin maolú agus bogach tógtha (áit a scaoilfear draenáil chuig an uisce dromchla/líonra draenála atá ann faoi láthair) mar a chuirtear síos go sonrach air i gCaibidil 5, Cur síos ar an Tionscadal ar an TMTT nuashonraithe seo. Leis an dearadh draenála, i dteannta le dearadh aon lintéar a ghabhann leis an Tionscadal agus aon athailíniú srutha/abhann, déantar nach mbeidh aon tionchair inbhraite ag oibriúchán ar fheidhmiú an chórais hidreolaíoch atá ann faoi láthair (e.g. riosca ó thuilte, rátaí sreafa nó morfeolaíocht abhann).

Níl sé tuartha go rachaidh meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí oibriúcháin ar cháilíocht uisce dromchla i bhfeidhm ar stádas caomhantais aon gnáthóg uisceach, bogaigh nó inbhir/mara agus mar sin nach mbeidh éifeacht mhór dhóchúil i gceist leis, ar scála geografach ar bith.

Meathlú Gnáthóige - Screamhuisce

Ní bheidh aon tionchar ar rátaí athlúnta screamhuisce i rith tógála a mbeidh éifeacht ar bith acu ar ghabhdóirí bithéagsúlachta mar go ndéanfar an screamhuisce go léir arna n-idircheapadh ag draenáil bóthair chuig an GWB céanna. Mar gheall ar na himchuacha insíothlaithe tarlóidh méaduithe go háitiúil sna leibhéil screamhuisce ach ní tharlóidh aon ghlanathrú ar an iomlán ar an acmhainn screamhuisce.

Ní bheidh aon dí-uisciú gníomhach ag teastáil ón uiscíoch buncharraige le linn na céime oibriúcháin ach tarlóidh dí-uisciú éighníomhach ón uiscíoch buncharraige i roinnt ionad gearrtha agus mar gheall ar an draenáil a ghabhann leis an Tionscadal tiocfaidh athruithe áitiúla ar leibhéil screamhuisce. Is féidir leis an tionchar sin ar an gcóras hidrigeolaíoch dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais gnáthóg agus speiceas uisceach nó bogaigh a bhraitheann ar screamhuisce agus mar sin d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht an-diúltach aige./

D'fhéadfadh go dtarlódh tionchair ar cháilíocht screamhuisce de thoradh rith chun srutha éillithe ón mbóthar a scaoileadh chuig talún nó áit a bhféadfadh láisteáit/rith chun srutha ó líonadh aolchloiche dul i bhfeidhm ar pH ar an gcuid thiar den Tionscadal.

Tá an dearadh draenála don N6 GCRR beartaithe comhdhéanta d'idircheapóir peitрил agus ina dhiaidh sin maolú agus linnte insíothlaithe (áit a scaoilfear chun na talún)—mar a thuairiscítear go mion i gCaibidil 5, Cur síos ar an Tionscadal. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtacht an líonra draenála bóthair atá beartaithe i gCaibidil 11, Hidreolaíocht. Le dearadh na draenála, draenáil na n-imchuach insíothlaithe san áireamh, déantar an baol a laghdú go mbeadh éifeacht ag imeacht truaillithe le linn oibriúcháin ar cháilíocht screamhuisce. Tá an riosca doirte íseal (<0.5%) agus tionchair sealadacha amháin a bheidh i dtionchair ar bith a tharlaíonn go sealadach. Tá sé tábhachtach, áfach, iad a iniúchadh chun a chinntiú nach mbíonn éifeacht ag na gnéithe carstacha ar fheidhmiú na n-imchuach insíothlaithe i rith oibriúcháin. Má aithnítear sin le linn gnáthiniúchtaí ar na himchuacha insíothlaithe is gá le maolú chun a chinntiú go ndéileáiltear le haon fhadhbanna ionas go leanfaidh siad ar aghaidh ag feidhmiú i rith shaol deartha an Tionscadail

Agus na toibreacha atá ann laistigh de Ráschúrsa na Gaillimhe cheana féin á ndíchoimisiúnú athróidh sreabhréisim an screamhuisce ar scála logánta. Toisc go bhfuil sé beartaithe toibreacha nua a chur in ionad na dtoibreacha seo i suíomhanna atá difriúil le suíomhanna na dtoibreacha reatha, mheas an hidrigeolaí go mbeidh tionchar diomaibhseach ag baint leis an gcrios soláthair a aistriú i dtaca le hiomláine fhoriomlán an uiscígh.

D'fhéadfadh go mbeadh tionchair áitiúla ar cheimic an uisce áitiúil, ó thaobh athrú pH, i gceist áit a gcuirfí ábhar alcaileach a tháinig ó aolchloch os cionn na buncharraige eibhir. Is féidir le rith chun srutha uisce dromchla, idirshreabhadh nó gluaiseachtaí screamhuisce trí hábhar den sórt sin dul i bhfeidhm ar limistéir áitiúla de ghnáthóga thalamh portaigh trí pH an uisce athlúnta a athrú go háirithe áit a bhfuil an t-ábhar sin sáithithe (faoi bhun an mhaoschláir). Ní bhainfidh an tionchar féideartha sin ach le gnáthóga thalamh portaigh in aice láimhe laistigh de Chrios tionchair hidrigeolaíoch an Tionscadail. Ní bhaineann an riosca céanna le húsáid ábhar bóthair atá bunaithe ar aolchloch don chosán nó do na cisil bharrchaidheála mar go mbeidh na cisil sin cosanta ó imshíothlú díreach uisce dromchla agus screamhuisce agus go bhfuil siad suite sa chrios neamhsháithithe faoi bhun an mhaoschláir. Cuirtear an chosaint sin ar fáil ag dromchla biotúmain an bhóthair agus ag úsáid barrithreach dúchasaí ar an ngruaimhín agus an chuid claífoirt den Tionscadal. Beidh srian ar úsáid ábhar foirmíochta a tháinig ó aolchloch i bhfeidhm go háitiúil i gcás codanna den bhóthar atá i gceantar ghnáthóga thalamh portaigh sa cheantar buncharraige eibhir (siar ón N59 Bóthar Mhaigh Cuilinn atá ann faoi láthair).

Tá cur síos níos sonraí ar na héifeachtaí a d'fhéadfadh a bheith ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha i rith tógála curtha i láthair i gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht.

Tá na bearta maolaithe a ceapadh chun tionchair fhéideartha an Tionscadail ar screamhuisce curtha i láthair i gCuid 8.6.3.5.

Meathlú Gnáthóige – Scáthú

Tá dhá struchtúr ardaithe a bhaineann leis an Tionscadal a mbeidh leibhéal éigean d'éifeacht scáthaithe acu ar na gnáthóga faoina bun le linn oibríochta: Droichead beartaithe Abhainn na Gaillimhe (Ch. 8+850 go Ch. 9+500 an N6 GCRR atá beartaithe) agus tarbhealach Mhionlaigh atá beartaithe (Ch. 10+100 go Ch. 10+420 an N6 GCRR atá beartaithe). Freisin d'fhéadfadh balla coinneála ar an imeall theas den charrbhealach bóthair atá beartaithe idir Ch. 9+840 agus Ch. Tá an poitéinseal ag 10+025 den N6 GCRR atá beartaithe freisin tionchar scáthaithe a bheith aige ar ghnáthóga in aice láimhe. Áirítear le héifeachtaí scáthaithe laghdú ar sholas na gréine agus laghdú ar fhrasaíocht a bhaineann amach plandaí faoi bhun struchtúr an droichid, rud a mbeadh éifeacht aige ar phobail, éagsúlacht agus scaipeadh. Ní tharlóidh an tionchar féideartha sin i gcásanna ina bhfuil gnáthóga á gcoinneáil faoi bhun an struchtúir, seachas áit a gcaillfear gnáthóga go buan mar thoradh ar oibreacha tógála.

Meathlú gnáthóige – Speicis phlandaí Ionracha Neamhdhúchasacha

Mar gheall ar speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha atá liostaithe ar an Tríú Sceideal de Rialacháin na gComhphobal Eorpach (Éin agus Gnáthóga Nádúrtha), 2011 a bheith díreach in aice leis an Tionscadal, d'fhéadfadh go ndéanfaidh na speicis athchoilíniú ar limistéir fhásmhara laistigh de Theorainn na Measúnachta tar éis tógála. Dá bharr sin, tá baol ann go bhféadfadh gnáthoibreacha cothabhála gearrthóga éillithe fásra a scaipeadh trí thimpiste.

Is féidir leis na héifeachtaí a bheadh ag baint le speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha den sórt sin a thabhairt isteach i limistéir ghnáthóige atá an-íogair agus tábhachtach ó thaobh na héiceolaíochta (e.g. limistéir shainithe um chaomhnú an dúlra nó limistéir ina bhfuil gnáthóg Aguisín I) cur le héifeacht mhór dhiúltach, ar scálaí geografacha, ó scála áitiúil go hidirnáisiúnta. Ceapadh bearta maolaithe chun an tionchar féideartha sin a sheachaint (féach ar Chuid 8.6.3.6).

Meathlú Gnáthóige - Cáilíocht an Aeir

Níl an leibhéal rithábhachtach NO_x de $30\mu\text{g}/\text{m}^3$ sáraithe ag aon phointe feadh N6 GCRR atá beartaithe agus na gnáthóga máguaird i rith Bhliain an Dearaidh (2046: raonta ó $8.9\mu\text{g}/\text{m}^3$ go $23.5\mu\text{g}/\text{m}^3$). Mar sin, ní bheidh aon tionchar suntasach dóchuil, ag aon scála geografach, ar fhásra nó ar ghnáthóga gaolmhara feadh iomlán an N6 GCRR beartaithe mar thoradh ar ranníocaíochtaí NO_x a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Ag pointe ar bith laistigh de Nasc 50, Nasc 53, Nasc 54, Nasc 57, Nasc 58, Nasc 59, Nasc 60 agus Nasc 61 den N6 GCRR beartaithe agus na gnáthóga máguaird sáraíodh an leibhéal rithábhachtach NH_3 de $3\mu\text{g}/\text{m}^3$ i rith Bhliain an Dearaidh (2046: raonta ó $0.8\mu\text{g}/\text{m}^3$ go $2.72\mu\text{g}/\text{m}^3$). Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchuil, ag aon scála geografach, mar thoradh ar ranníocaíochtaí NH_3 ón Tionscadal, ar aon scála geografach, ar chaomhnú chomhdhéanamh speiceas soithíoch nó ar ghnáthóga gaolmhara timpeall ar an N6 GCRR atá beartaithe ag na Nasc seo (tag Figiúirí 16.1.01 go 16.1.15).

Sáraítear leibhéal rithábhachtach NH_3 de $3\mu\text{g}/\text{m}^3$ ag Nasc 51 agus Nasc 52; áfach, titeann leibhéil NH_3 faoin leibhéal rithábhachtach de $3\mu\text{g}/\text{m}^3$ ag 10m ón mbóthar. Ní théann an maolán 10m ag an dá Nasc seo thar Theorainn na Measúnachta. Tá na gnáthóga in Iarscríbhinn I go léir atá coinnithe laistigh de Theorainn na Measúnachta an dá Nasc seo lasmuigh den Chrios Tionchair 10m agus ní bheidh aon tionchar ag astuithe NH_3 ar a bpobail phlandaí soithíoch. Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchuil, ag aon scála geografach, ar chomhdhéanamh speiceas soithíoch nó ar ghnáthóga gaolmhara timpeall ar an N6 GCRR beartaithe ag an dá Nasc seo mar thoradh ar ranníocaíochtaí NH_3 ón Tionscadal.

In éagmais aon tionchar suntasach dóchuil ar speicis nó gnáthóga plandaí, ní dhéantar measúnú breise ar leibhéil rithábhachtacha NO_x agus NH_3 do phlandaí soithíoch sna measúnachtaí tionchair bunaithe ar ghnáthóg a leanann. Déanann an measúnú bunaithe ar ghnáthóg a leanas na tionchair fhéideartha ar ghnáthóga ó:

- $\text{NH}_3 > 1\mu\text{g}/\text{m}^3$ (leibhéil rithábhachtacha brífite agus léicin) dréachtaí
- N_{dep} dréachtaí i gcás ina bhfuil ualach rithábhachtach ábhartha sannta don ghnáthóg

- Dréachtaí deascadh aigéid do ghnáthóga portaigh amháin, a bhfuil ualach ríthábhachtach foilsithe ag APIS ina leith (réimsí ó 0.1keq/ha/bl go 1.0keq/ha/bl ag brath ar chumadóireacht speiceas plandaí agus aigéadú an uisce draenála)⁹⁶

8.5.5.3 Measúnacht tionchair ar Ghnáthóga

Turlaigh [*3180]

Turlaigh (FL6) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Téann an struchtúr atá beartaithe um Tharbhealach Mhionlaigh os cionn an Turlaigh ag Ch. 10+320 den N6 GCRR atá beartaithe agus seachnaíonn sé aon tionchar díreach. Gabhtar coinneáil na gnáthóige Turlaigh sa limistéar seo sa straitéis maolaithe (Cuid 8.6) agus taispeántar ar Fhíor 8.22.7 é. Cuireann tógáil agus láithreach fhadtearmach na bpiaraí, cé nach bhfuil siad suite laistigh den Turlach ach go bhfuil siad suite díreach in aice leis, an córas hidrigeolaíoch tacaíochta i mbaol agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht acu ar fheidhmiú an Turlaigh agus an bpobal fásra atá ann. Freisin baineann riosca truaillithe do cháilíocht screamhuisce agus uisce dromchla le tógáil.

Ní fios an bhfuil seolphióbáin screamhuisce a cheanglaíonn na linnte maolaithe ag Ch. 10+650 go Ch. 10+800 den N6 GCRR atá beartaithe chuig an Turlach, agus freisin i dtaca leis na linnte insíothlaithe i Loch an Dúlaigh (Ch. Ní fios 12+200 den N6 GCRR atá beartaithe. Más amhlaidh go gceanglaíonn seolphióbáin screamhuisce draenáil bóthair leis an turlach d'fhéadfadh go dtarlódh tionchair a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm go díreach ar chomhdhéanamh agus éagsúlacht an fhásra.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha sa ghnáthóg turlaigh d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar shil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith.

Tá gnáthóg Turlaigh amháin laistigh de 200m agus cóngarach d'imeall an bhóthair laistigh de Nasc 53 (Ch. 10+300 den N6 GCRR atá beartaithe (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15)).

Is é an leibhéal ríthábhachtach do NH₃ ná >1µg/m³ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020), a bhfuil Crios Tionchair 40m aige i Nasc 53. Is dócha go mbeidh tionchar ar an Turlach ag cailliúint speiceas brífite agus léicin laistigh den Chrios Tionchair trí thionchair oibríochta ar cháilíocht an aeir trí thiúchan ardaithe NH₃.

Tá ualach ríthábhachtach gnáthóg Thurlaigh do N_{dep} níos mó ná/comhionann le 10kg N/ha/bliain (Aherne *et al.*, 2021; suíomh Gréasáin APIS), a bhfuil Crios Tionchair 30m aige i Nasc 53. Ní chaillfear gnáthóg Thurlaigh (méid agus dáileadh) mar go bhfuil an ghnáthóg leagtha amach ag a saintréithe hidrigeolaíocha, ach is dócha go mbeidh tionchar ar chomhdhéanamh fásra an Turlaigh agus a ghnáthóga imeallacha tacaíochta laistigh den Chrios Tionchair seo agus is dócha go mbeidh tionchar ag saibhriú nítrigine ó dhréachtaí Thionscadal N_{dep} ar cháilíocht ghnáthóg Turlaigh (comhdhéanamh fásra, struchtúr agus criosú).

Mar sin tá baol ann go gcaillfí an ghnáthóg turlaigh de thoradh an Tionscadail atá beartaithe nó go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aici ar chomhdhéanamh speicis phlanda. Bheadh tionchar den sórt sin comhionann le héifeacht dhiúltach ar stádas caomhantais⁹⁷ agus bheadh éifeacht mhór dhiúltach mar thoradh air, ar an scála geografach idirnáisiúnta.

⁹⁶ ⁹⁶ <https://www.apis.ac.uk/search-tionchair-truailléain>

⁹⁷ Déantar an mhodheolaíocht chun éifeachtaí ar an stádas caomhantais ó thaobh na ngnáthóg in Iarscríbhinn I ar leibhéal náisiúnta a mheasúnú faoi na ceannuideil raon, limistéar, struchtúr & feidhm agus ionchais don todhchaí (NPWS 2013c, 2013d, 2013e). Faoi gcrítear limistéar, is é an toradh a bhíonn ar chailliúint ar bith limistéar gnáthóige ar an Raon Tagartha Fabhrach (FRA) ná go mbogtar an ghnáthóg ó stádas caomhantais Fabhrach (más é sin an riocht bonnlíne) go Neamhfhabhrach go Go Dona. Más é an riocht bonnlíne ná Neamhleor nó go Dona, cuireann cailliúint bhreise gnáthóige le meath atá ar siúl cheana féin agus d'fhéadfadh go dtiocfadh sí salach ar iarrachtaí gnáthóga Aguisín I a choimeád ar leibhéal caomhantais fabhrach ar leibhéal náisiúnta nó a thógáil ar ais chuige. Is iad na FRA le haghaidh aon cheann de na cineálacha gnáthóige in Aguisín I atá buailte ag an N6 GCRR atá beartaithe ná meastacháin atá bunaithe ar shonraí páirteacha, nó luachanna atá i bhfad níos mó ná an t-achar reatha atá bunaithe ar mheastachán atá dianseasmhach ó thaobh staidrimh—is gnách go dtógtar san áireamh cailliúint nó tionchair stairiúla ó tháinig an Treoir maidir le Gnáthóga i bhfeidhm i 1994. Níl na FRA sainithe go spásúil ach an oiread. Agus prionsabal an réamchúraim á chur i bhfeidhm, ós rud é nach ann do FRA atá sainithe go soiléir, meastar go mbíonn tionchar ag cailliúint achair ar bith de ghnáthóg Aguisín I ar stádas geografach ag an scála geografach ar a luacháladh an ghnáthóg sin Aguisín I.

Tá feidhm ag an modheolaíocht mheasúnaithe céanna agus riocht caomhantais á mheasúnú ar leibhéal láithreach.

Bratphortach ísealchríche (PB3) a chomhfhreagraíonn don chineál sin gnáthóige in Iarscríbhinn I

Taifeadadh bratphortach a chomhfhreagraíonn don ghnáthóg in Iarscríbhinn I sa bhratphortach gníomhach ag dhá shuíomh laistigh de Theorainn na Measúnachta. Cruthaíonn an ghnáthóg seo mósáicí le fraochmhá thirim (HH1) agus fraochmhá fhliuch (HH3).

Limistéar bratphortaigh de c. 93 m² a chomhfhreagraíonn don gnáthóg in Iarscríbhinn I ag limistéar na bhForaí Maola Thiar, ag Ch. Caillfear 1+400 den N6 GCRR atá beartaithe go buan mar thoradh díreach ar oibreacha tógála nó trí éifeachtaí hidrigeolaíocha indíreacha. Tá an limistéar seo le fáil i mósáic le gnáthóg fraochmhá tirime (HH1), arb ionann é agus 35% den limistéar clúdaithe ag an mósáic (i.e. 50m² d'achar iomlán 143m²). Caillfear 94m² breise de ghnáthóg bhratphortaigh ó limistéar na bhForaí Maola Thiar, ag Ch. 0+900 an N6 GCRR atá beartaithe. Faightear an ghnáthóg seo i mósáic ina bhfuil gnáthóg fraochmhá tirime (HH1) agus fraochmhá fliuche (HH3). Mar sin féin, ós rud é go síneann an limistéar gnáthóige seo thar Theorainn na Measúnachta, chun críocha an mheasúnacht tionchair, glactar leis sa mhósáic de bhratphortach, go bhfuil fraochmhá thirim agus fraochmhá fhliuch, limistéir go léir a ndéantar difear dóibh, agus go gcuirtear an limistéar caillte san áireamh freisin san achoimre ar fhraochmhá fhliuch/fraochmhá thirim thíos.

I gcomhthéacs achar iomlán na gcineálacha sin gnáthóige in Iarscríbhinn I a taifeadadh i limistéar staidéir na scéime, is ionann an t-achar a chailltear agus thart ar 0.0002%. Mar sin féin ní dócha go seasfaidh fiú na limistéir ina bhfuil bratphortach ísealchríche a thaifeadtar sa Limistéar Staidéir Scéime ach cuid den acmhainn ghnáthóg bhratphortach ísealchríche áitiúil iarbhir.⁹⁸ Mar sin, is dóchúil go mbeidh an céatadán iarbhir de chailliúint gnáthóige i bhfad níos lú.

Tá an dá limistéar de bhratphortach ísealchríche ar imill dhá limistéar ar leith de mhósáicí gnáthóg tailte móna. Mar sin, ní dócha go mbeidh éifeacht ag scoilteadh gnáthóige ar an ngnáthóg ná ar choimpléasc na ngnáthóg tailte portaigh ar an iomlán.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge agus méid éifeachtaí an bhóthair ar bhratphortach ísealchríche, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith.

Tá bratphortach laistigh de 200m d'imeall an bhóthair feadh Nasc 54, Nasc 60 agus Nasc 61, ar an taobh thuaidh den N6 GCRR atá beartaithe (tagraigh Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Is é an leibhéal ríthábhachtach do NH₃ ná >1µg/m³ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). Níl aon phointe ar na Naisc seo den N6 GCRR beartaithe ná Bratphortach laistigh den Chrios Tionchair (níl Crios Tionchair do Nasc 54 agus Nasc 60 agus Cios Tionchair 10m do Nasc 61) do NH₃. Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchúil, ag aon scála geografach, ar bhrífítí agus léicin a bhaineann leis na gnáthóga Bratphortaigh ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí NH₃ a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Tá an t-ualach ríthábhachtach N_{dep} do Bratphortach níos mó ná/comhionann le 5kg N/ha/bliain (Aherne et al., 2021; suíomh Gréasáin APIS). Níl aon phointe feadh na Nasc seo den N6 GCRR beartaithe go dtagann Bratphortach laistigh den Chrios Tionchair (Crios Tionchair 10m do Nasc 54 agus Nasc 60 agus Cios Tionchair 20m do Nasc 61) do N_{dep}. Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchúil, ag aon scála geografach, ar ghnáthóga Bratphortaigh ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí N_{dep} a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

D'fhoilsigh Córas Faisnéise um Thruailliú an Aeir (APIS) ualaí ríthábhachtacha⁹⁹ (0.1keq/ha/bl go 1.0keq/ha/bl) le haghaidh gnáthóga portaigh lena n-áirítear Bratphortaigh¹⁰⁰. Is é an leibhéal cúlra ríofa le haghaidh deascadh aigéid ná 0.09keq/ha/bl, an-ghar don teorainn íochtair den raon ualaigh ríthábhachtaigh

⁹⁸ Bunaithe ar athbhreithniú ar an ortafótagrafaíocht atá ar fáil don chearnóg eangaí km M22 (a chlúdaíonn an chuid thiar de limistéar staidéir na scéime), is dóchúil go bhfuil thart ar 40km² de ghnáthóga ardtalún ann ach níl tuairisc ná léarscáiliú déanta orthu. Is cosúil gur mósáicí iad sin de ghnáthóga fraoigh agus portaigh.

⁹⁹ Flosc deasctha de thruailléan aeir nach dtarlaíonn tionchair shuntasacha dhíobhálacha ar éiceachórais íogaire faoina bhun, de réir an eolais atá ar fáil faoi láthair (IAQM, 2020).

¹⁰⁰ <https://www.apis.ac.uk/search-pollutant-impacts>

do phortaigh. Nuair a chuirtear leis an dréacht tráchtá samhaltaithe, sáraíonn sé seo an leibhéal ualaigh ríthábhachtaigh níos ísle níos faide ná 200m ó imeall an bhóthair. Titeann an dréacht ón Tionscadal faoin ualach Ríthábhachtach ag 40m do Nasc 54 agus Nasc 60, agus 30m do Nasc 61 agus ag pointe ar bith feadh na Nasc seo den N6 GCRR beartaithe ná go dtagann bratphortaigh laistigh de na Crios Tionchair seo le haghaidh deascadh aigéid. Ní bheidh aon tionchar suntasach dócháil, ag aon scála geografach, ar ghnáthóga Bratphortaigh ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dheascadh aigéid ón oibriú an Tionscadail.

D'ainneoin an limistéir measartha beag ina bhfuil caillteanas gnáthóige, ag cur san áireamh an tionchar dócháil agus brú leanúnach ar na cineálacha gnáthóige seo go háitiúil, is tionchar diúltach ar stádas caomhnaithe é caillteanas aon limistéir de na gnáthóga sin in Iarscríbhinn I. Mar sin, beidh tionchar diúltach suntasach dócháil ag cailliúint ghnáthóg bhratphortaigh Ísealchríocha a bhaineann leis an Tionscadal, ag an scála geografach náisiúnta.

Toibreacha clochraithe [*7220]

Fuaráin chailcreacha (FP1) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Tugadh taifead ar shé fhuarán Cailcreach a chomhfhreagraíonn don ghnáthóg Fuaráin Chlochraithe in Iarscríbhinn I [*7220] i gCairéal Leacaigh (féach ar Fhíor 8.22.8).

Tá taifead déanta ar chúig cinn de na sé ghné fhuaráin chlochraithe seo lastuaidh de Theorainn na Measúnachta, dhá cheann feadh aghaidh thuaidh Chairéal Leacaigh agus trí cinn ar an aghaidh thiar. Taifeadadh fuarán clochraithe amháin ó dheas de Theorainn na Measúnachta feadh aghaidh thoir Chairéal Leacaigh.

Tá an ceann is faide ó dheas de na fuaráin chlochraithe feadh aghaidh thiar Chairéal Leacaigh suite c.25m lastuaidh den N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 11+400, den N6 GCRR atá beartaithe, agus atá laistigh den limistéar ina bhfuil gá le bearta um chobhsú carraige mar chuid de thógáil an bhealaigh isteach thoir go Tollán Leacaigh (féach ar Chaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht). Cé nach bhfuil aon tionchair tuartha mar thoradh ar éifeachtaí ar bith ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha i rith tógála nó oibríochta (féach Caibidil 10, Hidrigeolaíocht), dá gcuirfí isteach bearta um chobhsú carraige d'fhéadfadh go mbeadh tionchar díreach acu ar an bhfuarán Clochraithe sin agus go gcaillfí an ghné sin go deo. Tá trí ghné fhuaráin chlochraithe eile laistigh de limistéir ina mbeidh tionchar díreach ag limistéir sil-leagan ábhartha agus ina gcaillfear na gnéithe seo go buan (LQ113a, LQ113b, LQ123).

Is féidir le cailliúint ghnéithe fhuarán Claochraithe, ar nós gnáthóga Aguisín I tosaíochta, bheith freagrach as éifeacht mhór dhiúltach ar scála náisiúnta nó idirnáisiúnta ach ní tharlódh sé sin ach áit a mbeadh éifeacht ag tionchair ar ghnáthóg ar stádas caomhantais na gnáthóige ar na leibhéil sin. Chun go mbeadh éifeacht ag cailliúint achar gnáthóige ar stádas caomhantais fabhrach gnáthóige ar leibhéal náisiúnta, ní mór go mbeadh éifeacht aige ar an raon tagartha fabhrach (FRA) toisc gurb é sin an luach tagartha a ndéantar an paraiméadar achair a thomhas ina choinne i gcomhthéacs stádas caomhantais a mheasúnú.

Sainmhínítear an FRA náisiúnta don chineál seo gnáthóige mar íosmhéid de 0.1379km² agus uasmhéid de 0.1549 km² san NPWS (2019b) agus tugann sé dá aire ann “*Cé go bhféadfadh roinnt caillteanas beag achar gnáthóige a bheith tarlaithe ó tháinig an Treoir i bhfeidhm, agus le linn na tréimhse tuairiscithe reatha, meastar gur beag méid an laghdaithe. Ní dócha gur cailleadh >10% den acmhainn ó 1994 i leith. Is dócha go mbaineann formhór na n-athruithe le riocht, seachas le réimse. Mar sin socraítear an Limistéar Tagartha Fabhrach mar ≈ an t-achar reatha.*”

Tá an FRA reatha bunaithe ar na sonraí a chuirtear i láthair san NPWS (2019b) agus tá an chearnóg eangaí 10km ina bhfuil na fuaráin Chlochraithe atá buailte ag an Tionscadal suite (M32) laistigh den Raon Tagartha Fabhrach (FRR) reatha den chineál seo gnáthóige. Cé nár chuimsigh an FRR agus dáileadh an chineáil gnáthóige seo in 2018 an chearnóg eangaí 10km M32, glactar leis go bhfuil cuimsiú M32 in FRR 2019 agus dáileadh ghnáthóg fuarán Clochraithe mar gheall ar ghnáthóg an fhuaráin Chlochraithe a taifeadadh i gCairéal Leacaigh mar chuid de shuirbhé 2015 a rinneadh don N6 GCRR atá beartaithe, a chuirtear i láthair i TMTT 2018.

In ainneoin go gcaillfidh an Tionscadal ceithre ghné fhuaráin Chlochraithe i gCairéal Leacaigh, ní dhéanfaidh sé aon difear don FRA náisiúnta nó don FRR (mar a tuairiscíodh in NPWS, 2019b) do ghnáthóg fhuarán Chlochraithe mar níor taifeadadh na gnéithe fhuaráin i gceist ach amháin in 2023 agus, dá bhrí sin, níorbh fhéidir leo a bheith mar chuid den FRA náisiúnta a thuairiscigh an NPWS in 2019. Ós rud é go bhfuil dhá

ghné fuaráin chlochraithe á gcoinneáil i gCairéal Leacaigh, ní bheidh tionchar ag cailliúint ceithre ghné fuaráin Chlochraithe ar FRR, ná ar dháileadh náisiúnta, na gnáthóige mar go gcoimeádfaidh cearnóg eangaí 10km an M32 gnáthóg an fhuaráin chlochraithe. Ina theannta sin, agus mar is léir ón méadú ar ghnéithe gnáthóige an fhuaráin Chlochraithe i gCairéal Leacaigh idir 2015 agus 2023, is dócha go leanfaidh gnéithe fuaráin Chlochraithe ag forbairt ar aghaidheanna aillte coinnithe sa chairéal le himeacht ama. Mar sin, ní féidir lena gcailliúint dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais an chineál sin gnáthóige ar na scálaí geografacha náisiúnta ná idirnáisiúnta.

Níl mórán sonraí ar fáil maidir le líon reatha na láithreán fhuarán Clochraithe ar leibhéal contae. Mar gheall ar raon srianta an chineál sin gnáthóige i gContae na Gaillimhe, áfach, (bunaithe ar na sonraí atá curtha i láthair i NPWS, 2019b) is dócháil go bhfuil líon ná láithreán srianta agus má chailltear fiú ceithre fhuarán Clochraithe go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar leibhéal tíreolaíoch an chontae.

Foraoiseacha gláracha iarmharacha [*91E0]

Coillearnach fhliuch sailí-fearnóige-fuinseoige a chomhfhreagaraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo thart ar c.0.14ha de ghnáthóg Foraoise gláraí iarmharáí. Is ionann é sin agus c.0.73% den chineál sin gnáthóige in Iarscríbhinn I atá léarscáilithe i Limistéar Staidéir na Scéime. Mar gheall ar fhairsinge na gnáthóige de choillearnach fhliuch nach bhfuil suirbhéireacht déanta uirthi ar Abhainn na Gaillimhe agus ar bhrúach Loch Coirib ó thuaidh ó Limistéar Staidéir na Scéime, is dócháil gur rómheastachán é an céatadán sin de chailliúint gnáthóg Foraoise gláraí iarmharáí go háitiúil.

Is féidir le meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha le linn tógála agus oibriúcháin dul i bhfeidhm ar limistéir d'Fhoraois ghlárach iarmharach atá mar chuid de na gnáthóga coillearnaí atá tacaíthe ag Lochanna Chúil Each.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge na dtionchar féideartha mar gheall ar an Tionscadal; d'fhéadfadh go mbeadh an éifeacht chéanna ag eachtra truaillithe thimpistigh a mbeadh Abhainn na Gaillimhe, Lochanna Chúil Each nó Loch an Dúlaigh buailte aige.

Tá coillearnach glárach laistigh de 200m d'imeall an bhóthair laistigh de Nasc 53 den N6 GCRR atá beartaithe (tag ar Fhíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Is é an leibhéal rithábhachtach do NH_3 ná $>1\mu\text{g}/\text{m}^3$ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). Is é 40m an Crios Tionchair do Nasc 53 agus ní thagann coillearnach Glárach laistigh den Chrios Tionchair do NH_3 ag pointe ar bith. Ní bheidh aon tionchar suntasach dócháil, ag aon scála geografach, ar bhrífítí agus léicin a bhaineann leis an gcoillearnach Glárach ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí NH_3 a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Tá an t-ualach rithábhachtach N_{dep} do choillearnach Glárach níos mó ná/comhionann le 10kg N/ha/bliain (Aherne et al., 2021; suíomh Gréasáin APIS). Ní thagann coillearnach Glárach laistigh den Chrios Tionchair 30m do N_{dep} ag pointe ar bith feadh Nasc 53. Ní bheidh aon tionchar suntasach dócháil, ag aon scála geografach, ar choillearnach Glárach ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí N_{dep} a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

D'ainneoin an t-achar réasúnta beag de chailliúint na gnáthóige seo, is ionann cailliúint achair ar bith de ghnáthóg Aguisín I tosaíochta agus éifeacht dhiúltach ar stádas caomhantais. Mar sin, beidh tionchar diúltach suntasach dócháil ag an scála geografach idirnáisiúnta mar thoradh ar chailliúint ghnáthóg iarmharach foraoise glárach a bhaineann leis an Tionscadal.

Fraochmhá fhliuch [4010] & Fraochmhánna tirime [4030]

Fraoch siliciúil tirim (HH1) agus Fraoch fliuch (HH3) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Déantar fraochmhá fhliuch agus fraochmhánna tirime a mheasúnú i dteannta a chéile, mar is gnách go ndéanann an dá chineál gnáthóige mósáic chasta lena chéile i limistéir atá buailte ag an Tionscadal. Ó Bhearna go dtí an Bealach (Ch. 0+000 go Ch. 8+300 den N6 GCRR atá beartaithe) caillfear go buan c.4.94ha de ghnáthóga fraochmhá mar thoradh díreach ar oibreacha tógála nó trí éifeachtaí hidrigeolaíocha nó

cáilíochta aeir indíreacha: c.1.76ha de fhraochmhánna Tirime, c.2.72ha de fhraochmhá Fhliuch¹⁰¹, c.0.96ha de mhósáic fraochmhánna tirime/fraochmhánna fliucha, c.0.45ha de fhraochmhá Fhliuch/móinéar *Molinia*/mósáic fraochmhá thirim¹⁰² idir Ch. 2+920 agus Ch. 3+040 (i gcóimheas 82/15/3%, faoi seach).

I gcomhthéacs achar iomlán na gcineálacha sin gnáthóige in Iarscríbhinn I a taifeadadh i Limistéar Staidéir na Scéime, is ionann an t-achar a chailltear agus c.3.0%. Is dócháil, áfach, nach bhfuil sna hachair de ghnáthóg fraochmhá i Limistéar Staidéir na Scéime ach cion d'acmhainn iarbhir áitiúil na gnáthóige fraochmhá¹⁰³. Mar sin, is dócháil go mbeidh an céatadán iarbhir de chailliúint gnáthóige i bhfad níos lú.

Freisin méadóidh an Tionscadal scoilteadh na ngnáthóg fraochmhá; cé go bhfuil na bloic ghnáthóige atá i gceist scartha cheana féin ó na limistéir níos mó agus níos comhtháite ó thuaidh ag Na Foraí Maola, Loch Inse, an Cheapach, Tóin na Brocaí agus an Bealach nach mbeidh buailte.

Is dócháil go mbeidh éifeacht ag meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha le linn tógála agus oibríochta ar na limistéir de fhraochmhá fhliuch feadh an Tionscadail. Beidh ZoI hidrigeolaíoch na tógála sealadach agus níl sé tuartha go mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha aige ann féin. Síneann an Crios Tionchair hidrigeolaíoch oibríochta (i gcomhthéacs éifeachtaí íostarraingthe screamhuisce) thar Theorainn na Measúnachta chun limistéir bhreise de ghnáthóg fraochmhá a chuimsiú. Ní dócháil go mbeidh aon éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar limistéir d'Fhraoch tirim, ach is dócháil go dtriomóidh gnáthóga Fraoigh Fhliuch beagáinín, agus éifeacht laghdaithe ó imeall an bhóthair i gceist. Ós rud é nach féidir éifeachtaí íostarraingt thuairtha an screamhuisce ar riocht an ghnáthóg Fraoigh fhliuch a chainníochtú, táthar ag glacadh le cur chuige réamhchúramach agus talamh slán á dhéanamh de go gcaillfear go buan aon ghnáthóg Fraoigh fhliuch sa ZoI hidrigeolaíoch oibriúcháin. Chun críocha an mheasúnaithe tionchair, déantar talamh slán de freisin gurb amhlaidh i mósáic d'Fhraoch tirim agus d'Fhraoch fliuch gur Fraoch fliuch atá sa ghnáthóg go léir a bhíonn buailte ar an mbealach sin (cur chuige bunaithe ar an gcás ba mheasa toisc nach dócháil go mbeidh Fraoch tirim buailte ag éifeachtaí íostarraingt screamhuisce an oibriúcháin). Is é c.0.94ha achar na gnáthóige fraochmhá fliche féideartha sa chríos seo. Is dócháil go n-athróidh comhdhéanamh an speicis sa mhéid is go mbeidh sé níos cosúla le cineál ghnáthóg Fraoigh thirim. D'fhéadfadh go mbeadh gnáthóga thalamh portaigh sa ZoI hidrigeolaíoch buailte ag athrú ar pH an screamhuisce agus cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun an tionchar sin a sheachaint.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha i limistéir fraoigh d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair ar na cineálacha sin gnáthóige agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe thimpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith.

Fraochmhá thirim

Tá fraochmhá thirim laistigh de 200m d'imeall an bhóthair laistigh de Nasc 53, Nasc 54, Nasc 58, Nasc 59, Nasc 60 agus Nasc 61 den N6 GCRR Beartaithe (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Is é an leibhéal rithábachtach do NH₃ ná >1µg/m³ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). Áirítear leis na limistéir gnáthóige fraochmhá tirime laistigh den Chrios Tionchair:

- Trí ghnáthóg sa Chrios Tionchair 20m ag Nasc 58 idir ~Ch. 4+750 agus 5+100

Tá láithreach brífítí agus léicin neamhchrústula ina critéar atá liostaithe do chomhdhéanamh fásra fraochmhánna tirime (Perrin *et al.*, 2014). Tá comhdhéanamh fásra den chuid is faide siar de na trí limistéar gnáthóige (Ch. Is dócha go mbeidh tionchar ag an N6 GCRR atá beartaithe ar 4+750 den N6 GCRR atá

¹⁰¹ Áirítear leis an c.2.72ha seo de ghnáthóg fraochmhá fliche limistéar c.1.78ha a luíonn laistigh de theorainn na forbartha atá beartaithe agus beidh tionchar díreach orthu sin, agus c.0.94ha breise a luíonn lasmuigh de Theorainn na Measúnachta ach laistigh den Chrios Tionchair hidrigeolaíoch agus cáilíochta aeir.

¹⁰² Laistigh den ghnáthóg c.0.45ha seo ina bhfuil mósáic de fhraochmhá fhliuch/móinéar *Molinia*/fraochmhá thirim áirítear limistéar c.0.43ha a luíonn laistigh de Theorainn na Measúnachta agus beidh tionchar díreach air sin, agus tá c.0.02ha breise a luíonn lasmuigh de Theorainn na Measúnachta ach laistigh den Chrios Tionchair hidrigeolaíoch

¹⁰³ Bunaithe ar athbhreithniú ar an ortafótagrafaíocht atá ar fáil don chearnóg eangaí km M22 (a chlúdaíonn an chuid thiar de Limistéar Staidéir na Scéime), is dócháil go bhfuil c.40km² de ghnáthóga ardtalún ach níl tuairisc ná léarscáiliú déanta orthu. Is cosúil gur mósáicí iad sin de ghnáthóga fraoigh agus portaigh.

beartaithe ó thuaidh) (9.14m²) mar gheall ar an tionchar oibriúcháin ar cháilíocht an aeir trí thiúchan ardaithe NH₃ a chuireann isteach ar láithreach speiceas brífite agus léicin.

Tá an dá ghnáthóg eile suite ó thuaidh (idir Ch. 4+900 agus 4+950 den N6 GCRR atá beartaithe) agus ó dheas (idir Ch. 5+000 agus 5+050) den N6 GCRR atá beartaithe. De réir threoirlínte TII (2022) rinneadh imscrúdú ar an dá ghabhdóir seo trí shonraí múnlaith níos mionsonraithe maidir le cáilíocht an aeir feadh traschriosanna a shíneann amach ó imeall an bhóthair agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair ag na suíomhanna traschriosacha seo. Ag cur san áireamh airde an bhóthair atá beartaithe, agus torthaí an tsamhaltaithe ar cháilíocht an aeir, níl aon Chrios Tionchair do NH₃ >1µg/m³ lastuaidh den N6 GCRR atá beartaithe. Ó dheas, laghdaítear an Crios Tionchair ó 20m go 10m, ag laghdú an Crios Tionchair go dtí Teorainn na Measúnachta.

Seachas an bhlogh is faide siar den fhraochmhá Thirim a chailleadh, níl aon ghnáthóg fraochmhá tirime a thrasnaíonn an Crios Tionchair do NH₃ feadh an N6 GCRR atá beartaithe. Ní bheidh aon tionchar suntasach dócháil, ag aon scála geografach, ar bhrífítí agus léicin a bhaineann leis na gnáthóga fraochmhá tirime atá fágtha ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí NH₃ a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Tá an t-ualach ríthábhachtach N_{dep} do fhraochmhá thirim níos mó ná/comhionann le 7.5kg N/ha/bliain (Aherne *et al.*, 2021; suíomh gréasáin APIS). Áirítear leis na limistéir gnáthóige fraochmhá tirime laistigh den Chrios Tionchair:

- Trí ghnáthóg sa Chrios Tionchair 20m ag Nasc 58 idir Ch. 4+750 agus 5+100 den N6 GCRR atá beartaithe

An limistéar is faide siar de na trí limistéar gnáthóige (Ch. Is dócha go n-athrófar 4+750 den N6 GCRR atá beartaithe ó thuaidh) (9.14m²) mar gheall ar an saibhriú nítrigine ó na dréachtaí N_{dep} ardaithe a mhéid a d'fhéadfadh go gcaillfeadh an ghnáthóg a saintréith gnáthóg in Iarscibhinn I.

Tá an dá ghnáthóg eile suite ó thuaidh (idir Ch. 4+900 agus 4+950) agus ó dheas (idir Ch. 5+000 agus 5+050) den N6 GCRR atá beartaithe. De réir threoirlínte TII (2022) rinneadh imscrúdú ar an dá ghabhdóir seo trí shonraí samhaltaithe cáilíochta aeir níos mionsonraithe feadh traschriosanna a shíneann amach ó imeall an bhóthair atá beartaithe agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair atá beartaithe ag na suíomhanna traschriosacha seo. Ag cur san áireamh airde an N6 GCRR atá beartaithe, agus torthaí an tsamhaltaithe ar cháilíocht an aeir ag na traschriosanna sin, níl aon Chrios Tionchair do NH₃ >7.5 ó thuaidh nó ó dheas den N6 GCRR atá beartaithe.

Seachas an bhlogh is faide siar de fhraochmhá Thirim a chailleadh, ní bheidh tionchar ag saibhriú nítrigine ar aon fhraochmhá thirim lasmuigh de Theorainn na Measúnachta trí dhréachtaí N_{dep} a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Fraochmhá fhlíuch

Tá fraochmhá fhlíuch laistigh de 200m d'imeall an bhóthair laistigh de Nasc 53, Nasc 54, Nasc 58, Nasc 59, Nasc 60 agus Nasc 61 (tagairt Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Is é an leibhéal ríthábhachtach do NH₃ ná >1µg/m³ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). Áirítear le gnáthóg fraochmhá fliche laistigh den Chrios Tionchair:

- Gnáthóg amháin sa Chrios Tionchair 20m ag Nasc 58 idir Ch. 5+050 agus 5+100, ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe
- Gnáthóg amháin sa Chrios Tionchair 20m ag Nasc 59 idir Ch. 2+950 agus 3+050, ag síneadh ó dheas den N6 GCRR atá beartaithe agus lasmuigh de Theorainn na Measúnachta agus ó thuaidh laistigh de Theorainn na Measúnachta, a chuimsíonn cuid de ghnáthóg fraochmhá fliche coinnithe

Cuireann brífítí le comhdhéanamh fásra fraochmhánna Fliucha i dtéarmaí clúdach caonach agus, in éineacht le léicin neamhchrústúla, mar speiceas tascach dearfach (Perrin *et al.*, 2014). Tugann caonach eolas freisin ar struchtúr fásra fraochmhánna Fliucha i dtéarmaí clúdaigh agus comharthaí (Perrin *et al.*, 2014). D'fhéadfadh tionchair an N6 GCRR atá beartaithe ar cháilíocht an aeir difear a dhéanamh do chomhdhéanamh fásra agus ar struchtúr gnáthóg fraochmhá fliche ag Nasc 58 (315.87m²) mar gheall ar thiúchan ardaithe NH₃ a dhéanann difear do phobail brífite agus léicin.

De réir threoirlínte TII (2022) rinneadh imscrúdú ar an gnáthóg fraochmhá Fliche a thrasnaíonn Nasc 59 trí shonraí samhaltaithe níos mionsonraithe ar cháilíocht an aeir feadh traschriosanna a shíneann ó thuaidh agus ó dheas ó imeall an bhóthair agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair atá beartaithe ag na suíomhanna traschriosacha seo. Ag cur san áireamh airde an bhóthair bheartaithe, agus torthaí an tsamhaltaithe ar cháilíocht an aeir, laghdaítear an Crios Tionchair ó thuaidh agus ó dheas ó 20m go 10m, ag laghdú an Crios Tionchair go dtí Teorainn na Measúnachta sa deisceart agus ag seachaint an ghnáthóg fraochmhá Fliche atá coinnithe sa tuaisceart.

Seachas caillteanas na fraochmhá fliche ag Nasc 58, níl aon ghnáthóg fraochmhá Fliche a thrasnaíonn an Crios Tionchair do NH₃ fad an N6 GCRR atá beartaithe. Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchúil, ag aon scála geografach, ar bhríftí agus léicin a bhaineann leis na gnáthóga fraochmhá Fliche atá fágtha ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí NH₃ a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Tá an t-ualach ríthábhachtach N_{dep} do fhraochmhá Fhliuch níos mó ná/comhionann le 5kg N/ha/bliain (Aherne *et al.*, 2021; suíomh gréasáin APIS). Áirítear le limistéir gnáthóige fraochmhá fliche laistigh den Chrios Tionchair:

- Gnáthóg amháin sa Chrios Tionchair 40m ag Nasc 58 idir Ch. 5+050 agus 5+100, ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe
- Trí ghnáthóg sa Chrios Tionchair 50m ag Nasc 59 idir Ch. 2+950 agus 3+800

An ghnáthóg fraochmhá Fliche (315.87m²) i Nasc 58 agus an ghnáthóg fraochmhá Fliche (218.49m²) i Nasc 59, ag Ch. Athrófar comhdhéanamh agus struchtúr fásra 3+500 den N6 GCRR atá beartaithe ó dheas ag an N6 GCRR atá beartaithe, agus an tionchar ar cháilíocht an aeir trí shaibhriú nítrigine trí dhréachtaí N_{dep}.

De réir threoirlínte TII (2022) rinneadh imscrúdú ar an dá ghabhdóir gnáthóige eile i Nasc 59 trí shonraí samhaltaithe níos mionsonraithe ar cháilíocht an aeir feadh traschriosanna a shíneann amach ó imeall an bhóthair atá beartaithe agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair atá beartaithe ag na suíomhanna traschriosacha seo. Ag féachaint d'airde an bhóthair atá beartaithe don ghnáthóg atá ar dhá thaobh Nasc 59 idir Ch. 2+950 agus 3+050:

- Athraíonn an Crios Tionchair ó dheas ó 50m go 20m ag laghdú fairsinge na fraochmhá fliche laistigh den Chrios Tionchair (150.74m²). Athrófar comhdhéanamh fásra agus struchtúr an limistéir seo den fhraochmhá fhliuch trí thionchair screamhuisce agus tionchair cháilíocht an aeir trí shaibhriú nítrigine trí dhréachtaí N_{dep} a théann i bhfeidhm ar an ngnáthóg.
- Ó thuaidh laghdófar an Crios Tionchair go 40m agus fanfaidh sé laistigh de Theorainn na Measúnachta ach cuirfidh sé le saibhriú nítrigine ar chuid den ghnáthóg fraochmhá fhliuch coinnithe.

Beidh tionchar ag dréachtaí N_{dep} ó astuithe tráchtá ar thrí réimse de ghnáthóga fraochmhá Fliche lasmuigh de Theorainn na Measúnachta, iad go léir laistigh den Chrios Tionchair hidrigeolaíochta, agus cuid de ghnáthóg fraochmhá fliche coinnithe laistigh de Theorainn na Measúnachta. Is dócha go mbeidh tionchar ag saibhriú nítrigine ar chomhdhéanamh agus ar struchtúr an fhásra ag na gnáthóga fraochmhá fliche seo.

Ní bheidh tionchar ag tionchair a bhaineann le cáilíocht an aeir ar na gnáthóga fraochmhá fliche atá fágtha lasmuigh de Theorainn na Measúnachta.

D'ainneoin an t-achar réasúnta beag de chailliúint gnáthóige, agus gurb é atá i gceist leis na limistéir a chaillfear ná iliomad paistí beaga leithlisithe de ghnáthóga, ag glacadh leis na tionchair dhóchúla agus na brúnna leanúnacha ar na cineálacha gnáthóige seo go háitiúil, is ionann cailliúint achair ar bith den ghnáthóg seo Agusín I agus éifeacht dhiúltach ar stádas caomhantais. Mar sin, dá gcaillfí gnáthóg fraochmhá fliche agus fraochmhá tirime i ndáil leis an Tionscadal is dóchúil go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach aige sin ar scála geografach náisiúnta.

Féarach cailcreach [6210]

Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Agusín I

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo thart c.0.25ha de ghnáthóg Féaraigh chailcigh: c.0.09ha i gCairéal Leacaigh (Ch. 11+750 den N6 GCRR atá beartaithe), ceithre gheadán beaga idir Ch. 12+000 agus Ch. 12+220 den N6 GCRR atá beartaithe (c.0.16ha san iomlán. I gcomhthéacs achar iomlán an Fhéaraigh

chailcrigh a taifeadh i Limistéar Staidéir na Scéime, is ionann an t-achar a chailltear agus thart ar 0.6%. Is í an ghnáthóg Féaraigh chailcrigh atá buailte ná an cineál neamthosaíochta [6210] agus mar sin, meastar go bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint léi.

Freisin tá roinnt gnáthóg féaraigh Chailcrigh i mósáic in éineacht le pábháil Aolchloiche laistigh de theorainn SAC Loch Coirib agus, i gcomhréir leis an measúnú san NIS nuashonraithe, níl tionchar díreach ag an Tionscadal air (tá sé sin gafa sa straitéis maolaithe agus taispeánta ar Fhíor 8.22.7 mar limistéir ghnáthóige le coimeád).

Paistí beaga d'fhéarach leithlisithe iad na limistéir go léir atá buailte agus mar sin, ní bheidh aon tionchair mhóra ó thaobh scoilte ag an Tionscadal ar an ngnáthóg féaraigh Chailcrigh go háitiúil.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha sa ghnáthóg féaraigh Chailcrigh d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith.

Tá féarach cailcreach laistigh de 200m d'imeall an bhóthair atá beartaithe thart ar Acomhal Chúil Each, agus laistigh de Nasc 50, Nasc 51, Nasc 52 agus Nasc 53 (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Is é an leibhéal rithábhachtach do NH_3 ná $>1\mu\text{g}/\text{m}^3$ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). Níl tailte féaraigh chailcreacha laistigh den Chrios Tionchair ag pointe ar bith feadh Nasc 51, Nasc 52 agus Nasc 53 (110m Crios Tionchair do Nasc 51, 70m Crios Tionchair do Nasc 52 agus 40m Crios Tionchair do Nasc 53) do NH_3 . Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchúil, ag aon scála geografach, ar bhrífítí agus léicin a bhaineann leis na gnáthóga talamh féaraigh cailcreach mar thoradh ar dhréachtaí NH_3 a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Ag Nasc 50, ó dheas ón acomhal in oirthear an Tionscadail:

- Tá trí ghnáthóg féaraigh chailcrigh laistigh de Chrios Tionchair 100m, dhá cheann siar ón acomhal agus ceann eile laisteas den acomhal.

Athrófar tréithe fásra na dtrí ghnáthóg féaraigh chailcrigh seo ag Nasc 58 trí na tionchair fhéideartha ar cháilíocht an aeir trí thiúchan ardaithe NH_3 a dhéanann difear do phobail brífite agus léicin. Tá brífítí liostaithe mar speicis tháscacha dhearfacha (ní speiceas táscach ardcháilíochta iad), mar aon le luibheanna agus féara d'fhéarthailte cailcreacha. Mar sin, ní bheidh tionchar ag cailliúint brífítí ach ar cháilíocht an fhásra ach ní dhéanfaidh sé difear suntasach go leor don ghnáthóg chun stádas na gnáthóige féaraigh chailcrigh a athrú.

Tá an t-ualach rithábhachtach N_{dep} do Fhéarach cailcreach níos mó ná/comhionann le 10kg N/ha/bliain (Aherne et al., 2021; suíomh Gréasáin APIS). Níl tailte féaraigh chailcreacha laistigh den Chrios Tionchair ag pointe ar bith feadh Nasc 51, Nasc 52 agus Nasc 53 (30m Crios Tionchair do Nasc 50 agus Nasc 53, 40m Crios Tionchair do Nasc 51 agus Nasc 52) do N_{dep} . Ní bheidh aon tionchar suntasach dóchúil, ag aon scála geografach, ar fhéarthailte cailcreach feadh na Nasc seo mar thoradh ar dhréachtaí N_{dep} a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

D'ainneoin an t-achar réasúnta beag de chailliúint gnáthóige, agus gurb é atá i gceist leis na limistéir a chaillfear ná iliomad paistí beaga leithlisithe de ghnáthóga, is ionann cailliúint achair ar bith den ghnáthóg Aguisín I agus éifeacht dhiúltach ar stádas caomhantais. Mar sin, dá gcaillfí gnáthóg neamthosaíochta féaraigh Chailcrigh i ndáil leis an Tionscadal is dóchúil go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar an scála geografach náisiúnta.

Móinéar *Molinia* [6410]

Féarach fliuch(GS4) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Caillfear c.1.03ha de ghnáthóg móinéir *Molinia* go buan mar thoradh ar an Tionscadal: limistéar c.0.09ha ag Na Foráí Maola (Ch. 0+900 den N6 GCRR atá beartaithe) agus c.0.93ha ag an taobh theas de choimpléasc bogaigh Loch an Dúlaigh (Ch. 12+250 go Ch. 12+400 den N6 GCRR atá beartaithe). Caillfear limistéar breise de c.0.43ha de ghnáthóg móinéir *Molinia* a tharlaíonn i mósáic le gnáthóga fraochmhá fliche agus fraochmhá tirime ag an mBaile Ard Thiar (Ch. 2+900 go Ch. 3+050 den N6 GCRR atá beartaithe).

I gcomhthéacs achar iomlán na gnáthóige móinéar *Molinia* a taifeadadh i Limistéar Staidéir na Scéime, is ionann an t-achar a chailltear agus thart ar 6%. Mar a tugadh faoi deara thuas, áfach, i gcás na ngnáthóg fraochmhá, mar gheall ar fhairsinge na gnáthóige ardtalún nach bhfuil suirbhéireacht déanta uirthi ó thuaidh ó Limistéar Staidéir na Scéime, is dócháil gur rómheastachán é an céatadán sin de chailliúint na gnáthóige móinéir *Molinia* go háitiúil.

Is paiste leithlisithe é an móinéar *Molinia* ag Na Foráí Maola agus níl aon cheangal aige le láithreáin ghnáthóige leathnádúrtha eile ar an dTionscadail — is í an chúis is mó leis sin ná an líonra reatha de bhóithre áitiúla agus forbairt chónaitheach. Mar sin, ní dócha go dtarlóidh scoilteadh gnáthóige. Tá an móinéar *Molinia* atá buailte ag an gceann is faide ó dheas den choimpléasc bogaigh ar éiceachóras bogaigh leithlisithe é ann féin. Mar sin, ní dócha go mbeidh éifeacht ag scoilteadh gnáthóige ar an ngnáthóg ná ar an gcoimpléasc bogaigh ina iomlán.

Is dócháil go mbeidh éifeacht ag meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar an gcóras hidrigeolaíoch reatha le linn oibríochta ar na limistéir de mhóinéar *Molinia* feadh an Tionscadail. Síneann an Crios Tionchair hidrigeolaíoch oibríochta (i gcomhthéacs éifeachtaí íostarraingthe screamhuisce) thar Theorainn na Measúnachta chun dhá limistéar bheaga bhreise de ghnáthóg móinéir *Molinia* a bheidh le cailleadh a chuimsiú. Is dócháil go dtriomóidh an ghnáthóg seo beagáinín, agus éifeacht laghdaithe ó imeall an bhóthair atá beartaithe. Ós rud é nach féidir éifeachtaí íostarraingt thuartha an screamhuisce ar riocht an ghnáthóg mhóinéar *Molinia* a chainníochtú, táthar ag glacadh le cur chuige réamhchúramach agus talamh slán á dhéanamh de go gcaillfear go buan aon ghnáthóg mhóinéar *Molinia* sa Chrios Tionchair hidrigeolaíoch oibríúcháin. Mar atá i gcás mósáicí gnáthóige fraochmhá a thuairiscítear thuas, chun críocha na measúnachta tionchair, glactar leis freisin, i mósáic de mhóinéar *Molinia*, fraochmhá thirim agus fraochmhá fhliuch, gurb iad móinéar *Molinia* agus fraochmhá fhliuch na gnáthóga go léir a mbíonn tionchar orthu ar an mbealach seo (cur chuige is measa mar nach dócha go mbeidh tionchar ag éifeachtaí íostarraingthe screamhuisce oibríochtúil ar fhraochmhá thirim). Is é an t-achar de ghnáthóg fhéideartha mhóinéar *Molinia* sa chrios seo ná c.0.03ha.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha sa ghnáthóg mhóinéar *Molinia* d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith.

Tá móinéar *Molinia* laistigh de 200m d'imeall an bhóthair atá beartaithe feadh Nasc 52, ar an taobh thuaidh den N6 GCRR atá beartaithe (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Is é an leibhéal rithábhachtach do NH_3 ná $>1\mu\text{g}/\text{m}^3$ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). Áirítear leis an móinéar *Molinia* laistigh den Chrios Tionchair:

- Gnáthóg amháin sa Chrios Tionchair 70m ag Nasc 52 idir Ch. 12+150 agus 12+400

Tá an Crios Tionchair laistigh de Theorainn na Measúnachta agus trasnaíonn sé cuid de ghnáthóg mhóinéar *Molinia* atá coinnithe.

De réir threoirlínte TII (2022), rinneadh imscrúdú ar an ngabhdóir gnáthóige seo trí shonraí samhaltaithe cáilíochta aeir mionsonraithe feadh traschreasa a shíneann amach ó imeall an bhóthair atá beartaithe agus airde an bhóthair atá beartaithe ag an suíomh seo á cur san áireamh. Ag cur san áireamh airde an bhóthair bheartaithe, agus torthaí an tsamhaltaithe ar cháilíocht an aeir, laghdaítear an Crios Tionchair le haghaidh $\text{NH}_3 >1\mu\text{g}/\text{m}^3$ ó 70m go 20m rud a fhágann nach n-áirítear an ghnáthóg móinéir *Molinia* atá coinnithe laistigh de Theorainn na Measúnachta. Ní bheidh aon tionchar suntasach dócháil, ag aon scála geografach, ar bhrífítí agus léicin a bhaineann leis an móinéar *Molinia* ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí NH_3 a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

Tá an t-ualach rithábhachtach N_{dep} do mhóinéar *Molinia* níos mó ná/comhionann le 10kg N/ha/bliain (Aherne et al., 2021; suíomh gréasáin APIS). Ní thagann móinéar *Molinia* laistigh den Chrios Tionchair 40m do N_{dep} ag pointe ar bith feadh Nasc 52 den N6 GCRR atá beartaithe. Ní bheidh aon tionchar suntasach dócháil, ag aon scála geografach, ar mhóinéar *Molinia* ar fud an Tionscadail mar thoradh ar dhréachtaí N_{dep} a bhaineann le hoibriú an Tionscadail.

D'ainneoin an achair réasúnta beag de chailliúint gnáthóige, is ionann cailliúint achair ar bith de ghnáthóg Aguisín I agus éifeacht dhiúltach ar stádas caomhantais. Mar sin, dá gcaillfí gnáthóg mhóinéar *Molinia* i ndáil leis an Tionscadal is dócháil go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar an scála geografach náisiúnta.

Cosán aolchloiche [*8240]

Carraig chailcreach nochta (ER2) coillearnach darach-fuinseoige (WN2) agus Scrobarnach (WS1) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Tá c.2.76ha de ghnáthóg pábhála aolchloiche laistigh de Theorainn na Measúnachta. Cuimsíonn an figiúr sin c.0.03ha de mhósáic pábhála Aolchloiche/Féaraigh Chailcraig os cionn Tollán Leacaigh. As an c.2.76ha sin, tá thart ar c.2.31ha lasmuigh de theorainn SAC Loch Coirib. Tá an chuid eile laistigh de theorainn SAC Loch Coirib agus, i gcomhréir leis an measúnú sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe, níl tionchar díreach ná indíreach ag an Tionscadal air (tá sé sin gafa sa straitéis maolaithe agus taispeánta ar Fhíoracha 8.38.7 go 8.38.8 mar limistéir ghnáthóige le coimeád).

Mar sin, d'fhéadfadh an Tionscadal dul i bhfeidhm ar c.2.31ha de ghnáthóg pábhála Aolchloiche atá laistigh de Theorainn na Measúnachta, agus lasmuigh de SAC Loch Coirib. I gcomhthéacs achar iomlán na gnáthóige pábhála Aolchloiche a taifeadadh i limistéar staidéir na scéime (c.187.90ha), is ionann an t-achar a chailltear agus c.1.5%. Rinneadh limistéir eile de ghnáthóg chosán Aolchloiche, lasmuigh den limistéar atá clúdaithe ag na suirbhéanna gnáthóige, a léarscáiliú go háitiúil ó thuaidh ó Shráidbhaile Mhionlaigh in aice le Cúl an Oileáin agus Cairéal Ghort an Chalaigh (Natura, 2005) a chlúdaíonn achar de c.22ha. Nuair a chuirtear sin san áireamh déantar an caillteanas céatadánach a laghdú beagáinín go c.1.3%.

I ndearadh an Tionscadail tógar san áireamh struchtúr tóchair a chlúdóidh níos má ná c.0.04ha de phábháil Aolchloiche nochta (LPE) ag Ch. 10+030. Déanfar cinnte leis sin nach mbainfear go buan an limistéar seo de chosán Aolchloiche, go gcoimeádfar struchtúr nádúrtha clinte agus gríge an chosáin, agus nach mbeidh éifeacht aige ar a achar, ná raon ar scála geografach ar bith. Mar sin féin, is dócháil go mbeidh gá le roinnt fásra a bhaint chun tógáil an tóchair a éascú agus is dócháil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí scáthaithe an struchtúir dá bharr sin (c.4.5m in airde agus c.30m ar leithead, os cionn thart ar 68% den phaiste sin gnáthóige) ar fhairsinge agus chomhdhéanamh speicis an chlúdach fásra faoi bhun an struchtúir, rud a laghdóidh cáilíocht na gnáthóige cosáin Aolchloiche a bheidh fágtha. I gcomhthéacs achar iomlán na gnáthóige pábhála Aolchloiche atá ann go háitiúil, áfach, (c.209.9ha, a bhfuil an limistéar atá faoi bhun an tóchair i bpáirt comhionann le <0.02%), is fearr go mbeadh tionchar ar achar beag den saghas sin seachas an limistéar iomlán a chailliúint agus laghdaítear méid an tionchair a bheadh ag an Tionscadal ar an gcineál sin gnáthóige.

Téann Tarbhealach Mhionlaigh os cionn c.0.97ha de ghnáthóg pábhála Aolchloiche idir Ch. 10+100 agus Ch. 10+475 den N6 GCRR atá beartaithe; agus nuair a thógtar é is cosúil go mbeidh tionchar aige ar na gnáthóga faoi mar gheall ar bhaint fásra agus an láithreán á ghlanadh, cailliúint gnáthóige, agus scáthú ón struchtúr tarbhealaigh le linn oibríochta. I measc na limistéar gnáthóige atá buailte tá c.0.22ha de phábháil Aolchloiche faoi chrainn (LPW) siar ón mBóthar Nua (Ch. 10+100 den N6 GCRR atá beartaithe) agus, idir an Bóthar Nua agus an Seanbhóthar (Ch. 10+130 go Ch. 10+475 den N6 GCRR atá beartaithe), c.0.07ha de LPE agus c.0.67ha de LPW. Tríd an mhodheolaíocht tógála a bhfuil cur síos uirthi sa tuarascáil faoi na féidearthachtaí tógála in Aguisín A.7.2, cinnteofar nach mbeidh i dtionchair na tógála ach ina dtionchair sealadacha le haghaidh an chuid is mó den limistéar seo mar gheall ar an gcóras um chosaint pábhála aolchloiche a úsáidfear. Má úsáidtear an córas cosanta sin cuirfear cosc ar fhásra ar bith faoina bhun fad is a bheidh tógáil ar siúl. Cé gur dócháil go dtarlóidh athchoilíniú ar roinnt fásra nuair a bhainfear an córas sealadach cosanta, cuirfear bac air sin ag éifeachtaí scáthaithe an struchtúir tarbhealaigh agus ní dócháil go dtiocfaidh comhdhéanamh reatha an speicis ar ais go hiomlán. Is ionann an t-achar de chosán Aolchloiche a chailltear go buan mar gheall ar na piaraí tacaíochta agus c.0.05ha. Cé go laghdóidh an tarbhealach cáilíocht an ghnáthóg chosán Aolchloiche a bheidh fágtha, mar atá thuas, tá an t-achar a bheidh buailte réasúnta beag i gcomhthéacs acmhainn áitiúil na gnáthóige (c.0.5%) agus má choimeádtar an ghnáthóg pábhála Aolchloiche seachas í a chailliúint go buan, laghdófar méid an tionchair a bheidh ag an Tionscadal ar an gcineál sin gnáthóige.

Tá na limistéir phábhála Aolchloiche eile laistigh de Theorainn na Measúnachta, ach atá lasmuigh de SAC Loch Coirib comhionann le limistéar iomlán de c. 1.3ha. Taifeadadh 0.67ha den ghnáthóg seo ar gach taobh de Tharbhealach Mhionlaigh (Ch. 9+825 go Ch. 10+150 agus Ch. 10+500 go Ch. 10+600 den N6 GCRR atá beartaithe). Taifeadadh 0.62ha breise den ghnáthóg seo ag Dabhach Uisce Idir Ch. 15+900 agus Ch. 16+250

den N6 GCRR atá beartaithe, agus an chuid eile den limistéar taifeadta timpeall ar Chairéal Leacaigh (Ag Ch. 11+100 agus Ch. 11+500 den N6 GCRR atá beartaithe). Is dócháil go mbeidh cailliúint na limistéir sin ina bhfuil gnáthóg chosán Aolchloiche nó dochar mór dóibh mar thoradh ar oibreacha tógála.

Freisin tá c.0.44ha de phábháil Aolchloiche agus d'fhéarach Cailcreach laistigh de SAC Loch Coirib atá os cionn Thollán Leacaigh mar atá beartaithe. Cé nach mbeidh an limistéar sin gnáthóige buailte go díreach ag an Tionscadal, má dhéantar tollánú faoina bhun cuirtear sláinte struchtúir an dromchla thuas i mbaol agus mar sin, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht aige ar na gnáthóga sin in Iarscríbhinn I. Déantar é sin a mheasúnú a thuilleadh sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe.

Tá limistéar beag breise (c.0.01ha) de phábháil aolchloiche coillteach agus mósáic gnáthóige pábhála aolchloiche/féaraigh chailcreach le fáil laistigh de SAC Loch Coirib. idir Ch. 9+950 agus Ch. 10+025 den N6 GCRR atá beartaithe.

Ó thaobh scoilteadh gnáthóige, is é an t-aon limistéar amháin de phábháil Aolchloiche lasmuigh de SAC Loch Coirib a bheidh déoinnte ag an Tionscadal ná an limistéar faoi Tharbhealach Mhionlaigh. Ós rud é go mbeidh an struchtúr sin go léir ardaithe ar phiaraí (idir Ch. 10+100 go Ch. 10+425) den N6 GCRR atá beartaithe, agus go bhfuil limistéir mhóra den chineál sin gnáthóige ar cheachtar taobh, ní bheidh aon tionchair mhóra ó thaobh scoilte ag an Tionscadal ar ghnáthóg pábhála Aolchloiche go háitiúil.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha i limistéir ina bhfuil gnáthóga chosán Aolchloiche d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair ar na cineálacha sin gnáthóige agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe thimpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith. Tá pábháil aolchloiche laistigh de 200m d'imeall an bhóthair atá beartaithe thart ar Acomhal Chúil Each, agus laistigh de Nasc 50, Nasc 51, Nasc 52 agus Nasc 53 (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15). Tá an measúnú ar phábháil aolchloiche laistigh de SAC Loch Coirib mionsonraithe sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus tá na torthaí achoimre san áireamh i gCuid 8.5.4.1 den TMTT nuashonraithe seo. Ní dhéantar measúnú thíos ach ar ghnáthóga pábhála aolchloiche lasmuigh de SAC Loch Coirib.

Is é an leibhéal ríthábhachtach do NH_3 ná $>1\mu\text{g}/\text{m}^3$ do brífítí agus léicin (IAQM, 2020). I measc na ngnáthóg pábhála aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair tá:

- Limistéar amháin de phábháil aolchloiche sa Chrios Tionchair 100m ag Nasc 50 soir ó Ch. 17+500 den N6 GCRR atá beartaithe
- Trí limistéar pábhála aolchloiche sa Chrios Tionchair 100m ag an acomhal ó dheas de Nasc 50
- Limistéar amháin de phábháil aolchloiche sa Chrios Tionchair 110m ag Nasc 51 idir Ch. 16+150 agus 16+200 den N6 GCRR atá beartaithe soir
- Trí limistéar pábhála aolchloiche coinnithe laistigh de Theorainn na Measúnachta, laistigh den Chrios Tionchair 110m ag Nasc 51 idir Ch. 16+100 agus 16+250 den N6 GCRR atá beartaithe siar
- Ceithre limistéar pábhála aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair 70m ag Nasc 52 idir Ch. 13+200 agus 13+550:
 - De réir threoirilínte cáilíochta aeir TII (2022) rinneadh imscrúdú ar na trí limistéar pábhála aolchloiche i Nasc 52 trí shonraí samhaltaithe níos mionsonraithe ar cháilíocht an aeir feadh traschriosanna a shíneann amach ó imeall an bhóthair atá beartaithe agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair atá beartaithe ag na suíomhanna traschriosacha seo. Agus doimhneacht an bhóthair á cur san áireamh, agus torthaí na dtraschriosanna cáilíochta aeir samhaltaithe, imíonn an Chrios Tionchair ag Ch. 13+550 (baintear limistéar amháin de phábháil aolchloiche as an gCrios Tionchair), agus déantar an Chrios Tionchair ag thart ar Ch. 13 +300 a laghdú go 60m (baintear dhá limistéar de phábháil aolchloiche as an gCrios Tionchair), rud a fhágann ach limistéar amháin de phábháil aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair ag Nasc 52 (idir Ch. 13+250 agus 13+300 den N6 GCRR atá beartaithe).
- Trasnaíonn aon limistéar déag de phábháil aolchloiche an Chrios Tionchair 40m i Nasc 53 idir Ch. 9+850 agus 10+550 den N6 GCRR atá beartaithe

- Trasnaíonn dhá limistéar de phábháil aolchloiche an Chrios Tionchair 40m i Nasc 53 in aice le tairseach thiar thollán Leacaigh (gar do Ch. 11+050 agus idir Ch. 11+100 agus 11+200 den N6 GCRR atá beartaithe ó dheas):
 - De réir threoirlínte cáilíochta aeir TII (2022) rinneadh imscrúdú ar an dá limistéar pábhála aolchloiche dheireanacha i Nasc 53 trí shonraí samhaltaithe níos mionsonraithe ar cháilíocht an aeir feadh traschriosanna a shíneann amach ó imeall an bhóthair atá beartaithe agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair atá beartaithe ag na suíomhanna traschriosacha seo. Ag cur san áireamh doimhneacht an bhóthair atá beartaithe, agus torthaí an tsamhaltaithe ar cháilíocht an aeir, níl aon Chrios Tionchair do $\text{NH}_3 > 1\mu\text{g}/\text{m}^3$ agus ní bheidh tionchar ag dréachtaí NH_3 ón Tionscadal ar an dá aonad gnáthóige seo.

Ní bheidh tionchar ag dréachtaí NH_3 ar mhéid ná ar dháileadh na gnáthóige atá bunaithe ar an tsubstáit aolchloiche. D'fhéadfadh tionchar a bheith ar cháilíocht na gnáthóige trí shuibhreas speiceas (brífítí agus léicin, ach go sonrach brífítí atá liostaithe mar tháscairí ar shainiúlacht áitiúil) laistigh de na limistéir pábhála aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair, ach ní chuirfear isteach ar chomhdhéanamh na speiceas laistigh de ghnáthóga iomlána na pábhála aolchloiche i dtéarmaí speiceas brífíte agus léicin a fhanfaidh lasmuigh den Chrios Tionchair. D'fhéadfadh athruithe an-áitiúla ar cháilíocht gnáthóige a bheith mar thoradh ar dhréachtaí NH_3 a bhaineann le hoibríocht an Tionscadail trí shuibhreas speiceas brífíte agus léicin, sna limistéir Aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair amháin agus níl aon riosca ann do chaomhnú na ngnáthóg pábhála aolchloiche atá fágtha ar fud an Tionscadail.

Tá an t-ualach ríthábhachtach N_{dep} do phábháil aolchloiche níos mó ná/comhionann le 7.5kg N/ha/bliain (Aherne *et al.*, 2021; suíomh Gréasáin APIS). I measc na ngnáthóg pábhála aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair tá:

- Dhá limistéar pábhála aolchloiche sa Chrios Tionchair 70m ag an aomhal ó dheas de Nasc 50
- Limistéar amháin de phábháil aolchloiche sa Chrios Tionchair 80m ag Nasc 51 idir Ch. 16+150 agus 16+200 den N6 GCRR atá beartaithe soir
- Trí limistéar pábhála aolchloiche coinnithe laistigh de Theorainn na Measúnachta, laistigh den Chrios Tionchair 80m ag Nasc 51 idir Ch. 16+100 agus 16+250 den N6 GCRR atá beartaithe siar
- Dhá limistéar pábhála aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair 60m ag Nasc 52 idir Ch. 13+250 agus 13+550 den N6 GCRR atá beartaithe:
 - De réir threoirlínte cáilíochta aeir TII (2022) rinneadh imscrúdú ar na trí limistéar pábhála aolchloiche i Nasc 52 trí mhonatóireacht mhionsonraithe ar cháilíocht an aeir feadh traschriosanna a shíneann amach ó imeall an bhóthair atá beartaithe agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair atá beartaithe ag na suíomhanna traschriosacha seo. Agus doimhneacht an bhóthair á cur san áireamh, agus torthaí shamhaltú cáilíochta an aeir samhaltaithe, imíonn an Chrios Tionchair ag Ch. 13+550 (baintear limistéar amháin den phábháil aolchloiche as an gCrios Tionchair), agus déantar an Chrios Tionchair ag Ch. 13 +300 a laghdú go 50m (ag laghdú méid an phábhála aolchloiche atá fágtha laistigh den Chrios Tionchair ag Nasc 52 (idir Ch. 13+250 agus 13+300 den N6 GCRR atá beartaithe).
- Trasnaíonn aon limistéar déag de phábháil aolchloiche an Chrios Tionchair 40m i Nasc 53 idir Ch. 9+850 agus 10+550
- Trasnaíonn dhá limistéar de phábháil aolchloiche an Chrios Tionchair 40m i Nasc 53 in aice le tairseach thiar thollán Leacaigh (gar do Ch. 11+050 agus idir Ch. 11+100 agus 11+200 den N6 GCRR atá beartaithe ó dheas).
 - De réir threoirlínte cáilíochta aeir TII (2022) rinneadh imscrúdú ar an dá limistéar pábhála aolchloiche dheireanacha i Nasc 53 trí shonraí samhaltaithe níos mionsonraithe ar cháilíocht an aeir feadh traschriosanna a shíneann amach ó imeall an bhóthair agus aird á tabhairt ar na harduithe bóthair ag na suíomhanna traschriosacha seo. Agus doimhneacht an bhóthair atá beartaithe, agus torthaí shamhaltú cháilíocht an aeir á gcur san áireamh, laghdaítear an Chrios Tionchair do N_{dep} go 20m nó níos lú agus baintear an dá limistéar pábhála aolchloiche as an gCrios Tionchair.

Ní bheidh tionchar ag dréachtaí N_{dep} ar mhéid ná ar dháileadh na gnáthóige atá bunaithe ar an tsubstráit aolchloiche. D'fhéadfadh tionchar a bheith ag saibhriú nítrigine ar cháilíocht na gnáthóige ó thaobh saibhreas agus comhdhéanamh speiceas de laistigh de na limistéir pábhála aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair, ach ní bheidh comhdhéanamh na speiceas sna gnáthóga pábhála aolchloiche foriomlána i mbaol lasmuigh den Chrios Tionchair. D'fhéadfadh athruithe an-áitiúla ar cháilíocht gnáthóige a bheith mar thoradh ar dhréachtaí N_{dep} a bhaineann le hoibriú an Tionscadail trí chomhdhéanamh speiceas, sna limistéir Aolchloiche laistigh den Chrios Tionchair amháin agus níl aon riosca ann do chaomhnú na ngnáthóg pábhála aolchloiche atá fágtha ar fud an Tionscadail.

D'ainneoin an achair réasúnta beag de ghnáthóg atá buailte ag an Tionscadal i gcomhthéacs na hacmhainne áitiúla, ag cur san áireamh na héifeachtaí dóchúlacha agus na brúnna leanúnacha ar ghnáthóg pábhála aolchloiche, is ionann cailliúint achair ar bith de ghnáthóg in Iarscríbhinn I agus éifeacht dhiúltach ar stádas caomhantais. Mar sin, dá gcaillfí gnáthóg pábhála Aolchloiche i ndáil leis an Tionscadal is dóchúil go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar an scála geografach náisiúnta.

Lochanna uisce chrua [3140]

Lochanna aolchloiche/marla (FL3) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Tá an coimpléasc de lochanna uisce chrua ag na lochanna Chúil Each laistigh de SAC Loch Coirib agus déantar iad a mheasúnú sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe. Níl aon tionchair dhíreacha ar an gcineál sin gnáthóige in SAC Loch Coirib i gceist. Is féidir leis an Tionscadal tionchar a imirt ar na córais screamhuisce agus uisce dromchla a thacaíonn leis an ngnáthóg uisce chrua in SAC Loch Coirib.

Cé nach bhfuil aon tionchair dhíreacha ar Loch an Dúlaigh i gceist, d'fhéadfadh rith chun srutha ón Tionscadal le linn tógála dul i bhfeidhm ar cháilíocht an uisce dromchla. Tá Loch an Dúlaigh ar ghrádán suas ón Tionscadal, ó thaobh shreabhadh screamhuisce, agus mar sin níl aon seans go mbainfeadh tionchair screamhuisce leis an loch féin.

Mar chineál ghnáthóg Aguisín I, má tharlaíonn éifeachtaí diúltacha do stádas cháilíocht uisce Loch an Dúlaigh d'fhéadfadh go dtiocfadh meath ar an ngnáthóg loch Uisce chrua agus is dóchúil go mbeadh éifeacht iarmharach mhór aige sin, ar scála geografach náisiúnta.

Eanach alcaileach [7230]

Eanach agus riasc shaibhir (PF1) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I

Tá an t-eanach alcaileach ar Abhainn na Gaillimhe agus a bhaineann le Lochanna Chúil Each laistigh de SAC Loch Coirib agus déantar iad a mheasúnú sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe, níl aon tionchair dhíreacha ar an gcineál sin gnáthóige in SAC Loch Coirib i gceist. Is féidir leis an Tionscadal tionchar a imirt ar na córais screamhuisce atá ann cheana féin agus do cháilíocht an uisce dromchla (le linn na tógála in éagmais bearta maolaithe) a thacaíonn le gnáthóga bogaigh in SAC Loch Coirib.

Cé nach bhfuil aon tionchair dhíreacha ar Loch an Dúlaigh i gceist, d'fhéadfadh rith chun sruth ón Tionscadal le linn tógála dul i bhfeidhm ar cháilíocht screamhuisce agus ar an ngnáthóg Eanaigh alcaileigh a ghabhann leis an gcoimpléasc bogaigh ansin. Tá Loch an Dúlaigh ar ghrádán suas ón Tionscadal, ó thaobh shreabhadh screamhuisce, agus mar sin níl aon seans go mbainfeadh tionchair screamhuisce leis na limistéir sin den choimpléasc bogaigh a thacaíonn le gnáthóg eanaigh Alcaileigh.

Mar chineál ghnáthóg Aguisín I, má tharlaíonn éifeachtaí diúltacha do stádas cháilíocht uisce Loch an Dúlaigh d'fhéadfadh go dtiocfadh meath ar an ngnáthóg loch Uisce chrua agus is dóchúil go mbeadh éifeacht iarmharach mhór aige sin, ar scála geografach náisiúnta.

Luibh ard hidrifiliúil [6430]

Seascainn giolcaigh agus cíbe móire (FS1), Seascainn Luibhe Airde (FS2) agus Riasc (GM1) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I.

Tá an luibh ard Hidrifiliúil ar Abhainn na Gaillimhe agus a bhaineann le Lochanna Chúil Each laistigh de SAC Loch Coirib agus déantar iad a mheasúnú sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe. Níl aon tionchair dhíreacha ar an gcineál sin gnáthóige in SAC Loch Coirib i gceist. Is féidir leis an Tionscadal tionchar a

imirt ar cháilíocht screamhuisce agus uisce dromchla araon a thacaíonn le gnáthóga bogaigh, a bhfuil ina measc gnáthóg luibhe airde Hidrifiliúla, in SAC Loch Coirib.

Tá luibh ard Hidrifiliúil laistigh de 200m d'imeall an bhóthair laistigh de Nasc 53 den N6 GCRR atá beartaithe ó dheas.

Tá an dá limistéar gnáthóige níos mó ná 110m ó imeall an bhóthair ag Nasc 53 agus lasmuigh den Chrios Tionchair $\text{NH}_3 > 1\mu\text{g}/\text{m}^3$ 40m do Nasc 53 agus an Crios Tionchair ualaigh chriticiúil 30m do N_{dep} atá níos mó ná/cothrom le 10kg N/ha/bl agus ní bheidh tionchar ag astaíochtaí ó oibriú an Tionscadail orthu.

Eanach *Cladium* [*7210]

Seascainn giolcaigh agus cíbe móire (FS1), Seascainn Luibhe Airde (FS2) agus Riasc (PF1) a chomhfhreagraíonn don chineál sin ghnáthóg Aguisín I.

Tá an t-eanach *Cladium* ar Abhainn na Gaillimhe agus a bhaineann le Lochanna Chúil Each laistigh de SAC Loch Coirib agus déantar iad a mheasúnú sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe. Níl aon tionchair dhíreacha ar an gcineál sin gnáthóige in SAC Loch Coirib i gceist. Is féidir leis an Tionscadal tionchar a imirt ar cháilíocht screamhuisce agus uisce dromchla a thacaíonn le gnáthóga bogaigh in SAC Loch Coirib.

Cé nach bhfuil aon tionchair dhíreacha ar an gcineál gnáthóige seo ag Loch an Dúlaigh i gceist, d'fhéadfadh rith chun sruth ón Tionscadal le linn tógála dul i bhfeidhm ar cháilíocht screamhuisce agus ar an ngnáthóg Eanaigh *Cladium* a ghabhann leis an gcoimpléasc bogaigh ansin. Tá Loch an Dúlaigh ar ghrádán suas ón Tionscadal, ó thaobh shreabhadh screamhuisce, agus mar sin níl aon seans go mbainfeadh tionchair screamhuisce leis na limistéir sin den choimpléasc bogaigh a thacaíonn le gnáthóg eanaigh Alcailigh.

Mar chineál ghnáthóg Aguisín I tosaíochta, má tharlaíonn éifeachtaí diúltacha do stádas cháilíocht uisce Loch an Dúlaigh d'fhéadfadh go dtiocfadh meath ar an ngnáthóg eanaigh *Cladium* agus is dóchúil go mbeadh éifeacht iarmharach mhór aige sin, ar scála geografach náisiúnta.

Tá Eanach *Cladium* le fáil laistigh de 200m ó imeall an bhóthair atá beartaithe feadh Nasc 52 agus Nasc 53 de thaobhanna thuaidh agus theas an N6 GCRR atá beartaithe, faoi seach (féach Fíoracha 16.1.01 go 16.1.15).

Ag breis agus 100m ó imeall an bhóthair atá beartaithe ag Nasc 52 tá sé i bhfad lasmuigh den Chrios Tionchair $\text{NH}_3 > 1\mu\text{g}/\text{m}^3$ 70m do Nasc 52 agus an t-ualach rithábhachtach Crios Tionchair 20m do N_{dep} atá níos mó ná/cothrom le 15kg N/ha/bl agus ní bheidh tionchar ag astaíochtaí ó oibriú an Tionscadail orthu.

Ag breis agus 140m ó imeall an bhóthair atá beartaithe ag Nasc 53 tá sé i bhfad lasmuigh den Chrios Tionchair $\text{NH}_3 > 1\mu\text{g}/\text{m}^3$ 40m do Nasc 53 agus an t-ualach rithábhachtach Crios Tionchair 10m do N_{dep} atá níos mó ná/cothrom le 15kg N/ha/bl agus ní bheidh tionchar ag astaíochtaí ó oibriú an Tionscadail orthu.

Móinéir féir thirime[6510]

Tá móinéar féir iargúlta laistigh de 200m d'imeall an bhóthair atá beartaithe laistigh de Nasc 52 den N6 GCRR atá beartaithe ó thuaidh. Ag breis agus 190m ó imeall an bhóthair tá sé lasmuigh den Chrios Tionchair $\text{NH}_3 > 1\mu\text{g}/\text{m}^3$ 70m do Nasc 52 agus an t-ualach rithábhachtach Crios Tionchair 40m do N_{dep} atá níos mó ná/cothrom le 10kg N/ha/bl agus ní bheidh tionchar ag astaíochtaí ó oibriú an Tionscadail orthu.

Lochanna méiseatrófacha agus (FL4) Lochanna eotrófacha (FL5)

Tá na lochanna sin ina gcuid den choimpléasc mór bogaigh a ghabhann le Loch an Dúlaigh. Cé nach bhfuil aon tionchair dhíreacha ar an loch eotrófach atá laistigh den Tionscadal, d'fhéadfadh rith chun srutha ón Tionscadal le linn tógála dul i bhfeidhm ar cháilíocht na ngnáthóg locha sin i mBaile an Dúlaigh. Ar an gcaoi chéanna, d'fhéadfadh go mbeadh an córas screamhuisce buailte ag oibreacha laistigh den chion sin den loch eotrófach atá laistigh den Tionscadal agus den Chrios Tionchair hidrigeolaíoch.

Má tharlaíonn éifeachtaí diúltacha ar cháilíocht gnáthóige na lochanna sin d'fhéadfadh go dtarlódh éifeacht mhór iarmharach ar scála geografach an chontae.

Toibreacha cailcreacha (FP1)

Rinneadh 29 fuarán Cailcreach a thaifeadadh i gCairéal Leacaigh nár chomhfhreagair don ghnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I Fuaráin chlochraithe. Astu siúd, caillfear 18 mar thoradh ar oibreacha tógála, cóngarach don bhealach isteach soir chuig Tollán Leacaigh agus ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe idir Ch. 11+700 agus Ch. 11+750. Coinneofar gach gné eile de na fuaráin a bhaineann le haghaidheanna Chairéal Leacaigh mar chuid de na hoibreacha, lena n-áirítear dhá fhuarán chlochraithe de cháilíocht Iarscríbhinne agus 11 fhuarán chailcreacha. Coinneofar formhór na bhfuarán laistigh de Chairéal Leacaigh mar chuid den Tionscadal, agus mar thoradh ar chailliúint 18 ngné fuarán chailcreach neamh-iarscríbhinn, is dócha go mbeidh drochthionchar suntasach ag baint leis ar an scála geografach áitiúil.

Seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1)

Maidir le cailliúint achair réasúnta beag (c.0.12ha) de ghnáthóg atá coitianta sa cheantar áitiúil, a thacaíonn le gnáthspeicis sa chineál gnáthóige sin (*Phragmites australis* corcach ghiolcaí), ní dóchúil go mbeidh éifeacht aige sin ar láithreach na inmharthanacht fhadtéarmach an chineál sin gnáthóige sa cheantar áitiúil. Is féidir leis an Tionscadal dul i bhfeidhm, áfach, ar cháilíocht uisce i Loch an Dúlaigh, rud a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar achar i bhfad níos mó den chineál sin gnáthóige (c.3.6ha nó 10.5% den acmhainn áitiúil gnáthóige).

Mar sin, is féidir leis an Tionscadal dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus is dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Aibhneacha creimthe/ardtalún (FW1)

Tá tuairisc iomlán ar bhonnlíne hidreolaíoch gach ceann de na sruthchúrsaí atá pléite thíos curtha ar fáil i gCaibidil 11, Hidreolaíocht.

Sruthán na Líbeirtí

Tá thart ar 530m de Shruthán na Líbeirtí laistigh de Theorainn na Measúnachta nó in aice leis. Astu sin, caillfear go deo thart ar 120m mar gheall ar oibreacha tógála, agus beidh an méid eile d'fhad chainéal an tsrutháin suite feadh Theorainn na Measúnachta agus mar sin, d'fhéadfadh go mbeadh roinnt éifeachtaí ag oibreacha tógála air. Déanfar an tionchar sin a bhaineann le cailliúint gnáthóg laistigh den chainéal a chúiteamh beagáinín ag cruthú dhá choda nua de chainéal abhann, c.45m agus c.40m ar fad. Déanfar an tionchar sin a bhaineann le cailliúint gnáthóg laistigh den chainéal a chúiteamh níos mó ag cruthú coda nua de chainéal abhann laistigh den struchtúr lintéir, c.125m ar fad. Mar shruth séasúrach san uachtar (áit a bhfuil sé buailte go díreach ag an Tionscadal), agus gan aon speiceas éisc taifeadta le linn na suirbhéanna iascaigh, meastar maidir le cailliúint ghnáthóg nádúrtha chainéal na habhann, nach dóchúil gur éifeacht mhór dhiúltach é ar scála geografach ar bith.

Is féidir éifeacht mhór dhiúltach a bheith ag tionchair ar cháilíocht uisce i Sruthán na Líbeirtí le linn tógála, áfach, éifeacht a bheidh ar scála geografach áitiúil.

Sruthán Throscaí

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear thart ar 220m de chainéal Shruthán Throscaí le linn tógála. Déanfar an tionchar sin a bhaineann le cailliúint gnáthóg laistigh den chainéal a chúiteamh beagáinín ag cruthú coda nua de chainéal abhann, c.65m ar fad. Déanfar an tionchar sin a bhaineann le cailliúint gnáthóg laistigh den chainéal a chúiteamh níos mó ag cruthú nua de chainéal abhann laistigh den struchtúr lintéir, c.50m ar fad.

Mar shruth séasúrach san uachtar (áit a bhfuil sé buailte go díreach ag an Tionscadal), agus gan aon speiceas éisc taifeadta le linn na suirbhéanna iascaigh, meastar maidir le cailliúint ghnáthóg nádúrtha chainéal na habhann, nach dóchúil gur éifeacht mhór dhiúltach é ar scála geografach ar bith.

Is féidir éifeacht mhór dhiúltach a bheith ag tionchair ar cháilíocht uisce i Sruthán Throscaí le linn tógála, áfach, éifeacht a bheidh ar scála geografach áitiúil.

Sruthán Bhearna

Tá thart ar 345m de Shruthán Bhearna (agus c.240m dá chraobh-abhainn gan ainm) laistigh de nó feadh Theorainn na Measúnachta. Astu sin, caillfear go deo thart ar 140m mar gheall ar oibreacha tógála, agus beidh an méid eile d'fhad chainéal na habhann suite feadh Theorainn na Measúnachta agus mar sin,

d'fhéadfadh go mbeadh roinnt éifeachtaí ag oibreacha tógála air. Déanfar an tionchar sin a bhaineann le cailliúint gnáthóg laistigh den chainéal a chúiteamh ag cruthú codanna nua de chainéal abhann laistigh de na struchtúr lintéir, c.140m ar fad. Mar shruth séasúrach san uachtar (áit a bhfuil sé buailte go díreach ag an Tionscadal), agus gan aon speiceas éisc taifeadta le linn na suirbhéanna iascaigh, meastar maidir le cailliúint ghnáthóg nádúrtha chainéal na habhann, nach dóchúil gur éifeacht mhór dhiúltach é ar scála geografach ar bith.

Is féidir éifeacht mhór dhiúltach a bheith ag tionchair ar cháilíocht uisce i Sruthán Bhearna le linn tógála, áfach, éifeacht a bheidh ar scála geografach áitiúil.

Sruthán Thóin na Brocaí

Caillfear thart ar 475m de chainéal Shruthán Thóin na Brocaí mar gheall ar oibreacha tógála. Déanfar an tionchar sin a bhaineann le cailliúint gnáthóg laistigh den chainéal a chúiteamh beagáinín ag cruthú coda nua de chainéal abhann, c.250m ar fad. Déanfar an tionchar sin a bhaineann le cailliúint gnáthóg laistigh den chainéal a chúiteamh níos mó ag cruthú coda nua de chainéal abhann laistigh den struchtúr lintéir, c.80m ar fad.

Mar shruthán séasúrach san uachtar (áit a bhfuil sé buailte go díreach ag an Tionscadal), agus luach íseal iascaigh ag gabháil leis, meastar maidir le cailliúint ghnáthóg nádúrtha chainéal na habhann, nach dóchúil gur éifeacht mhór dhiúltach é ar scála geografach ar bith.

Is féidir éifeacht mhór dhiúltach a bheith ag tionchair ar cháilíocht uisce i Sruthán Thóin na Brocaí le linn tógála, áfach, éifeacht a bheidh ar scála geografach áitiúil.

Sruthán Chnoc na Cathrach

Tá luach éiceolaíoch íseal ar Shruthán Chnoc na Cathrach sa chuid uachtar de, áit a bhfuil sé is gaire do Theorainn na Measúnachta (tá an sruthán suite c.120m lasmuigh de Theorainn na Measúnachta ag Ch. 5+250 den N6 GCRR atá beartaithe). Tá sé séasúrach agus gan mórán uisce sa chuid uachtair, tá go leor lintéir ar chuid mhór dá fhad (beagnach 50% - féach Cuid 11.3.6 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht) agus níor taifeadadh aon éisc anseo le linn an suirbhé iascaigh. Tá an luach iascaigh teoranta don chuid taoide ag an inbhear, tar éis go dtagann sé amach ó chuid fhairsing a bhfuil lintéir uirthi.

Mar sin, meastar maidir le cailliúint ghnáthóg nádúrtha chainéal na habhann, nach dóchúil gur éifeacht mhór dhiúltach é ar scála geografach ar bith.

Is féidir éifeacht mhór dhiúltach a bheith ag tionchair ar cháilíocht uisce i Sruthán Chnoc na Cathrach le linn tógála, áfach, éifeacht a bheidh ar scála geografach áitiúil.

Aibhneacha creimthe/ísealchríche (FW2)

Tá tuairisc iomlán ar bhonnlíne hidreolaíoch gach ceann de na sruthchúrsaí atá pléite thíos curtha ar fáil i gCuid 11.3.6 de Caibidil 11, Hidreolaíocht.

Abhainn na Gaillimhe

Déantar measúnú ar an bhféidearthacht go mbeadh tionchar ag an Tionscadal ar Abhainn na Gaillimhe i gCuid 8.5.5.1 agus Cuid 8.5.5.2 thuas agus san NIS nuashonraithe.

Abhainn Thír Oileáin

Ní bheidh tionchar díreach ag an Tionscadal ar Abhainn Thír Oileáin. Mar a thugtar tuairisc air i gCuid 11.3.6 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht, ní bheidh éifeacht ag an Tionscadal ar chóras sreafa Abhainn Thír Oileáin agus ní bheidh aon tionchar inbhraite aige ar cháilíocht uisce. Mar thoradh ar na Bearta um Fóirithinte Tuilte atá beartaithe ar an N83 tiocfaidh méadú beag ar leibhéil tuilte i gCainéal Abhann Thír Oileáin, mar gheall ar scaoileadh uiscí tuilte san abhantrach sin. Ní bheidh ach tionchar beag aige, áfach, ó thaobh tuilte in abhantrach Thír Oileáin mar gheall ar an stóráil fhairsing tuilte agus an achar mór tuilte san abhantrach sin.

Agus an méid thuas á tógáil san áireamh, chomh maith leis an bhfíric go bhfuil Abhainn Thír Oileáin leasaithe go mór, go bhfuil droch-cháilíocht uisce inti agus go bhfuil luach íseal iascaigh air, ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach ag an Tionscadal, ar scála geografach ar bith.

Díoga draenála (FW4)

Is iad an t-aon líonra de dhíoga draenála atá suntasach sa chuid thoir den limistéar staidéir ná iad siúd a bhaineann leis an gcoimpléasc ghnáthóg bogaigh i Loch an Dúlaigh. Ní chaillfear ceann ar bith de na gnéithe sin mar thoradh ar oibreacha tógála ach tá baol ann go mbeadh éifeacht ag oibreacha tógála sa cheantar ar cháilíocht uisce agus dá bharr sin ar an bhfásra uisceach a dtugtar tacaíocht dó. Sa chuid thiar den limistéar staidéir, gnáthóg níos coitianta iad díoga draenála agus iad ag baint le teorainneacha ghoirt fhliucha féaraigh agus imill na mbloc iomaí de ghnáthóg fraoigh agus thalamh portaigh. I ndearadh an Tionscadail tógtar san áireamh píobáin draenála agus struchtúir a choimeádfaidh na líonra draenála agus uisce dromchla ag feidhmiú, áit a bhfuil siad siúd trasnaithe ag an Tionscadal. Cé nach féidir cailliúint iarbhir na ndíog draenála a chainníochtú go hiomlán (mar gheall ar a nádúr séasúrach den chuid is mó), mar gheall ar an dóchúlacht go bhfuil líonraí fairsinge draenála ag gabháil leis na coimpléasc fairsinge fraochmhá, thailte portaigh agus bogaigh sa cheantar áitiúil, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag aon chaillteanas a ghabhann Tionscadal ar láithreach fhadéarmach an chineál sin gnáthóige go háitiúil.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Riasc (GM1)

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear líon beag limistéar réisc ag Na Foráí Maola, an Chloch Scoilte agus An Baile Ard Thoir atá comhionann le c.0.13ha. Freisin beidh tionchar indíreach breise ó thaobh na hidrigeolaíochta i gceist ar an ngnáthóg réisc sa Bhaile Ard Thoir (Ch. 3+600 go Ch. 3+650 den N6 GCRR atá beartaithe), An Baile Ard Thiar (Ch. 2+800 agus Ch. 3+100 den N6 GCRR atá beartaithe) agus na Foráí Maola Thiar (Ch. 1+400 den N6 GCRR atá beartaithe) mar thoradh ar íostarraingt screamhuisce agus mar gheall air sin beidh achar breise de c.0.29ha buailte go deo. Is ionann sin agus thart ar 10.3% den chineál gnáthóige atá léarscáilithe laistigh de limistéar staidéir na scéime, céatadán ar dóchúil gur rómheastachán é ar mhéid iarbhir an chailliúint gnáthóige mar gheall ar an gcoimpléasc mór bogaigh atá taobh thall de agus suas an abhainn ó limistéar staidéir na scéime i gCúl an Oileáin agus i dTóin an Churraigh.

Tá na paistí gnáthóige atá buailte beag, leithlisithe agus níl siad ina gcuid lárnach d'aon mhósaicí leathnádúrtha níos mó. Freisin níor thacaigh siad le haon phobail ná speicis neamhthipiciúla nó suntasacha phlanda. Baineann na limistéir móra réisc a taifeadadh le linn na suirbhéanna gnáthóige leis an gcoimpléasc bogaigh i gCúl an Oileáin agus tá siad siúd lasmuigh de Chrios Tionchair an Tionscadail. Mar sin, ó thaobh tionchar ar na limistéir sin a chaillfear ní dóchúil go mbeidh éifeacht acu ar láithreach ná indéantacht fhadéarmach an chineál sin gnáthóige go háitiúil.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar aon scála geografach.

Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1)

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear go deo c.16.51ha d'fhéarach Tirim cailcreach/neodrach, agus c.4.89ha de mhósaic Féaraigh thirim chailcrigh/neodrach agus Scrobarnaí, a meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag baint leo. Is ionann sin, ar a mhéad, agus thart ar 24.53% den achar iomlán de ghnáthóg Féaraigh thirim chailcrigh/neodraigh atá taifeadta i limistéar staidéir na scéime. Bunaithe ar athbhreithniú ar ortafótagrafaíocht an cheantair áitiúil mórthimpeall (nach bhfuil clúdaithe sa léarscáil gnáthóige), áfach, is dóchúil go bhfuil achar i bhfad níos mó den chineál sin gnáthóige sa cheantar áitiúil agus is dóchúil gur rómheastachán é an 24.53% atá luaite ar chailliúint chéatadánach na gnáthóige.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar aon scála geografach.

Móinéir thirime agus ciunhaiseanna féarúla (GS2)

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear go deo c.9.68ha de ghnáthóg móinéar tirim agus gruaimhíní a meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag baint leo. Is ionann sin agus thart ar 13.5% den achar iomlán de ghnáthóg féaraigh aigéadaigh atá taifeadta i limistéar staidéir na scéime. Bunaithe ar athbhreithniú ar ortafótagrafaíocht an cheantair áitiúil mórthimpeall (nach bhfuil clúdaithe sa léarscáil gnáthóige), áfach, is dóchúil go bhfuil achar i bhfad níos mó den chineál sin gnáthóige sa cheantar áitiúil agus is dóchúil gur rómheastachán é an 13.18% atá luaite ar chailliúint chéatadánach na gnáthóige.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar aon scála geografach.

Féarach aigéid tirim-taise (GS3)

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear go deo c.5.24ha de ghnáthóg Féaraigh Aigéadaigh a meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag baint léi.

Tá achar an ghnáthóg Féaraigh Thirim-Bhogthais aigéadaigh a bheidh buailte go deo comhionann le thart ar 47.72% d'achar na gnáthóige sin atá taifeadta go háitiúil. Bheifí ag súil go mbeadh limistéir bhreise gnáthóige sa cheantar áitiúil, a ghabhann le himill ghnáthóg thalamh portaigh agus na goirt talmhaíochta ísealdéine bainistithe ó thuaidh agus siar ón Tionscadal sa chuid thiar den limistéar staidéir. Is dóchúil, áfach, go bhfuil na limistéir sin réasúnta beag bunaithe ar a mhéid agus a scaipeadh ar fud limistéar léarscáilithe na gnáthóige agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór acu ar chailliúint chéatadánach choibhneasta an chineál seo gnáthóige go háitiúil.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha sa ghnáthóg féaraigh Thirim-bhogthais aigéadaigh d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith. Ní dóchúil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí cháilíocht aeir ar ghnáthóg féaraigh Thirim-bhogthais aigéadaigh le linn oibríochta i gceantar an Tionscadail ar chomhdhéanamh, éagsúlacht ná flúirse speicis phlanda.

Mar sin, is dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo go háitiúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Féarach fliuch (GS4)

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear go deo c.9.47ha de ghnáthóg féaraigh fhliuch a meastar go bhfuil Tábhacht Áitiúil (luach níos airde) ag baint léi. Beidh tionchar breise indíreach hidrigeolaíochta ar ghnáthóg féaraigh fhliuch ann freisin. mar thoradh ar íostarraingt screamhuisce agus mar gheall air sin beidh achar breise de c.0.73ha buailte go deo. Is ionann sin agus thart ar 6.55% den achar iomlán de ghnáthóg féaraigh aigéadaigh atá taifeadta i limistéar staidéir na scéime. Bunaithe ar athbhreithniú ar ortafótagrafaíocht an cheantair áitiúil mórthimpeall (nach bhfuil clúdaithe sa léarscáil gnáthóige), áfach, is dóchúil go bhfuil achar i bhfad níos mó den chineál sin gnáthóige sa cheantar áitiúil agus is dóchúil gur rómheastachán é an 6.55% atá luaite ar chailliúint chéatadánach na gnáthóige.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Seascann agus riasc saibhir (PF1)

Tá an t-eanach Eanaigh agus réisc shaibhir ar Abhainn na Gaillimhe agus a bhaineann le Lochanna Chúil Each laistigh de SAC Loch Coirib agus déantar iad a mheasúnú sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe, nuair is infheidhme le QInna an SAC. Níl aon tionchair dhíreacha ar an gcineál sin gnáthóige in SAC Loch Coirib i gceist. Is féidir leis an Tionscadal tionchar a imirt ar cháilíocht screamhuisce agus uisce dromchla a thacaíonn le gnáthóga bogaigh in SAC Loch Coirib. Freisin beidh tionchar díreach breise ó thaobh na hidrigeolaíochta i gceist ar an ngnáthóg shaibhir eanaigh agus réisc sa Bhaile Ard Thoir (Ch. 3+700 go Ch. 3+850 den N6 GCRR atá beartaithe) mar thoradh ar íostarraingt screamhuisce agus mar gheall air sin beidh achar breise de c.0.2ha buailte go deo.

Cé nach bhfuil aon tionchair dhíreacha ar Loch an Dúlaigh i gceist, d'fhéadfadh rith chun sruth ón Tionscadal le linn tógála dul i bhfeidhm ar cháilíocht screamhuisce agus ar an ngnáthóg eanaigh agus réisc shaibhir a ghabhann leis an gcoimpléasc bogaigh ansin. Tá Loch an Dúlaigh ar ghrádán suas ón Tionscadal, ó thaobh shreabhadh screamhuisce, agus mar sin níl aon seans go mbainfeadh tionchair screamhuisce leis na limistéir sin den choimpléasc bogaigh a thacaíonn le gnáthóg eanaigh agus réisc shaibhir.

Mar chineál gnáthóige tosaíochta in Iarscríbhinn I, má tharlaíonn éifeachtaí diúltacha do stádas cháilíocht uisce Loch an Dúlaigh d'fhéadfadh go dtiocfadh meath ar an ngnáthóg eanaigh Cladium agus is dóchúil go mbeadh éifeacht iarmharach mhór aige sin, ar scála geografach idirnáisiúnta.

Seascann agus riasc lag (PF2)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo thart ar 0.11h de ghnáthóg droch-eanaiigh agus réisc. Freisin beidh tionchar indíreach breise ó thaobh na hidrigeolaíochta i gceist ar an ngnáthóg eanaigh sna Foraí Maola Thiar (Ch. 1+250 agus Ch. 1+450 den N6 GCRR atá beartaithe), An Baile Ard Thoir (Ch. 3+700 go Ch. 3+850 den N6 GCRR atá beartaithe) agus Cnoc na Fosca (Ch. 7+800 go Ch. 7+975 den N6 GCRR atá beartaithe) mar thoradh ar íostarraingt screamhuisce agus mar gheall air sin beidh achar breise de thart ar 1.19 ha buailte go deo.

Tá an t-achar ghnáthóg droch-eanaiigh agus réisc a bheidh buailte go deo comhionann le thart ar 53.43% d'achar na gnáthóige sin atá taifeadta go háitiúil agus luacháladh é go léir mar ghnáthóg a bhfuil tábhacht áitiúil (luach níos airde) ag baint leis. Bheifí ag súil go mbeadh limistéir bhreise gnáthóige sa cheantar áitiúil, a bhaineann leis na hachair fhairsinge de ghnáthóg thalamh portaigh ó thuaidh agus siar ón Tionscadal sa chuid thiar den limistéar staidéir. Is dóchúil, áfach, go bhfuil na limistéir sin beag bunaithe ar a mhéid agus a scaipeadh ar fud limistéar léarscáilithe na gnáthóige agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór acu ar chailliúint chéatadánach choibhneasta an chineál seo gnáthóige go háitiúil.

D'fhéadfadh sil-leagan deannaigh i rith tógála fairsinge agus méid na n-éifeachtaí bóthair a mhéadú, agus cáilíocht na gnáthóige a mheathlú dá bharr. Ní dóchúil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí cháilíocht aeir ar ghnáthóg eanaigh droch-chaighdeán agus réisc le linn oibríochta i gceantar an Tionscadail ar chomhdhéanamh, éagsúlacht ná flúirse speicis phlanda.

Mar sin, is dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo go háitiúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo c.4.6ha de choillearnach (measctha) leathanduilleach; atá comhionann le thart ar 19.0% d'acmhainn áitiúil an chineál sin gnáthóige. Is iad na blocanna is mó de choillearnach atá buailte in aice le bruach thiar Abhainn na Gaillimhe (Ch. 9+460 go Ch. 9+625 den N6 GCRR atá beartaithe) áit a gcaillfear bloc amháin de c.0.8ha agus bloc eile de c.1.55ha de choillearnach (tá an dara bloc choillearnach sin laistigh de SAC Loch Coirib). Ó thaobh an tionchair fhéideartha in SAC Loch Coirib pléitear déantar plé ar leithligh air sin i gCuid 8.5.4.1, faoin gceannteideal Limistéir atá Sannta go Náisiúnta mar Limistéir um Chaomhnú an Dúlra, agus sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha sa ghnáthóg coillearnaí d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith. Ní dóchúil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí cháilíocht aeir ar ghnáthóg coillearnaí le linn oibríochta i gceantar an Tionscadail ar chomhdhéanamh, éagsúlacht ná flúirse speicis phlanda.

Fiú má thógtar san áireamh an fhíríc gur cuireadh go leor de na bloic coillearnaí, agus go leor aici ar chúiseanna taitneamhachta, is dóchúil go mbeidh éifeacht ag cailliúint (agus scoilteadh) méid chomh mór de choillearnach leathanduilleach ar stádas caomhantais na gnáthóige seo go háitiúil agus go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige ar an scála geografach áitiúil.

Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo c.0.04ha de ghnáthóg choillearnach mheasctha buaircíneach/leathanduilleach: c.0.03ha ag Ch. Taifeadadh 1+580 den N6 GCRR atá beartaithe, in aice le Bóthar Throscaigh (L5387) agus 0.01ha gar do bhóthar Bhaile an Mhóinín ag Ch. 5+550 den N6 GCRR atá beartaithe. Tá an limistéar ag Bóthar Throscaigh ina chuid de bhloc beag coillearnaí (c.0.18ha) a bhaineann leis an áit chónaithe taobh leis, agus is cuid de bhloc beag coillearnaí (c.0.64 ha) a bhaineann leis an talamh feirme in aice láimhe an ceantar in aice leis an mBóthar Bhaile an Mhóinín. Ní scoiltear an choillearnach mar gheall ar chailliúint na gnáthóige agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht aici ar láithreach fhadtéarmach ná inmharthanacht an chineál sin gnáthóige go háitiúil, tá cúig bhloc eile de choillearnach mheasctha leathanduilleach/bhuaircíneach léarscáilithe i limistéar staidéir na scéime, atá comhionann le hachar iomlán de c.3.12ha.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo c.0.01ha de choillearnach mheasctha buaircíní ag Ch. 1+580 den N6 GCRR atá beartaithe, in aice le Bóthar Throscaigh (L5387). Tá sé sin ina chuid de bhloc beag coillearnaí (c.0.05ha) a bhaineann leis an áit chónaithe taobh leis. Ní scoiltear an choillearnach mar gheall ar chailliúint na gnáthóige agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht aici ar láithreach fhadtéarmach ná inmharthanacht an chineál sin gnáthóige go háitiúil.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo c.3.37ha de choillearnach Darach-fuinseoige-coill; a bhfuil an chuid is mó de suite in aice le Sráidbhaile Mhionlaigh. Is ionann sin agus thart ar 1.5% den achar iomlán de ghnáthóg Darach-fuinseoige-coill atá taifeadta i limistéar staidéir na scéime.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha sa ghnáthóg coillearnaí d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith. Ní dóchúil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí cháilíocht aeir ar ghnáthóg coillearnaí le linn oibríochta i gceantar an Tionscadail ar chomhdhéanamh, éagsúlacht ná flúirse speicis phlanda.

Cé go bhfuil an t-achar atá buailte go díreach réasúnta beag, mar gheall ar fhéidearthacht na dtionchar indíreach d'fhéadfadh go dtarlódh tionchair níos fadtéarmaí agus achar i bhfad níos mó buailte acu. Mar sin, d'fhéadfadh an fhorbairt bóthair atá beartaithe dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo go háitiúil agus is dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Scrobarnach (WS1)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo c.27.73 ha de Scrobarnach ar fud an limistéir staidéir; a dtarlóidh an chuid is mó di idir Bearna agus an Bealach. Is ionann sin agus thart ar 7.4% den achar iomlán de ghnáthóg scrobarnaí atá taifeadta i limistéar staidéir na scéime.

Bunaithe ar athbhreithniú ar ortafótagrafaíocht an cheantair áitiúil mórtimpeall (nach bhfuil clúdaithe sa léarscáil gnáthóige), áfach, is dóchúil go bhfuil achar i bhfad níos mó den chineál sin gnáthóige sa cheantar áitiúil agus is dóchúil gur rómheastachán é an 5.3% atá luaite ar chailliúint chéatadánach na gnáthóige. D'fhéadfadh sil-leagan deannaigh i rith tógála fairsinge agus méid na n-éifeachtaí bóthair a mhéadú, agus cáilíocht na gnáthóige a mheathlú dá bharr. Mar gheall ar fhairsinge an chineál sin gnáthóige go háitiúil, áfach, ní chuirfear stádas caomhantais na gnáthóige ar leibhéal áitiúil i mbaol. Ní dóchúil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí cháilíocht aeir ar ghnáthóg scrobarnaí le linn oibríochta i gceantar an Tionscadail ar chomhdhéanamh, éagsúlacht ná flúirse speicis phlanda.

Mar sin, ní dóchúil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Fálta sceach (WL1)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo c.10.64km d'Fhál sceach; a dtarlóidh an chuid is mó di sa chuid thoir den limistéar staidéir.

Cé nach bhfuil dóthain sonraí ann chun méid chailliúint an fhál sceach a chainníochtú i gcomhthéacs áitiúil, is dóchúil go mbeidh méid agus scaipeadh na gnáthóige go háitiúil buailte go fadtéarmach. Tógtar san áireamh, ach go háirithe, an fhírce go bhfuil Fálta sceach tearc nó nach bhfuil siad le fáil sa chuid is mó den limistéar staidéir mar gheall ar fhorleithne na mballaí cloiche mar theorannacha goir agus, sa chuid thiar de limistéar staidéir na scéime, mar gheall ar chúngach fairsing scrobarnaí orthu.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith. Ní dóchúil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí cháilíocht aeir ar ghnáthóg fhál sceach le linn oibríochta i gceantar an Tionscadail ar chomhdhéanamh, éagsúlacht ná flúirse speicis phlanda.

Mar sin, is dócháil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo go háitiúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Crannteorainneacha (WL2)

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo c.5.58km de chrannteorainneacha.

Cé nach bhfuil dóthain sonraí ann chun méid chailliúint Crannteorann a chainníochtú i gcomhthéacs áitiúil, is dócháil go mbeidh méid agus scaipeadh na gnáthóige go háitiúil buailte go fadtéarmach; go háirithe nuair a thógtar san áireamh teirce crannteorainneacha aibí i limistéar an staidéir.

Dá dtabharfaí isteach trí thimpiste speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha d'fhéadfadh go méadófaí fairsinge éifeachtaí an bhóthair, agus go dtiocfadh meath ar cháilíocht na gnáthóige; rud a d'fhéadfadh tarlú mar thoradh ar eachtra truaillithe timpistigh nó sil-leagan deannaigh i rith tógála chomh maith. Ní dócháil go mbeidh tionchar ag éifeachtaí cháilíocht aeir ar ghnáthóg chrannteorainneacha le linn oibríochta i gceantar an Tionscadail ar chomhdhéanamh, éagsúlacht ná flúirse speicis phlanda.

Mar sin, is dócháil go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo go háitiúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil.

Braislí gnáthóg tábhachtach

Braisle 1 Na Foráí Maola (Ch. 0+000 go Ch. 1+6001 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Maidir leis na héifeachtaí bithéagsúlachta, mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear gnáthóg ar fud an limistéir seo, lena n-áirítear limistéir de ghnáthóga Iarscríbhinn I bratphortach gníomhach, Fraochmhá fhliuch, Fraochmhá thirim agus móinéar Molinia, chomh maith le gnáthóg de thábhacht áitiúil (luach níos airde); aibhneacha creimthe/ardtalún, féarthailte leathnádúrtha, droch-eanach agus borrfhás, agus gnáthóga coillte agus scrobarnaí (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga). D'fhéadfadh an tionscadal a bheith ina chúis le cailliúint Súsán rádalach *Sphagnum affine* agus Súsán dearg *Sphagnum capillifolium* laistigh den bhraisle seo freisin (féach Cuid 8.5.6 thíos le haghaidh tionchar ar phlandaí neamhchoitianta agus cosanta).

Braisle 2 Troscaigh (Ch. 1+600 go Ch. 2+800 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear gnáthóg laistigh den bhraisle seo, lena n-áirítear limistéir de ghnáthóga in Iarscríbhinn I, Fraochmhá fhliuch agus Fraochmhá thirim, chomh maith le gnáthóg de thábhacht áitiúil (luach níos airde); féarthailte leathnádúrtha, droch-eanach agus borrfhás, agus gnáthóga coillte agus scrobarnaí (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga).

Braisle 3 An Chloch Scoilte (Ch. 2+800 go Ch. 4+400 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Is leanúint de Bhraislí 1 agus 2 é Braisle 3, agus dá bhrí sin beidh caillteanas gnáthóige den chineál céanna mar thoradh ar an Tionscadal. Caillfear limistéir de ghnáthóga Fraochmhá tirime agus móinéir Molinia in Iarscríbhinn I, chomh maith le gnáthóga de thábhacht áitiúil (luach níos airde); aibhneacha creimthe/ardtalún, féarthailte leathnádúrtha, droch-eanach agus borrfhás, eanach agus riasc saibhir, agus gnáthóga coillte agus scrobarnaí (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga). D'fhéadfadh an tionscadal a bheith ina chúis le cailliúint Caonach tíme coille *Plagiomnium cuspidatum* laistigh den bhraisle seo freisin (féach Cuid 8.5.6 thíos le haghaidh tionchar ar phlandaí neamhchoitianta agus cosanta).

Braisle 4 Bóthar na Ceapaí go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 4+400 go Ch. 5+600 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Díreach mar a tharla i gcás Bhraislí gnáthóige 1-3, caillfear gnáthóga in Iarscríbhinn I, fraochmhá fhliuch agus fraochmhá thirim, i mBraisle 4 mar thoradh ar an Tionscadal. Caillfear gnáthóga de thábhacht áitiúil (luach níos airde) freisin laistigh den bhraisle seo; aibhneacha creimthe/ar thalamh ard, féarthailte leathnádúrtha, agus gnáthóga coillte agus scrobarnaí (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga). D'fhéadfadh an tionscadal a bheith ina chúis le cailliúint coirce clúmhach *Avenula pubescens* laistigh den bhraisle seo freisin (féach Cuid 8.5.6 thíos le haghaidh tionchar ar phlandaí neamhchoitianta agus cosanta). D'fhéadfadh an tionscadal a bheith ina chúis le cailliúint coirce clúmhach *Helictotrichon pubescens* laistigh den bhraisle seo freisin (féach Cuid 8.5.6 thíos le haghaidh tionchar ar phlandaí neamhchoitianta agus cosanta).

Braisle 5 Soir ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 5+750 go Ch. 5+950 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear gnáthóga a bhfuil tábhacht áitiúil (luach níos airde) ag baint leo laistigh de bhraisle 5. I measc na ngnáthóg seo tá féarthailte leathnádúrtha, díoga draenála agus gnáthóga coillte agus scrobarnaí. Níl aon ghnáthóga in Iarscríbhinn I ná speicis phlandaí neamhchoitianta agus faoi chosaint laistigh den bhraisle seo. Féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh tionchar ar ghnáthóga.

Braisle 6 Cnoc na Brón/Cnoc na Fosca (Ch. 7+700 go Ch. 8+300 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Is é Braisle 6 an braisle gnáthóige is faide soir de ghnáthóga de chineál aigéadach. Mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear gnáthóg in Iarscríbhinn I, Fraochmhá fhliuch, chomh maith le gnáthóga de thábhacht áitiúil (luach níos airde); féarthailte leathnádúrtha, droch-eanach agus borrfhás, díoga draenála agus gnáthóga coillte agus scrobarnaí. Déantar cur síos mionsonraithe ar na tionchair ar an ngnáthóg i gCuid 8.5.5 thuas. D'fhéadfadh an tionscadal a bheith ina chúis le cailliúint coirce clúmhach *Avenula pubescens* laistigh den bhraisle seo freisin (féach Cuid 8.5.6 thíos le haghaidh tionchar ar phlandaí neamhchoitianta agus cosanta).

Braisle 7 Mionlach (Ch. 9+600 go Ch. 10+450 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear roinnt gnáthóg in Iarscríbhinn I laistigh den bhraisle seo: Pábháil aolchloiche (an dá chineál nochtaithe agus coillteach), Turlach beag, coillearnach ghlárach agus féarach cailcreach (laistigh de mhósáic pábhála aolchloiche). Caillfear gnáthóga de thábhacht áitiúil (luach níos airde) freisin laistigh den bhraisle seo; féarthailte leathnádúrtha, díoga draenála agus gnáthóga coillearnaí agus scrobarnaí. Féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh cur síos mionsonraithe ar na tionchair ar ghnáthóga. D'fhéadfadh an tionscadal a bheith ina chúis le cailliúint de chleitchaonach stríocach níos lú *Plasteurhynchium striatulum* laistigh den bhraisle seo freisin (féach Cuid 8.5.6 thíos le haghaidh tionchar ar phlandaí neamhchoitianta agus cosanta).

Braisle 8 Cairéal Leacaigh (Ch. 11+800 go Ch. 12+100 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá Braisle 8 suite soir ó Chairéal Leacaigh. I dtéarmaí tionchair na bithéagsúlachta, mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear gnáthóg in Iarscríbhinn I féarach cailcreach chomh maith le féarach leathnádúrtha, gnáthóga coillearnaí agus scrobarnaí de thábhacht áitiúil (luach níos airde) (féach Cuid 8.5.5 le haghaidh tionchar ar ghnáthóga).

Braisle 9 Loch an Dúlaigh agus timpeall air (Ch. 12+300 go Ch. 12+500 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Mar thoradh ar an tionscadal caillfear gnáthóg in Iarscríbhinn I, móinéir Molinia, laistigh den bhraisle gnáthóige seo, chomh maith le loch eotrófach de Thábhacht Chontae. Caillfear gnáthóga de thábhacht áitiúil (luach níos airde) freisin laistigh den bhraisle seo lena n-áirítear; seascainn ghiolcaí agus chíbe móire, seascann agus riasc saibhir, agus gnáthóga coillearnaí agus scrobarnaí (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga).

Braisle 10 An Caisleán Gearr (Ch.13+500 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá braisle 10 comhdhéanta de ghnáthóg féarthailte talmhaíochta feabhsaithe agus fáлта sceach laistigh de Theorainn na Measúnachta. Mar thoradh ar an tionscadal caillfear na gnáthóga seo laistigh den bhraisle gnáthóg (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh tionchar ar ghnáthóga).

Braisle 11 Cnoc Mhaoil Drise (Ch. 15+900 go Ch. 16+300 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Mar thoradh ar an tionscadal caillfear gnáthóg in Iarscríbhinn I, pábháil aolchloiche(an leagan coillteach) laistigh den bhraisle gnáthóige seo. Caillfear gnáthóga de thábhacht áitiúil (luach níos airde) freisin laistigh den bhraisle seo lena n-áirítear; féarthailte leathnádúrtha agus gnáthóga coillearnaí agus scrobarnaí. Féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh cur síos mionsonraithe ar na tionchair ar ghnáthóga.

Braisle 12 Na hArdáin (Ch. 16+950 go Ch. 17+150 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear gnáthóga a bhfuil tábhacht áitiúil (luach níos airde) ag baint leo laistigh de bhraisle 12. I measc na ngnáthóg seo tá féarthailte leathnádúrtha agus gnáthóga scrobarnaí. Níl aon ghnáthóga in Iarscríbhinn I ná speicis phlandaí neamhchoitianta agus faoi chosaint laistigh den bhraisle seo. Féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh tionchar ar ghnáthóga.

8.5.6 Speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta

Mar a pléadh in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021, tá sé speiceas plandaí ar an liosta dearg laistigh de Theorainn na Measúnachta agus dá bhrí sin i mbaol go mbeidh tionchar díreach ag an Tionscadal orthu, lena n-áirítear; Ceithre speiceas brífite atá liostaithe ar *Ireland Red List No. 8: Bryophytes* (Lockhart *et al.*, 2012), i.e., Caonach tíme coille, Cleitchaonach stríocach níos lú, Súsán rádalach, agus Súsán dearg, agus dhá speiceas planda soithíoch amháin atá liostaithe ar *Ireland Red List No. 10: Vascular Plants* (Wyse Jackson *et al.*, 2016) i.e., ceadharlach Bealtaine agus gobsheisc.

I gcás Caonach tíme coille *Plagiomnium cuspidatum* (ag Ch. 3+350 ón N6 GCRR atá beartaithe), Cleitchaonach stríocach níos lú *Plasteurhynchium striatulum* (ag Ch. 9+800 ón N6 GCRR atá beartaithe), Súsán rádalach *Sphagnum affine* (ag Ch. 1+250 ón N6 GCRR atá beartaithe), Súsán Dearg *Sphagnum capillifolium* (ag Ch. 1+250 ón N6 GCRR atá beartaithe) agus ceadharlach Bealtaine *Gentiana verna* (ag Ch. 11+300 den N6 GCRR atá beartaithe), mar a thuairiscítear in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021.

D'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith ag suíomhanna eile inar aimsíodh daonraí de na speicis seo, agus speicis eile ar an liosta dearg (i.e. gobsheisc *Rhynchospora fusca*) lasmuigh de lorg coise an Tionscadail, nach mbeidh tionchar díreach orthu, trí thionchair ar na timpeallachtaí hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha a ghlacann leo, trí sil-leagan deannaigh nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a leathadh.. Seo a leanas tuairim an Chigire a cheap ABP, mar a luaitear in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021, maidir le luachálacha na speiceas seo:

“Is dócha go mbeidh tábhacht náisiúnta ag baint leis an daonra/na daonraí.”

Aicmítear Súsán rádalach *Sphagnum affine* mar Leochaileach ar Liosta Dearg na hÉireann, mar gheall ar a láithreach i níos lú ná 5 shuíomh in Éirinn.¹⁰⁴ Tá an speiceas seo bainteach le droch-eanach, riasca, úscaíl saibhir ó thaobh bonn de, díoga, portaigh shruthlaithe agus láithreáin fhliucha¹⁰⁵ agus taifeadadh é laistigh de ghnáthóg fraochmhá fliche [4010] laistigh de Theorainn na Measúnachta. Laistigh d'Éirinn, tá dáileadh teoranta ag an speiceas seo¹⁰⁶. Tá ceithre thaifead den speiceas tuairiscithe ó 2000 i leith ar bhunachar sonraí NBDC (ag Loch Dhoire Chláir, Co. na Gaillimhe, agus Cromaglan Mountain, Co. Chiarraí). Tá cuma an *Sphagnum affine* cosúil le roinnt cineálacha de *Sphagnum palustre* agus *Sphagnum papillosum*, agus ní féidir é a dheighilt ó na speicis seo allamuigh agus is furasta neamhaird a dhéanamh air.¹⁰⁵ Dá bhrí sin, is dócha nach bhfuil dóthain taifeadta aige laistigh d'Éirinn.

Mar thoradh ar an tionscadal, caillfear an t-aon taifead amháin de *Sphagnum affine* atá taifeadta laistigh de Theorainn na Measúnachta go díreach trí bhaint an phlanda, agus d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith aige ar dháonraí anaithnide eile den speiceas seo go háitiúil trí thionchair ar na timpeallachtaí hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha a ghlacann leis an bplanda, nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh. Mar gheall ar nádúr srianta agus éiginnteacht dháileadh na speiceas in Éirinn, agus cur chuige coimeádach agus réamhchúramach á úsáid, tá an cumas ag an Tionscadal tionchar diúltach a imirt ar stádas caomhnaithe na speiceas agus tionchar diúltach suntasach a bheith aige ar scála geografach náisiúnta.

Meastar go bhfuil Easnamh Sonraí ar Súsán dearg *Sphagnum capillifolium* ar Liosta Dearg na hÉireann.¹⁰⁴ Déantar an measúnú seo ar speicis ina meastar go bhféadfadh taighde amach anseo a thaispeáint go bhfuil rangú faoi bhagairt oiriúnach agus go gcuirfear ar an Liosta Dearg é amach anseo, tar éis tuilleadh taighde. Meastar nach bhfuil an speiceas seo chomh coitianta le *Sphagnum rubellum*, speiceas ar a dtagraítí mar

¹⁰⁴ Lockhart, N., Hodgetts, N. & Holyoak, D. (2012) Ireland Red List No.8: Brífítí. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

¹⁰⁵ Mosses and Liverworts of Britain and Ireland – a field guide (2010) Atherton, I., Bosquant, S., Lawley, M. (eds.), British Bryological Society.

¹⁰⁶ Mosses and Liverworts of Britain and Ireland – a field guide (2010) Atherton, I., Bosquant, S., Lawley, M. (eds.), British Bryological Society.

Hill, M.O. (1988) *Sphagnum imbricatum* ssp. *austinii* (Sull.) Flatberg and ssp. *affine* (Ren. & Card.) Flatberg in Britain and Ireland, *Journal of Bryology*, 15:1, 109-115.

Lockhart, N., Hodgetts, N. & Holyoak, D. (2012) Ireland Red List No.8: Bryophytes. Brífítí. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta, Sonraí Speiceas – Súsán rádalach (*Sphagnum affine*) - <https://maps.biodiversityireland.ie/Species/126775>

fhospeiceas roimhe seo, seachas speiceas ar leith, faoin gcoincheap níos leithne den speiceas *Sphagnum capillifolium*. Mar sin féin, níl mórán eolais ar dháileadh *Sphagnum capillifolium* laistigh d'Éirinn, agus is dócha nach bhfuil dóthain taifeadta air, agus go leor taifead ann don choincheap speiceas comhiomlán níos leithne.¹⁰⁶ Ó 2003 i leith, tá 60 taifead den speiceas curtha isteach chuig bunachar sonraí NBDC thar 4,400 ciliméadar cearnach, agus ocht gcás den speiceas taifeadta i gCo. na Gaillimhe.¹⁰⁷

Mar thoradh ar an tionscadal, caillfear an t-aon taifead amháin de *Sphagnum capillifolium* atá taifeadta laistigh de Theorainn na Measúnachta go díreach trí bhaint an phlanda, agus d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith aige ar dhaoine anaithnide eile den speiceas seo go háitiúil trí thionchair ar na timpeallachtaí hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha a ghlacann leis an bplanda, nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh. Cé gur dócha nach bhfuil dóthain taifeadta ar an speiceas seo in Éirinn, bunaithe ar an bhfaisnéis atá ann cheana féin maidir le líonmhaireacht agus dáileadh an speicis, agus cur chuige coimeádach agus réamhchúramach á úsáid, tá an cumas ag an Tionscadal difear a dhéanamh do stádas caomhnaithe an speicis seo agus drochthionchar suntasach a imirt ar scála geografach an chontae, toisc nach dócha go mbeidh tionchar ag cailliúint an daonra áitiúil laistigh de Theorainn na Measúnachta ar raon nó ar dháileadh náisiúnta an speicis.

Meastar go bhfuil Caonach tíme coille *Plagiomnium cuspidatum* Beagnach i mBaol ar Liosta Dearg na hÉireann.¹⁰⁴ Sanntar an chatagóir seo do speicis a mheastar a bheith gar do bheith incháilithe do chatagóir faoi bhagairt (i.e. bíonn sé le fáil i 600–1,200 ciliméadar cearnach (1970–2010) ach nár tháinig meath air; nó < 2,000 ciliméadar cearnach (1970–2010) agus tá meath air). Taifeadadh an speiceas seo i dtíre relevés laistigh de Theorainn na Measúnachta., 2680_R1 (Ch. 3+350 ón N6 GCRR atá beartaithe), 2527_R1 (Ch. 4+450 ón N6 GCRR atá beartaithe) agus 2354_R1 (Ch. 12+950 ón N6 GCRR atá beartaithe). Tá 73 taifead den speiceas laistigh d'Éirinn taifeadta ar bhunachar sonraí NBDC ó 1872 i leith, trasna 4,300 ciliméadar cearnach, agus tá 40 taifead ann ó 2000 i leith¹⁰⁸. Is as Iomaí a taifeadadh an taifead is déanaí den speiceas seo i gContae na Gaillimhe agus rinneadh é a thaifeadadh sa bhliain 2006. Is ón mbliain 1957 ag Caisleán Bhaile an Dúlaigh an taifead deisce is gaire do Theorainn na Measúnachta. Tá deich dtaifead san iomlán den speiceas i gContae na Gaillimhe. Cosúil leis na speicis brífite eile a taifeadadh laistigh de Theorainn na Measúnachta, is dócha nach bhfuil mórán taifeadta air go náisiúnta mar gheall ar an iarracht íseal taifeadta a bhaineann le grúpaí speiceas a bhfuil eolas speisialaithe ag teastáil uathu lena n-aitheantas.

Mar thoradh ar an tionscadal, caillfear na trí thaifead de *Plagiomnium cuspidatum* atá taifeadta laistigh de Theorainn na Measúnachta go díreach trí bhaint an phlanda, agus d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith aige ar dhaoine anaithnide eile den speiceas seo go háitiúil trí éifeachtaí cáilíochta aeir, nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh. Cé gur dócha nach bhfuil dóthain taifeadta ar an speiceas seo in Éirinn, bunaithe ar an bhfaisnéis atá ann cheana féin maidir le líonmhaireacht agus dáileadh an speicis, agus cur chuige coimeádach agus réamhchúramach á úsáid, tá an cumas ag an Tionscadal difear a dhéanamh do stádas caomhnaithe an speicis seo agus drochthionchar suntasach a imirt ar scála geografach an chontae, toisc nach dócha go mbeidh tionchar ag cailliúint an daonra áitiúil laistigh de Theorainn na Measúnachta ar raon nó ar dháileadh náisiúnta an speicis.

Meastar go bhfuil Cleitchaonach stríocach níos lú *Plasteurhynchium striatulum*, amhail Súsán rádalach *Plagiomnium cuspidatum*, Beagnach i mBaol ar Liosta Dearg na hÉireann.¹⁰⁴ Fásann an speiceas seo ar charraigeacha cailcreacha (e.g. ballaí cloiche, pábháil aolchloiche agus gnáthóga carraige cailcreacha nochta), agus taifeadadh é i sé relevés laistigh de Theorainn na Measúnachta: 3857_R1 (Ch. 9+550 ón N6 GCRR atá beartaithe), 4422_R1 (Ch. 9+800 ón N6 GCRR atá beartaithe), 3941_R1 (Ch. 9+950 ón N6 GCRR atá beartaithe), 5507_R1 (Ch. 10+000 ón N6 GCRR atá beartaithe), 3790b_R1 (Ch. 10+100 ón N6 GCRR atá beartaithe) agus 4033_R1 (Ch. 11+300 ón N6 GCRR atá beartaithe). Tá 39 taifead den speiceas laistigh d'Éirinn taifeadta ar bhunachar sonraí NBDC ó 1872 i leith, trasna 3,900 ciliméadar cearnach, agus tá 21 taifead ann ó 2000 i leith¹⁰⁹. Tá ocht dtaifead deisce ann ó Chontae na Gaillimhe, agus taifeadadh an

¹⁰⁷ Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta, Sonraí Speiceas – Súsán gear (*Sphagnum capillifolium* subsp. *capillifolium*) - <https://maps.biodiversityireland.ie/Species/126779>

¹⁰⁸ Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta, Sonraí Speiceas – Súsán rádalach (*Sphagnum affine*) - <https://maps.biodiversityireland.ie/Species/126610>

¹⁰⁹ Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta, Sonraí Speiceas – Cleitchaonach stríocach níos lú (*Eurhynchium striatulum*) - <https://maps.biodiversityireland.ie/Species/126440>

ceann is déanaí díobh in 2014. Amhail Súsán rádalach *Plagiomnium cuspidatum*, is ón mbliain 1957 ag Caisleán Bhaile an Dúlaigh an taifead deisce is gaire do Theorainn na Measúnachta. Mar gheall ar riachtanais shonracha gnáthóige an speicis, tá a dháileadh srianta do limistéir ina bhfuil carraig chailcreach nochta, agus tá forluí ann le dáileadh na ngnáthóg pábhála aolchloiche *8240 atá léarscáilithe in Éirinn.¹¹⁰ Meastar go bhfuil ionchais na gnáthóige seo don todhchaí neamhfhabhrach-neamhleor in Éirinn, mar gheall ar chaillteanas de bharr athrú úsáide talún ach go bhfuil treo chobhsaí ann mar gheall ar éifeachtaí na n-iarrachtaí caomhnaithe laistigh de Bhoirinn agus Oileáin Árann (NPWS 2019)¹¹¹. Níl an speiceas seo thar a bheith sainiúil agus meastar go bhfuil sé dóchúil nach bhfuil mórán taifeadta air.¹⁰⁵

Mar thoradh ar an tionscadal, tá seans ann go gcaillfear na sé thaifead de *Plasteurhynchium striatulum* atá taifeadta laistigh de Theorainn na Measúnachta go díreach trí bhaint an phlanda, agus d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith aige ar dhaonraí anaithnide eile den speiceas seo go háitiúil trí éifeachtaí cáilíochta aeir, nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh. Cé gur dócha nach bhfuil dóthain taifeadta ar an speiceas seo in Éirinn, bunaithe ar an bhfaisnéis atá ann cheana féin maidir le líonmhaireacht agus dáileadh an speicis, agus cur chuige coimeádach agus réamhchúramach á úsáid, tá an cumas ag an Tionscadal difear a dhéanamh do stádas caomhnaithe an speicis seo agus drochthionchar suntasach a imirt ar scála geografach an chontae, toisc nach dócha go mbeidh tionchar ag cailliúint an daonra áitiúil laistigh de Theorainn na Measúnachta ar raon nó ar dháileadh náisiúnta an speicis.

Meastar go bhfuil an ceadharlach Bealtaine *Gentiana verna* Beagnach i mBaol ar Liosta Dearg na hÉireann.¹¹² I gcás plandaí soithíocha, sainmhínítear an chatagóir bhagairt seo mar:

"Déantar measúnú ar thacsóin mar Beagnach i mBaol bunaithe ar laghdú daonra breathnaithe san am atá thart nó laghdú amhrasta sa todhchaí de 20–29% bunaithe ar mheath i Limistéar Áitiúchta nó i gcáilíocht gnáthóige."

Taifeadadh an speiceas seo laistigh de chúig relevés ar fud Limistéar Staidéir na Scéime, agus tá ceann acu le fáil laistigh de Theorainn na Measúnachta. Laistigh d'Éirinn, tá an speiceas seo srianta do fhéarthailte cailcreacha ísealchríche (lena n-áirítear gnáthóg in Iarscríbhinn 6210 Féarthailte cailcreacha), dummha cailcreacha agus gnáthóga fraochmhá agus féarthailte cailcreacha a bhaineann le pábháil aolchloiche timpeall Chuan na Gaillimhe, agus tá sé sách flúirseach i mBoirinn, Co. an Chláir.¹¹³ Tá 382 taifead den speiceas laistigh d'Éirinn trasna 28 heicteár ar bhunachar sonraí NBDC ó 1981 i leith.¹¹⁴ Cé go meastar go bhfuil ionchais todhchaí na pábhála aolchloiche agus na ngnáthóg gaolmhar neamhfhabhrach in Éirinn, meastar go bhfuil an treo chobhsaí mar gheall ar bhearta caomhnaithe i mBoirinn agus sna hOileáin Árann (NPWS 2019).¹¹¹

Mar thoradh ar an tionscadal, tá seans ann go gcaillfear an t-aon chás amháin de *Gentiana verna* a taifeadadh laistigh de Theorainn na Measúnachta go díreach trí bhaint an phlanda, agus d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith aige ar dhaonraí anaithnide eile den speiceas seo go háitiúil trí éifeachtaí cáilíochta aeir (i.e. sil-leagan deannaigh), nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a scaipeadh. Mar sin féin, ní dócha go gcaillfear ceithre cinn de na cúig dhaonra den speiceas atá taifeadta go háitiúil mar gheall ar éifeachtaí díreacha nó indíreacha an Tionscadail. Ar bhonn na faisnéise atá ann cheana féin maidir le líonmhaireacht agus dáileadh na speiceas laistigh den réigiún geografach áitiúil agus níos leithne, tá an cumas ag an Tionscadal difear a dhéanamh do stádas caomhnaithe an speicis seo agus drochthionchar suntasach a imirt ar scála geografach áitiúil, toisc go laghdóidh cailliúint tharlú an speicis laistigh de Theorainn na Measúnachta an daonra áitiúil, ach ní dhéanfaidh sé difear do raon nó do dháileadh an speicis

¹¹⁰ Wilson, S. & Fernández, F. (2013) *National survey of limestone pavement and associated habitats in Ireland. Lámhleabhair um Fhiadhúlra na hÉireann, Uimh. 73.* An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fíadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Éire.

¹¹¹ NPWS (2019). *Stádas Gnáthóg faoi Chosaint AE agus Speiceas in Éirinn. Imleabhar 1: Forbhreathnú Achomair.* Tuarascáil neamhfhoilsithe de chuid NPWS

¹¹² Wyse Jackson, M., FitzPatrick, Ú., Cole, E., Jebb, M., McFerran, D., Sheehy Skeffington, M. & Wright, M. (2016) *Ireland Red List No. 10: Plandaí Soithíocha.* An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fíadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta.

¹¹³ Hedley, S. (2015) *Gentiana verna* L.. Ceadharlach Bealtaine. Cuntais ar Speicis. Cumann Luibheolaíochta na Breataine agus na hÉireann.

¹¹⁴ Ionad Náisiúnta le Sonraí Bithéagsúlachta, Sonraí Speiceas – Ceadharlach Bealtaine (*Gentiana verna*) - <https://maps.biodiversityireland.ie/Species/29304>

laistigh de Chontae na Gaillimhe, toisc nach gcaillfear ceithre tharlú eile den speiceas laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime. Pléadh trí speiceas plandaí eile lena mbaineann an Imní is ísle (Wyse Jackson et al., 2016), i.e. Féar raithní, Glanroisc, agus Coirce clúmhach a sainaitníodh laistigh de Theorainn na Measúnachta in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an Bhoird Phleanála dar dáta an 22 Meitheamh 2021:

"Is iad na speicis nach bhfuil coitianta go háitiúil ná Féar raithní *Catapodium rigidum*, atá níos minice níos faide ó dheas agus soir, Glanroisc *Euphrasia arctica*, atá níos minice ó thuaidh agus soir, agus an coirce clúmhach *Helictotrichon pubescens*, atá níos minice soir, bhí dhá speiceas¹¹⁵ ann freisin nach raibh taifeadta in Éirinn, nó is annamh a taifeadadh iad, agus glactar leis nach raibh siad dúchasach nó gur earráidí iad; an coirce móinéir *Helictotrichon pratense* agus caorthann eanaigh *Valeriana dioica*. Is dócha go bhfuil tábhacht áitiúil ar a laghad ag baint le daonraí na dtrí chéad cheann, agus go mbeadh tábhacht náisiúnta ag baint le daonraí dúchasacha an dá cheann dheireanacha."

Meastar gur iad na cinn is lú imní atá ar an bhféar raithní *Catapodium rigidum*, Glanroisc *Euphrasia arctica* agus an coirce clúmhach *Avenula pubescens* ar Liosta Dearg na hÉireann.¹¹² Sainmhínítear é seo mar thacsón nach "...cháilíonn mar i mBaol Criticiúil, i mBaol, Leochaileach nó Beagnach i mBaol. Tá tacsóin fhorleathana agus fhlúirseacha san áireamh sa chatagóir."

Tá Glanroisc *Euphrasia arctica*, beagán níos lú coitianta ná an dá fhéar, ach tá dáileadh forleathan aige, le 2091 taifead foilsithe thar 67,600 ciliméadar cearnach¹¹⁶. Tá 899 taifead den speiceas ó Éirinn taifeadta ó 2000 i leith. Mar sin féin, níl aon taifid deisce le déanaí ó Chathair na Gaillimhe ann, agus tá taifid laistigh de Chontae na Gaillimhe lonnaithe i ndeisceart agus in iarthuaisceart an chontae. Taifeadadh an speiceas seo i naoi relevés laistigh de Theorainn na Measúnachta. Is géineas atá deacair a aithint go leibhéal speicis é *Euphrasia*¹¹⁷, agus dá bhrí sin is dócha nach bhfuil dóthain taifeadta aige. Tá an speiceas seo sách forleathan ar ghnáthóga féaraigh.

Mar thoradh ar an tionscadal, tá seans ann go gcaillfear tarluithe an speicis seo laistigh de Theorainn na Measúnachta go díreach trí bhaint an phlanda, agus d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith aige ar dhaonraí anaithnide eile den speiceas seo go háitiúil trí shil-leagan deannaigh, nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a leathadh. Ar bhonn na faisnéise atá ann cheana féin maidir le líonmhaireacht agus dáileadh an speicis laistigh den réigiún geografach áitiúil agus níos leithne, tá an cumas ag an Tionscadal difear a dhéanamh do stádas caomhnaithe an speicis seo agus drochthionchar suntasach a imirt ar scála geografach áitiúil, toisc go laghdóidh cailliúint tharlú an speicis laistigh de Theorainn na Measúnachta an daonra áitiúil, ach ní dhéanfaidh sé difear do raon ná do dháileadh an speicis laistigh de Chontae na Gaillimhe.

Laistigh d'Éirinn, tá an raithneach *Catapodium rigidum* sách coitianta agus tá dáileadh forleathan aige, le 3464 taifead le fáil thar 65,900 ciliméadar cearnach, agus cúig thaifead le fáil i gCathair na Gaillimhe. Tá 1787 taifead den speiceas ó Éirinn taifeadta ó 2000 i leith. Tá treocht mhéadaitheach ag baint le líon an speicis, agus bíonn sé le fáil ar raon gnáthóg leathnádúrtha agus saorga éagsúla, agus is fearr leis foshraitheanna cailcreacha.¹¹⁸ Taifeadadh an speiceas seo in 2 relevés laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Tá an coirce clúmhach *Avenula pubescens* sách coitianta ar an gcaoi chéanna agus tá dáileadh forleathan aige, le 3207 taifead le fáil thar 55,200 ciliméadar cearnach, agus 14 thaifead le fáil laistigh de Chathair na Gaillimhe nó gar di. Tá 1851 taifead den speiceas ó Éirinn taifeadta ó 2000 i leith. Fásann an speiceas seo ar raon gnáthóga féarthailte leathnádúrtha. Cé go bhfuil sé sách forleathan, tá treocht laghdaitheach ag líon an

¹¹⁵ Meastar gur taifeadtaí neamhdhúchasacha iad na speicis seo

¹¹⁶ *Euphrasia arctica* (Lange ex Rostrup) - léarscáil dáilte BSBI: <https://bsbi.org/maps?taxonid=2cd4p9h.h4y>

¹¹⁷ Parnell, J., Curtis, T. (2012) *Webb's an Irish flora*, 8ú heag. Cork University Press, Corcaigh.

Stace, C.A. (2019) *New flora of the British Isles*. 4ú heagrán Middlewood Green, C&M Floristics.

¹¹⁸ *Catapodium rigidum* (L.) C.E.Hubb. in *BSBI Online Plant Atlas 2020*, eds P.A. Stroh, T. A. Humphrey, R.J. Burkmar, O.L. Pescott, D.B. Roy, & K.J. Walker.

Catapodium rigidum (L.) - léarscáil dáilte BSBI: <https://bsbi.org/maps?taxonid=2cd4p9h.xfy>

speicis mar gheall ar mhionathrú gnáthóige trí fheabhsuithe talmhaíochta.¹¹⁹ Taifeadadh an speiceas seo in 25 relevés laistigh de Theorainn na Measúnachta, agus in dhá relevés lasmuigh de Theorainn na Measúnachta.

Mar thoradh ar an tionscadal, tá seans ann go gcaillfear tarluithe na speiceas seo laistigh de Theorainn na Measúnachta go díreach trí bhaint an phlanda, agus d'fhéadfadh tionchar indíreach a bheith aige ar chailleanas an speiceas seo go háitiúil trí shil-leagan deannaigh, éifeachtaí scáthaithe nó trí speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha a thabhairt isteach/a leathadh. Mar sin féin, de bharr an fhlúirse choibhneasta áitiúil dóchúil de na speicis seo agus an acmhainn gnáthóige áitiúla oiriúnacha réasúnta ard dóchúil inar dócha go mbeidh na speicis seo le fáil, ní dócha go mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar stádas caomhnaithe speicis d'Fhéar raithní *Catapodium rigidum* nó de choirce clúmhaigh *Avenula pubescens* agus nach mbeidh éifeacht dhiúltach shuntasach mar thoradh air, ag aon scála geografach.

Mar a pléadh i gCuid 8.3.6, meastar gur dócha gur earráidí taifeadta nó daonraí neamhdhúchasacha iad taifid de choirce bréige coiteann *Helictochloa pratensis* agus caorthann eanaigh *Valeriana dioica*, agus dá bhrí sin níor sannadh luacháil dóibh.

8.5.7 Mamaigh

8.5.7.1 An Madra Uisce

Tionchair Chéim na Tógála

Cé nach féidir a thuar an mbunóidh madra uisce poill nua nó láithreáin bhroimfhéir nua i gCrios Tionchair an Tionscadail sula gcuirfear tús le hoibreacha tógála, d'fhéadfadh go dtarlódh sé sin agus cuireadh an cás sin san áireamh sa straitéis maolaithe (féach ar Chuid 8.6.5.1).

Cailleanas láithreán pórucháin/sosa

Bunaithe ar thorthaí na suirbhéanna allamuigh a rinneadh, ós rud é nach raibh aon áiteanna póraithe ná áiteanna scíthe, poill nó láithreáin bhroimfhéir laistigh de Theorainn na Measúnachta, ní chaillfear aon phoill nó láithreáin bhroimfhéir mar thoradh ar oibreacha tógála.

Cailleanas Gnáthóg

I gcomhthéacs aibhneacha atá buailte go díreach ag an Tionscadal, tugadh taifead ar Dhobharchúnna ar Abhainn na Gaillimhe agus laistigh d'abhantrach Shruthán Thóin na Brocaí.

I gcomhthéacs chórais abhann, sa cháipéis Plean Freagartha Bagairtí Dobharchú *Lutra lutra* 2009-2011 (An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Gaeltachta, 2011), déantar gnáthóg talún Dobharchú a shainiú mar chrios 10m de ghnáthóg bhruachánach ar bhruacha na habhann. Ar gach sruthchúrsa atá trasnaithe ag an Tionscadal seachas Abhainn na Gaillimhe, beidh oibreacha tógála freagrach as cailliúint roinnt fásra bhruachánaigh; go príomha laistigh de lorg tógála an struchtúir trasnaithe (nó struchtúir sealadacha trasnaithe) ach freisin, i go leor cásanna, chun sruthanna éalaithe draenála chuig an líonra uisce dromchla a thógáil. Freisin caillfear gnáthóga srutháin nó caillfear go mór iad mar thoradh ar oibreacha tógála chun lintéir a chur isteach. Is iad na háiteanna is mó ina gcaillfear gnáthóg ná sruthchúrsaí ina bhfuil athailiniú srutháin beartaithe mar chuid den dearadh: Sruthán na Líbeirtí, Sruthán Throscaí agus Sruthán Thóin na Brocaí.

Ar Abhainn na Gaillimhe, ní chaillfear aon ghnáthóg srutháin mar thoradh ar thógáil an struchtúir droichid atá beartaithe agus ní chaillfear go deo gnáthóg Dobharchú ar bhruach thiar ná thoir na habhann laistigh de 5m ó bhruach na habhann mar gheall ar thógáil an struchtúir. D'ainneoin sin is dóchúil go mbeadh gá roinnt fásra a ghearradh/a bhaint chun na hoibreacha tógála a éascú agus ar bhonn leanúnach mar chuid de na hoibreacha cothabhála a ghabhann Tionscadal le linn oibríochta. Bheifí ag súil le roinnt éifeachtaí ar an bhfásra a bheidh fágtha faoi bhun an struchtúir droichid mar gheall ar éifeachtaí scáthaithe. Mar gheall ar thógáil na sruthanna

¹¹⁹ *Avenula pubescens* (Huds.) C.E.Hubb. in BSBI Online Plant Atlas 2020, eds P.A. Stroh, T. A. Humphrey, R.J. Burckmar, O.L. Pescott, D.B. Roy, & K.J. Walker.

Avenula pubescens (Huds.) Dumort - léarscáil dailte BSBI: <https://bsbi.org/maps?taxonid=2cd4p9h.6y3sv8>

éalaithe draenála chuig Abhainn na Gaillimhe, áfach, caillfear thart ar 3m de ghnáthóg bhrúachánach ar gach bruach.

Maidir le cailliúint gnáthóg atá ar scála chomh beag, go comparáideach, i gcomhthéacs an acmhainn ghnáthóg srutháin agus brúachánach i ngach abhantrach uisce dromchla atá trasnaithe ag an Tionscadal agus a thacaíonn leis an Dobharchú, ní bheadh sé comhionann le laghdú mór ar mhéid an ghnáthóg Dobharchú atá ar fáil agus ní bheidh éifeacht aige ar chumas an daonra áitiúil Dobharchú é féin a chothú — fiú sa ghearrthéarma. Fiú i gcás go ndéanfaí tiontú páirteach go dromchlaí crua, ar nós áit a gcuirtear isteach linteáir coincréite réamhtheilge, is gnách don Dobharchú úsáid a bhaint as gnáthóga atá athraithe go mór laistigh de linteáir agus faoi bhun droichead.

Ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór ar an gcailliúint gnáthóige a bhaineann le tógáil an Tionscadail ar stádas caomhnaithe an Dobharchú agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici, ar scála geografach ar bith.

Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce

I rith tógála, is féidir le rith chun srutha ag uisce dromchla atá éillithe agus/nó doirteadh trí thimpiste nó eachtra truaillithe i ngné uisce dromchla ar bith tionchar diúltach mór a imirt ar cháilíocht uisce agus dá bharr sin dul i bhfeidhm ar ghnáthóga uisceacha agus bogaigh sa timpeallacht ghlactha. Is féidir le heachtraí minice agus/nó fada truaillithe dul i bhfeidhm go mór agus go fairsing i gcóras abhann agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí móra fadtéarmacha acu.

Meastar, áfach, nach dóchúil go dtarlódh eachtra truaillithe den mhéid sin le linn tógála, agus dá dtarlódh nach mbeadh i gceist ach eachtra shealadach. In ainneoin sin, tá cur chuige réamhchúraim á ghlacadh agus leibhéal riosca thionchair cháilíocht an uisce á ghlacadh agus teastaíonn bearta mionsonraithe maolaithe chun an baol go mbeadh éifeacht inbhraite ar bith ag Tionscadal ar cháilíocht an uisce le linn na tógála a íoslaghdú tuilleadh.

Is féidir le meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar cháilíocht uisce dromchla i rith tógála dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais na gnáthóige seo agus is dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar scála geografach áitiúil. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce a chosaint le linn tógála (féach Cuid 8.6.3.4).

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Mar gheall ar an gcur isteach fisiceach ar na cainéil srutháin/abhann agus na himill bhrúachánacha a ghabhann leo scarfar gnáthóga abhann, go sealadach ar a laghad, i rith tógála. D'fhéadfadh sé seo a bheith ina chúis le héifeacht bacainne ar leibhéal éigin i rith tógála, ar gach sruthchúrsa.

Ós rud é gur ainmhí oíche é an Dobharchú ó thaobh gnáthóige, áfach, agus gur gnách go ndéanfar oibreacha le linn gnáthuaireanta oibre le solas lae, bheifí ag súil go rachadh na Dobharchúnna atá i gceist i dtaithí ar an tírdhreach athraithe agus gur éifeacht shealadach a bheadh in aon éifeacht bacainne dá bharr sin (léigh thíos faoi chur isteach/dhíláithriú agus faoi dhul i dtaithí ag an Dobharchú ar chur isteach).

Ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag scaradh/éifeacht bacainne na n-oibreacha tógála ar dhaonra áitiúil an Dobharchú, fiú sa mheántéarma, agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht aige ar stádas caomhantais an speicis ná go mbeidh sé freagrach as éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach ar bith.

Cur isteach/díláithriú

Ní raibh aon áiteanna póraithe nó scíthe Dobharchú laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail. Mar sin, ní bheidh éifeacht ag na hoibreacha tógála ar láithreáin den sórt sin ó thaobh cur isteach nó díláithrithe.

Tugadh taifead ar go leor Dobharchúnna ar chonair Abhainn na Gaillimhe agus in abhantrach Shruthán Thóin na Brocaí, agus mar sin is féidir le láithreach níos mó daoine agus/nó torann agus creathadh de thoradh na n-oibreacha tógála, Dobharchú atá ag taisteal nó ar thóir foráiste a dhíláithriú (go sealadach ar a laghad).

Tá aithne ar an Dobharchú mar ainmhí ar féidir leis cur suas le cur isteach ag daoine, trácht ar bhóithre san áireamh, ar chúinsí áirithe ((Bailey & Rochford, 2006, The Environment Agency, 2010, Irish Wildlife Trust, 2012). Feictear fianaise air sin sna comharthaí Dobharchú ar Abhainn na Gaillimhe trí Champas OÉ na

Gaillimhe (féach ar Fhíoracha 8.4.1 go 8.4.15¹²⁰), sa láithreán gníomhach poill don Dobharchú atá laistigh de 50m ó Dhroichead na gCúig Chéad agus i láithreacht an Dobharchú (láithreáin phoill san áireamh) in ionad uirbeach Chathair na Gaillimhe.

Ós rud é gur gnách go dtabharfar faoi oibreacha tógála le linn gnáthuaireanta oibre le solas lae agus gur gnách gur ainmhí oíche é an Dobharchú ó thaobh nóis, agus gur féidir leis an Dobharchú (i go leor cásanna) cur suas le leibhéil arda de láithreacht daoine agus cur isteach acu, ní mór an seans go mbeidh tionchar ag díláithriú Dobharchú óna ngnáthóg ar an daonra áitiúil Dobharchú. Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór ag cur isteach le linn tógála ar stádas caomhantais an speicis agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach air, ar scála geografach ar bith.

Tionchair na Céime Oibríochta

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

D'fhéadfadh go gcuirfí bac buan roimh ghluaiseacht an Dobharchú ar shruthchúrsaí atá trasnaithe ag an Tionscadal trí chur isteach linteáir nó struchtúr droichid nua. D'fhéadfadh sé sin tarlú ach go háirithe le linn tréimhsí de shreabhadh tulca nó tuilte, nuair a d'fhéadfadh méadú ar uisce agus ar ráta sreafa an struchtúr a fhágáil do-thrasnaithe don Dobharchú.

I gcás Droichead Abhainn na Gaillimhe mar atá beartaithe, ní thiocfaidh an tionchar sin chun cinn mar gur struchtúr réise é agus nach mbeidh tionchar aige ar an gcóras hidreolaíoch reatha ná ar fheidhmiú na tuilemhá (féach ar Chaibidil 11, Hidreolaíocht). Mar sin ní bheidh an daonra Dobharchú a bhaineann le hAbhainn na Gaillimhe (agus SAC Loch Coirib dá bharr sin) buailte chuige sin. Ar gach sruthchúrsa eile, áfach, (cibé ach go n-úsáideann nó nach n-úsáideann an Dobharchú faoi láthair iad) tá baol ann go mbeadh éifeacht bhacainne ag an struchtúr trasnaithe.

Is féidir leis an éifeacht scartha/bhacainne gnáthóige ar an Dobharchú a bhaineann leis an Tionscadal dul i bhfeidhm ar dhaoine áitiúla Dobharchú san fhadtéarma, agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht aici ar stádas caomhantais an speicis, agus is dóchúil go mbeadh sí freagrach as éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach áitiúil. Dearadh bearta maolaithe chun gluaiseacht trasna ag mamaigh a choimeád ar shruthchúrsaí a úsáideann an Dobharchú (féach ar Chuid 8.6.5.1).

Cur isteach/díláithriú

Mar a pléadh thuas, ó thaobh thionchair na tógála, is féidir leis an Dobharchú cur suas le cuid mhór cur isteach ó dhaoine agus ó thrácht. Mar sin má bhaineann aon chur isteach breise le hoibriú an Tionscadail, ní mór an seans go mbeidh sé freagrach as aon chur isteach inbhraite/díláithriú Dobharchú óna ngnáthóg.

Is dóchúil go gcuirfeadh soilse saorga isteach ar mhamaigh oíche, ar nós an Dobharchú, dá gcuirfí in áiteanna bunaithe um pórú agus shealgairacht (Rich & Longcore, 2005).

Cuirfear soilse ar fáil le haghaidh Fhaichí Imeartha nua (OG) atá beartaithe. Cé go bhfuil cead pleanála ann tuilsoilse a chur sna faichí imeartha atá ann anois taobh leis an abhainn, níl siad soilsithe faoi láthair. Níl aon pholl suite laistigh de nó in aice le limistéar an doirteadh solais ón soilse atá beartaithe i bhFaichí Imeartha nua (OG). Ní chuirfidh an doirteadh solais an Dobharchú ó úsáid a bhaint as Abhainn na Gaillimhe um bheathú agus thaisteal.

Ní tharlóidh doirteadh solais i sruthchúrsa eile ar bith inar ndearnadh taifead ar an Dobharchú agus ní tharlóidh aon tionchair chuige sin.

Ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cur isteach ná díláithriú a bhaineann le hoibriú an Tionscadail ar stádas caomhnaithe an Dobharchú agus mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici, ar scála geografach ar bith.

¹²⁰ Tá difríocht shoiléir idir leibhéil taifeadta de chomharthaí/ghníomhaíocht Dobharchú idir bruach iarthair agus oirthir Abhainn na Gaillimhe i gceantar Dhroichead Abhainn na Gaillimhe mar atá beartaithe; is léir gur fearr leis an Dobharchú bruach thoir Abhainn na Gaillimhe seachas an bruach ar thaobh Champas Spóirt OÉ na Gaillimhe. Ní fios, áfach, an é an fáth leis sin ná go bhfuil an bruach thiar níos inrochtana don phobal (agus mar sin gur féidir níos mó cur isteach a bheith ansin, go háirithe mar gheall ar mhadraí), nó an nádúr oscailte an imill bhrúchánaigh áit nach bhfaightear mórán fásra ar an mbruach thiar is cúis leis, nó b'fhéidir meascán den dá chúis

Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce

Beidh pointí srutha éalaithe ann chuig gnéithe uisce dromchla ón líonra draenála bóthair le linn oibriúcháin. Cuimsíonn an dearadh draenála atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe bearta um rialú truaillithe (cuimsíonn sé sin idircheapairí peitрил, bogach agus bearta eile, ar nós SuDS) agus ina dhiaidh sin linnte insíothlaithe (áit a scaoiltear chun na talún) nó linnte maolaithe (áit a scaoilfear draenáil chuig an séarach reatha uisce dromchla/stoirme), mar a gcuirtear síos orthu go sonrach i gCaibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal.

Ní bhaineann aon bhaol do cháilíocht uisce dromchla leis na codanna sin de dhraenáil bóthair atá le scaoileadh chun na talún. Ní mór an seans, fiú dá dtarlódh teagmhas truaillithe, rud nach dócha, go mbeadh aon tionchar inbhraite ag gnáthcháilíocht uisce oibriúcháin na sruthanna éalaithe draenála a scaoileann chuig an líonra uisce dromchla/draenála atá ann faoi láthair, ar cháilíocht uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtacht an dá ghné den líonra draenála bóthair i gCaibidil 11, Hidreolaíocht.

Ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar cháilíocht uisce dromchla ar an daonra Dobharchú ná ar a stádas caomhantais agus mar sin ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar scála geografach áitiúil.

Baol Básmhaireachta

Mar gheall ar thabhairt isteach an Tionscadail i dtírdhreach tuaithe, agus trasnaithe nua sruthchúrsa mar chuid di, méadófar go buan baol na n-imbhuailtí bóthair leis an Dobharchú; go háirithe áit ar tugadh taifead ar an Dobharchú (féach ar Fhíoracha 8.4.1 go 8.4.15). Tá heisceachtaí maidir leis sin ag baint le hAbhainn na Gaillimhe áit a bhfuil an Tionscadal ardaith os cionn na habhann agus na tuilemhá sa mhéid is nach mbeadh teacht ag an Dobharchú uirthi agus Tarbhealach Mhionlaigh atá ardaith os cionn an turlaigh ag Ch. 10+320 den N6 GCRR atá beartaithe.

Cé nach féidir méid na héifeachta a chainníochtú, d'fhéadfadh go mbeadh baol méadaithe an imbhuailte freagrach as éifeachtaí fadtéarmacha ar dhaonraí Dobharchú go háitiúil, rud a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar a stádas caomhantais áitiúil.

Is féidir le baol an imbhuailte don Dobharchú i ndáil leis an Tionscadal bheith freagrach as éifeacht mhór dhiúltach dhóchúil, ar an scála geografach áitiúil. Ceapadh bearta maolaithe chun an tionchar féideartha sin a sheachaint (féach ar Chuid 8.6.5.1).

8.5.7.2 Ialtóga

Sa chuid seo den mheasúnacht tionchair pléitear le tionchair ar speicis ialtóige. Ar an gcéad dul síos, cuirtear síos ar na cineálacha éagsúla tionchair a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar gach speiceas ialtóige agus ansin pléitear leis na tionchair fhéideartha ar gach speiceas aonair.

Tionchair Chéim na Tógála

Cailliúint Fara

Tá 19 bhfoirgneamh a thacaíonn le 23 fara ialtóige laistigh de Theorainn na Measúnachta (8 bhfara don Ialtóg Shopránach (PBR177, 179, 250, 255, 248, 256, 261, 267), 1 fhara don Ialtóg Fheascrach (PBR252) 3 fhara d'ialtóg fheascrach neamhaitheanta (PBR205_ST1, 205_ST9, agus 205ST_10), 3 fhara don Ialtóg fhadchluasach dhonn (PBR204, 215, 267), 3 fhara don Chrú-ialtóg bheag (PBR178, 210, 241), 2 fhara d'Ialtóg Leisler (PBR196, PBR255) agus 3 fhara ialtóige do speiceas ialtóige Myotis neamhaitheanta (PBR178, 199, 215).

Úsáideann níos mó ná aon speiceas amháin d'ialtóg ceithre cinn de na struchtúir sin. I bhFíoracha 8.28.1 go 8.35.1 go 5.20.1 taispeántar suíomhanna na bhfaraí sin.

Tá sé beartaithe ocht gcinn déag de na struchtúir sin a leagan agus coimeádfar ceann amháin (PBR241) de na struchtúir. Coinneofar an príomhfoirgneamh cónaithe ag coimpléasc PBR241 do Chrú-ialtóga beaga agus cosnófar ar dhrochthionchair é. Suiteálfar bosca roicéad freisin gar don fhara ag PBR241, seachas bosca

ialtóg feistithe don fhoirgneamh féin, ionas nach mbainfear óna luach oidhreachtach cultúrtha, pléitear é seo tuilleadh san iarratas seo ar cheadúnas maolaithe mar bheart cúitimh¹²¹.

Deimhníodh nach raibh PBR183 ina fhara a thuilleadh i suirbhéanna 2023. Cé go leagfar an príomhstruchtúr, coinneofar foirgneamh seachtrach ar an maoin chun críocha cúitimh as cailliúint farai eile.

Leagfar trí chrann (PTR48, PTR45, PTR43) a bhfuil sé deimhnithe go dtacaíonn siad le hialtóga (Ialtóg Leisler (PTR48) agus Ialtóga fheascrach faoi seach (PTR45 agus PTR43) agus leagfar freisin ocht gcrann eile ar mór an seans (nó catagóir 1 de réir rangú 2014 – 2018) gur féidir leo tacú le hialtóga. I bhFíor 8.25.1 go 8.26.1 taispeántar ionaid na gcrann sin.

In Aguisín 4 de Thuarascáil Cigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021, mheas an t-éiceolaí a cheap ABP, an Dr. Arnold, go raibh cailliúint na bhfarai i gcás an ialtóg ghiobach agus an ialtóg Natterer araon, suntasach ar leibhéal Náisiúnta, agus ar leibhéal an Chontae i gcás an ialtóg Natúisias agus an ialtóg fhadchluasach dhonn. Mar sin féin, is é tuairim an údair go bhfuil na tionchair fhéideartha a bhaineann le cailliúint bhuan na 19 struchtúr fara sin, seachas farai na Crua-ialtóige Bige, agus le cailliúint an 3 chrainn, mór ar leibhéal áitiúil mar go leagtar tábhacht orthu ar an leibhéal geografach áitiúil, bhí líon beag ialtóg ag baint úsáide as beagnach gach fara agus tugadh taifead ar na hialtóga céanna agus iad ag baint úsáide as láithreáin fhara eile ar fud limistéar an staidéar nach mbeidh buailte ag an Tionscadal. Ghlac an NPWS, agus iad ag deonú an Cheadúnais Maolaithe Ialtóg, rud a léirigh tuairim ghairmiúil an údair maidir le suntasacht an tionchair, le conclúid an mheasúnaithe go bhfuil suntasacht áitiúil ag baint le cailliúint struchtúr fara.

D'fhéadfadh go mbeadh na tionchair a bheidh ag cailliúint farai na Crua-ialtóige bige mór ar leibhéal náisiúnta mura nglacfaí bearta maolaithe. Dheimhnigh na suirbhéanna a rinneadh chun eolas a thabhairt don TMTT 2018 gur fara satailíte atá nasctha le Caisleán Mhionlaigh é an fara in Achadh an Churraigh (PBR178).

Ós rud é roimh 2020, go raibh struchtúr fisiceach an fhara i gCaisleán Mhionlaigh ag dul i léig seans gur ceann réasúnta nua sa líonra farai é fara Achadh an Churraigh. Ó 2020 i leith, tá sraith oibreacha athchóirithe tosaithe ag Caisleán Mhionlaigh. Bhí na hoibreacha sin ar siúl in 2023.

Tá fara satailíte Achadh an Churraigh (PBR178) laistigh d'fhoirgneamh fo-optamach (garáiste) ó thaobh an chineál foirgnimh is fearr leis an speiceas seo agus seans go léiríonn an fhíríc go bhfuil ialtóga á n-áitiú go bhfuil easpa deiseanna ialtóige níos fearr sa cheantar.

Cé go bhfuil fianaise stairiúil ann gur fara máithreachais chrú-ialtóg beag a bhí i PBR178, léiríonn na leibhéil ísle go neamhbhríoch de ghníomhaíocht chrú-ialtóg beag ag an maoin a taifeadadh i suirbhéanna 2023 gur athraigh sé seo ó shin agus b'fhéidir go n-úsáideann ialtóga chrú-ialtóga beaga é ó am go ham mar fhara lae. Léiríonn taifid go bhfuil speicis Myotis i láthair ar an maoin freisin.

Ní féidir a neamhaird iomlán a dhéanamh den tuairim go bhfillfidh na crú-ialtóga beaga ar an bhfara seo i líon níos mó sna blianta ina dhiaidh sin, dá bhrí sin, agus cur chuige coimeádach agus réamhchúramach a ghlacadh, ba cheart a mheas gurbh fhéidir cailliúint fara satailíte na crú-ialtóga beaga in Achadh an Churraigh (PBR178) agus cailliúint fara oíche eile don Chrú-ialtóg bheag (PBR210) ina gceantar sealgaireachta d'fhéadfadh go rachfaí i bhfeidhm go mór ar an gcrua-ialtóg bheag ar leibhéal geografach náisiúnta, in éagmais aon bhearta chun aghaidh a thabhairt ar an tionchar seo.

I gcomhthéacs an tionchair fhéideartha ar SAC Loch Coirib, ina bhfuil crú-ialtóga beaga ina QI, cé go bhfuil an speiceas seo le feiceáil laistigh den limistéar staidéir, tá an fara a chruthaíonn an daonra QI don láithreán Eorpach seo (Eborhall House) níos mó ná 30km ón Tionscadal, ar an gcladach ó thuaidh de Loch Coirib. Mheasfaí an fad sin mar cheann atá thar ghnáthraon sealgaireachta phobal Theach Eborhall agus thar ghnáthraon comaitéireachta an speicis seo cé is moite d'uaireanta eisceachtúla nó thar thréimhsí fada ama, mar shampla, ialtóga ag scaipeadh amach agus ag bogadh idir limistéir sa tírdhreach i gcoitinne thar thréimhse fhada blianta/glúnta.

¹²¹ Tabhair faoi deara go dtagraíonn an téarma “cúiteamh” a úsáidtear san iarratas seo do dhul i ngleic le tionchair nach féidir a mhaolú. Ní bheidh aon tionchar ag na tionchair seo ar aon Láithreán Eorpach agus ní thugann an téarma “cúiteamh” mar a úsáidtear san iarratas seo an bhrí chéanna leis an téarma a úsáidtear in Airteagal 6(4) de Threoir an AE maidir le Gnáthóga.

Thairis sin, níor tugadh le fios ó shuirbhéanna radairianaithe ar phobal ialtóg Chaisleán Mhionlaigh (a sainaithníodh laistigh den limistéar staidéir) a rinneadh don Tionscadal seo in 2014 agus do na staidéir roghnúcháin bealaigh don N6 GCRR atá beartaithe gurbh ann d'aon fhianaise ar ghluaiseacht idir an líon sin agus an fara i dTeach Eborhall. Toisc nach bhfuil aon nasc idir an limistéar staidéir agus na farai atá mar chúis le hainmniú an láithreáin Eorpaigh seo, ní dóigh go mbeidh aon éifeachtaí suntasacha aige sin ar líon chrú-ialtóg beag SAC Loch Coirib.

Measadh go raibh dhá cheann déag de fharai ialtóg eile gar don Tionscadal (i bhfoisceacht 100m de Theorainn na Measúnachta). Meastar go bhféadfadh tionchair dhíreach a bheith ar na farai seo mar thoradh ar shuaitheadh i rith chéim na tógála, cé go n-aithnítear go mb'fhéidir nach mbeadh an tionchar sin chomh hard le cinn eile toisc go bhfuil an teorainn siar ó lorg iarbhir tógála an Tionscadail.

I measc na bhfarai sin tá farai oíche don chrua-ialtóg bheag, farai lae don Ialtóg shopránach agus don Ialtóg fheascrach, d'ialtóg Leisler agus fara máithreachais féidir don Ialtóg fhadchluasach dhonn. Tuartar go mbeidh tionchair shuntasacha mar thoradh air seo ar an leibhéal áitiúil mura ndéantar maolú do na speicis seo go léir.

Is é PBR173 amháin a meastar go bhfuil sé leochaileach do leibhéal mór de thionchair tógála. Is amhras gur fara máithreachais don Ialtóg fhadchluasach dhonn é PBR173. Tá na farai go léir eile siar ó Theorainn na Measúnachta nó tá siad in áiteanna inar lú an seans go gcuirfear oibreacha tógála don Tionscadal isteach orthu.

Is é an speiceas is mó a d'fhéadfadh go mbeadh áiteanna fara á chailliúint aige ná daonra na hIaltóige sopránaí, arb é, mar a tharlaíonn, an ialtóg is coitianta atá le fáil sa tír agus a ndearnadh a thaifeadadh i mbeagnach gach áit thaifeadta i limistéir an staidéir.

Eascraíonn an tionchar ar dhaonra na Crua-ialtóige bige a chaillfear mar thoradh ar leagan ó chailliúint aonaid réadmhaoine amháin in Achadh an Churraigh (PBR178), fara satailíte do Chaisleán Mhionlaigh (PBR06) (nach mbeidh éifeacht ag na hoibreacha tógála air).

Caillteanas Gnáthóg

Braitheann ialtóga ar ghnáthóga oiriúnacha leathnádúrtha a thacaíonn leis an gcreach feithide a mbíonn siad ag ithe. Mar thoradh ar an tionscadal caillfear gnáthóg sealgaireachta do gach speiceas ialtóg atá taifeadta. Is beag ceantar a mheastar a bheith mí-oiriúnach d'ialtóga nó nach bhfuil gníomhaíocht ialtóg taifeadta iontu le linn bhailiú sonraí bonnlíne.

I gcás crú-ialtóga beaga, léirigh na staidéir raidió-rianaithe go bhfuil sé cruthaithe go n-úsáidtear limistéir le haghaidh beathaithe ach i gcás speiceas eile ialtóg, tá a limistéir sealgaireachta bunaithe ar “chriosanna lárnaacha beatha” teoiriciúla tuartha (CSZ) a tógadh ó threoirilínte dea-chleachtais (UK Bat Conservation Trust, 2020). Tagraíonn CSZ don limistéar atá timpeall fara ialtóige comhroinnte ina mbeidh tionchar mór ag fáil agus cáilíocht gnáthóige ar “dianseasmhacht agus stádas caomhantais” na coilíneachta a úsáideann an fara.

Mar gheall ar an líon mór farai ialtóg a taifeadadh sna Limistéir Suirbhé, tá forluí idir gach cuid den Tionscadal agus CSZ amháin ar a laghad le haghaidh fara ialtóg.

Cuirtear síos ar méid tábhachta chailliúint na ngnáthóg sealgaireachta sin ó thaobh tionchar ar fharai aonairi dtéarmaí chion an chaillteanais den CSZ mar thoradh ar an Tionscadal. Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach gcuirtear san áireamh sa chailliúint chéatadánach achair laistigh den CSZ aon éifeachtaí bacainne breise curtha ar fáil ag an Tionscadal a d'fhéadfadh ialtóga a choimeád ó áiteanna sealgaireachta a bhaint amach ar an taobh eile den N6 GCRR atá beartaithe.

Tá fianaise ann freisin (Berthinussen agus Altringham, 2012¹²²) go bhfuil díláithriú ialtóga ó imill chonair an bhóthair rud a leathnaíonn an crios tionchair go maith lasmuigh den limistéar tógála.

Mar sin féin, ba chóir a thabhairt faoi deara nár imscrúdaíodh agus nár braitheadh na héifeachtaí díláithrithe seo ach i dtírdhreacha réasúnta oscailte ar shiúl ó choillearnach agus ó dhobharlaigh. Is féidir go mbeadh

¹²² Berthinussen, A. & Altringham, J. (2012b) *Éifeacht mhórbhóthair ar ghníomhaíocht agus éagsúlacht ialtóg*. *Journal of Applied Ecology* 2012, 49, 82–89

tionchar níos lú díobhálach le feiceáil i gcodanna áirithe den Tionscadal ina gcoinnítear coillearnach gar d’imeall lorg coise an N6 GCRR atá beartaithe.

Tá na criosanna lárnacha beatha teoiriciúla (CSZs) do speicis ialtóige na hÉireann liostaithe thíos agus comhartha tugtha ar an leibhéal muiníne a ghabhann le méid an chreasa. Tugadh crios CSZ de 3km d’ialtóga neamhaitheanta atá comhionann le meánmhéid na ngathanna CSZ thuas. I gcás nár aithníodh ialtóga ach go dtí leibhéal an ghéinis, áirítear ríomhanna do gathanna CSZ an ga is mó agus is lú d'aon speiceas ialtóg Éireannach sa ghéineas sin.

Tá an crios lárnach beatha do speicis ialtóige na hÉireann liostaithe thíos i Tábla 8.36 agus comhartha tugtha ar an leibhéal muiníne a ghabhann le méid an chreasa.

Tábla 8.36 Faraí ialtóg atá taobh Tionscadal agus CSZ

Speiceas	Ga CSZ (km)	Muinín i Méid CSZ (téacs tógtha ó lontaobhas Caomhnaithe ialtóg, 2016)
Crú-ialtóg bheag	2	Go maith. Meastar gurb é méid an CSZ i gcomhthéacs an fhara i gCaisleán Mhionlaigh agus i bPluais an Chúipéara ná 3km bunaithe ar thorthaí na suirbhéanna rianaithe raidió mar atá doiciméadaithe i gCuid 8.3.8.25 den tuarascáil seo. Rinneadh é sin a ríomh agus úsáid á baint as na cuir chuige chéanna atá leagtha amach i dtreoir BCT (2020).
An ialtóg fhadchluasach dhonn	3	Go dona. Níl aon sonraí faoin meán-uasfhad idir an fara agus na háiteanna foráiste ar fáil sa litríocht. Sa bhreis air sin, tá an meán ualaithe ríofa (bunaithe ar líon na n-ialtóg a úsáideadh chun an CSZ a ríomh) (3.45km) díreach faoi bhun na tairsí ina ndearnadh slánú síos air chun méid CSZ de 3km a thabhairt. Meastar go bhfuil CSZ den ialtóg fhadchluasach dhonn a ndearnadh staidéar uirthi i rith rianú raidió in 2014 níos lú ná thart ar ga 4km (ba é an t-uasfhad sealgaireachta ná 4.07km ach níor tharla bailiú sonraí ach i gcaitheamh 2 lae). Ós rud é nár rianaíodh ach aon ialtóg amháin, baineadh úsáid as an fad molta CSZ de 3km.
Ialtóg Daubenton	2	Go dona. Níl aon sonraí faoin meán-uasfhad idir an fara agus na háiteanna foráiste ar fáil sa litríocht. Le huasfhaid sealgaireachta na n-ialtóg Daubenton a ndearnadh staidéar orthu léiríodh nach bhfuil ach áit theoranta um beathú laistigh de chonair Abhainn na Gaillimhe suas go 2.5km ón bhfara. Mar gheall ar líon beag na n-ialtóg a ndearnadh anailís orthu baineadh úsáid as an bhfad CSZ de 2km a mholann an BCT.
Ialtóg Natterer	4	Go maith. Ríomh bunaithe ar mhéid réasúnta sampla ó choilíneachtaí agus staidéir iolracha. Baineadh úsáid as an bhfad CSZ de 4km a mholann an BCT.
An Ialtóg ghiobach	1	Go dona. Sonraí ar fáil ó choilíneachtaí iolracha ach le haghaidh staidéir shingil amháin don speiceas seo. Baineadh úsáid as an bhfad CSZ de 1km a mholann an BCT.
An Ialtóg fheascrach	2	Measartha. Sonraí ar fáil ó choilíneachtaí iolracha ach níl siad ar fáil le haghaidh staidéir shingil. Baineadh úsáid as an bhfad CSZ de 2km a mholann an BCT.
An Ialtóg shopránach	3	Go maith. Ríomh bunaithe ar mhéid réasúnta sampla ó choilíneachtaí agus staidéir iolracha. Baineadh úsáid as an bhfad CSZ de 3km a mholann an BCT.
Ialtóg fheascrach Nathusius	3	Go dona. Ríomh bunaithe ar mhéid beag sampla. Baineadh úsáid as an bhfad CSZ de 3km a mholann an BCT.
Ialtóg Leisler	3	Go dona. Ríomh bunaithe ar mhéid beag sampla. Baineadh úsáid as an bhfad CSZ de 3km a mholann an BCT.

Le haghaidh gach fara dearbhaithe a aithníodh i rith na suirbhéanna allamuigh, ríomhadh an cion den CSZ a chaillfear mar thoradh ar an Tionscadal (féach ar Aguisín A.8.25 chun na sonraí a fháil). Cé gur fad ilchineálach gathach ón bhfara atá i gceist leis an CSZ, i roinnt cásanna ní mheasfaí an ghnáthóg sin go léir mar ghnáthóg oiriúnach foráiste d’ialtóga mar gur chuimsigh sí talamh a ndearnadh tógáil air áit nach bhfuil mórán gnáthóg oiriúnach chun acmhainní foráiste a chur ar fáil. Mar sin ní bhainfidh ialtóga úsáid as an CSZ

go léir; roghnóidh siad na háiteanna is mó ina bhfuil acmhainní. Ní dhearnadh limistéir den sórt sin a d'fhéadfadh a bheith mí-oiriúnach laistigh de lorg coise an N6 GCRR atá beartaithe a bhaint de na CSZanna le haghaidh gach fara, áfach, agus mar sin tugadh an cás ba mheasa um measúnú tionchar. Níor cuimsíodh CSZanna timpeall farai oíche san áireamh san anailís seo mar bíonn na farai sin le fáil laistigh de CSZ an fhara lae a ghabhann leis.

Tá sé tábhachtach a thabhairt faoi deara nach gcuirtear san áireamh sa chailliúint chéatadánach achair laistigh den CSZ aon éifeachtaí bacainne breise a bhaineann leis an mbóthar a d'fhéadfadh ialtóga a choimeád ó áiteanna sealgaireachta a bhaint amach ar an taobh eile den N6 GCRR atá beartaithe. I dtaighde de chuid Berthinussen agus Altringham (2012a, 2012b, 2015) aithníodh laghdú ar scála tírdhreacha ar ghníomhaíocht agus éagsúlacht ialtóige mar thoradh ar thógáil fhorbairtí bóthair sa RA. Cé gur léiríodh go soiléir éifeachtaí bacainne agus scaradh chonair eiltile, níl na cúiseanna le díláithriú na ialtóg ó imill chonair an N6 GCRR atá beartaithe chomh soiléir. (Féach freisin Bontadina *et al.* (2002), Reiter *et al.* (2013), CALTRANS (Iúil 2016): Technical Guidance for the Assessment and Mitigation of the Effects of Traffic Noise and Road Construction Noise on Bats, Luo *et al.*, (2015)).

Mar sin seo a leanas na gnéithe a raibh tionchar acu ar scála agus suntasacht an chailliúint gnáthóige le linn tógála:

- Nádúr an fhara (fara idirthréimhse/ócáideach a úsáidtear anois is arís ag líon beag ialtóg i gcomparáid le farai máithreachais um líon mór ialtóg)
- Taifead ar ialtóga laistigh den CSZ a chomharthaíonn comhchruinniú beathaithe laistigh den CSZ a d'fhéadfadh a thabhairt le tuiscint go bhfuil áiteanna áirithe níos tábhachtaí ná áiteanna eile
- Cion d'ialtóg oiriúnach laistigh den CSZ
- An fhéidearthacht go mbeadh an N6 GCRR atá beartaithe ina bacainn roimh na codanna eile den CSZ a bhaint amach (i.e. cé go bhféadfadh nach gcaillfí ach méid an-bheag den CSZ, d'fhéadfadh nach mbeadh ialtóga in ann é a bhaint amach agus dá bharr sin d'fhéadfadh nach mbeadh cion níos mó den CSZ ar fáil)

Déanann Tábla 8.37 cur síos ar an achar iomlán de ghnáthóg ard-oiriúnachta atá i láthair laistigh de gach CSZ, an achar de ghnáthóg ialtóg ard-oiriúnachta a chaillfear laistigh de gach CSZ le linn na tógála, agus an achar iomlán de ghnáthóg ialtóg ard-oiriúnachta atá fágtha laistigh de gach CSZ tar éis na tógála. Cuireann na ríomhanna seo san áireamh gach limistéar gnáthóige ard-oiriúnachta atá á gcoinneáil laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Sainmhínítear gnáthóg comaitéireachta agus sealgaireachta atá oiriúnach go hard d'ialtóga (i.e. gnáthóg ardchaighdeáin d'ialtóg) i Suirbhéanna Ialtóg d'Eiceolaithe Gairmiúla: Good Practice Guidelines (Collins, 2023) mar a leanas:

- 'Gnáthóg comaitéireachta – Gnáthóg leanúnach, ardchaighdeáin atá bainteach go maith leis an tírdhreach níos leithne a bhfuil seans ann go n-úsáidfídh ialtóga í go rialta le haghaidh cosáin eiltile amhail gleannta abhann, srutháin, fálta sceach, línte crann agus imeall coillearnaí
- Gnáthóg comaitéireachta – Gnáthóg ardchaighdeáin atá bainteach go maith leis an tírdhreach níos leithne a bhfuil seans ann go n-úsáidfídh ialtóga sealgaireachta í go rialta amhail coillearnach leathanduilleach, sruthchúrsaí líneáilte le crainn agus fearann páirce innilte
- Tá an láithreán gar d'fharai aitheanta'

Bunaithe ar thorthaí an tsuirbhé, úsáideann ialtóga réimse leathan gnáthóg, agus is i limistéar uirbeach Chathair na Gaillimhe amháin atá i gceist le gnáthóg sealgaireachta nó comaitéireachta go dtí an áit nach dócha go n-úsáidfídh ialtóga go rialta í. Baineadh na gnáthóga uirbeacha ard-dlúis agus na gnáthóga mara as ríomhanna gnáthóige ardcháilíochta an CSZ toisc nach gcomhfhreagraíonn siad do ghnáthóg ialtóg ard-oiriúnachta agus roghanna gnáthóige na speiceas ialtóg seo, na cineálacha gnáthóige atá i láthair laistigh den CSZ agus an nascacht eatarthu ar scála tírdhreacha, agus torthaí na suirbhéanna ialtóg á gcur san áireamh.

Cuirtear síos i Tábla 8.38 ar mhéid an chaillteanas gnáthóige a bhaineann le farai gnáthóige nach mbainfear mar thoradh ar an Tionscadal.

Tábla 8.37 Méid an Chaillteanais Dhírigh de Ghnáthóg Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den Chrios Lárnach Beatha Teoiriciúil a bhaineann leis na Faraf laistigh de Theorainn na Measúnachta (Cuireann na limistéir ríofa de chaillteanas gnáthóige ialtóg ard-oiriúnachta limistéar na gnáthóige san áireamh)

Tagairt Fara	Speiceas	Ga CSZ	Achar de Chailltean as Gnáthóige laistigh den CSZ	% den CSZ iomlán atá á chaillead h	Achar Iomlán de Ghnáthóg Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	Achar de Chaillteanas Gnáthóige Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	% de Chaillteanas Gnáthóige Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	Achar de Ghnáthóg Ialtóg Ard-Oiriúnacht a atá fós laistigh den CSZ	Tábhacht dhóchúil Thionchar de Chaillteanas Gnáthóige
		km	ha	%	ha	ha	%	ha	
PBR50	Speiceas feascrach	3	118.22	4.18	1879.23	95.30	5.07	1783.93	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
		2	96.76	7.70	756.65	73.96	9.78	682.68	
PBR177	Pipistrellus pygmaeus	3	99.33	3.51	2012.00	95.99	4.77	1916.01	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR178	Speiceas myotis	4	122.84	2.44	3363.79	119.50	3.55	3244.29	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
		1	30.39	9.67	267.00	30.25	11.33	236.75	
	Rhinolophus hipposideros	2	63.21	5.03	1001.64	62.06	6.20	939.58	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR179	Pipistrellus pygmaeus	3	101.98	3.61	2163.37	101.67	4.70	2061.70	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR196	Nyctalus leisleri	3	114.67	4.06	2068.27	105.74	5.11	1962.53	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR199	Speiceas myotis	4	148.08	2.95	3569.02	130.98	3.67	3438.05	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
		1	36.49	11.61	290.26	36.49	12.57	253.78	
PBR204	Plecotus auritus	3	114.34	4.04	2055.14	105.80	5.15	1949.34	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin

Tagairt Fara	Speiceas	Ga CSZ	Achar de Chailltean as Gnáthóige laistigh den CSZ	% den CSZ iomlán atá á chaillead h	Achar Iomlán de Ghnáthóg Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	Achar de Chaillteanas Gnáthóige Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	% de Chaillteanas Gnáthóige Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	Achar de Ghnáthóg Ialtóg Ard-Oiriúnachta a atá fós laistigh den CSZ	Tábhacht dhóchúil Thionchar de Chaillteanas Gnáthóige
		km	ha	%	ha	ha	%	ha	
PBR205_ST1 PBR205_ST9 PBR205_ST10	<i>Speiceas feascrach</i>	3	112.37	3.97	2108.17	89.45	4.24	2018.72	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
		2	97.05	7.72	899.05	74.48	8.28	824.58	
PBR210	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	2	63.01	5.01	1018.20	62.52	6.14	955.68	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR215	<i>Speiceas myotis</i>	4	52.22	1.04	3254.61	52.22	1.60	3202.39	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
		1	19.34	6.16	311.58	19.34	6.21	292.24	
PBR215	<i>Plecotus auritus</i>	3	43.89	1.55	2121.26	43.89	2.07	2077.37	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR241	<i>Rhinolophus hipposideros</i>	2	36.49	2.90	1034.25	36.49	3.53	997.75	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR248	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	3	117.68	4.16	1958.13	103.89	5.31	1854.24	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR250	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	3	114.52	4.05	2019.95	106.04	5.25	1913.92	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR252	<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	2	61.86	4.92	968.84	61.85	6.38	906.98	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR255	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	3	98.62	3.49	1988.57	95.29	4.79	1893.28	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
	<i>Nyctalus leisleri</i>	3	98.62	3.49	1988.57	95.29	4.79	1893.28	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin

Tagairt Fara	Speiceas	Ga CSZ	Achar de Chailltean as Gnáthóige laistigh den CSZ	% den CSZ iomlán atá á chaillead h	Achar Iomlán de Ghnáthóg Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	Achar de Chaillteanas Gnáthóige Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	% de Chaillteanas Gnáthóige Ialtóg Ard-Oiriúnachta laistigh den CSZ	Achar de Ghnáthóg Ialtóg Ard-Oiriúnachta a atá fós laistigh den CSZ	Tábhacht dhóchúil Thionchar de Chaillteanas Gnáthóige
		km	ha	%	ha	ha	%	ha	
PBR256	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	3	97.82	3.46	2006.82	94.48	4.71	1912.34	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR261	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	3	37.77	1.34	1906.73	37.77	1.98	1868.96	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
PBR267	<i>Pipistrellus pygmaeus</i>	3	79.69	2.82	2019.54	76.50	3.79	1943.04	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin
	<i>Plecotus auritus</i>	3	79.69	2.82	2019.54	76.50	3.79	1943.04	Éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil amháin

Tábla 8.38 Méid an Chailliúint Dhíreach Gnáthóige timpeall Faraí Ialtóige Dearbhaithe (faraí lae gar do Theorainn na Measúnachta, ach nach bhfuil le baint) (*tógar san áireamh go bhfuil c. 10ha de ghnáthóg sealgaireachta á coimeád mar atá laistigh de Theorainn na Measúnachta i Mionlach)

Tag. PBR	Speiceas ¹²³	CSZ (km) ¹²⁴	CSZ (ha)	Limistéar CSZ Laistigh de Theorainn na Measúnachta (ha)	Asbhaintí le haghaidh Coinneáil Gnáthóige laistigh de CSZ ag Mionlach (ha)	% cailltea nais
Fara go díreach in aice le Teorainn na Measúnachta (<100m)						
PBR73	MyNa	4	5027	133.25	10	2.45
PBR73	NyLe	3	2827	99.64	10	3.17
PBR139	NyLe	3	2827	64.13	N/A	2.27
PBR145	PiPy	3	2827	120.77	N/A	4.27
PBR173	PlAu	3	2827	103.07	10	3.29
PBR192	PlAu	3	2827	133.64	N/A	4.73
PBR219	RhHi	2	Fara oíche	N/A (76.84)	N/A	N/A
PBR216	PlAu	3	2827	44.52	N/A	1.57
PBR225	PiPy	3	2827	44.52	N/A	1.57
PBR225	PlAu	3	2827	44.52	N/A	1.57
PBR226	NyLe	3	2827	114.01	10	3.68
PBR229	PiSp	3	2827	136.52	N/A	4.83
PBR238	PiPy	3	2827	81.36	N/A	2.88
PBR250	PiPy	3	2827	126.66	10	4.13
PBR252	PiPi	2	1257	77.40	10	5.36
PBR288	PiPy	3	2827	50.03	N/A	1.77
Faraí ar shiúl ón tionscadal (>100m)						
PBR6	MyDa	2	1257	78.18	10	5.42
PBR6	RhHi	fonóta ²	2625 ¹²⁵	98	10	3.35
PBR7	PiPi	2	1257	60.87	N/A	4.84
PBR15	PlAu	3	2827	0	N/A	N/A
PBR112	RhHi	2	1257	84.90	N/A	6.75
PBR17	PlAu	3	2827	102.85	N/A	3.64

¹²³ Seo a leanas giorrúcháin speiceas; MyNat: *Myotis nattereri*, NyLe: *Nyctalus leisleri*, PiPy: *Pipistrellus pygmaeus*, PlAu: *Plecotus auratus*, RhHi: *Rhinolophus hipposideros*, PiSp: *Pipistrellus species*, PiPi: *Pipistrellus pipistrellus*, MyDa: *Myotis daubentoniid*, Unid: Neamhaitheanta, MyMy: *Speiceas myotis*

¹²⁴ BCT (2020) *Criosanna Cothaithe Lárnacha agus gnáthóga tábhachtacha chun Glanghnóthachan Bithéagsúlachta a dhearadh d'ialtóga*. Bat Conservation Trust, Londain

¹²⁵ Bunaithe ar an MCP do shuirbhéanna rianaithe raidió 2015

Tag. PBR	Speiceas ¹²³	CSZ (km) ¹²⁴	CSZ (ha)	Limistéar CSZ Laistigh de Theorainn na Measúnachta (ha)	Asbhaintí le haghaidh Coinneáil Gnáthóige laistigh de CSZ ag Mionlach (ha)	% cailteanais
PBR17	MyNa	4	5027	141.83	10	2.62
PBR18	RhHi	2	1257	17.18	10	0.57
PBR20	MyNa	4	5027	130.86	10	2.40
PBR21	PIAu	3	2827	49.90	N/A	1.77
PBR21	RhHi	2	1257	0.03	N/A	0.00
PBR25	PIAu	3	2827	106.67	10	3.42
PBR25	RhHi	2	1257	71.44	10	4.89
PBR42	PiPy	3	2827	45.40	N/A	1.61
PBR44	RhHi	2	1257	0	N/A	N/A
PBR44	PiPy	3	2827	0	N/A	N/A
PBR47	Unid.	4	5027	115.40	10	2.10
PBR51	PIAu	3	2827	100.23	N/A	3.55
PBR54	RhHi	2	1257	90.32	N/A	7.19
PBR64	MyNa	4	5027	41.76	N/A	0.83
PBR82	PIAu	3	2827	110.20	10	3.54
PBR82	RhHi	2	Fara óiche	N/A	N/B	N/A
PBR82	MyNa	4	5027	136.77	10	2.52
PBR83	RhHi	2	Fara óiche	N/A	N/B	N/A
PBR85	RhHi	2	Fara óiche	N/A	N/B	N/A
PBR89	PIAu	3	2827	41.93	N/A	1.48
PBR92	PIAu	3	2827	29.44	N/A	1.04
PBR94	PIAu	3	2827	48.11	N/A	1.70
PBR100	PIAu	3	2827	90.97	N/A	3.22
PBR105	PIAu	3	2827	91.82	N/A	3.25
PBR111	PIAu	3	2827	106.79	N/A	3.78
PBR124	RhHi	2	1257	27.46	N/A	2.18
PBR125	RhHi	2	Fara óiche	N/A	N/B	N/A
PBR126	RhHi	2	Fara óiche	N/A	N/B	N/A
PBR127	RhHi	2	Fara óiche	N/A	N/B	N/A
PBR128	RhHi	2	Fara óiche	N/A	N/B	N/A

Tag. PBR	Speiceas ¹²³	CSZ (km) ¹²⁴	CSZ (ha)	Limistéar CSZ Laistigh de Theorainn na Measúnachta (ha)	Asbhaintí le haghaidh Coinneáil Gnáthóige laistigh de CSZ ag Mionlach (ha)	% cailteanaís
PBR129	RhHi	2	Fara oíche	N/A	N/B	N/A
PBR130	RhHi	2	Fara oíche	N/A	N/B	N/A
PBR133	MyDa	2	1257	68.13	10	4.62
PBR134	NyLe	3	2827	125.69	N/A	4.45
PBR136	Unid.	4	5027	97.65	N/A	1.94
PBR138	PlAu	3	2827	84.28	10	2.63
PBR140	MyMy	1	314	12.38	N/A	3.94
PBR141	PiPi	2	1257	51.19	N/A	4.07
PBR142	MyDa	2	1257	24.70	10	1.17
PBR143	MyDa	2	1257	44.51	10	2.75
PBR144	MyDa	2	1257	26.67	10	1.33
PBR147	PiPi	2	1257	51.00	N/A	4.06
PBR148	PiPi	2	1257	23.15	N/A	1.84
PBR149	PiPi	2	1257	24.09	N/A	1.92
PBR150	MyDa	2	1257	0.05	N/A	0.00
PBR151	MyMy	1	314	12.55	N/A	4.00
PBR152	MyDa	2	1257	0.03	10	N/A
PBR153	RhHi	2	1257	90.28	N/A	7.18
PBR156	RhHi	2	Fara oíche	N/A	N/B	N/A
PBR156	PlAu	3	Fara oíche	N/A	N/B	N/A
PBR157	RhHi	2	Fara oíche	N/A	N/B	N/A
PBR158	RhHi	2	1257	70.96	10	4.85
PBR159	RhHi	2	1257	0	N/A	N/A
PBR160	RhHi	2	1257	0	N/A	N/A
PBR165	PiPi	2	1257	50.74	N/A	4.04
PBR217	RhHi	2	1257	26.49	N/A	2.11
PBR217	PlAu	3	2827	49.93	N/A	1.77
PBR218	RhHi	2	Fara oíche	N/A	N/B	N/A
PBR220	PiPi	2	1257	34.13	N/A	2.72
PBR222	PiPy	3	2827	53.80	N/A	1.90

Tag. PBR	Speiceas ¹²³	CSZ (km) ¹²⁴	CSZ (ha)	Limistéar CSZ Laistigh de Theorainn na Measúnachta (ha)	Asbhaintí le haghaidh Coinneáil Gnáthóige laistigh de CSZ ag Mionlach (ha)	% caillteais
PBR224	PiSp	3	2827	53.23	N/A	1.88
PBR242	PiSp	3	2827	128.36	N/A	4.54

Is é cion an chailliúint gnáthóige a bhaineann le gach fara a chaillfear ná níos lú ná 7% den CSZ i ngach cás ach amháin ceithre cinn. Is ialtóga iad na 4 chás seo ar fad nár aithníodh ach go dtí leibhéal an speicis, agus ní chailltear níos mó ná 7% den CSZ ach amháin sa chás ina n-úsáidtear an ga CSZ is lú do speiceas sa ghéineas sin. Is é cion an chailliúint CSZ ná níos lú ná 5% den CSZ i bhformhór na gcásanna eile.

I gcás speiceas na hIaltóige Feascraí a bhfuil taithí acu ar bheathú i raon leathan de chineálacha tírdhreacha, ní thuartar go mbeidh tionchar mór ag cailliúint gnáthóige le linn tógála mar go mbeidh na hialtóga seo in ann úsáid a bhaint as an gcuid is mó de ghnáthóga oiriúnacha ina CSZ atá ar fáil dóibh faoi láthair agus nach mbraitheann siad ar an limistéar tógála a thrasnú chun áiteanna foráiste a bhaint amach. Baineann sé seo ach go háirithe le farai thuaidh ó Theorainn na Measúnachta mar go bhfuil an chuid is mó de na limistéir bheatha optamacha lasmuigh de chroílár na cathrach atá ar an taobh theas.

I gcás na Crú-ialtóige Bige a léiríonn gur fearr leo gnéithe líneacha tírdhreacha a leanúint idir farai agus áiteanna sealgaireachta¹²⁶, déantar tionchar féideartha an chailliúint gnáthóige níos measa ag an éifeacht bhacainne a d'fhéadfadh ialtóga a choimeád ó úsáid a bhaint as gnáthóga eile ar an taobh eile de Theorainn na Measúnachta nó ó ghluaiseacht idir farai lae agus oíche nó idir farai difriúla a úsáidtear ag amanna eile den bhliain. Meastar go bhféadfadh tionchair a bheith mór ar leibhéal contae má tá an raon foráiste buailte (e.g. murar féidir farai oíche a shroicheadh) nó ar scála náisiúnta áit a bhfuil na scálaí bisiúlachta nó mortlaíochta buailte mar gheall ar easpa acmhainní beatha nó mar thoradh ar chailliúint gnáthóg beatha agus éifeachtaí bacainne. Rinneadh cuid mhór iarrachtaí chun modhanna éifeachtacha a chur ar fáil le gur féidir ialtóga na limistéir tógála a thrasnú agus trasnú faoi bhun nó os cionn an N6 GCRR atá beartaithe ionas go mbeidh siad in ann leas a bhaint as gnáthóga ar an dá thaobh den N6 GCRR atá beartaithe.

Rinneadh méid an chailliúint gnáthóige don Chrú-ialtóg Bheag a thomhas ó thaobh chailliúint fhisiceach na gnáthóige is tábhachtaí mar thoradh ar Tionscadal. Is é an limistéar is mó a mheastar a bheith tábhachtach don Chrú-ialtóg bheag ná an limistéar lárnach sealgaireachta a úsáideadh ag ialtóga i gCaisleán Mionlaigh (PBR06) a ndearnadh rianú raidió orthu i samhradh 2015 agus atá ann fós in 2023.

Roimh an tréimhse breithe i lár mhí Mheithimh, úsáideann ialtóga bainneanna na gnáthóga foráiste is fearr agus is gaire don fhara agus i dtaighde in aon staidéar amháin ar a laghad (Bontadina et al, 2002¹²⁷) leagadh béim ar thábhacht na gnáthóige laistigh de 600m ón bhfara.

Caillfear thart ar 7ha de choillearnach, scrobarnach, fálta sceach agus féarach sa limistéar ó Abhainn na Gaillimhe go dtí an Bóthar Nua a luíonn leis an limistéar lárnach sealgaireachta d'fhara Chaisleán Mhionlaigh (PBR06).

Is ionann cailliúint an 7ha sin agus 5.6% den limistéar lárnach foráiste (125ha) a taifeadadh in 2015 a meastar gurb é an limistéar is mó tábhachta don fhara¹²⁸, cé nach mbaineann ialtóga an úsáid chéanna as an limistéar lárnach foráiste go léir.

Meastar gur fachtóir a d'fhéadfadh a bheith tábhachtach í cailliúint gnáthóige laistigh den limistéar lárnach foráiste don fhara Crua-ialtóige bige (PBR06) i gCaisleán Mhionlaigh mar go mbagraíonn sé ar

¹²⁶ I dtreoirilínte CEDR tá siad i nGrúpa A: Ialtóga atá in ann gluaiseacht go han-éasca, ar minic go mbíonn siad ag eitilt i nduilleúr nó gar d'fhásra, do dhromchlaí agus do struchtúir ag arda eitilte éagsúla. Nuair a bhíonn siad ag taisteal, is minic go leanann siad gnéithe tírdhreacha líneacha ar a bhfad. Eitlíonn siad go hiseal (<2 m de ghnáth) agus iad ag taisteal os cionn bearnaí oscailte.

¹²⁷ Bontadina, F., Schofield H. agus Naef-Daenzer B. (2002) *Nochtann rianú raidió go mbíonn an Chrua-ialtóg bheag (Rhinolophus hipposideros) ar thóir foráiste i dtalamh coille*. J. Zool., Lond. 258, 281-290.

¹²⁸ Tá sé sin éagsúil ón 98ha de thalamh laistigh de Theorainn na Measúnachta atá laistigh den 2925ha de CSZ don fhara i gCaisleán Mhionlaigh de réir an tábla in Aiguisín K.

inmharthanacht an fhara ansin. Murar féidir le hialtóga beathú gar don fhara, go háirithe agus iad ag druidim leis an tréimhse breithe, d'fhéadfadh go ndéanfaí bisiúlacht a laghdú. Agus é déanta níos measa ag éifeachtaí féideartha eile an Tionscadail (imbhualadh, éifeachtaí bacainne) d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht mhór ar an daonra ag an gcailliúint sin gnáthóige, ar cailliúint réasúnta beag í.

Ní dóchuil go mbaineann farai ialtóige eile atá gar dó feadh an Tionscadail le gnáthóga ialtóige optamacha den sórt sin. Ní féidir cailliúint na coillearnaí i limistéar Mhionlaigh a sheachaint mar go síneann an crios fásra choilltigh ar bruach thoir thuaidh na stráicí abhann ó Dhroichead na gCúig Chéad sa chathair an bealach ar fad go Sráidbhaile Mhionlaigh agus mar sin is cinnte go dtrasnóidh an N6 GCRR atá beartaithe agus dá réir sin an Tionscadal é in áit éigin.

Chun nach mbeadh drochthionchar ag cailliúint gnáthóg sealgaireachta ar speicis ialtóige ar scála geografach áitiúil, contae nó náisiúnta, cuimsíodh bearta deartha i ndearadh an Tionscadail. Dá bhrí sin, ní phléann an TMTT nuashonraithe seo ach na tionchair sin nach féidir a mhaolú go hiomlán trí dhearadh.

Scoilteadh gnáthóg sealgaireachta agus bealaí agus limistéir comaitéireachta a úsáideann ialtóga le haghaidh gníomhaíochtaí eile nach gníomhaíochta ar an bhfara iad¹²⁹

Ós rud é go bhfuil fianaise ann a thugann le tuiscint go mbíonn ialtóga ag trasnú Theorainn na Measúnachta i go leor suíomhanna, agus go bhfuil gach cuid den Tionscadal laistigh den CSZ teoriciúil nó cruthaithe le haghaidh fhara ialtóige amháin ar a laghad, d'fhéadfadh go mbeadh an Tionscadal mar bhacainn roimh chonairí eiltile do gach speiceas (seachas ialtóga Leisler a bhfuil sé cruthaithe go n-eitlíonn siad ag airdí níos mó ionas nach mbeidh siad buailte ag gnéithe ar leibhéal na talún) i ngach láithreach.

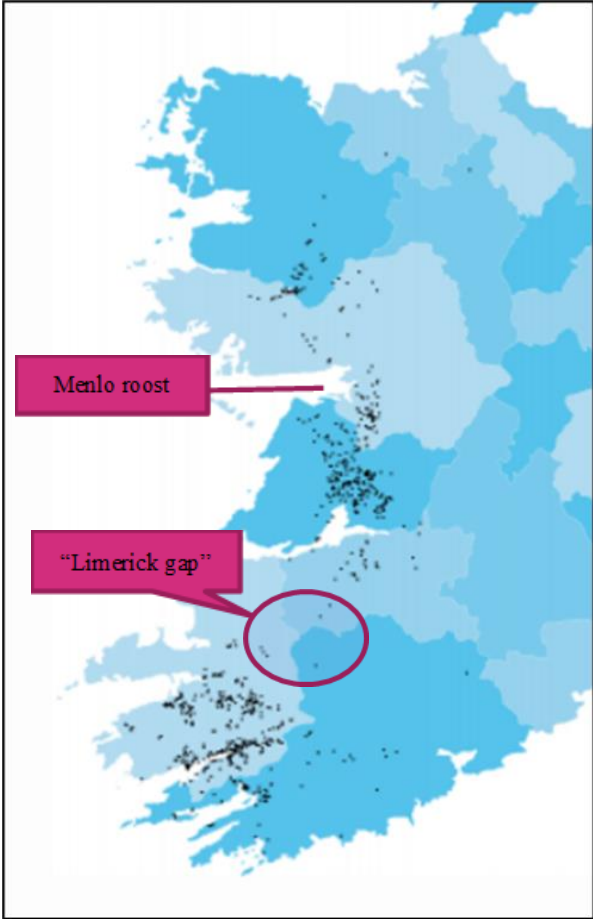
D'fhéadfadh go léireofaí an éifeacht bhacainne a luaith is a chuirfí tús le glanadh an láithreacha agus go mbeadh an bhacainn féin ann i bhfoirm tailte glanta. Bainfear fála scean, línte crainn, coillearnach agus scrobarnach ar fud an Tionscadail. Cé nach bhfuil sé beartaithe an fásra go léir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhaint, tá talamh slán déanta de go bhféadfadh go dtarlódh idirghabháil de shaghas éigin sa tírdhreach laistigh den teorainn sa mhéid is go mbeadh éifeacht aici ar iompar ialtóg, agus ar an mbealach sin déantar measúnú ar an gcás ba mheasa.

Tar éis na bpatrún de ghníomhaíocht ialtóige a léirmhíniú tá sé tugtha le fios gurb iad na hionaid seo a leanas na hionaid is mó ina mbraithfí éifeachtaí bacainne féideartha:

1. Ialtóga ag eitilt ó/chuig Coillte Bhearna – Bhí na coillte i measc líon beag ionad inar tugadh taifead ar ialtóga Natterer agus freisin tacaíonn siad le daonra beag/scaipthe den Chrua-ialtóg bheag. Maidir leis an tírdhreach fraochmhá atá réasúnta oscailte ó thuaidh ó na coillte meastar go mbeadh níos lú deiseanna ann um foráiste ialtóige agus mar sin is dóchuil go bhfuil na coillte tábhachtach do dhaonraí áitiúla de go leor speiceas ialtóige.
2. Achadh an Churraigh (Lána an Chrainn Chnó Capaill agus an Daingean Uachtarach) – san áit seo laghdaítear beagáinín an éifeacht bhacainne a bhaineann leis an Tionscadal toisc go bhfuil sí gar d'Abhainn na Gaillimhe a úsáideann ialtóga mar chonair eiltile. Is dóchuil go ndéanadh an éifeacht bhacainne gluaiseachtaí a chosc ar scála an-logánaithe.
3. D'fhéadfadh gurb iad na héifeachtaí bacainne sa limistéar Caisleán Mhionlaigh-Chúil Each-An Caisleán Gearr na héifeachtaí is mó mar gurb é an limistéar lárnach sealgaireachta/CSZ aitheanta do dhaonra na gCrú-ialtóg Beag i gCaisleán Mhionlaigh a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leis chomh maith le farai speicis ialtóige eile atá gar do Theorainn na Measúnachta. D'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí móra ach go háirithe ag scaradh chonairí eiltile don Chrua-ialtóg bheag ar chumas an daonra póraithe cúpláil agus geimhriú i bhfarai oiriúnacha. D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht ag scaradh chonairí eiltile idir farai lae agus oíche ar chumas ialtóg limistéir oiriúnacha fhoráiste a bhaint amach níos faide uathu trí húsáid a bhaint as na farai oíche mar chlocha cora.
4. Meastar gur ionad lárnach é ionad an fhara i gCaisleán Mhionlaigh ó thaobh scaipeadh náisiúnta na Crua-ialtóige bige. Tá na háiteanna is mó don speiceas seo suite i ndeisceart Mhaigh Eo, i lár chontae an

¹²⁹ Ós rud é gur féidir le scoilteadh gnáthóg beatha cur isteach ar ghnáthphatrúin iompair ialtóg agus mar sin go bhféadfadh go mbeadh drochthionchar aige ar chumas dhaonraí áitiúla ialtóige maireachtáil agus síolrú, rud a mbeidh tionchar aige ar a scaipeadh agus/nó flúirse sa cheantar áitiúil agus mar sin a bheidh ag teacht salach ar Rialachán 51(b) de I.R. 477.

Chláir/deisceart na Gaillimhe, i gCiarraí agus Iarthar Chorcaí ach tá an speiceas le fáil i ngach contae ar an gcósta thiar ó Chorcaigh go Liatroim. Nochtadh tar éis anailíse ar na difríochtaí géiniteacha agus difríochtaí ó thaobh aimsithe ó mhacalla go bhfuil daonra na hÉireann comhdhéanta de dhaonraí difreáilte ó thuaidh agus ó dheas (Dool et al, 2016¹³⁰). Aithníodh fachtóirí ar nós nascacht gnáthóige mar cheann de na cúiseanna go bhfuil an speiceas sin faoi réir scoilteadh daonra ar scála náisiúnta. Cuireann Dool et al (2016) síos ar “Bearna Luimnigh” mar limistéar inar tharla scaradh dhaonraí na gCrú-ialtóg Beag, rud a chuir le leithlisiú géiniteach sna háiteanna sin. Mar is féidir a fheiceáil i Pláta 8.2, tá fara Chaisleán Mhionlaigh i limistéar ina bhfuil dlúis ísle chomh maith ó thaobh thaifid fara agus dá gcaillfí an daonra d’fhéadfadh go gcruthófaí bearna nua i raon nádúrtha an speicis in Éirinn.

Pláta 8.2 Dáileadh dhaonra na gCrú-ialtóg Beag (tógtha ó léarscáileanna dáilte Chaomhnú Ialtóg Éireann)

- Bunaithe ar scaipeadh na bhfaraí máithreachais i raon an speicis seo in Éirinn, tá tábhacht náisiúnta ag baint le fara máithreachais Chaisleán Mhionlaigh agus leis an daonra áitiúil a dtacaíonn sé leis, mar atá sainithe i NRA (2009) “is féidir le daonra beag cáiliú mar dhaonra a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leis áit a bhfuil an daonra ina chuid ríthábhachtach de dhaonra níos leithne nó áit a bhfuil an speiceas ag céim ríthábhachtach dá saolré”. Tá méid an fhara i bhfad faoi bhun na tairisí um ainmniú mar Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta (100 ialtóg i bhfara máithreachais) agus tá sé dearbhaithe ag an NPWS nach bhfuil sé ina chuid den daonra leasa cháilithe in SAC Loch Coirib.
- Níl ach sé fhara máithreachais aitheanta i Loch Coirib agus ina thimpeall, agus formhór na bhfaraí cruinnithe ar na cladaigh thuaidh in aice le Conga. Níl ach dhá fhara suite ar an gceann theas: Teach Geata Loch an Rois agus Caisleán Mhionlaigh. D’fhéadfadh go mbeadh na faraí sin ó dheas ina gclocha cora le haghaidh gluaiseachtaí fadtéarmacha agus sreabhadh géinte idir ialtóga ar chladach thuaidh Loch Coirib, Loch Measca agus Loch Ceara agus daonraí i nDeisceart na Gaillimhe agus sa Chlár. Léiríonn

¹³⁰ Dool S.E., Puechmaille S.J., Kelleher C., McAney K., agus Teeling E. (2016) *The effects of human-mediated habitat fragmentation on a sedentary woodland-associated species (Rhinolophus hipposideros) at its range margin*. Acta Chiropterologica, 18(2): 377–393, 2016.

comhairimh le déanaí i dTeach Geata Loch an Rois go bhfuil meath mór tagtha ar an bhfara sin agus mar thoradh air go bhfuil líon na n-ialtóg laghdaithe ó 150 ialtóg i 1994 go cúig ialtóg in 2011 (Rebecca Teesdale pers. Comm., 2014 agus lch 44 i Roche *et al*, (2015). Dá dtarlódh meath ar fhara Loch an Rois d'fhéadfadh go dtiocfadh méadú ar thábhacht choibhneasta an fhara i gCaisleán Mhionlaigh mar fhara cloiche cora agus é an t-aon choilíneacht mháithreachais mhór ag an gceann theas de Loch Coirib.

7. Roimh 2020, ní raibh riocht daingean ar struchtúr Chaisleán Mhionlaigh féin mar go bhféadfadh titim carraige, loitiméireacht agus bac i múchán an tsimléir cur isteach ar an bhfara ialtóige. Ó 2020 i leith, rinneadh sraith oibreacha athchóirithe ag Caisleán Mhionlaigh. Bhí siad seo fós ar siúl in 2023. Mura mbeadh ialtóga in ann na háiteanna foráiste agus Pluais an Chúipéara a bhaint amach mar gheall ar éifeacht bhacainne, ansin tionchar eile a bheadh i gceist a d'fhéadfadh inmharthanacht an daonra seo a chur i mbaoil. Níl aon fhianaise ann a thugann le fios go bhfuil an daonra ialtóige den chrú-ialtóg bheag i gCaisleán Mhionlaigh ceangailte leis an daonra ialtóige den chrú-ialtóg bheag Eborhall, arb é an daonra leasa cháilithigh (QI) é le haghaidh SAC Loch Coirib. Ní bheidh tionchar ag aon tionchair mheasta ar na crú-ialtóga beaga a bhaineann Tionscadal ar chuspóirí caomhnaithe daonra den chrú-ialtóg bheag QI in SAC Loch Coirib, ná ar dhaonraí den chrú-ialtóg bheag QI as aon láithreán Eorpach eile.

Ní dhearnadh taifead ach ar líon beag Crua-ialtóg beag a bhí ag baint úsáide as Pluais an Chúipéara um gheimhriú (thart ar 10% de mhéid measta an fhara i gCaisleán Mhionlaigh) ach níl cuid mhór den phluais inrochtana agus d'fhéadfadh go mbeadh líon níos mó ann. Is é an t-aon ionad geimhrithe eile a bhfuil eolas faoi don daonra seo ná Caisleán Mhionlaigh agus níl an láithreán fara inrochtana um chomhaireamh. Cuimsíodh uasbhealach fiadhúlra mar chuid de dhearadh an Tionscadail le ligean d'ialtóga an phluais a bhaint amach um gheimhriú agus ionas nach mbeidh orthu úsáid a bhaint as suíomhanna nach bhfuil chomh hoiriúnach léi. Cé go mbíonn Pluais an Chúipéara faoi bhrú i gcónaí ó dhumpáil mhídhleathach agus suaithreadh, is dócháil go leanfaidh ialtóga ar aghaidh ag baint úsáide as go mbeidh bac iomlán ar an mbealach isteach.

Sa chuid thiar den N6 GCRR atá beartaithe (ó Bhearna go dtí an Daingean Uachtarach) tá dlús dáilte níos ísle d'ialtóga agus tá gnáthóga ann nach bhfuil chomh hoiriúnach don sealgaireacht ach tuartar éifeacht bhacainne fós in éagmais aon mhaolaithe éifeachtaigh. Is dócháil go mbeidh tionchair fhéideartha den sórt sin freagrach as éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil mar go bhfuil luach na ndaonraí ialtóige measta mar thábhachtach ar scála geografach áitiúil, níl mórán farai sa limistéar seo agus níl sé tuartha go scarfar aon ghnéithe tábhachtacha tírdhreacha (ar nós sruthchúrsaí móra, limistéir thalamh coille nó líonraí fáil sreach).

Tá sonraí tugtha i gCuid 8.6.5.2 faoi mhaolú chun conairí eitilte trasna limistéir tógála a chaomhnú.

Cur isteach soilse sealadacha oibre agus chompún láithreáin a d'fhéadfadh bheith freagrach as cur isteach indíreach ar phatrúin eitilte

Ós rud é gur gnách go dtógfar faoi oibreacha tógála le linn ghnáthuaireanta oibre le solas lae, beidh an gá le soilsiú le haghaidh oibreacha tógála le linn na hoíche teoranta.

I gcaitheamh na tréimhse tógála de 36 mhí atá measta caithfear suas le 10 seachtaine san iomlán i mbun oibre san oíche. D'fhéadfadh go mbeadh gá le bóithre áitiúla reatha a dhúnadh san oíche áit a bhfuiltear chun tardhroichid a thógáil in ionaid ar nós Bóthar Rathúin, Bóthar Leitrí, Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59, Bóithrín Chaisleán Mhionlaigh, An Bóthar Nua, An Seanbhóthar, Bóthar Áth Cinn an N84, Bóthar Thuama an N83, Bóthar Pháirc Ghnó Chnoc Mhaoil Drise, agus Bóthar Mhuine Mheá an R339.

D'fhéadfadh obair san oíche nuair a bheadh gá le tuilsoilse a úsáid chun obair shábháilte a cheadú ialtóga a dhíláithriú ón limistéar soilsithe. Beidh sé sin íogair ach go háirithe sna háiteanna seo a leanas:

- Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59 in aice le fara satailíte Achadh an Churraigh (PBR178) agus struchtúr atá beartaithe mar fhara ionaid
- Bóithrín Chaisleán Mhionlaigh ar conair eitilte thábhachtach é don Chrua-ialtóg bheag agus do speicis ialtóige eile
- An Bóthar Nua ar conair eitilte thábhachtach é don Chrua-ialtóg bheag agus do speicis ialtóige eile
- An Seanbhóthar ar conair eitilte thábhachtach é do Chrú-ialtóga beaga agus do speicis ialtóige eile

- Bóthar Áth Cinn an N84 ar ionad trasnaithe tábhachtach é don Chrua-ialtóg bheag agus atá gar d'fharáí oíche/lae ócaídeacha aitheanta don speiceas seo agus atá gar freisin do struchtúr atá beartaithe bheith ina fhara ionaid

I ngach cás ina bhféadfadh soilse bheith ina gcúis le cur isteach, cur isteach sealadach a bheidh ann ach d'fhéadfadh go mairfeadh sé thar go leor oícheanta i ndiaidh a chéile agus d'fhéadfadh go mbeadh éagsúlacht níos ísle ialtóige ar bhonn sealadach sna limistéir sin mar thoradh ar an gcur isteach. D'fhéadfadh díláithriú den sórt sin (méadair a bheadh i gceist) ialtóga a chosc ó rochtain a fháil ar limistéir fhoráiste nó faráí, nó d'fhéadfadh go gcuirfeadh ialtóga timpeall orthu féin chun limistéir fhoráiste a bhaint amach agus mar sin d'fhéadfadh go gcaillfeadh siad fuinneamh.

Ní féidir a thuar go beacht cathain a tharlóidh na hoibreacha sin le linn na bliana ach d'fhéadfadh gur cur isteach mór a bheadh i gceist dá mbeadh ialtóga buailte roimh bhreith nó roimh gheimhriú nuair a bhíonn stóir fhuinnimh riachtanach le coimeád beo. Ní thagann an tionchar féideartha chun cinn, áfach, ach le linn na míonna is mó ina mbíonn ialtóga gníomhach (Aibreán go Meán Fómhair) agus le linn na míonna sin is dóchúil nach mbeidh gá mór le soilse san oíche mar go mbíonn uaireanta solas lae níos faide.

D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil mar thoradh ar thionchair fhéideartha den sórt sin.

Tionchair na Céime Oibríochta

Mortlaíocht dhíreach mar thoradh ar imbhualtí

Sa taighde (Butchkowski agus Hassinger, 2002; Dodd et al., 2004; Capo et al., 2006; Choquene, 2006; Glista agus DeVault, 2008; Hein et al., 2009; Russell et al., 2009; Sparks agus Choate, 2000; Whitaker agus Mumford, 2009) tá fianaise curtha ar fáil a thugann le tuiscint gur féidir le mortlaíocht ialtóg mar thoradh ar imbhualtí bóthair céatadán bliantúil de 5% a shroicheadh i gcás na n-ialtóg i bhfaráí áitiúla. Tháinig Altringham (2008) ar mheastachán den chineál céanna, bunaithe ar ríomhaireachtaí coimeádacha do bhóthar sa Ríocht Aontaithe a thrasnaíonn cruu-ialtóga beaga ó fhara mór (sonraí ó Billington, 2001-2006).

I staidéir theoriciúla (Lande 1987, With agus King 1999, Carr agus Fahrig 2001) “maidir le daonraí de speicis ainmhi a bhfuil rátaí ísle síolraithe ag gabháil leo agus gluaiseacht ard nádúrtha, ar nós ialtóg, go mbíonn baol an mheatha agus an díothaithe sa deireadh níos mó mar gheall ar an mortlaíocht bhreise de thoradh bóithre” (tógtha ó Aguisín A, WC1060 príomhthuarascáil).

Thug Lesiński (2007) taifead ar an mortlaíocht ab airde áit a raibh bóithre ag druidim le clampaí crainn (suas le 6.8 in aghaidh km/bliana) nó ar thrasnaigh siad foraois (2.7 in aghaidh km/bliana) agus ba i limistéir a raibh go leor tógála déanta iontu ar tugadh taifead ar an mortlaíocht ab ísle (0.3 ind./km/bliain). Dá gcuirfí na rátaí ab airde i bhfeidhm ar fhara na Crua-ialtóige bige i gCaisleán Mhionlaigh (PBR06) ansin d'fhéadfadh go mbeadh sé sin comhionann le 34 bhás in aghaidh na bliana bunaithe ar an uaslimistéir foráiste a bheith roinnte ina dhá leath ag c. 5km den N6 GCRR atá beartaithe (bunaithe ar rianú raidió in 2014). Tharlódh 13 bhás in aghaidh na bliana mar thoradh ar an ráta níos ísle um mortlaíocht in aice le foraoiseacha. Cé nach eol céard iad na luaineachtaí fadtéarmacha daonra don daonra sin, sa chás ba mheasa d'fhéadfadh, mar thoradh ar rátaí mortlaíochta den saghas sin, go ndéanfaí an fara iomlán a dhíothú i gcaitheamh níos lú ná dhá bhliain agus talamh slán á dhéanamh de go mbeadh gach ialtóg san fhara nochta don leibhéal céanna de riosca mortlaíochta agus gur ón speiceas sin a thiocfadh na hialtóga go léir a bheadh maraithe. Dhéanfaí cailliúint an fhara sin a mheas mar éifeacht fhéideartha mhór ar scála geografach náisiúnta, agus talamh slán á dhéanamh den chás ba mheasa agus in éagmais aon mhaolaithe.

D'fhéadfaí rátaí mortlaíochta den chineál céanna a chur i bhfeidhm ar speicis íseal-eitilte bhailithe ar nós na n-Ialtóg fadchluasach donn agus roinnt speiceas Myotis ar nós Ialtóga Daubenton. Ós rud é go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach aige sin ar na speicis sin, forbraíodh straitéis maolaithe chasta agus tá sí curtha i láthair i gCuid 8.6.5.2.

Laghdóidh bearta atá corpraithe i ndearadh an Tionscadail, lena n-áirítear íosbhealaí, tóchair agus uasbhealach fiadhúlra ag An Caisleán Gearr, céatadán an líon áitiúil ialtóg atá ag eitilt thar an N6 GCRR atá beartaithe (agus) atá i mbaol imbhualtí. Ní féidir an riosca a bhaint go hiomlán mar nach bhfuil gach beart 100% éifeachtach ag leibhéal an daonra, mar sin tá ceadúnas maolaithe iarrtha, (féach Aguisín A.8.25 – Cuid 2) chun aon eachtraí mortlaíochta iarmharaigh a d'fhéadfadh tarlú a cheadú. Tugtar le fios sa chomhthéacs seo gur cuireadh isteach iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg chuig NPWS i Márta 2024, agus gur

deonaíodh é in Aibreán 2024 (féach Aguisín A.8.25 Cuid 1 den TMTT nuashonraithe seo chun ceadúnas maolaithe ialtóg 2024 a fheiceáil). Mar gheall go ndeachaigh ceadúnas maolaithe ialtóg 2024 in éag an 31 Nollaig 2024, cuireadh iarratas ar cheadúnas nua maolaithe ialtóg faoi bhráid an NPWS an 1 Aibreán 2025.

Éifeachtaí Bacainne/Scartha

Rinneadh staidéar níos minice ar éifeachtaí an Tionscadail ar ghluaiseacht ialtóg trasna an tírdhreacha tar éis a chríochnaithe ná mar a rinneadh ar na héifeachtaí le linn chéim na tógála. Léiríodh i monatóireacht ar ghníomhaíocht ialtóg timpeall scéimeanna bóthair gur féidir le héifeachtaí an chur isteach ar thrácht, soilse, cailliúint ghnéithe ceangail sa tírdhreach agus gnáthóg foráiste bheith freagrach as meath ar ghníomhaíocht ialtóige suas le 1.6km ón mbóthar féin i dtírdhreacha áirithe (Berthinussen agus Altringham (2012b, 2015), Elmeros et al (2016). Tá an taighde fós ar siúl agus ní thuigtear fós na héifeachtaí ar chineálacha éagsúla gnáthóige ar imeall an charrbhealaigh bóthair. In éagmais taighde ar féidir a chur i bhfeidhm go hiomlán, tuarar go bhféadfadh tionchair mhóra fhéideartha mar thoradh ar ghníomhú an Tionscadail mar bhac ar ghluaiseachtaí ar scála tírdhreacha san ionad seo a leanas agus i dtaobh na speiceas seo a leanas:

- Gluaiseacht ialtóg go Coillte Bhearna: Mar a chuirtear síos air i gcomhthéacs tionchar ar PBR241, d'fhéadfadh go mbeadh tionchar ag an Tionscadal ar ghluaiseachtaí ialtóg a úsáideann an chonair thuaidh-theas. Tugadh faoi deara gur limistéar é Coillte Bhearna ina bhfuil éagsúlacht ialtóige réasúnta ard agus go bhfuil sé i measc an líon beag limistéir de thalamh coille gan bhriseadh sa chuid seo den limistéar staidéir. D'fhéadfadh mar thoradh ar éifeacht bhacainne go gcuirfí srian ar dhaonraí ó mheascadh lasmuigh de limistéar Choillte Bhearna agus mar gheall air sin d'fhéadfadh go dtiocfadh laghdú ar rátaí síolraithe. Tá seacht bhfara dearbhaithe ó dheas ón Tionscadal in aice le Bearna a d'fhéadfadh leanúint ar aghaidh agus an Tionscadal ann ach beidh rochtain níos teoranta acu ar limistéir fhoráiste ó thuaidh ón Tionscadal. Tugann torthaí an tsuirbhé le tuiscint go mbíonn go leor gníomhaíochta ialtóige ar siúl ar na bóithre atá ailínithe thuaidh-theas. D'fhéadfadh go leanfadh ialtóga ar aghaidh ag baint úsáide as cuid díobh seo agus go dtrasnódh siad na codanna is cúinge den N6 GCRR atá beartaithe ach níl aon tóchair nó íosbhealaí san ionad seo a ligeann d'ialtóga imeacht faoi bhun an Tionscadail
- Gluaiseacht ialtóg ar bhruacha Abhainn na Gaillimhe: Faoi láthair, bogann ialtóga suas agus síos feadh Abhainn na Gaillimhe agus gan aon bhac orthu ag soilse ná baic fhisiceacha. D'fhéadfadh go ndéanadh na soilse atá ann i gcampas (OG) agus ar Dhroichead na gCúig Chéad ialtóga atá íogair don solas, ar nós na Crú-ialtóige bige a dhíspreagadh. Leis an Tionscadal tabharfar isteach claífort don droichead ar an dá bhruach a d'fhéadfadh bheith ina mbac fisiceach ar ghluaiseachtaí den sórt sin. Cé go mbeidh ialtóga in ann eitilt timpeall bhun na teanntaí ar gach bruach agus faoi bhun dheic an droichead ar Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus go mbeidh siad in ann gluaiseacht le saoirse os cionn na habhann féin, dá ndéanfaí na conairí eitilte a atreorú ar an mbealach sin seans go gcuirfí leis na riachtanais fhuinnimh le haghaidh ialtóg aonair. Ar an mbruach thiar, agus talamh slán á dhéanamh de go mbíonn ialtóga ag taisteal thuaidh-theas sa limistéar ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 chuig an abhainn (dromchla 750m ar leithead), laghdódh na teanntaí atá beartaithe an chonair eitilte go 420m agus bheadh gá le c. 500m breise d'eitilt chun taisteal timpeall an teannta i limistéar Achadh an Churraigh. Ag déanamh talamh slán de luas eitilte de 3.5m/s (An Chrú-ialtóg bheag) chiallódh sé sin i gcás eitilt 60m trasna an Tionscadail a thógfadh 17s de ghnáth, go dtógfaidh sé 142s nuair a bheidh an droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe ann. Ar an mbruach thoir, beidh ialtóga in ann eitilt timpeall bhun thiar an teanntán droichid nó faoi bhun an bhóthair ag Bóithrín Chaisleán Mhionlaigh agus an bhacainn ag síneadh idir dhá hionad ar feadh 210m
- Gluaiseacht ialtóg sa limistéar timpeall Mhionlaigh-Bhóthar Chúil Each-Baile an Dúlaigh-An Caisleán Gearr: meastar go bhfuil an limistéar sin tábhachtach don Chrua-ialtóg bheag, don Ialtóg fhadchluasach dhonn agus don Ialtóg fheasrach. Dearbhaíodh gluaiseacht na Crua-ialtóige bige trí rianú raidió ar ialtóga aonair in 2014 agus 2015. Tugann na sonraí seo le tuiscint go bhfuil an chuid is mó d'eitiltí ar fud an Tionscadail sa chuid Ch. 9+500 – Ch. 10+150 den N6 GCRR atá beartaithe idir Abhainn na Gaillimhe agus Bóthar Chúil Each. Gníomhóidh an chuid den chlaífort mar bhac ar ialtóga nó brúfaidh sé suas agus trasna an N6 GCRR atá beartaithe iad agus iad á dtógáil trasna an sreabhadh tráchta áit a mbeidh siad i mbaoil imbhualite le feithiclí. Tá éifeachtaí bacainne den chineál céanna tuartha ar Bhóthar Áth Cinn an N84 agus níos faide soir ag Ch. 12+200 – Ch. 12+450 den N6 GCRR atá beartaithe agus in ionaid ó thuaidh ó Shráidbhaile an Chaisleáin Ghearr. Le brathadóirí statacha a cuireadh ag Ch. 12+600 agus Ch. 12+750 den N6 GCRR atá beartaithe in 2015 tugadh taifead ar leibhéil réasúnta ard gníomhaíochta don

Chrú-ialtóg bheag, don Ialtóg Fheascrach agus Shopránach agus d'Ialtóga Leisler, rud a thugann le tuiscint go mbeidís buailte ag bac ar ghluaiseacht san ionad sin (ní bheadh Ialtóga Leisler buailte chomh dona mar gheall ar a gclaonadh eitilt ar airde).

Is dócháil mar gheall ar éifeachtaí bacainne in éagmais maolaithe go dtarlóidh éifeacht mhór dhiúltach ar scála geografach áitiúil le haghaidh gach slabhraíochta ar bhealach an N6 GCRR atá beartaithe agus ar scála geografach náisiúnta i gcás éifeachtaí sa chuid Ch. 8+500 (Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59) go Ch. 13+150 (Bóthar na Scoile, An Caisleán Gearr) an N6 GCRR atá beartaithe.

Tá sonraí tugtha i gCuid 8.6.7.2.2 ar mhaolú chun éifeachtaí bacainne a laghdú laistigh de dheardh agus d'oibriú an Tionscadail.

Cur isteach indíreach ar phatrúin eitilte mar gheall ar shoilse oibriúcháin

D'fhéadfadh go ndéanfaí an éifeacht bhacainne níos measa mar thoradh ar dhoirteadh solais i ndáil le soilsiú chonair an N6 GCRR atá beartaithe. Aithníodh i scrúdú ar shamhaltú dhoirteadh solais tionchair fhéideartha an doirteadh solais ar ialtóga (áit a sáraíonn leibhéil solais 1 luca) sna hionaid seo a leanas:

- Ch. 2+850 ón N6 GCRR atá beartaithe: D'fhéadfadh go mbeadh tionchar ag soilse ar Thimpeallán Bhearna Thoir ar ghluaiseacht ialtóg sa cheantar áitiúil agus go gcuirfeadh cosc orthu ó úsáid an lintéir atá beartaithe CO2/01b. Cabhróidh plandú tírdhreacha beartaithe in aice le béal na lintéir, áfach, leis na conairí eitilte a scáthú a dhruideann isteach leis an lintéir san ionad sin chun gur féidir le hialtóga eitilt tríd
- Ch. 4+300 - Ch. 4+550 ón N6 GCRR atá beartaithe: Tá soilse ag Acomhal Bhóthar na Ceapaí gar do PBR139 agus PBR146 (faraí Ialtóg Leisler iad an dá cheann) agus tugadh taifead ar ghníomhaíocht ag an Ialtóg Shopránach gar dó. D'fhéadfadh go dtarlódh díláithriú logánta sa cheantar sin cé go soláthróidh scrobarnach taobh bóthair agus toir agus crainn ghairdín limistéir scáthaithe ar féidir le hialtóga a úsáid chun limistéir soilsithe a sheachaint
- Bóithre Ceangail Thuaidh agus Theas an N59 ar an N6 GCRR atá beartaithe: Beidh sé sin soilsithe thar fhad de 2.4km trasna tírdhreach oscailte talmhaíochta agus fraoich. D'fhéadfadh doirteadh solais bac logánta a chur ar ghluaiseachtaí i dtreo thoir-theas cé nach bhfuil ann ach dhá fhara (PBR49 agus PBR237) atá comhthreomhar leis an mBóthar Ceangail seo agus níl ceachtar acu i ndoirteadh solais an dearadh solais atá beartaithe
- Ch. 11+050 – Ch. 11+150 ón N6 GCRR atá beartaithe: Soilse ag an mbealach isteach thiar go Tollán Leacaigh. Beidh sé sin logánta agus ní bheidh éifeacht aige ar fharáí ach is dócháil go mbeidh éifeacht díláithrithe aige ar ialtóga os cionn achair de circa 150m x 50m áit a sáraíonn leibhéil solais 1 luca. Cé nár bailíodh mórán sonraí faoi ghníomhaíocht ialtóg don limistéir seo, is dócháil go mbainfidh go leor speicis ialtóige úsáid as um beathú agus thaisteal
- Ch. 11+380 – Ch. 11+500 ón N6 GCRR atá beartaithe: Soilse ag an mbealach isteach thoir go Tollán Leacaigh. Beidh sé sin logánta agus ní bheidh éifeacht aige ar fharáí ach is dócháil go mbeidh éifeacht díláithrithe aige ar ialtóga os cionn achair de circa 150m x 50m áit a sáraíonn leibhéil solais 1 luca. Tá sonraí faoi ghníomhaíocht ialtóige bailithe don ionad seo lena n-áirítear Crua-ialtóga Beaga ag beathú agus ag ligean a scíthe agus is dócháil go mbainfear úsáid as ag go leor speicis ialtóige um beathú agus thaisteal
- Ch. 11+975 – Ch. 14+500 ón N6 GCRR atá beartaithe: Níl aon soilse ar Bhóthar Áth Cinn an N84 ag an suíomh seo faoi láthair agus tabharfaidh an soilsiú nua atá beartaithe thart ar 8ha de limistéir soilsithe isteach. Úsáideann cúpla speiceas an limistéir seo lena n-áirítear crú-ialtóga beaga agus díláithreofar iad ón áit seo mar gheall air. Beidh tionchar ar an PBR154 (fara oíche agus fara lae ócáideach don chrú-ialtóg bheag) de bharr solas a bheith ag scaladh ar an bhfara). Mar sin féin, ní bheidh aon solas fós ag an mbealach isteach chuig an bhfara agus beidh foscadh maith aige ón soilsiú toisc go bhfuil a aghaidh soir agus é níos ísle ná Bóthar N84 Áth Cinn agus an Tionscadal. Beidh an scaipeadh solais ó cholúin soilsithe i limistéir Bhaile an Dúlaigh-An Chaisleáin Ghearr (Ch. 12+600 go Ch. 13+600 den N6 GCRR atá beartaithe) coinnithe tríd is tríd laistigh díreach den Tionscadal, ag an suíomh seo, báite faoi leibhéal an tírdhreacha mórtimpeall air. Cuideoidh an scaipeadh solais anseo chun ialtóga a stopadh ó dhul trasna an bhóthair agus laghdóidh siad an baol go dtarlódh imbhualadh le feithiclí, agus beidh Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr dorchá agus soláthróidh sé pointe trasnaithe sábháilte

- Tiocfaidh athrú ar an soilsiú sa cheantar timpeall ar Achomhal Bhóthar Thuama N83, Ceangal Pháirc Ghnó Thuaisceart na Cathrach agus Bóthar Ceangail na Páirce Móire agus d'fhéadfadh tionchair logánta a bheith acu ar chonairí eitilte na speiceas *Pipistrelle* atá taifeadta gar do láthairCh.
- Ch. 14+850 – Ch. 15+000 ón N6 GCRR atá beartaithe: Ceann thoir Thollán Ráschúrsa na Gaillimhe. Beidh sé sin logánta agus ní bheidh éifeacht aige ar fharáí ach is dóchúil go mbeidh éifeacht d'iláithrithe aige ar ialtóga os cionn achair de circa 150m x 50m áit a sáraíonn leibhéil solais 1 lucsa. D'fhéadfadh go mbeadh sé sin freagrach as tionchair logánta ar chosáin eitilte speiceas Ialtóige sopránaí ar tugadh taifead air in aice láimhe
- Ch. 15+150 – Ch. 15+300 ón N6 GCRR atá beartaithe: Ceann thiar Thollán Ráschúrsa na Gaillimhe. Beidh sé sin logánta agus ní bheidh éifeacht aige ar fharáí ach is dóchúil go mbeidh éifeacht d'iláithrithe aige ar ialtóga os cionn achair de circa 150m x 50m áit a sáraíonn leibhéil solais 1 lucsa. D'fhéadfadh go mbeadh sé sin freagrach as tionchair logánta ar chosáin eitilte speiceas Ialtóige sopránaí ar tugadh taifead air in aice láimhe
- Ch. 15+500 – Ch. 17+483 ón N6 GCRR atá beartaithe (deireadh an Tionscadail): Tugann taifid scaipthe den speiceas Ialtóige feascaí agus d'ialtóga Leisler san ionad seo le tuiscint go gcuirfidh an dromchla leathnaithe soilsithe le d'iláithriú logánta. Meastar nach bhfuil an tionchar sin tábhachtach mar go dtugann an chuid is mó de na taifid ialtóige le tuiscint go bhfuil gníomhaíocht dírithe i dtreo an oirthuaiscirt amach ón Tionscadal

Rinneadh tionchar féideartha shoilse feithicle a mheas i gcomhthéacs shoilsiú féideartha Chaisleán Mhionlaigh (PBR06). Bheadh sé sin an-íogair ach go háirithe mar gheall ar éagmais aon soilse suntasacha faoi láthair agus láithreach farao máithreachais agus hibernacula don Chrua-ialtóg bheag, farao máithreachais d'Ialtóg Daubenton, agus iarfhara don Ialtóg Dhonn Fhadchluasach; na speicis go léir a bheadh i mbaol tionchar ó shoilse. Sa chás ba mheasa, tá tionchar carnach go leor feithiclí ar Dhroichead Abhainn na Gaillimhe ar Chaisleán Mhionlaigh níos lú ná 0.01 lucsa agus ní bheadh ach an chuid bairr den chaisleán buailte. Ós rud é gurbh gnách don Chrua-ialtóg bheag eitilt ag arda 1-3m os cionn na talún ag an ionad farao nó in aice níl sé tuartha go mbeidh éifeacht aige sin ar a gcuid conairí eitilte. Freisin tá an leibhéal sin soilsithe i bhfad laistigh den raon fulaingthe don speiceas seo.¹³¹

Níl aon fharáí ann a bheidh soilsithe go díreach ag an soilse oibriúcháin atá beartaithe sa mhéid is go dtuairtar aon éifeachtaí móra dóchúla.

8.5.7.3 Broc

Tionchair Chéim na Tógála

Tugadh taifead ar 24 brocais ar fud an limistéir staidéir. Bhí ceithre bhrocais (S9, S11, S14 agus S24) laistigh de Theorainn na Measúnachta. Bhí ceithre bhrocais (S3, S10, S18, agus S20) laistigh den Chrios Tionchair de ghníomhaíochtaí ginearálta tógála (i.e. laistigh de 50m) bunaithe ar na bandaí fhad tionchair a gcuirtear síos orthu i dtreoir TII (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006c). Bhí 11 bhrocais eile (S2, S4, S8, S13, S15, S16, S17, S19, S21, S22, agus S23) laistigh de Chrios Tionchair d'aon oibreacha féideartha maidir le sá pílí nó pléascadh — i.e. laistigh de 150m. Tá na brocais eile (S1, S5, S6, S7 agus S12) lasmuigh de ZoI aon ghníomhaíochtaí tógála.

Cé nach féidir a thuar an mbunóidh an Broc brocaisí nua i gCrios Tionchair an Tionscadail sula gcuirfear tús le hoibreacha tógála, d'fhéadfadh go dtarlódh sé sin agus tógadh an cás sin san áireamh sa straitéis maolaithe (féach ar Chuid 8.6.5.3).

Bunaithe ar léirmhíniú na dtorthaí suirbhé, measadh go raibh na brocais a bheidh buailte go díreach (S9, S11, S14 agus S24) díreach laistigh de chríocha trí ghrúpa broc. Meastar go bhfuil S9 agus S11 ina gcuid d'aon ghrúpa amháin de bhroic soir ó Chairéal Leacaigh (a dtabharfar grúpa broc Leacaigh air amach anseo). Meastar go bhfuil S14 ina chuid de ghrúpa broc ar leithligh siar ó Acomhal Bhóthar Thuama an N83 i

¹³¹ Ba iad na meánleibhéil solais a taifeadadh ar na bealaí taistil is fearr leis an *Rhinolophus hipposideros* ar ghnáthchoiníollacha neamhsóisithe ná 0.04 lucsa ar fud ocht láithreán. Stone E.L. (2011) *Bats and development: with a particular focus on the impacts of artificial lighting*. (Tráchtas, Ph.D) Ollscoil Bristol, An RA (2011)

gCeapach na Boirne (a dtabharfar grúpa broc Cheapach na Boirne air amach anseo). Meastar go bhfuil S24 ina chuid de ghrúpa broc ar leithligh siar ó Bhearna i gCnoc na Gréine (a dtabharfar grúpa broc Chnoc na Gréine air amach anseo).

Cailliúint Ghnáthóg Foráiste

Mar thoradh ar thógáil caillfear gnáthóga foráiste laistigh de chríocha suas le deich ngrúpa broc ar fud an limistéir staidéir¹³². Is dóchúil go mbeidh éifeacht éigin ag cailliúint ghnáthóg foráiste ar gach grúpa broc, go sealadach ar a laghad, mar go laghdófar an limistéar foráiste agus an acmhainn bheathaithe a bheidh ar fáil dóibh sna críocha ina bhfuil siad faoi láthair. Freisin is dóchúil gur toradh eile a bheidh air sin ná méadú ar choimhlínt idir grúpaí Broc a bhfuil cónaí orthu in aice a chéile agus iad ag dul san iomaíocht le haghaidh acmhainní - cé gur dinimic nádúrtha é an t-iompar cosantach sin ó thaobh fearainn i measc grúpaí Broc a bhfuil cónaí orthu in aice a chéile; tarlaíonn sé mar fhreagairt ar go leor fachtóirí eile a mbíonn éifeacht acu ar líon an daonra, iompar cosantach ó thaobh fearainn agus scaipeadh broc aonair.

Tá flúirse gnáthóg oiriúnach eile um foráiste sa cheantar áitiúil ar dóchúil gur leor iad chun an daonra áitiúil a choimeád san fhadtéarma. Cé nach féidir éifeacht iarbhair an chailliúint ghnáthóg foráiste a chainníochtú ó thaobh aon luach tairisí a d'fhéadfaí a thuar, bheifí ag súil go rachadh gach grúpa Broc a bheadh buailte i dtaithí ar an tírdhreach athraithe. Tuairtar mar sin, d'ainneoin aon éifeachtaí sealadacha, nach dóchúil go mbeidh éifeacht ag cailliúint ghnáthóg foráiste a bhaineann leis an Tionscadal ar stádas caomhantais an daonra áitiúil broic agus mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici, ar scála geografach ar bith.

Caillteanas láithreán pórucháin/sosa

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear go buan ceithre bhrocais, agus éifeacht aige sin ar thrí ghrúpa broc: an phríomhbhrocais (S9) agus fobhrocais (S11) de chuid ghrúpa broc Chairéal Leacaigh; agus fobhrocais (S14) de chuid ghrúpa Broc Cheapach na Boirne; agus brocais (S24) de ghrúpa broc Chnoc na Gréine nach bhfuil a stádas sainmhínithe.

Chun tábhacht chailliúint brocas maidir le haon ghrúpa broc a mheas tógtar san áireamh an cineál brocaise, an tábhacht a bhaineann leis don ghrúpa broc, agus fáil brocaise eile do bhroic atá buailte chun gur féidir leo bogadh chucu nó gnáthóg eile a fháil chun brocais a thógáil laistigh den fhearann. Ar bhonn áitiúil, mar gheall ar nádúr bunúsach Carstach an limistéir, is gnách go mbíonn sraith d'ithreacha tanaí os cionn aolchloiche agus is minic go dtagann lomán suas sa limistéar áitiúil mar chosán aolchloiche; mar gheall air sin ní bhíonn mórán deiseanna ar fáil do ghnáthóga chun brocaisí a thógáil iontu. Mar thoradh air sin, braitheann a thábhachtaí is atá cailliúint gnáthóige i dtaobh an dá ghrúpa broc den chuid is mó ar láithreach brocaise eile laistigh dá bhfearainn. Mar a pléadh thuas, ó thaobh chailliúint ghnáthóg foráiste, d'fhéadfadh go gcuirfeadh cailliúint brocaise le méadú ar choimhlínt idir grúpaí Broc a bhfuil cónaí orthu in aice a chéile mura bhfuil roghanna eile, i bhfoirm brocaisí atá ann cheana féin nó gnáthóga oiriúnacha chun brocaisí a thógáil iontu, ar fáil laistigh den fhearann reatha. Tá seans ann chomh maith go mbeadh an broc i ndainséir le linn obair thógála.

Caillfidh grúpa broc Chairéal Leacaigh dhá bhrocais as trí (S9 agus S11) ar tugadh taifead orthu ina gcríoch — an phríomhbhrocais san áireamh. Tá an fhobhrocais eile (S10) laistigh de ZoI éifeachtaí ar cosúil gur éifeachtaí móra a bheidh iontu ó thaobh cur isteach de thoradh bhriseadh agus phléascadh carraige i ndáil leis an mbealach isteach thoir go Cairéal Leacaigh, ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59, a thochailt. Agus na fachtóirí sin á dtógáil san áireamh chomh maith leis an bhfíric nach bhfuil mórán gnáthóg oiriúnach eile um thógáil brocaisí sa cheantar mórthimpeall, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht fhadtéarmach ag an Tionscadal ar an ngrúpa Broc sin. Ar an mbonn sin, meastar gur féidir leis an Tionscadal dul i bhfeidhm ar bhealach diúltach ar stádas caomhantais an ghrúpa broc sin go háitiúil agus is dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar scála geografach áitiúil.

Maidir le grúpa broc Cheapach na Boirne, mar thoradh ar an Tionscadal caillfear aon fhobhrocais amháin (S14) laistigh dá fhearann. Tá dhá Bhrocais eile in aice, S13 agus S15, a raibh an dá cheann acu aicmithe freisin mar fhobhrocaisí. Cé nach eol an úsáideann an grúpa céanna Broc na trí bhrocais go léir, bunaithe ar a n-ionaid choibhneasta agus a bhfad óna chéile, is dóchúil go n-úsáidtear ceann amháin de na brocaisí sin ar a

¹³² Tá an meastachán sin ar mhéid críche bunaithe ar léirmhíniú ar thorthaí an tsuirbhé — ionaid bhrocaise, cineálacha brocaise agus scaipeadh comharthaí ar nós rianta, ionaid foráiste agus leithris.

laghad, agus mar sin go mbeadh sé ina rogha oiriúnach eile in ionad S14. Mar gheall go bhfuil brocaisí malartacha ann, agus gnáthóga oiriúnacha eile um thógáil brocaisí, atá ar fáil lasmuigh de ZoI ghnáthghníomhaíochtaí tógála, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cailliúint an bhrocaise S14 ar chumas an speicis é féin a choimeád sa cheantar áitiúil san fhadtéarma, ní bheidh éifeacht ag an gcailliúint ar a stádas caomhantais go háitiúil, agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar scála geografach ar bith.

Maidir le grúpa broc Chnoc na Gréine, mar thoradh ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe caillfear brocais aonair (S24), de chineál anaithnid laistigh dá fhearann. Tá brocais amháin in aice láimhe (S23), atá aicmithe mar fhobbrocais. Tuairiscíodh gur carn carraige a bhí i S24 agus fianaise neamhfhoirmiúil ann go raibh broic á úsáid mar bhrocais; níor aimsíodh aon tochair ná fianaise úr, áfach. Is dócha nach n-úsáideann broic S24 ach anois agus arís, más ann dó ar chor ar bith, agus i bhfianaise an achair idir na brocaisí, is dócha go mbeadh S23 ina rogha mhalartach oiriúnach seachas S24. Mar gheall go bhfuil brocaisí malartacha ann, agus gnáthóga oiriúnacha eile um thógáil brocaisí, atá ar fáil lasmuigh de Chrios Tionchair ghnáthghníomhaíochtaí tógála, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cailliúint an bhrocaise S24 ar chumas an speicis é féin a choimeád sa cheantar áitiúil san fhadtéarma, ní bheidh éifeacht ag an gcailliúint ar a stádas caomhantais go háitiúil, agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar scála geografach ar bith.

Mar gheall ar an gcosaint dhleathach a thugtar don Bhroc faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, a chuireann cosc ar a marú nó gortú d'aon turas, agus ar chur isteach toiliúil ar a gcuid áiteanna póraithe nó scíthe, forbraíodh straitéis maolaithe (féach ar Chuid 8.6.5.3).

Cur isteach/díláithriú

I dteannta le haon éifeachtaí díláithrithe i ndáil le cailliúint gnáthóige, d'fhéadfadh láithreachas níos mó daoine agus/nó torann agus creathadh i ndáil le hoibreacha tógála, broic a dhíláithriú ó áiteanna póraithe/scíthe agus ó ghnáthóga foráiste. Ós rud é gur gnách go dtógfar faoi oibreacha tógála le linn gnáthuaireanta oibre le solas lae agus gur ainmnithe oíche iad broic ó thaobh nóis, is fíorbheag an seans go mbeidh éifeacht ag díláithriú broc ó ghnáthóga foráiste (lasmuigh de limistéir ina gcaillfear gnáthóga foráiste mar thoradh ar Tionscadal) ar an líon áitiúil broc agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar scála geografach ar bith.

Bhí ceithre bhrocais (S3, S10, S18 agus S20) lasmuigh de Theorainn na Measúnachta laistigh de 50m ó oibreacha tógála agus mar sin, ní dóchúil go mbeidh siad faoi réir éifeachtaí sealadacha maidir le cur isteach/díláithriú. Is dóchúil gur mó an seans go dtarlódh aon tionchar maidir le cur isteach/díláithriú le linn shéasúr póraithe an bhroic (Mí na Nollag go Mí Mheithimh go huile) dá mbeadh an bhrocais sin in úsáid ag an am sin. Bhí 11 bhrocais eile suite laistigh de 150m ó Theorainn na Measúnachta agus mar sin, is dóchúil go mbeidh siad faoi réir éifeachtaí sealadacha na tógála maidir le cur isteach/díláithriú de thoradh aon bhriseadh nó pléascadh carraige nó oibreacha sá pílí a d'fhéadfadh a bheith riachtanach. Má thógtar faoi sin le linn an séasúr póraithe, d'fhéadfadh go mbeadh sé freagrach as díláithriú broc ó bhrocaisí a bhfuil cónaí ar bhroic iontu, rud a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar rath an phóraithe.

Ar bhonn réamhchúramach, is féidir le héifeachtaí cur isteach/díláithrithe le linn tógála dul i bhfeidhm go diúltach ar stádas caomhantais ghrúpaí/dhaonraí áitiúla broic (sa ghearrthéarma ar a laghad) agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach áitiúil, mar thoradh orthu.

Mar gheall ar an gcosaint dhleathach a thugtar don Bhroc faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, a chuireann cosc ar a marú nó gortú d'aon turas, agus ar chur isteach toiliúil ar a gcuid áiteanna póraithe nó scíthe, forbraíodh straitéis maolaithe (féach ar Chuid 8.6.5.3).

Scaradh gnáthóige/Éifeacht bhacainne

Táthar beagnach cinnte go mbeidh cur isteach fisiceach ar an tírdhreach reatha le linn ghlanadh láithreáin agus tógála freagrach ar dtús as scaradh sealadach fhearainn Broic a dtrasnaíonn an Tionscadal iad; is suntasaí an áit a scarann sé líonra na mbrocaisí laistigh de chríoch ar leith (mar atá i gcás grúpa Broc Cheapach na Boirne), nó brocaisí ó limistéir shealgaireachta (mar atá i gcás ghrúpa Bhroc Leacaigh agus ghrúpa bhroc Chnoc na Gréine).

Ós rud é gur ainmhi oíche é an Broc ó thaobh gnáthóige, áfach, agus go ndéanfar oibreacha le linn gnáthuaireanta oibre le solas lae, bheifí ag súil go rachadh na grúpaí Broc atá i gceist i dtaithí ar an tírdhreach athraithe. Beidh éifeacht scartha/ bacainne na n-oibreacha tógála sealadach ó thaobh nádúir, ní dóchúil go mbeidh éifeacht acu ar an daonra áitiúil, fiú sa ghearrthéarma, agus ní dóchúil go mbeidh sé freagrach as éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach ar bith.

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Is féidir le láithreach bóthair nua ar na codanna as líne den N6 GCRR atá beartaithe, áit a scarann sé fearainn reatha Broic, gníomhú mar bhac buan ar ghluaiseachtaí Broic: agus é ag gníomhú mar bhacainn fhisiceach nó bac de thoradh Broic a bheith curtha ó thrasnú mar gheall ar thrácht.

Beidh roinnt codanna den N6 GCRR atá beartaithe, áfach, ardaithe os cionn leibhéal talún ar phiaraí nó rachaidh siad trí thollán faoi thalamh (e.g. Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe nó tarbhealach Mhionlaigh atá beartaithe nó Tollán Leacaigh atá beartaithe). Sna hionaid sin, coimeádfar nasc a bhfuil teacht air ar fud an N6 GCRR atá beartaithe faoi bhun struchtúr tarbhealaigh/droichid nó os cionn tollán, a choimeádfaidh nascacht gnáthóige i ngach fearann Broic a bheidh i gceist (Eldridge & Wynn, 2011).

D'ainneoin sin beidh faid mhóra Tionscadal a d'fhéadfadh gníomhú mar bhac ar ghluaiseachtaí Broic sa limistéar staidéir. Is féidir leis sin tionchar fadtéarmach a imirt ar dhinimic an daonra áitiúil Broic, agus é ag dul i bhfeidhm ar iompar foráiste sa limistéar áitiúil agus iomaíocht le haghaidh acmhainní agus gluaiseachtaí ar scála níos mó a ghabhann le scaipeadh agus/nó iompar póraithe agus malairt ghéiniteach idir daonraí.

Is féidir leis an éifeacht scartha/bhacainne gnáthóige ar an mBroc a bhaineann leis an Tionscadal dul i bhfeidhm ar dhaoine áitiúla Broic san fhadtéarma, agus d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht aici ar stádas caomhantais an speicis, agus is dóchúil go mbeadh sí freagrach as éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach áitiúil. Ceapadh bearta maolaithe éifeachtaí an tionchair sin a sheachaint (féach ar Chuid 8.6.5.3.).

Baol Básmhaireachta

Mar gheall ar thabhairt isteach an Tionscadail i dtírdhreach tuaithe méadófar go buan baol na n-imbhuailtí bóthair leis an mBroc, ar fud an limistéir staidéir. Is dóchúil go mbeidh an riosca níos airde i limistéir ina bhfuil an Tionscadal gar do Bhrocaisí, ina bhfuil fearainn Bhroic á scaradh aici, nó ina bhfuil an fhorbairt ag dul trí ghnáthóga áit ar tugadh taifead ar leibhéal arda de ghníomhaíocht Broic (féach ar Fhíoracha 8.4.1 go 8.4.15).

Cé nach féidir méid na héifeachta a chainníochtú, is dóchúil go mbeadh baol méadaithe an imbhuaile freagrach as cosc san fhadtéarma ar an daonra áitiúil Broic sna limistéir sin agus go mbeadh tionchar diúltach aige ar stádas caomhantais an daonra áitiúil Broic.

Tuairtear go mbeidh baol an imbhuaile don Bhroc i ndáil leis Tionscadal bheith freagrach as éifeacht mhór dhiúltach dhóchúil, ar an scála geografach áitiúil. Ceapadh bearta maolaithe chun an tionchar féideartha sin a sheachaint (féach ar Chuid 8.6.5.3.).

Doirteadh Solais

Is dóchúil go gcuirfeadh soilse saorga isteach ar mhamaigh oíche, ar nós an bhroic, dá gcuirfí in áiteanna bunaithe um pórú agus shealgaireacht (Rich & Longcore, 2005). Is iad na hionaid amháin ina bhfuil soilse beartaithe feadh an Tionscadail ná Timpeallán Bhearna Thiar, Timpeallán Bhearna Thoir, Acomhal Bhóthar na Ceapaí, Acomhal Bhóthar Bhaile Mhóinín, Bóithre Ceangail Thuaidh agus Theas an N59, na tairseacha siar agus soir chuig Tollán Leacaigh, Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 go dtí Acomhal Bhóthar Thuama an N83, acomhal ag Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe san áireamh agus Acomhal Chúil Each. Beidh an chuid is mó Tionscadal gan soilse, rud a chiallaíonn go mbeidh an deis go mbeadh éifeacht ag doirteadh solais ar speicis fhána chomh híseal agus is féidir. Rialaíonn dearadh solais an Tionscadail astuithe solais ionas nach síneann doirteadh solais thar Theorainn na Measúnachta ar an gcuid is mó den ailíniú agus áit a síneann, go dtarlaíonn sé sin ag ceangail leis an líonra bóithre atá ann cheana nó le tithe cónaithe (Fíoracha 5.4.01 go 5.4.15). Níl aon bhrocais, ná limistéir ina dtarlaíonn go leor gníomhaíochta ag broic, lasmuigh de Theorainn na Measúnachta atá suite laistigh de chrios samhaltaitbroche an doirteadh solais don Tionscadal.

Mar sin, ní chuirfear isteach ar Bhroic nó ní dhéanfar Broic a dhíláithriú ó limistéir ghnáthóige lasmuigh de Theorainn na Measúnachta mar thoradh ar shoilse a bhaineann leis an Tionscadal, ní bheidh éifeacht acu ar stádas caomhantais an speicis chuige sin agus ní bheidh éifeacht mhór dhiúltach dhóchúil, ar scála geografach ar bith, mar thoradh orthu.

Tionchair Chéim na Tógála

Caillteanas Gnáthóg

Mar gheall ar thógáil bóthair caillfear go buan gnáthóga mamaigh laistigh de Theorainn na Measúnachta den Tionscadal, lena n-áirítear cailliúint ballaí cloiche mar ghnáthóg don fhiadhúlra.. Mar gheall ar líon réasúnta íseal na n-ainmhithe aonair i ngach speiceas ar cosúil go mbeidh sé buailte (An Cat crainn, An Luch fhéir, An Iora rua, An Easóg Éireannach, An Ghráinneog, An Dallóg fraoigh, An Sionnach, An Coinín, An Minc agus An Vól bruaigh), agus flúirse gnáthóg oiriúnach eile sa cheantar áitiúil, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cailliúint gnáthóige mar thoradh ar oibreacha tógála ar inmharthanacht fhadtéarmach a gcuid daonraí áitiúla. Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cailliúint gnáthóige ar stádas caomhantais ná go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Rinne an measúnú a cuireadh i láthair in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an Bhoird Phleanála dar dáta an 22 Meitheamh 2021 measúnú ar thionchar chaillteanas gnáthóige ar na speicis mamaigh eile seo mar seo a leanas:

“Beidh tionchar díreach ag an mbóthar atá beartaithe ar choill Mhionlaigh agus mar sin tá an baol ann freisin go scriosfar uaimheanna cait crainn, lena n-áirítear uaimheanna pórúcháin, le linn glanadh na tsúimh agus dá bhrí sin tá baol ann go marófar na cait chrainn, go háirithe nuair a bhíonn ainmhithe i láthair san uaimh (Márta go Meitheamh, agus na míonna sin san áireamh).

Cosúil leis an iora rua, is speiceas coillearnaí den chuid is mó é an cat crainn. Tá críocha móra ag an gcat crainn le baineannaigh 14-25 heicteár agus fireannaigh 50-80 heicteár. Is ionann cailliúint gnáthóige coillearnaí ag Mionlach agus suas le 35% de chríoch baineannaigh agus 10% de chríoch fireannaigh. Tá an tírdhreach gan choill den chuid is mó rud a chiallaíonn nach bhfuil mórán gnáthóige malartaí ar fáil don speiceas seo.

I bhfianaise na rioscaí a bhaineann le trácht, ní gnáthóg oiriúnach don chat crainn an coillearnach nua feadh an bhóthair atá beartaithe. Ina theannta sin, roinneann an bóthar atá beartaithe Coill Mhionlaigh ina dhá leath, rud a d'fhéadfadh a oiriúnacht leanúnach don chat crainn a chur i mbaol tuilleadh. Is cosúil go bhfuil an caillteanas, seachas diláithriú, ar chríoch bhaineann phóraithe amháin.”

Níl sé soiléir ón measúnú a cuireadh i gcrích i dTuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021 cé chomh suntasach is atá an tionchar ar na speicis seo, glactar leis gur dócha go mbeidh tionchar diúltach suntasach i gceist:

“Go ginearálta, tharlódh na héifeachtaí is suntasaí sa chuid thiar den bhealach ón tús go dtí an bealach go dtí an t-acomhal leis an N59, le sraith eile ag Mionlach, a thacaíonn le pábháil aolchloiche, le hiora rua, le cat crainn, le Crú-ialtóg bheag, le hialtóg Natterer agus le scréachóg reilige”

Is é dearcadh an údair fós nach dócha go mbeidh éifeacht ag cailliúint gnáthóige ar stádas caomhantais ná go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Baol Básmhaireachta

Is féidir le hoibreacha ghlanadh láithreáin bheith freagrach as bás speicis mhamaigh. Bheifí ag súil go mbeadh an tionchair baol is mó ann le linn an séasúr póraithe nuair a bheadh ainmhithe óga i neadacha, nó i gcás an Ghráinneog, d'fhéadfadh go mbeadh tionchar níos mó ann le linn a dtréimhse geimhrithe. Mar gheall ar líon réasúnta beag na n-ainmhithe beaga i ngach speiceas ar dóchúil go mbeidh siad buailte, agus gur speicis iad a bhogann thart go leor, ní dóchúil go dtarlódh leibhéal básanna de thoradh ghlanadh láithreáin a mbeadh tionchar aige ar stádas caomhantais na speiceas, agus a bheadh freagrach as éifeacht mhór dhiúltach, fiú ar scála geografach áitiúil.

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Mar a pléadh thuas, i ndáil le Broic, is féidir le láithreach bóthair nua ar na codanna as líne Tionscadal gníomhú mar bhac buan ar go leor speicis mhamaigh talún eile. D'fhéadfadh go ngníomhódh sé mar bhacainn fhisiceach nó d'fhéadfadh go gcuirfeadh trácht stop le mamaigh ó thrasnú.

Coimeádfaidh codanna den N6 GCRR atá beartaithe a bheidh ardaithe ar phiaraí agus os cionn tolláin naisc idir gnáthóga. D'ainneoin sin beidh faid mhóra den N6 GCRR atá beartaithe a d'fhéadfadh gníomhú mar bhac ar ghluaiseachtaí speicis mhamaigh talún eile laistigh den limistéar staidéir. Is féidir leis sin tionchar fadtéarmach a imirt ar dhinimic an daonra áitiúil mamach, agus é ag dul i bhfeidhm ar iompar foráiste sa limistéar áitiúil agus iomaíocht le haghaidh acmhainní agus gluaiseachtaí ar scála níos mó a ghabhann le scaipeadh agus/nó iompar póraithe agus malairt ghéiniteach idir daonraí.

Is féidir leis an éifeacht scartha/bhacainne gnáthóige ar na speicis mhamaigh talún eile sin a bhaineann leis an Tionscadal dul i bhfeidhm ar dhaonraí áitiúla mamaigh san fhadtéarma agus bheith freagrach as éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach áitiúil. Ceapadh bearta maolaithe chun tionchair fadtéarmacha bacainne ar bith a bheadh ann mar gheall ar an Tionscadal a íoslaghdú (féach Cuid 8.6.5.4).

Cur isteach/díláithriú

I dteannta le haon éifeachtaí díláithrithe i ndáil le cailliúint gnáthóige, d'fhéadfadh láithreach níos mó daoine agus/nó torann agus creathadh i ndáil le hoibreacha tógála, speicis mhamaigh a dhíláithriú ó áiteanna póraithe/scíthe agus ó ghnáthóga foráiste.

Ós rud é go dtarlódh cur isteach ó am go ham agus go sealadach (i bhformhór na n-ionad), áfach, is fíorbheag an seans go mbeidh aon éifeachtaí fadtéarmacha aige ar an daonra áitiúil mamaigh ná ar a stádas caomhantais. Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach áitiúil, ag cur isteach/díláithriú le linn tógála.

Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce

I rith tógála, is féidir le rith chun srutha ag uisce dromchla atá éillithe agus/nó doirteadh trí thimpiste nó eachtra truaillithe i ngné uisce dromchla ar bith tionchar diúltach mór a imirt ar cháilíocht uisce i gCuan na Gaillimhe agus dá bharr sin dul i bhfeidhm ar mhamaigh mhara go díreach (trí thocsaineacht ghéar nó fho-mharfach ó thruailleáin) nó go hindíreach (e.g. dul i bhfeidhm ar a soláthar bia nó ar a gcuid gnáthóg tacaíochta).

Meastar, áfach, nach dóchúil go dtarlódh eachtra truaillithe den mhéid sin le linn tógála a mbeadh aon éifeacht inbhraite aige ar cháilíocht uisce sa timpeallacht mhara, agus dá dtarlódh nach mbeadh i gceist ach eachtra shealadach. In ainneoin sin, tá cur chuige réamhchúramach á ghlacadh agus talamh slán á dhéanamh de go bhfuil baol éigin ó thaobh tionchar ar cháilíocht uisce agus ceapadh bearta sonracha maolaithe chun an riosca a íoslaghdú níos mó; is é sin an riosca go mbeadh aon éifeacht inbhraite ag an Tionscadal ar cháilíocht uisce i rith na tógála ná ar stádas caomhantais na speicis mhamaigh mhara i gCuan na Gaillimhe (féach Cuid 8.6.2).

Tionchair na Céime Oibríochta

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Is cinnte go ngníomhódh bóthar nua, ar na codanna as líne den N6 GCRR, mar bhac buan ar ghluaiseachtaí mamaigh sa cheantar áitiúil agus é ag gníomhú mar bhacainn fhisiceach nó bac mar gheall ar mhamaigh a bheith curtha ó thrasnú de thoradh tráchta.

Mar a pléadh thuas le haghaidh Broc, beidh codanna ardaithe den N6 GCRR atá beartaithe (m.sh. Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe agus struchtúir Tharbhealach Mhionlaigh) ag feidhmiú chun leibhéal nascachta gnáthóige a choinneáil laistigh de gach críoch Broic a bhfuil tionchar acu air (Eldridge & Wynn, 2011).

D'ainneoin sin beidh faid mhóra den N6 GCRR atá beartaithe a ghníomhóidh mar bhac ar ghluaiseachtaí speicis sa limistéar staidéir. Is féidir leis sin tionchar fadtéarmach a imirt ar dhinimic an daonra áitiúil, agus é ag dul i bhfeidhm ar iompar foráiste sa limistéar áitiúil agus iomaíocht le haghaidh acmhainní agus gluaiseachtaí ar scála níos mó a ghabhann le scaipeadh agus/nó iompar póraithe agus malairt ghéiniteach idir daonraí.

Is féidir leis an éifeacht scartha/bhacainne gnáthóige a bhaineann leis an Tionscadal dul i bhfeidhm ar dhaonraí áitiúla mamaigh san fhadtéarma agus bheith freagrach as éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach áitiúil. Ceapadh bearta maolaithe chun tionchair fadtéarmacha bacainne ar bith a bheadh ann mar gheall ar an Tionscadal a íoslaghdú (féach Cuid 8.6.5.4).

Cur isteach/díláithriú

Is dócháil go mbeidh leibhéal éigin d'éifeachtaí fadtéarmacha ag oibriú an Tionscadail ar úsáid gnáthóg ag mamaigh i gceantar na forbartha bóthair atá beartaithe (Benítez-López et al. 2010). Ní dócháil go mbeidh éifeacht aige sin ar stádas caomhantais speiceas ná go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach dhócháil, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Meathlú gnáthóige - cáilíocht uisce

Beidh pointí srutha éalaithe ann chuig gnéithe uisce dromchla ón líonra draenála bóthair atá beartaithe le linn oibriúcháin agus mar sin beidh bealach iompair fhéideartha chun dul i bhfeidhm ar cháilíocht uisce i gCuan na Gaillimhe. D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht aige sin faoi seach ar na speicis mhamaigh mhara istigh ann. Cuimsíonn an dearadh draenála atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe bearta um rialú truailithe (cuimsíonn sé sin idircheapairí peitрил, bogach agus bearta eile, ar nós SuDS) agus ina dhiaidh sin linnte insíothlaithe (áit a scaoiltear chun na talún) nó linnte maolaithe (áit a scaoilfear draenáil chuig an séarach reatha uisce dromchla/stoirme), mar a gcuirtear síos orthu go sonrach i gCaibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal.

Ní chuireann na codanna sin den draenáil bóithre atá le scaoileadh sa talamh cáilíocht an uisce dromchla i mbaol ar bith. Ní mór an seans, fiú dá dtarlódh teagmhas truailithe, rud nach dócha, go mbeadh aon tionchar inbhraite ag gnáthcháilíocht uisce oibriúcháin na sruthanna éalaithe draenála a scaoileann chuig an líonra uisce dromchla/draenála atá ann faoi láthair, ar cháilíocht uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtacht an dá ghné den líonra draenála bóthair i gCaibidil 11, Hidreolaíocht.

Ní dócháil go mbeidh éifeacht ag meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar cháilíocht uisce i gCuan na Gaillimhe le linn oibriúcháin ar na daonraí mamaigh mhara ná ar a stádas caomhantais agus mar sin ní dócháil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar aon scála geografach.

Baol Básmhaireachta

Mar gheall ar an Tionscadal i dtúrdhreach tuaithe méadófar go buan baol na n-imbhuailtí bóthair le speicis mhamaigh¹³³. I gcás roinnt speiceas, ar nós creimirí, d'fhéadfadh go mbeadh an baol níos mó mar go dtéann go leor speiceas den sórt sin ar thóir foráiste i ngnáthóga garbha féaraigh agus scrobarnaí agus d'fhéadfadh go mbeadh dúil acu i ndul ar thóir foráiste ar imill an bhóthair. Níl mórán ó thaobh ghnáthóga féideartha foráiste do mhamaigh le fáil i ndromchlaí crua an bhonneagar bóithre áfach, seachas scrobláil gan choinne ag speicis mhóra mhamaigh. Bhí na rátaí de bhásanna mamaigh ar thug Haigh (2012) taifead orthu íseal (1.2 in aghaidh 100km) cé go raibh áiseanna tiomanta um thaisteal mamaigh ar na codanna de na bóithre a ndearnadh staidéar orthu, rud ar dócháil go raibh tionchar dearfach aige ar an bhfigiúr seo. Ós rud é nach bhfuiltear in ann tionchar scéim bóthair gan mhaolú a chainníochtú go hiomlán, mar chur chuige réamhchúramach thángthas ar an gconclúid gur féidir Tionscadal dul i bhfeidhm ar dhaonraí áitiúla mamaigh san fhadtéarma, fiú mura bhfuil i gceist ach comhthéacs áitiúil. Mar sin, is féidir leis an Tionscadal dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais áitiúil go leor speicis mhamaigh agus is dócháil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici ar an scála geografach áitiúil. Ceapadh bearta maolaithe chun an tionchar féideartha sin a sheachaint (féach ar Chuid 8.6.5.4.).

8.5.8 Inveirteabraigh

8.5.8.1 Cráifisc liathdhonn

Ós rud é nach bhfuil an phiardóg liathbhán laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail, níl aon tionchair tuartha.

¹³³ Rinne Haigh (2012) taifead ar na speicis mhamaigh seo a leanas a maraíodh ar an mbóthar ar an líonra bóithre idir Droichead na Bandan agus Cathair Loistreáin i gCo. na Gaillimhe: An Coinín, An Ghráinneog, An Broc, An Sionnach, creimirí, An Minc, An Giorria, An Cat crainn agus An Easóg. Ó thaobh na speicis chosanta mamaigh a pléadh sa cuid seo, áfach, ní dhearnadh taifead go minic ar cheann ar bith acu seachas An Ghráinneog agus creimirí.

8.5.8.2 Diúilicín Péarla Fionnuisce

Ós rud é nach bhfuil an Diúilicín péarla fionnuisce laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail, níl aon tionchair tuartha.

Cé nach raibh aon diúilicíní péarla uisce laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht indíreach ag tionchair ar speicis salmainide éisc ar líon an Diúilicín péarla uisce in SAC Loch Coirib; tá an líon QI in Abhainn an Chnoic, c.23km ó thuaidh, féach Cuid 8.6.10 thíos le haghaidh tionchar ar speicis éisc.

8.5.8.3 Diúilicín eala

Níor deimhníodh diúilicín riabhach laistigh de Chrios Tionchair de Theorainn na Measúnachta, agus níor pléadh é in TMTT 2018; Mar sin féin, pléadh é ag an éisteacht ó bhéal, agus luadh in Aguisín 4 de thuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021 gur pléadh “*Taifid diúilicíní in Abhainn na Gaillimhe ag an éisteacht ó bhéal. Is dóichí gur diúilicíní eala Anodonta cygnea iad seo.*” Mar sin, tá diúilicín eala san áireamh anois mar KER.

Tionchair Chéim na Tógála

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Le linn na tógála, tá an baol ann go mbeidh tionchar diúltach suntasach ar cháilíocht an uisce, agus dá bhrí sin ar ghnáthóga uisceacha agus diúilicín eala ag rith uisce dromchla éillithe nó an-siolta, sceitheadh caidél agus/nó aon doirteadh nó imeacht truaillithe de thaisme isteach i ngné uisce dromchla ar bith. D'fhéadfadh sé sin bheith ina thionchar díreach (e.g. géarthocsaineacht nó tocsaineacht fhomharfach ó thruailleáin nó ó imeachtaí sioltacháin a dhéanann damáiste de ghnáthóga sceathraí síos an abhainn) nó indíreach (e.g. a théann i gcion ar a soláthar bia nó ar ghnáthóga tacaíochta).

D'fhéadfadh éifeachtaí imeachtaí truaillithe a tharlaíonn go minic agus/nó ar feadh tréimhse fhada i gcórais abhann bheith fairsing agus forleathan agus d'fhéadfadh éifeachtaí suntasacha fadtéarmacha a bheith acu. Meastar nach dócha go dtarlódh imeacht truaillithe chomh mór sin le linn na tógála, nó nach dtarlódh sé ach ar feadh tréimhse shealadach. In ainneoin sin, tá cur chuige réamhchúraim á ghlacadh agus leibhéal riosca thionchair cháilíocht an uisce á ghlacadh agus teastaíonn bearta mionsonraithe maolaithe chun an baol go mbeadh éifeacht inbhraite ar bith ag Tionscadal ar cháilíocht an uisce le linn na tógála a íoslaghdú tuilleadh.

D'fhéadfadh díghrádú gnáthóg mar thoradh ar cháilíocht uisce dromchla le linn na tógála dul i gcion ar stádas caomhantais de líon na ndiúilicíní eala lena mbaineann agus d'fhéadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh air sin. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce a chosaint le linn tógála (féach Cuid 8.6.6.1).

Baol Básmhaireachta

Tá oibreacha ionsrutha ar Abhainn na Gaillimhe teoranta do thógáil sruthanna éalaithe draenála (ceann amháin ar gach bruach abhann) lena dteastóidh balla coinneála agus bonn coincréite a shuiteáil. Ag cur san áireamh scála na n-oibreacha, níl an baol básmhaireachta do dhiúilicíní eala a bhaineann leo chomh mór sin is gur dóigh go rachadh siad i gcion ar stádas caomhantais ceann ar bith de na speicis i ndobharcheantar Abhainn na Gaillimhe.

Ní dóigh go mbeidh éifeacht fhadtéarmach ag an mbaol básmhaireachta ó na hoibreacha tógála ar líon na ndiúilicíní eala áitiúil nó ar a stádas caomhantais, agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Tionchair na Céime Oibríochta

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Beidh srutha éalaithe draenála ag dul chuig gach dobharcheantar abhann/srutháin a thrasnaíonn an Tionscadal. Mar sin, tá baol ann go mbeadh éifeacht ag scaoileadh ón líonra draenála bóthair atá beartaithe ar cháilíocht uisce, san fhadtéarma b'fhéidir, agus dá bharr sin go mbeadh tionchar aige ar ghnáthóga uisceacha agus ar líon na ndiúilicíní eala. Sa chás is measa, d'fhéadfadh laghdú fadtéarmach ar fhluirse agus dáileadh na ndiúilicíní eala a bheith mar thoradh air sin.

Cuimsíonn an dearadh draenála atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe bearta um rialú truailithe (cuimsíonn sé sin idircheapairí peitрил, bogach agus bearta eile, ar nós SuDS) agus ina dhiaidh sin linnte insíothlaithe (áit a scaoiltear chun na talún) nó linnte maolaithe (áit a scaoilfear draenáil chuig an séarach reatha uisce dromchla/stoirme), mar a gcuirtear síos orthu go sonrach i gCaibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal.

Ní chuireann na codanna sin den draenáil bóithre atá le scaoileadh sa talamh cáilíocht an uisce dromchla i mbaol ar bith. Níl ach seans an-bheag ar fad ann go mbeadh éifeacht inbhraite fhadtéarmach ag gnáthcháilíocht uisce oibrithe na sruthanna éalaithe draenála isteach san uisce dromchla/líonra draenála atá ann, fiú dá mbeadh teagmhas truailithe ann, rud nach dócha, ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtúlacht an dá ghné de chuid an líonra draenála bóithre atá beartaithe sa chaibidil ar hidreolaíocht (Caibidil 11, Hidreolaíocht).

Níl sé tuartha go rachaidh díghrádú gnáthóg mar thoradh ar éifeachtaí uisce dromchla nó screamhuisce le linn na céime oibríochta i gcion ar stádas caomhantais an dhiúilicín eala agus dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach, mar thoradh air.

8.5.8.4 Seilide rinseach réisc

Tionchair Chéim na Tógála

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Dá dtarlódh eachtra timpisteach doirte nó truailithe a mbeadh éifeacht aige ar Abhainn na Gaillimhe, Lochanna Chúil Each agus na gnéithe draenála agus fuaráin mórthimpeall, agus ar Loch an Dúlaigh, d'fhéadfadh go mbeadh tionchar diúltach aige ar cháilíocht uisce agus dá bharr sin ar an ngnáthóg bogaigh ar a mbruacha a thacaíonn leis an Seilide rinseach corraigh.

Bheadh méid agus tábhacht tionchair den sórt sin ag brath go hiomlán ar nádúr, scála agus fad an eachtra truailithe. Cé nach dóchúil go dtarlódh sé, sa chás ba mheasa d'fhéadfadh gurb é an toradh a bheadh air sin ná meathlú fairsing ar ghnáthóga uisceacha ar bhuacha sruthchúrsaí/dobharlaigh ghlactha ionas nach mbeadh siad in ann, sa ghearrthéarma ar a laghad, tacú leis an speiceas. D'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha ag tionchair den sórt sin ar dhaonra áitiúil an Seilide rinseach corraigh, agus go mbeadh díothú logánta mar thoradh air. Mar sin, is féidir le meathlú gnáthóige dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais áitiúil an speicis agus is féidir le héifeacht mhór dhiúltach, ar an scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh air. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce a chosaint le linn tógála (féach Cuid 8.6.6.2).

Díghrádú Gnáthóg – Screamhuisce

Is féidir le haon éifeachtaí ar chórais reatha hidrigeolaíocha i Lochanna Chúil Each agus i Loch an Dúlaigh dul i bhfeidhm go diúltach ar an bhfásra bogaigh ar an mbruach a thacaíonn leis an Seilide rinseach corraigh.

Bunaithe ar thorthaí na measúnachta i gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht, ní chuireann an Tionscadal an soláthar screamhuisce i Loch an Dúlaigh i mbaol. D'fhéadfadh an fhorbairt bóthair atá beartaithe, áfach, dul i bhfeidhm ar chainníocht agus cháilíocht an screamhuisce arna soláthar go Lochanna Chúil Each. Cé nach féidir méid an tionchair a chainníochtú go hiomlán, ar bhonn réamhchúramach meastar gur féidir leis dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais áitiúil an speicis agus is féidir le héifeacht mhór dhiúltach, ar an scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh air. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce an chórais hidrigeolaíoch reatha a chosaint le linn tógála (féach ar Chuid 8.6.6.2).

Cailiúint gnáthóige & Riosca Mortlaíochta

Bhí dhá limistéar ghnáthóige bogaidh a bheidh buailte go díreach ag an Tionscadal ag tacú leis an Seilide rinseach réisc: ag Loch an Dúlaigh (Ch. 12+350 ón N6 GCRR atá beartaithe) agus limistéar réisc sa Chaisleán Gearr (Ch. 13+000 ón N6 GCRR atá beartaithe).

Ar an iomlán, bhí an Seilide rinseach corraigh sách coitianta go háitiúil: taifeadadh é ag 33 láithreán samplála amach as 120 láithreán ar fad. Mar gheall ar an gcaillteanas gnáthóige beag go leor a tharlódh ag Loch Bhaile an Dúlaigh agus ag riasc an Chaisleáin Ghearr ní laghdófar an acmhainn gnáthóige bogaidh áitiúil don speiceas chomh mór is go bhféadfadh sé difear a dhéanamh dá chumas an daonra áitiúil a choimeád go fadtéarmach. Ar an gcaoi chéanna, cé gur dóigh go mbeidh leibhéal éigin mortlaíochta ag baint

leis na hoibreacha tógála sna háiteanna seo, seans nach mbeidh aon tionchar aige do stádas caomhnaithe na speiceas go háitiúil.

Ní dóigh go ndéanfaidh caillteanas gnáthóige agus an riosca mortlaíochta i rith na tógála aon difear do stádas caomhnaithe na speiceas agus ní dóchuil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige ar aon scála geografach.

Níor aontaíodh leis an luacháil seo le hAguisín 4 de Thuarascáil an Chigire dar dáta an 22 Meitheamh 2021, agus ba é a gconclúid ná go bhféadfadh cailliúint na seilide rinseach réisc i gCaisleán an Ghearr drochthionchar suntasach a imirt ar scála geografach an chontae. Is é tuairim ghairmiúil Scott Cawley Ltd., nach n-aontaítear leis an gconclúid seo, mar gheall ar na cúiseanna a luadh thuas, agus mar sin, ní dóigh go ndéanfaidh caillteanas gnáthóige agus an riosca mortlaíochta i rith na tógála aon difear do stádas caomhnaithe na speiceas agus ní dóchuil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige ar aon scála geografach.

Tionchair na Céime Oibríochta

Meathlú Gnáthóige – Uisce Dromchla & Screamhuisce

Beidh ionaid srutha éalaithe draenála ann chuig dhá ghné uisce dromchla a thacaíonn leis an Seilide rinseach corraigh: Abhainn na Gaillimhe agus Loch an Dúlaigh. Mar sin, tá baol ann go mbeadh éifeacht ag scaoileadh ón líonra draenála bóthair ar cháilíocht uisce, san fhadtarma b'fhéidir, agus dá bharr sin go mbeadh tionchar aige ar ghnáthóga uisceacha/bogaigh.

Tá an dearadh draenála atá beartaithe comhdhéanta d'idircheapaire peitрил agus ina dhiaidh sin linnte maolaithe agus insíothlaithe (áit a scaoilfear draenáil chun na talún) nó maolú agus bogach tógtha (áit a scaoilfear draenáil chuig an líonra reatha uisce dromchla/draenála), mar a chuirtear síos go sonrach air i gCaibidil 11, Hidreolaíocht.

Ní chuireann na codanna sin den draenáil bóithre atá le scaoileadh sa talamh cáilíocht an uisce dromchla i mbaol ar bith. Níl ach seans an-bheag ar fad ann go mbeadh éifeacht inbhraite fhadtéarmach ag gnáthcháilíocht uisce oibrithe na sruthanna éalaithe draenála isteach san uisce dromchla/líonra draenála atá ann, fiú dá mbeadh teagmhas truaillithe ann, rud nach dócha, ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtúlacht an dá ghné de chuid an líonra draenála bóithre atá beartaithe i gCaibidil 11, Hidreolaíocht.

Cé go gcinnteofar leis an dearadh draenála go gcoimeádfar cáilíocht screamhuisce le linn oibriúcháin, tá sé tábhachtach imchuacha insíothlaithe a iniúchadh chun a chinntiú nach mbíonn éifeacht ag na gnéithe carstacha ar a bhfeidhmiú i rith oibriúcháin. Má aithnítear sin le linn ghnáthchigireachta ar na himchuacha insíothlaithe is gá le maolú chun a chinntiú go ndéileáiltear le haon fhadhbanna ionas go leanfaidh siad ar aghaidh ag feidhmiú mar a dearadh ar feadh shaolré oibríochta an Tionscadail.

Níl sé tuartha go rachaidh meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar cháilíocht uisce dromchla le linn oibriúcháin i bhfeidhm ar stádas caomhantais an Seilide rinseach corraigh agus mar sin ní bheidh éifeacht mhór dhóchuil i gceist leis, ar scála geografach ar bith.

Is féidir le meathlú gnáthóige mar thoradh ar éifeachtaí ar cháilíocht uisce dromchla le linn oibriúcháin dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais an Seilide rinseach corraigh go háitiúil agus mar sin is féidir éifeacht mhór dhiúltach, ar an scála geografach áitiúil, a bheith mar thoradh air.

8.5.8.5 Fritileán réisc

Faightear an fritileán réisc i struchtúr meitea-dhaonra, i.e. coilíneachtaí nó líonta aonair, a bhíonn scartha go spásúil ach a bhíonn ag idirghníomhú lena chéile ar leibhéal éigin. Braitheann maireachtáil agus dianseasmhacht an mheitea-dhaonra ar líonra agus dlús imleor de limistéir ghnáthóige idirnasctha oiriúnacha, sa mhéid is gur féidir leis na coilíneachtaí aonair idirghníomhú go deas réidh agus athchoilíniú a dhéanamh i bpaistí nua gnáthóige mar fhreagairt ar dhíothú áitiúil minic (mar is féidir a tharlú). Tarlaíonn na heachtraí díothaithe áitiúla sin mar thoradh ar fhachtóirí ar nós athruithe ar bhainistíocht agus riocht gnáthóige, aimsir, acmhainní agus iomaíocht inspeiceasach agus/nó fíniú seadán. Agus na tionchair ar an bhFritileán réisc á measúnú, mar gheall ar struchtúr an speicis, tá sé chomh tábhachtach limistéir ina bhfuil gnáthóga oiriúnacha a mheas is atá na háiteanna inar tugadh taifead ar eangacha larbhaca.

Léirítear na luaineachtaí agus éagsúlachtaí nádúrtha i ndaonraí an Fhritileáin réisc sna taifid ar eangacha larbhacha le linn na gceithre bliana den suirbhé. Nuair a chuirtear torthaí shuirbhéanna 2013 agus 2014 i

gcomparáid lena chéile (ós rud é gur clúdaíodh limistéar staidéir mór na scéime sa dá bhliain) i gcomparáid lena chéile: in 2013, ní raibh ach aon phaiste gnáthóige amháin a thacaigh le heangacha larbhacha ach in 2014, tugadh taifead ar 111 eangach larbhach ar fud líonra na bpaistí gnáthóige oiriúnacha¹³⁴. Tugann an patrún sin le tuiscint go raibh daonra lárnach (i limistéar laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime nach ndearnadh suirbhé air, nó lasmuigh de) a bhí dianseasmhach go leor, d'ainneoin thitim as éadan an daonra in 2013, chun an ceantar a athchoilíniú in 2014. Fiú nuair a dhéantar comparáid idir suirbhéanna 2015 agus 2016, inar clúdaíodh sa dá cheann acu limistéar suirbhé níos spriocdhírthe a dhírigh ar an Tionscadal agus na tailte sa cheantar díreach mórthimpeall air, feictear gur tháinig méadú ar líon na n-eangach larbhach ó 12 in 2015, go 56 in 2016. Sa limistéar céanna in 2014 bhí 39 n-eangach.

Ba ionann an t-achar de ghnáthóga oiriúnacha a ndearnadh léarscáiliú air le haghaidh an speicis ar fud Limistéar Staidéir na Scéime in 2014 agus thart ar 110ha, a bhí scaipthe thar 139 bpaiste gnáthóige ar leithligh — agus na braislí ba dhlúithe de dírithe ar mhósáicí de ghnáthóga portaigh/fraochmhá/scrobarnaigh/féarach fliuch ag na Foraí Maola, ag Loch Inse, sa Cheapach agus i dTóin na Brocaí. As na paistí oiriúnacha gnáthóige sna limistéir sin, tugadh taifead ar eangacha larbhacha i 39 gcinn díobh (a chlúdaigh achar de c.60ha san iomlán).

In 2023, deimhníodh thart ar 104 heicteár talún mar oiriúnach don fhritileán réisc (50.5ha) nó mar mheasta a bheith oiriúnach, de réir thorthaí na staidéar a rinneadh le heolas a dhéanamh don TMTT 2018, mar gheall ar easpa rochtana (55.37ha).

I gcomparáid le staidéir a rinneadh roimhe seo le heolas a dhéanamh do TMTT 2018, breathnaíodh go raibh athruithe tagtha chun cinn sa ghnáthóg a bhí oiriúnach don fhritileán réisc – tréigean talún, cúngach scrobarnaí agus forbairt nua san áireamh – agus ba é an toradh air sin nach raibh 14.55ha gnáthóige oiriúnach a thuilleadh.

Sa bhreis air sin, i mí an Mheithimh 2023, ba é tine aitinn shuntasach, de thairbhe na haimsire tirime fadtéarmaí sa cheantar an samhradh sin, ina cúis le damáiste fairsing tine i limistéir scrobarnaí agus féaraigh i réimsí éagsúla siar ó Chnoc na Cathrach, lena n-áirítear limistéir coimíneachta idir na bailte fearainn Tóin na Brocaí agus An Bhuaile Bheag, áiteanna a measadh roimhe sin mar oiriúnach don Fhritileán Réisc.

I measc na gnáthóige oiriúnaí a sainaithníodh, rinneadh suirbhéireacht ar 50.5ha le haghaidh Chéim 2 de na suirbhéireachtaí le linn Mheán Fómhair 2023, agus bhí thart ar 1.63ha den limistéar a rinneadh suirbhéireacht air laistigh de Theorainn na Measúnachta.

Aimsíodh 75 líon larbhacha san iomlán ag seacht láithreán ar leith le hachar in éineacht de thart ar 13.3ha. Sainaithníodh líonta larbhacha ar fud an tionscadail, agus thart ar 95% de na líonta larbhacha á dtaifeadadh sa Bhuaile Bheag.

Bhí na líonta larbhacha is gaire a sainaithníodh sna Foraí Maola Thiar, thart ar 120m ón Tionscadal. I measc ceantair eile ina raibh líonta larbhacha, áiríodh líon larbhach amháin i Ros Cam (ar an taobh thoir de Theorainn na Measúnachta) agus líon larbhach amháin ar thailte oiriúnacha ó thuaidh ón mBaile Ard Thiar.

Tionchar Chéim na Tógála

Caillteanas Gnáthóg

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear go deo gnáthóga oiriúnacha don Fhritileán réisc, a mbeidh ina measc paistí gnáthóige a thacaíonn le líonta larbhacha. Mar thoradh ar an tionchar a bheidh aige sin méadóidh scoilteadh gnáthóige, ní hamháin laistigh de phaistí oiriúnacha gnáthóige aonair, ach freisin i measc an líonra áitiúil de limistéir oiriúnacha gnáthóige a thacaíonn le daonra an Fhritileán réisc.

Measadh limistéar iomlán de ghnáthóg oiriúnach i Limistéar Staidéir na Scéime (2023) mar 104ha, méid lena n-áirítear fearainn inrochtana, fearainn ar a raibh an rochtain srianta agus fearainn a ndiúltaíodh aon rochtain orthu.

I Meán Fómhair 2023, rinneadh suirbhéireacht ar 50.5ha den ghnáthóg oiriúnach le haghaidh Chéim 2, agus bhí thart ar 1.63ha den limistéar a rinneadh suirbhéireacht air laistigh de Theorainn na Measúnachta. Bhí an

¹³⁴ Ní dhearnadh suirbhé in 2013 ar an gcuid is mó den dá limistéar lárnach sa Cheapach agus i dTóin na Brocaí inar tugadh tacaíocht do líon mór eangach larbhach in 2014.

ghnáthóg oiriúnach a bhí fágtha dorochtana agus mar sin ní dhearnadh aon suirbhéireachtaí dírithe ar líonta larbhacha orthu.

Aimsíodh 75 líon larbhacha san iomlán ag seacht láithreán ar leith le hachar in éineacht de thart ar 13.3ha. Sainithníodh líonta larbhacha ar fud an tionscadail, agus thart ar 95% de na líonta larbhacha á dtaifeadh sa Bhuaile Bheag.

Tugtar faoi deara sa litríocht (Bulman 2001; Fowles & Smith 2006) gurbh amhlaidh laistigh de limistéir shamplacha de 16km², gur measadh go raibh gá le híosachar níos mó ná 71ha (agus 100ha is dócha) de ghnáthóga oiriúnacha chun go mbeadh seans an-mhaith go mairfeadh meitea-dhaonra san fhadtéarma. Is ionann clúdach iomlán na ngnáthóg oiriúnach, ar fud na coda thiar de Limistéar Staidéir na Scéime, agus limistéar de thart ar 16km². Dá bhrí sin, fiú má chailltear c.1.63ha, beidh an 102.37ha¹³⁵ a bheidh fágtha laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime (comhdhéanta as limistéir oiriúnacha ar a ndearnadh suirbhéireacht agus limistéir oiriúnacha nár bhfuarthas rochtain orthu ach ar glacadh leis go raibh siad oiriúnach bunaithe ar thorthaí 2014-2018) níos mó ná an tairseach sonraithe agus is cosúil go mbeidh sé imleor chun an meitea-dhaonra áitiúil a choimeád san fhadtéarma.

Sa bhreis air sin, tá clúdach iomlán na gnáthóige oiriúnaí i Limistéir Staidéir na Scéime (sa tréimhse 2014-2023) atá fágtha i ndiaidh chaillteanas de thart ar 1.63ha, thart ar 78.51ha, níos mó ná an t-íosghairseach sonraithe is leor leis an meitea-dhaonra a choimeád san fhadtéarma, cé go n-aithnítear go bhfuil an meastachán sin ar an taobh is ísle den tairseach.

Is léir sin i bhfionnachtana shuirbhéanna 2014-2018 ina léirítear d’ainneoin titim as éadan logánta sa daonra áitiúil bliain ar bhliain, go bhfuil líonra imleor gnáthóg, agus coilíneacht nó daonra lárnach buan laistigh de raon an athchoilínithe, le gur féidir leis an meitea-dhaonra teacht ar ais chuige féin. Fíric eile atá suntasach chuige sin ná nach mbeidh éifeacht ag an Tionscadal ar na coimpléisc mhóra ghnáthóige a mbíonn daonra níos dlúithe iontu i gcónaí i Loch Inse, sa Cheapach, agus i dTóin na Brocaí.

Dá bhrí sin, is cosúil nach rachaidh an caillteanas gnáthóige a bhaineann leis an Tionscadal i gcion ar stádas caomhantais na speiceas nó nach mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Scoilteadh/Scaradh Gnáthóige

Is é an ghné lárnach de chumas an Fhritileán réisc athchoilíniú a dhéanamh nó bogadh chuig limistéir ghnáthóige eile ná an gaol spásúil idir limistéir gnáthóg oiriúnach i líonra de láithreáin gnáthóg oiriúnach; agus go príomha, a ngairne dá chéile. Mar sin, is féidir le cailliúint phaistí gnáthóige oiriúnaí, is cuma faoina méid nó cibé acu ar tugadh taifead ar an speiceas ansin roimhe seo, bheith freagrach as scoilteadh, nó leithlisíú gnáthóige, a d’fhéadfadh dul i bhfeidhm ar inmharthanacht an daonra áitiúil Fhritileán réisc san fhadtéarma.

Is gnách gur speiceas neamhghníomhach atá san Fhritileán réisc. Tugadh tuairisc i go leor staidéar gurb iad na huasfhaid a ndéanfaidh an speiceas coilíniú/scaipeadh éasca tharstu idir limistéir ghnáthóige ná 1-2km (Betzholz et al. 2007; Fowles agus Smith 2006 cé gur tugadh taifead ar ghluaiseachtaí thar fhaid níos airde, is dócháil nach dtarlódh siad chomh minic (Warren 1994; Hula et al. 2011). Agus an tairseach níos coimeadaí de 1km á chur i bhfeidhm maidir le smaoinreamh conas a d’fhéadfadh cailliúint gnáthóige dul i bhfeidhm ar dheiseanna mheitea-dhaonra an Fhritileán réisc a bheadh buailte ó thaobh coilíniú a dhéanamh i limistéir oiriúnacha ghnáthóige, ní bheadh ceann ar bith de na limistéir ghnáthóige oiriúnacha nach mbeadh buailte leithlisithe go buan ag an bhfad seo, nó fad níos mó.

Má roinntear paiste aonair gnáthóige oiriúnaí ag an Tionscadal d’fhéadfadh nach mbeadh na codanna den ghnáthóg a bheadh fágtha oiriúnach don speiceas, mar gheall ar a méid beag nó mar gheall ar éifeachtaí méadaithe imill. Fuarthas i Bulman (2001) nár phóraigh an Fhritileán réisc i bpaistí gnáthóige níos lú ná 0.1ha sa limistéar sin agus meastar an t-íosachar sin mar an tairseach nach mbeadh an speiceas in ann paistí

¹³⁵ Is dócháil nach bhfuil in achar iomlán na ngnáthóg oiriúnach don Fhritileán réisc laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime ach cion den chlúdach iomlán gnáthóg oiriúnach atá ar fáil chun tacú leis an meitea-dhaonra áitiúil. Cé nár tugadh faoi shuirbhé ar bith don tionscadal seo lasmuigh de limistéar staidéir na scéime, bunaithe ar athbhreithniú ar ortafotagrafaíocht dheireanach, is cosúil go bhfuil mósáic gnáthóg atá cosúil leis an gceann i limistéar staidéir na scéime, a shíneann siar agus ó thuaidh. I dteannta leis an athchoilíniú tapa ar limistéar staidéir na scéime idir bliain na titime as éadan in 2013 agus 2014, gur lean coilíneacht lárnach ar aghaidh i ngnáthóga oiriúnacha, gar dó. Mar is dócha gur meastachán an-choimeádach faoi bhun an fhigiúir iarbhrí atá in achar sonraithe na ngnáthóg a bheidh ar fáil tar éis tógála.

leithlisithe gnáthóige a úsáid fúithi. Léirítear sin i bhfionnachtana na suirbhéanna ina raibh beagnach gach ceann de na seacht bpaiste oiriúnacha gnáthóige inar tugadh taifead ar líonta larbhacha níos mó ná 0.1ha. Mar sin, cuireadh san áireamh aon chodanna oiriúnacha gnáthóige faoi bhun na tairsí sin san áireamh agus cailliúint gnáthóige á ríomh. Is dócháil go mbeidh paistí beaga leithlisithe gnáthóige níos mó i mbaol éifeachtaí imill agus cúngach/comharbas scrobarnaí agus san fhadtéarma, d'fhéadfadh go mbeadh siad oiriúnach chun tacú leis an speiceas mar gheall air sin. Fiú mura mbeadh na limistéir go léir den sórt sin ar fáil don Fhritileán réisc sa deireadh mar gheall ar thionchar an scoilteadh gnáthóige, áfach, níl i gceist leis na limistéir a bheidh caillte, áfach, agus c.2ha san iomlán. I gcomhthéacs an achair de ghnáthóga oiriúnacha is dócha a bheidh ar fáil tar éis tógála (48.87ha) agus na limistéir bhreise de ghnáthóga oiriúnacha ar dócháil go mbeidh siad ar fáil lasmuigh de Limistéar Staidéir na Scéime, mar gheall ar an mósáic de fhraochmhá, de phortach agus d'fhéarach fliuch atá le feiceáil san ortafótagrafaíocht, is beag an seans go mbeadh éifeacht ag an gcailliúint sin ar inmhathanacht fhadtéarmach an daonra nó an mheitea-dhaonra áitiúil.

Dá bhrí sin, agus i bhfianaise na n-athruithe leanúnacha ar úsáid na talún ar fud Limistéir Staidéir na Scéime agus purláin níos leithne, ar bhonn réamhchúramach, is dócha go mbeidh tionchar suntasach ag ilroinnt/scoilteadh gnáthóige mar thoradh ar an tógáil ar scála áitiúil ar stádas caomhnaithe an fhritileáin réisc (gabhadóir de Thábhacht Náisiúnta) agus an ghnáthóg oiriúnach atá fágtha i Limistéir Staidéir na Scéime agus níos faide amach á cur san áireamh.

Tugtar sonraí i gCuid 8.6.6.3.1 faoi bhearta maolaithe le haghaidh an tionchair fhéideartha seo.

Baol Básmhaireachta

Is féidir le hoibreacha ghlanadh láithreáin bheith freagrach as bás an Fhritileáin réisc agus/nó cur isteach ar a gcuid áiteanna póraithe/scíthe; fritileáin fhásta, uibheacha nó larbha a d'fhéadfadh a bheith i gceist ag brath ar an tráth den bhliain ina dtugtar faoi oibreacha. Bheadh méid an tionchair fhéideartha ag brath ar scaipeadh agus flúirse an speicis ar fud an limistéir in aon bhliain ar leith.

Mar gheall ar scaipeadh ionad póraithe ar fud an limistéir staidéir i gcaitheamh thréimhse an tsuirbhé, agus nádúr dianseasmhach na freagartha nádúrtha a bhíonn ag an speiceas ar eachtraí minice díothaithe sa limistéar áitiúil, is mó is cosúil nach dtarlódh aon bhásanna nó cur isteach mar thoradh ar oibreacha tógála ach laistigh den séasúr ina dtabharfaí faoi oibreacha ghlanadh láithreáin agus is dócháil nach mbeadh éifeacht acu ach ar an daonra áitiúil¹³⁶. Cé nach dócháil go dtarlódh sé, d'fhéadfadh go mbeadh na paistí gnáthóige a bheidh buailte ag an Tionscadal in ann tacú le cion mór den mheitea-dhaonra in aon bhliain ar leith. Dá dtarlódh sin, d'fhéadfadh go mbeadh éifeacht aige ar stádas caomhantais an speicis sa cheantar áitiúil agus go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar an scála geografach áitiúil. Mar gheall ar scaipeadh reatha an Fhritileáin réisc ar scála contae (c.46 10km cearnógach), agus mar gheall ar scála agus nádúr gearrhéarmach an tionchair tuartha agus nádúr dianseasmhach na freagartha nádúrtha a bhíonn ag an speiceas ar eachtraí díothaithe minice sa limistéar áitiúil, ní dócháil go mbeadh éifeacht aige ar stádas caomhantais an speicis ar scála geografach contae, ag a luacháladh an daonra áitiúil Fhritileáin réisc.

Mar sin féin, níor aontaigh an Cigire arna cheapadh ag ABP leis an gconclúid seo, agus cé nach bhfuil sé soiléir ón measúnacht a cuireadh i láthair i dTuarascáil Chigire ABP dátaithe an 22 Meitheamh 2021 cé chomh suntasach is atá an tionchar ar na speicis seo, glactar leis gur dócha go mbeidh tionchar diúltach suntasach i gceist ar an scála geografach náisiúnta.

“Tuarasciúnn an t-iarratasóir caillteanas díreach de 5.2ha de ghnáthóg an fhritileáin réisc, iad go léir sa chuid thiar den chonair bhealaigh, arb ionann é agus 4.7% den mhéid iomlán a thaifead an t-iarratasóir sa chonair bhealaigh agus cion i bhfad níos lú den mhéid sin sa tír, srl. Bheifí ag súil le laghdú daonra ar cóimhéid leis an gcaillteanas gnáthóige, agus b'fhéidir, in éineacht le tionchair eile, le caillteanas an speicis seo ó cheann amháin (M2424) de na 705 1km2 ina bhfuil sé ar fáil faoi láthair.”

Tugtar sonraí i gCuid 8.6.6.3 faoi bhearta maolaithe le haghaidh an tionchair fhéideartha seo.

¹³⁶ Clúdaíonn an scaipeadh reatha don speiceas seo laistigh de theorainn Chontae na Gaillimhe nó in aice leis c.46 chearnóg 10km (NPWS, 2013c)

An Éifeacht Bhacainne

Ag féachaint ar an litríocht atá ar fáil, ní fhaightear aon fhianaise chinntitheach trína dtagtar ar chonclúid maidir le cibé acu an gcruthóidh oibriú an Tionscadail bac buan ar ghluaiseachtaí an Fhritileán réisc. Ar feadh fhad an N6 GCRR atá beartaithe, tá dhá hionad ina scarfaidh Tionscadal limistéir de ghnáthóg Fhritileán réisc: sa chuid thiar den limistéar staidéir idir Ch. 0+750 agus Ch. 8+000 den N6 GCRR atá beartaithe; sa Daingean ó dheas ón N59 agus i Ráschúrsa na Gaillimhe, áit a bhfuil an N6 GCRR atá beartaithe mórthimpeall air ar thrí thaobh.

Is speiceas é an Fritileán réisc atá in ann gluaiseachtaí scaipthe fadraoin a dhéanamh (Warren 1994; Hula et al. 2004; Zimmermann et al. 2011). Is léir freisin gur thrasnaigh sé an líonra reatha bóithre chun gnáthóga a choilíniú ag Ráschúrsa na Gaillimhe. Ag tógáil an méid suas san áireamh (sa chuid thiar den limistéar staidéir ar a laghad) agus freisin an fhíric go bhfuil an Tionscadal comhdhéanta d'aon charrbhealach amháin atá réasúnta beag (c.20m), ní bheifí ag súil go gcuirfeadh an Tionscadal bac fisiceach ar ghluaiseachtaí an Fhritileán réisc idir an líonra reatha de phaistí oiriúnacha gnáthóige sa mhéid is go mbeadh éifeacht aige ar na deiseanna fadtéarmacha do na daonraí áitiúla ná don mheitea-dhaonra mór. Fiú má ghlactar cur chuige an-réamhchúramach, agus má dhéantar talamh slán de nach mbeadh an t-achar iomlán ó dheas den Tionscadal ar fáil, ní dóchúil go laghdódh cailliúint 10.17ha an t-achar de ghnáthóg oiriúnach ar dóchúil go mbeidh sé ag teastáil ón meitea-dhaonra áitiúil chun a chinntiú go mairfidh sé san fhadtéarma (féach ar an bplé faoi riachtanais um achar gnáthóige thuas, faoin gceannteideal tionchair chéim na tógála).

Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag aon éifeacht bhacainne de thoradh an Tionscadail ar stádas caomhnaithe an speicis ná go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Baol Básmhaireachta

Is dóchúil le linn oibriú an Tionscadail atá beartaithe go mbeidh baol éigin báis don Fhritileán réisc a bheidh ag trasnú an an charrbhealaigh atá molta; cé nach féidir a chainníochtú, ag féachaint ar an litríocht fhoilsithe atá ar fáil, cén leibhéal baoil a d'fhéadfadh a bheith i gceist. As an thart ar 48.87ha de ghnáthóg oiriúnach don Fhritileán réisc a bheidh fágtha tar éis tógála, níl ach 10.17ha ar an taobh theas den charrbhealach atá beartaithe. Tá an chuid is mó di, a chuimsíonn na limistéir sa Cheapach agus i dTóin na Brocaí, suite ar an taobh thuaidh. Cuireann sé teorainn le cumas na bhFritileán réisc dul trasna an charrbhealaigh atá beartaithe agus a ngá le trasnú agus ní dóchúil go mbeadh Fritileáin réisc ag bogadh trasna an Tionscadail go minic.

Mar sin, ní dóchúil go dtiocfadh aon éifeachtaí ar leibhéal an daonra chun cinn mar thoradh ar bhásanna ar an mbóthar a mbeadh éifeacht acu ar stádas caomhantais an speicis nó a mbeadh éifeacht mhór dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh orthu.

8.5.8.6 Speicis Inveirteabracha Eile

Caillfear réimse cineálacha gnáthóige i gceantar Mhionlaigh-Chúil Each mar gheall ar an Tionscadal, cuid acu is dócha a thacaíonn leis na daonraí áitiúla beach trí dheiseanna neadaithe agus acmhainn bhia a chur ar fáil. Mar sin féin, sa limistéar seo tá tionchar ag an Tionscadal ar choillearnach agus scrobarnach le leibhéal réasúnta íseal éagsúlachta, agus ar pháirceanna talmhaíochta feabhsaithe. Bíonn ról teoranta ag na gnáthóga seo maidir le tacú le daonraí áitiúla beach, i gcomparáid le móinéir ina mbíonn an-chuid speiceas, mar shampla.

Dá bhrí sin, feabhsóidh an plandú fairsing tírdhreacha agus cruthú limistéar fairsing gnáthóige féaraigh chailcigh a mbeidh an-chuid speiceas iontu i gceantar Mhionlaigh-Chúil Each fairsinge agus infhaighteacht speicis phlandaí agus gnáthóga atá báúil ar phailneoirí mar acmhainn bhia agus áiteanna neadaithe do na daonraí áitiúla beach.

Níl aon tionchair shuntasacha tuartha maidir le daonraí áitiúla beach mar gheall ar infhaighteacht na gnáthóige oiriúnaí sa tírdhreach mór agus mar gheall ar chruthú gnáthóga oiriúnacha de thairbhe an Tionscadail.

8.5.9 Éin

8.5.9.1 Éin Ghoir

Sa mheasúnacht a rinneadh sa Ráiteas Tionchair Natura (NIS) nuashonraithe don Tionscadal cuireadh san áireamh cumas an Tionscadail dul i bhfeidhm ar na speicis éin atá liostaithe mar SCInna i SPA Loch Coirib agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe dá gcuid daonraí goir: An Sléibhín, an Faoileán bán, an Broigheall agus an Gheabhróg. Thángthas ar an gconclúid sa mheasúnacht sin nach mbeadh éifeacht ag an Tionscadal ar a gcuid coilíneachtaí goir agus nach mbeadh aon éifeachtaí fadtéarmacha aici ar na daonraí goir áitiúla, ar glacadh cur chuige réamhchúramach ina leith sa mheasúnacht agus talamh slán á dhéanamh de go raibh gach speiceas éin SCI ar tugadh taifead air laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime ina gcuid de, nó nasctha le daonraí SPA. Dá bhrí sin, i gcás na speiceas sin, ní dócha go mbeidh éifeacht ag an Tionscadal ar stádas caomhnaithe na ndaonraí goir agus mar sin, ní dócha go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar scála geografach ar bith.

Tionchair Chéim na Tógála

Cailliúint Gnáthóige & Cailliúint Láithreán Póraithe/Scíthe

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear gnáthóga neadaithe agus foráiste éan goir ar fud an limistéir staidéir. Sonraítear na limistéir chaillteanais gnáthóige ar an Tionscadal i gCuid 8.5.5.3 agus léirítear iad i dTábla 8.34 do chineálacha gnáthóige PÉ¹³⁷. Sa chuid thiar den limistéar staidéir, is é atá i gceist leis sin ná bloic ina bhfuil gnáthóga den chuid is mó atá comhdhéanta de mhósáicí de Raithneach, Scrobarnach, Fraoch agus Féarach fliuch. Tá codanna ann áit a dtrasnaíonn an Tionscadal tailte talmhaíochta a bhfuil bainistíocht níos déine déanta orthu, agus gan mórán clúdaigh ó fhásra iontu le haghaidh éan goir neadaithe, agus beidh éifeacht i bhfad níos ísle ag cailliúint gnáthóige sna limistéir sin ar na daonraí áitiúla éin i gcomparáid leis na mósáicí gnáthóige leathnádúrtha. Ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 go Cairéal Leacaigh, is iad na gnáthóga atá buailte ná féarach taitneamhachta agus goirt talmhaíochta beaga agus meascán de choillearnach taitneamhachta curtha (in OG) agus coillearnach leathnádúrtha Fuinseoige agus Coill (soir ó Abhainn na Gaillimhe). Soir ó Chairéal Leacaigh caillfear limistéar beag scrobarnaí agus féaraigh fliuch ag Loch an Dúlaigh. Sa Chaisleán Gearr beidh limistéar beag scrobarnaí timpeall réisc buailte, in aice le Bóthar Thuama an N83 limistéar beag de choillearnach Fuinseoige/Coill agus roinnt scrobarnaí timpeall Acomhal reatha an N6 ag Na Cualacha. Seachas na limistéir sin, is é an toradh is mó a bheidh ar an gcuid is mó den Tionscadal, soir ó Chairéal Leacaigh, ná cailliúint gort ina bhfuil féarach talmhaíochta feabhsaithe nó cailliúint dromchlaí saorga a bhaineann leis an líonra reatha bóithre, ionaid ghnó agus Ráschúrsa na Gaillimhe. Caillfear ballaí cloiche mar ghnáthóg chomh maith.

Is é an príomhthoradh a bheidh ar chailliúint gnáthóige ná méadú ar iomaíocht i gcomhair acmhainní (e.g. gnáthóg neadaithe agus foinse creacha/bia) idir agus i measc speicis éin ghoir. Beidh méid na héifeachta sin socraithe den chuid is mó ag go leor fachtóirí nach féidir a chainníochtú ar nós athruithe ar úsáid talún amach anseo agus cibé acu an bhfuil nó nach bhfuil a hacmhainn iompair bainte amach ag an acmhainn gnáthóige áitiúil ó thaobh speicis éin ghoir. I gcás speiceas a mbíonn a raoin bhaile níos mó le linn séasúr an ghoir (ar nós an Fhabhcúin Ghoirm, a bhíonn ag seilg laistigh de 2km ó láthair an neide) ní dóchúil go mbeidh aon éifeachtaí inbhraite ar rath an ghoir ná dinimic daonra ag cailliúint gnáthóige ar scála an Tionscadail.

Is é sampla eile ná an Scréachóg reilige, speiceas a bhíonn ag díriú ar ghníomhaíochtaí sealgaireachta laistigh de 4 chiliméadar ó láithreán na neide, agus meánraon baile de 3,000 heicteár in Éirinn (Lusby *et al.*, 2021). Mar sin féin, d'fhéadfadh raon sealgaireachta na Scréachóige reilige suas le 5km ó láithreán na neide a chuimsiú agus is é sin an fad a úsáidtear le caillteanas agus méadú gnáthóige na Scréachóige reilige a bhaineann leis an Tionscadal a ríomh. Laistigh de 5km ó láithreán na neide ag Caisleán Mhionlaigh (an t-aon láithreán neadaithe laistigh de 5km ón Tionscadal), caillfear thart ar 27.3km gnáthóige ar an imeall líneach agus thart ar 51.9ha gnáthóige féaraigh ghairbh/tailte fraochmhá. Nuair a chuirtear meastachán 1m maidir le gruaimhín féaraigh i bhfeidhm ar ghnáthóg an imill línigh 27.3km sin, is ionann é sin agus achar de thart ar 2.7ha d'imeall féaraigh. Dá bhrí sin, is ionann meastachán iomlán ar chaillteanas gnáthóige na Scréachóige reilige agus thart ar 54.6ha laistigh den raon sealgaireachta 5km (nó <0.13% den achar iomlán). Laistigh de

¹³⁷ Seans go mbeidh tionchar díreach ag cailliúint na gcineálacha gnáthóg KER sin ar éin ghoir – ag cuimsiú níos mó ná 99ha de scrobarnach, coillearnach, féaraigh leathnádúrtha, gnáthóga bogaigh (e.g. eanaigh, riasc agus corcach ghiolcaí) agus gnáthóga fraochmhá, mar aon le beagnach 17km d'fhálta sceach agus crannteorainneacha.

chóngaracht láithreach Chaisleán Mhionlaigh, is iad na gnáthóga is mó atá buailte ná coillearnach agus forbairt chónaitheach seachas an ghnáthóg foráiste buan ina bhfuil féarach garbh ar nós gnáthóga fál sceach a roghnaíonn an Scréachóg reilige. Dá bhrí sin, ní thuartar aon tionchair iarmharacha suntasacha dóchúla ar an Scréachóg reilige le linn na tógála mar thoradh ar ghlanadh an fhásra. Ina ainneoin sin, cuirfear bearta feabhsaithe gnáthóige i bhfeidhm le feabhas a chur ar cháilíocht ghnáthóg na Scréachóige reilige gar don chéad láithreán eile ag Caisleán Mhionlaigh.

Níl sna limistéir ghnáthóige a chaillfear mar thoradh ar an Tionscadal ach cuid réasúnta beag de stráicí móra de chineálacha cosúla gnáthóige agus mósáicí in aice. Chuige sin, ní chaillfear aon limistéir ghnáthóige uathúla sa mhéid is gurb iad na limistéir amháin den chineál sin gnáthóige sa cheantar áitiúil agus, ar bhonn aonair nó coiteann, nach dóchúil go dtacaíonn siad le cion mór, nó leis an aon daonra amháin, d'aon speiceas éin phóraithe ar leith sa cheantar áitiúil. Cé go bhféadfadh go dtarlódh laghdú ar fhlúirse foriomlán na n-éan póraithe ar leibhéal áitiúil, ní dóchúil go mbeidh éifeacht aige sin ar an raon áitiúil de speicis éin phóraithe atá ann agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht aige ar chumas na ndaonraí éin phóraithe sin a gcuid daonraí a choimeád san fhadtéarma. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun éifeachtaí na cailliúna gnáthóige ar speicis éan goir sa cheantar áitiúil a laghdú (féach ar Chuid 8.6.7.1).

Baol Básmhaireachta

Dá dtabharfaí faoi oibreacha ghlanadh láithreáin le linn séasúr póraithe na n-éan (Márta go Lúnasa, go huile) is dóchúil go scriosfaí ionaid neide ina mbeadh uibheacha nó sicíní agus go marófaí éin.

Is dócha maidir le básmhaireacht éan ar scála an Tionscadail, le linn shéasúr éan goir ar dóchúil gur aon séasúr goir amháin a bheidh i gceist, go mbeidh éifeacht ghearrthéarmach aige ar fhlúirse an daonra áitiúil éan goir. San fhadtéarma, áfach, ní dóchúil go mbeidh éifeacht aige sin ar raoin na speicis éin phóraithe ar tugadh taifead orthu sa limistéar staidéir agus ní dóchúil go mbeadh éifeacht aige ar inmharthanacht fhadtéarmach na ndaonraí áitiúla.

Níl sé tuartha go mbeidh éifeacht ag básanna éin le linn oibreacha ghlanadh láithreáin ar stádas caomhantais na speicis éin phóraithe atá laistigh den limistéar staidéir.

Cur isteach/díláithriú

Mar gheall ar thorann, creathadh, láithreach níos mó daoine agus bac físe an trácht tógála a ghabhann le glanadh láithreáin agus tógáil cuirfear isteach ar speicis éan goir agus is dóchúil go ndéanfar éin ghoir a dhíláithriú ó limistéir ghnáthóige taobh le Teorainn na Measúnachta. Beidh méid an tionchair ag brath ar chineál na n-oibreacha tógála agus a fhaide is a bheidh siad ar siúl; ní bheidh éifeacht chomh mór ag gnáthghníomhaíochtaí tógála is a bheidh ag pléascadh, ó thaobh a ZoI, ach beidh siad ar siúl ó thréimhsí de roinnt míonna go roinnt blianta agus séasúr póraithe. Cé nach féidir méid an tionchair fhéideartha sin a chainníochtú (ná crios féideartha na héifeachta) d'fhéadfadh go sínfeadh sé ar feadh na gcéadta méadar ón Tionscadal.

Ó thaobh láithreán neadaithe, is iad na cinn is íogaire ó thaobh éifeachtaí cur isteach (mar gheall ar an líon íseal díobh sa cheantar áitiúil, a stádas caomhantais agus gaire na láithreán neide do na hoibreacha tógála) ná an Scréachóg reilige agus an Fabhcún gorm.

Tá aon láithreán goir amháin de chuid na Scréachóige reilige deimhnithe gar don Tionscadal ag Caisleán Mhionlaigh. Tá gach láithreán eile, inar deimhníodh fianaise na Scréachóige reilige le linn tréimhse na suirbhéireachta, fada go leor ón Tionscadal nach mbeidh aon tionchair suaite ann le linn chéim na tógála. Tá an láithreán goir deimhnithe eile de chuid na Scréachóige reilige níos mó ná 4km amach ón Tionscadal. Ní raibh aon láithreáin áitithe ag an Scréachóg reilige laistigh de 400km ón Tionscadal agus ní raibh aon láithreáin nár tugadh cead rochtana ina leith chun suirbhéireacht na Scréachóige reilige a chur i gcrích iontu i gcóngaracht láithreach (<250m) an Tionscadail.

Tá láithreán neide na Scréachóige reilige i gCaisleán Mhionlaigh c.150m ó na príomhoibreacha tógála agus tá plandáil tírdhreacha agus cur isteach fhál teorann beartaithe in aice leis an gcaisleán. D'fhéadfadh tionchar a bheith ag an suaitheadh a bhaineann le hoibreacha tógála, go háirithe oibríocht innealra throime, ar rath an ghoir nó a bheith ina chúis le tréigean an láithreáin neide le linn fhad ama na tógála, agus d'fhéadfadh sé sin a bheith ina chúis le tionchar diúltach gearrthéarmach, agus suntasach is dócha, ar an scála geografach áitiúil.

Tá láithreán neide an Fhabhcúin ghoirm i gCairéal Leacaigh díreach in aice leis an Tionscadal agus i measc na ngníomhaíochtaí tógála anseo tá briseadh carraige agus pléascadh carraige (gheofar níos mó sonraí i gCaibidil 7, Gníomhaíochtaí Tógála agus i gCaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht). Mar sin is mór an baol go dtréigfidh an péire Fabhacán gorm a bhfuil cónaí orthu ann an cairéal, agus má thosaíonn oibreacha le linn an séasúr póraithe, go dtréigfidh siad an cairéal. Ós rud é go mbeidh oibreacha ar siúl sa cheantar ar feadh c.3 bliana, d'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar earcú laistigh de dhaonra áitiúil na bhFabhcún Gorm má theipeann ar an bpéire póru arís is arís eile.

Tá an láithreán goir eile atá deimhnithe (Claí an Dá Mhíle) níos mó ná 400m ó Theorainn na Measúnachta. Mar gheall ar an bhfad sin agus toisc gur cairéal gníomhach atá i gceist ina bhfuil an péire goir cleachta le gníomhaíochtaí suaite cheana féin, is dócha nach mbeidh tionchar diúltach na tógála ar an bhFabhcún gorm ag an láithreán seo suntasach, ar aon scála geografach.

Mar gheall ar nádúr sealadach go gearrthéarmach na n-oibreacha tógála, is thar an ngearrthearma a tharlóidh éifeachtaí cur isteach nó díláithrithe agus mar sin ní dóchúil go mbeidh éifeacht acu ar stádas caomhantais fhormhór na speicis éin phóraithe a bheidh buailte agus ní dóchúil go dtarlóidh éifeacht mhór dhiúltach mar thoradh orthu, ar scála geografach ar bith.

Is féidir, áfach, go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha acu ar dhaonra áitiúil na bhFabhcún Gorm agus go mbeadh éifeachtaí móra diúltacha acu ar scála geografach contae. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun éifeachtaí maidir le cur isteach ó thógáil ar an bhFabhcún Gorm neadaithe a laghdú (féach ar Chuid 8.6.7.1).

Tionchair na Céime Oibríochta

Baol maidir le Bás & Cur Isteach/Díláithriú

Léiríodh go mbíonn tionchar diúltach ag trácht ar bhóithre ar dhaonraí áitiúla éin (Reijnen & Foppen, 2006; Summers et al., 2011); méadaítear riosca an bháis le bóithre nua, bíonn trácht ar bhóithre ina bhac físe, agus bíonn tionchar diúltach ag torann a bhaineann le trácht ar bhóithre ar fhlúirse agus láithreachta éan. Baineann méid an tionchair fhéideartha leis an idirghníomhú idir fachtóirí iomaí ar nós speicis agus dlús tráchta (a mbíonn tionchar aige ar leibhéal torainn agus baol báis) agus bíonn tionchar freisin ag cineál gnáthóige air. Is féidir le gnáthóg taobh bóthair dul i bhfeidhm go dearfach ar fhlúirse éan (e.g. soláthar scrobarnaí, trí phlandú nó mar thoradh ar éifeachtaí imill, gnáthóg bogaigh, nó gnáthóg féaraigh bhoirb). Is gnách, áfach, go bhfeictear na tairbhí a bhaineann leis an gcineál sin chruthú gnáthóige ar bhóithre ciúine áit nach bhfuil mórán tráchta agus gur gnách gur mó na tionchair a bhaineann le trácht ard-dlúis ar dhlúis éin ná aon tionchair fhéideartha.

Is dóchúil go rachaidh flúirse na speicis éan goir i laghad go buan gar don Tionscadal mar thoradh ar mhéadú ar chur isteach agus básmhairacht ó thrácht ar bhóithre; laghdóidh an éifeacht a bheidh aige sin go tionchar neodrach agus an fad ón Tionscadal ag dul i méid. Cé nach féidir méid an tionchair fhéideartha sin a chainníochtú (ná crios féideartha na héifeachta), bunaithe ar an litríocht atá ar fáil don chuid is mó de speicis éan goir d'fhéadfadh go ginearálta, go sínfeadh sé ar feadh na gcéadta méadar ón Tionscadal. Áit a dtasnaíonn an Tionscadal tírdhreach ina bhfuil go leor cur isteach tarlaithe cheana, áfach, (i.e. áit a dtógfar í taobh leis an líonra reatha bóithre) nó tírdhreach ina bhfuil drochcháilíocht gnáthóige d'éin ghoir (e.g. na hionaid ghnó i mBaile an Bhriotaigh agus sa Pháirc Mhór), is beag an crios éifeachta a bheidh ag an mbóthar.

D'fhéadfadh go ngníomhódh crios éifeachta an bhóthair freisin mar shlogaíde daonra le linn blianta maithe póraithe éin; nuair a bhíonn rátaí bisiúlachta agus rátaí marthanachta na n-óg ard. D'fhéadfadh go mbeadh éin óga nach mbeadh mórán taithí acu tarraingthe don ghnáthóg droch-cháilíochta a bheadh buailte ag cur isteach ó thrácht ar bhóthar agus go mbeadh baol an bháis níos airde mar gheall ar ghairne an Tionscadail. D'fhéadfadh go mbeadh éifeacht aige sin faoi seach ar a rath póraithe agus ar a marthanas. Toradh eile dóchúil a bheadh ar dhíláithriú éan póraithe ó chrios éifeachta an bhóthair ná méadú ar iomaíocht i gcomhair acmhainní (e.g. gnáthóg neadaithe agus foinsí creacha/bia) idir agus i measc speicis éin phóraithe.

Eisceacht amháin do chrios éifeachta tuartha an bhóthair í an Scréachóg reilige ar dóchúil go mbeadh sí buailte ag fad i bhfad níos mó agus a bhfuil plé ar leithligh déanta ina leith thíos. Eisceacht eile ná an Fabhcún gorm; speiceas a bhíonn réasúnta fulangach maidir le cur isteach ag daoine agus trácht ar bhóithre.

Cé go dtuairtear go mbeidh éifeacht fadtéarmach ag an Tionscadal ar dhaonraí áitiúla éan goir, fiú ar leibhéal áitiúil níl sé tuartha go mbeidh éifeacht aige sin ar chumas beagnach gach speiceas áitiúil éan goir leanúint ar

aghaidh laistigh dá raoin reatha nó a gcuid daonraí a choimeád san fhadtéarma — eisceacht í an Scréachóg reilige.

Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag an Tionscadal ar stádas caomhantais na speicis éan goir go ginearálta (seachas an Scréachóg reilige agus an Fabhcún gorm a phléitear ar leithligh thíos) agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aige, ar scála geografach ar bith.

Scréachóg reilige

Ní dóchúil go gcuirfear isteach ar an Scréachóg reilige neadaithe i gCaisleán Mhionlaigh de thoradh leibhéil an torainn oibriúcháin (L_{den} 50-60dB).

Is speiceas oíche é an Scréachóg reilige agus mar sin, is dóchúil, mar gheall ar chur isteach ó thrácht ar bhóithre san oíche (ó cheannsoilse ach go háirithe) agus ó shoilse saorga ar an Tionscadal, go mbeidh díláithriú éigin an Scréachóg reilige ó ghnáthóga foráiste i gceist in aice leis an Tionscadal. Mar gheall ar chrios tionchair réasúnta beag na soilse nuair a chuirtear i gcomparáid le raon baile an speicis é (suas go 3,000ha i séasúr an ghoir agus níos mó sa gheimhreadh is dócha (Lusby *et al.*, 2021)), agus toisc go mbíonn an Scréachóg reilige ag seilg feadh mórghóithre, áiteanna ina mbíonn tionchair soilse agus torainn orthu, ní dócha go dtiocfaidh aon laghdú ar dhaonra na Scréachóige Reilige de thoradh suaitheadh na soilse a bhaineann le trácht ar bhóithre le linn oibriúcháin ná go mbeidh éifeacht aige ar a cumas í féin a choimeád san fhadtéarma.

Meastar gur an-dócha go dtiocfadh básanna na Scréachóige reilige chun cinn mar thoradh ar an Tionscadal le linn na hoibríochta mar gheall ar an méid a leanas:

- Dáileadh láithreáin na Scréachóige reilige mar a shainaithnítear sa suirbhéireacht seo laistigh de 5km ón Tionscadal, lena n-áirítear láithreán goir amháin atá thart ar 150km ó imeall an bhóthair a bhaineann leis an Tionscadal
- Dáileadh aitheanta na Scréachóige reilige sa cheantar mórtimpeall (Balmer *et al.*, 2013; Lusby *et al.*, 2002)
- Infhaighteacht gnáthóige sealgaireachta a d'fhéadfadh a bheith oiriúnach gar don Tionscadal
- Sonraí maidir le méid agus patrúin básmhaireachta ar chineálacha bóithre comhchosúla in Éirinn, lena n-áirítear Seach-chonair Thrá Lí N22 (Lusby *et al.*, 2021). Baineann tromlach na mbásanna Scréachóige reilige in Éirinn le héin óga a mharaítear le linn na céime scaipthe tar éis goir go deireanach san fhómhar agus sa gheimhreadh. Toisc go bhfuil scréachóga reilige óga in ann taisteal feadh faid fhairsinge, is féidir tionchar a bheith ag bóithre ar na cinn óga, a scaipeann ó shuíomhanna goir ar fud na tíre, beag beann ar chongarach na láithreán neadaithe do na bóithre (Lusby *et al.*, 2021)
- Sonraí maidir le básanna na Scréachóige reilige sa cheantar seo (Lusby *et al.*, 2021), lena n-áirítear básanna na Scréachóige reilige ar bhóithre a taifeadadh laistigh de limistéar an tsuirbhé

Dá bhrí sin, táthar ag súil go mbeadh leibhéil mheánmhéide go leibhéil arda básmhaireachta i gceist mar thoradh ar an Tionscadal (thart ar 20–40 básanna Scréachóige reilige in aghaidh gach 100km gach bliain). Meastar na rátaí básmhaireachta tuartha feadh an Tionscadail a bheith idir 3 agus 7 mbás Scréachóige reilige ar bhóithre gach bliain, bunaithe ar fhad an N6 GCRR atá beartaithe (thart ar 17.5km). Is dócha gurb ionann sin agus níos mó ná 1% de na básanna Scréachóige reilige ar bhóithre go léir sa Chontae in aghaidh na bliana (Lusby *et al.*, 2021). Dá bhrí sin, meastar na tionchair oibríochta i dtaca le básmhaireachta na Scréachóige reilige ar bhóithre a bheith ina dtionchair dhiúltacha, agus shuntasacha is dócha, ar scála geografach na tíre.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun baol an bháis don Scréachóg reilige mar gheall ar an Tionscadal a laghdú (féach ar Chuid 8.6.7.1).

Fabhcún gorm

Cé nach gcaillfear an láithreán neide i gCairéal Leacaigh, a úsáideadh idir 2015 agus 2017, is mó an dóigh go mbeadh tionchar díreach ar an láithreán neide a d'úsáid péire Fabhcún gorm goir idir Bealtaine agus Meán Fómhair 2018. Cé go gcoimeádfar an nead 'traidisiúnta' mar gheall ar bhóthar nua a bheith chomh gar dó agus é a bheith ardaithe os cionn na leibhéil talún atá ann cheana, d'fhéadfaí na Fabhcúin ghorma neadaithe a dhíláithriú go buan ón láithreán neide sin. Ós rud é nach bhfuil aon láithreáin neadaithe oiriúnacha eile

laistigh den chairéal d'fhéadfadh go gcaillfí go buan an cairéal mar láithreán neide áitiúil don Fhabhcún gorm. Tá dhá láithreán cairéil eile sa cheantar áitiúil nach bhfuil cónaí ar phéire Fabhcún gorm iontu faoi láthair. Ní féidir a thuair go cinnte, áfach, go rachadh na Fabhcúin ghorma a bheadh díláithrithe ó Chairéal Leacaigh chun cónaí sna láithreáin eile, fiú dá mbeadh idirghabhálacha i gceist ar nós lóistí oiriúnacha neide a chruthú. D'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha ag cailliúint fhéideartha ceann amháin as trí láithreán neide de chuid an Fhabhcúin ghorm ar an daonra áitiúil, agus go mbeadh éifeacht aici ar stádas caomhantais an speicis sa cheantar áitiúil.

Tá cailliúint fhéideartha an láithreán neide sin tábhachtach ar an scála geografach contae chomh maith. Ní fios cad é líon iarbhair na láithreáin neide ar fud Chontae na Gaillimhe agus Chontae an Chláir¹³⁸ ach de réir na meastachán reatha tá thart ar 60-70 láithreán neide ann. Tá cailliúint aon láithreáin amháin, a bhíonn in úsáid go rialta leis na blianta fada, tábhachtach sa chomhthéacs sin.

D'fhéadfadh cailliúint fhéideartha an láithreáin neide i gCairéal Leacaigh bheith freagrach as éifeacht mhór dhiúltach dhóchúil, ar scála geografach an chontae.

Meathlú gnáthóige - Cáilíocht Uisce

Beidh srutha éalaithe draenála ag dul chuig gach dobharcheantar abhann/srutháin a thrasnaíonn an Tionscadal. Mar sin, tá baol ann go mbeadh éifeacht ag scaoileadh ón líonra draenála bóthair atá beartaithe ar cháilíocht uisce, san fhadtéarma b'fhéidir, agus dá bharr sin go mbeadh tionchar aige ar ghnáthóga uisceacha/bogaigh. Sa chás ba mheasa, d'fhéadfadh gurb é an éifeacht a bheadh air sin ná laghdú fadtéarmach ar fhlúirse agus scaipeadh speicis éin uiscigh/bhogaigh ar aibhneacha nó srutháin bhuailte.

Cuimsíonn an dearadh draenála atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe bearta um rialú truaillithe (cuimsíonn sé sin idircheapairí peitрил, bogach agus bearta eile, ar nós SuDS) agus ina dhiaidh sin linnte insíothlaithe (áit a scaoiltear chun na talún) nó linnte maolaithe (áit a scaoilfear draenáil chuig an séarach reatha uisce dromchla/stoirme), mar a gcuirtear síos orthu go sonrach i gCaibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal.

Ní chuireann na codanna sin den draenáil bóithre atá le scaoileadh sa talamh cáilíocht an uisce dromchla i mbaol ar bith. Ní mór an seans, fiú dá dtarlódh teagmhas truaillithe, rud nach dócha, go mbeadh aon éifeacht inbhraite fadtéarmach ag gnáthcháilíocht uisce oibriúcháin na sruthanna éalaithe draenála atá beartaithe a scaoileann chuig an líonra uisce dromchla/draenála atá ann faoi láthair, ar cháilíocht uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé go mion ar fheidhmiú agus éifeachtacht an dá ghné den líonra draenála bóthair atá beartaithe i gCaibidil 11, Hidreolaíocht).

Níl sé tuartha go rachaidh meathlú gnáthóige i bhfeidhm ar stádas caomhantais speicis éin uiscigh nó bhogaigh mar gheall ar éifeachtaí ar screamhuisce nó uisce talún le linn oibriúcháin agus mar sin ní bheidh éifeacht mhór dhóchúil i gceist leis, ar scála geografach ar bith.

8.5.9.2 Éin Gheimhrithe

Sa chuid seo den mheasúnacht tionchair pléitear le speicis éin gheimhrithe — i.e. na speicis éin úd ar SCInna iad de chuid SPAnna dá ndaonraí geimhrithe, nó atá liostaithe ar liostaí Dearga nó Buí an BoCCI mar gheall ar a gcuid daonraí geimhrithe.

Tá figiúir do dhaonraí áitiúla éin bunaithe ar shuim na meándaonraí ó shonraí achoimre I-WeBS le haghaidh Loch Coirib agus Cuan Istigh na Gaillimhe (rochtain faighte orthu i mí Iúil 2024). Is dóchúil, áfach, gur meastachán faoi bhun an méid iarbhair iad figiúir don daonra áitiúil éin mar gheall ar áirimh bhearnacha nó neamhiomlána an I-WeBS agus toisc nach bhfuil ach dhá limistéar bogaigh clúdaithe sa cheantar áitiúil (Cuan na Gaillimhe istigh agus Loch Coirib).

Tionchair Chéim na Tógála

Caillteanas Gnáthóg

Mar gheall ar an Tionscadal caillfear limistéir ghnáthóige oiriúnacha um éin gheimhrithe ó roinnt de na láithreáin um éin gheimhrithe a ndearnadh suirbhé orthu le linn an gheimhridh 2014/15, 2022/23 agus

¹³⁸ Agus é seo á scríobh tá móráireamh náisiúnta ar an bhFabhcún gorm ar siúl ach ní fios fós na torthaí.

2023/24. Maidir leis na suirbhéanna idir 2022 – 2024, chuimsigh limistéar an staidéir tailte laistigh de chrios maolánach 300m an N6 GCRR atá beartaithe idir na bailte fearainn Cnoc na Gréine san iarthar agus an Garrán Thuaidh san oirthear, mar a léirítear i bhFíor 8.13.1. Roinneadh limistéar an tsuirbhé i dtrí limistéar suirbhé ar leithe; stráice thoir, stráice lárnach agus stráice thiar, a gcuirtear síos orthu ar leith thíos anseo.

Stráice Thoir: Cnoc na Gréine – An Caorán

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear mósáic de ghnáthóg Féaraigh fhliuch/fraochmhá/scrobarnaí laistigh den cheantar seo, arb ionann é sin agus thart ar 25.8ha san iomlán. I bhformhór na gcásanna, caillfear gnáthóga ar imill theas na limistéar gnáthóige oiriúnacha agus mar sin, ní roinnfear na limistéir sin mar thoradh ar an gcaillteanas. Tá dhá limistéar ann ina ndioscfaidh an N6 GCRR atá beartaithe limistéir de ghnáthóg oiriúnach, sna Foraí Maola Thoir, agus sa mBaile Ard. Níor sainaithníodh ceachtar de na limistéir sin mar limistéir thábhachtacha ó thaobh sealgaireachta nó fara de, agus an Naoscach agus an Piasún sna speicis is minice a thángthas orthu le linn na suirbhéireachtaí. Breathnaíodh an Crotach (ar Liosta Dearg BoCCI maidir lena bpobal geimhrithe) i méideanna beaga in dhá limistéar laistigh den stráice seo; naoi i bhFeabhra 2023, ceann amháin in Eanáir 2024, agus dhá cheann i nDeireadh Fómhair 2024. Ar thrí ócáid, d'éitil ealtaí an Chrotaigh (grúpa amháin de cheithre cinn, agus grúpa amháin de 20) thar limistéir suirbhéireachta ach níor tháinig siad anuas iontu. Níor breathnaíodh an Crotach laistigh de Theorainn na Measúnachta in 2014/15 ach breathnaíodh iad i Limistéar Staidéir na Scéime níos leithne.

Tugadh taifead go minic ar an Naoscadh (ar Liosta Dearg BOCCI maidir lena bpobal geimhrithe agus goir) feadh fhormhór an limistéir seo in 2022/23/24, ach ní raibh ach líon sách íseal i gceist (idir aon agus sé naoscach aonair, agus aon éan amháin nó dhó i níos mó ná leath de na láithreáin sin). Níor aithníodh an Naoscach laistigh de Theorainn na Measúnachta in 2014/15 ach sainaithníodh iad i Limistéar Staidéir na Scéime níos leithne.

Taifeadadh an Deargán Sneachta (ar Liost Dearg BoCCI maidir lena bpobal geimhrithe) laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí 2023/24 i rith dhá shuirbhé, in Eanáir 2024 (trí cinn aonair suite i ngnáthóg scrobarnaí/coillearnaí idirchríosáí), agus i Samhain 2023 (dhá cheann aonair).

Breathnaíodh an Mallard agus an Eala ghlórach (an dá éan ar Liosta Ómra BOCCI maidir lena bpobail gheimhrithe agus goir), uair amháin (i gcás an Mhallaird) agus dhá uair (i gcás na hEala ghlóraí) agus iad ag eitilt thar Theorainn na Measúnachta in 2023/24. Níor thuirling ceachtar den dá speiceas laistigh de Theorainn na Measúnachta am ar bith.

Breathnaíodh an Pocaire gaoithe (ar Liosta Dearg BOCCI maidir lena phobal goir) ag eitilt go hard sa spéir agus ag seilg thar Theorainn na Measúnachta, ar thrí ócáid ar leith le linn na suirbhéireachtaí i Meán Fómhair, Deireadh Fómhair agus Samhain 2023.

Breathnaíodh an Faoileán bán, an Sléibhín agus an Faoileán scadán (iad go léir ar Liosta Ómra BOCCI maidir lena bpobail gheimhrithe agus ghoir) ag eitilt thar Theorainn na Measúnachta roinnt uaireanta idir 2022 – 2024, agus formhór acu ag eitilt go hard sa spéir, agus tugadh faoi deara ealta amháin den Fhaoileán scadán ag sealgaireacht ar fhéarach feabhsaithe sa Bhaile Ard in Eanáir 2023. Níor taifeadadh aon éin eile i mbaol, nó aon speicis de chuid Iarscríbhinn I i Stráice Thoir Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí éan geimhrithe in 2022/23/24, agus níor tugadh faoi deara aon cheann de na speicis a luadh cheana nó speicis eile laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí 2014/15.

An Stráice Lárnach: An Caorán – Cúil Each

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear mósáic de ghnáthóg féaraigh talmhaíochta/scrobarnaí/féaraigh taitneamhachta/coillearnaí laistigh den cheantar seo, arb ionann é sin agus thart ar 31.7ha san iomlán. I dtórthaí suirbhéanna an cheantair seo taifeadadh líon íseal éan geimhrithe ag úsáid na dtailte. Breathnaíodh an Crotach ag dhá limistéar i Leitreach idir Samhain 2022 agus Feabhra 2023 laistigh de Theorainn na Measúnachta. Taifeadadh an Naoscach go minic ar fud Theorainn na Measúnachta, agus líon íseal acu de 1-2 cheann aonair le linn suirbhéireachtaí éan geimhrithe idir 2022 – 2024. Taifeadadh an Deargán sneachta agus an Sacán laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí éan geimhrithe idir 2022 – 2024, agus líon an-íseal acu (i.e. ceann amháin nó dhá cheann aonair), ach amháin i mí na Nollag 2022 nuair a chonacthas ocht nDeargán sneachta. Breathnaíodh péire Ealaí balbha (ar Liosta Ómra BOCCI maidir lena phobail gheimhrithe agus ghoir), agus iad ag sealgaireacht in aice le Theorainn na Measúnachta in Abhainn na Gaillimhe i Nollaig 2022. Taifeadadh eala amháin arís sa suíomh céanna i bhFeabhra 2024. Taifeadadh an Faoileán scadán, an Sléibhín agus an Faoileán bán ar fud na stráice lárnaí, ach bhí an chuid is mó acu sna

gnáthóga atá cóngarach d'Abhainn na Gaillimhe. Formhór na hama a breathnaíodh na speicis sin, bhí siad ag eitilt thar láithreáin suirbhéireachta idir 2022 – 2024. Breathnaíodh péire Pocairí gaoithe (ar Liosta Dearg BOCCI maidir lena phobail ghoir) i bhFeabhra 2023 i gceantar Mhionlaigh. Níor taifeadadh aon éin eile i mbaol, nó aon speicis éan de chuid Iarscríbhinn I i Stráice Lárnach Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí éan geimhrithe in 2022/23/24, agus níor tugadh faoi deara aon cheann de na speicis a luadh cheana nó speicis eile laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí 2014/15.

I gCampas Spóirt OG, beidh c.2.3ha den ghnáthóg féaraigh taitneamhachta a úsáideann éin gheimhrithe buailte ag an gcéim tógála (le haghaidh c.18 mí). Agus fáil gnáthóga eile féaraigh taitneamhachta ar an gcoimpléasc agus áiteanna eile i gCathair na Gaillimhe á gcoimeád i gcuimhne, ní dóchúil go mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha ag an gcailliúint gnáthóige ar dhaonraí áitiúla na n-éan geimhrithe ag an láithreán sin.

Stráice Thoir: Cúil Each – Dabhach Uisce/Na hArdáin

Mar thoradh ar an Tionscadal caillfear mósáic de ghnáthóg féaraigh talmhaíochta/féaraigh taitneamhachta/scrobarnaí/féaraigh fhliucha laistigh den cheantar seo, arb ionann é sin agus thart ar 108ha san iomlán. Taifeadadh an Faoileán bán, an Faoileán scadán agus an Sléibhín go minic thar na Stráice Thoir le linn suirbhéireachtaí 2022/23/24 agus 2024/15, agus formhór acu ag sealgaireacht agus ag eitilt thar ghnáthóg an fhéaraigh taitneamhachta laistigh de Ráschúrsa na Gaillimhe. Breathnaíodh an Crotach freisin ag Ráschúrsa na Gaillimhe i ngnáthóg an fhéaraigh talmhaíochta, agus; dhá éan ar an bhfara/ag ligean a scíth i nDeireadh Fómhair 2023, dhá éan ag sealgaireacht i bhFeabhra 2024, 15 éan ag sealgaireacht i mí Eanáir 2024, sé éan ag sealgaireacht i mí na Samhna 2023, trí cinn i nDeireadh Fómhair 2014, dhá cheann i mí na Samhna 2014, agus 37 i mí Eanáir 2015. Taifeadadh an Fheadóg bhuí freisin (ar Liosta Dearg BOCCI maidir lena phobail ghoir agus gheimhrithe) laistigh de Ráschúrsa na Gaillimhe, agus breathnaíodh dhá ghrúpa in Eanáir 2024, ceann amháin as 74 éan ar an bhfara/ag ligean a scíth laistigh den fhéarach feabhsaithe, agus 28 ceann ag eitilt isteach san fhéarach feabhsaithe atá cóngarach do Chaisleán Bhaile an Bhriotaigh. Taifeadadh an Naoscach freisin i ngnáthóg an fhéaraigh fheabhsaithe ag Ráschúrsa na Gaillimhe, i mí na Samhna agus na Nollag 2023, agus i Márta 2024, agus 32 an líon is mó a comhaireadh. Níor taifeadadh aon éin eile i mbaol, nó aon speicis éan de chuid Iarscríbhinn I i Stráice Lárnach Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí éan geimhrithe in 2022/23/24, agus níor tugadh faoi deara aon cheann de na speicis a luadh cheana nó speicis eile laistigh de Theorainn na Measúnachta le linn suirbhéireachtaí 2014/15.

Toradh féideartha a bheidh ag an Tionscadal ná caillteanas buan de thart ar 0.9ha de ghnáthóg féaraigh thirime ón gceann theas de láithreán suirbhéireachta Loch an Dúlaigh. Is ionann sin agus thart ar 0.7% den choimpléasc locha agus bogaigh. Ós rud é nár tugadh taifead ar an gcion sin den ghnáthóg mar chuid a bhí á húsáid ag éin gheimhrithe le linn na suirbhéanna, agus nach scoiltfear an coimpléasc bogaigh ag caillteanas gnáthóige, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag an gcaillteanas gnáthóige a bhaineann leis an Tionscadal i Loch an Dúlaigh ar na daonra áitiúla éin gheimhrithe a úsáideann an láithreán.

Taifeadadh roinnt speiceas éan ag Ráschúrsa na Gaillimhe. Laistigh de thailte an ráschúrsa, caillfear thart ar 10ha (nó c.20%) den limistéar gnáthóige oiriúnach laistigh den láithreán suirbhé. Mar sin féin, níor tugadh taifead ar úsáid an limistéar gnáthóige atá i gceist ag speicis éin gheimhrithe agus ós rud é go bhfuil sé ar an imeall thoir thuaidh, ní scoiltfear an láithreán ag an Tionscadal. Taifeadadh na speicis éan go léir, a breathnaíodh laistigh de Ráschúrsa na Gaillimhe, laistigh de ghnáthóga féaraigh fheabhsaithe i limistéar lárnach an láithreáin, in aice le Caisleán Bhaile an Bhriotaigh, agus dá bhrí sin ní dócha go mbeidh na limistéir chaillteanais gnáthóige tábhachtach do speicis éan geimhrithe.

I gCairéal Leacaigh, ba é an Pocaire Gaoithe an t-aon éan a bhfuil imní ó thaobh caomhantais ag baint leis (Liosta Dearg BOCCI maidir lena phobail goir) ar tugadh taifead air i rith gheimhreadh 2014/15, tugadh taifead ar thrí cinn ag eitilt os cionn an láithreáin i bhFeabhra 2015. Níor breathnaíodh an Pocaire gaoithe i gCairéal Leacaigh le linn aon cheann de na suirbhéanna idir 2022/23/24. Cé nach bhfuil sé dearbhaithe fós, is dóchúil gur raon maireachtála é limistéar Mhionlaigh/Chúil Each le haghaidh péire áitiúil ar tugadh taifead orthu agus iad ag neadú i gCairéal Ghort an Chalaigh in 2014, 2015 agus 2016. Níor tugadh taifead ar Chairéal Leacaigh mar láithreán fartha don speiceas agus níl mórán ann ó thaobh gnáthóg foráiste don speiceas. Ag tógáil an méid sin san áireamh, agus toisc go bhfuil gnáthóga foráiste eile ar fáil laistigh den cheantar áitiúil (e.g. gnáthóga oscailte féaraigh fhliuch agus portaigh i gCúl an Oileáin), ní dóchúil go mbeidh aon éifeacht inbhraite ag caillteanas gnáthóige don Tionscadal ar an bPocaire Gaoithe geimhrithe sa cheantar áitiúil.

Déanann an Fabhcún gorm neadú/faradh i gCairéal Leacaigh i rith shéasúir an ghoir, agus breathnaíodh éan amháin dhá uair le linn suirbhéanna i Nollaig 2022, agus Nollag 2023, agus dá bhrí sin tá cónaí orthu ann i rith an gheimhridh. Ós rud é go bhfuil raon mór seilge aige (2-6km ón láithreán neide – Hardy *et al.* 2009), agus mar gheall ar fháil gnáthóg sealgaireachta eile laistigh den cheantar áitiúil le haghaidh speicis atá chomh solúbtha ó thaobh rogha gnáthóige, ní dóchúil go mbeidh aon éifeacht inbhraite ag cailleanas gnáthóg an Tionscadail ar an bhFabhcún gorm geimhrithe sa cheantar áitiúil.

Ar an iomlán, ag coimeád i gcuimhne éifeacht charnach an chaillteanais gnáthóige ar fud na láithreán suirbhéireachta maidir leis na héin gheimhrithe atá i gceist thar na dtrí Stráice, agus líon íseal na n-éan a taifeadadh laistigh de limistéir ghnáthóige oiriúnacha a breathnaíodh in 2014/15 agus 2022/23/24, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cailleanas gnáthóige ar stádas caomhantais na speicis éin gheimhrithe agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach aici, ar aon scála geografach.

Cur isteach/díláithriú

Ós rud é go ndéanfar an chuid is mó de na hoibreacha le linn ghnáthuaireanta oibre le solas lae, ní chuirfidh an obair thógála isteach ar éin gheimhrithe san oíche, cibé acu go bhfuil ar thóir foráiste nó i mbun fartha. Mar sin, díritear sa phlé thíos ar chur isteach le linn an lae.

Chun críocha tionchair a mheasúnú agus faid an éifeacht cur isteach a shainiú, déantar cur isteach de thoradh tógála a mheas maidir le gnáthghníomhaíochtaí tógála (e.g. tionchar físe oibrithe tógála agus innealra agus an creathadh lena mbaineann agus leibhéil torainn níos minice/leanúnaí) agus cur isteach ag torann ríge ó fhoinsí torainn annamha agus leibhéal torainn níos airde, ar nós pléasctha.

Cur Isteach ag Gnáthghníomhaíochtaí Tógála

I dtuarascáil a ullmhaíodh do Humber INCA, Cutts *et al.* (2009) fiosraíodh éifeachtaí an chur isteach ar éin uisce ar thóir foráiste agus i mbun fartha. Bunaithe ar fhionnachtana an staidéir sin, ó thaobh freagartha ar chur isteach ó thríú páirtí (e.g. láithreach daoine), bheifí ag súil le héifeachtaí fíorbheaga tar éis 300m. Ó thaobh thorann na tógála, bheifí ag súil maidir le leibhéil faoi bhun 50dB nach dtabharfadh éin ar thóir foráiste nó i mbun fartha aon fhreagairt orthu. Spreagfadh leibhéil torainn idir 50dB agus 70dB éifeacht/leibhéal freagartha measartha ó éin, i.e. d'éireodh éin beoga agus thiocfadh roinnt athruithe ar iompar (e.g. laghdú ar ghníomhaíocht bheathaithe), ach bheifí ag súil go rachadh éin i dtaithí ar leibhéil torainn laistigh den raon sin. Is dóchúil dá mbeadh leibhéil torainn os cionn 70dB go mbogfadh 8.31 éan as an gcrios a bheidh buailte, nó go n-imeodh siad ón láithreán. Tacaítear leis sin le torthaí Wright *et al.* (2010) ina bhfuarthas gur tharla freagairtí iompair mar thoradh ar mheánleibhéil torainn os cionn 60dB, agus éin ag tréigean an láithreáin mar fhreagairt ar leibhéil torainn os cionn 70dB.

Ríomhadh na leibhéil torainn a bhaineann leis an ngnáthghníomhaíocht tógála i gcomhréir leis an modheolaíocht atá leagtha amach i BS 5228: Cuid 1. Sa chaighdeán seo leagtar amach leibhéil an chumhacht torainn um míreanna gléasra ar gnách go bhfaightear ar láithreáin tógála iad, agus ligeann sé sin, faoi seach, leibhéil torainn a thuar. Beidh míreanna éagsúla gléasra á n-úsáid le linn oibreacha tógála. Ina measc beidh bristeoirí, tochtaltóirí, dumpairí agus gineadóirí i dteannta le gnáth-threalamh chun dromchla a chur ar bhóithre agus iad a dhéanamh cothrom. Sna príomhchéimeanna oibreacha is é a bheidh i gceist ná briseadh talún, oibreacha tochtailte, oibreacha líonta, píleáil struchtúr, agus gnáthoibreacha bóthair.

Ríomhadh leibhéil torainn tascacha le haghaidh ghnáthfhoinsí torainn a bhaineann le hoibreacha tógála bóthair ag faid socraithe ón ngníomhaíocht tógála agus úsáid á baint as na sonraí foinse ó BS 5228:2009 Cód Cleachtais um Rialú Torainn agus Creathaidh ar Láithreáin Tógála agus Oscailte – Cuid 1 Torann. Déantar talamh slán de sna ríomhaireachtaí go mbíonn na míreanna gléasra ag oibriú 66% den am chun luach LAeq, 1 uair an chloig a fháil. Cuirtear leibhéil torainn i láthair i dTábla 8.39 le haghaidh na míreanna aonair gléasra ag faid sonracha i dteannta le leibhéal carnach agus talamh slán á dhéanamh de go bhfuil gach mír gléasra a bhaineann leis na céimeanna aonair ag oibriú ag an am céanna, agus ag an bhfad céanna, le haghaidh aon cháis amháin ar bith. Ní thógtar san áireamh sna ríomhaireachtaí aon scáthú a thugann struchtúir idirghabhála, ballaí cláir ar an láithreán tógála etc. agus mar sin is ionann iad agus “an cás ba mheasa”.

Tábla 8.39 Leibhéil Torainn Táscaha a Bhaineann leis na hOibreacha Tógála

Glanadh & Ullmhú Láithreáin	Fad L_{Aeq} , T ríofa ó oibreacha (m)							
	50 m	100 m	150 m	200 m	250 m	300 m	350 m	400 m
Bristeoir neomatach C.1.6	67	61	58	55	53	52	50	49
Lódaire le rothaí C2-26	63	57	54	51	49	48	46	45
Tochaltóir rianaithe (dumaire lódála) C1-10	69	63	60	57	55	54	52	51
Scartaire C.2.10	64	58	55	52	50	49	47	46
Dumaire (C2.30)	63	57	54	51	49	48	46	45
L_{Aeq} iomlán ó na hoibreacha go léir	73	67	64	61	59	58	56	55
Oibreacha Líonta	Fad L_{Aeq} , T ríofa ó oibreacha (m)							
	50 m	100 m	150 m	200 m	250 m	300 m	350 m	400 m
Tochaltóir rianaithe (dumaire lódála) C1-10	69	63	60	57	55	54	52	51
Dumaire altach (ag dumpáil spallaí) C1-11	64	58	55	52	50	49	47	46
Lódaire le rothaí C2-26	63	57	54	51	49	48	46	45
Scartaire C.2.10	64	58	55	52	50	49	47	46
Líonadh Dumpála ag Dumaire (C2.30)	63	57	54	51	49	48	46	45
L_{Aeq} iomlán ó na hoibreacha go léir	73	66	63	60	59	57	56	54
Oibreacha Píleála	Fad L_{Aeq} , T ríofa ó oibreacha (m)							
	50 m	100 m	150 m	200 m	250 m	300 m	350 m	400 m
Rige Suite ar Iompróir Snámhaíola (C3.22)	64	58	55	52	50	49	47	46
Tochaltóir rianaithe ag cur isteach chliabh miotail (C3.24)	58	52	49	46	44	43	41	40
Caidéal Coincréite & Trucail Mheascthoir Stroighne (C4.24)	51	45	42	39	37	36	34	33
Oibreacha Píleála	Fad L_{Aeq} , T ríofa ó oibreacha (m)							
	50 m	100 m	150 m	200 m	250 m	300 m	350 m	400 m
Gineadóir Díosail (C4.76)	45	39	36	33	31	30	28	27
Líomhadóir diosca (C4.93)	64	58	55	52	50	49	47	46
L_{Aeq} iomlán ó na hoibreacha go léir	68	62	58	56	54	52	51	50
Oibreacha Bóthair	Fad L_{Aeq} , T ríofa ó oibreacha (m)							
	50 m	100 m	150 m	200 m	250 m	300 m	350 m	400 m
Tochaltóir rianaithe (C2.21)	55	49	46	43	41	40	38	37

Dumpaire (C2.30)	63	57	54	51	49	48	46	45
rollóirí creathacha (C5.20)	59	53	50	47	45	44	42	41
Pábháil Asfailt & Leoraí Dumpála (C.5.31)	61	55	52	49	47	46	44	43
Gineadóir Díosail (C4.76)	45	39	36	33	31	30	28	27
Rollóirí Bóthair (C5.19)	64	58	55	52	50	49	47	46
L_{Aeq} iomlán ó na hoibreacha go léir	69	63	59	57	55	53	52	51

Ní bheifí ag súil maidir le ceann ar bith de na gníomhaíochtaí tógála atá liostaithe thuas go mbeadh éifeacht cur isteach ar leibhéal níos airde ná leibhéal measartha acu ar éin uisce ag faid níos mó ná 150m uathu. Ag 300m, tá na leibhéil torainn faoi bhun 60dB nó, sa chuid is mó de chásanna, tá siad ag druidim leis an tairseach 50dB. Bheifí ag súil le héifeachtaí ísle nó gan éifeachtaí ar bith i gcás na leibhéil torainn sin. Chuirfeadh aon ghnéithe tírdhreacha, clúdach fásra nó foirgnimh idir an láithreán tógála agus láithreáin um éin gheimhrithe le laghdú breise ar an torann timpeallach ag aon fhad ar leith. Mar sin, meastar go bhfuil 300m comhionann le crios maolánach réamhchúramach agus ZoI éifeachtaí cur isteach á shainiú.

Cur isteach ag torann ríge

Ó thaobh leibhéil torainn a bhaineann le pléascadh, bheifí ag súil go mbeadh tairseacha um freagairt iompraíochta cosúil leo siúd a bhfuil tuairisc tugtha orthu thuas le haghaidh gnáth-chur isteach a bhaineann le tógáil — i.e. níos mó ná 60dB. Agus fad á ríomh ag a mbeadh pléascadh méadaithe go leibhéal faoi bhun 60dB, áfach, ní féidir bheith chomh cinnte mar gheall ar líon mór na ngnéithe éagsúla a mbeadh tionchar acu ar an ríomhaireacht sin (e.g. méid an lánáin a úsáidtear)

Rees *et al.* (2005) fuarthas gur cuireadh Ealaí glóracha ar an airdeall ag cur isteach ó thorann ríge (e.g. scanrú éan ag aerfort) ag faid suas go c.800m. Mar chur chuige réamhchúramach, is é an fad sin ná an crios a mbeifí ag súil le leibhéal éigin cur isteach ó phléascadh carraige laistigh de. Is fiú a thabhairt faoi deara, áfach, gurbh amhlaidh sa staidéar sin nár cuireadh ach trian d'éin ar an airdeall agus gur eachtraí sealadacha a bhí in eachtraí cur isteach, agus éin ag leanúint ar aghaidh mar a bhí siad roimh an gcur isteach laistigh de chúpla nóiméad. Mar sin, is dóchúil go mbraithefear is mó aon éifeachtaí cur isteach áit a mbíonn pléascadh ar siúl go rialta, le linn thréimhse faide, agus ag faid níos lú ná 800m is dócha. Is é an t-aon ionad ar an Tionscadal ar dóchúil go dtarlóidh pléascadh rialta, fadaithe i gceantar láithreán tábhachtach um éin gheimhrithe (i.e. láithreán ina mbíonn líon mór éan go minic) ná an crios idir an bealach isteach ón taobh thiar de Thollán Leacaigh agus Acomhal Bhóthar Thuama an N83 mar atá beartaithe. Mar sin, is é Loch an Dúlaigh an t-aon láithreán d'éin gheimhrithe áit a bhféadfadh go mbeadh éifeacht mhór dhiúltach ar speicis éin gheimhrithe agus léirítear é sin sa phlé thíos, faoi na ceannteidil um speicis aonair.

Tionchair ar Speicis Éan Geimhrithe a bhfuil Imní Caomhnaithe ina dtaobh

Ó thaobh éifeachtaí ar gach ceann de na speicis éin gheimhrithe ar tugadh taifead orthu i ZoI an Tionscadail, cuirtear i láthair san NIS nuashonraithe don Tionscadal measúnacht níos sonraí ar na speicis sin atá liostaithe mar SCInna i SPA Loch Coirib (áirítear leis na SCInna a deimhníodh le linn shuirbhéanna 2014/2015 agus 2022-2024 an Gadual, an Spadalach, an Lacha bhadánach, Cromán na gcearc, an Chearc cheannann, an Fheadóg bhuí, an Sléibhín agus an Faoileán bán) nó SPA Chuan Istigh na Gaillimhe (SCInna a deimhníodh le linn shuirbhéanna 2014/2015 agus 2022-2024, an Guilbneach stríocarrach, an Sléibhín, an Faoileán bán, an Broigheall, an Crotach, an Gabhailín, an Lóma mór, an Corr réisc, an Pilibín, an Cadhan, an Fheadóg chladaigh, an Cosdeargán, an Phraslacha, an Piardálaí trá agus an Rualacha). I suirbhéanna 2005/2006 bhí taifeadta aonair ar an mBreacóg agus an Síolta rua, agus SCInna le haghaidh SPA Chuan Istigh na Gaillimhe. Bunaithe ar fhluirse agus mhinice na speicis sin éin ar tugadh taifead orthu i ngach láithreán um éan geimhridh atá i gceist, agus an mhodheolaíocht measúnachta a bhaineann leis an gcur isteach atá leagtha amach thuas, thángthas ar an gconclúid nach mbeadh aon éifeachtaí aige ar leibhéal an daonra. Mar sin, i gcás na speiceas sin ní bheidh éifeacht ag cur isteach/díláithriú de thoradh oibreacha tógála ar stádas caomhantais an speicis agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach acu, ar scála geografach ar bith.

Ba iad na speicis éin gheimhrithe neamh-SCI a bhfuil ábhar inné ag baint leo ó thaobh caomhantais laistigh de ZoI an Tionscadail ná: An Bonnán, an Foitheach mór, an Spáaire tonn, an Meirliún, an Eala bhalbh, an Fabhcún gorm, an Naoscach, agus an Deargán Sneachta. Pléitear thíos tionchair fhéideartha an Tionscadail ar phobail gheimhrithe maidir le gach ceann de na speicis seo.

An Bonnán

Tugadh taifead ar aon Bhonnán amháin i Lochanna Chúil Each (WB04) i bhFeabhra 2015, bhí sé ag eitilt ar dtús agus ansin ag tuirlingt ar ghiolcarnacha ar an taobh thoir den loch mór ó thuaidh. Ní minic a thugann an Bonnán cuairt ar Éirinn sa gheimhreadh agus níl sé san áireamh ar na liostaí BoCCI. Tugann radhairc ad hoc ar an mBonnán i gContae na Gaillimhe gurb í an uair dheireanach ar tugadh taifead air ná in aice le Loch Coirib i mí na Nollag 2011¹³⁹; agus gan ach dhá thaifead de sa chontae i gcaitheamh na 5 bliana suas go gheimhreadh 2015. Níor taifeadadh an Bonnán le linn na suirbhéanna idir 2022 – 2024. Is dóchúil go dtarlódh oibreacha tógála le linn an gheimhridh laistigh de 300m ó Lochanna Chúil Each agus mar sin, d'fhéadfadh go gcuirfí isteach ar éin gheimhrithe, an Bonnán san áireamh, nó go ndéanfaí iad a dhíláithriú. Is ag an gceann thuaidh de na bogaigh i Lochanna Chúil Each amháin, áfach, a dtagann siad laistigh den ZoI um chur isteach a bhaineann le gnáth-thógáil. D'fhéadfadh go mbeadh gá le pléascadh le linn tógála laistigh de 800m ó Lochanna Chúil Each, ach is dóchúil gur riachtanais fhíorbheaga a bheidh i gceist: i.e. is dóchúil gur tréimhsí laethanta, nó cúpla seachtain a bheidh i gceist agus gurb annamh go dtarlódh eachtraí pléasctha in aon ionad faoi leith. Mar sin, ní dóchúil go mbeidh ach éifeacht ghairid ag díláithriú mar gheall ar phléascadh ar bith, i gcás ar bith. Mar gheall ar an gclúdach fairsing coillearnaí atá idir na gnáthoga bogaigh/locha agus an Tionscadal is dóchúil go laghdófar go mór éifeachtaí cur isteach le linn tógála ó na faid 300m agus 800m a bheidh ag baint le héifeachtaí na tógála a bhfuil cur síos tugtha orthu. Fiú dá ndéanfaí an Bonnán a dhíláithriú go sealadach ón gceantar, tá flúirse gnáthóg oiriúnach eile ar fáil chun freastal ar an speiceas, timpeall Lochanna Chúil Each agus ar an taobh thuaidh de Chaisleán Mhionlaigh. Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cur isteach de thoradh oibreacha tógála ar stádas caomhantais an speicis agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach air, ar scála geografach ar bith.

An Foitheach Mór

Taifeadadh dhá Fhoitheach mhóra uair amháin le linn na suirbhéireachtaí ar éin gheimhrithe ar chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12) gar do chaladh Óstán Glenlo Abbey in 2014/15. Le linn na suirbhéireachtaí in 2023, sainaithníodh péire i Loch an Dúlaigh freisin. Níor taifeadadh an speiceas seo ach amháin taobh amuigh de Theorainn na Measúnachta. Is ionnann 1% den phobal náisiúnta agus 20. Is ionann¹⁴⁰ meánlíon an Fhoithigh mhóir ó shuirbhéanna I-WeBS (Crowe agus Holt, 2013) ag Loch Coirib agus cúig cheann aonair, agus dá bhrí sin i bhfad faoi bhun thairseach an phobail náisiúnta. Ní láithreán é Loch an Dúlaigh a chuimsítear in I-WeBS, ach cuimsítear Cuan Istigh na Gaillimhe, agus meánlíon 23 éan aonair ann. Sa cheantar idir Óstán Glenlo Abbey agus Cé Mhionlaigh, tá Abhainn na Gaillimhe laistigh de ZoI oibreacha tógála ginearálta. Is dóchúil gur éifeachtaí sealadacha a bheidh in aon éifeachtaí cur isteach a bheadh ag baint le hoibreacha tógála sa cheantar sin ós rud é gurb é atá i gceist ná píblíne, áiseanna maolaithe agus sruth éalaithe draenála, agus nach bhfuil ach cion beag de na hoibreacha laistigh de 300m ó Abhainn na Gaillimhe. Mar gheall ar na taifid thearca don speiceas sin ón gcuid sin d'Abhainn na Gaillimhe atá laistigh de ZoI an Tionscadail, agus mar gheall ar nádúr sealadach oibreacha sa cheantar, níl i gceist ach baol íseal ó thaobh éifeachtaí cur isteach agus díláithrithe. Tá an chuid is mó de chonair na habhann (go háitiúil) lasmuigh de ZoI aon éifeachtaí cur isteach agus bheadh sí ar fáil chun freastal ar fhoithigh dhíláithrithe. Tá Loch an Dúlaigh thart ar 240km ó Theorainn na Measúnachta, agus dá bhrí sin tá sé laistigh de ZoI na n-oibreacha tógála. Ós rud é go bhfuil Loch an Dúlaigh laistigh de ZoI aon ghníomhaíocht fhadtéarmach (fhéideartha) pléasctha idir Cairéal Leacaigh agus Acomhal Bhóthar Thuama an N83 d'fhéadfadh go ndéanadh oibreacha tógála éin gheimhrithe a dhíláithriú ó Loch an Dúlaigh ar feadh roinnt séasúr geimhridh (meastar/tuairt gur trí shéasúr a bheidh i gceist). Déanfar pléascadh faidreiseach sa limistéar seo, agus dá bhrí sin, d'fhéadfadh suaitheadh mar gheall ar na hoibreacha tógála dul i gcion ar stádas caomhantais na speiceas agus d'fhéadfadh tionchar suntasach diúltach, ar an scála geografach áitiúil, a bheith mar thoradh air sin. Cuirfear bearta

¹³⁹ Dar le www.irishbirding.com Rochtain faighte ar na taifid 'Radhairc' ar an 18 Nollaig 2015

¹⁴⁰ Níl an meán bunaithe ach amháin ar shonraí suirbhéireachta ón tréimhse 5-shéasúr is déanaí, i.e. don tréimhse 2016/17 - 2020/21, agus príomhchuntais I-WeBS á n-úsáid.

maolaithe i bhfeidhm chun teorainn a chur le cur isteach bainteach le torann le linn tógála (féach Cuid 8.6.7.1).

An spágaire tonn

Tugadh taifead ar an spágaire tonn i gceithre láithreán um éin gheimhridh laistigh de ZoI na n-oibreacha gnáth-thógála agus an phléasctha fhadaíthe fhéideartha i gCairéal Leacaigh: Loch an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB02), siar ó Loch Inse (WB08)(2014/15 amháin) agus feadh chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12), le linn suirbhéanna 2014/15 agus 2022/23/24.

Tá Loch Inse c.740m ón Tionscadal, ag an ionad is gaire dó. Ag an bhfad sin, agus ós rud é go bhfuil an t-ionad pléasctha is gaire dó c.800m ó bhruach an locha, ní dóchúil go mbeidh aon éifeachtaí inbhraite ag oibreacha tógála ó thaobh cur isteach ag an láithreán sin.

Tugadh taifead go minic ar an Spágaire tonn i Loch an Dúlaigh, Lochanna Chúil Each agus ar Abhainn na Gaillimhe; cé gurbh é an líon ba mhó ar tugadh taifead air in aon ionad amháin nó le linn aon chuairte ar leith don suirbhé ná cúig cinn (meastar go bhfuil sé sin comhionann le c.4.3% den daonra áitiúil). Mar a pléadh thuas maidir leis an mBonnán, ní dóchúil go ndéanfaidh cur isteach a bhaineann le tógáil ag Lochanna Chúil Each éin gheimhrithe a dhíláithriú ón gcuid is mó den ghnáthóg locha—fiú mar thoradh ar aon phléascadh a d'fhéadfadh a bheith ag teastáil, nach mbeadh ach éifeachtaí gairide aige.

Ar Abhainn na Gaillimhe, tugadh taifead ar an Spreagaire tonn ar chonair na habhann ó Chathair na Gaillimhe go Mionlach; bhí formhór na dtaifead in aghaidh an tsrutha ó Champas Spóirt OG na Gaillimhe agus idir Lochanna Chúil Each agus Cois Uisce sa chathair. Tá an dá hionad lasmuigh de ZoI ghnáthghníomhaíochtaí tógála agus is dóchúil nach mbeadh ach riachtanais fhíorbheaga ó thaobh pléasctha ag baint le hoibreacha laistigh de 800m ó Abhainn na Gaillimhe agus nach mbeadh ach éifeacht ghairid acu maidir le cur isteach. Is dóchúil go dtarlóidh leibhéal éigin de chur isteach a bhaineann le tógáil mar gheall ar oibreacha tógála in aice le hAbhainn na Gaillimhe ach cur isteach gearrthéarmach a bheidh ann (c.18 mí). Ós rud é go mbeidh an chuid is mó den ghnáthóg abhann lasmuigh de ZoI cur isteach a bhaineann le tógáil, agus mar gheall ar an líon beag den Spágaire tonn a d'fhéadfadh a bheith buailte fad na habhann, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha ag aon chur isteach/díláithriú ar an speiceas.

Ós rud é go bhfuil Loch an Dúlaigh laistigh de ZoI aon ghníomhaíocht fadtéarmach (fhéideartha) pléasctha idir Cairéal Leacaigh agus Acomhal Bhóthar Thuama an N83 d'fhéadfadh go ndéanfaidh oibreacha tógála éin gheimhrithe a dhíláithriú ó Loch an Dúlaigh ar feadh roinnt séasúr geimhridh (meastar/tuairt gur trí shéasúr a bheidh i gceist). D'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar an daonra áitiúil agus is dóchúil go mbeadh éifeacht mhór dhóchúil aige, ar an scála geografach áitiúil. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun teorainn a chur le cur isteach bainteach le torann le linn tógála (féach Cuid 8.6.7.2).

An meirliún

Tugadh taifead ar aon Mheirliún amháin sa cheantar siar ó Loch Inse (WB08) i mí na Nollag 2014; agus é ag eitilt ar an taobh theas den láithreán. Níor taifeadadh an speiceas seo le linn na suirbhéanna in 2022/23/24. Níl san achar atá clúdaithe ag na suirbhéanna ar éin gheimhridh anseo atá laistigh de ZoI oibreacha tógála ach cion beag de choimpléasc fairsing gnáthóige ardtalún a shíneann siar ó thuaidh ar feadh níos mó ná 50km, agus a bhfuil ina lár SPA Choimpléasc Phortaigh Chonamara, thart ar 9km uaidh, dá bhfuil an Meirliún ina speiceas SCI. Mar gheall ar láithreach thearc an speicis i ngnáthóga in aice leis an Tionscadal, agus nádúr sealadach na n-oibreacha agus aon fhéidearthacht cur isteach, ní dóchúil go mbeidh aon éifeachtaí fadtéarmacha ag oibreacha tógála ar an speiceas.

Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cur isteach de thoradh oibreacha tógála ar stádas caomhantais an speicis agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach air, ar scála geografach ar bith.

An eala bhalbh

Tugadh taifead ar Ealaí balbha i gcúig láithreán um éin gheimhridh laistigh de ZoI na n-oibreacha gnáth-thógála agus an phléasctha fhadaíthe fhéideartha idir Cairéal Leacaigh agus Acomhal Bóithre Thuama N83 le linn suirbhéireachtaí in 2014/15 agus 2022/23/24: Loch an Dúlaigh (WB02), Lochanna Chúil Each (WB02), siar ó Loch Inse (WB08) (2014/15 amháin) agus ar chonair Abhainn na Gaillimhe (WB12).

Mar a pléadh thuas, tá Loch Inse lasmuigh de ZoI cur isteach an Tionscadail agus i Lochanna Chúil Each is dócha gur éifeachtaí fíorbheaga agus gearrthéarmacha a bheidh i gceist maidir le cur isteach/díláithriú.

Ar Abhainn na Gaillimhe, ba mhinic a tugadh taifead ar an Eala bhalbh, seachas aon taifead amháin ar 14 héan i bhFeabhra 2014 (meastar go bhfuil sé comhionann le c.2.9% den daonra áitiúil), bhí líon éagsúil idir ceithre agus ocht n-éan aonair i láthair in 2014/15 agus idir éan amháin agus ceithre éan in 2022/23/24.

Is dóchúil go dtarlóidh leibhéal éigin de chur isteach a bhaineann le tógáil mar gheall ar oibreacha tógála in aice le hAbhainn na Gaillimhe ach cur isteach gearrthéarmach a bheidh ann (c.18 mí). Ag tógáil an méid sin san áireamh, go mbeidh an chuid is mó den ghnáthóg abhann lasmuigh de ZoI agus ón gcur isteach a bhaineann le tógáil, agus mar gheall ar an líon beag den Eala bhalbh a d'fhéadfadh a bheith buailte fad na habhann, ní bheidh aon éifeachtaí fadtéarmacha ag aon chur isteach/díláithriú ar an speiceas.

I Loch an Dúlaigh, níor taifeadadh an Eala bhalbh ach in 2023/24 amháin, agus éan amháin nó dhá éan aonair i gceist. Ós rud é go bhfuil Loch an Dúlaigh laistigh de ZoI aon ghníomhaíocht fhadtéarmach (fhéideartha) pléasctha idir Cairéal Leacaigh agus Acomhal Bhóthar Thuama an N83 d'fhéadfadh go ndéanadh oibreacha tógála éin gheimhrithe a dhíláithriú ó Loch an Dúlaigh ar feadh roinnt séasúr geimhridh (meastar/tuairtar gur trí shéasúr a bheidh i gceist). D'fhéadfadh go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar an daonra áitiúil agus is dóchúil go mbeadh éifeacht mhór dhóchúil aige, ar an scála geografach áitiúil. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun teorainn a chur le cur isteach bainteach le torann le linn tógála (féach Cuid 8.6.7.1).

An roilleach

Taifeadadh roiligh go forleathan ar fud an limistéir staidéir: conair Abhainn na Gaillimhe (WB12), Páirc Mhuirlinne (WB21), Ráschúrsa na Gaillimhe (WB23), Páirceanna Imeartha an Bhaile Bháin (WB24), Campas Spóirt OG (WB45), Páirceanna Imeartha Ghort na Bró (WB48) agus Páirceanna Imeartha Choillte Bhearna (WB50) idir 2014/15. Níor taifeadadh an speiceas ach i gceithre shuíomh idir 2022/23/24, feadh an chósta idir Na Forbacha agus An Bhearna, sna páirceanna imeartha sa Bhaile Bán, san fhéarach taitneamhachta i bPáirc Mhuirlinne, agus i limistéar féaraigh fheabhsaithe i mBearna (inar breathnaíodh éan aonair).

Tá maolán suntasach d'fhorbairt uirbeach idir láithreáin Pháirc Mhuirlinne agus an Bhaile Bháin agus an Tionscadal, agus tá oibreacha ar na limistéir sin ar an líne den chuid is mó. Dá bhrí sin, is cosúil nach mbeidh iarmhairtí cur isteach ar bith ag na saoráidí sin mar gheall ar na oibreacha tógála.

Cé go luíonn Ráschúrsa na Gaillimhe laistigh den ZoI a bhféadfaí suaitheadh tarlú ann, níor taifeadadh Roiligh anseo ach uair amháin (agus ní ach Roilleach aonair amháin a bhí i gceist) in 2014, agus níor taifeadadh arís iad. Feadh Abhainn na Gaillimhe, níor taifeadadh an speiceas ach uair amháin agus i líon beag (i dtailte ag Caisleán Mhionlaigh áit ar taifeadadh seacht roilleach aonair i mí Feabhra 2014). Ag Páirc Imeartha Choillte Bhearna, taifeadadh líon beag chomh maith – ceann amháin i Samhain 2014, dhá cheann i Nollaig 2014 agus cúig cinn i bhFeabhra 2015. Bhí minicíocht na húsáide agus an líon a taifeadadh mar an gcéanna ag láithreán Ghort na Bró – cúig cinn i mí na Samhna 2014 agus mí Eanáir 2015, trí cinn i mí Feabhra 2015 agus taifeadadh 20 i mí an Mhárta 2015. Sa limistéar idirthaoideach idir An Bhearna agus Na Forbacha, breathnaíodh roinnt éan ag sealgaireacht feadh an chósta, agus líon íseal acu ann (1 go 6) le linn suirbhéireachtaí in 2022/23/24. Dá bhrí sin, ní chuirfidh díláithriú sealadach ar bith ag na láithreáin sin le linn na tógála isteach ar an bpobal áitiúil atá measta ag thart ar 740.

Taifeadadh an Roilleach ag Campas Spóirt OG naoi n-uair ar leith thar gheimhreadh 2014/15 agus ba é an láithreán ba mhinice ar baineadh úsáid as le haghaidh láithreáin suirbhéireachta éan geimhridh. Bhí réimse fhormhór na dtaifead idir trí agus 22 roilleach aonair; agus ba é an eisceacht 34 i mí na Nollag 2014 agus meastar gurb ionann é sin agus thart ar 4.6% den phobal áitiúil. Sonraíodh le linn na suirbhéanna ag an láithreán sin gur cuireadh isteach go rialta ar na héin agus go raibh siad díláithrithe ar bhonn sealadach ó na páirceanna imeartha ag úsáideoirí na saoráidí spóirt, agus gur tháinig siad ar ais chuig an bpáirc chéanna nó chuig páirc eile in aice láimhe. Thabharfadh sé sin le tuiscint gur oiriúnaigh Roiligh atá ag baint úsáide as an láithreán do mhéid áirithe cur isteach rialta agus in ainneoin sin, baineann siad úsáid go minic as na páirceanna imeartha. Beidh leibhéal éigin de chur isteach a bhaineann le tógáil mar thoradh ar na hoibreacha tógála ag Campas Spóirt OG, ach ní mhairfidh sé sin ach ar feadh téarma gairid (thart ar 18 mí). Agus é sin á chur san áireamh, tá láithreáin mhalartacha ar fáil ar bhonn áitiúil thar ZoI cur isteach a bhaineann le tógáil, agus ag cur san áireamh an líon measartha íseal Roilleach a d'fhéadfaí cur isteach orthu ansin, ní bheidh tionchair fadtéarmacha ar bith ag cur isteach/díláithriú ar bith ar an speiceas.

Mar sin, ní dóchúil go mbeidh éifeacht ag cur isteach de thoradh oibreacha tógála ar stádas caomhantais an speicis agus ní dóchúil go mbeidh éifeacht mhór dhiúltach air, ar scála geografach ar bith.

Fabhcún gorm

Le linn gheimhreadh 2014/15, taifeadadh Fabhcúin ghorma ag láithreán suirbhé éin an gheimhridh amháin laistigh de ZoI féideartha oibreacha tógála ag Cairéal na Cloiche Bóthair (WB17), trí huaire i mí na Nollag, Feabhra agus Márta i gcás gur breathnaíodh éan amháin. Dearbhaíodh láithreach trí phéire pórúcháin áitiúla i dtorthaí an tsuirbhé ar Fhabhcúin ghorma a rinneadh in 2016, agus bheifí ag súil go mbeadh siad fós i láthair go háitiúil thar thréimhse an gheimhridh. I suirbhéanna ag Cairéal Leacaigh in 2022/23 sainaithníodh an Fabhcún gorm le linn dhá shuirbhéireachta i mí na Nollag 2022 agus mí na Nollag 2023, agus éan aonair á shainaithint an dá uair sin.

Speiceas an-inoiriúnaithe is ea Fabhcúin agus níl siad ró-íogair do chur isteach tógála amach ó láthair na neide; rud a fheictear le pórú rialta an speicis i láithreáin ghníomhacha cairéil agus sa timpeallacht uirbeach. Dá bhrí sin, is cosúil nach mbeidh éifeacht inbhraite ar bith ag na hoibreacha tógála ar an bpobal áitiúil le linn thréimhse an gheimhridh, is cosúil nach rachaidh siad i gcion ar stádas caomhantais an speicis agus nach mbeidh tionchar suntasach diúltach mar thoradh orthu, ar scála geografach ar bith.

An naoscach

Bhí an Naoscach dáilte go forleathan ar fud an limistéir staidéir agus le linn suirbhéireachtaí in 2014/15 agus 2022/23/24. Cé gur taifeadadh naoscacha go minic ar fud na láithreán sin, bhí an líon íseal go ginearálta (<10 éan). Is é an eisceacht taifid 28 agus 34 éan ag Loch an Dúlaigh i mí na Nollag 2014 agus mí an Mhárta 2015, faoi seach; 35 agus 60 éan i gCnoc na Gréine agus in dhá limistéar ar leith in 2023; agus 32 éan ag Ráschúrsa na Gaillimhe i mí an Mhárta 2024.

Sa chuid thiar de limistéar an staidéir, thacaigh roinnt láithreán éan geimhrithe laistigh de ZoI cur isteach a bhaineann le tógáil le naoscacha geimhrithe; sa Cheapach, sa Chloch Scoilte, siar ó Loch Inse agus sa Bhealach. Níl sna limistéir laistigh de na láithreáin sin a bhféadfadh cur isteach tarlú iontu le linn na tógála ach cion beag den fhoinsé ghnáthóige atá ar fáil go háitiúil don speiceas le linn an gheimhridh (i.e. féarach fliuch garbh/gnáthóg fraochmhá ar a bhfuil clúdach maith). Ag cur san áireamh an líon beag a d'fhéadfadh dul i gcion ar na láithreáin sin, agus cineál sealadach cur isteach ar bith a bhaineann le tógáil, is cosúil nach rachaidh éifeachtaí cur isteach/díláithrithe i gcion ar an bpobal áitiúil naoscach san fhadtéarma.

I gcás go dtrasnaíonn an Tionscadal Abhainn na Gaillimhe, níl mórán gnáthóg atá oiriúnach don speiceas laistigh den chur isteach ZoI. Faoi mar a pléadh thuas don Bhonnán, don Spágaire tonn agus don Eala bhalbha, ag Lochanna Chúil Each is cosúil go mbeidh na héifeachtaí cur isteach/díláithrithe ina héifeachtaí íosta agus gearrthéarmacha ar a mhéad. Dá bhrí sin, is cosúil nach rachaidh éifeachtaí sealadacha le linn na tógála fiú i gcion ar an bpobal áitiúil.

Tá Gleann Abhann Thír Oileáin thar ZoI oibreacha tógála ginearálta agus tá maolán forbartha cónaithe idir é sin agus an Tionscadal. Fiú dá dteastódh pléascadh faidreiseach sa limistéar sin le linn na tógála, bheadh na héifeachtaí gearr agus ní rachfadh an cur isteach i gcion ar an gcuid is mó den láithreán éan geimhridh sin.

Ós rud é go bhfuil Loch an Dúlaigh laistigh de ZoI aon ghníomhaíocht fhadtéarmach (fhéideartha) pléasccha idir Cairéal Leacaigh agus Acomhal Bhóthar Thuama an N83 d'fhéadfadh go ndéanfadh oibreacha tógála éin gheimhrithe a dhíláithriú ó Loch an Dúlaigh ar feadh roinnt séasúr geimhridh (meastar/tuatar gur trí shéasúr a bheidh i gceist). D'fhéadfadh sé go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar an bpobal áitiúil agus d'fhéadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar an scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh air. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun teorainn a chur le cur isteach bainteach le torann le linn tógála (féach Cuid 8.6.7.2).

Deargán Sneachta

Taifeadadh an Deargán sneachta go forleathan ar fud an limistéir staidéir agus le linn suirbhéireachtaí in 2022/23/24. Breathnaíodh ealtaí móra de idir 10 agus 30 éan i roinnt limistéar, ach ba ionann tromlach na dtaifead agus idir éan amháin agus deich n-éan.

In oirthear an limistéir staidéir, breathnaíodh ealtaí ag sealgaireacht sna gnáthóga féaraigh fheabhsaithe agus laistigh de na fála scean imill. Tagtar ar an Deargán sneachta i raon gnáthóga uirbeacha agus tuaithe, agus tá gnáthóg an Deargáin sneachta laistigh de ZoI na n-oibreacha tógála ginearálta ar fud an Tionscadail agus

d'fhéadfaí iad a dhíláithriú agus/nó cur isteach orthu. Mar sin féin, i bhfianaise mhéid na gnáthóige oiriúnaí sa cheantar máguaird is gaire agus sa cheantar níos leithne, is cosúil nach mbeidh éifeacht inbhraite ar bith ag na hoibreacha tógála ar an bpobal áitiúil le linn thréimhse an gheimhridh, is cosúil nach rachaidh siad i gcion ar stádas caomhantais an speicis agus nach mbeidh tionchar suntasach diúltach mar thoradh orthu, ar scála geografach ar bith.

Tionchair ar Láithreáin Thábhachtacha Éan Geimhridh

Ag cur san áireamh a stádas SPA, is iad SPA Loch Coirib agus SPA Chuan na Gaillimhe Istigh na láithreáin is íogaire d'éin gheimhrithe go háitiúil. Tá measúnú mionsonraithe cuimsithe san NIS nuashonraithe maidir leis an bhféidearthacht go rachaidh an Tionscadal i gcion ar SPA Loch Coirib agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe. Cinneadh sa mheasúnú sin nach mbeadh éifeacht dhíobhálach ar shláine ceachtar SPA mar thoradh ar an Tionscadal. Mar sin féin, bhrath an cinneadh sin ar chur chun feidhme beart maolaithe a bhaineann le cosaint uisce dromchla, screamhuisce agus cur isteach agus tá siad sin léirithe chomh maith sa straitéis maolaithe atá tugtha i gCuid 8.6.3 den chaibidil seo.

Meastar go bhfuil Loch an Dúlaigh ina láithreán áitiúil tábhachtach d'éin gheimhrithe freisin ag cur san áireamh éagsúlacht na speiceas éin a taifeadadh ansin a mbaineann inní caomhantais lena bpobail gheimhrithe; ceithre cinn déag san iomlán, lena n-áiríodh speicis atá liostaithe mar SCIanna do SPA Loch Coirib agus SPA Chuan na Gaillimhe Istigh. Bhíodh an Chearc Cheannann, an Crotach, an Phraslacha agus an Spadalach ar an láithreán go minic, agus tá na speicis sin ar fad liostaithe mar SCInna le haghaidh SPA Loch Coirib agus/nó SPA Chuan Istigh na Gaillimhe atá in aice láimhe. Cé nach taifeadadh chomh minic iad agus/nó go raibh an líon níos ísle, i measc na speiceas éin SCI a taifeadadh thar thréimhse an gheimhridh bhí an Guilbneach stríocarrach, an Sléibhín, an Broigheall, an Chorr Réisc, an Pilibín agus an Lacha rua. Liostaíodh sa BoCCI ómra gur taifeadadh na speicis gheimhrithe, an Spágaire tonn, an Eala bhalbha agus Naoscach go rialta ag Loch an Dúlaigh chomh maith. Ós rud é go bhfuil Loch an Dúlaigh laistigh de ZoI gníomhaíochta pléasctha fadtéarmaí (féideartha) idir Cairéal Leacaigh agus Acomhal Bhóthar Thuama an N83 tá an fhéidearthacht ann go ndéanfaí na héin gheimhridh a dhíláithriú mar gheall ar na hoibreacha tógála ó Loch an Dúlaigh thar chúpla séasúr geimhridh (agus meastar/tuairt go mbeidh trí cinn i gceist). D'fhéadfadh sé go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aige sin ar an bpobal áitiúil agus d'fhéadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar an scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh air. Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun teorainn a chur le cur isteach bainteach le torann le linn tógála (féach Cuid 8.6.7.2).

Bhí conaire Abhainn na Gaillimhe (lena n-áirítear Campas Spóirt Ollscoil na hÉireann, Gaillimh) agus Lochanna Chúil Each ina láithreáin thábhachtacha le haghaidh éin gheimhrithe a mbaineann inní caomhantais leo. Eatarthu sin tacaíodh le trí speiceas ar liosta Dearg BoCCI (an Sléibhín, an Crotach agus an Cosdeargán) agus deich speiceas ar an liosta Ómra – an Broigheall, an Chearc cheannann, an Droimneach mór, an Spágaire tonn, an Eala bhalbha, an Naoscach, an Phraslacha, an Faoileán bán, an Foitheach mór agus an Roilleach. Go ginearálta is iad na codanna íochtaracha den abhainn idir Lochanna Chúil Each agus Cora na mBradán, nó taobh thuas de Chaisleán Mhionlaigh na limistéir ba mhinice inar taifeadadh formhór na speiceas sin (agus inar taifeadadh an líon ba mhó). Eisceacht amháin ba ea Roilligh a taifeadadh go minic ar Champas Spóirt OG, ach tá limistéir fhéaraigh taitneamhachta eile ar fáil don speiceas in áiteanna eile san ionad.

Faoi mar a pléadh thuas, agus san NIS nuashonraithe, maidir leis na speicis a taifeadadh ar gach ceann de na láithreáin sin, ní dóigh go rachaidh na tionchair fhéideartha a bhaineann leis an Tionscadal, ag gach láithreán nó ag na láithreáin le chéile, i gcion ar stádas caomhantais na bpobal gheimhrithe áitiúla ag na láithreáin éan gheimhridh sin agus ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh orthu.

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Le linn na tógála, tá an baol ann go mbeidh tionchar diúltach suntasach ar cháilíocht an uisce, agus dá réir sin ar na gnáthóga uisceacha agus ar na speicis a thacaíonn le pobail na n-éan gheimhrithe, ag rith uisce dromchla éillithe nó an-siolta, sceitheadh caidél agus/nó aon doirteadh nó imeacht truaillithe de thaisme isteach i ngné uisce dromchla ar bith. D'fhéadfadh sé sin bheith ina thionchar díreach (e.g. speicis éin a theagmhaíonn go díreach le truailléain) nó indíreach (e.g. géarthocsaineacht nó tocsaineacht fhomharfach ó thruailléain a bhíonn tionchar acu ar a soláthar bia nó ar ghnáthóga tacaíochta).

D'fhéadfadh éifeachtaí imeachtaí truaillithe a tharlaíonn go minic agus/nó ar feadh tréimhse fhada i gcórais locha éifeachtaí suntasacha fadtéarmacha a bheith acu. Meastar nach dócha go dtarlódh imeacht truaillithe chomh mór sin le linn na tógála, nó nach dtarlódh sé ach ar feadh tréimhse shealadach. In ainneoin sin, tá cur chuige réamhchúraim á ghlacadh agus leibhéal riosca thionchair cháilíocht an uisce á ghlacadh agus teastaíonn bearta mionsonraithe maolaithe chun an baol go mbeadh éifeacht inbhraite ar bith ag Tionscadal ar cháilíocht an uisce le linn na tógála a íoslaghdú tuilleadh.

D'fhéadfadh díghrádú gnáthóg mar thoradh ar cháilíocht uisce dromchla le linn na tógála dul i gcion ar stádas caomhantais na speiceas éan geimhridh lena mbaineann agus d'fhéadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach ar scála geografach áitiúil bheith mar thoradh air sin. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce a chosaint le linn tógála (féach Cuid 8.6.3.4).

Díghrádú Gnáthóg – Screamhuisce

D'fhéadfadh éifeachtaí ar bith ar na córais hidrigeolaíocha reatha ag Lochanna Chúil Each agus Loch an Dúlaigh tionchar diúltach a bheith acu ar na gnáthóga uisceacha agus na speicis éan geimhrithe a dtacaíonn siad leo.

Bunaithe ar thorthaí na measúnachta i gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht, ní chuireann an Tionscadal an soláthar screamhuisce i Loch an Dúlaigh i mbaoil. D'fhéadfadh an Tionscadal, áfach, dul i gcion ar chainníocht an screamhuisce a sholáthraítear i Lochanna Chúil Each. Cé nach féidir méid an tionchair a chainníochtú go hiomlán, meastar ar bhonn réamhchúraim go bhféadfadh sé dul i gcion ar an úsáid a bhaineann na héin gheimhridh as Lochanna Chúil Each agus go bhféadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach ar an scála geografach áitiúil bheith mar thoradh air. Ceapadh bearta maolaithe chun an córas screamhuisce atá ann a chosaint le linn na tógála (féach Cuid 8.6.3.5).

Tionchair na Céime Oibríochta

Cur isteach/díláithriú

Le linn chéim na hoibríochta, d'fhéadfadh an Tionscadal cur isteach ar na speicis éan geimhrithe nó iad a dhíláithriú óna ngnáthóg gar don Tionscadal mar gheall ar an gcur isteach torainn agus amhairc a bhaineann leis an trácht ar bhóithre. San fhócas ar thaighde, agus ar iarracht a dhéanamh an éifeacht ar bhóithre oibríucháin ar phobail éan a chainníochtú, díriodh den chuid ba mhó ar dhaonraí geimhrithe. Cé nach féidir éifeacht an chur isteach/díláithrithe a chainníochtú bheifí ag súil go mbeadh sé i bhfad níos ísle ná an ZoI 300m a bhaineann leis na hoibreacha tógála. Is cosúil go rachaidh formhór speicis na n-éan geimhrithe i gcleachtadh ar an mbóthar nua a bheith ann, go háirithe i gcás go bhfuil bacainn ann, mar is amhlaidh i gcás an Tionscadail i bhfoirm fálú teorainn nó i gcás go bhfuil an N6 GCRR atá beartaithe i ngearradh domhain. Chomh maith leis sin, tá sé tuartha go dtiocfaidh méadú ar na leibhéil torainn chúlra sa chuid thiar den limistéar staidéir ó raon reatha 45-55dB go idir 50 agus 60 dB le linn na céime oibríochta – leibhéal torainn nach mbeifí ag súil go ndéanfaí éin a dhíláithriú ón limistéar mar gheall air. Sa chrios idir Bóthar Thuama an N83 agus an N6 atá ann, tá na leibhéil torainn chúlra sa raon 50-60dB faoi láthair agus ní dócha go ndéanfaidh torann/trácht oibríucháin ar bith athrú ar an éifeacht bhonnlíne ar éin gheimhrithe a bhaineann úsáid as na gnáthóga go háitiúil.

Cé go bhfuil an chosúlacht ann go fóill go mbeidh leibhéal éigin d'éifeacht díláithrithe ann, bheifí ag súil go mbeadh éifeacht inbhraite teoranta do ghnáthóga atá an-ghar don Tionscadal. Cé go bhfuil an chosúlacht ann go gcuirfidh sé le héifeacht an chaillteanais gnáthóige, i gcomhthéacs limistéar breise gnáthóg nach bhfuil ar fáil d'éin gheimhrithe nó nach dócha go n-úsáidfí siad é, níl sé tuartha go mbeidh éifeacht dhíobhálach aige ar leibhéal na bpobal – go háirithe agus an líon measartha annamha agus ísle d'éin gheimhrithe a thaifeadtar go ginearálta ag na láithreáin éan geimhrithe lena mbaineann á gcur san áireamh.

Dá bhrí sin, is cosúil nach rachaidh aon díláithriú éan ó limistéir ghnáthóige le linn chéim oibríochta an Tionscadail i gcion ar stádas caomhantais speicis na n-éan geimhrithe agus ní bheidh tionchar suntasach diúltach ar scála geografach ar bith mar thoradh air.

Baol Básmhaireachta

I suirbhé a rinneadh 2005/2006 mar chuid de Thionscadal Seachbhóthair Chathair na Gaillimhe (RPS, 2006) 2006 taifeadadh na speicis SCI seo a leanas ag eitilt trí láithreán an droichid atá beartaithe don tionscadal sin thar thréimhse na suirbhéanna (52 suirbhé inar cuimsíodh 104 uair breathnóireachta): Cromán na gcearc,

Cearc cheannann, Sléibhín, Faoileán bán agus Geabhróg. Ba iad na cinn ba mhinice dóibh siúd a taifeadadh an Chearc Cheannann, an Faoileán bán agus an Broigheall; níor taifeadadh an Chearc Cheannann agus an Sléibhín ach uair amháin, breathnaíodh an Gheabhróg ag trasnú láithreán an droichid 43 uair amháin agus bhí a líon íseal go ginearálta thar an uisce (<5m).

Cé nár chlúdaigh suirbhéanna 2005/06 suíomh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe, cuireann na suirbhéanna sin (a rinneadh díreach cúpla céad méadar ó shuíomh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe) sonraí úsáideacha bonnlíne ar fáil ar éin a úsáideann dorchla na habhann agus ar a n-iompar eitilte, agus mar sin meastar na sonraí a bheith ábhartha agus go mbaineann siad le measúnacht an Tionscadail. Chlúdaigh suirbhéanna na n-éan geimhrithe a rinneadh ó 2014 go 2024 suíomh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe.

Dar leis an léirbhreithniú ar an litríocht a rinneadh, tarlaíonn imbhuailtí éin le struchtúr de dhéantús an duine go coitianta agus tá neart fianaise ann ina thaobh (Banks, 1979; Klem, 1990; Klem, 2009a; Jenkins *et al.*, 2010; Lucas *et al.*, 2008; Longcore *et al.*, 2012; Erickson *et al.*, 2001). Tá foirgnimh agus fuinneoga (Klem, 2009a), línte cumhachta (Jenkins *et al.*, 2010), tuirbíní gaoithe (Lucas *et al.*, 2008) agus túir chumarsáide (Longcore *et al.*, 2012) go léir doiciméadaithe mar na príomhstruchtúir is cúis le himbhualtí éan a bhfuil básmhaireacht de thoradh orthu (Erickson *et al.*, 2001). Tá imbhuailtí éan le droichid doiciméadaithe freisin ach ní chomh forleathan céanna.

I Measúnacht Tionchair Timpeallachta Naisc Sheasta Chríos Fehmarn (FEBI, 2013) sonraítear torthaí staidéir ar imbhuailtí éan a rinneadh ag Droichead Oresund ag Nilsson *et al.* (2009 (mar a tuairiscíodh in FEBI, 2013). Ceanglaíonn an droichead an Danmhairg leis an tSualainn, áirítear codanna staghchábláí ann agus tá sé thart ar 8km fada. Sa bhliain 2000, go gairid tar éis oscailt an droichid, fuarthas 344 conabhlach éin i ndiaidh teagmhas imbhuailte amháin. Glacadh leis gurbh é cúis an teagmhais droch-infheictheacht i gcomhar le piolóin arda. Tar éis oscailt an droichid in 2000, tharla imbhuailtí de na mílte éan, mar a measadh, san oíche an 8 Deireadh Fómhair 2000 (Bengtsson, 2000 in FEBI 2013). Taifeadadh teagmhais imbhuailte i staidéir ar ghluaiseachtaí éan ina dhiaidh sin i bhfómhar 2001 (291 éan), 2002 (103 éan), 2003 (65 éan) agus 2008 (21 éan) mar a tuairiscíodh in FEBI (2013). Léirigh athbhreithniú ar na sonraí 2001 go raibh speicis phasaireacha ina 94% d'íospartaigh imbhuailte, toradh a tuairiscíodh ar an dóigh chéanna ag túir shoilsiú agus sreanga teanntáin gaolmhara in SAM agus i gCeanada (Longcore *et al.*, 2013), ba éin ar síobadh iad 96% d'íospartaigh agus ba imircigh oíche iad 73% (Nilsson agus Green 2002 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013).

D'athraigh comhdhéanamh na n-íospartach imbhuailte i staidéir níos déanaí (Nilsson 2003 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013, Nilsson 2004 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013, Nilsson agus Green 2009 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013, Nilsson *et al.* 2009 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013) agus bhí laghdú suntasach le feiceáil i méid na gconabhlach pasaireach a fuarthas agus méadú ar méid na gconabhlach speiceas faoileáin. Léirigh na sonraí go bhféadfadh athruithe ar an soilsiú in 2002, múchadh shoilse an droichid ag piolóin arda le linn ceo, a bheith ina gcúis leis an laghdú ar líon na n-imbhuailtí pasaireacha, agus go bhféadfadh baol imbhuailte tráchta níos mó a bheith i gceist le speicis scroblála (e.g. faoileáin) mar gheall ar a n-íompraíocht. Thug na staidéir le tuiscint freisin go dtarlaíonn imbhuailtí éin leis an droichead go príomha i rith drochaimsire (Nilsson *et al.*, 2009 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013). Leis an staidéir sin a chur i gcomhthéacs, meastar go dtéann 100 milliún duine thar limistéar Oresund gach fómhar (Nilsson agus Green 2011), le 10 milliún imirceach ag taisteal thar Dhroichead Oresund le linn aistriú an fhómhair, agus nach raibh ach tionchar beag ar na speicis a cuireadh san áireamh i gceist le méid na n-íospartach imbhuailte a tuairiscíodh sna staidéir thuasluaite (Nilsson *et al.* 2009 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013).

Is iad na speicis phasaireacha imirceacha na híospartaigh imbhuailte is coitianta (Bing *et al.*, 2012; Longcore *et al.*, 2013), treocht a taifeadadh ag Droichead Sabo thar Inbhear Sabo sa Phortaingéil (Godinho *et al.*, 2017). Measadh básmhaireacht na n-éan ag trí chuid den iarnród, feadh fhad iomlán 16.3km. Ar nós na gcásanna thuasluaite, taifeadadh 27,000 gluaiseacht éan (thart ar 83% maidir le héin uisceacha, agus speicis phasaireacha ina chuid is mó de na speicis eile) agus iad ag trasnú Dhroichead Sabo i rith 400 uair breathnóireacha (Godinho *et al.*, 2017), uimhir a thugann le fios gur sách beag an riosca imbhuailte atá i ndroichead os cionn bogach d'éin uisceacha agus go raibh ráta an bháis chomh híseal sin gur miontionchar a bhí acu i ndáiríre. In ainneoin chion mór na n-éan uisceach, b'ionann éin phasaireacha agus 15 de na 25 speicis éin a sainathníodh sa suirbhé básmhaireachta. Ar nós Dhroichead Oresund, is struchtúir staghchábláí é Droichead Sabo freisin, a cruthaíonn riosca imbhuailte níos mó ná an droichead glanréise atá beartaithe os cionn Abhainn na Gaillimhe mar chuid den Tionscadal.

Mar chuid de Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta Chonair Iarthar Hong Kong-Shenzhen ar dhroichead 5.5km (Ove Arup & Partners Hong Kong Ltd., 2002), rinneadh staidéar gairid le linn na tréimhse aistrithe (Samhain 2001 go Márta 2002) chun iompraíocht agus airde eitilte a mheas thar trí dhroichead roghnaithe, gach ceann acu thart ar 15km ar airde. Léiríodh sa staidéar go raibh sé de nós ag éin eitilt os cionn an droichid go déanach sa tráthnóna agus faoin struchtúr le linn meán lae, agus gur sheachain éin an struchtúr go gníomhach trína n-airde a athrú agus iad ag dul ina threo. Ní fhacthas aon imbhualadh leis na droichid a ndearnadh an staidéar orthu. Ba cheart a thabhairt faoi deara, áfach, nach ndearnadh aon suirbhéireachtaí oíche.

Léirigh staidéar ar Thrasbhealach Dhroichead Severn M4, sa Ríocht Aontaithe, gur athraigh go leor speiceas éin (an Bhreacóg san áireamh) a bpatrúin eitilte chun eitilt os cionn an droichid, agus iad ag ardú a n-airde laistigh de 100m ón droichead sular ísligh siad go dtí a ngnáth-airde eitilte (Ráiteas Timpeallachta Thionscadal Mersey Gateway, 2008). Taifeadh an Mallard agus an Eala bhalbh agus iad ag eitilt faoin droichead, ar líne dhíreach (Ráiteas Timpeallachta Thionscadal Mersey Gateway, 2008). Is droichead staghcháblaí é Trasbhealach Dhroichead Severn M4 atá 2.2km fada, agus 136m ar airde, le glanspás 47m os cionn leibhéal an uisce. Sa staidéar seo níor áiríodh tréimhsí breathnóireachta le linn dálaí drochléargais nó tréimhsí oíche.

Léirigh staidéar gearrthéarmach ag Droichead Golden Gate in California, gur sheachain éin struchtúr an droichid go gníomhach agus an chuid is mó acu ag eitilt os cionn na struchtúr staghcháblaí nó timpeall orthu, seachas tríothu. Níor taifeadh imbhualadh ar bith agus ar an dóigh chéanna rinneadh na staidéir seo le linn an lae (Measúnacht Tionchair Timpeallachta Dhroichead Golden Gate - EDAW agus AECOM, 2009).

Tacaíonn torthaí na staidéar seo le hargóint nach bhfuil baol imbhualte i gceist le struchtúir dhroichid a bheadh chomh dona sin go marófaí líon mór éan nó go mbeadh aon tionchar ar mhéid an phobail mar thoradh air, cé go bhféadfadh leibhéal áirithe básmháireachta éan a bheith i gceist mar gheall ar imbhualtí leo. Tacaíonn na torthaí sin freisin leis an teoiric go seachnaíonn éin struchtúir agus iad ag eitilt.

Braitheann an baol go mbuailfeadh éin in aghaidh struchtúr droichid ar a lán tosca amhail suíomh agus tréithe na struchtúr de dhéantús an duine (Lucas *et al.*, 2008), infheictheacht agus inbhraiteacht an struchtúir (is minice a imbhuaileann éin in aghaidh droichid le linn drochaimsire nó san oíche), struchtúr agus úsáid na gnáthóige mórtimpeall (Zuberogoita *et al.*, 2015), a mhínice is a bhíonn siad laistigh den chrios tionchair (agus airde na heitilte i gcoibhneas le struchtúr an droichid), agus na speicis éin atá i láthair agus a gcuid saintréithe a bhaineann leis an speiceas ar leith amhail moirfeolaíocht agus iompraíocht a imríonn tionchar ar a soghabháltacht choibhneasta i leith imbhualadh in aghaidh struchtúr (Janss, 2000); baineann iompraíocht scroblála le ráta níos airde básmháireachta mar gheall ar imbhualtí tráchta freisin. D'fhéadfadh tionchair bhaol an imbhualte san oíche a bheith níos déine mar gheall ar an mearbhall de bharr soilsíú saorga (Kahlert *et al.*, 2005; Molenaar *et al.*, 2006). Tá sé tugtha le tuiscint freisin go bhféadann taithí éin aonair nó easpa di tionchar a imirt ar bhaol an imbhualte (Barrios agus Rodriguez, 2004).

Féadann treo agus luas na gaoithe tionchar suntasach a imirt ar bhaol an imbhualte. Tá an baol imbhualte a bhaineann le trácht agus struchtúir dhroichid níos mó le linn aimsir ghaofar (Jacobson, 2005; Otero *et al.*, 2023; Owens agus James, 1990). Is féidir séidítí anuas teacht chun cinn freisin nuair atá droichid ingearach le treo na gaoithe agus d'fhéadfadh sé sin baol an imbhualte le trácht nó struchtúir dhroichid a mhéadú (Jacobson, 2005).

Bheifí ag súil go mbeadh speicis níos mó, gan an oiread sin aclaíochta, amhail géanna, ealaí, grúis agus an Broigheall, níos soghabhálaí i leith imbhualtí le struchtúr droichid; go háirithe i dtaca le baol an imbhualte le cáblaí tacaíochta. Maidir le critéir deartha, tá an baol is mó i gceist le droichid a bhíonn á soilsíú san oíche agus ar a bhfuil líonra dlúth agus/nó fairsing cáblaí tacaíochta agus túr thar ghleann na habhann.

I gcoitinne bíonn teagmhais imbhualte le cáblaí crochta inchomparáide le baol an imbhualte le línte cumhachta (Kahlert *et al.*, 2005), ach ní tharlaíonn imbhualtí le droichid chomh minic agus a tharlaíonn le línte cumhachta lasnairde. I staidéir ghníomhaíochta eitilte ag trí láithreán líne tharchuir i lár na hÉireann, níor taifeadh aon teagmhais imbhualte idir éin agus línte lasnairde le linn 108 uair an chloig breathnóireachta (217 ealta gus 1040 trasrianta sprioc-speicis), rud atá ar aon dul le torthaí staidéar comhchosúil eile (EirGrid, 2020). I dteannta an easpa imbhualtí, tugadh faoi deara leibhéal áirithe iompraíochta seachanta i measc éan, agus an formhór acu ag eitilt os cionn na línte cumhachta; mar eisceacht, d'eitil aon trian de na héin uile faoi na línte ag an láithreán 400 kV (ina bhfuil na túir is airde) (EirGrid, 2020). Léirigh cuardaigh bhásmháireachta sprioc-dhírithé gurbh iad speicis coirbhideach agus colm

(speicis choitianta fhairsinge) tromlach na gconablaigh éin a fuarthas, chomh maith le méid bheag faoileán, lapairí, lachan agus pasaireach (EirGrid, 2020).

Léirigh staidéar ar bhásmhaireacht na hEala bailbhe i mBaile Átha Cliath agus i gCill Mhantáin go raibh teagmhais imbhualaithe ina gcúis le 57% na mbásanna i measc ealaí (Collins agus Whelan, 1994, arna lua in Keville agus O'Sullivan Associates Ltd., 2006). Ba dhroichid ba chúis le 10% na mbásanna sin, agus imbhualaithe le línte lasnairde ba chúis le 72% (Collins agus Whelan, 1994, arna lua in Keville & O'Sullivan Associates Ltd., 2006). Meastar go bhfuil dearáí droichid ar a bhfuil staghanna agus teannáin níos deacra d'ealaí a sheachaint ná iad siúd gan na gnéithe sin, cé gur annamh a tharlaíonn teagmhais imbhualaithe le droichid, agus cé nach bhfuil siad suntasach ar leibhéal an phobail (Collins agus Whelan, 1994, arna lua in Keville & O'Sullivan Associates Ltd., 2006).

Is é droichead Abhainn na Gaillimhe an t-aon struchtúr ag a bhfuil gaol leis an Tionscadal atá ar scála agus a d'fhéadfadh baol imbhualaithe a chruthú d'éin. Tá sé ardaithe os cionn na talún thar thuilemhá uile Abhainn na Gaillimhe (thart ar 620m), conair mhór nádúrtha arna húsáid ag éin le haghaidh sealgaireachta agus comaitéireachta idir Loch Coirib agus Cuan na Gaillimhe. In éineacht le níos mó gluaiseachtaí laethúla éan sa cheantar, is dócha go mbainfear úsáid as chonair Abhainn na Gaillimhe le linn ghluaiseachtaí shéasúracha na n-éan go Cuan na Gaillimhe agus amach uaidh. Gan Tarbhealach Mhionlaigh atá beartaithe a áireamh, is tolláin nó lintéir abhann/srutháin (réasúnta) bheaga iad gach ceann de na struchtúir eile a bhaineann leis an Tionscadal, agus níl aon bhaol i gceist leo d'éin ar leibhéal an phobail. Trasnaíonn Tarbhealach Mhionlaigh limistéar pábhála aolchloiche agus coillearnaí thar bharr cnoic ísle, ach i bhfianaise nach bhfuil sé ach ardaithe beagán os cionn na talún mórthimpeall (ar an iomlán tá an deic idir 0.75m agus 2.5m os cionn na talún), agus go bhfuil coillearnach ar an dá thaobh aige den chuid is mó (lena n-íoslaghdaítear féidearthacht an imbhualaithe trí éin a dhíriú os cionn an struchtúir), tá baol fíorbheag an imbhualaithe i gceist leis d'éin.

Cuimsíonn dearadh Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe giarsaí bosca réamhtheilgthe agus réamhdhéanta a thacaíonn le deic coincréite teilgthe. Féach ar Chaibidil 5, Cur Síos ar an Tionscadal le tuilleadh sonraí a fháil. Maidir leis an dearadh, tá baol fíorbheag i gceist leis d'éin, agus é curtha i gcomparáid le struchtúir dhroichid, ar a bhfuil líonra struchtúir cáblaí tacaíochta thar chonair na habhann. Is ionann doimhneacht struchtúrach phríomhréise an droichid a thrasnaíonn Abhainn na Gaillimhe agus idir 3-7m, atá níos dlúithe go ginearálta (agus, mar sin, is dócha go mbeidh sé níos éasca le feiceáil d'éin) ná Droichead na gCúig Chéad atá ann cheana thart ar 1.7km síos an abhainn. Ní shoilseofar é ach oiread, rud a laghdódh baol an imbhualaithe le héin freisin.

Eitlíonn éin uisce a ghnáthaíonn Abhainn na Gaillimhe, mar a léirítear thuas, agus iad ag comaitéireacht idir Cuan na Gaillimhe agus Loch Coirib, trí cheithre dhroichead bóthair atá ann cheana go rathúil i rith gach eitilte aontreo. Tá an droichead atá beartaithe thart Abhainn na Gaillimhe ardaithe thar thuilemhá go léir (thart ar 620m ar leithead) agus tá doimhneacht na príomhréise ó 3-7m, atá níos tibhe go ginearálta (agus, dá bhrí sin, is dócha go mbeidh sé níos éasca le feiceáil d'éin) ná Droichead na gCúig Chéad atá ann cheana thart ar atá tuairim is 1.7km le sruth. Ní fiú trácht ar scála an droichid glanréise atá beartaithe i gcomparáid leis na samplaí sa Danmhairg, sa tSualainn, sa Phortaingéil, Hong Cong agus San Francisco a pléadh thuas agus is beag baol atá ann d'éin mar gheall ar an easpa líonra de struchtúir thacaithe cábla.

Is fiú a thabhairt faoi deara ó thaobh riosca imbhualaithe agus tionchair ar leibhéal an phobail go háitiúil, go bhfuil Droichead na gCúig Chéad (struchtúr ardaithe os cionn Abhainn na Gaillimhe le piaraí tacaithe sa chainéal abhann) i bhfeidhm ó 1984 agus meastar go bhfuil treochtaí pobail na speiceas éin SCI de SPA Chuan Istigh na Gaillimhe a taifeadadh feadh chonair Abhainn na Gaillimhe seasmhach nó ag méadú faoi láthair (An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, 2013b) – ní raibh treochtaí pobail comhchosúla ar fáil maidir le SPA Loch Coirib agus é seo á scríobh.

Maidir le héin oíche, rinneadh machnamh ar an gcaoi a mbíonn tionchar ag infheictheacht agus inbhraiteacht na struchtúir ar leochaileacht choibhneasta éin ó thaobh imbhualadh leis an struchtúr (Janss, 2000). Is dóchúla go dtarlódh imbhualadh i rith drochaimsire nó san oíche (Nilsson *et al*, 2009 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013). Sin ráite, d'fhéadfadh an riosca imbhualaithe a bheith níos mó nuair a mhéadaítear infheictheacht droichid san oíche le soilsiú saorga, toisc go gcruthaíonn sé mearbhall (Molenaar *et al.*, 2006; Nilsson *et al.*, 2009 mar a tuairiscíodh in FEBI 2013). Chun an baol imbhualaithe a laghdú a thuilleadh fiú, agus chun gnéithe eile leochaileacha éiceolaíocha a chosaint ar imbhualadh (i.e. ialtóga), ní lasfar an droichead atá beartaithe. Meastar go bhfuil doimhneacht na príomhréise (3-7m) den droichead atá beartaithe, a dhéanfar as coincreít,

sofheicthe go leor i gcoinníollacha éagsúla aimsire agus ag leibhéil ísle solais go mbeidh éin in ann é a fheiceáil.

Go ginearálta, eitlíonn éin imirceacha oíche achair fhada i rith na hoíche agus ag airdí arda – i.e. ag airdí os cionn 1km (Gauthreaux, 1991; Dokter et al. 2010). Ní chruthóidh an droichead atá beartaithe agus é 8m os cionn Abhainn na Gaillimhe riosca imbhualte d'éin imirceacha a eitlíonn san oíche ag airdí arda. Meastar go n-eitlíonn éin a dhéanann comaitéireacht laethúil idir Loch Coirib agus Cuan na Gaillimhe le linn uaireanta sholas an lae agus go minic go gairid i ndiaidh bhreacadh an lae agus go gairid roimh thitim na hoíche. Ní mheastar go bhfuil éin a eitlíonn san oíche, speicis oíche ná éin a bhogann san oíche, i mbaol imbhualte leis an droichead atá beartaithe mar gheall ar na cúiseanna thuas.

Struchtúr droichid glanréise is ea an struchtúr droichid gan struchtúir cáblaí tacaíochta ar bith agus dá bhrí sin, cuireann sé na héin gheimhrithe a ghabhann feadh chonair na habhann i mbaol beag. Ag cur san áireamh líon na n-éan agus minicíochtaí an trasnaithe a breathnaíodh le linn shuirbhéanna 2006, ní bheifí ag súil go mbeadh baol imbhualte de mhéid a mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha ar phobail na n-éan áitiúil mar thoradh air i gceist le droichead cosúil leis an gceann atá beartaithe sa dearadh (féach Caibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal), ná go mbeifí ag súil le haon bhaol imbhualte suntasach i gceist leis an Tionscadal lasmuigh de chonair Abhainn na Gaillimhe d'éin gheimhrithe agus iad ag gluaiseacht idir an cósta, Loch Coirib nó aon láithreáin éan geimhrithe ina dtaifeadadh iad. Go háirithe toisc go gcaithfidh na héin eitilt thar an líonra bóithre atá ann agus an mbonneagar uirbeach i gCathair na Gaillimhe chun bogadh idir láithreáin lasmuigh de chonair na habhann faoi láthair.

Dá bhrí sin, is cosúil nach rachaidh baol imbhualte ar bith a bheadh ann mar gheall ar an Tionscadal i gcion ar stádas caomhantais speicis na n-éan geimhrithe agus ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach ar scála geografach ar bith mar thoradh air.

Díghrádú Gnáthóg – Uisce Dromchla

Tá sruthanna éalaithe draenála beartaithe chuig na dobharcheantair abhann/srutha ar fad trína dtéann an Tionscadal. Dá bhrí sin, tá an baol ann go rachadh scaoileadh ón líonra draenála bóithre atá beartaithe i gcion ar cháilíocht an uisce, thar an bhfadtéarma b'fhéidir, agus dá réir sin bheadh tionchar aige ar an timpeallacht uisceach agus na speicis éan a dtacaítear leo. Sa chás is measa, d'fhéadfadh laghdú fadtéarmach ar fhlúirse na speiceas éan uisceach/bogaigh agus cur isteach ar na haibhneacha nó na lochanna lena mbaineann bheith mar thoradh air sin.

Cuimsíonn an dearadh draenála atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe bearta um rialú truailithe (cuimsíonn sé sin idircheapairí peitрил, bogach agus bearta eile, ar nós SuDS) agus ina dhiaidh sin linnte insíothlaithe (áit a scaoiltear chun na talún) nó linnte maolaithe (áit a scaoilfear draenáil chuig an séarach reatha uisce dromchla/stoirme), mar a gcuirtear síos orthu go sonrach i gCaibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal.

Ní chuireann na codanna sin den draenáil bóithre atá le scaoileadh sa talamh cáilíocht an uisce dromchla i mbaol ar bith. Níl ach seans an-bheag ar fad ann go mbeadh éifeacht inbhraite fadtéarmach ag gnáthcháilíocht uisce oibrithe na sruthanna éalaithe draenála isteach san uisce dromchla/líonra draenála atá ann, fiú dá mbeadh teagmhas truailithe ann, rud nach dócha, ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtúlacht an dá ghné de chuid an líonra draenála bóithre atá beartaithe sa chaibidil ar hidreolaíocht (Caibidil 11, Hidreolaíocht).

Níl sé tuartha go rachaidh díghrádú gnáthóg mar thoradh ar éifeachtaí uisce dromchla nó screamhuisce le linn na céime oibriúcháin i gcion ar stádas caomhantais na speiceas éan uisceach nó bogaigh agus dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach ar scála geografach mar thoradh air.

8.5.10 Amfaibiaigh

Tionchair Chéim na Tógála ***Caillteanas Gnáthóg***

Mar thoradh ar thógáil an Tionscadail caillfear gnáthóg dhearbhaithe d'amfaibiaigh agus gnáthóg a d'fhéadfadh bheith oiriúnach d'amfaibiaigh laistigh de Theorainn na Measúnachta ar bhonn buan. Baineann tábhacht le láithreach na ngnáthóg pórúcháin a d'fhéadfadh bheith oiriúnach d'amfaibiaigh mar, cé nár

dearbhaíodh an Frog coiteann agus an tEarc luachra ach ag líon beag láithreán laistigh de Theorainn na Measúnachta (féach Fíoracha 8.14.1 go 8.14.8), go bhféadfadh an speiceas sin gnáthóg bhogaigh/talún portaigh nó díoga draenála a choilíniú agus a úsáid ag tráth na tógála.

Ag cur san áireamh an líon íseal de ghnéithe gnáthóige a thacaíonn leis na speicis amfaibiach a bhfuil tionchar díreach ag an Tionscadal orthu, agus nár tacaíodh ach le cúpla amfaibiach aonair, agus an flúirse gnáthóg oiriúnach eile atá ar fáil go háitiúil, ní dóigh go rachaidh éifeachtaí an chaillteanas ghnáthóige a bhaineann leis na hoibreacha tógála i gcion ar chumas phobail na bhfoghanna nó na n-earc áitiúil iad féin a chothú san fhadtéarma.

Dá bhrí sin, is cosúil nach rachaidh an caillteanas gnáthóige a bhaineann leis an Tionscadal i gcion ar stádas caomhantais na speiceas nó nach mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Toisc go mbeidh tionchar díreach ag an Tionscadal ar ghnáthóg pórúcháin na n-amfaibiach, agus ag cur san áireamh an chosaint dhlíthiúil a thugtar do na speicis amfaibiach faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra (lena gcuirtear cosc ar áiteanna pórúcháin nó sosa amfaibiach a scriosadh nó cur isteach orthu d'aon ghnó), forbraíodh straitéis maolaithe (féach Cuid 8.6.8).

Cur Isteach & Baol Básmhaireachta

D'fhéadfadh na hoibreacha glanta láithreáin cur isteach ar an bhFrog coiteann nó ar an Earc coiteann, agus d'fhéadfadh a mbás díreach bheith mar thoradh orthu chomh maith. Bheifí ag súil go mbeadh an seans go dtarlódh bás díreach, agus méid éifeachtaí ar bith, níos mó i gcás (a) go bhfuil gnáthóga oiriúnacha ann agus gur taifeadadh an Frog coiteann nó an tEarc coiteann roimhe sin (b) go ndéanfaí na hoibreacha a rachadh i gcion ar ghnáthóga oiriúnacha le linn an tséasúir phórúcháin, nuair a d'fhéadfadh aosaigh agus/nó síol foganna/uihbheacha earc bheith i láthair, nó le linn thréimhse geimhriúcháin an gheimhridh nuair a bhíonn na hamfaibiaigh aonair i ndísirt. Bunaithe ar thorthaí na suirbhéanna, tá líon na n-amfaibiach a d'fhéadfadh bheith i gcontúirt íseal agus ní dóigh go rachadh sé i gcion ar na pobail áitiúla san fhadtéarma.

Dá bhrí sin, is cosúil nach rachaidh an Tionscadal i gcion ar stádas caomhantais na speiceas maidir leis sin nó nach mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Dearbhaíodh na speicis amfaibiach ag baint úsáide as limistéir ghnáthóg laistigh den Tionscadal agus in aice leis, atá i mbaol go marófaí nó go ngortófaí iad nó go gcuirfí isteach orthu mar gheall ar chur isteach a bhaineann le tógáil. I bhfianaise na cosanta dleathaí a thugtar do na speicis amfaibiach faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra, lena gcuirtear cosc ar iad a mharú nó a ghortú d'aon ghnó, nó ar chur isteach d'aon ghnó ar áiteanna pórúcháin nó sosa na n-amfaibiach, forbraíodh straitéis maolaithe (féach Cuid 8.6.8).

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Ilroinnfear na gnáthóga bogaigh agus féaraigh a úsáideann na speicis amfaibiach le cur isteach fisiciúil sealadach go gearrthéarmach an tírdhreacha atá ann le linn na tógála agus an ghlanta láithreáin. Mar thionchar sealadach go gearrthéarmach, ní dóigh go gcuirfidh sé sin bacainn shuntasach ar ghluaiseacht na speiceas amfaibiach a mhéid is go rachadh sé i gcion ar phobail áitiúla na bhFoghanna coiteanna nó ar na nEarc coiteann san fhadtéarma. Dá bhrí sin, níl sé tuartha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach ar bith ag an scaradh gnáthóige le linn na tógála nó ag éifeacht bacainn ar bith lena mbaineann ar na speicis amfaibiach, ar scála geografach ar bith.

Díghrádú Gnáthóg– Cáilíocht an Uisce Dromchla

Is cosúil go mbeadh tionchar diúltach ann mar thoradh ar dhoirteadh nó imeacht truailithe de thaisme i ngné uisce dromchla a thacaíonn leis an bhFrog coiteann nó an Earc coiteann. Braitheann méid agus suntasacht tionchair dá leithéid go hiomlán ar chineál, ar scála agus ar fhad an imeachta truailithe. Cé nach dócha é, sa chás is measa d'fhéadfadh díghrádú fairsing ar ghnáthóga amfaibiach agus/nó bás na n-amfaibiach i ngnáthóga a rachfaí i gcion orthu mar thoradh air sin. D'fhéadfadh sé go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha ag na tionchair sin ar phobail áitiúla na bhFoghanna coiteanna agus na nEarc coiteann agus is dóigh go mbeadh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach áitiúil, mar thoradh air. Dá bhrí sin, d'fhéadfadh díghrádú gnáthóg dul i gcion ar stádas caomhantais na speiceas agus d'fhéadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach, mar thoradh air. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce a chosaint le linn tógála (féach Cuid 8.6.3.4).

Tionchair na Céime Oibríochta

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Cruthóidh láithreach an Tionscadail bacainn bhuan sa tírdhreach ar ghluaiseacht na bhFroganna coiteanna agus na nEarc coiteann. Is cosúil go rachaidh sé sin i gcion ar an iompraíocht sealgaireachta agus conairí scaipthe – e.g. gluaiseacht na speiceas idir láithreáin phórúcháin agus gheimhriúcháin. D’fhéadfadh sé go mbeadh pobail ar imeall Chathair na Gaillimhe aonraithe ó limistéir ghnáthóige agus pobail thairis sin, rud a bheidh éifeachtaí fadtéarmacha aige ar an éagsúlacht ghéiniteach agus ar an sreabhadh géinte, ar scála geografach.

D’fhéadfadh sé go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha ag an scaradh gnáthóige agus an éifeacht bacainne ar phobail áitiúla na bhFroganna coiteanna agus na nEarc coiteann, d’fhéadfaí cur isteach ar stádas caomhantais na speiceas agus d’fhéadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh orthu. Ceapadh bearta maolaithe chun éifeachtaí fadtéarmach éifeachta bacainne ar bith a bheadh ann mar gheall ar an bhforbairt bóthair atá beartaithe a íoslaghdú (féach Cuid 8.6.8).

Baol Básmhaireachta

Tá na speicis amfaibiach i mbaol a mbáis ar na bóithre agus cruthóidh láithreach an Tionscadail baol buan báis do Fhroganna coiteanna agus do na hEarca coiteanna. Cé nach féidir méid an tionchair sin a thuair, ní dócha go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha aige a mbeadh laghdú ar phobail áitiúla na bhFroganna coiteanna nó na nEarc coiteann mar thoradh air. Go háirithe, ag cur san áireamh an méid ard tréscailteachta thar an Tionscadal atá cuimsithe laistigh den dearadh lena n-íoslaghdófar idirghníomhú féideartha na n-amfaibiach leis an gcarrbhealach bóthair atá beartaithe.

Dá bhrí sin, ní dóigh go rachaidh an baol básmhaireachta i gcion ar stádas caomhantais na speiceas nó nach mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Beidh pointí srutha éalaithe chuig gnéithe uisce dromchla ón líonra draenála bóithre atá beartaithe le linn na céime oibríúcháin. Dá bhrí sin, tá an baol ann go bhféadfadh scaoileadh ón líonra draenála bóithre atá beartaithe dul i gcion ar cháilíocht an uisce i ngnéithe uisce dromchla glactha agus dá réir sin bheadh tionchar aige ar ghnáthóga na n-amfaibiach.

Cuimsíonn an dearadh draenála atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe bearta um rialú truailithe (cuimsíonn sé sin idircheapairí peitрил, bogach agus bearta eile, ar nós SuDS) agus ina dhiaidh sin linnte insíothlaithe (áit a scaoiltear chun na talún) nó linnte maolaithe (áit a scaoiltear draenáil chuig an séarach reatha uisce dromchla/stoirme), mar a gcuirtear síos orthu go sonrach i gCaibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal.

Ní chuireann na codanna sin den draenáil bóithre atá le scaoileadh sa talamh cáilíocht an uisce dromchla i mbaol ar bith. Níl ach seans an-bheag ar fad ann go mbeadh éifeacht inbhraite fadtéarmach ag gnáthcháilíocht uisce oibrithe na sruthanna éalaithe draenála isteach san uisce dromchla/líonra draenála atá ann, fiú dá mbeadh teagmhas truailithe ann, rud nach dócha, ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtúlacht an dá ghné de chuid an líonra draenála bóithre atá beartaithe i **gCaibidil 11, Hidreolaíocht**.

Níl sé tuartha go rachaidh díghrádú gnáthóg mar thoradh ar éifeachtaí uisce dromchla le linn na céime oibríúcháin i gcion ar stádas caomhantais na speiceas amfaibiach agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach, mar thoradh air.

8.5.11 Reiptílí

Tionchair Chéim na Tógála

Caillteanas Gnáthóg

San iomlán d’fhéadfadh 28 cineál gnáthóige a bheith oiriúnach don laghairt choiteann. Liostaítear na gnáthóga seo i Tábla 8.40, in éineacht leis an achar iomlán de gach cineál gnáthóige a chaillfear de bharr an Tionscadail. Caillfear san iomlán 267.11ha de ghnáthóg atá oiriúnach don laghairt choiteann mar gheall ar an Tionscadal.

Tábla 8.40 Achar Iomlán de Chineálacha Gnáthóige na laghairte coitinne a chaillfear de bharr an Tionscadail

Cód na Gnáthóige	Achar (ha) Caillte
BL1	0.02
BL3	39.39
ED2	3.42
ED3	18.20
ER1	0.02
ER2	0.30
FL8	0.90
FW1	0.05
FW4	0.08
GA1	73.47
GA2	12.88
GM1	0.02
GS1	27.43
GS2	9.05
GS3	6.14
GS4	16.33
HD1	14.26
HH1	1.94
HH3	1.74
PB3	0.01
PF2	0.00
Cónaitheach	10.59
WD1	0.35
WL1	0.40
WL2	0.35
WN2	1.35
WS1	28.39
WS3	0.03
IOMLÁN	267.11

Mar thoradh ar thógáil an Tionscadail caillfear gnáthóg na laghairte coitinne laistigh de Theorainn na Measúnachta ar bhonn buan (féach Fíoracha 8.14.1 go 8.14.8). Tá ceithre limistéar ar leith ann, inar

taifeadadh am laghairt choiteann ar a bhfuil tionchar díreach ag an Tionscadal: Na Foraí Maola Thoir agus Thiar (Láithreáin 10 & 12), agus mósáic fraochmhá, scrobarnaí, raithní agus féarach fliuch ag Na Foraí Maola/An Chloch Scoilte (Limistéar A); mósáic ghnáthóige chomhchosúil idir Coillte Bhearna agus na hAille (Limistéir B & C / Limistéir 1, 2 & 11); ag an mBealach (Limistéir E & F / 4 & 5); agus i limistéar atá cóngarach do Chairéal Leacaigh soir ó Mhionlach (Limistéar 8). Tagann sé sin le gur rogha leis na speicis mósáicí gnáthóige atá éagsúil ó thaobh an struchtúir de chun limistéir shealgaireachta, tearmann agus gnáthóga geimhreachais, agus láithreáin ghréine laistigh dá gcríocha a chur ar fáil. Seachas an timpeallacht uirbeach agus na hachair fhairsinge mhóra oscailte de thalamh lom nó d'fhéarach feabhsaithe talmhaíochta (de bharr easpa tearmann), d'fhéadfaí go mbeadh gach limistéar gnáthóige leathnádúrtha eile, nó limistéir ghnáthóige ina bhfuil meascán de chlúdach agus suíomhanna nochta grianaíochta ar fáil, oiriúnach chun tacú leis an laghairt choiteann. Tá na cineálacha gnáthóige seo ina dtromlach den tírdhreach siar ó Abhainn na Gaillimhe, agus siar ó thuaidh ón Tionscadal; limistéir ghnáthóige a bheidh ar fáil chun tacú le pobal áitiúil na laghairte coitinne le linn na tógála agus na hoibríochta. I bhFíoracha 8.14.1 go 8.14.8 tugtar fianaise maidir le raon agus méid na limistéir gnáthóige oiriúnach agus malartach sin a bheidh ar fáil don laghairt choiteann in aice leis an Tionscadal. Go ginearálta, ní chuirfidh caillteanas limistéir ghnáthóg na laghairte coitinne laistigh de Theorainn na Measúnachta, atá beag i gcomparáid leis an limistéar eile, isteach ar inmharthanacht fhadtéarma an phobail áitiúil mar thoradh ar chruthú limistéir na gnáthóige fraochmhá, agus na limistéir fhairsinge de ghnáthóg go háitiúil nach mbeidh aon tionchar ag an Tionscadal orthu.

Maidir le hachar na gnáthóige, beidh tionchar díreach ar thart ar 5.63ha de mhósáic gnáthóige oiriúnaí tailte portaigh agus fraochmhá. Bheadh an t-íosmhéid ghnáthóg an Eirc luachra i gceist leis sin, toisc nach n-áirítear leis gnáthóga eile lena n-áirítear féarach fliuch, raithneach thiubh, féarach aigéadach, agus scrobarnach, atá scaipthe idir na cineálacha gnáthóige fraochmhá, agus a d'fhéadfadh tacú le pobail an eirc feadh na n-imeall (Marnell, 2002). Le caillteanas de thart ar 5.63ha de mhósáic ghnáthóige talún portaigh agus fraochmhá a chur i gcomhthéacs níos leithne, is ionann sin agus <2% den ghnáthóg phortaigh/fraochmhá a taifeadadh i Limistéar Staidéir na Scéime níos leithne in 2014 (féach Fíoracha 8.20.1 go 8.20.15 chun ranguithe gnáthóige Fossitt a fheiceáil agus Fíoracha 8.22.1 go 8.22.15 le ranguithe na ngnáthóg in Iarscríbhinn I a fheiceáil). Tá bloic fhairsinge de ghnáthóg talún pórtáigh/fraochmhá go díreach ó thuaidh agus siar ó thuaidh ó raon na léarscáile gnáthóige 2014, lena gclúdaítear achar de thart ar 40km². In ainneoin mhéid beag ghnáthóg na laghairte coitinne a chaillfear mar thoradh ar an Tionscadal, cruthófar thart ar 4ha de ghnáthóg fraochmhá laistigh den tailte atá faoi údarás an Iarratasóra, mar chuid den mhaolú lena laghdófar caillteanas ghnáthóg na laghairte coitinne go háitiúil go thart ar 1.54ha (<0.3% den ghnáthóg talún pórtáigh/fraochmhá a taifeadadh i Limistéar Staidéir na Scéime níos leithne) a bhaineann leis an Tionscadal.

I ngach limistéar, níor taifeadadh ach Laghairt choiteann aonair amháin ar chuairt ar leith ar bith. Ag cur san áireamh an líon measartha íseal den laghairt choiteann ar dóigh go rachfar i gcion orthu, agus an flúirse gnáthóg oiriúnach eile atá ar fáil sa cheantar, in éineacht leis an ngnáthóg bhreise a dhéanfar, ní dóigh go rachaidh tionchair an chaillteanais ghnáthóige a bhaineann leis na hoibreacha tógála i gcion ar inmharthanacht fhadtéarmach phobal na laghairte coitinne. Dá bhrí sin, ní dóigh go rachaidh an caillteanas gnáthóg i gcion ar stádas caomhantais na speiceas nó nach mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Toisc go mbeidh tionchar díreach ag an Tionscadal ar ghnáthóg na laghairte coitinne, agus ag cur san áireamh an chosaint dhlíthiúil a thugtar do na speicis faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra (lena gcuirtear cosc ar a n-áiteanna pórúcháin nó sosa a scrios nó cur isteach orthu d'aon ghnó), forbraíodh straitéis maolaithe (féach Cuid 8.6.9).

Cur Isteach & Baol Básmhaireachta

D'fhéadfadh na hoibreacha glanta láithreáin cur isteach ar na Laghairteanna coiteanna, agus d'fhéadfadh a mbás díreach bheith mar thoradh orthu chomh maith. Bheifí ag súil go mbeadh an seans go dtarlódh bás díreach, agus méid éifeachtaí ar bith, níos mó i gcás (a) go bhfuil gnáthóga oiriúnacha ann agus gur taifeadadh an Laghairt choiteann roimhe sin (b) go ndéanfaí na hoibreacha a rachadh i gcion ar ghnáthóga oiriúnacha le linn shéasúr geimhriúcháin an gheimhridh (Deireadh Fómhair go lár an Mhárta), agus go rachadh siad i gcion ar ghnáthóga gheimhreachais féideartha, nuair nach mbíonn na laghairteanna chomh gníomhach agus dá bhrí sin nach mbeadh siad chomh ábalta éalú ó oibreacha ar bith a bheadh á ndéanamh.

Bunaithe ar thorthaí na suirbhéanna, tá líon na n-amfaibiach a d'fhéadfadh bheith i gcontúirt íseal agus ní dóigh go rachadh sé i gcion ar na pobail áitiúla san fhadtéarma. Dá bhrí sin, ní dóigh go rachaidh cur isteach nó an baol básmhaireachta i gcion ar stádas caomhantais na speiceas nó nach mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh orthu.

Dearbhaíodh an laghairt choiteann ag baint úsáide as limistéir ghnáthóg laistigh den Tionscadal agus in aice leis, agus dá bhrí sin tá an baol ann go marófaí nó go ngortófaí laghairteanna coiteanna nó go gcuirfí isteach orthu mar gheall ar chur isteach a bhaineann le tógáil. Ag cur san áireamh an chosaint dhleathach a thugtar don laghairt choiteann faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra (lena gcuirtear cosc ar iad a mharú nó a ghortú d'aon ghnó, nó ar chur isteach d'aon ghnó ar a n-áiteanna pórúcháin nó sosa) forbraíodh straitéis maolaithe (féach Cuid 8.6.9).

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Ilroinnfear na gnáthóga a úsáideann na Laghairteanna coiteanna le cur isteach fisiciúil sealadach go gearrthéarmach an tírdhreacha atá ann le linn na tógála agus an ghlanta láithreáin. Mar thionchar sealadach go gearrthéarmach, ní dóigh go gcuirfidh sé sin bacainn shuntasach ar ghluaiseacht na speiceas a mhéid is go rachadh sé i gcion ar phobal na Laghairteanna coiteanna san fhadtéarma. Dá bhrí sin, níl sé tuartha go rachaidh an scaradh gnáthóige le linn na tógála nó éifeacht bacainne ar bith lena mbaineann i gcion ar stádas caomhantais na speiceas agus níl sé tuartha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach ar bith aige, ar scála geografach ar bith, ar na Laghairteanna coiteanna.

Tionchair na Céime Oibríochta

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Cruthóidh láithreacht an Tionscadail bacainn bhuan sa tírdhreach ar ghluaiseacht na laghairte coitinne. Is cosúil go rachaidh sé sin i gcion ar an iompraíocht sealgaireachta agus conairí scaipthe – e.g. gluaiseacht na laghairteanna aonair laistigh dá gcríocha agus idir láithreáin phórúcháin agus gheimhriúcháin. D'fhéadfadh sé go mbeadh pobail ar imeall Chathair na Gaillimhe aonraithe ó limistéir ghnáthóige agus pobail thairis sin, rud a bheidh éifeachtaí fadtéarmacha aige ar an éagsúlacht ghéiniteach agus ar an sreabhadh géinte, ar scála geografach.

D'fhéadfadh sé go mbeadh éifeachtaí fadtéarmacha ag an scaradh gnáthóige agus an éifeacht bacainne ar phobal áitiúil na Laghairteanna coiteanna, d'fhéadfaí cur isteach ar stádas caomhantais na speiceas agus d'fhéadfaí éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh orthu. Ceapadh bearta maolaithe chun tionchair fadtéarmacha bacainne ar bith a bheadh ann mar gheall ar an Tionscadal a íoslaghdú (féach Cuid 8.6.9).

Baol Básmhaireachta

Tá an laghairt choiteann i mbaol a báis ar na bóithre agus cruthóidh láithreacht an Tionscadail atá beartaithe baol buan báis don speiceas. Cé nach féidir méid an tionchair sin a thuar, ní dócha go mbeadh tionchair fadtéarmacha aige a mbeadh laghdú ar phobail áitiúla na laghairte coitinne mar thoradh orthu. Go háirithe, ag cur san áireamh an méid ard tréscailteachta thar an Tionscadal atá cuimsithe laistigh den dearadh lena n-íoslaghdófar idirghníomhú féideartha na n-earc leis an gcarrbhealach bóthair atá beartaithe.

Dá bhrí sin, níl sé tuartha go rachaidh an baol básmhaireachta i gcion ar stádas caomhantais na speiceas nó nach mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith aige ar amfaibiaigh.

8.5.12 Iasc

Tionchair Chéim na Tógála

Caillteanas Gnáthóg

Beidh caillteanas buan na ngnáthóg iascaigh mar thoradh ar an Tionscadal san áit a thrasnaíonn sé Sruthán na Líbeirtí, Sruthán Throscaí, Sruthán Bhearna (agus fo-abhainn Bhearna), Sruthán Thóin na Brocaí, Sruthán Chnoc na Cathrach. D'fhéadfadh éifeachtaí fadtéarmacha ar na pobail iasc laistigh de dhobharcheantar abhann/srutha faoi leith bheith mar thoradh ar laghdú sa ghnáthóg atá ar fáil.

Sruthán na Líbeirtí

Trasnaíonn an Tionscadal Sruthán na Líbeirtí ag dhá shuíomh: idir Ch. 0+650 agus Ch. 0+750 den N6 GCRR atá beartaithe (féach Fíor 5.1.01) i gcás gur ionann fad na canála ar a dtéitear i gcion go díreach agus c.130m, agus idir Ch. 0+850 agus Ch. 1+000 den N6 GCRR atá beartaithe, áit a gcaillfear thart ar 120m. Tá 240m breise den sruthchúrsa a luíonn feadh Theorainn na Measúnachta nó laistigh di agus is cosúil go rachaidh an tógáil i gcion air go pointe áirithe – d’fhéadfadh tuilleadh caillteanas gnáthóg bheith mar thoradh ar na hoibreacha tógála. D’fhéadfaí tuilleadh caillteanas gnáthóg bheith mar thoradh ar na hoibreacha tógála chun sruth éalaithe na draenála atá beartaithe agus an carrbhealach bóithre a shuiteáil gar don áit trína ngabhann an sruth faoin R336, ach is dóigh nach mbeidh i gceist ach limistéir bheaga (<10m²). Déanfar an tionchar a bhaineann le caillteanas gnáthóg ionsrutha a fhritháireamh ábhairín le cruthú cuid nua de chanáil na habhainn, c.40m ar fad.

Sruthchúrsa séasúrach is ea Sruthán na Líbeirtí lena mbaineann luach íseal iascaigh sna réimsí uachtaracha, áit a dtéann an Tionscadal i gcion air. Agus é sin agus na ceanglais deartha a bhaineann le struchtúir na dtrasbhealaí nua agus leis an gcanáil athailínithe atá beartaithe á gcur san áireamh, is cosúil nach rachaidh caillteanas gnáthóg i gcion ar stádas caomhantais speicis na n-iasc laistigh den dobharcheantar sin agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Sruthán Throscaí

Caillfear thart ar 160m de ghnáthóga ionsrutha ar Shruthán Throscaí (Ch. 2+750 go Ch. 2+900 den N6 GCRR atá beartaithe - féach Fíor 5.1.01 agus Fíor 5.1.02) agus tógfar canáil nua de thart ar 60m ar fad ina hionad. Tá 65m breise den sruthchúrsa a luíonn laistigh de Theorainn na Measúnachta chomh maith agus is cosúil go rachaidh na hoibreacha tógála i gcion air go pointe áirithe, e.g. beidh gá struchtúr buan a shuiteáil ar bhrúach na habhainn chun sruth éalaithe na draenála atá beartaithe a thógáil.

Sruthchúrsa séasúrach is ea Sruthán Throscaí lena mbaineann luach íseal iascaigh sna réimsí uachtaracha, áit a dtéann an Tionscadal i gcion air. Agus é sin agus á chur san áireamh, is cosúil nach rachaidh caillteanas gnáthóg i gcion ar stádas caomhantais speicis na n-iasc laistigh den dobharcheantar sin agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Sruthán Bhearna

Trasnaíonn an N6 GCRR atá beartaithe Sruthán Bhearna ag Ch. 4+125 (féach Fíor 5.1.03) áit a gcaillfear c.40m den ghnáthóg ionsrutha atá ann. Tá 285m breise den sruthchúrsa a luíonn feadh Theorainn na Measúnachta nó laistigh di agus is dócha go rachaidh an tógáil i gcion air go pointe áirithe. D’fhéadfadh tuilleadh caillteanas gnáthóg bheith mar thoradh ar oibreacha tógála amhail na hoibreacha a bhaineann le sruth éalaithe na draenála ón na linnte maolúcháin a shuiteáil. Ag Ch. Caillfear 3+950 den N6 GCRR atá beartaithe, thart ar 40m de ghnáthóg ionsrutha i bhfo-abhainn de chuid Shruthán Bhearna; tá c.110m de chanáil sruth bhreise laistigh de Theorainn na Measúnachta chomh maith a bhféadfadh na tionchair tógála chéanna atá leagtha amach do phríomhchanáil Shruthán Bhearna bheith mar thoradh air.

Tá príomhchanáil Sruthán Bhearna níos mó ná 4km ar fad. Ag cur san áireamh nach gcaillfear ach níos lú ná 1% d’iomlán fhad líneach chanáil na habhainn, ní dóigh go mbeidh an caillteanas gnáthóg chomh mór sin is go rachadh sé i gcion ar stádas caomhantais na speiceas iasc laistigh den dobharcheantar sin agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air. Sruthchúrsa séasúrach is ea fo-abhainn Shruthán Bhearna nach bhfuil ainmnithe lena mbaineann luach measartha íseal iascaigh sna réimsí uachtaracha, áit a dtrasnaíonn an Tionscadal é. Agus é sin agus á chur san áireamh, is cosúil nach rachaidh caillteanas gnáthóg i gcion ar stádas caomhantais speicis na n-iasc laistigh den dobharcheantar sin agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Sruthán Thóin na Brocaí

Caillfear thart ar 450m de Shruthán Thóin na Brocaí mar thoradh ar an N6 GCRR atá beartaithe idir Ch. 4+850 agus Ch. 5+225 (féach Fíor 5.1.04). Faoi mar atá sé le mórán de na sruthchúrsaí eile a dtéann an Tionscadal trasna, tá c.80m eile de chanáil an tsrutha laistigh de Theorainn na Measúnachta agus d’fhéadfadh na hoibreacha tógála tionchar díreach bheith acu air chomh maith. Tá cuid nua de chanáil an tsrutha, c.250m ar fad, a chúiteoidh an caillteanas gnáthóg go méid áirithe.

Tá príomhchanáil Shruthán Thóin na Brocaí níos mó ná 5km ar fad. Cé nach gcaillfear ach níos lú ná c.9% d’iomlán fhad líneach chanáil an sruth, nuair a chuirtear fad nua chanáil an tsrutha san áireamh (rud a

laghdóidh an caillteanas buan go dtí c.4%) ní dóigh go mbeidh an caillteanas gnáthóg chomh mór sin is go rachadh sé i gcion ar stádas caomhantais na speiceas iasc laistigh den dobharcheantar sin – ós rud é, go háirithe, go bhfuil an limistéar a dtéitear i gcion air i réimsí uachtaracha an dobharcheantair inar measadh go bhfuil luach an iascaigh íseal. Ní dóigh go mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh ar an gcaillteanas gnáthóg ar Shruthán Thóin na Brocaí.

Sruthán Chnoc na Cathrach

Mar shruth séasúrach lena bhfuil an luach iascaigh íseal (i gcás go dtéann an Tionscadal i gcion air), níl sé tuartha go rachaidh an caillteanas gnáthóg i gcion ar stádas caomhantais na speiceas éisc laistigh den dobharcheantar sin agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Abhainn na Gaillimhe

Níl oibreacha ionsrutha ar bith beartaithe ag Abhainn na Gaillimhe. Beidh an caillteanas gnáthóige anseo teoranta do chaillteanas buan na ngnáthóg bruaichánach/cois bruaigh chun sruthanna éalaithe draenála a shuiteáil; ceann amháin ar gach taobh den abhainn a rachaidh i gcion ar c.3m de ghnáthóg bhruaichánach (féach Fíor 5.1.07 agus le haghaidh gnáthóg Fíoracha 8.20.7 agus 8.22.7). I gcomhthéacs Abhainn na Gaillimhe, i gcás nach bhfuil gnáthóga sceathraí nó gnáthóga atá oiriúnach chun tacú le hamaicéit loimpre i ngarchomharsanacht Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe, ní dóigh go mbeidh tionchar inbhraite ar bith ag an leibhéal seo caillteanais ghnáthóg ar na speicis iasc a úsáideann an abhainn. Dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht fhadtéarmach ar bith ag an gcaillteanas gnáthóg ar phobail iasc Abhainn na Gaillimhe nó ar a stádas caomhantais, agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Cé nach bhfuil sé tuartha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach ag an gcaillteanas gnáthóg ar shruthchúrsaí/dobharcheantair lena mbaineann, tá bearta maolaithe beartaithe chun caillteanas na ngnáthóg iascaigh a íoslaghdú, chun an méid atá á choimeád laistigh de Theorainn na Measúnachta a chosaint, agus trí dheardh canálacha nua agus na tóchar, a éifeachtaí ar na pobail áitiúla iasc a íoslaghdú.

Lochanna Chúil Each, Loch an Dúlaigh agus Cuan na Gaillimhe

Ní bheidh aon caillteanas gnáthóg ar bith a bhaineann leis an Tionscadal ag Lochanna Chúil Each, Loch an Dúlaigh nó i gCuan na Gaillimhe.

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Le linn na tógála, tá an baol ann go mbeidh tionchar diúltach suntasach ar cháilíocht an uisce, agus dá réir sin ar na gnáthóga uisceacha agus ar na speicis iasc, ag rith uisce dromchla éillithe nó an-siolta, sceitheadh caidéil agus/nó aon doirteadh nó teagmhas truaillithe de thaisme isteach i ngné uisce dromchla ar bith. D'fhéadfadh sé sin bheith ina thionchar díreach (e.g. géarthocsaineacht nó tocsaineacht fhomharfach ó thruailléain nó ó imeachtaí sioltacháin a dhéanann damáiste de ghnáthóga sceathraí síos an abhainn) nó indíreach (e.g. a théann i gcion ar a soláthar bia nó ar ghnáthóga tacaíochta).

D'fhéadfadh éifeachtaí imeachtaí truaillithe a tharlaíonn go minic agus/nó ar feadh tréimhse fhada i gcórais abhann bheith fairsing agus forleathan agus d'fhéadfadh éifeachtaí suntasacha fadtéarmacha a bheith acu. Meastar nach dócha go dtarlódh imeacht truaillithe chomh mór sin le linn na tógála, nó nach dtarlódh sé ach ar feadh tréimhse shealadach. In ainneoin sin, tá cur chuige réamhchúraim á ghlacadh agus leibhéal riosca thionchair cháilíocht an uisce á ghlacadh agus teastaíonn bearta mionsonraithe maolaithe chun an baol go mbeadh éifeacht inbhraite ar bith ag Tionscadal ar cháilíocht an uisce le linn na tógála a íoslaghdú tuilleadh.

D'fhéadfadh díghrádú gnáthóg mar thoradh ar éifeachtaí ar cháilíocht an uisce dromchla le linn na tógála dul i gcion ar stádas caomhantais na speiceas éisc lena mbaineann agus d'fhéadfadh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh air sin. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce a chosaint le linn tógála (féach Cuid 8.6.3.4).

Díghrádú Gnáthóg – Screamhuisce

D'fhéadfadh éifeachtaí ar bith ar na córais hidrigeolaíocha reatha ag Lochanna Chúil Each agus Loch an Dúlaigh tionchar diúltach a bheith acu ar na gnáthóga uisceacha agus na speicis iasc a dtacaíonn siad leo.

Bunaithe ar thorthaí na measúnachta i gCaibidil 10, Hidrigeolaíocht, ní chuireann an Tionscadal an soláthar screamhuisce i Loch an Dúlaigh i mbaol. D'fhéadfadh an fhorbairt bóthair atá beartaithe, áfach, dul i

bhfeidhm ar chainníocht agus cháilíocht an screamhuisce arna soláthar go Lochanna Chúil Each. Cé nach féidir méid an tionchair a chainníochtú go hiomlán, ar bhonn réamhchúramach meastar gur féidir leis dul i bhfeidhm ar stádas caomhantais áitiúil na speiceas éisc i Lochanna Chúil Each agus is féidir le héifeacht mhór dhiúltach, ar an scála geografach áitiúil, bheith mar thoradh air. Ceapadh bearta maolaithe chun cáilíocht uisce an chórais hidrigeolaíoch reatha a chosaint le linn tógála (féach ar Chuid 8.6.3.5).

Baol Básmhaireachta

Maidir le hoibreacha tógála chun tóchair a shuiteáil ar Shruthán na Líbeirtí, ar Shruthán Throscaí, ar Shruthán Bhearna (agus fo-abhainn Bhearna), ar Shruthán Thóin na Brocaí agus ar Shruthán Chnoc na Cathrach, teastóidh oibreacha ionsrutha a dhéanamh, agus i roinnt cásanna, teastóidh cuid de chanáil an tsrutha a athailíniú. D'fhéadfadh bás díreach na speiceas iasc bheith mar thoradh ar oibreacha ionsrutha, nó oibreacha a bhaineann le malairtí slí canálacha nó gníomhaíochtaí tógála ginearálta (e.g. canálacha dí-uiscithe nó asbhaint uisce le haghaidh rialú dusta). Sa chuid seo déantar measúnú ar an riosca a bhaineann le básmhaireacht i ngeall ar speicis bheith ag idirghníomhú le feithiclí tógála, innealra amhail caidél, nó mar thoradh ar dhí-uisciú. Déantar plé ar leith ar éifeachtaí féideartha imeachtaí truaillithe de thaisme, a bhféadfadh bás iasc bheith mar thoradh orthu chomh maith, faoin gceannteideal *Díghrádú Gnáthóg – Uisce Dromchla*.

Ag cur san áireamh cineál séasúrach réimsí uachtaracha a lán de na sruthanna, áit a rachaidh an Tionscadal i gcion ar an gcanáil, agus líon íseal na speiceas éisc a taifeadadh ansin le linn na suirbhéanna leictriascaireachta, ní dóigh go rachaidh an baol básmhaireachta mar gheall ar na hoibreacha tógála i gcion ar stádas caomhantais ceann ar bith de na speicis éisc atá i ndobharcheantair Sruthán na Líbeirtí, Sruthán Throscaí agus Sruthán Bhearna (agus fo-abhainn Bhearna), Sruthán Thóin na Brocaí, nó Sruthán Chnoc na Cathrach.

Tá oibreacha ionsrutha ar Abhainn na Gaillimhe teoranta do thógáil sruthanna éalaithe draenála (ceann amháin ar gach bruach abhann) lena dteastóidh balla coinneála agus bonn coincréite a shuiteáil. Ag cur san áireamh scála na n-oibreacha, níl an baol básmhaireachta iasc a bhaineann leo chomh mór sin is gur dóigh go rachadh siad i gcion ar stádas caomhantais ceann ar bith de na speicis éisc i ndobharcheantar Abhainn na Gaillimhe.

Ní dóigh go mbeidh éifeacht fhadtéarmach ag an mbaol básmhaireachta ó na hoibreacha tógála ar phobail na n-iasc áitiúil nó ar a stádas caomhantais, agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Ag cur san áireamh an chosaint dhleathach a thugtar do na speicis éisc faoi na hAchtanna Iascaigh, forbraíodh straitéis maolaithe chun go seachnófar cion a dhéanamh le linn na n-oibreacha tógála (féach Cuid 8.6.10).

Cur isteach/Díláithriú

Mar gheall ar láithreach mhéadaithe daoine, agus an torainn agus creathadh a bhaineann leis na hoibreacha tógála (e.g. suiteáil tóchar agus pílí) is dóigh go ndéanfar na speicis iasc a dhíláithriú ó limistéar. Ní dóigh go mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha cur isteach/díláithrithe ar na pobail áitiúla iasc mar gheall ar chineál sealadach creatha ar bith a bhaineann le tiomáint pílí, agus ar chineál gearrthéarmach na n-oibreacha tógála ginearálta (nach mbeadh ar siúl ach ar feadh fad teoranta gach lá má dhéanfar le linn gnáthuaireanta oibre iad), nach bhfuil tailte sceathraí gar do cheann ar bith de thrasbhealaí na sruthchúrsaí atá beartaithe.

Níl sé tuartha go rachaidh cur isteach/díláithriú le linn na tógála i gcion ar stádas caomhantais na bpobal áitiúil iasc, agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

D'fhéadfadh oibreacha ionsrutha gnáthóga iascaigh a scaradh agus d'fhéadfadh bacainn ar phasáiste na n-iasc, ar bhonn sealadach ar a laghad, bheith mar thoradh air sin. Má chuirtear srian ar rochtain iasc ar acmhainní bia, nó ar thailte sceathraí, d'fhéadfadh éifeachtaí fadtéarmacha bheith aige sin ar na pobail áitiúla iasc.

Measadh go raibh luach íseal iascaigh ag an ngnáthóg a dtéann an Tionscadal i gcion uirthi, nó taobh thuas den fhorbairt bóthair atá beartaithe, i ndobharcheantair Shruthán na Líbeirtí, Shruthán Throscaí, Sruthán

Bhearna (agus fo-abhainn Bhearna), Sruthán Thóin na Brocaí, Sruthán Chnoc na Cathrach – cineál séasúrach is ea an chuid is mó díobh sin nár taifeadadh iontu ach líon beag speiceas éisc nó nár taifeadadh speicis éisc ar bith iontu le linn na suirbhéanna iascaigh. Dá bhrí sin, ní dóigh go rachaidh scaradh gnáthóige nó éifeacht bacainne ar bith le linn na tógála i gcion go fadtéarmach ar na pobail áitiúla iasc sna dobharcheantair sin.

Toisc gur struchtúr droichid glanréise is ea Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe gan struchtúir nó oibreacha ionsrutha ar bith lena bhféadfaí bac a chur ar chanáil na habhann, ní tharlóidh scaradh gnáthóg nó éifeacht bacainne ar bith ar Abhainn na Gaillimhe.

Ar an iomlán, ní dóigh go mbeidh éifeacht fhadtéarmach ag an scaradh gnáthóige nó an éifeacht bacainne le linn na tógála ar phobail na n-iasc áitiúil nó ar a stádas caomhantais, agus dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Tionchair na Céime Oibríochta

Díghrádú Gnáthóg – Uisce Dromchla

Beidh srutha éalaithe draenála ag dul chuig gach dobharcheantar abhann/srutháin a thrasnaíonn an Tionscadal. Mar sin, tá baol ann go mbeadh éifeacht ag scaoileadh ón líonra draenála bóthair atá beartaithe ar cháilíocht uisce, san fhadtéarma b'fhéidir, agus dá bharr sin go mbeadh tionchar aige ar ghnáthóga uisceacha agus ar speicis éisc. Sa chás is measa, d'fhéadfadh laghdú buan ar fhluirse agus dáileadh na speiceas éisc a bheith mar thoradh air sin.

Cuimsíonn an dearadh draenála atá beartaithe don N6 GCRR atá beartaithe bearta um rialú truaillithe (cuimsíonn sé sin idircheapairí peitрил, bogach agus bearta eile, ar nós SuDS) agus ina dhiaidh sin linnte insíothlaithe (áit a scaoiltear chun na talún) nó linnte maolaithe (áit a scaoilfear draenáil chuig an séarach reatha uisce dromchla/stoirme), mar a gcuirtear síos orthu go sonrach i gCaibidil 5, Tuairisc ar an Tionscadal.

Ní chuireann na codanna sin den draenáil bóithre atá le scaoileadh sa talamh cáilíocht an uisce dromchla i mbaol ar bith. Níl ach seans an-bheag ar fad ann go mbeadh éifeacht inbhraite fhadtéarmach ag gnáthcháilíocht uisce oibrithe na sruthanna éalaithe draenála isteach san uisce dromchla/líonra draenála atá ann, fiú dá mbeadh teagmhas truaillithe ann, rud nach dócha, ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha. Déantar plé níos mine ar fheidhmiú agus éifeachtúlacht an dá ghné de chuid an líonra draenála bóithre atá beartaithe sa chaibidil ar hidreolaíocht (**Caibidil 11, Hidreolaíocht**).

Níl sé tuartha go rachaidh díghrádú gnáthóg mar thoradh ar éifeachtaí uisce dromchla nó screamhuisce le linn na céime oibríocháin i gcion ar stádas caomhantais na speiceas iasc agus dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, ar scála geografach, mar thoradh air.

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Dearadh na struchtúir i gcomhar le IFI agus na critéir um dhearadh atá leagtha amach in *Guidelines for the Crossing of Watercourses during the Construction of National Road Schemes* (an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2005) agus *Guidelines on Protection of Fisheries During Construction Works in and Adjacent to Waters* (IFI, 2016). Coimeádfaidh sé sin pasáiste iasc le linn oibriú an Tionscadail agus dá bhrí sin, beidh tionchar neodrach ar na speicis éisc mar thoradh air.

8.5.13 Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla

Bóthar an Chósta (R336) chuig N59 Bóthar Mhaigh Cuilinn (ina n-áirítear limistéir bithéolaíochta áitiúla na Ceapaí - Bhaile an Mhóinín agus an Bhealaigh – Cnoc Bharr na Crannaí ó dhréacht Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024)

Maidir leis na héifeachtaí bithéagsúlachta, mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear gnáthóg ar fud an limistéir seo, lena n-áirítear limistéir de ghnáthóga in Iarscríbhinn I a chaillfear, ina measc Fraochmhá fhliuch, Fraochmhá thirim agus móinéar Molinia (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga). Beidh tionchar ag an bhforbairt freisin ar speicis mhamaigh lena n-áirítear an Madra uisce agus an Broc (féach Cuid 8.5.7 thuas), ar speicis ialtóg (féach Cuid 8.5.7.2 thuas), an Fritileán réisc (féach Cuid 8.5.8.5), éin ghoir agus gheimhrithe (féach Cuid 8.5.9 thuas), an Frog agus an tEarc sléibhe (féach Cuid 8.5.10), an laghairt choiteann (féach Cuid 8.5.11 thuas), agus speicis éisc i Sruthán na Líbeirtí, Sruthán Throscaí, Sruthán Bhearna, Sruthán Thóin na Brocaí agus Sruth Chnoc na Cathrach (féach Cuid 8.5.12 thuas).

Cuan an Roisín – Coill Bhearna – Oileán na Feamainne

Tá sé de chumas ag an Tionscadal dul i gcion ar ghnáthóga agus ar speicis i gCuan an Roisín dá dtarlódh sé mar gheall air go dtiocfadh meath ar chaighdeán an uisce sa líonra uisce dromchla glactha, a scaoileann uisce go Cuan an Roisín (Sruthán Bhearna, Sruthán Thóin na Broc agus Sruthán Chnoc na Cathrach). Mar shampla, pléitear é seo thuas i gCuid 8.5.5.3 maidir le gnáthóga (lena n-áirítear sruthchúrsaí uisce), i gCuid 8.5.7.1 maidir leis an Madra uisce, agus i gCuid 8.5.9.2 maidir le héin gheimhrithe. Tá sé de chumas ag an Tionscadal freisin bac a chruthú ar ghluaiseacht an Mhadra uisce i sruthchúrsaí uisce atá nasctha le Cuan an Roisín (gnéithe atá tábhachtach ó thaobh tacú le daonraí áitiúla den Mhadra uisce), agus tá trácht bóthair in ann riosca mortlaíochta a chruthú don Mhadra uisce (féach Cuid 8.5.7.1 thuas).

Abhainn na Gaillimhe agus lochanna Chúil Each (ina n-áirítear Abhainn na Gaillimhe agus bogaigh chónagaracha limistéir bithéolaíochta áitiúla ó dhréacht Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024)

Ó thaobh na dtionchar ar an mbithéagsúlacht de, caillfear gnáthóg de bharr an Tionscadail gar do thrasnú Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe, agus é de chumas aige difear a dhéanamh do chaighdeán an uisce sa timpeallacht ghlactha, agus difear a dhéanamh do chaighdeán an screamhuisce agus don mhéid a théann isteach i Lochanna Chúil Each, agus go deimhin cur isteach ar speicis a úsáideann conair Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each (e.g. speicis uisceacha agus éin ghoir/gheimhrithe). Tá na tionchair sin in ann difear a dhéanamh do ghnáthóga agus don chruinniú speiceas fána a dtugann na gnáthóga sin tacaíocht dóibh; ina n-áirítear an madra uisce, speicis éisc, éin gheimhrithe agus éin ghoir, ialtóga (lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag) agus speicis mhoilisc. Ach a dtógfar Droichead Abhainn na Gaillimhe beidh sé in ann difear a dhéanamh do speicis uisceacha leis an mbaol a bheidh le hábhar tógála ag titim isteach san abhainn, agus oibriú an Tionscadail in ann an Madra uisce a chur chun báis.

Déantar plé gairid ar na héifeachtaí ar Abhainn na Gaillimhe agus ar Lochanna Chúil Each i gCuid 8.5.4.1 i dtaca le SAC Loch Coirib agus i gCuid 8.5.4.2 i dtaca le pNHA Loch Coirib. Mar sin féin, cuirtear measúnú níos mionsonraithe i láthair sa Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe i gcomhthéacs na dtionchar ar SAC Abhainn na Gaillimhe/Lochanna Chúil Each agus Loch Coirib, ina ndéantar gach ceann de na tionchair fhéideartha thuasluaite a chur san áireamh, toisc go n-áirítear Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each leis an ainmniúchán SAC. Tá an limistéar sin áirithe freisin laistigh de pNHA Loch Coirib.

Mionlach go Cnoc Chúil Each (lena n-áirítear Cairéal Leacaigh)

Maidir leis na héifeachtaí bithéagsúlachta, caillfear gnáthóg ar fud an limistéir mar gheall ar an Tionscadal, lena n-áirítear tailte féaraigh leathnádúrtha, coilllearnach, scrobarnach, fuaráin chailcreacha agus carraig aolchloiche nochta – áirítear leis sin limistéir ghnáthóga Iarscibhinn I a chailleadh, fuaráin chlochraithe, cosáin aolchloiche, féaraigh chailcreacha agus foraoisí gláracha iarmharacha. Tá baol ann freisin go ndéanfaidh screamhuisce difear do ghné Turlaigh (féach Cuid 8.5.5.3 thuas i dtaca leis na tionchair ar ghnáthóga). Beidh tionchar aige freisin ar speicis mhamaigh lena n-áirítear an Broc (féach Cuid 8.5.7.3 thuas), speicis ialtóg (agus go háirithe an chrú-ialtóg bheag agus an fara máithreachais ag Caisleán Mhionlaigh, féach Cuid 8.5.7.2 thuas), éin ghoir (lena n-áirítear Scréachóg reilige, féach Cuid 8.5.9 thuas), agus b'fhéidir speicis amfaibiacha (féach Cuid 8.5.10).

Luíonn cuid den limistéar seo freisin laistigh de SAC Loch Coirib, pléitear é sin go hachomair i gCuid 8.5.4.1 maidir le SAC Loch Coirib. Mar sin féin, cuirtear measúnú níos mionsonraithe i láthair sa NIS i gcomhthéacs na dtionchar ar an gcuid sin den limistéar a luíonn laistigh de SAC Loch Coirib.

Baile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr (atá nasctha le hAbhainn na Gaillimhe le hais ghleann Abhainn Thír Oileáin)

Maidir leis na héifeachtaí bithéagsúlachta, mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear gnáthóg ag Loch Bhaile an Dúlaigh, lena n-áirítear limistéir de mhóinéar *Molinia*, agus d'fhéadfadh sé difear a dhéanamh freisin do chaighdeán an uisce dromchla sna lochanna le linn na tógála (féach Cuid 8.5.5.1 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga). Seans go mbeidh tionchar acu freisin ar speicis mhamaigh tríd is tríd (féach Cuid 8.5.7 thuas), speicis ialtóg lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag (féach Cuid 8.5.7.2 thuas), éin ghoir agus éin gheimhrithe (féach Cuid 8.5.9.2 thuas), speicis éisc sna lochanna (féach Cuid 8.5.12 thuas) agus b'fhéidir speicis amfaibiacha (féach Cuid 8.5.10).

Ráschúrsa na Gaillimhe, Baile an Bhriotaigh

Níl tionchar díreach aige ar na gnáthóga leathnádúrtha ag an láithreán seo agus seans nach mbeidh tionchar ag an Tionscadal ar bhealach ar bith.

Dabhach Uisce

Maidir leis na héifeachtaí bithéagsúlachta, mar thoradh ar an Tionscadal, caillfear gnáthóg laistigh den limistéar seo, lena n-áirítear limistéir de ghnáthóg Iarscríbhinn I, an phábháil aolchloiche, a chaillfear (féach Cuid 8.5.5 thuas le haghaidh na dtionchar ar ghnáthóga). Seans go mbeidh tionchar aici freisin ar speicis mhamaigh tríd is tríd (féach Cuid 8.5.7 thuas), speicis ialtóg (féach Cuid 8.5.7.2 thuas), éin ghoir agus éin gheimhrithe (féach Cuid 8.5.9.2 thuas).

Cuan na Gaillimhe (ina n-áirítear limistéir bithéagsúlachta áitiúla Oileán na gCaorach agus an cladach in aice leis ó Phlean Gníomhaíochta Bithéagsúlachta Chathair na Gaillimhe 2014-2024)

Tá sé de chumas ag an Tionscadal dul i gcion ar ghnáthóga agus ar speicis i gCuan na Gaillimhe dá dtarlódh sé mar gheall air go dtiocfadh meath ar chaighdeán an uisce sa líonra uisce dromchla glactha, a scaoileann uisce go Cuan na Gaillimhe. Tá sé de chumas ag an Tionscadal freisin bac a chruthú ar ghluaiseacht Madra uisce i sruthchúrsaí uisce atá nasctha le Cuan na Gaillimhe (gnéithe atá tábhachtach ó thaobh tacú le daonraí áitiúla den Mhadra uisce), agus tá trácht bóthair in ann riosca básmhairachta a chruthú don Mhadra uisce.

Córas Canálach na Cathrach

D'fhéadfadh an Tionscadal tionchar a imirt ar cháilíocht an uisce sa timpeallacht ghlactha le linn na tógála. Tá na tionchair sin in ann tionchar a imirt ar ghnáthóga agus ar chruinniú na speiceas fána a dtugann na gnáthóga sin tacaíocht dóibh sa limistéar bithéagsúlachta áitiúil seo; inar dócha go n-áirítear an Madra uisce, éin gheimhrithe agus éin ghoir, amfaibiaigh, speicis éisc agus ialtóga (lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag).

Tionchair fhéideartha, mar gheall ar thionchair ar cháilíocht an uisce, ar an Madra uisce (féach Cuid 8.5.7.1 thuas), ar éin gheimhrithe agus éin ghoir (féach Cuid 8.5.9.1 agus 8.5.9.2 thuas), ar amfaibiaigh (féach Cuid 8.5.10. thuas) ar speicis éisc (féach Cuid 8.5.12 thuas) agus ar ialtóga lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag (féach Cuid 8.5.7.2 thuas).

Dobharlach

D'fhéadfadh an Tionscadal tionchar a imirt ar cháilíocht an uisce dromchla sa dobarlach seo. Tá na tionchair sin in ann tionchar a imirt ar an Madra uisce, éin gheimhrithe agus éin ghoir, amfaibiaigh, speicis éisc agus ialtóga (lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag) freisin.

Tionchair fhéideartha, mar gheall ar thionchair ar cháilíocht an uisce, ar an Madra uisce (féach Cuid 8.5.7.1 thuas), ar éin gheimhrithe agus éin ghoir (féach Cuid 8.5.9.1 agus 8.5.9.2 thuas), ar amfaibiaigh (féach Cuid 8.5.10. thuas) ar speicis éisc (féach Cuid 8.5.12 thuas) agus ar ialtóga lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag (féach Cuid 8.5.7.2 thuas).

Tír Oileáin Gleann na Néal

D'fhéadfadh an Tionscadal tionchar a imirt ar cháilíocht an uisce sa timpeallacht ghlactha le linn na tógála. Tá na tionchair sin in ann tionchar a imirt ar ghnáthóga agus ar chruinniú na speiceas fána a dtugann na gnáthóga sin tacaíocht dóibh sa limistéar bithéagsúlachta áitiúil seo; inar dócha go n-áirítear an Madra uisce, éin gheimhrithe agus éin ghoir, amfaibiaigh, speicis éisc agus ialtóga (lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag).

Tionchair fhéideartha, mar gheall ar thionchair ar cháilíocht an uisce, ar an Madra uisce (féach Cuid 8.5.7.1 thuas), ar éin gheimhrithe agus éin ghoir (féach Cuid 8.5.9.1 agus 8.5.9.2 thuas), ar amfaibiaigh (féach Cuid 8.5.10. thuas) ar speicis éisc (féach Cuid 8.5.12 thuas) agus ar ialtóga lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag (féach Cuid 8.5.7.2 thuas).

Pluais an Chúipéara Tír Oileáin

Baintear úsáid as Pluais an Chúipéara mar láithreán geimhriúcháin geimhridh agus láithreán pórúcháin samhraidh i measc phobail áitiúla na Crú-ialtóga bige agus is gné thábhachtach í an phluais i gcoimpléacs Chaisleán Mhionlaigh-Pluais an Chúipéara don phobal ialtóg seo. D'fhéadfadh an Tionscadal tionchar a imirt ar phobal áitiúil na Crú-ialtóga bige (féach Cuid 8.5.7.2 thuas) ag an limistéar bithéagsúlachta áitiúil seo agus é ina bhac ar chonairí eitle.

8.5.14 Achoimre ar na Tionchair Fhéideartha

I Tábla 8.41 tugtar achoimre fhoriomlán ar éifeachtaí suntasacha dóchúla an Tionscadail ar an mbithéagsúlacht, gan bearta maolaithe a bheith ann.

Nuashonraíodh an mheasúnacht tionchair chun na soiléirithe ábhartha uile a chur san áireamh: na leasuithe agus na nuashonruithe a rinneadh ó TMTT 2018, mar fhreagairt ar athruithe ar bhonnlíne na bithéagsúlachta agus ar cheisteanna a d’ardaigh an Bord Pleanála, comhairlithe reachtúla, agus tríú páirtithe rannpháirteacha eile, agus an mheasúnacht a rinne an Cigire arna cheapadh ag ABP agus a cuireadh i láthair ina dTuarascáil dár dáta an 22 Meitheamh 2021.

Cé gurbh éigean roinnt nuashonruithe beaga a dhéanamh ar an measúnacht tionchair mar gheall ar na hathruithe bonnlíne, chun na difríochtaí taifeadta maidir le bonnlíne na bithéagsúlachta a cláraíodh idir TMTT 2018 agus an TMTT nuashonraithe seo, níl na nuashonruithe sin ábhartha go mór agus ní imríonn siad tionchar ar chonclúidí na measúnachta tionchair. Sin gan an Scréachóg reilige a áireamh, mar a chuirtear síos uirthi i gCuid 8.5.9.1. I measc na leasuithe beaga tá:

- Limistéir bhreise arna n-ainmniú le haghaidh chaomhnú an dúlra (mar a phléitear sa NIS) de bharr conairí tionchair breise a measadh
- Athruithe ar ríomhanna thionchair caillteanais gnáthóige de bharr athruithe ar an dearadh
- Speicis phlandaí breise atá neamhchoitianta agus faoi chosaint
- An Diúilicín eala mar KER breise
- Athruithe ar ghnáthóg oiriúnach an Fhritileáin réisc de bharr athruithe ar úsáid na talún

Tábla 8.41 Achoimre ar Thionchair Shuntasacha Dhóchúla an Tionscadail ar an mBithéagsúlacht (gan bearta maolaithe a bheith i bhfeidhm)

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
Limistéir atá Ainmnithe le haghaidh Chaomhnú an Dúlra			
SAC Loch Coirib (lena n-áirítear pNHA Loch Coirib)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – tollánú/tochailt Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Baol básmhaireachta Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe (lena n-áirítear pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
		Éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	
SPA Loch Coirib (lena n-áirítear pNHA Loch Coirib)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Cur isteach/díláithriú Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh (lena n-áirítear pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Cur isteach/díláithriú Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
SAC Árann, SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin	Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
SAC Talamh féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionngheal, SPA Turlach Ráth Asáin, SAC Turlach Ráth Asáin	Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara, SAC Choimpléasc Bhoirne, SAC Shliabh Mhóinín, SAC Choimpléasc Shléibhín-Pholl Salach, SAC Chosán Aolchloiche Ghort na nDarach agus SAC Loch agus Choillte an Rois, SAC Shléibhte Mhám Toirc agus SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin	Idirnáisiúnta	Níl aon chonairí tionchair ann	Tionchair shuntasacha ar bith (féach Cuid 8.5.4.1 thuas)
pNHA Árann	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
pNHA Mhachairí Oileán Máisean, pNHA Mhachaire Mhaínis, pNHA Mhachaire Fhínis, pNHA Oileán Lachan, pNHA Inis Múscraí, pNHA na hAirde Móire, pNHA Oileán na nGeabhróg, pNHA (Carraig	Náisiúnta	Níl aon chonairí tionchair ann	Tionchair shuntasacha ar bith (féach Cuid 8.5.4.2 thuas)

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
Glinn Chatha), pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara, pNHA Oileán na nGeabhróg (Oileán na nGeabhróg) agus pNHA Charraig an Iolra			
pNHA Riasc Chreig Eanaigh	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuirce, pNHA Coill Dhroim Chonga, pNHA Thurlach Corr	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
pNHA Choimpléasc Phortach Chonamara, pNHA Loch agus Coill an Rois, pNHA pNHA Thurlach Chill Tiarnáin, pNHA Coimpléasc Loch Fionngheal, pNHA Thurlaigh Ráth Asáin, pNHA Coimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach, pNHA pábháil aolchloiche Ghort na nDarach, pNHA Shliabh Mhóinín, pNHA Coimpléasc Bhoirne Thoir, pNHA Shléibhte Mhám Toirc, pNHA Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin	Náisiúnta	Níl aon chonairí tionchair ann	Tionchair shuntasacha ar bith (féach Cuid 8.5.4.2 thuas)
NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Gnáthoga (lasmuigh de na limistéir atá ainmnithe le haghaidh chaomhnú an dúlra)			

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
Cosán aolchloiche [*8240]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Bratphortach (gníomhach) [*7130]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Díghrádú gnáthóige – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Toibreacha clochraithe [*7220]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae (féach Cuid 8.5.5.3 faoi fhuarain chlochraithe)
Féarach cailcreach [*6210/6210]	Tábhacht Náisiúnta/Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta (Uimh. *6210 atá buailte – féach Cuid 8.5.5.3 faoi Fhéarach cailcreach)
Fraochmhá thirim [4030]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
Fraochmhá fhliuch [4010] ¹⁴¹	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Móinéar Molinia [6410]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Turlaigh [*3180]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta

¹⁴¹ Lena n-áirítear limistéir de Mhósáic fraochmhá fliche/tirime/Móinéar *Molinia*[4010/4030/6410]

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
Lochanna uisce chrua [3140]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Lochanna méiseatrófacha (FL4) <i>Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh</i>	Tábhacht Chontae ¹⁴²	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae
Lochanna eotrófacha (FL5) <i>Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh</i>	Tábhacht Chontae ¹⁴³	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae
Toibreacha cailcreacha (FP1) <i>Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I</i>	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Eanach Cladium [*7210]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Luibh ard hidrifiliúil [6430]	Tábhacht Idirnáisiúnta	(féach SAC Loch Coirib thuas) Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Seascann alcaileach [7230]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1) <i>Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I</i>	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Seascainn lusanna arda (FS2) <i>Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I</i>	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Aibhneacha creimthe/ardtalún (FW1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Aibhneacha creimthe/ísealchríche (FW2)	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá Abhainn na Gaillimhe ina cuid de SAC Loch Coirib (féach thuas agus NIS)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála

¹⁴² Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

¹⁴³ Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Shuntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
Abhainn na Gaillimhe			geografach idirnáisiúnta
Abhainn Thír Oileáin	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Díoga draenála (FW4)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Riasc (GM1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féarúla (GS2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Féarach aigéid tirim-taise (GS3) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Féarach fluich (GS4) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Seascann agus riasc saibhir (PF1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Chontae	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae
Seascann agus riasc lag (PF2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
		Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	
Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Fálta sceach (WL1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Crannteorainneacha (WL2)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Scrobarnach (WS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith
Braislí gnáthóg tábhachtach			
Braislí Gnáthóg 1-12	Tá idir Thábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) go dtí Tábhacht Idirnáisiúnta ag luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadadh laistigh de Theorainn na Measúnachta, thar	Meascáin de na tionchair fhéideartha go léir atá tugtha thuas. Baineann na tionchair shonracha le tionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bithéagsúlachta laistigh de bhraisle ghnáthóige ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin.	Éifeacht shuntasach dhóchúil idir éifeacht áitiúil go dtí scála geografach idirnáisiúnta

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
	limistéir Bhraislí Gnáthóige 1-12		
Flóra Neamhchoitianta agus faoi Chosaint			
Súsán rádalach <i>Sphagnum affine</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Súsán dearg <i>Sphagnum capillifolium</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae
Caonach tíme coille <i>Plagiomnium cuspidatum</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
		Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	
Cleitchaonach stríocach beag, <i>Plasteurhynchium striatulum</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae
Ceadharlach Bealtaine <i>Gentiana verna</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Glanrosc <i>Euphrasia arctica</i>	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Speiceas Fauna			
Broc	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas láithreán pórúcháin/sosa Cur isteach/díláithriú Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
		Baol básmhaireachta	
Madra uisce	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Speicis mhamach eile atá faoi chosaint faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Crú-ialtóg bheag	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas faraí Caillteanas gnáthóg	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Gach speiceas ialtóg eile	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ilroinnt ghnáthóige Cur isteach/díláithriú Oibriú Básmhaireachta Éifeachtaí bacainne/scartha Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Seilide rinseach réisc	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Diúilicín eala	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Fritileán réisc	Tábhacht Chontae	Tógáil Ilroinnt/scoilteadh ghnáthóige Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Speicis éan SCI	Idirnáisiúnta	<i>féach SPA Loch Coirib agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe thuas</i>	<i>féach SPA Loch Coirib agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe thuas</i>
Scréachóg reilige	Tábhacht Chontae	Oibriú Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
Fabhcún gorm	Tábhacht Chontae	Tógáil Cur isteach/díláithriú Oibriú Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae
Gach speiceas éan pórúcháin eile (neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Baol básmhaireachta Cur isteach/díláithriú Oibriú Baol básmhaireachta Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Gach speiceas éan geimhrithe eile (neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Cur isteach/díláithriú (Loch an Dúlaigh) Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Earc coiteann	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Frog coiteann			
Laghairt choiteann	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Cur isteach & baol básmhaireachta Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Bradán Atlantach	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Eascann			
Gach speiceas iasc eile a taifeadadh	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla			
Limistéir bithéagsúlachta áitiúla	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadadh gar don Tionscadal, ar fud na limistéar bithéagsúlachta áitiúla, idir Tábhacht Áitiúil, (Luach Níos	Meascáin de na tionchair fhéideartha go léir atá tugtha thuas. Baineann na tionchair shonracha le tionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bithéagsúlachta laistigh de limistéar bithéagsúlachta áitiúil ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin	Éifeacht shuntasach dhóchúil idir éifeacht áitiúil go dtí scála geografach idirnáisiúnta

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha
	Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta		

8.6 Bearta Maolaithe

Ba cheart a thabhairt faoi deara ón tús, cé gur moladh bearta breise laistigh de Thuarascáil na Measúnachta Tionchair Éiceolaíochta arna cur le chéile ag an éiceolaí a cheap ABP, Dr Arnold, [faoi iamh (mar Aguisín 4) le Tuarascáil Chigire ABP, dar dáta 22 Meitheamh 2021], d'aithnigh Dr. Arnold an méid seo a leanas freisin:

“laghdaíonn na bearta maolaithe agus clúitimh ar dhéine nó dóchúlacht roinnt mhaith de na tionchair a sainaitníodh, agus tá tairbhe ag baint le roinnt mhaith de na bearta, amhail úsáid tarbhealaí nó tollán, cruthú gnáthóige agus soláthar uasbhealaí agus íosbhealaí.”

Sa chuid seo léirítear na bearta maolaithe chun tionchair fhéideartha an Tionscadail a sheachaint nó a laghdú. Tugtar achoimre i gCuid 8.6.2.1 ar na bearta maolaithe a bhaineann le láithreáin Eorpach a chosaint. Déantar cur síos ar gach beart maolaithe eile i gCodanna 8.6.3 go 8.6.10 thíos. Tá na bearta maolaithe seo go léir atá san áireamh sa Sceideal Tiomantais Comhshaoil a áirítear i gCaibidil 23 den TMTT nuashonraithe seo a fheidhmeoidh an conraitheoir faoi mhaoirseacht Éiceolaí an Tionscadail (fostaithe ag an bhFostóir) agus/nó an Chléirigh Oibreacha Éiceolaíochta (fostaithe ag an gConraitheoir). Ina theannta sin, beidh Foireann Mhonatóireachta Láithreáin ag Comhairle Contae na Gaillimhe/Bonneagar Iompair Éireann, ina mbeidh Éiceolaí Tionscadail a bheidh ar fáil ar feadh chéim thógála an Tionscadail.

Cinntoidh Comhairle Chontae na Gaillimhe go n-úsáidfear torthaí na monatóireachta chun treoir a thabhairt don chlár maolaithe éiceolaíochta fadtéarmach agus aon ghníomhaíocht cheartaitheach thráthúil a theastaíonn. Le linn na tógála, beidh monatóireacht agus aon ghníomhaíocht cheartaitheach mar fhreagracht de chuid Chomhairle Chontae na Gaillimhe mar a léirítear sa Sceideal de Ghealltanais Chomhshaoil. Le linn oibríochta, gheobhaidh Comhairle Chontae na Gaillimhe seirbhísí conraitheora chuí chun monatóireacht a dhéanamh ar bhearta maolaithe éiceolaíochta do shaolré an tionscadail. Beidh na ceanglais ábhartha go léir a leagtar amach sa Sceideal de Ghealltanais Chomhshaoil, i dtaca le monatóireacht agus cothabháil na mbearta maolaithe éiceolaíochta ar feadh shaolré an tionscadail san áireamh mar choinníollacha sa chonradh nó sna conarthaí a dhéanfar leis an gconraitheoir ceaptha. Cinntoidh Comhairle Chontae na Gaillimhe go ndéanfar foráil, sa chonradh nó sna conarthaí a dhéanfar leis an gconraitheoir ceaptha, le haghaidh gníomhaíocht cheartaitheach le déanamh más ea nach bhfuil aon ghnéithe de chur i bhfeidhm na mbearta maolaithe éiceolaíochta agus tograí um thiomantais mhonatóireachta éifeachtach. Áireofar leis na tograí seo ceanglas le haghaidh éiceolaí/saineolaí bithéagsúlachta cuícháilithe chun éifeachtúlacht aon ghníomhaíochtaí riachtanacha ceartaithe a athbhreithniú.

Beidh sé de fhreagracht ar an mBainisteoir Comhshaoil Suímh (BCS) comhairle agus seirbhísí saineolaithe éiceolaíochta a bheidh cáilithe go cuí a fháil chun maoirseacht a dhéanamh ar ghnéithe de na hoibreacha tógála atá leochaileach ar bhonn éiceolaíoch, ar cheanglais ceadúnaithe maolaithe éiceolaíochta agus ar mhonatóireacht éiceolaíoch. Pléifear go pras le haon cheisteanna maidir le neamhchomhlíonadh nó aon chúrsaí eile a thagann chun cinn chun comhlíonadh na straitéise maolaithe agus na gceanglas uile a bhaineann le ceadúnas maolaithe a chinntiú.

Tabharfar aghaidh ar aon cheisteanna nua a thiocfaidh chun cinn mar thoradh ar shuirbhéanna réamhthógála agus déanfar iad a bhainistiú i gcomhréir leis na bearta maolaithe a phléitear sa chuid seo.

Mar fhreagra ar na hiarratais ar chórais léarscáilithe fíor-ama/bheo, tuarascálacha a chur ar fáil maidir le cur i bhfeidhm agus monatóireacht na mbearta, léarscáiliú a dhéanamh ar shuíomhanna na bpríomhbheart maolaithe éiceolaíochta agus iad a chur i gcomhéadan le córais phleanála agus GIS an údaráis phleanála, agus monatóireacht a dhéanamh ar an uasbhealach fiadhúlra agus ar phlandú na bhfálta a leanfaidh ar feadh cúig bliana, tá an méid seo a leanas á mholadh ag Comhairle Chontae na Gaillimhe:

- Forbrófar córas mapála GIS, le cur ar chumas an Éiceolaí Tionscadail dul chun cinn, cur i gcrích agus monatóireacht na mbearta maolaithe éiceolaíochta a rianú.
- Ag deireadh gach míosa, déanfar aon léarscáiliú a bhaineann le bearta maolaithe éiceolaíochta, lena n-áirítear torthaí ar shuirbhéanna réamhthógála (e.g. suíomhanna brocaisí Broic) nó athruithe deartha le haghaidh bearta maolaithe (e.g. athrú ar shuíomh na brocaise Broic saorga) a uaslódáil chuig an suíomh gréasáin tiomnaithe. Ina theannta sin, ag deireadh gach mí déanfar aon tuarascálacha ar mhonatóireacht éiceolaíochta a uaslódáil chuig an suíomh gréasáin tiomanta.
- D’ainneoin an phointe thuas, cuirfear tuarascálacha ar mhonatóireacht éiceolaíochta faoi bhráid an Údaráis Phleanála agus déanfar iad a chóipeáil chuig an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra.
- I gcomhar le ‘ceadanna oibre’, aontóidh an tÉiceolaí Tionscadail le cur i gcrích agus feidhmiú ceart na mbearta, i gcás ina bhfuil oibreacha i suíomhanna atá leochaileach ó thaobh na héiceolaíochta de nó ina bhfuil gníomhaíochtaí ar siúl atá leochaileach ó thaobh na héiceolaíochta de, ar cosúil go gcuimseofaí an méid seo a leanas leo sin, ach gan a bheith teoranta dóibh seo amháin:
 - oibreacha a bhaineann le fásra a bhaint/suíomh a ghlanadh
 - oibreacha a bhaineann le fálú a chur mórthimpeall an tsuímh
 - oibreacha in aice le SAC Loch Coirib nó istigh ann
 - oibreacha in aice le haon sruthchúrsaí nó istigh iontu,
 - oibreacha in aice le suíomhanna póraithe, scíthe nó geimhriúcháin aitheanta aon cheann de na speicis atá faoi chosaint faoi na Rialacháin maidir le hÉin agus Gnáthóga 2011 nó faoin Acht Fiadhúlra, go háirithe ialtóga agus madraí uisce, nó istigh sna suíomhanna sin
 - oibreacha in áiteanna ina bhfuil bearta maolaithe (lena n-áirítear gnáthóg a chruthú/a mhaolú nó boscaí ialtóg nó neadaireachta a sholáthar) á moladh
 - oibreacha in aice le suíomhanna bronnatacha agus gabhdóra, nó laistigh díobh, arna n-aithint chun gnáthóg a chruthú, go dtí go mbeifear tar éis aon ábhar bronnatach a bheidh ag teastáil do na suíomhanna gabhdóra a iompar
- Chomh luath is a bheidh bearta maolaithe éiceolaíochta curtha ar bun agus i bhfeidhm, seolfar comhaid mhapála GIS faoina suíomhanna deiridh mar a tógadh iad chuig an Éiceolaí Tionscadail lena n-uaslódáil ar chórais phleanála agus GIS an Údaráis Áitiúil.
- Bheadh an-chuid oibre i gceist le córais mhapála fíor-ama/bheo nó idirghníomhacha a sholáthar agus a bhainistiú. Meastar nach gá agus nár iomchuí córais dá leithéid a sholáthar i bhfianaise na moltaí thuas lena mbainfí amach an fheidhm, an cuspóir agus na torthaí céanna is a mbainfí amach le córas mapála fíor-ama/beo.

Beidh Comhairle Chontae na Gaillimhe agus Bonneagar Iompair Éireann freagrach as an gclár monatóireachta iarthógála a chur i bhfeidhm agus a sheachadadh, agus as aon chothabháil a bhainfidh leis, ar feadh shaolré an Tionscadail.

8.6.1 Athruithe ó TMTT 2018

Athbhreithníodh agus nuashonraíodh an straitéis maolaithe ó TMTT 2018 freisin chun na soiléirithe, leasuithe agus maoluithe ábhartha uile, a rinneadh le linn na hÉisteachta ó Bhéal in 2020, a chur san áireamh.

D’fhág na nuashonruithe beaga ar an measúnacht tionchair de bharr na dtorthaí bonnlíne nuashonraithe, agus conclúidí na measúnachta tionchair nuashonraithe, nach ndearnadh aon athruithe ábhartha ar an straitéis maolaithe.

Mhol Dr Arnold, an t-éiceolaí arna cheapadh ag an mBord Pleanála bearta maolaithe breise maidir le bithéagsúlacht sa Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Éiceolaíochta [i gceangal (mar Aguisín 4) le Tuarascáil Chigire an ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021] agus ghlac Cigire ABP leo. Rinneadh na bearta

seo a leanas (agus roinnt mionathruithe beaga ar an bhfoclaíocht a mhol ABP) a chorprú isteach sa TMTT nuashonraithe seo:

- Ní áirítear leis an scéim plandaithe agus síolaithe speicis crann neamhdhúchasacha, mar a shonraítear i gCuid 8.6.3
- Ní úsáidfear Péine Albanach *Pinus sylvestris* lena phladú sa tírdhreach siar ó Abhainn na Gaillimhe, mar a shonraítear i gCuid 8.6.3.2
- Ní úsáidfear ach síolú féaraigh atá oiriúnach do na cineálacha ithreach ar leith atá i gceist, agus seachnaítear táscspeicis dhiúltacha maidir le gnáthóga féaraigh in Iarscríbhinn I, mar a shonraítear i gCuid 8.6.3.2
- Sa CHMP áirítear tiomantas soiléir do bhainistiú gnáthóga talún portaigh (Aguisín A.8.27)
- Taifeadfar agus léarscáileofar na sé speiceas ón leabhar sonraí dearg roimh an tógáil, agus déanfar iad a chosaint trí fhálú a úsáid srl., mar a phléitear i gCuid 8.6.3
- Bainfear *Plagiomnium cuspidatum* agus *Plasteurhynchium striatulum* agus athshuífear iad má tá tionchar díreach orthu, mar a phléitear i gCuid 8.6.3
- Seiceálfar sainaithint stádas dúchasach Coirce fhia *Helictochloa pratensis* agus Caorthainn eanaigh *Valeriana dioica* roimh an tógáil agus cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm más riachtanach, mar a phléitear i gCuid 8.6.3
- Coinneofar an riasc ag An gCaisleán Gearr agus cosnófar é le linn na tógála, mar a phléitear i gCodanna 8.6.3.1 agus 8.6.6.2
- Suiteálfar boscaí ialtóg, lena gcur in ionad farái crainn caillte, ar chrainn chom gar do gach crann leagtha agus is féidir, agus raon boscaí ialtóg á moladh, mar a phléitear i gCuid 8.6.5.2
- Nuashonraíodh an TMTT le 10 mbliana monatóireachta ar farái ialtóg ionaid a chur san áireamh, mar a phléitear i gCuid 8.6.5.2
- Coimeádfar an pasáiste sábháilte tríd an láithreán tógála le haghaidh na n-ialtóg feadh conairí bruachánacha, mar a phléitear i gCuid 8.6.5.2
- Moltar scairbheacha mamach ag gach pointe transnaithe sruthchúrsaí, mar a phléitear i gCuid 8.6.5.1
- Déanfar monatóireacht ar éifeachtacht na scairbheacha mamach go ceann trí bliana, mar a phléitear i gCuid 8.6.5.1 agus 8.6.5.3
- Úsáidfear bruacha talún le hamfaibiaigh a threorú chun struchtúir trasnaithe, mar a phléitear i gCuid 8.6.8
- Feabhsóidh plandú tírdhreacha agus cruthú limistéar fairsing gnáthóige féaraigh chailcrigh a mbeidh an-chuid speiceas iontu i gceantar Mhionlaigh-Chúil Each fairsinge agus infhaighteacht speicis phlandaí agus gnáthóga atá báuil ar phailneoirí mar acmhainn bhia agus áiteanna neadaithe do na daonraí áitiúla beach.

Níl na ‘bearta maolaithe breise’, arna moladh ag Dr Arnold, an t-éiceolaí a cheap ABP, agus arna nglacadh ag Cigire ABP, cuimsithe sa TMTT nuashonraithe seo as na cúiseanna seo a leanas:

- “Tá na habhantracha insíothlaithe ag An gCaisleán Gearr le plandú le fásra oiriúnach don tseilide rinseach réisc le hidreolaíocht arna socrú le bheith oiriúnach d’fheidhm na n-abhantrach agus lena cothabháil”. Níor áiríodh an beart seo, a dhíríonn ar chaillteanas gnáthóige a mhaolú don tSeilide rinseach réisc, as dhá chúis: ar an gcéad dul síos, níl aon tionchar suntasach is dócha ar stádas caomhnaithe an speicis seo mar gheall ar chaillteanas gnáthóige agus dá bhrí sin níl an maolú seo riachtanach; agus ar an dara dul síos, chuirfeadh sé isteach ar an bhfeidhm riachtanach atá beartaithe maidir le habhantracha insíothlaithe agus leis an deardh draenála. Ar mhaithe le haon amhras a sheachaint, tá an maolú riachtanach agus áirítear é maidir le tionchar díreach na gconairí tionchair uisce dromchla agus screamhuisce.

- “*Trasghluaiseacht neadacha seangán, a bhfuil tionchar orthu ag an mbóthar, go láithreán gabhdóra oiriúnach laistigh den eastát bog.*” Mar a chuirtear síos air i gCuid 8.3.9 den TMTT nuashonraithe seo, agus i gcomhréir le treoirínte CIEEM agus TII (CIEEM, 2018 agus an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2009), ní mheastar seangáin, chomh maith le speicis inveirteabracha eile nach bhfuil cosanta ná aitheanta mar neamhchoitianta nó i mbaol, a bheith ina bPríomhghabhdóirí Éiceolaíochta agus dá bhrí sin ní raibh siad faoi réir modhanna suirbhéireachta tiomnaithe (a mbeadh modheolaíochtaí suirbhéireachta neamhchaighdeánacha agus speisialaithe, nach ndearnadh riamh in Éirinn le haghaidh TMTT thionscadail an bhonneagair iompair, riachtanach ina leith i gcás seangán), agus as an gcúis chéanna ní dhearna measúnacht tionchair orthu agus níl aon mhaolú riachtanach ina leith.

8.6.2 Limistéir Ainmnithe do Chaomhnú an Dúlra

8.6.2.1 Láithreáin Eorpacha

Is iad seo a leanas na tiomantais chomhshaoil atá de dhíth lena chinntiú nach mbeidh tionchar suntasach ag an Tionscadal ar na láithreáin Eorpacha laistigh dá Chrios Tionchair (i.e. tionchar diúltach ar a n-iomláine):

- Caillteanas/ilroinnt gnáthóg: bearta maolaithe chuncaillteanas gnáthóg in SAC Loch Coirib a íoslaghdú agus caillteanas gnáthóg QI laistigh de SAC Loch Coirib a sheachaint le linn na tógála agus na hoibríochta (féach ar an gCuid faoi ghnáthóga 8.6.3)
- Díghrádú gnáthóg – tollánú/tochailt: bearta maolaithe chun sláine struchtúrach na meallta carraig a thacaíonn leis na gnáthóga LC in SAC Loch Coirib a choimeád le linn thógáil Thollán Leacaigh atá beartaithe (agus a bealach isteach thiar) le linn na tógála agus na hoibríochta
- Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht: bearta chun díghrádú gnáthóg a sheachaint in SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, mar thoradh ar thionchair fhéideartha hidrigeolaíochta le linn na tógála agus na hoibríochta (féach Caibidil 10, Hidrigeolaíocht)
- Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht: bearta chun cáilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha le linn na tógála agus na hoibríochta (SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe) (féach ar Chaibidil 10, Hidrigeolaíocht)
- Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir: bearta maolaithe chun astaíochtaí dusta a rialú le linn na tógála chun tionchair ar an bhfásra in SAC Loch Coirib a chosc (féach ar Chaibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus an Aeráid)
- Díghrádú gnáthóg – speicis plandaí choimhthíoch ionracha: bearta maolaithe chun tabhairt isteach nó leathadh speiceas plandaí ionrach neamhdhúchasach ar láithreáin Eorpacha (SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe) a sheachaint le linn na tógála nó na hoibríochta
- Cur isteach/díláithriú: bearta maolaithe chun tionchair chur isteach/díláithriú pléasctha ar éin gheimhrithe a úsáideann Loch Bhaile an Dúlaigh (SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe) a sheachaint/laghdú (féach ar an gCuid faoi Éin Gheimhrithe 8.6.7.2)
- Éifeacht bacainne: bearta maolaithe ionas nach gcuirfidh N6 GCRR atá beartaithe srian ar ghluaiseacht an mhadra uisce laistigh de dhobharcantar Shruthán Bhearna (SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Loch Coirib, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe) (féach ar an gCuid faoin Madra Uisce 8.6.5.1)
- Baol básmhaireachta: bearta maolaithe chun bás speicis LC (SAC Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe) a sheachaint. Áirítear orthu sin bearta lena chinntiú nach dtabharfar ábhair thógála isteach in Abhainn na Gaillimhe agus chun an baol go marófaí/go ngortófaí Madraí Uisce mar gheall ar imbhualtí leis an trácht bóithre a bhaint (féach ar an gCuid faoin Madra Uisce 8.6.5.1)
- Trácht a bhaineann leis an tógáil: Bearta maolaithe chun a chinntiú nach ndéanfar díghrádú trí thionchair a bhaineann le trácht a bhaineann le tógáil ar an líonra bóithre níos leithne reatha (SAC Loch Coirib,

SPA Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionnghéal, SPA Thurlach Ráth Asáin, SAC Thurlach Ráth Asáin agus SPA Riasc Chreig Eanaigh).

8.6.2.2 *Limistéir Oidhreacht Nádurtha agus Limistéir Oidhreacht Nádurtha atá Beartaithe*

Mar a phléitear i gCuid 8.5.4.2, tá féidearthacht an Tionscadail tionchar suntasach a imirt ar pNHA Loch Coirib, pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, NHA Riasc Chreig Eanaigh, pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, pNHA Thurlach Chill Tiarnáin, pNHA Choimpléasc Loch Fionnghéal, pNHA Thurlaigh Ráth Asáin, pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, pNHA Choimpléasc Bhoirne Thoir, pNHA Shliabh Mhóinín, pNHA Cheann Boirne - Pholl Salach, pNHA Cosán Aolchloiche Ghort na Darach, pNHA Loch agus Coill an Rois, pNHA Shléibhte Mhám Toirc, pNHA Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin agus pNHA Inis Mór de réir mar atá sna láithreáin Eorpacha chomhfhreagracha (féach ar Tábla 8.41).

Tá féidearthacht an Tionscadail tionchar suntasach a imirt ar: pNHA Mhachairí Oileán Máisean, pNHA Mhachaire Mhaínis, pNHA Mhachaire Fhínis, pNHA Oileán Lachan, pNHA Inis Múscraí, pNHA na hAirde Móire, pNHA Oileán na nGeabhróg, pNHA (Carraig Glinn Chatha), pNHA Riasc Goirt Chinn Mhara, pNHA Oileán na nGeabhróg (Oileán na nGeabhróg) agus pNHA Charraig an Iolra de réir mar a measadh le haghaidh SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin toisc go bhforluíonn gach ceann de na pNHAanna seo le teorainn an SAC seo (féach ar Chuid 8.5.4.2).

Dá réir sin, leis na beartaithe maolaithe a leagtar amach thuas i gCuid 8.6.2.1, agus mar a sonraítear i gCuid 10 den NIS, cuirfear cosc ar aon tionchar suntasach diúltach de chuid an Tionscadail ar an NHA agus na pNHAanna thuasluaite ar an scála náisiúnta geografach.

Is iad seo a leanas na bearta maolaithe a theastaíonn lena chinntiú nach rachaidh an Tionscadal i gcion go mór ar NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn:

- Bearta chun astaíochtaí dusta a mhaolú le linn na tógála chun tionchair ar an bhfásra/gnáthóga laistigh de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag Tóin na Brocaí a chosc – féach Cuid 8.6.3.3 thíos agus Caibidil 16, Cáilíocht an Aeir. Áirítear orthu sin bearta rialaithe amhail spraeáil gníomhaíochtaí oibreacha créafóige nochta agus bóithre iompair láithreáin le linn aimsir thirim, ní rothaí, rialú luasanna feithicle ar láithreáin, scuabadh bóithre agus sciatha dusta
- Bearta maolaithe chun tabhairt isteach nó leathadh speiceas plandaí ionrach neamhdhúchasach ar NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn a sheachaint le linn na tógála agus an oibriúcháin. Tá siad sin mionsonraithe sa Phlean um Bainistiú Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach atá ina chuid den Phlean Bainistíochta Comhshaoil don Tógáil (CEMP) – (Aguisín A.7.5)
- Bearta le cinntiú nach n-áirítear leis an scéim plandaithe agus síolaithe speicis crann neamhdhúchasacha gar do NHA Mhaigh Cuilinn
- Bearta chun rith uisce dromchla ó láithreán tógála a rialú chun imeacht truaillithe de thaisme a bheadh tionchar aige ar ghnáthóga talún portaigh laistigh de NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ag Tóin na Brocaí a chosc – féach Cuid 11.6.2 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht
- Ar an drochsheans go dtagtar ar bhealaí sreafa (criosanna éisc nó briste) i mBatailít Eibhir na Gaillimhe le linn na tógála, cuirfear chun feidhme na bearta a leagadh amach sa Phrótaicail Carst a áiríodh sa CEMP in Aguisín A.7.5.

Mar a shonraítear i gCuid 8.5.4.2 tá sé de chumas ag an Tionscadal tionchar suntasach a imirt ar pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuir, pNHA Coill Dhroim Chonga agus pNHA Thurlach Corr mar thoradh ar thionchair na tráichta a bhaineann leis an tógáil. Bearta chun astaíochtaí dusta a mhaolú le linn na tógála chun tionchair ar an bhfásra/gnáthóga laistigh de na pNHAanna a cuirtear i láthair i gCuid 8.6.3.3 thíos agus i gCaibidil 16, Cáilíocht an Aeir. Áirítear orthu sin bearta amhail spraeáil gníomhaíochtaí créfoirt nochta agus bóithre tarlaithe láithreáin i rith aimsir thirim, níos áine rothaí, rialú ar luas feithiclí ar an suíomh, scuabadh bóithre agus sciathadh deannaigh

8.6.3 Gnáthóga

8.6.3.1 Bearta Maolaithe chun Caillteanas Gnáthóige a Íoslaghdú

Chun caillteanas na ngnáthóg in Iarscríbhinn I a íoslaghdú, déanfar limistéir ina bhfuil na cineálacha gnáthóige sin laistigh de Theorainn na Measúnachta ach nach dteastaíonn chun an Tionscadal a choimeád agus cuirfear fála timpeall orthu le linn tréimhse na tógála. Cé nach mbeidh tionchar díreach ar na ceantair seo le linn oibriú an Tionscadail, is dócha go mbeidh tionchar ar chuid de limistéar amháin ina bhfuil fraochmhá fhliuch [4010] atá le coinneáil (c. 0.08ha, arb ionann é agus 32.5% den achar iomlán atá le coinneáil ag Ch. 3+000 den N6 GCRR atá beartaithe) mar gheall ar thionchair ar cháilíocht oibríochta an aeir. Mar thoradh air sin, d'fhéadfadh sé nach gcoinneoidh an limistéar seo a rangú Iarscríbhinn I (tá an limistéar seo eisithe ón ríomh maidir leis an limistéar fraochmhá fliche atá le coinneáil agus tionchair iarmharacha á gcur san áireamh i gCuid 8.7.3). Ní bheidh tionchar díreach ar na limistéir ghnáthóige eile atá le coinneáil le linn oibriú an Tionscadail toisc nach mbeidh siad ina gcuid den N6 GCRR atá beartaithe. Tá siad sin taispeánta ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15. Ní chuirfear aon fhálú in airde laistigh de ghnáthóga in Iarscríbhinn I atá lonnaithe laistigh de SAC Loch Coirib le linn na tógála ná na hoibríochta.

Chun an caillteanas gnáthóige a bhaineann leis an Tionscadal a íoslaghdú, tá limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta atá beartaithe freisin atá áirithe i gcomhair plandú maolaithe san áit nach dtabharfar faoi oibreacha tógála. Tá siad sin taispeánta ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Bainfear leas as limistéar oibre íosta a éascóidh le struchtúir tacaíochta a bhaineann le Droichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe a thógáil. Déanfar an limistéar oibre íosta sin a mharcáil amach agus cuirfear fál timpeall air sula gcuirfear tús leis na hoibreacha agus cothabhálfar é le linn don chlár tógála a bheith ar siúl. Ní dhéanfar aon oibreacha ar thógáil Dhroichead Abhainn na Gaillimhe laistigh de theorainn SAC Loch Coirib lasmuigh den chríos sin.

Nuair is féidir, coinneofar coillearnach, scrobarnach, cranntheorainneacha agus fála sceach a luíonn laistigh, nó feadh theorainn an N6 GCRR atá beartaithe, nach mbeidh tionchar díreach ag an ailíniú bóthair nó ag an draenáil atá beartaithe orthu. Tabharfar cosaint do na limistéir sin fad is a mhairfidh na hoibreacha tógála agus cuirfear fál nó clái orthu ag fad oiriúnach. Tá an fásra a choimeádtar léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15 agus ar Fhíoracha 12.1.01 go 12.1.15 (dearadh tírdhreacha).

Coinneofar limistéir de chuisle abhann agus fásra cois bhruaigh a luíonn laistigh, nó feadh theorainn an N6 GCRR atá beartaithe, nach mbeidh tionchar díreach ag an ailíniú bóthair nó ag an draenáil atá beartaithe orthu. Tabharfar cosaint do na limistéir sin fad is a mhairfidh na hoibreacha tógála agus cuirfear fál nó clái orthu ag fad 5m ón sruthán/bhruach na habhann.

Déanfar gné an tobair chlochraithe i gCairéal Leacaigh, a luíonn c.25m ó thuaidh ón N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 11+400, a choimeád agus ní úsáidfear rois-choincréit¹⁴⁴ mar chuid de na bearta cobhsaithe ar aghaidh an chairéil ag suíomh an fhuaráin. Ina theannta sin, d'fhéadfadh sé go bhforbródh gnéithe nua fuaráin chlochraithe i gCairéal Leacaigh mar go dtarlaíonn siad nuair a ghearrann aghaidh an chairéil conairí athlíonta tríd an aolchloch, rud a fhéadann caillteanas na bhfuarain cailcreach neamh-Iarscríbhinn a mhaolú ag suíomh an bhóthair rochtana atá beartaithe thart ar 30m ó dheas ón N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 11+380 agus idir Ch. 11+700 agus Ch. 11+750, chomh maith le caillteanas féideartha an Fhuaráin chlochraithe a luíonn thart ar 25m ó thuaidh ón N6 GCRR atá beartaithe ag Ch. 11+400. Is éard atá sna hoibreacha tógála ag aghaidh an chairéil an limistéar sil-leagain ábhar a shocrú agus bearta cobhsaithe fána agus éascaíonn siad araon forbairt nua fuaráin chlochraithe ar an mbealach seo a leanas:

- Mar chuid den Limistéir Sil-leagain Ábhar a shocrú, cothófar córas screamhuisce (idir scaoileadh agus athlíonadh) ach ábhar saorshilteach a úsáid mar a bhfuil an Limistéar Sil-leagain Ábhar i dteagmháil le haghaidh na carraige agus bun an chairéil
- Mar chuid de na bearta chun an fhána a chobhsú don aghaidh oscailte carraige, cothófar an córas screamhuisce trí na scoilteanna agus na scoilteáin atá ann cheana féin nó le poill shilte nuair a bhíonn

¹⁴⁴ Táirge coincréite a spraeáiltear ag ard-treoluas isteach in éadan carraige mar chomhpháirt struchtúrach/chobhsaíochta.

rois-choinchréit de dhíth. Leis na poill silte sin, draenálfaidh an screamhuisce go saor ó aghaidh na carraige agus is dócha go gcruthófar fuaráin nua.

Ar an gcaoi chéanna, tá insreabhadh uisce ann cheana féin isteach sa chairéal, mar a thaispeántar in Aguisín A.8.21, a d'fhéadfadh iompú ina bhFuaráin chlochraithe mar go mbeidh deascadh CaCO_3 ann mar gheall ar a chrua a bheith an t-uisce athlíonta agus tarlóidh clochrú. D'fhéadfadh sé go nglacfadh an próiseas seo oiread agus 10 mbliana. Ar deireadh, má éilíonn an Bord Pleanála é, déanfar gnéithe nua fuaráin a chruthú trí phoill druileála a chur ann (<5cm trastomhas agus c.1-2m ar fhad) ó aghaidh an chairéil isteach sa charraigmhais. Déantar na poill druileála i gcomhréir leis na bearta boltála carraige mar a leagtar amach sa Phlean Bainistíochta Comhshaoil don Tógáil in Aguisín A.7.5. Sa chás go dtasnaíonn na poill druileála seo conairí nádúrtha athlíonta, atreorófar an sreabhadh, agus tarlóidh fuaráin nua. Mar gheall ar a chrua a bheith an t-uisce athlíonta, beidh deascadh CaCO_3 ann agus tarlóidh clochrú. Táthar ag súil go dtosóidh an deascadh ó fuaráin nua agus ceaptar go dtógfaidh sé thart ar 10 mbliana go mbeidh an carnadh CaCO_3 ar thiús a bheadh inchurtha leis an gclochrú atá ann faoi láthair.

Coinneofar bloic thochailte Pábhála aolchloiche lena n-athúsáid chun fiadhúlra ginearálta agus gnáthóga a chruthú laistigh de na tailte siúd feadh bhruach thoir Abhainn na Gaillimhe i Mionlach, tailte a moladh le gnáthóga a choinneáil, a fheabhsú agus a chruthú orthu.

8.6.3.2 Bearta chun an Baol maidir le Tionchair ar an bhFásra a choimeádfar a Laghdú

Tabharfar an chosaint chuí d'fhásra ar bith (lena n-áirítear crainn, fálta sceach nó scrobarnach gar do Theorainn na Measúnachta nó laistigh de) a choimeádfar le linn chéim na tógála de réir na dTreoirínte maidir le Cosaint agus Caomhnú Crann, Fálta Sceach agus Scrobarnach Roimh, i Rith agus i nDiaidh Tógála (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006b), faoi mar a leanas:

- Cuirfear clái timpeall ar na crainn go léir feadh Theorainn na Measúnachta atá le coimeád, laistigh agus cóngarach do Theorainn na Measúnachta (áit a síneann limistéar cosanta fréamhacha an chrainn isteach i dTheorainn na Measúnachta) agus déanfar é sin ag tús na n-oibreacha agus fad is a rachaidh an obair thógála ar aghaidh chun damáiste struchtúrach do thamhan, géaga nó córais fréamhacha na gcrann a sheachaint. Tógfar fál sealadach sách fada ón gcrann a bheidh mar imfhálú do Limistéar Cosanta Fréamhacha an chrainn. Saineofar an RPA ar bhonn moladh a dhéanfaidh cranneolaí cáilithe
- I gcás nach bhfuil fálú indéanta mar nach bhfuil go leor spáis ann, tabharfar cosaint don chrann/fhál sceach trí shacádach heiseáin (nó a chomhionann oiriúnach) a chasadh thart ar thrunc an chrainn agus adhmaid maoláin láidir a cheangail thart air
- Ní bhainfear úsáid as an limistéar laistigh den RPA le haghaidh páirceáil feithiclí nó stóráil ábhar (lena n-áirítear ithreacha, olaí agus ceimiceáin). Ní bheidh stóráil ábhar guaiseach (e.g. hidreacarbóin) nó láithreacha nithe coinchréite ar bith laistigh de 10m ó chrainn, fálta sceach nó crainteorainneacha coimeáda ar bith
- Déanfaidh cranneolaí cáilithe measúnú ar riocht na gcrann, agus tabharfaidh comhairle maidir le haon oibreacha deisiúcháin a bheidh riachtanach ar aon chrainn a bheidh le coimeád nó a luíonn lasmuigh de Theorainn na Measúnachta ach a mbeidh tionchar ag na hoibreacha ar a RPA. Déanfaidh cranneolaí oibreacha feabhsúcháin ar bith a bheidh de dhíth
- Coimeádfar crios maolánach 5m ar a laghad idir na hoibreacha tógála agus na fálta sceach coimeáda lena chinntiú nach ndéanfar dochar do na limistéir cosanta fréamhacha

De réir thuascáil Chigire ABP dar dáta 22 Meitheamh 2021, ní áireofar leis an scéim plandaithe agus síolaithe speicis crann neamhdhúchasacha.

Ní úsáidfear Péine Albanach, planda atá ionrach i bhfraochmhá, lena phlandú sa tírdhreach siar ó Abhainn na Gaillimhe.

8.6.3.3 Bearta chun an Baol maidir le Tionchair ar Cháilíocht an Aeir le linn na Tógála a Laghdú

Chun astaíochtaí dusta a rialú le linn na n-oibreacha tógála áireofar ar na gnáthbhearta maolaithe: gníomhaíochtaí créfoirt nochta agus bóithre iompair láithreáin a spraeáil le linn aimsir thirim agus/nó ghaofar; ní rothaí a sholáthar ag bealaí amach; luasanna feithiclí a rialú agus srianta luais (20km san uair ar

bhóthar láithreáin gan dromchla ar bith); feithiclí iompair a chumhdach; agus, bóithre dromchla crua a scuabadh. Déanfar dianmhonatóireacht agus dianmheasúnacht ar na nósanna imeachta sin go laethúil.

Cuirfear sciatha dusta i bhfeidhm chomh maith ag suíomhanna inar dócha go dtarlóidh tionchair dusta i rith chéim na tógála i.e. in áiteanna ina bhfuil gabhdóirí leochaileacha lonnaithe laistigh de 100m ó na hoibreacha. Ina theannta sin, cuirfear sciath dusta 2m ag suíomhanna sna limistéir ina bhfuil an forluí ag an Tionscadal agus SAC Loch Coirib agus cóngarach do NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn.

Tá tuilleadh sonraí tugtha maidir leis na bearta sin i gCuid 16.6.2 de Chaibidil 16, Cáilíocht an Aeir agus sa Phlean um Bainistiú Comhshaoil Tógála in Aguisín A.7.5.

8.6.3.4 Bearta Maolaithe chun an Baol maidir le Tionchair ar Cháilíocht an Uisce i Sruthchúrsaí Glactha a Laghdú

Tá na bearta maolaithe chun uisce dromchla a chosaint i rith na tógála mionsonraithe i gCuid 11.6.2 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht.

De réir an ghnáthchleachtais, déanfaidh an Conraitheoir an Plean um Bainistiú Comhshaoil Tógála (CEMP), atá in Aguisín A.7.5, a thabhairt chun críche sula dtosófar ag tógáil agus cuirfear an méid seo a leanas i bhfeidhm mar chuid den phlean sin:

- Plean Freagartha Teagmhais ina dtugtar mionsonraí ar na nósanna imeachta atá le déanamh má dhoirtear dramhaíl cheimiceach, breosla nó ábhair dhramhaíola ghuaiseacha eile, logáil a dhéanamh ar theagmhais neamhchomhlíontachta agus ar aon bhaol dá samhail a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le teagmhas truaillithe, lena n-áirítear baol tuile (Féach Cuid 10 den CEMP in Aguisín A.7.5)
- Plean Rialaithe Dríodair, Creimthe agus Truailithe (Féach Cuid 8 den CEMP in Aguisín A.7.5). Áireofar leis sin monatóireacht ar cháilíocht an uisce agus ráitis mhodha lena chinntiú go gcloítear le caighdeáin cáilíochta comhshaoil atá sonraithe sa reachtaíocht chuí (i.e. rialacháin ar uisce dromchla agus Rialacháin maidir le Salmainide 1988)

Déan tagairt do Chuid 11.6.2 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht i gcomhair tuilleadh sonraí ar bhearta maolaithe.

8.6.3.5 Bearta chun Cainníocht Screamhuisce agus Cáilíocht Screamhuisce a Chosaint

Tá na bearta maolaithe chun cainníocht screamhuisce agus cáilíocht screamhuisce le linn na tógála agus na hoibríochta a chosaint sonraithe i gCuid 10.6.2 (tógáil) agus i gCuid 10.6.3 (oibríocht) de Chaibidil 10, Hidrigeolaíocht.

Tá bearta maolaithe cuimsithe i gCuid 9.6 de Chaibidil 9, Ithreacha agus Geolaíocht chun srian a chur ar úsáid ábhair líonta i limistéir ina bhféadfadh rith chun srutha/insíothlú dul i gcion ar leibhéil pH i ngnáthóga talún portaigh tadhlaigh laistigh den ZoI hidrigeolaíoch oibriúcháin.

8.6.3.6 Bearta chun Leathadh Speiceas Plandaí Ionrach Neamhdhúchasach a Rialú agus a Chosc

Tá an straitéis maolaithe i dtaca le speicis ionracha neamhdhúchasacha bunaithe ar *Guidelines on the Management of Noxious Weeds and Non-native Invasive Plant Species on National Roads* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2010) agus tá sé mar chuspóir léi bainistiú a dhéanamh ar na speicis ionracha neamhdhúchasacha laistigh den láthair oibre agus cosc a chur ar leathadh an líon atá bunaithe laistigh de Theorainn na Measúnachta (ceanglas dlí maidir le speiceas amhail an Ghlúineach bhiorach).

Rinneadh Plean um Bainistiú Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach a ullmhú agus a chuimsiú sa CEMP (féach Aguisín A.7.5) agus cuirfear i bhfeidhm é in am trátha roimh thosach na n-oibreacha tógála atá beartaithe chun go mbeidh go leor ama ann chun spriocphobail na speiceas plandaí ionrach neamhdhúchasach laistigh de ZoI an Tionscadail a rialú go leordhóthanach, agus aird á tabhairt ar na srianta sonracha uainíochta/séasúracha atá i bhfeidhm maidir le gach speiceas aonair. Beidh an Plean um Bainistiú Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach ina threoir do chonraitheoir na tógála agus na bearta maolaithe sonracha a theastaíonn i dtaca le speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha aonair á gcur i bhfeidhm.

Ós rud é go bhféadfadh sé gur leathaigh speicis, nó gur athraigh a ndáileadh, idir na suirbhéanna ar ghnáthóga a rinneadh don TMTT nuashonraithe seo agus do thosach na n-oibreacha tógála, cuimseofar réamhshuirbhé réamhthógála laistigh de Theorainn na Measúnachta i gcur i bhfeidhm an Phlean um

Bainistiú Speiceas Ionrach Neamhdhúchasach. De réir threoir an Údaráis um Bóithre Náisiúnta áireofar leis an suirbhé sin léarscáiliú cruinn ar scála 1:5,000 do shuíomh beacht na speiceas planda ionrach neamhdhúchasach. Déanfaidh saineolaithe oiriúnacha a bheidh ábalta na speicis a bheidh i gceist a aithint na suirbhéanna réamhthógála.

De réir *Guidelines on the Management of Noxious Weeds and Non-native Invasive Plant Species on National Roads* (an tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2010), i gcás go dtiocfadh ábhar fiailí díobhálacha nó speicis plandaí ionracha coimhthíocha gearrtha, tarraingthe nó lomtha chun cinn, ní bheidh tuilleadh baoil go leathfar na plandaí mar thoradh ar a ndiúscairt. Beifear cúramach gar do shruthchúrsaí toisc go scaipeann blúiríní agus síolta plandaí go tapa in uisce. Déanfar ábhair ina bhfuil bláthchinn nó síolta bláthanna a dhiúscairt trí iad a mhúiríniú nó a adhlacadh ag doimhneacht nach lú ná 0.5m i gcás fiailí díobhálacha, nó trí loscadh (ag saoráid cheadúnaithe agus aird á tabhairt ar an reachtaíocht iomchuí) nó trí dhiúscairt chuig líonadh talún ceadúnaithe i gcás speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha.

Níl socfhréamh copóg agus fréamhacha an fheochadáin reatha oiriúnach do mhuiríniú nó d'adhlacadh éadomhain, agus caithfear iad a dhiúscairt i líonadh talún, a dhó nó a adhlacadh ag doimhneacht nach lú ná 1.5m (rud nach bhfuil praiticiúil ach le linn na céime tógála). I gcás go ndéantar Glúineach bhiorach a chur i dtalamh lena dhiúscairt, cuirfear an t-ábhar ag doimhneacht 5m agus leagfar scannán geoiteicstíle oiriúnach os a chionn. Déanfar an diúscairt go léir de réir na nAchtanna um Bainistiú Dramhaíola 1996-2024.

I dtaca le speicis plandaí ionracha choimhthíocha uisceacha comhlíonfaidh na hoibreacha tógála uile, agus obair shuirbhé uisceach ar bith a dhéanfar (e.g. leitriascaireacht), na prótacail bhithshlándála dea-chleachtais maidir le hobair uisceach – mar shampla Prótacal Bithshlándála IFI maidir le hObair Suirbhéanna Allamuigh (IFI, 2010).

8.6.4 Speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta

De réir thuarascáil Chigire ABP dar dáta an 22 Meitheamh 2021, áiríodh na bearta maolaithe seo a leanas.

Taifeadfar and léarscáileofar fairsinge na speiceas plandaí seo a leanas roimh an tógáil le cinntiú go laghdófar ar thionchair ar phobail áitiúla agus, i gcás ina gcoinneofar iad, cosnófar iad trí fhálú, trí chomharthaí agus trí chinntiú go bhfuil an fhoireann oibre ar an eolas (gearrchomhráite roimh obair) maidir leis na suíomhanna:

- Caonach tíme coille *Plagiomnium cuspidatum*
- Cleitchaonach stríocach níos lú *Plasteurhynchium striatulum*
- Súsán rídalach *Sphagnum affine*
- Súsán dearg *Sphagnum capillifolium*
- Ceadharlach bealtaine *Gentiana verna*
- Glanrosca *Euphrasia arctica*

Ní chuirfear i gcrích moladh thuarascáil Chigire ABP dar dáta 22 Meitheamh 2021 chun líon phobal na Gobsheisce *Rhynchospora fusca* a léarscáilíodh le linn chéim na tógála, toisc go bhfuil an speiceas sin lonnaithe lasmuigh de Theorainn na Measúnachta agus ní bheidh aon tionchar ag an Tionscadal air.

In áiteanna a bhfuil tionchar díreach ar na plandaí *Plagiomnium cuspidatum* agus *Plasteurhynchium striatulum* agus a bhfásann siad ar fhoshraitheanna inghluaiste (carraigeacha nó lomáin) déanfar na foshraitheanna a athshuí go limistéir fhásra choinnithe, agus na coinníollacha comhshaoil ceannann céanna leis an láithreán bronnach, agus monatóireacht leantach á déanamh ina dhiaidh le cinntiú ar éirigh leis nó ar theip air.

Ina theannta sin, coinneofar roinnt pobal de chuid na speiceas plandaí sin (i.e. trí cinn as sé thaifead de chuid an Cleitchaonaigh stríocaigh níos lú *Plasteurhynchium striatulum* laistigh de Theorainn na Measúnachta agus gach taifead den Ceadharlach Bealtaine *Gentiana verna* laistigh de Theorainn na Measúnachta) laistigh de na limistéir ghnáthóige atá le coinneáil (Cuid 8.6.3.1).

Roimh an tógáil, seiceálfar sainaithint stádas dúchasach Coirce fhia *Helictochloa pratensis* agus Caorthainn eanaigh *Valeriana dioica* agus cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm más riachtanach.

I gcásanna ina n-úsáidfear síolú féaraigh, beidh sé oiriúnach do na cineálacha ithreach agus seachnófar táscspeicis dhiúltacha le haghaidh gnáthóga féaraigh in Iarscríbhinn I, leis an aidhm talamh fraoigh thirim/féarach aigéadach a bhunú siar ó Abhainn na Gaillimhe agus féarach cailcreach a chruthú soir ó Abhainn na Gaillimhe. Úsáidfear cuir chuige chun gnáthóga féaraigh a chruthú ar nós athghiniúint nádúrtha seachas meascáin síolta, áit ar bith nach bhfuil baol mór creimeadh ithreach i gceist.

8.6.5 Mamaigh

8.6.5.1 An madra uisce

Tá an Madra uisce liostaithe ar Iarscríbhinn II agus Iarscríbhinn IV de Threoir AE maidir le Gnáthóga. Tá an Madra uisce á chosaint faoin Rialachán maidir le Gnáthóga agus Éin. Tugtar cosaint do mhadraí uisce, agus dá n-áiteanna pórúcháin agus sosa, faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus is cion é faoin reachtaíocht Madra Uisce a mharú nó a ghortú d'aon ghnó nó cur isteach ar a n-áiteanna pórúcháin nó sosa (poill/toilg) nó iad a scrios d'aon ghnó.

Bearta chun Madraí Uisce a chosaint le linn na Tógála

Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce

Tá na bearta maolaithe maidir le cáilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha a chosaint le linn na tógála léirithe i gCuid 8.6.3.4 agus sonraithe i gCuid 11.6.2 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht.

Caillteanas láithreán pórúcháin/sosa

Toisc go bhféadfadh an Madra Uisce, amach anseo, poill nua nó suíomhanna broimfhéir a chruthú amach anseo laistigh de ZoI an Tionscadail, beidh gá gach gnáthóg oiriúnach Madra Uisce a sheiceáil roimh an tógáil agus caithfear é sin a dhéanamh laistigh de 12 mhí ó thosóidh aon oibreacha tógála.

Saoráidí pasáiste an Mhadra uisce

Cinntear pasáiste sábháilte don Mhadra uisce feadh gach sruthchúrsa arna dhéoinnt ag an Tionscadal le linn na tógála, agus áireofar scaibheacha mamach laistigh de tóchair nó dhá tóchair thirime 600mm a bheidh comhthreomhar leis an sruthchúrsa, ceann amháin ar gach taobh.

Seiceálfar íosbhealaí mamaigh agus saoráidí pasáiste do Mhadra uisce agus déanfar iniúchadh iomlán orthu sula dtiocfaidh na codanna ábhartha den N6 GCRR atá beartaithe i bhfeidhm, lena chinntiú go dtógtar iad de réir *Guidelines for the Treatment of Otters prior to the Construction of National Road Schemes* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2008c).

Bearta chun Madraí Uisce a chosaint le linn Oibríochta

Scaradh Gnáthóige/Éifeacht Bacainne agus Baol Imbhualte

Baineann Madraí Uisce úsáid as a lán de na sruthchúrsaí a thrasnaíonn an Tionscadal. Chun taismigh bhóthair Madraí Uisce a sheachaint, soláthrófar saoráidí pasáiste Madraí Uisce ag na trasbhealaí sruthchúrsa ar fad (e.g. scairbheacha ardaithe laistigh de struchtúir, nó píobáin thirime ar leith 600mm suiteáilte ina aice le tóchair) (de réir thuascáil Chigire ABP dar dáta 22 Meitheamh 2021). Tógfar íosbhealaí mamach de réir *Guidelines for the Treatment of Otters prior to the Construction of National Road* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2008c). Tá na suíomhanna ina mbeidh saoráidí pasáiste Madraí Uisce ar fáil liostaithe i Tábla 8.43 agus tá siad léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Beidh fálú sábháilteachta mamach de dhíth chun Madraí Uisce a chosc ó dhul isteach ar an Tionscadal agus chun Madraí Uisce a threorú go dtí na híosbhealaí mamach. Suiteálfar íosbhealaí mamach de réir na sonraíochta atá léirithe in *Guidelines for the Treatment of Otters prior to the Construction of National Road* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2008c) agus TIIs (faoi láthair CC-SCD-00320/00319). Beidh an fálú sábháilteachta mamach suiteáilte ag na suíomhanna atá léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

De réir na moltaí a thuairiscítear in *Guidelines for the Treatment of Otters prior to the Construction of National Road* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2008c), déanfar monatóireacht ráithiúil ar éifeachtúlacht

na mbeart maolaithe sa chéad trí bliana i ndiaidh na hoibreacha tógála a chur i gcrích (mar shampla, cigireachtaí ar fhalú chun bearnaí a sheiceáil agus cigireacht ar an íosbhealach chun blocáil a sheiceáil, éifeachtacht na scairbheacha arna suiteáil i dtóchair). Chomh maith leis sin, i bhfianaise scála an Tionscadail, leanfar leis an monatóireacht go ceann trí bliana ar a laghad agus déanfar cothabháil na scairbheacha a áireamh i gclár cothabhála ginearálta na mbóithre.

8.6.5.2 Ialtóga

Tá ialtóga liostaithe ar Iarscríbhinn IV a ghabhann le Treoir AE maidir le Gnáthóga, agus dá bhrí sin, tá siad faoi dhianchosaint faoin Rialachán maidir le Gnáthóga agus Éin. Tugtar cosaint d'ialtóga, agus dá n-áiteanna pórúcháin agus sosa, faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus is cion é faoin reachtaíocht ialtóga a mharú nó a ghortú d'aon ghnó nó cur isteach ar a n-áiteanna pórúcháin nó sosa nó iad a scriosadh d'aon ghnó.

Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil gach ceann de na bearta maolaithe a shonraítear i gCuid 8.6.5.2, san áireamh san iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg don Tionscadal (Aguisín A.8.25 – Cuid 2) a cuireadh faoi bhráid an NPWS lena cheadú an 1 Aibreán 2025. Tugtar faoi deara anseo gur dheonaigh NPWS an Cheadúnas Maolaithe Ialtóg don Tionscadal ar an 10 Aibreán 2024, bunaithe ar iarratas a rinneadh i Márta 2024 ((féach Aguisín A.8.25-Cuid 1) a chuaigh in éag an 31 Nollaig 2024), agus níor tarraingíodh anuas aon saincheisteanna maidir leis an maolú ná straitéis cúitimh a beartaíodh ann.

Bearta chun Ialtóga a chosaint le linn na Tógála

Bearta chun Ialtóga a chosaint le linn bhaint na bhFaraí

Moltar na bearta maolaithe seo a leanas (féach Fíor 8.39.1 go 8.39.15) maidir le struchtúir atá deimhnithe mar chinn a thacaíonn le faraí ialtóg nó a meastar go bhfuil sé de chumas acu tacú le hialtóga ar an bhfaraí:

- Sula ndéanfar an 19 ndéanmhas ina ndeimhnítear go bhfuil faraí ialtóg a scartáil, beidh faraí saorga curtha ina n-ionad lena chinntiú go mbeidh ialtóga in ann áiteanna scíthe eile a rochtain chomh luath agus a gheobhaidh siad deis.
- Nuair is féidir, ní dhéanfar foirgnimh ina ndeimhnítear go bhfuil faraí ialtóg iontu a scartáil i rith na tréimhse pórúcháin nó na tréimhse geimhriúcháin (Aibreán go lár Lúnasa agus Samhain-Márta) toisc go bhfuil an baol ann go dtarlóidh bás nó gortú de thaisme níos mó ag an tráth sin. D'fhéadfadh líon níos lú ialtóg faraí a úsáid sa gheimhreadh ach d'fhéadfaidís a bheith iontu mar sin féin. Lasmuigh de na tréimhsí sin, cinnfear an cur chuige maidir le scartáil faraí ialtóg de réir an cháis ar leith agus faoi réir coinníollacha ceadúnais ábhartha.
- Marcálfar foirgnimh a ndeimhnítear go bhfuil faraí ialtóg iontu atá beartaithe a scartáil ar an talamh le marcáil péinte a bheidh comhaontaithe ionas go n-aithneoidh na Conraitheoirí iad.
- Roimh scartáil ar bith, déanfar athscrúdú ar na struchtúir uile a dearbhaíodh mar struchtúir a bhfuil ialtóga iontu nó atá an-oiriúnach d'ialtóga díreach i ndiaidh na scartála chun a mheas an raibh ialtóga ansin nuair a scartáladh iad. Beidh sé sin ina scrúdú ar feadh na hoíche chun a dhearbhu má théann ialtóga isteach san fhoirgneamh san oíche nó luath ar maidin. Cuirfidh sé sin faisnéis leordhóthanach ar fáil chun dul ar aghaidh le scartáil mura mbeidh an aimsir mí-oiriúnach d'ialtóga beathaithe. Má bhíonn ialtóga i láthair, beidh gá iad a thógáil amach ón réadmhaoin thar chúpla oíche nó más féidir tógfaidh speisialtóir ceadúnaithe ialtóg iad go fisiciúil de láimh chun iad a chur i mbosca ialtóg lena scaoileadh an tráthnóna i ndiaidh iad a ghabháil. I gcás struchtúir nár deimhníodh faraí ialtóg a bheith iontu ach a measadh a bheith an-oiriúnach d'ialtóga agus a bhí le scartáil, déanfar measúnú brathadóra ialtóg ar an maoin atá le scartáil, (tabhair faoi deara nach mbeidh sé ceadaithe scartáil a dhéanamh sa tréimhse ó Bhealtaine go Lúnasa (tréimhse an phórúcháin) i gcás na bhfaraí ialtóg deimhnithe, toisc go bhfuil baol rómhór ann san am i láthair go bhfaigheadh na hialtóga bás nó go ngortófaí iad trí thimpiste). Beidh sé sin ina scrúdú ar feadh na hoíche chun a dhearbhu má théann ialtóga isteach san fhoirgneamh san oíche nó luath ar maidin. Tabharfaidh sé sin dóthain faisnéise le leanúint ar aghaidh leis an scartáil ach amháin mura raibh an aimsir oiriúnach chun ialtóga a bheathú. Má tá ialtóga san fhoirgneamh, ansin caithfear iad a chur amach thar chúpla oíche nó más féidir le speisialtóir ialtóg ceadúnaithe iad a thógáil amach le lámh agus iad a chur i mbosca ialtóg nó a leithéid le scaoileadh amach san oíche tar éis iad a ghabháil
- A luaithe is a mheastar go bhfuil déanmhais ina raibh faraí glan ó ialtóga, beidh an speisialtóir ialtóg ar an láthair chun maoirseacht a dhéanamh ar an nós imeachta scartála go dtí go measfar nach bhfuil an

déanmhas in ann tacú le fara ialtóg níos mó. D'fhéadfadh ialtóga dul isteach arís i ndéanmhas nach bhfuil scartáilte go hiomlán thar oíche mar sin d'fhéadfadh an speisialtóir ialtóg a bheith ag teastáil arís i rith oibreacha scartála go dtí go mbeidh an obair scartála go léir curtha i gcrích

Moltar na beartaithe maolaithe seo a leanas i dtaca leis na crainn a sainaithníodh mar chrainn atá an-oiriúnach chun tacú le hialtóga ar an bhfara. Áirítear orthu sin an trí chrann a dearbhaíodh mar chrainn ina bhfuil ialtóga (PTR43, PTR48, agus PTR45) agus na hocht gcrann eile atá an-oiriúnach, ina bhfuil gnéithe ar an bhfara féideartha soiléire i láthair, nó i gcás go bhfuil siad folaithe ag clúdach tiubh eidhneáin, nó má tá an-seans ann mar gheall ar aois agus ar bhail an chrainn go bhfuil gnéithe ar an bhfara i láthair.

Léiríonn Fíoracha 8.25.1 go 8.25.15 suíomh na gcrann sin ach soláthrófar líníocht níos mionsraithe don chonraitheoir sula gcuirfear tús leis na hoibreacha gearrtha anuas. D'fhéadfadh ialtóga gnéithe fara oiriúnacha a áitiú ag aon am sula gcuirfear tús le hoibreacha. Mar sin, tá an baol ann go bhféadfadh ialtóga a bheith thíos leis mar gheall ar oibreacha gearrtha anuas. Seo thíos na bearta maolaithe don tionchar féideartha seo:

- Leagfar farai crann deimhnithe agus féideartha sa tréimhse ó Mheán Fómhair go Deireadh Fómhair toisc go mbíonn ialtóga ábalta eitilt sa tréimhse seo agus d'fhéadfaidís na rioscaí ó leagan crann a sheachaint má thugtar faoi bhearta cearta, ach gan iad a bheith ag póru nó ag geimhriú ach an oiread.
- B'fhéidir nach leor brathadóirí astu féin chun ialtóga agus athiontráil sa dorchadas a thaifeadadh. Dá bhrí sin, sula ndéantar farai crann deimhnithe agus féideartha a leagan, déanfar suirbhé teacht chun cinn ina n-úsáidfear áiseanna oíche ar nós soilsiú infridhearg agus ceamaraí íomhánna teirmeacha agus brathadóirí ialtóg an oíche díreach roimh an oibríocht leagtha le déanamh amach an bhfuil ialtóga i láthair.
- I gcás go bhfuil sé sábháilte agus cuí do na hialtóga agus do dhaoine é sin a dhéanamh, féadfaidh na crainn sin a leagan ag baint úsáide as gléasra trom chun an crann a leagan. Chun an fhainic is fearr a chur ar ialtóga ar an bhfara a d'fhéadfadh bheith i láthair fós, brúfar an crann go héadrom faoi dhó nó faoi thrí, le sos thart ar 30 soicind idir gach sonc chun ligean do na hialtóga éirí gníomhach. Ba chóir an crann a bhrú ansin go talamh go mall agus é a fhágáil ansin go ndéanfaidh speisialtóir ialtóg scrúdú air.
- Níor cheart crainn a leagan ach amháin “i gcodanna” nó “a iad leagan bog” áit ar féidir na codanna a rigeáil chun gluaiseachtaí tobanna a sheachaint agus ionas nach gcuirfear na codanna as cor.
- I gcás ina bhfuil oibreacha leasúcháin (e.g. prúnáil na ngéag) le déanamh ar chrainn a measfar atá oiriúnach d'ialtóga, seiceálfadh speisialtóir ialtóg na codanna den chrann a bheith i gceist (ag úsáid ionscóip nuair is ábhartha agus is gá) go bhfeicfidh sé an bhfuil aon ghnéithe fara ann sula mbainfear é. Maidir le géaga ina bhfuil gnéithe fara féideartha ard i gceannbhrat an chrainn, beidh gá leis an ngéag a chóiriú agus a ísliú go dtí an talamh (agus an ghné fara fhéideartha slán) lena iniúchadh ag an speisialtóir ialtóg sula ndéantar é a ghearradh nó a mhótáil. Má fhaightear ialtóga ann, bainfidh speisialtóir ialtóg iad a bhfuil ceadúnas aige chun ialtóga a láimhseáil agus scaoilfidh sé amach sa cheantar iad an oíche i ndiaidh iad a ghabháil.
- Sula ndéanfaidh na trí fhara crainn dheimhnithe (PTR43, PTR48, PTR45) a leagan, chomh maith le haon chrainn eile a d'fhéadfadh fara ialtóg a bheith iontu, suiteálfar ar a laghad dhá bhosca ialtóg ionaid ar chrainn, chomh gar do gach crann leagtha agus is féidir (ss de réir thuarascáil Chigire ABP dar dáta 22 Meitheamh 2021), agus d'fhéadfadh sé go mbeidh fara ialtóg ann chomh gar agus is féidir ach amach ón charrbhealach an bhóthair atá beartaithe agus roimh dheireadh mhí Iúil sa bhliain ina leagtar na crainn. Beidh na boscaí seo ina meascán den chineál toll (le haghaidh Ialtóga Leisler) agus den chineál poill (le haghaidh Ialtóga feascracha) i gcomhréir leis an bhfara caillte féideartha. Beidh suíomh na mboscaí ialtóg sna cásanna sin laistigh de Theorainn na Measúnachta ach cinnfidh an speisialtóir ialtóg an suíomh beacht. Nuair nach féidir crainn oiriúnacha a shainaithint gar d'fhara crainn ialtóg aitheanta/féideartha, roghnóidh an speisialtóir ialtóg an chéad chrann oiriúnach eile, laistigh de Theorainn na Measúnachta, i suíomh oiriúnach (i.e. gan a bheith cois bóthair).

Bearta chun conairí eitilte ar fud limistéir tógála a chaomhnú

Tá sé aitheanta go bhféadfadh tógáil coillearnaí agus fála sceach agus idirghabháil eile sna tírdhreacha a úsáideann ialtóg le linn na tógála gnáthóga a oscailt a mhéid is nach mbeidh ialtóga ag iarraidh dul i mbaol an spás oscailte nua a thrasnú chun dul chomh fada le farai agus limistéir shealgaireachta eile ar an taobh eile. Leanfar le scaradh conairí eitilte le linn na céime tógála.

Sa Tuarascáil WC1060 *Development of a Cost-Effective Method for Monitoring the Effectiveness of Mitigation for Bats crossing linear infrastructure* cuimsítear na prionsabail dea-chleachtais chun dul i ngleic leis an easpa ghinearálta fianaise lena dtaispeántar go n-oibríonn a lán bearta maolaithe “traidisiúnta”. Déantar na prionsabail sin a atáirgeadh thíos agus tá siad curtha san áireamh i straitéis maolaithe an Tionscadail.

- *“Ba chóir maolú a chomhtháthú sa scéim a luaithe is féidir*
 - *Ba chóir maolú a chur san áireamh le linn chéim phleanála agus deartha an bhonneagair ionas gur féidir é a chuimsiú go héifeachtúil*
- *Ba chóir struchtúir trasnaithe a chur ar shuíomh beacht na mbealaí comaitéireachta ialtóg atá ann*
 - *Níor chóir iarrachtaí a dhéanamh chun ialtóga a atreorú óna mbealaí comaitéireachta atá ann*
- *Níor chóir go gcaithfeadh ialtóga a n-airde nó a dtreo eitilte a athrú mar gheall ar na struchtúir trasnaithe*
 - *Braithfidh sé sin ar thopagrafaíocht an láithreáin. Má chaithfear an bóthar a ardú os cionn leibhéal na talún d’fhéadfaí íosbhealach a úsáid chun na bealaí comaitéireachta faoi a chaomhnú, nó má bhíonn an bóthar i ngearradh féadfar droichead glas a úsáid chun an bealach comaitéireachta a iompar thar an mbóthar*
- *Ba chóir do na struchtúir trasnaithe nasc a choinneáil leis na bealaí comaitéireachta ialtóg atá ann*
 - *Ní mór nascacht a choimeád le conairí eitilte ialtóg nár cuireadh as dóibh (e.g. crainnteorainneacha, fálta sceach, marcaíocht coillearnaí agus sruthanna), agus drochghnáthóg (e.g. coillearnach) laistigh den tírdhreach mórthimpeall. Níor chóir do struchtúir trasnaithe a bheith nochta nó suite laistigh de thalamh oscailte*
- *Ba chóir go mbeadh fásra curtha ar struchtúir trasna an bhóthair amhail droichid ghlasa*
 - *Ba chóir go mbeadh an fásra leanúnach agus nasctha (féach thuas) agus aibí go leor roimh thógáil an bhóthair (e.g. trí chrainn measartha aibí nó speicis chrainn a fhásann go gasta a chur sula dtosófar an tógáil)*
- *Ba chóir go mbeadh na híosbhealaí ard go leor*
 - *Ba chóir go mbeadh na híosbhealaí chomh fairsing agus is féidir agus go mbeadh airde mar an toisc is tábhachtaí. Bainfidh na híosriachtanais le haghaidh airde na n-íosbhealach go sonrach leis na speicis. Beidh na hairdí a theastóidh níos ísle do speicis coillearnach-oiriúnaithe go ginearálta (~3 m) i gcomparáid le speicis imeall-oiriúnaithe ghinearálta (~6 m), ach freastalóidh íosbhealaí níos mó ar níos mó speiceas*
- *Ba chóir go mbeadh na droichid ghlasa leathan go leor*
 - *Chomh maith le fásra a chur iontu, ba chóir go mbeadh droichid ghlasa chomh fairsing agus is féidir, chun láthair mhór a chur ar fáil d’ialtóga le dul trasna air. Tá gá le tuilleadh taighde chun na gnéithe sonracha a chloimeád. Tháinig muid trasna ar ghlasdrichead a bhí 30m ar leithead sa staidéar seo.*
- *Beidh na struchtúir trasnaithe gan soilse*
 - *Baineann éifeachtaí solais ar ialtóga go sonrach le speicis agus ba chóir soilsiú a sheachaint*
- *Ní mór rochtain agus nascacht a choimeád*
 - *Tá sé tábhachtach go gcoimeádfar rochtain ar struchtúir trasnaithe (e.g. níor cheart greillí a shuiteáil ar íosbhealaí) agus go gcoimeádfar fásra ceangail ar feadh i bhfad nó chomh fada agus a theastaíonn an struchtúr maolaithe*
- *Ba chóir cur isteach a íoslaghdu le linn shuiteáil na struchtúr maolaithe*

- *Mar shampla, trí theorainn a chur ar thruailliú ó thorann agus ó shoilse feadh bhealach eitilte na n-ialtóg, glanadh fásra a íoslaghdú, struchtúir trasnaithe shealadacha oiriúnacha a shuiteáil (ar cheart monatóireacht agus meastóireacht a dhéanamh orthu freisin), an tsuiteáil a dhéanamh chomh tapa agus is féidir agus míonna an tsamhraidh a sheachaint más féidir tráth a mbíonn na hialtoga níos gníomhaí”*

Rinneadh iarracht fálú sealadach a shuiteáil i láithreáin chun gnéithe ceangail a athsholáthar ach tá an chuma ann nach ndearnadh monatóireacht air mar chuid de thionscadal amháin san Eilvéis (Britschgi *et al*, 2004)¹⁴⁵. Sa staidéar seo, taifeadadh fál sceach saorga 1m ar leithead agus 1.5-2m ar airde ar lean cion ialtóg i bhfara é. Tá sé beartaithe bearta comhchosúla a chur i bhfeidhm i bpríomhshuíomhanna lena chinntiú go bhfuil gnéithe tóchair ann chun gnáthoga a nascadh ar fud lorg na tógála.

D’fhonn treoir a thabhairt do láithreánú na mbeart maolaithe, lena n-áirítear an fál sealadach a bhfuil cur síos air thuas i rith chéim na tógála, déanfar sraith suirbhéanna ceamara infridhearg/teirmeach ag úsáid sraith ceamaraí agus brathadóirí ialtóg feadh ghnéithe líneacha sna háiteanna seo a leanas sa séasúr gníomhaíochta is mó. Cuideoidh sé sin leis na pointí trasnaithe roghnaithe a shainaithint ag na codanna seo a leanas:

Limistéar 1: Ó thuaidh de Choill Bhearna

Limistéar 2: Achadh an Churraigh

Limistéar 3: Abhainn na Gaillimhe go Bóthar Chúil Each

Limistéar 4: Siar ó Bhóthar Áth Cinn an N84

Limistéar 5: Baile an Dúlaigh go dtí an Caisleán Gearr

Déanfar suirbhé ar gach limistéar trí huaire chun ialtoga eitilte sna suíomhanna sin a thaifeadadh agus cinnfear na pointí caothúla beachta do cheamaraí le linn suirbhéanna lae.

Coimeádfar gnéithe reatha ar bith a sainaitheofar mar phointí trasnaithe roghnaithe agus atá beartaithe lena mbaint go dtí an nóiméad deireanach agus cuirfear struchtúr trasnaithe saorga iniompartha in aice leo sula dtógfar iad, ionas nach mbeidh bearna ar bith trasna an láithreáin tógála san oíche ag céim ar bith. Déanfar monatóireacht ar an fálú sealadach a úsáidtear le haghaidh struchtúr trasnaithe saorga trí huaire thar dhá sheachtain i ndiaidh é a shuiteáil. Mura mbeidh an struchtúr trasnaithe saorga ag an suíomh céanna le pointe trasnaithe buan atá beartaithe (e.g. an t-uasbhealach fiadhúlra ag an gCaisleán Gearr) déanfar é a thógáil mar sin de réir a chéile thar chúpla oíche chun é a athailíniú leis an bpointe trasnaithe buan.

B’fhéidir go mbeadh faid líontáin cheilte, crainn Nollag athchúrsáilte, plandóirí iniompartha nó plandaí saorga i gceist leis an struchtúr trasnaithe saorga, ar féidir iad a thógáil go héasca ar maidin agus tráthnóna lena chinntiú go bhfuil an trasnú i bhfeidhm gach oíche.

Ní úsáidfear aon soilsiú saorga ag aon trasbhealach sruthchúrsa le linn na tógála le cinntiú nach ndíláithreofar ialtoga nó nach gcoiscfear iad ar chonairí bruachánacha a úsáid le comaitéireacht nó sealgaireacht a dhéanamh.

Bearta chun Ialtóga a Chosaint le linn Oibríochta

Bearta chun an baol básmhaireachta agus éifeachtaí bacainne laistigh de dhearadh agus oibriú an Tionscadail a laghdú

Dearadh an maolú chun dul i ngleic le héifeachtaí suntasacha bacainne chun teacht leis an dea-chleachtas reatha. Tá feabhas curtha ar an monatóireacht ar éifeachtúlacht na mbearta maolaithe ialtóg do bhóithre le 10 mbliana anuas agus tá fianaise shuntasach ann cé go bhféadfadh sé go “n-úsáideann” ialtoga bearta atá deartha chun iad a thabhairt thar bhóthar nó faoi bhóthar, i gcomhthéacs an phobail iomláin d’fhéadfadh sé nach bhfuil na bearta sin “éifeachtach” toisc go mbíonn siad san áit mhícheart go minic nó toisc nach bhfuil siad mealltach d’ialtoga chun úsáid a bhaint astu go díreach. Rinneadh staidéar níos mine le blianta beaga anuas chomh maith ar bhásmhaireacht ialtóg mar thoradh ar imbhuailtí a thomhas.

¹⁴⁵ Britschgi A., Theiler A. & Bontadina F. (2004) *Wirkungskontrolle von Verbindungsstrukturen. Teilbericht innerhalb der Sonderuntersuchung zur Wochenstube der Kleinen Hufeisennase in Friedrichswalde-Ottendorf / Sachsen.*

Áirítear ar an dá phríomhchur chuige atá á n-úsáid don Tionscadal íosbhealaí de mhéid oiriúnach i gcás go bhfuil dearadh an Tionscadail ar chlaifort agus uasbhealach fiadhúlra i gcás go bhfuil sé i ngearradh. Is iad an dá bheart sin na haon roghanna a léiríodh a bheith éifeachtach ar leibhéal pobail (CEDR, 2016, (Elmeros agus Dekker, 2016, Abbott et al 2012a, 2012b).

Tá íosbhealaí beartaithe i limistéir pointí trasnaithe tábhachtacha agus tá siad ailínithe le gnéithe tírdhreacha atá ann ar eol go n-úsáideann ialtóga iad mar thoradh ar na suirbhéanna. Meastar go bhfuil na híosbhealaí i limistéar Mhionlaigh - an Bhóthair Nua agus limistéar Bhóthar Áth Cinn an N84 fíorthábhachtach do ghluaiseachtaí Crú-ialtóg beag agus gluaiseachtaí ialtóg eile ar fud an tírdhreacha sin.

Tá an chuid den N6 GCRR atá beartaithe idir Bóthar Áth Cinn an N84 agus Bóthar Thuama an N83 beagnach uile gearrtha agus ní féidir íosbhealaí a shuiteáil ann, mar sin níl ach an t-aon rogha éifeachtach amháin ann agus sin uasbhealach fiadhúlra (dá dtagraítear dó ar fud na tuarascála seo mar Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr).

Tá Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr ina chomhpháirt ríthábhachtach den straitéis sin. Ligfidh sé d'ialtóga eitilt thar an Tionscadail idir na faraí agus na gnáthóga sealgaireachta ar an taobh thuaidh agus Pluais an Chúipéara agus limistéir shealgaireachta ó dheas ag an suíomh seo.

Ó 2013-2015 taifeadadh ialtóga ag baint úsáide as fála sceach ag a lán suíomhanna in áiteanna idir Bóthar Áth Cinn an N84 go Bóthar Thuama an N83 – fad de 1750m. Áireofar sa chuid thiar den N6 GCRR atá beartaithe sa limistéar seo íosbhealaí a d'úsáidfadh Crú-ialtóga beaga agus speicis ialtóg eile i limistéir inar taifeadadh iad, (thart ar 400m ar fad) agus tá an chuid eile den Tionscadal i ngearradh nó ní sé indéanta íosbhealaí mar sin a áireamh inti.

Mura mbeadh Uasbhealach Fhiadhúlra an Chaisleáin Ghearr ann, d'fhéadfadh sé go ndéanadh na hialtóga iarracht dul trasna an Tionscadail ag suíomh na bpointí trasnaithe atá ann¹⁴⁶. Mhéadódh sé sin an baol imbuailtí le feithiclí ag an bpríomhshuíomh sin agus d'fhéadfadh drochthionchar a bheith aige sin ar Chrú-ialtóga beaga a d'fhéadfadh an pobal iomlán a laghdú go leibhéal an-íseal ar fad.

Mura mbeadh Uasbhealach Fhiadhúlra an Chaisleáin Ghearr ann ní bheadh na Crú-ialtóga beaga ábalta Pluais an Chúipéara a úsáid le haghaidh cúplála ag deireadh an tsamhraidh agus mar thoradh air sin bheadh orthu úsáid a bhaint as suíomhanna nach bhfuil chomh oiriúnach (níor taifeadadh faraí cúplála ar bith eile). Tá láithreáin chúplála atá inrochtana do phobal leathan geografach agus ina bhfuil meascán d'fhireannacha agus bainneannacha ó fharáí éagsúla ina dtréith riachtanach chun ilghnéitheacht ghéiniteach a chinntiú i bpobal áitiúil na n-ialtóg. Tá fáil ag ialtóga faoi láthair ar Phluis an Chúipéara ó roinnt éagsúil treonna.

Bheadh laghdú ar an éagsúlacht ghéiniteach agus d'fhéadfadh laghdú teacht ar na rátaí atáirgthe sa phobal sin mar thoradh dá réir sin ar éifeacht bacainne den chás is measa lena ndéanfaí fara Chaisleán Mhionlaigh a aonrú. Mar an gcéanna, bheadh na hialtóga a bhaineann úsáid as Pluais an Chúipéara teoranta do ghnáthóga tearc-optamacha agus níl sé míréasúnta a cheapadh, sa chás is measa, go stopfadh na Crú-ialtóga ag baint úsáide as an bpluais.

Tá suíomh Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr ríthábhachtach dá rath. I dtaighde atá foilsithe ó 2008 i leith ag Berthinussen & Altringham (2015¹⁴⁷) agus fianaise a cuireadh i láthair i dtuarascálacha 'Safe Bat Paths' an CEDR (2016¹⁴⁸) agus i dtuarascálacha 'Natural England' (2015¹⁴⁹) sainithníodh go dtrasnóidh ialtóga bóthar feadh conairí eitilte reatha a bhfuil siad eolach fúthu de rogha ag trasnuithe saorga nua ag suíomhanna malartacha. Cé go bhféadfadh sé sin bheith fíor i gcás speiceas ar eol go n-eitlíonn siad trasna spásanna oscailte amhail speiceas na n-ialtóg Feasrach, ní heol an ndéanadh na Cru-ialtóga an rud céanna. Gan sonraí dá mhalairt a bheith ann cuireadh an prionsabal réamhchúraim i bhfeidhm agus lonnáoíodh an t-uasbhealach fiadhúlra ag pointí trasnaithe na gCrú-ialtóg beag. Tagann an suíomh beartaithe ag Ch. 12+690

¹⁴⁶ D'fhéadfadh soilsí an N6 GCRR atá beartaithe ag an suíomh seo éifeacht bhacainne a chruthú, rud a d'fhágfadh go mbeadh sé fiú níos deacra fós ag ialtóga dul trasna an N6 GCRR atá beartaithe.

¹⁴⁷ *WC1060 Development of a Cost-Effective Method for Monitoring the Effectiveness of Mitigation for Bats crossing Linear Transport Infrastructure*. Tuarascáil deiridh 2015. Anna Berthinussen & John Altringham. Scoil na Bitheolaíochta, University of Leeds, Leeds LS2 9JT/

¹⁴⁸ <http://bios.au.dk/om-instituttet/organisation/faunaoekologi/projekter/safe-bat-paths/documents/>

¹⁴⁹ <http://publications.naturalengland.org.uk/publication/6312886965108736>

– Ch. Baineann 12+720 den N6 GCRR le taifid na gCrú-ialtóg beag, na n-ialtóg Feascrach agus na n-ialtóg Sopránach a taifeadadh le brathadóir ialtóg statach in 2015. Beidh sé riachtanach an líon ialtóg a úsáideann gach pointe trasnaithe (go háirithe Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr) díreach roimh an tógáil a chainníochtú chun sonraí ar féidir suirbhéanna réamhthógála a chur i gcomparáid leo a chur ar fáil.

Rinneadh leithead agus dearadh Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr de thoradh ar thuairimí simplí atá bunaithe ar éiceolaíocht an sprioc-speicis agus cloíodh leis an eolas agus an bhfaisnéis is fearr atá ar fáil ina leith faoi mar atá leagtha amach thíos.

Is féidir treoir ó Natural English (2015) a achoimriú faoi mar a leanas:

- I lámhleabhar COST 341 (2003) sainaithnítear ceithre chineál ‘uas-struchtúir’ chun pasáiste fána; droichid tírdhreacha, droichid fhiadhúlra, droichid mhodhnaithe/droichid ilúsáidte agus uasbhealaí barr crainn a chur ar fáil. Ní thugtar idirdhealú soiléir idir droichid tírdhreacha agus droichid fhiadhúlra ann, ach ón taobh deartha de dealraítear go bhfuil sé bunaithe ar ghnéithe scála, agus na droichid tírdhreacha ina struchtúir níos mó thar 80m ar leithead agus tá leithead beag idir 40m agus 50m ag na droichid fhiadhúlra. Ní úsáidtear an téarma ‘droichead glas’ sa lámhleabhar chun cur síos a dhéanamh ar na struchtúir sin
- Is féidir torthaí ó Thuarascáil WC1060 (Berthinussen & Altringham, 2015) a achoimriú faoi mar a leanas:
 - Cé go bhféadfadh droichid ghlasa bheith ina struchtúir trasnaithe éifeachtacha d’ialtóga seachas bonneagar, tá saincheisteanna eile ann nach mór iad a chur san áireamh amhail an costas, an tógáil talún a theastaíonn chun an droichead a thógáil agus na drochéifeachtaí a d’fhéadfadh bheith ar ialtóga agus an droichead á thógáil. Mar sin féin, beidh struchtúr costasach ach éifeachtúil amháin ann a bheidh níos ciallmhaire i gcónaí ná struchtúir níos saoire nach n-oibríonn: ní mór do struchtúir um maolú bheith cost-éifeachtúil agus feidhmiúil. D’fhéadfadh droichid ghlasa maolú a chur ar fáil d’fhiadhúlra eile chomh maith. Fuarthas go mbaineann ocht speiceas mamach úsáid as droichead tírdhreacha Scotney Castle, lena n-áirítear fianna, madraí uisce agus dallóga féir pórúcháin (National Trust, 2012), agus tóghtar struchtúir chomhchosúla de ghnáth ar fud na hEorpa agus Mheiriceá Thuaidh do mhamaigh níos mó. D’fhéadfadh bearta maolaithe comhcheangailte le haghaidh réimse fiadhúlra bheith ina réiteach cost-éifeachtúil, ach bheadh gá le planáil, bainistíocht tionscadal agus monatóireacht chúramach a dhéanamh ina leith
 - Ní sholáthraíonn an dá chineál is forleithne de dhroichead sreinge ialtóg maolú éifeachtach agus níor cheart é a thógáil, go háirithe ós rud é go bhfuil fianaise ann nach n-oiriúnaíonn ialtóga dóibh le himeacht ama. Tugtar le tuiscint inár gcuid torthaí go mbaineann an acmhainneacht is mó le droichid ghlasa agus íosbhealaí ach ní mór iad a dhearadh mar is ceart agus tá a lán tosca tábhachtach ann amhail méid, suíomh, nascacht, topagrafaíocht agus déine agus aibíocht an fhásra. Ba chóir go mbeadh na droichid ghlasa leathan go leor
 - Sna prionsabail dea-chleachtais maidir le maolú ialtóg feadh an bhonneagair iompair línigh maidir le droichid ghlasa, chomh maith le fásra a chur iontu, ba chóir go mbeadh siad chomh fairsing agus is féidir, chun láthair mhór a chur ar fáil d’ialtóga le dul trasna air. Tá gá le tuilleadh taighde a dhéanamh chun tosca beachta a dhearbhu. Fuarthas sa staidéar seo go raibh droichead glas 30m éifeachtach

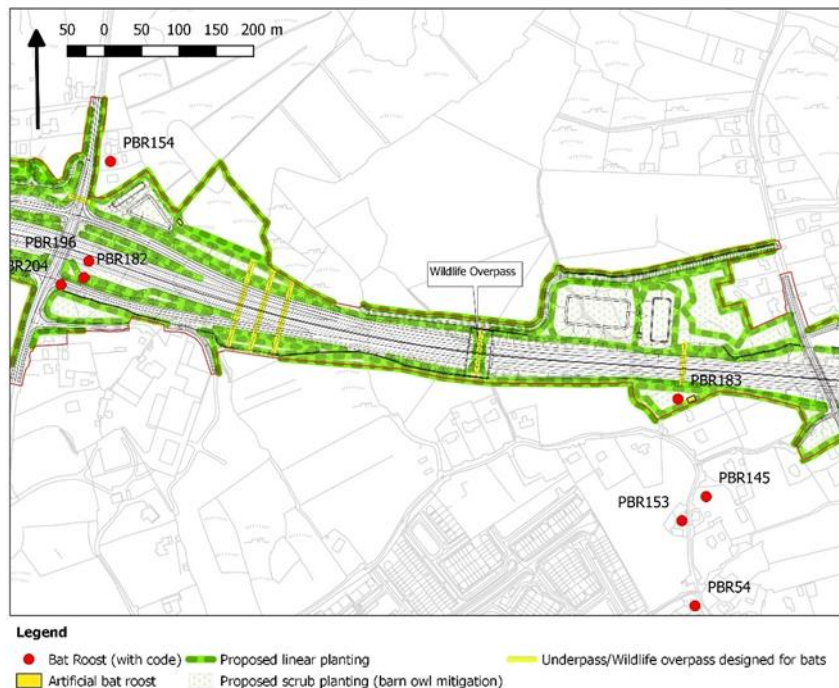
Ní mholtar leithead faoi 20m mar cé go léirítear le fianaise go mbainfidh speicis úsáid as na droichid sin fós, ní úsáidtear chomh minic iad.

Tá droichead an uasbhealaigh atá beartaithe ag an gCaisleán Gearr 30m ar leithead. Beidh an t-uasbhealach tírdhreachaithe chun gnáthóg nascach a chur ar fáil trasna an Tionscadail. Cuimsíonn an dearadh plandaithe atá beartaithe agus a bhaineann leis an Uasbhealach Fiadhúlra sa Chaisleán Gearr cosán caol féir lárnach agus fál sceach dubailte ar an dá thaobh aige (chun bheith cosúil le bóithrín 4m ar leithead); is é sin le rá, fálta sceach 2m ar leithead a bhfuil crainn dhúchasacha agus speicis tor dúchasach ar an dá thaobh acu. Tiocfaidh an plandú sin leis an bplandú atá beartaithe soir agus siar ar feadh na bhfánaí uachtaracha ar an dá thaobh den Tionscadal. Imoidh gach fál sceach amach ansin chun “béal” a chruthú ag bealach isteach an uasbhealaigh ar an dá thaobh den Tionscadal chun ialtóga a threorú chuig lár an uasbhealaigh. Beidh doimhneachtaí cré idir íosdhoimhneacht 45cm ag na himill agus uasdhoimhneacht 1.5m ar feadh an lár líne.

Plandófar speicis chrainn ag láir 3m i línte dúbailte i ngach fál sceach agus ar na speicis sin, beidh fearnóg, beith agus caorthann, arna bplandú mar chrainn chaighdeánacha (i.e. giorta 8-10cm, c.2.4m ar airde) agus mar fhuipeanna (1.25m ar airde). Ar seasca faoin gcéad de phlandú toir, beidh draighean, sceach gheal agus coll, méadaithe ag trom, cuileann, feoras, saileach etc. Beidh plandaí sceiche gile 90cm ar airde. Déanfar toir eile a phlandú ag 60cm ar airde. I Pláta 8.3 Uasbhealach Fiadhúla sa Chaisleán Gearr léirítear dearadh agus suíomh scéimreach an uasbhealaigh atá beartaithe.

Cuimsíonn an dearadh plandaithe fál sceach dúbailte sa chuid lár den uasbhealach (chun bheith cosúil le bóithrín 4m ar leithead).

Imeoidh gach fál sceach amach ansin chun “béal” a chruthú ag bealach isteach an uasbhealaigh ar an dá thaobh den Tionscadal chun ialtóga a threorú chuig lár an uasbhealaigh.

Pláta 8.3 Uasbhealach Fiadhúla sa Chaisleán Gearr

Ní sholáthrófar soilsiú ar bith ag nó ar aon cheann de na struchtúir a dearadh chun pasáiste ialtóga a chur ar fáil, ach amháin i gcás S06/01 ina gcuirfear soilse ar fáil chun go mbeidh coisithe in ann iad a úsáid go sábháilte. Beidh gnéithe fásra adhmaidigh ceangail ar na híosbhealaí ialtóga ar fad (chomh maith leis na faraí saorga) atá deartha do Chrú-ialtóga beaga. Ní bhraitheann speicis eile ialtóga an ¹⁵⁰oiread ar fhálta sceach agus ar imill choillearnaí. Cé go bhfuil a lán gnéithe tírdhreacha atá ann lasmuigh de Theorainn na Measúnachta, ní féidir leis an straitéis maolaithe ialtóga brath orthu sin san fhadtéarma mar go bhféadfadh siad bheith faoi réir idirghabhálacha tríú páirtithe. Go bunúsach, is éard a chaithfear a chruthú conair fáil sceach ag dul go dtí íosbhealaí i gcuid an Tionscadail atá beartaithe idir Achadh an Churraigh agus an Caisleán Gearr.

Cuirfear conair ghlas ráthaithe ar fáil leis an bplandú sin a nascann na huasbhealaí/íosbhealaí agus beidh ialtóga in ann oiriúnú níos éasca do chaillteanais ar scála tírdhreacha amach anseo de ghnéithe gnáthóg ceangail a d'fhéadfadh a tharlú. Déanfar plandú na bhfálta sceach a bheidh ag dul chomh fada le híosbhealaí a chothabháil agus déanfar monatóireacht ar fhás na bhfálta sceach ar feadh 5 bliana i ndiaidh iad a chríochnú agus déanfar oibreacha feabhsúcháin má mheasfar gur gá sin.

Tábla 8.42 thíos leagtar amach sceideal na struchtúr lena soláthraítear pasáiste ialtóga agus sonraítear ann an fheidhm atá acu i gcomhthéacs an éifeacht bacainne fhéideartha a mhaolú; féach freisin Fíoracha 8.39.1 to 8.39.15. I méid agus suíomh na n-íosbhealaí agus na dtóchar cuireadh san áireamh an taighde a rinne Abbott

¹⁵⁰ Ach tá sé sonraithe go dtrasnaíonn Crú-ialtóga beaga Abhainn na Gaillimhe thar 120m d'uisce oscailte ag Caisleán Mhionlaigh.

(2012a, b) agus an chomhairle a tugadh i dtuarascálacha CEDR, COST341 agus WC1060. Áirítear ar pharaiméadair an deartha:

- Faraí a shainaithint atá gar don Tionscadal nó inar sainaithníodh gníomhaíocht ialtóg gar don Tionscadal
- An áit a shainaithint ina féidir an pasáiste ialtóg a chur faoin Tionscadal atá beartaithe le próifíl ingearach an Tionscadail atá beartaithe (i.e. i ngearradh, ar líonadh nó comhréidh)
- I gcás go dtéann tóchair abhann agus mionbhóithre faoin bhforbairt bóthair atá beartaithe, breithníodh cibé an bhféadfaidís sin ialtóga a iompar faoin Tionscadal
- Ba cheart go mbeadh na híosbhealaí nua a sholáthrófar 2.5m ar airde ar a laghad chun pasáiste na n-ialtóg a cheadú. Léiríodh i dtaighde a rinne Abbot go mbeadh 90% de na hialtóga ábalta dul trí híosbhealach idir 2.5m agus 3.1m ar airde ag an airde sin faoi mar a fheictear sa sliocht óna dtaighde thíos

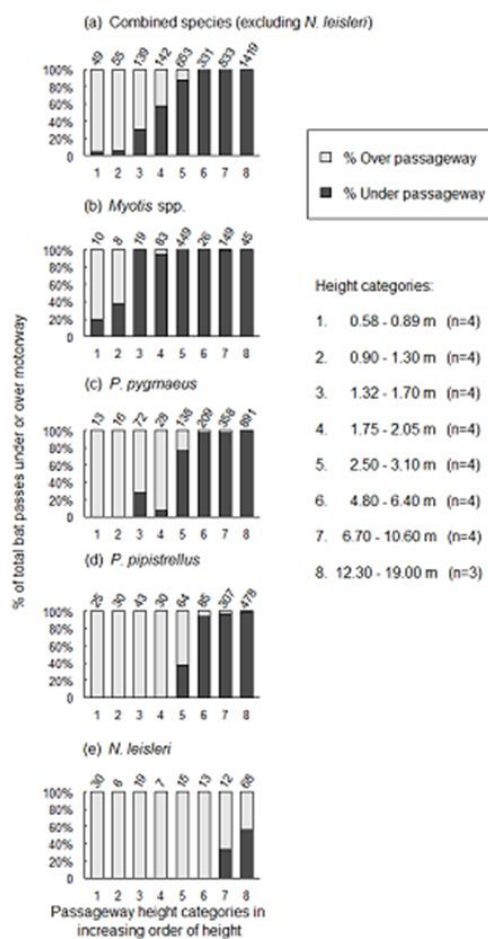

Fig. 4.17 Percentage of bat passes for (a) combined species (excluding *N. leisleri*), (b) *Myotis* spp., (c) *P. pygmaeus*, (d) *P. pipistrellus* and (e) *N. leisleri* (b - e in order of decreasing degree of clutter-adaptation) detected flying through underpasses (% Under) compared to flying over the traffic lanes of the motorway directly above underpasses (% Over) during simultaneously paired recordings. Bat pass counts (Over + Under) per height category (see legend) are shown above each bar for each species

Pláta 8.4 Torthaí ar Shuirbhéanna arna ndéanamh ag Abbott (2012c)

Tábla 8.42 Sceideal na Struchtúr atá Deartha chun freastal ar Phasáiste Ialtóige

Struchtúr	Tuairisc	Feidhm um Maolú
Tóchar C00/01	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.35m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Taifeadh sé speiceas ialtóg gar don suíomh seo. Tóchar hiodrálach agus fiadhúlra comhcheangailte a fheastalóidh ar speicis na gCrú-ialtóg agus na nIaltóg giobach a taifeadh anseo
Tóchar C02/01b	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Tóchar hiodrálach agus fiadhúlra comhcheangailte a fheastalóidh ar speicis na n-ialtóg Feasrach a taifeadh in aice láimhe
Tóchar C03/01	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.2m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GRCRR atá beartaithe	Tóchar hiodrálach agus fiadhúlra comhcheangailte a fheastalóidh ar speicis na n-ialtóg Feasrach a taifeadh in aice láimhe
Tóchar C03/03	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.2m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GRCRR atá beartaithe	Taifid de speicis na n-ialtóg Feasrach, na gCrú-ialtóg agus na n-ialtóg Giobach in aice láimhe. Tóchar hiodrálach agus fiadhúlra comhcheangailte a fheastalóidh ar ialtóga ach a fheastalóidh ar an mbealach comaitéireachta do Chrú-ialtóga go Coillte Bhearna chomh maith
Tóchar C03/04	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.2m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GRCRR atá beartaithe	Taifid de speicis na n-ialtóg Feasrach, na gCrú-ialtóg agus na n-ialtóg Giobach in aice láimhe. Tóchar hiodrálach agus fiadhúlra comhcheangailte a fheastalóidh ar ialtóga ach a fheastalóidh ar an mbealach comaitéireachta do Chrú-ialtóga go Coillte Bhearna chomh maith
Tóchar C04/01	Tóchar 5m ar leithead faoi 2.5m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Taifid de speicis na n-ialtóg Feasrach, na gCrú-ialtóg agus na n-ialtóg Giobach in aice láimhe. Tóchar hiodrálach agus fiadhúlra comhcheangailte a fheastalóidh ar ialtóga ach a fheastalóidh ar an mbealach comaitéireachta do Chrú-ialtóga go Coillte Bhearna chomh maith
Tóchar C04/02	Tóchar 3.1m ar leithead faoi 2.5m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Taifid de speicis na n-ialtóg Feasrach, na n-ialtóg Fadchluasach donn agus na n-ialtóg Giobach in aice láimhe. Tóchar hiodrálach agus fiadhúlra comhcheangailte a fheastalóidh ar ialtóga
Fodhroichead S06/01	Fodhroichead bóthair atá beartaithe (12.5m ar leithead 5.3m ar airde) déanfar soláthar do phasáiste ialtóg faoin N6 GCRR atá beartaithe	Beifear in ann leanúint leis an bpasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin Tionscadal a bhuí le Bóthar Rathúin atá ann cheana féin. Taifid ar speiceas na n-ialtóg Feasrach in aice láimhe. Taifid speiceas na n-ialtóg Feasrach in aice láimhe. Beidh soilsiú ann chun rochtain shábháilte coisithe a chur ar fáil
Tóchar C06/00	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Iompróidh an tóchar na hialtóga faoin Tionscadal atá beartaithe toisc go scarann an Tionscadal atá beartaithe ar an mbóthar reatha a úsáideann speiceas na n-ialtóg Feasrach. Taifid ar speiceas na n-ialtóg Feasrach in aice láimhe, nascann an tóchar gné líneach gach taoibh den Tionscadal
Tóchar C06/01	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Cuireann an tóchar pasáiste ar fáil trasna an Tionscadail atá beartaithe i limistéar líonta ach níl limistéir ar bith ann le haghaidh íosbhealaí siar ar feadh thart ar 500m. Nascann sé le linnte maolúcháin ar féidir iad a úsáid le haghaidh sealgaireachta
Tóchar C07/00	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 2m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Nascfaidh an tóchar trasna an tírdhreacha a úsáideann na hialtóga Feasracha agus na hialtóga Fadchluasacha donna. Déanfar faraí ar an taobh thoir a mbeidh an Tionscadal atá beartaithe thart orthu a athcheangal tríd an tóchar sin agus trí thóchair ó thuaidh chomh maith
Tóchar C07/02A	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Nascfaidh an tóchar trasna an tírdhreacha a úsáideann na hialtóga Feasracha agus na hialtóga Fadchluasacha donna. Déanfar faraí ar an taobh thoir a mbeidh an Tionscadal atá beartaithe thart orthu a athcheangal tríd an tóchar sin agus trí

Struchtúr	Tuairisc	Feidhm um Maolú
		thóchair ó thuaidh chomh maith. Iompraíonn an tóchar seo sruth beag agus gabhann sé isteach i ndíog agus i bhfál sceach ar an taobh thoir agus ceanglóidh sé le stráice tírdhreachaithe atá beartaithe ar an taobh thiar chun é a cheangal le Bóthar Rathúin atá ann
Tóchar C08/01	Tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde a dearadh chun pasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Tá an tóchar seo i limistéar líonta siar ó Bhóthar Mhaigh Cuilinn an N59 agus tugann sé deis d'ialtóga dul trasna an Tionscadail sa chuid seo. Taifeadadh ialtóga Feascracha agus Crú-ialtóga sa limistéar mórthimpeall
Tóchar C08/05	Cuirfidh tóchair 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Tá na tóchair sin gar don fhara saorga atá beartaithe chun dul i ngleic le caillteanas na bhfarai ialtóg ag Achadh an Churraigh (PBR178, 256, 255, 177, 210). Mar sin tá sé riachtanach go ndéanfaí tréscailteacht an Tionscadail a uasmhéadú sa chuid seo. Éascóidh an tóchar seo ialtóga fadchluasacha Donna agus Crú-ialtóga. Ceanglóidh stráicí plandaithe tírdhreacha atá beartaithe an tóchar seo le fásra coimeádta ag an imlíne
Tóchar C08/04		
Tóchar C08/02		
Tóchar C09/01	Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Sraith cúig thóchar a chuireann tréscailteacht ar fáil faoin Tionscadal do speicis na gCrú-ialtóg, na n-ialtóg Feascrach, na n-ialtóg fadchluasach Donn agus speicis ialtóg eile. Osclóidh na tóchair isteach in imill choimeádta choillte Mhionlaigh agus beidh plandú breise ar fáil
Tóchar C09/02	Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	
Tóchar C09/03	Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	
Tóchar C09/04	Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	
Tóchar C09/05	Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	
Fodhroicead Bóthair S09/01	Fodhroicead bóthair atá beartaithe (10m ar leithead agus 5.3m ar airde) Déanfar soláthar le Bóithrín Chaisleán Mhionlaigh do phasáiste ialtóg faoin N6 GCRR	Príomhphointe trasnaithe sa tírdhreach do Chrú-ialtóga trína mbeifear ábalta eitilt idir fara Chaisleán Mhionlaigh (agus fara nua amach anseo) agus limistéir shealgaireachta gar do Lochanna Chúil Each. Cruthaithe ag sonraí radairianaithe. Beifear ábalta leanúint leis an bpasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin Tionscadal. Taifid ar roinnt speiceas ialtóg in aice láimhe lena n-áirítear a bheith laistigh de limistéar sealgaireachta a taifeadadh do Chrú-ialtóga agus a bheith i limistéar tábhachtach do thrasnú.
Tóchar C09/06	Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Ceanglaíonn an tóchar seo imill na coillearnaí a choimeádfar ag imeall an tóchair. Taifid ar roinnt speiceas ialtóg in aice láimhe lena n-áirítear a bheith laistigh de limistéar sealgaireachta a taifeadadh do Chrú-ialtóga agus a bheith i limistéar tábhachtach do thrasnú.
Tóchar C09/07	Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	I limistéar íseal i dtopagrafaíocht áitiúil laistigh de limistéar sealgaireachta a taifeadadh do Chrú-ialtóga agus a bheith i limistéar tábhachtach do thrasnúithe
Íosbhealach C10/01	Struchtúr 18m ar leithead faoi 2.35m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Ceanglaíonn an struchtúr seo imill na coillearnaí a choimeádfar ag imeall an tóchair. Taifid ar roinnt speiceas ialtóg in aice láimhe lena n-áirítear a bheith laistigh de limistéar sealgaireachta a taifeadadh do Chrú-ialtóga agus a bheith i

Struchtúr	Tuairisc	Feidhm um Maolú
		limistéar tábhachtach do thrasnú mar atá cruthaithe le sonraí radairianaithe
Fodhroicead Bóthair S10/02	Fodhroicead bóthair atá beartaithe (9.8m ar leithead faoi 5.3m ar airde)	Beifear in ann leanúint leis an bpasáiste ialtóg a chur ar fáil faoin Tionscadal. Taifid ar roinnt speiceas ialtóg in aice láimhe lena n-áirítear Crú-ialtóga agus a bheith i limistéar tábhachtach do thrasnuithe faoi mar a cruthaíodh le sonraí radairianaithe
Tóchar C12/02	Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Ceanglóidh sraith 3 thóchar, gach ceann 25m óna chéile, tailte ó thuaidh agus ó dheas agus is féidir le hialtóga dul trasna orthu. Tá príomhphointe trasnaithe do Chrú-ialtóga, Ialtóga fadchluasacha Donna agus faraí don dá speiceas in aice láimhe
Tóchar C12/03	Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	
Tóchar C12/04	Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	
Tardhroicead Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr S12/02	Cuirfidh Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr (60m ar fad x 30m ar leithead) pasáiste ialtóg ar fáil thar an N6 GCRR atá beartaithe	Príomhphointe trasnaithe sa tírdhreach do Chrú-ialtóga trína mbeifear ábalta eitilt idir limistéir an Chaisleáin Ghearr agus Bhaile an Dúlaigh/Mhionlaigh. Féach an téacs thuas don tábla seo le haghaidh na réasúnaíochta maidir le suíomh agus dearadh an tardhroichid fhiadhúlra
Struchtúr S08/04	Cuirfidh droichead Abhainn na Gaillimhe pasáiste ialtóg ar fáil thar an N6 GCRR atá beartaithe	Pointe trasnaithe tábhachtach do gach speiceas ialtóg go háirithe Crú-ialtóga agus ialtóga Daubenton faoi mar a cruthaíodh le sonraí radairianaithe. Tá faraí don dá speiceas in aice láimhe

Chomh maith leis na struchtúir a dearadh go sonrach do phasáistí ialtóg, tá struchtúir eile ann amhail an áit a dtéann mionbhóithre faoin Tionscadal atá a úsáidfídh ialtóga mar phointí trasnaithe sábháilte.

Déanfar seiceáil ar na struchtúir a chuirfear ar fáil um pasáiste ialtóg sula n-oibreofar an Tionscadal le cinntiú go dtógfar iad i gcomhréir leis na ceanglais deartha mar atá leagtha amach sa chuid seo chomh maith le Cuid 8.9.2.

An Clár Monatóireachta atá Beartaithe

Toisc gur féidir leis an leibhéal bonnlíne de ghníomhaíocht ialtóg agus áitíocht fara athrú de réir a chéile, déanfar monatóireacht roimh an tógáil sula dtosóidh na hoibreacha tógála lena chinntiú go mbeifear in ann na sonraí a ndéantar comparáid idir iad agus an mhonatóireacht iarthógála cothrom le dáta a mhéid is féidir (tagair don iarratas as Cheadúnas Maolaithe Ialtóg in Aguisín A.8.25 – Cuid 2, agus ag tabhairt faoi deara an Ceadúnas Maolaithe Ialtóga a deonaíodh roimhe sin in Aibreán 2024 in Aguisín A.8.25 – Cuid 1).

Déanfar monatóireacht freisin ar éifeachtacht na mbeart maolaithe agus cúitimh ialtóg i rith na tógála agus ina dhiaidh sin. I gcás ina sainaithnítear sa mhonatóireacht go bhfuil ceisteanna maidir leis na bearta maolaithe nó cúitimh (e.g. doirteadh beag a mbeidh tionchar aige ar úsáid), réiteofar iad sin lena chinntiú go mbainfidh na bearta sin a gcuid aidhmeanna amach i dtaca le maolú nó cúiteamh as tionchair ar na daonraí ialtóg áitiúil (tagair don iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg atá san áireamh in Aguisín A.8.25-Cuid 2 den TMTT nuashonraithe seo, agus ag tabhairt faoi deara an Ceadúnas Maolaithe Ialtóg a deonaíodh roimhe seo in Aibreán 2024 in Aguisín A.8.25 – Cuid 1 den TMTT nuashonraithe seo).

Monatóireacht réamhthógála

Tá gá le monatóireacht réamhthógála chun sonraí a sholáthar chun go bhféadfar monatóireacht tar éis tógála a chur i gcomparáid leo. Seo a leanas na paraiméadair:

- Leibhéil áitíochta i bhfaraí (Caisleán Mhionlaigh, foirgnimh faraí bréige atá beartaithe lena n-áirítear foirgnimh aiséistithe coimeáda, boscaí ialtóg)

- Struchtúir pasáiste ialtóg (tóchair, íosbhealaí agus Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr)
- Éagsúlacht speicis ialtóga agus flúirse ghníomhaíocht na n-ialtóg gar don Tionscadal

Tomhaisfear leibhéil áitíochta i gCaisleán Mhionlaigh trí shuirbhéanna teacht amach ag baint úsáide as físciamara soilsithe infridhearg a thaifeadfar ar bhonn míosúil ó lár mhí Aibreáin go Meán Fómhair i mbliain na tógála nó díreach roimh thosú na tógála (cibé acu den dá cheann sin is gaire do thosú na tógála).

Díreofar monatóireacht ar úsáid na n-ialtóg sna struchtúir phasáiste ialtóg atá beartaithe ar ialtóga a thaifeadadh agus iad ag baint úsáide as conairí atá ann ag na híosbhealaí atá beartaithe gar do Chaisleán Mhionlaigh, N59 Acomhal Leitirí agus Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr atá beartaithe. Teastaíonn sonraí bonnlíne réamhthógála ar líon na n-ialtóg agus airde na n-eitiltí ionas gur féidir é sin a chur i gcomparáid le cás iarthógála. Baileofar na sonraí sin ag baint úsáide as ceamaraí infridhearga agus suirbhéanna brathadóra a dhéanfar trí huaire ar leith ar a laghad ag gach suíomh sa tréimhse suirbhéanna is fearr. I gcomhréir le Treoir CEDR (2016) tá sé beartaithe go mbeidh dhá shuirbhé ar leith sa séasúr pórucháin agus dhá shuirbhé ar leith (i dtráth) i lár Lúnasa go dtí deireadh Meán Fómhair ar a laghad i gceist leis an monatóireacht réamhthógála sin, chun teacht le tréimhsí gluaiseachtaí ar an scála tírdhreacha, agus go ndéanfar na suirbhéanna sin le haghaidh dhá shéasúr gníomhaíochta ialtóg (Bealtaine-Lúnasa) tar éis go mbeidh an Tionscadal tógtha.

Ní féidir a rá go cinnte nach mbeidh aon bhaol de dhrochthionchar ar éagsúlacht agus ag flúirse ialtóg in aice leis an Tionscadal; ach ní bheidh tionchar ar gach pobal sa suíomh céanna ar an mbealach céanna agus dá bhrí sin meastar gur cleachtadh maith é monatóireacht leanúnach a dhéanamh lenár dtuiscint ar éifeachtaí forbairtí bóthair agus éifeachtacht na mbeart maolaithe a fheabhsú. Déanfar monatóireacht ar éagsúlacht na speiceas ialtóg agus ar fhlúirse na gníomhaíochta ialtóg in aice leis an Tionscadal agus úsáid á baint as traschriosanna suirbhé caighdeánaithe ó imeall Theorainn an Mheasúnaithe atá beartaithe amach faoi mar a thuairiscíonn Berthinussen & Altringham (2015). Úsáidfear na traschriosanna sin chun gníomhaíocht ialtóg ar fud na dtailte timpeall chonair Theorainn an Mheasúnaithe. Tá sé beartaithe go ndéanfar suirbhé ar sé chrios roimh an tógáil i suíomhanna ina bhfuil ardghníomhaíocht ialtóg i gcás go bhfuil íosbhealaí nó uasbhealach beartaithe.

Monatóireacht i rith agus tar éis na tógála

Monatóireacht ar faraí

Déanfar monatóireacht ar áitíocht na bhfoirgneamh fara saorga (lena n-áirítear foirgnimh choinnithe feistithe) agus ar bhoscaí ialtóg láithreach bonn tar éis iad a shuiteáil le fáil amach cé chomh luath is a úsáidtear iad. Suiteálfar iad sula nglanfar an príomhláithreán; dá bhrí sin, is féidir monatóireacht trí chigireacht súl a dhéanamh orthu de réir an sceidil seo a leanas:

- Comhaireamh maidir le teacht amach ag fara Chaisleán Mhionlaigh: déanfar comhaireamh maidir le teacht amach le linn oibreacha tógála agus sna 10 mbliana tar éis na tógála i mhí na Bealtaine, mhí Iúil agus Lúnasa. Déanfar an comhaireamh sin ag úsáid taifeadadh ó fhísciamara infridhearg ag an am céanna le cigireachtaí súl ar ialtóga ag úsáid an láithreáin nua fara atá beartaithe cóngarach do Chaisleán Mhionlaigh d'fhonn comhaireamh foriomlán a fháil d'ialtóga ag an suíomh sin
- Tógálacha farai saorga: Áiteofar na foirgnimh farai saorga atá beartaithe (lena n-áirítear struchtúir athfheistithe) le linn na n-oibreacha agus i ndiaidh na tógála, agus déanfar deisiúcháin riachtanacha, sna 10 mbliana i ndiaidh na tógála (de réir thuarascáil Chigire ABP dar dháta an 22 Meitheamh 2021). Déanfar suirbhéanna i lár an gheimhridh d'úsáid gheimhriúcháin i mí na Bealtaine agus i mí Iúil lena n-úsáid le linn an tséasúir phorúcháin. Áireofar seiceálacha sna suirbhéanna d'ialtóga aonair agus do shalachar (ag baint úsáide as anailís DNA más gá). Tógfar salachar i ndiaidh gach seiceála lena chinntiú nach dtaifeadfar sa suirbhé ina dhiaidh sin ach an úsáid sa tréimhse eatramhach. Déanfar monatóireacht bhliantúil ar na farai le haghaidh Crú-ialtóg agus cuirfear na comhairimh chuig an NPWS mar chuid den chlár náisiúnta um monatóireacht ar Chrú-ialtóga. Féadfaidh foireann na Seirbhíse Páirceanna Náisiúnta an mhonatóireacht sin a dhéanamh, nó grúpa ialtóg na Gaillimhe nó go deimhin dreamanna eile a shocróidh an t-údarás áitiúil. D'fhéadfadh sé tarlú le modhanna cianda monatóireachta ag úsáid teicneolaíocht nua nach mbeidh gá i gcónaí le cuairt a thabhairt ar na farai féin agus gur féidir íomhánan infridhearg laistigh den fhara a sheoladh gan sreang. I gcás go dtabharfaí le fios leis an monatóireacht ar na farai nach bhfuil ialtóga á n-úsáid, tabharfar faoi bhreis suirbhéanna dírithe chun iarracht tuiscint a

fháil ar ghluaiseachtaí ialtóg san áit agus déanfar iarracht dul i ngleic le haon saincheisteanna. Déanfar comhordú ar aon athruithe a mheasfar a bheidh riachtanach agus cuirfear in iúl iad lena chinntiú nach mbeidh siad i gcoimhlínt le haon cheann de na réamh-mheastacháin tionchair nó leis na bearta maolaithe atá leagtha síos sa tuarascáil seo. Suiteáilfear tóireadóirí teochta agus bogthaise chomh maith le logálaithe sonraí sna faraí ar feadh dhá bhliain tar éis tógála agus glacfar bearta (e.g. poill a fheistiú, tréimhse na n-umar uisce a mhéadú sa limistéar fara geimhrithe) chun aghaidh a thabhairt ar aon fhadhbanna a thagann chun cinn.

- **Boscaí Ialtóg:** Ní heol do na húdair aon íoschaighdeán nó caighdeán molta maidir le monatóireacht ar bhoscaí ialtóg. I ndiaidh iad a shuiteáil, déanfar cigireacht súl ar na boscaí gach ráithe sa bhliain ar feadh an chéad dá bhliain. Tá sé tugtha le fios ag taighde a rinneadh ar éifeachtacht na mbeart maolaithe go mbíonn thart ar 50%¹⁵¹ áitiúcháin ar an meán sna boscaí ialtóg toisc go bhféadfadh sé gur fearr le hialtóga láithreáin fhara eile atá timpeall orthu cheana féin. Is féidir aon bhoscaí nach léiríonn aon chomharthaí sóirt áitiúcháin sa tréimhse sin a athlonnú chuig áiteanna eile laistigh de Theorainn an Mheasúnaithe atá beartaithe in aice láimhe in áit éigin a bheadh chun sochair an daonra ialtóg áitiúil. I mblianta 3-5 i ndiaidh iad a shuiteáil seiceálfar na boscaí i ndeireadh mhí an Mhárta agus i mí Mheán Fómhair chun úsáid sa gheimhreadh agus sa samhradh a sheiceáil agus chun cur isteach le linn na n-amanna geimhriúcháin íogaire a sheachaint
- Déanfar na boscaí ialtóg a sheiceáil ar feadh 10 bliana ar a laghad ó thógfar iad, agus déanfar athsholáthar agus deisiú de réir mar is gá

Pointí trasnaithe na monatóireachta

Cuimseofar leis an monatóireacht brathadóir fuaimne agus ceamara infridhearg a bheidh ag taifeadadh ag na tóchair ag na cúig shuíomh a ndearnadh suirbhé orthu roimhe seo roimh an tógáil, is iad sin:

- Limistéar 1: Ó thuaidh de Choill Bhearna
- Limistéar 2: Achadh an Churraigh
- Limistéar 3: Abhainn na Gaillimhe go dtí an Bóthar Nua
- Limistéar 4: Siar ó Bhóthar Áth Cinn an N84
- Limistéar 5: Baile an Dúlaigh go dtí An Caisleán Gearr, lena n-áirítear Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr

Comhairfidh sé sin an úsáid a bheidh ag ialtóga i gcomparáid le neamhúsáid (e.g. ag úsáid conairí eitle eile). Fágfaidh sin go gcaithfear a chinneadh an bhfuil na struchtúir pasáiste ialtóg éifeachtach ag leibhéal an daonra (sa chás go nglacfar leis go bhfuil 90% de na hialtóga ábalta trasnú faoin Tionscadal). Déanfar an mhonatóireacht an athuair ag gach suíomh chun sraith sonraí láidir a sholáthar. Sa chás go mbreithnítear nach bhfuil na struchtúir pasáiste ialtóg atá beartaithe lena n-áirítear Uasbhealach Fiadhúlra an Chaisleáin Ghearr éifeachtach, ansin beidh gá le tuilleadh suirbhéanna chun na cúiseanna a bhreithniú agus aghaidh a thabhairt orthu ar bhealach réasúnach nuair is féidir (mar shampla, soilse a rialú, aghaidh a thabhairt ar athruithe sa tírdhreach áitiúil). Caithfear comhordú a dhéanamh ar aon athruithe a mheasfar a bheidh riachtanach agus cuirfear in iúl iad lena chinntiú nach dtiocfaidh siad salach ar aon cheann de na réamh-mheastacháin tionchair nó leis na bearta maolaithe atá leagtha síos sa Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta nó i ndoiciméid an Mheasúnaithe Chuí.

I gcomhréir le Treoir CEDR (2016) tá sé beartaithe go mbeidh dhá shuirbhé ar leith sa séasúr pórucháin agus dhá shuirbhé ar leith (i dtráth) i lár Lúnasa go dtí deireadh Mheán Fómhair ar a laghad i gceist leis an monatóireacht iarthógála sin, chun teacht le tréimhsí gluaiseachtaí ar an scála tírdhreacha, agus go ndéanfar na suirbhéanna sin le haghaidh 10 séasúr gníomhaíochta ialtóg (Bealtaine-Lúnasa) tar éis tógáil an Tionscadail an chur i gcrích.

Baineann an clár monatóireachta a bhfuil cur síos déanta air thuas freisin leis na bearta cúitimh le haghaidh ialtóg a bhfuil cur síos déanta orthu i gCuid 8.9.2.

¹⁵¹ Paul Lynott, cumarsáid phearsanta 2017.

Éagsúlacht agus flúirse in aice le conair an Tionscadail

Glacfar le traschriosanna de ghníomhaíocht ialtóg ar fud na suíomhanna céanna leis na traschriosanna réamhthógála d'fhonn aon éifeachtaí díláithrithe a tharlaíonn de bharr tionchar suaite i rith tógála agus oibríochta a aithint. Cé go mbaineann teorainneacha le feidhmiú mhodheolaíocht Berthinussen & Altringham (2015) toisc nár cuireadh i bhfeidhm é ach ar thírdhreacha talmhaíochta oscailte, is bunús é áfach le haghaidh modh suirbhéireachta inatáirgthe atá oiriúnach don Tionscadal.

Má bhraitear éifeacht díláithrithe (flúirse laghdaithe agus éagsúlacht gar do Theorainn na Measúnachta) ansin beidh tuilleadh suirbhéanna spriocdhírthe ag teastáil chun na cúiseanna a aithint agus dul i ngleic leo nuair is féidir (mar shampla, soilsíú a smachtú, dul i ngleic le hathruithe ar an tírdhreach áitiúil trí phlandú breise).

Caithfear comhordú a dhéanamh ar aon athruithe a mheasfar a bheidh riachtanach agus cuirfear in iúl iad lena chinntiú nach mbeidh siad i gcoimhlínt le haon cheann de na réamh-mheastacháin tionchair nó leis na bearta maolaithe atá leagtha síos sa tuarascáil seo. Tá sé beartaithe go ndéanfar monatóireacht le linn na tógála agus 10 séasúr gníomhaíochta ialtóg i ndiaidh thógáil an Tionscadail a chríochnú.

8.6.5.3 Broc

Tugtar cosaint do bhroic, agus dá n-áiteanna pórúcháin agus sosa, faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra agus is cion é faoin reachtaíocht Broic a mharú nó a ghortú d'aon ghnó nó cur isteach ar a n-áiteanna pórúcháin nó sosa (brocaisí) nó iad a scrios d'aon ghnó.

Cuimsíodh sraith chuimsitheach beart maolaithe sa Tionscadal atá beartaithe lena chinntiú nach ndéanfar Broic a mharú nó a ghortú d'aon ghnó agus nach rachaidh tionchair ar bith ar a n-áiteanna pórúcháin nó sosa i gcion ar a stádas caomhantais, ar scála geografach ar bith, agus nach mbeidh éifeachtaí suntasacha dóchúla ar bith ar an speiceas mar thoradh orthu.

Leanann na bearta maolaithe a bhfuil cur síos déanta orthu thíos na moltaí atá leagtha amach i *Guidelines for the Treatment of Badgers during the Construction of National Road Schemes* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006a). Leagtar amach sna treoirilínte sin an cur chuige sárchleachtais nuair a bheidh tionchair maolaithe á mbreithniú faoi Bhroic le linn na hoibreacha tógála.

Bearta chun Broic a chosaint le linn na Tógála

Tá achoimre mhionsonraithe ar na bearta maolaithe de réir mar a bhaineann siad le brocaisí na mBroc laistigh de ZoI an Tionscadail tugtha in Aguisín A.8.26 agus i Tábla 8.44Tá na criosanna neamh-chur isteach (30m, 50m agus 150m), de réir mar a bhaineann siad le brocaisí na mBroc laistigh de ZoI an Tionscadail, léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Ós rud é go bhféadfadh úsáid Broc as na brocaisí athrú le himeacht ama, teastóidh seiceáil réamhthógála a dhéanamh ar na brocaisí go léir laistigh de 12 mhí ó thosach oibreacha tógála ar bith laistigh de ZoI na mbrocaisí faoi mar atá pléite thíos.

Cur isteach/díláithriú

Ionas nach gcuirfear isteach ar bhrocaisí Broic nach mbeidh tionchar díreach ag an Tionscadal orthu, ní úsáidfear aon innealra trom laistigh de 30m de bhrocaisí Broic ag aon am. Ní thabharfar faoi aon oibreacha i bhfoisceacht 50m de bhrocaisí ghníomhacha i rith an tséasúir phórúcháin Ní úsáidfear innealra níos éadroime (feithiclí rothaithe go ginearálta) i bhfoisceacht 20m den bhealach isteach chuig brocais Ní thabharfar faoi phléascadh nó tiomáint píllí laistigh de 150m ó bhrocaisí ghníomhacha le linn an tséasúir phórúcháin (Nollaig go Meitheamh agus iad sin san áireamh).

Sula gcuirfear tús le hoibreacha, bunófar crios neamh-chur isteach 30m thart ar gach brocais Broc laistigh de ZoI an Tionscadail, faoi mar atá léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15. Má bhíonn an bhrocais ghníomhach, méadófar an crios neamhchur-isteach go dtí 50m le linn an tséasúir phórúcháin (Nollaig go Meitheamh agus iad sin san áireamh). Beidh an fálú faoi mar atá tugtha i gCaibidil 7, Gníomhaíochtaí Tógála agus mairfidh sé fada go leor chun an crios eisiata a choimeád ar feadh na tréimhse tógála nó, más gá, go dtí go n-eisiafar/go mbainfear an bhrocais lena mbaineann.

Tugtar achoimre i Tábla 8.44 ar na bearta maolaithe de réir mar a bhaineann siad le brocaisí na mBroc laistigh de ZoI an Tionscadail agus tá siad léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Déanfar áiseanna pasáiste broic a sheiceáil roimh oibriú an Tionscadail chun a chinntiú gur tógadh iad de réir na *Guidelines for the Treatment of Badgers during the Construction of National Road Schemes* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006).

Caillteanas láithreán pórúcháin/sosa

I gcás ina gcaitear brocaisí a eisiamh agus a bhaint, nó go gcaitear iad a eisiamh go sealadach ar feadh na tréimhse tógála, déanfar é sin de réir na modheolaíochta atá mionsonraithe sna Treoirínte *Guidelines for the Treatment of Badgers during the Construction of National Road Schemes* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006a):

- Beidh gá le tréimhse monatóireachta cúig lá ar a laghad do na brocaisí Broc ar fad a bheidh le heisiamh nó le tógáil chun an stádas gníomhaíochta a dheimhniú sular dtosófar oibreacha tógála ar bith
- Má bhíonn an bhrocais gníomhach, ní thógfar é laistigh de shéasúr pórúcháin na mBroc (Nollaig go Meitheamh agus iad sin san áireamh). Má dhéantar an bhrocais Broic a eisiamh nó a bhaint lasmuigh den tréimhse seo, beidh an bealach isteach neamhghníomhach bog agus blocáilte go crua le geataí aontreo feistithe ar bhealaí isteach gníomhacha. Beidh geataí aonbhealaigh ceangailte oscailte ar feadh trí lá sula socrófar iad lena n-eisiamh, agus déanfar monatóireacht orthu ar feadh tréimhse 21 lá ar a laghad sula measfar go bhfuil an bhrocais neamhghníomhach agus scriosfar í ansin. Má éiríonn an bhrocais gníomhach am ar bith le linn na tréimhse monatóireachta, ní mór an próiseas/clár eisiata a thosú arís ó lá 1 den tréimhse monatóireachta 21 lá
- Maidir le brocaisí neamhghníomhacha, cuirfear bac bog ar na hiontrálacha (bachta go héadrom le fásra agus ithir) agus mura gcuirtear isteach ar na hiontrálacha go léir ar feadh tréimhse cúig lá ba cheart an bhrocais a scrios láithreach lom. Is féidir é sin a dhéanamh am ar bith den bhliain do bhrocaisí neamhghníomhacha

Teastóidh brocais shaorga chun caillteanas na príomh-bhrocaise (S9) a mhaolú, i gcomhar le brocais chúnta (S11), de ghrúpa Broc Leacaigh. Tá na riachtanais a bhaineann le soláthar agus dearadh na brocaise saorga leagtha amach in Aguisín A.8.26. Tá suíomh na brocaise saorga taispeánta ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15¹⁵².

Beidh suirbhé réamhoibreacha le haghaidh brocaisí broic ag teastáil ó limistéir nach féidir a rochtain (féach Fíoracha 8.5.1 go 8.5.15) sula ndéantar suíomh a ghlanadh. Má thagtar ar bhrocais, ní mór na hoibreacha a stopadh agus crios neamh-thrasnaíochta de 30m a leagan síos; leathnaithe go 50m i rith an tséasúir phórúcháin má tá an bhrocais gníomhach (Nollaig go Meitheamh agus an dá mhí sin san áireamh). Bainfear an bhrocais tar éis an phróisis atá léirithe thuas.

Bearta chun Broic a chosaint le linn Oibríochta

Scaradh Gnáthóige/Éifeacht Bacainne agus Baol Básmhaireachta

Leanann broic na slite céanna idir brocaisí, limistéir bheathaithe agus leithris de ghnáth. Chun básanna broc ar na bóithre a sheachaint, soláthrófar saoraidí pasáiste mamach ag suíomhanna straitéiseacha ar fud an Tionscadail. Tógfar íosbhealaí mamach de réir *Guidelines for the Treatment of Badgers during the Construction of National Road Schemes* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006). Tá sé cruthaithe go n-úsáideann broic íosbhealaí mamach atá 600mm ar a laghad ar leithead, ina bhfuil dóthain draenála, fásra maith thart ar na hiontrálacha agus nascacht mhaith gnáthóige (Eldridge & Wynn, 2011)¹⁵³. Chun dearbhú,

¹⁵² Dá ghairne an bhrocais shaorga don phríomh-bhrocais atá á baint, is mó an seans go mbainfidh an grúpa Broc atá i gceist úsáid as. Dá bhrí sin, tá sé beartaithe an bhrocais shaorga a lonnú thart ar 60m ó thuaidh de S9. Ós rud é go gcaithfidh an bhrocais bheith ina háit cúpla mí sula dtosóidh na hoibreacha agus sula dtógfar brocais S9, beidh go leor ama ag na Broic lena mbaineann oiriúnú do na hoibreacha tógála i ngairneacht na brocaise saorga (lena mbeidh pléascadh agus briseadh carraigeacha i gceist), athlonnú go dtí brocais eile (e.g. S10), nó brocais nua a thógáil áit éigin eile laistigh dá gcríoch. Ní mhairfidh cur isteach ar bith ó na hoibreacha tógála ach ar feadh tréimhse ghairid agus, fiú má fholmhófar an bhrocais shaorga le linn na tógála, ní cosúil go ndíspreagfadh a gairneacht don bhóthar oibriúcháin na broic ón mbrocais a áitiú ag an am sin.

¹⁵³ <https://www.apis.ac.uk/search-pollutant-impacts>

sínfidh íosbhealaí do mhamaigh chomh fada leis na fálta atá frithsheasmhach ar mhamaigh agus beidh siad comhtháite leo.

Cé go dtagann srianta innealtóireachta salach ar na suíomhanna molta ag tráth na tógála, is féidir íosbhealaí mamach a bhogadh go dtí na suíomhanna is oiriúnaí is gaire, ach ag fad nach mó na c.250 uathu. Tá na suíomhanna ina mbeidh saoráidí pasáiste Broc ar fáil liostaithe i Tábla 8.43 agus tá siad léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Luíonn líon de na struchtúir pasáiste mamach laistigh den chrios doirte éadroim samplach agus d’fhéadfadh soilsíu saorga dul i gcion ar a n-úsáid ag Broic: struchtúir C07/04, C07/01(b) agus C12/01. Cuirfear sciathadh ar fáil lena chinntiú nach gcuirfidh doirteadh éadrom isteach ar shlíte agus iontrálacha na struchtúr sin.

Tábla 8.43 Áiseanna Pasáiste Mamach¹⁵⁴

Tag. Uimh.	Struchtúr	Speiceas agus Tuairisc	Uimhir Thagartha na Líníochta
C00/00	Píobán	Broc Cuirfidh píobán coincreíte tiomnaithe 600mm pasáiste mamach ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Foilseacháin TII CC-SCD-02504 & CC-SCD-02505
C00/01	Tóchar	Ialtóga, Madraí Uisce, Broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.35m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C02/01a	Tóchar	Madraí Uisce agus Broic Cuirfidh tóchar 2.1m ar leithead faoi 1.8m ar airde leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe.	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C02/01b	Tóchar	Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C03/01	Tóchar	Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.2m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C03/03	Tóchar	Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.2m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach,	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011

¹⁵⁴ Tá roinnt díobh seo san áireamh freisin i Tábla 8.42 Sceideal na Struchtúr atá Deartha chun freastal ar Phasáiste Ialtóige mar chuid den straitéis maolaithe ialtóg ach soláthróidh siad pasáiste nó bealach do chuid mhaith speiceas mamach eile

Tag. Uimh.	Struchtúr	Speiceas agus Tuairisc	Uimhir Thagartha na Líníochta
		suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	
C03/04	Tóchar	Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.2m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C04/01	Tóchar	Madraí Uisce, Broic agus Ialtóga Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C04/02	Tóchar	Madraí Uisce, Broic agus Ialtóga Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic Cuirfidh tóchar 3.1m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C05/01	Píobán	Broc Cuirfidh píobán coincreíte tiomnaithe 600mm pasáiste mamach ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Foilseacháin TII CC-SCD-02504 & CC-SCD-02505
S06/01	Fodhroichead Bóthair	Ialtóga Cuirfidh an tardhroichead bóthair neamhshoilsihte pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-001
C06/00	Tóchar	Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C06/01	Tóchar	Broic, Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C07/00	Tóchar	Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach,	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011

Tag. Uimh.	Struchtúr	Speiceas agus Tuairisc	Uimhir Thagartha na Líníochta
		suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	
C07/02A	Tóchar	Ialtóga agus Madraí Uisce Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Cuirfidh leac ardaithe mamach, suite os cionn leibhéil uisce tuile, cuimsithe i struchtúr pasáiste ar fáil do Mhadraí Uisce agus do Bhroic faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C07/04	Píobán	Broc Cuirfidh píobán coincréite tiomnaithe 600mm pasáiste mamach ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Foilseacháin TII CC-SCD- 02504 & CC-SCD-02505
C08/01(a)	Tóchar	Broc Cuirfear pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe le tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde.	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C08/02	Tóchar	Broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe.	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C08/04	Tóchar	Broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5. 2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C08/05	Tóchar	Broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C09/01	Tóchar	Ialtóg agus Broic Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOBD-ST-C09-1-001 go GCOB-DST-C09-1-002
C09/02	Tóchar	Ialtóg agus Broic Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 -GCOBD-ST-C09-1-001 go GCOB-DST-C09-1-002
C09/03	Tóchar	Ialtóg agus Broic Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 -GCOBD-ST-C09-1-001 go GCOB-DST-C09-1-002
C09/04	Tóchar	Ialtóg agus Broic Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 -GCOBD-ST-C09-1-001 go GCOB-DST-C09-1-002
C09/05	Tóchar	Ialtóg agus Broic	Aguisín A.5.2 - GCOB- D-ST-C09-1-001 to GCOB-DST-C09-1-002

Tag. Uimh.	Struchtúr	Speiceas agus Tuairisc	Uimhir Thagartha na Líníochta
		Cuirfidh tóchar 5m ar leithead faoi 4m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	
S09/01	Fodhroichead Bóthair	Ialtóg agus Broic Cuirfidh an tardhroichead bóthair (10m ar leithead faoi 5.3m ar airde) pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-001
C09/06	Tóchar	Ialtóga agus broic Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C09/07	Tóchar	Ialtóg agus Broic Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C10/01	Stua	Ialtóg agus Broic Cuirfidh struchtúr stua 18m ar leithead faoi 2.35m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
S10/02	Fodhroichead Bóthair	Ialtóga Cuirfidh an tardhroichead bóthair (9.8m ar leithead faoi 5.3m ar airde) pasáiste ialtóg ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-C10-01-001
C10/02a	Píobán	Broc Cuirfidh píobán coincréite tiomnaithe 1200mm pasáiste mamach ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Foilseacháin TII CC-SCD-02504 & CC-SCD-02505
C12/01	Píobán	Broc Cuirfidh píobán coincréite tiomnaithe 600mm pasáiste mamach ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Foilseacháin TII CC-SCD-02504 & CC-SCD-02505
C12/02	Tóchar	Ialtóga agus broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C12/03	Tóchar	Ialtóga agus broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
C12/04	Tóchar	Ialtóga agus broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 2.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011
S12/02	Droichead glas	Ialtóg agus Broic Cuirfidh an Droichead Glas (30m ar leithead) pasáiste ialtóg agus mamach ar fáil thar an N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-S12-02-001

Tag. Uimh.	Struchtúr	Speiceas agus Tuairisc	Uimhir Thagartha na Líníochta
C13/01	Tóchar	Broc Cuirfidh tóchar 2.5m ar leithead faoi 1.5m ar airde pasáiste ialtóg agus broc ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe	Aguisín A.5.2 - GCOB-1700-D-GEN-011

Beidh gá le fálú sábháilteachta mamach chun broic a threorú go dtí na híosbhealaí agus suiteálfar é de réir na sonraíochta atá léirithe in *Guidelines for the Treatment of Badgers prior to the Construction of National Road Schemes*, agus sonraíocht TII maidir le fálú mamach-dhíonach (CC-SCD-00320/00319 i láthair na huaire) agus coinneoidh sé broic amach ó bhóithre rochtana éigeandála agus pointí rochtana comhchosúla, i gcás go mbeidh sé lonnaithe i limistéir ina suiteálfar fálú sábháilteachta mamach. Beidh an fálú sábháilteachta mamach suiteáilte ag na suíomhanna atá léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15. Áirítear leis seo na fála slándála paladin a mholtar timpeall gach linn mhaolúcháin/linn uisce.

De réir na moltaí a thuairiscítear in *Guidelines for the Treatment of Badgers prior to the Construction of National Road* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2006), déanfar monatóireacht ráithiúil ar éifeachtúlacht na mbearta maolaithe sa chéad trí bliana i ndiaidh na hoibreacha tógála a chur i gcrích (mar shampla, cigireachtaí ar fhálú chun bearnaí a sheiceáil agus cigireacht ar an íosbhealach chun blocáil a sheiceáil, éifeachtacht na scairbheacha arna suiteáil i dtóchair). Chomh maith leis sin, i bhfianaise scála an Tionscadail, leanfar leis an monatóireacht go ceann trí bliana ar a laghad agus déanfar cothabháil na scairbheacha a áireamh i gclár cothabhála ginearálta na mbóithre.

8.6.5.4 Speicis Eile Mamach

Bearta chun Speicis Mhamach Eile a chosaint le linn na Tógála

Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce

Tá na bearta maolaithe maidir le cáilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha a chosaint le linn na tógála léirithe i gCuid 11.6.2 agus sonraithe i gCuid 8.6.3.4 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht.

Bearta chun Speicis Mhamach Eile a chosaint le linn Oibríochta

Tá gá leis an sceideal struchtúir ar mhaithe le pasáiste mamach a sholáthar, mar atá i Tábla 8.43 agus mar a léirítear ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15, chun tréscailteacht do gach speiceas mamach a chinntiú feadh an Tionscadail atá beartaithe le linn oibríochta.

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Le comhcheangal an líonra saoráidí tiomnaithe do phasáistí mamach, mar aon le struchtúir an droichid agus an tarbhealaigh (Droichead Abhainn na Gaillimhe agus Tarbhealach Mhionlaigh atá beartaithe), agus na tailte coimeádta os cionn Thollán Leacaigh agus Tollán Ráschúrsa na Gaillimhe atá beartaithe soláthrófar ardleibhéal tréscailteachta ar scála tírdhreacha feadh bhealach an Tionscadail do na speicis mhamach eile ar fad a taifeadadh, nó ar dócha go mbeidh siad i láthair, laistigh den limistéar staidéir. Dá bharr, mar gheall ar an líonra dlúth d'áiseanna pasála do mhamaigh ar feadh fhad iomlán an Tionscadail coinneofar tréscailteacht an tírdhreacha chomh hard agus is féidir, ag íoslaghdú aon éifeachtaí iarmharacha ó ilroinnt agus ó bhacainn. Tá cur síos déanta ar na suíomhanna thuas i Tábla 8.43 agus tá siad léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Léiríodh go mbaineann speicis mhamach beag úsáid as saoráidí pasáiste fiadhúlra amhail Gráinneoga, Dallóga fraoigh agus Lucha féir (Dolan 2006; Eldridge & Wynn 2011); cé nár tástáladh a n-éifeachtúlacht. Mar sin féin, is dóigh go laghdóidh tréscailteacht ard an Tionscadail éifeachtaí scartha nó éifeacht bacainne ar bith a d'fhéadfadh baint a bheith aige leis an Tionscadal (Haigh, 2012) a mhéid nach rachfaí i gcion ar stádas caomhantais na speiceas. Dá bhrí sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ar bith mar thoradh ar scaradh gnáthóige nó éifeacht bacainne ar bith, ar scála geografach ar bith.

Baol Imbhualite

Níl bealach praiticiúil nó éifeachtach ar bith ann chun cosc a chur ar speicis mhamach beag nó mamach crannach (amhail an Cat Crainn agus an tIora Rua ar dreapadóirí sároilte iad) ón Tionscadal a rochtain. Faoi mar a pléadh thuas i dtaca le scaradh agus éifeacht bacainne, cuireann dearadh na forbartha bóthair atá beartaithe ardleibhéal tréscailteachta ar fáil trasna an Tionscadail agus soláthraíonn sé sin an réiteach is praiticiúla chun idirghníomhú féideartha mamach beag leis an bhforbairt bóthair atá beartaithe a íoslaghdú. Dá bhrí sin, ní dóigh go rachaidh an baol imbhualite i gcion ar stádas caomhantais na speiceas nó ní dóigh go mbeidh tionchar suntasach diúltach, ar scála geografach ar bith, mar thoradh air.

Mar sin féin, i dTuarascáil an Chigire ABP dar dháta an 22 Meitheamh 2021, ní aontaítear leis an gconclúid sin agus cuirtear an méid seo a leanas ar fáil:

“Cuimsítear leis an dearadh bóthair roinnt ionad ina d’fhéadfaí pasáiste sábháilte a bhaint amach, Abhainn na Gaillimhe (iora rua, cat crainn, broc agus madra uisce), Tarbhealach Mhionlaigh (iora rua, cat crainn agus broc) agus os cionn Thollán Leacaigh (cat crainn agus broc) agus moltar tuilleadh pointí trasnaithe mar mhaolú ar nó i dteannta le tóchair le haghaidh sruthchúrsaí. Is léir go bhfuil sé sin an-difriúil ar fad, áfach, ón gcás gan an bóthar beartaithe. D’fhéadfadh mortlaíocht dhíreach nó seachaint an limistéir bac a chur ar dhaonraí atá gar don bhóthar, agus tá daonraí leithlisithe den easóg Éireannach, den iora rua agus den chat crainn ó thuaidh den bhóthar i mbaol méadaithe dul in éag. Cuimsítear le dearadh an bhóthair fáilte atá frithsheasmhach ar mhamaigh a choiscfidh nó a laghdóidh mortlaíocht le haghaidh roinnt speiceas (e.g. broc, an easóg Éireannach) ach d’fhéadfadh nach mbeadh ach éifeachtacht theoranta ag gabháil leis le haghaidh speiceas eile a fhéadann an fál a dhreapadh go héasca (e.g. sionnach, cat crainn)”.

Ní áirítear conclúid maidir le leibhéal tábhachta na dtionchar féideartha ar an Iora Rua ná ar an gCat crainn, áfach, i dTábla 13 d’Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an ABP dar dháta an 22 Meitheamh 2021, tuarar tionchair shuntasacha agus cuirtear an téacs seo a leanas ar fáil maidir leis na tionchair iarmhartacha:

“Éifeacht iarmhartach shuntasach ar an gcrú-ialtóg bheag, ar an iora rua agus ar an gcat crainn nach seachnófar, nach maolófar go hiomlán agus nach bpléifear leo ar bhealach eile trí mheán coinnill”.

8.6.6 Inveirteabraigh

8.6.6.1 Diúilicín eala

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Tá na bearta maolaithe maidir le cáilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha a chosaint le linn na tógála léirithe i gCuid 11.6.2 agus sonraithe i gCuid 8.6.3.4 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht.

8.6.6.2 Seilide rinseach réisc

Bearta chun Seilidí rinseacha réisc a chosaint le linn na Tógála

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Tá na bearta maolaithe maidir le cáilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha a chosaint le linn na tógála léirithe i gCuid 8.6.3.4 agus sonraithe i gCuid 11.6.2 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht.

Díghrádú Gnáthóg – Screamhuisce

Tá cur síos déanta ar na bearta maolaithe maidir leis an gcóras screamhuisce a chosaint le linn na tógála i gCuid 10.6.2 de Chaibidil 10, Hidrigeolaíocht.

Bearta chun Seilidí rinseacha réisc a chosaint le linn Oibríochta

Díghrádú Gnáthóg – Screamhuisce

Tá cur síos déanta ar na bearta maolaithe maidir leis an gcóras screamhuisce a chosaint le linn oibríochta i gCuid 10.6.3 de Chaibidil 10, Hidrigeolaíocht.

8.6.6.3 Fritileán réisc

Bearta chun Fritileáin réisc a chosaint le linn na Tógála

Baol Básmaireachta

Ionas nach scriosfar uibheacha na bhfritileáin réisc nó mortlaíocht na mbolb fritileáin réisc, cuirfear an straitéis maolaithe seo a leanas i bhfeidhm i dtaca leis na hoibreacha glanta suímh:

- Beidh gach limistéar laistigh de Theorainn na Measúnachta atá beartaithe, a sainaithníodh mar ghnáthóg oiriúnach chun tacú leis an bhfritileáin réisc, faoi réir suirbhé lín labhthaigh roimh an tógáil. Déanfar é sin le linn lár Lúnasa go dtí deireadh Mheán Fómhair díreach roimh na hoibreacha glanta láithreáin
- Má tá líonta labhacha ann, aistreofar chuig limistéar eile de ghnáthóg oiriúnach iad; lasmuigh de Theorainn na Measúnachta atá beartaithe nó, más taobh istigh, chuig limistéar de ghnáthóg oiriúnach nach mbeidh aon tionchar ag na hoibreacha tógála orthu ar feadh an ama. Tá gnáthóg imleor don fhritileáin réisc i láthair go háitiúil i riocht maith nó optamach ar feadh tréimhse fada go leor chun ligean do na líonta labhthaigh trasghluaiste sin a dtimthriall beatha a chur i gcrích. Tá sé sin bunaithe ar an bhfianaise seo a leanas:
 - Ba cheart go mbeadh láithreán trasghluaiseachta oiriúnach agus i riocht maith, nó optamach más féidir in aon chor, ar feadh séasúr singil tar éis aon imeacht trasghluaiste
 - Ciallaíonn fairsinge ghnáthóg oiriúnach an fhritileáin réisc atá ann go háitiúil, táimid muiníneach go mbeidh láthair thrasghluaiseachta faoi bhainistíocht fhabhrach ar fáil chun glacadh le haon líonta labhthaigh nach mór a athlonnú le linn tógála ar feadh séasúir amháin ar a laghad
 - Tá roinnt príomhláithreacha (go háirithe i Loch Inse, sa Cheapach, agus i dTóin na Broc) le fáil ar imeallacha bloic de thalamh portaigh atá measartha cobhsaí nó i limistéir atá ainmnithe i gcomhair chaomhnú an dúlra agus fanfaidh siad i riocht oiriúnach um thrasghluaiseacht líonta labhacha san fhadtéarma. Seachas na príomhlimistéir sin, faightear líonra fairsing de limistéir ghnáthóige oiriúnacha laistigh de Limistéar Staidéir na Scéime, agus tá cáilíocht ghnáthóige a fhanann cobhsaí ag gabháil le go leor díobh, de réir na suirbhéanna. Sa deireadh, is dócha go mbeidh gnáthóg don Fhritileáin réisc ag baint le himill na mbloc talaimh portaigh iomadúil agus leitheadach a shíneann ó thuaidh agus siar ó thuaidh ón limistéar staidéir. Tacaíonn an fhianaise dá bhrí sin leis an dearcadh go bhfuil gnáthóg imleor don Fhritileáin réisc i láthair go háitiúil, agus sa mhórlimistéar lasmuigh den limistéar staidéir don Tionscadal, agus go bhfuil sé cinnte gur féidir láthair thrasghluaiseachta a aimsiú agus a úsáid ag an am a dtosóidh an tógáil chun a chinntiú gur féidir an straitéis maolaithe a chur i gcrích agus go mbeidh rath uirthi.
- Má tá líonta labhacha ann, bogfar na líonta labhacha trí fóid fhásra a thrasghluaiseacht ina bhfuil speiceas an phlanda óstaigh (*Succisa pratensis*) agus líonta labhacha ann
- Bogfar na fóid fhásra chuig an suíomh(na suíomhanna) gabhdóra díreach tar éis tochailte chun cinntiú nach dtriomóidh siad. Socrófar na fóid thrasghluaiste isteach san fhásra atá ann díreach in aice le limistéar ina bhfuil móinéar *Molinia* agus/nó gnáthóg fraochmhá fliche atá á gcoinneáil (cur síos ar na hionaid thíos) agus cuirfear fál orthu chun damáiste de thaisme ó oibreacha tógála a chosc. Tabharfar aire le cinntiú go mbeidh aon eiseamail *Succisa pratensis* ina bhfuil líonta labhacha i lár na bhfód. Beidh fóid leabaithe go hiomlán sa suíomh (sna suíomhanna) gabhdóra le cinntiú nach bhfágfar aon imill nochta a d'fhéadfadh go mbeidís i mbaol triomaithe
- Ceithre hionad laistigh de Theorainn na Measúnachta ar suíomhanna gabhdóra oiriúnacha iad le haghaidh na bhfód trasghluaiste ina bhfuil labhtha an fhritileáin réisc
 - Tá an chéad shuíomh idir Ch. 0+300 agus Ch. 0+350 den N6 GCRR atá beartaithe, limistéar de ghnáthóg fraochmhá tirime in Iarscríbhinn I [4030] atá á coinneáil laistigh de Theorainn na Measúnachta (Fíor 8.22.1). Tá an dara ceann ag Ch. 0+900 den N6 GCRR atá beartaithe, limistéar de ghnáthóg thalamh féaraigh fhliuch (GS4)/ de ghnáthóg mhóinéar *Molinia* Iarscríbhinn I [6410] atá á coinneáil laistigh de Theorainn na Measúnachta (Fíor 8.22.1). Tá an tríú suíomh ag Ch. 3+000 den N6 GCRR atá beartaithe, mósáic de ghnáthóg fraochmhá fliche in Iarscríbhinn I [4010], de thalamh féaraigh fhliuch (GS4) agus de ghnáthóg fraochmhá tirime in Iarscríbhinn I [4030] atá á coinneáil

laistigh de Theorainn na Measúnachta (Fíor 8.22.3). Tá an ceathrú suíomh idir Ch. 12+20 agus Ch. 12+400 den N6 GCRR atá beartaithe, limistéar de ghnáthóg thalamh féaraigh fhliuch (GS4)/ de ghnáthóg Mhóinéir Molinia Iarscríbhinn I [6410] atá á coinneáil laistigh de Theorainn na Measúnachta (Fíor 8.22.9).

- A luaithe is a bheidh gach líon larbhach bainte ó na limistéir atá i gceist, nó mura taifeadadh aon líonta larbhacha, glanfar amach an fásra láithreach nó gearrfar é go talamh chun an limistéar a fhágáil mar áit nach bhfuil oiriúnach don speiceas le hathchoilíniú ann. Coinneofar an fásra sa staid sin go dtí go mbainfear an bharrithir

8.6.7 Éin

8.6.7.1 Éin Ghoir

Bearta chun Éin Ghoir a chosaint le linn na Tógála

Caillteanas Gnáthóg, Cur Isteach agus Scríosadh Gnáthóg Pórúcháin

Ginearálta

Nuair is indéanta, ní bhainfear fásra (e.g. fála sceach, crainn, scrobarnach agus talamh féaraigh) idir an 1 Márta agus an 31 Lúnasa, in iarracht tionchair dhíreacha ar éin phórúcháin a sheachaint. I gcás nach gceadaítear an srian séasúrach sin a chomhlíonadh leis an gclár tógála, ansin déanfaidh éiceolaí a bheidh cáilithe go cuí imscrúdú orthu go bhfeicfidh sé an bhfuil éin ghoir ann sula ndéantar glanadh. Glanfar limistéir nach mbíonn aon neadacha iontu laistigh de 3 lá ón suirbhé neadacha, seachas sin beidh suirbhéanna ag teastáil arís.

An Scréachóg reilige

Tá na bearta maolaithe chun na tionchair dhiúltacha ar Scréachóga reilige leagtha amach i ‘*Survey and Mitigation Standards for Barn Owls to inform the Planning, Construction and Operation of National Road Projects*’ (TII, 2021). Tá na bearta maolaithe ceaptha chun:

- Éifeachtaí díreacha ar, cur isteach ar agus díláithriú Scréachóg reilige goir a laghdú le linn chéim na tógála de Thionscadail Bóithre Náisiúnta
- Eachtraí mortlaíochta Scréachóg reilige a laghdú le linn na céim oibríochta de Thionscadail Bóithre Náisiúnta

Chun an baol atá ann go gcuirfidh na hoibreacha tógála isteach ar an láithreán neadaithe ag Caisleán Mhionlaigh, déanfar na hoibreacha go léir a d’fhéadfadh suaitheadh a chruthú lasmuigh de shéasúr goir na Scréachóige reilige (i.e. nuair nach mbíonn aon ghníomhaíocht ghoir ar siúl ag an láithreán neide). Is gnách go mbíonn séasúr an ghoir don Scréachóg reilige ann idir Feabhra agus Iúil, ach féadann sé síneadh ar aghaidh go Deireadh Fómhair/Samhain.

Molann Shawyer (2011) crios maolánach cosanta de 150 – 175m le haghaidh gníomhaíochta tógála lena mbaineann feithiclí tráchtála agus innealra trom. Bunaithe ar na sonraí faoi nádúr, scála agus ghaireacht an Tionscadail don láithreán neide, beidh an crios saor ó chur isteach (i.e. crios maolánach eisiamh) 150m ar a laghad ón láithreán neide le linn shéasúr goir na Scréachóige reilige. Is féidir oibreacha tógála a dhéanamh lasmuigh den chrios seo uair ar bith le linn na bliana toisc nach mbeidh cur isteach ar an bpéire goir ná ar an láithreán neide i gceist leis sin. Ní mór oibreacha tógála gar don nead (i.e. laistigh den chrios atá sainithe mar chrios saor ó chur isteach) a sheachaint ach amháin má tá sé deimhnithe nach bhfuil aon ghníomhaíocht ghoir ar siúl sa nead, ar gnách go dtarlaíonn sé le linn Mheán Fómhair go Feabhra. Ní mór do speisialtóir Scréachóige reilige an stádas goir ag an láithreán seo a mheasúnú, áfach, sula gcuirfear tús leis na hoibreacha (laistigh den chrios atá sainithe mar chrios saor ó chur isteach) chun gníomhaíocht ghoir ag an am a dhearbhu toisc go bhféadann Scréachóg reilige goradh tráth ar bith den bhliain.

Más amhlaidh go mbeidh tionchar díreach ag tógáil an Tionscadail (lena n-áirítear oibreacha cumasaithe nó oibreacha ag iniúchadh an tsuímh mar iniúchadh talún) ar aon láithreáin a d’fhéadfadh a bheith oiriúnach don Scréachóg reilige nó má tá siad suite laistigh de 175m den Tionscadal, tabharfar faoi shuirbhé réamhthógála

i gcomhréir leis na modhanna mar atá leagtha amach i *Survey and Mitigation Standards for Barn owls to inform the Planning, Construction and Operation of National Road Projects* (TII, 2021).

Is é cuspoir an tsuirbhé réamhthógála ná áitiúcht Scréachóige reilige agus stádas goir ag an láithreán a dhearbhu sula gcuirfear tús le hoibreacha, i gcás go bhféadfadh na gníomhaíochtaí tógála cur isteach ar phéire goir más ann dó. Beidh tráth na n-oibreacha beartaithe chun príomhthréimhse neadaithe na Scréachóg reilige a sheachaint ionas go measfar gurb íseal féidearthacht na gníomhaíochta goir sna láithreáin sin. Is gnách gur leor cuairt shingil, de réir modhanna dea-chleachtais chun stádas goir a dhearbhu. Ní mór an tsuirbhé Réamhthógála a dhéanamh roimhe ach sa bhliain chéanna (agus ní mór an t-am a roghnú dá réir chun gníomhaíocht ghoir a dhearbhu ag am áirithe sa bhliain sin). Má dhéantar taifead ar ghníomhaíocht phóraithe, ansin ní mór oibreacha a chuirfeadh isteach ar láithreán nó a mbeadh tionchar diúltach acu air a sheachaint go dtí go mbeidh séasúr an ghoir thart (agus ba cheart don Speisialtóir Scréachóige reilige é sin a mheasúnú). Mura ndéantar taifeadadh ar ghníomhaíocht ghoir ar bith, ansin is féidir dul ar aghaidh le hoibreacha. Is féidir le Scréachóga reilige láithreáin (foirgnimh ach go háirithe) a úsáid i rith na bliana agus d'fhéadfadh go mbeidís i láthair lasmuigh de shéasúr an ghoir, ach má dhearbhaítear, áfach, nach bhfuil aon ghníomhaíocht ghoir ar siúl, is féidir leanúint ar aghaidh le hoibreacha.

Chun éifeachtaí an mhéid cur isteach a dhéantar i láthair na huaire ar shuíomh nead na Scréachóige reilige ag Caisleán Mhionlaigh a íoslaghdú níos mó, agus, dá réir sin, aon éifeacht charnach a d'fhéadfadh a bheith ag gníomhaíochtaí tógála in aice láimhe a laghdú, cuirfear suíomhanna neadaithe malartacha ar fáil sa cheantar. Tógfar boscaí neadaireachta don scréachóg reilige ar fud an limistéir atá taispeánta ar Fhíor 8.38.7, 500m ar a laghad ó imeall an bhóthair agus cuimseofar leis aon cheann de na boscaí neadaireachta a thógtar ar chrainn oiriúnacha nó ar bhoscaí neadaireachta crochta ar chuailí. Tabharfar tús áite do bhoscaí neadaireachta a thógáil ar chrainn oiriúnacha, nuair is féidir.

Tógfar boscaí crochta ar chrainn 3m ar a laghad os cionn na talún ar chrainn fásta le beagán brainsí nó brainsí ísle chun an bosca neadaireachta a chur faoi cheilt. Beidh an crann a roghnófar ina aonar i bhfál sceach nó suite ar imeall coillearnaí agus aghaidh an phoill rochtana ar an talamh oscailte.

Tógfar boscaí neadaireachta ag 4.5m ar a laghad os cionn na talún.

Beidh dearadh na mboscaí neide (e.g. méid pholl na hiontrála, achar an urláir agus an doimhneacht ó pholl na hiontrála go dtí an nead) i gcomhréir le ceanglais an deartha arna bhfoilsíú ag The Barn Owl Trust (<http://www.barnowltrust.org.uk/>). Déanfar scrúdú bliantúil ar bhoscaí neadaireachta chun fabhtaí/damáiste a thabhairt faoi deara agus glanfar amach/deiseofar iad de réir mar is gá chun uiscédhíonacht agus doimhneacht an bhosca inmheánaigh a chinntiú.

Fabhcún Gorm

Coimeádfar na iar-láithreacha neide fabhcún gorm sa chúinne thiar thuaidh de Chairéal Leacaigh. Níor nochtadh na suíomhanna sonracha sa TMTT mar gheall ar an mbaol go ndéanfaí an speiceas a chiapadh. Beidh gá dul i gcomhairle le Comhairle Chontae na Gaillimhe agus/nó le Cairde Éanlaith Éireann a gcuid suíomhanna sonracha a dhearbhu le cinntiú go ndéanfar iad a choinneáil agus a chosaint ó na hoibreacha.

Chun an fhéidearthacht go gcuirfeadh oibreacha tógála gar do Chairéal Leacaigh isteach ar láithreán neide na bhFabhcún Gorm a íoslaghdú, cuirfear tús le hoibreacha ó Thollán Leacaigh go dtí Acomhal Bhóthar Áth Cinn an N84 roimh lár mhí Feabhra. Cinnteoidh sé sin gur féidir le cur isteach ar bith a bhaineann leis an tógáil, má dhéantar Fabhcúin Ghorma a dhíláithriú ón gcairéal ar feadh thréimhse na n-oibreacha tógála mar gheall ar a mhéid, tionchar a imirt ar roghnú an láithreáin neide agus ní rachaidh sé i gcion ar bhaineannach ghortha ar an nead. Ní shuiteálfar boltaí carraige sa cheantar mórthimpeall láithreán neide ghníomhaigh don fhabhcún gorm le linn shéasúr éan goir (1 Márta go 31 Lúnasa).

Mar bheart maolaithe breise, soláthrófar láithreán neadaithe malartach don fhabhcún gorm ar thailte atá faoi úinéireacht Chomhairle Chontae na Gaillimhe soir ó dheas de Chairéal Leacaigh mar atá sonraithe ar Fhíor 8.38.8. Beidh an láthair neide saorga seo i bhfeidhm sula dtosófar ar oibreacha a bhfuil an fhéidearthacht ag baint leo cur isteach ar an bhfabhcún gorm goir nó é a dhíláithriú i gCairéal Leacaigh. Cuirfear an láthair neide mhalartach sin ar fáil i gcomhréir leis na riachtanais dearaidh a leagtar amach sa tuarascáil sin arna hullmhú ag Cairde Éanlaith Éireann (Aguisín A.8.16 - Cuid 4).

Suiteálfar bosca neadaithe saorga don fhabhcún gorm freisin ag gach ceann den dá láithreán neadaithe a bhí roimhe seo i gCairéal Leacaigh. Déanfar oibreacha feabhsúcháin ag an dá scairbh chun foshraith chothrom

agus chobhsaí a chruthú le haghaidh na mboscaí neide. Greamófar na boscaí neide saorga go daingean leis an éadan aille i ngach suíomh agus cuirfear ar fáil iad i gcomhréir leis na riachtanais dearaidh a leagtar amach sa tuarascáil sin arna hullmhú ag Cairde Éanlaith Éireann. Is é cuspóir an mhaolaithe a chinntiú gur féidir le Fabhcúin ghorma, má dhíláithrítear iad ó na laftáin a úsáideadh roimhe seo le haghaidh neadacha sa chairéal, fanacht agus pórú sa cheantar. Cé nach féidir a chinntiú go mbainfí úsáid as an láthair neide eile, mar gheall ar sholáthar na láithreach sin is mó an dóchúlacht go bhfanfaidh na fabhcúin ghorma atá ag pórú i gCairéal Leacaigh agus sa cheantar máguaird, rud a mhaolódh an éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ar an bhfabhcúin gorm ag an scála geografach áitiúil agus contae.

Má chuirtear láthair neide mhalartach ar fáil roimh thús na n-oibreacha tógála, agus má chuirtear tús leis na hoibreacha tógála i gCairéal Leacaigh roimh shéasúr an ghoir, chomh maith le socrú nach mbeidh aon bhac sealadach ar beidh rogha láithreacha neide ag an bhfabhcúin gorm le linn na tréimhse tógála. Uasmhéadóidh an straitéis sin na deiseanna a bheidh ag an bpéire áitiúil d'fhabhcúin ghorma atá ag pórú fanacht ina gcríoch pórúcháin le linn na tréimhse tógála.

Tabharfar faoi mhonatóireacht ar ghníomhaíocht ghoir an Fhabhcúin Ghoirm i gCairéal Leacaigh agus ag an láithreán neide malartach atá beartaithe le linn gach séasúr goir i gcaitheamh thréimhse iomlán na tógála chun rath/teip neide ar bith don phéire goir áitiúil a dhearbhu agus má tá tionchar ag pléascadh ar roinnt speiceas creiche de chuid an Fhabhcúin ghorm choitianta. Déanfar monatóireacht ar úsáid na láithreán neide saorga le linn oibriú an Tionscadail ar feadh thréimhse trí bliana.

Bearta chun Éin Ghoir a chosaint le linn Oibríochta

Caillteanas Gnáthóg, Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne agus Baol Básmhaireachta

Ginearálta

Le plandú na ngnáthóg coillearnaí, fála sceach agus féaraigh feadh bhealach an Tionscadail faoi mar a shonraítear i liníochtaí an tírdhreacha (Fíoracha 12.1.01 go 12.1.15) cuirfear gnáthóg chúitimh ar fáil do roinnt speiceas éan. I roinnt cásanna, amhail i limistéir mhóra d'fhéarach talmhaíochta feabhsaithe nach bhfuil teorainneacha páirceanna fásmhara ar bith orthu, cuirfidh sé sin feabhas ar éagsúlacht na ngnáthóg éan.

D'fhéadfadh sé nach neadóidh a lán speiceas gar d'fhorbairt bóthair mar gheall ar chur isteach (e.g. múchadh cheol na n-éan ag torann an tráchta). Cé nach cosúil go gcúiteoidh an plandú caillteanas na ngnáthóg pórúcháin go hiomlán (mar gheall ar an ngaireacht de chur isteach an tráchta bóthair ar an mbóthar oibriúcháin) is cosúil go soláthróidh sé gnáthóg bhreise shealgairachta do roinnt speiceas.

Chun éifeachtaí chaillteanas na ngnáthóg pórúcháin a íoslaghdú tuilleadh, tógfaidh éiceolaí cáilithe 20 bosca neide ar an iomlán i suíomhanna oiriúnacha amach ó na hacomhail/bóithre gnóthacha. Cinnfidh éiceolaí suíomh agus cineál na mboscaí neadaireachta ag suíomhanna ina gcuirfear nó ina gcoimeádfar crainn feadh bhealach an Tionscadail; mar a léirítear ar Fhíoracha 12.1.01 go 12.15.

Déanfaidh éiceolaí monatóireacht bhliantúil ar bhoscaí neadaireachta chun a n-úsáid ag éin ghoir go ceann trí bliana i ndiaidh na tógála a thaifeadadh, agus cuirfear na torthaí faoi bhráid Chomhairle Chontae na Gaillimhe.

An Scréachóg reilige

Cuimseofar bearta maolaithe don scréachóg reilige i ndearadh an tírdhreacha gar do, agus laistigh de chrios 5km timpeall an láithreáin ghoir i gCaisleán Mhionlaigh, i gcás nach dtagann na bearta sin salach ar cheanglais eile maidir le tírdhreach agus sábháilteacht agus cúrsaí comhshaoil i ndáil le dearadh an bhóthair. Tá an plean plandaithe um éifeachtaí maolaithe ar ghnáthóg na Scréachóige reilige méadaithe ó TMTT 2018. Is í is cúis leis ná gur foilsíodh treoraíocht nuashonraithe in 2021 (Lusby *et al.*, 2021) agus tar éis comhairliúcháin le John Lusby don treoraíocht nuashonraithe sin.

Cruthófar nó coinneofar an chiumhais cois bóthair i bhfoisceacht mar dhálaí sealgaireachta mí-oiriúnacha chun Scréachóga reilige a dhíspreagadh de sheilg sa limistéar sin d'fhonn an baol a laghdú go dtarlódh imbhualladh díreach feithicle agus/nó go n-éireodh éin sáinnithe le Feithicil Thráchtála Throm (HCV). Laistigh de 3m d'imeall an bhóthair díreach in aice leis an ngualainn chrúa/an gcarbhealach (in éagmais gualainne crúa), coinneofar an féar ar airde nach sáróidh 10cm nó cuirfear gairbhéal ina ionad más cuí (agus é tugtha faoi deara gur gnách go measfaí gurbh míchuí an gairbhéal ach amháin más amhlaidh go bhfuil

fadhbanna ag baint le rochtain le haghaidh cothabhála, nó cúrsaí aeistéitice i limistéir ghné, amhail timpealláin nó bealaí isteach chuig bailte).

Más féidir agus más oiriúnach don tírdhreach mórthimpeall atá ann, cuirfear bacainn nádúrtha tor tiubh agus/nó crannteorainn sa chiumhais níos leithne in aice leis an gcois bóthair mórthimpeall chun feidhmiú mar mhaolán chun:

- I. Gníomhaíochtaí sealgaireachta éan a dhíriú níos faide den bhóthar
- II. Iar-éifeacht HGVanna a laghdú
- III. Conair eitilte Scréachóg reilige a shraonadh atá ag trasnú an bhóthair os cionn airde na bhfeithiclí. I gcás go gceadaítear le leithne na ciumhaise agus le riachtanais eile na cóireála tírdhreacha, is féidir gnáthóg foráiste oiriúnach don Scréachóg reilige a sholáthar i bhfoirm féarthailte leathnádúrtha ar féidir a chur ar fáil agus atá scartha ón trácht le línte toir agus crainn

Déanfar codanna den Tionscadal a phlandú le clúdach dlúth de scrobarnach ísealfháis (mar. sh. draighean) chun Scréachóga reilige a dhíspreagadh ó shealgaireacht gar don Tionscadal. Beidh an plandú déine go leor chun an mhoill a íoslaghdú idir an plandú agus clúdach dóthanach talún a fháil chun na Scréachóga reilige a dhíspreagadh ó shealgaireacht.

I limistéir ina bhfuil an-seans go ndéanfaidh Scréachóga reilige iarracht dul trasna an Tionscadail atá beartaithe (an chuid den chlaífort idir Ch. 9+600 agus Ch. 10+100 den N6 GCRR atá beartaithe (láir thart ar 2m), níos mó ná 4m ar airde, a phlandú feadh bharr chlaífoirt an Tionscadail; lasmuigh den bhacainn sábháilteachta agus den chrios glan. Déanfar an tsraith mheánach a phlandú go dlúth. Déanfar amhlaidh chun bacainn láidir fháismhar a chur i láthair chun Scréachóga reilige a shraonadh ó na limistéir ard-riosca sin agus/nó chun tabhairt ar éin eitilt thar an Tionscadal os cionn an tráchta bóthair. In ionaid eile feadh an Tionscadail, áit a bhfuil limistéir de ghnáthóga oiriúnacha don scréachóg reilige á gcruthú nó á gcoinneáil, cuirfear crios 2m ar leithead de thoir agus de chrainn a shroichfidh 4m ar airde ar a laghad chun an Scréachóg reilige a dhíspreagadh de rochtain a fháil ar an gcarrbhealach bóthair.

Ba cheart comhdhéanamh an phlandaithe mhaolaithe sin a éagsúlú ar bhealach atá cuí don tírdhreach i bhfoisceacht agus d'fhéadfadh go gcuimseofaí leis meascán de speicis a fhásann go gasta mar Fearnóg (*Alnus glutinosa*), Beith Gheal (*Betula pendula*), Fionncholl gaelach (*Sorbus aria*), Caorthann (*Sorbus aucuparia*), Coll (*Corylus avellana*) agus speiceas Sailí (*Salix aurita*, *Salix caprea*, *Salix cinerea*) agus speicis sraithe meánaí mar Dhriseacha, (*Rubus* spp. - 60% de mheascán sraithe meánaí), Sceach gheal (*Crataegus monogyna*), Coll (*Ilex aquifolium*) agus Draighean (*Prunus spinosa*). Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil an crios tor agus crann atá beartaithe laistigh den 'Chrios Glan' atá sainithe le treoir theicniúil TII A (*GE-ENV-01102 Guide to Landscape Treatments for National Road Schemes in Ireland*). Le haghaidh planduithe nua nó crann reatha laistigh den Chrios Glan, ní mór nach sáródh an trastomhas uasta incheadaithe 100m nó giorta 314mm (nuair a thomhaistear ag 0.3m os cionn na talún é). Le haghaidh planduithe nua, ba cheart méid aibí an chrainn a mheas leis an dearadh. D'fhéadfadh grúpáil crann ag a bhfuil trastomhais tamhain $\leq 100\text{mm}$ agus/nó giortaí $\leq 314\text{mm}$ i dteannta a chéile bheith comhionann le guais mar gheall ar thionchar carnach na gcrann ar fheithicil ar strae ar feadh spásála níos lú ná 1500mm. Dá bharr sin, chun an maolú inmhianaithe a bhaint amach do Scréachóga reilige, ba cheart na crainn a chur mar fhoirmeacha gais iolraigh nó sceiche sna háiteanna sin, toisc go sroichfidh siad an airde riachtanach, ach ní sháróidh siad an teorainn giorta 314mm (nuair a thomhaistear ag 0.3m os cionn na talún iad). Ba cheart na crainn sin a phlandú ag airde 3.5-4m ón tús, le cinntiú go bhfuil an chosaint riachtanach is bhfeidhm chomh luath agus is féidir.

I limistéir ghearrtha, sínfear an crios tor agus crann suas taobhanna na bhfánaí gearrtha ionas go gcuirfear conair eitilte na Scréachóige reilige i dtreo eile an oiread is gá.

Beidh an plandú maolaitheach ar fad i bhfeidhm chomh luath agus is féidir le linn na tógála lena chinntiú go mbeidh an maolú chomh éifeachtach agus is féidir, i ndiaidh oscailt an Tionscadail.

Tá na suíomhanna ina n-úsáidfear plandú chun laghdú a dhéanamh ar bhaol básmhaireachta na Scréachóg reilige ón trácht ar bhóithre atá léirithe ar Fhíoracha 8.38.3 go 8.39.15 agus ar líníochtaí an tírdhreacha (Fíoracha 12.1.01 go 12.1.15).

Chun gnáthóg féaraigh ghairbh a shocrú agus a choinneáil don scréachóg reilige, déanfaidh eallaigh innilt bhliantúil ar thailte a chlúdaíonn achar c.8.9 ha siar ó thuaidh den Tionscadal i gCaisleán Mhionlaigh (féach Fíor 8.38.7) ar feadh thréimhse trí-mhí idir Iúil agus Deireadh Fómhair ag ráta stocála 0.35 aonad beostoic in aghaidh an heicteáir. Cloíonn an straitéis, agus an dlús stocála forordaithe, an straitéis a chuireann an Barn Owl Conservation Trust i bhfeidhm ina dTearmann Dúlra sa RA, mar atá sonraithe sa *Barn Owl Conservation Handbook* (Barn Owl Trust, 2012).

Déanfar monatóireacht bhliantúil ar an ngnáthóg féaraigh ar feadh 5 bliana tar éis cur i bhfeidhm agus é mar aidhm taifead a dhéanamh ar bhunú gnáthóige cuí ina bhfuil féarthailte garbha agus athrú an dlúis stocála, más gá.

I ndiaidh chur chun feidhme na dtiomantas comhshaoil ar fad le haghaidh Scréachóg Reilige agus chur i gcrích thógáil an Tionscadail, tá na bearta monatóireachta seo a leanas beartaithe:

- Déanfar suirbhéanna ar scéimeanna um plandú cois bóthair ag deireadh bhlianta a haon agus a dó chun plandú nach n-éireoidh leis a shainaithint agus a athsholáthar
- Déanfar suirbhé ar thimpistí bóthair chun básanna scréachóg reilige feadh an Tionscadail a thaifeadadh agus an cur chuige á chur i bhfeidhm a leagtar amach i REENV-07004 *The interactions between Barn owls and major roads: informing management and mitigation* (Lusby et al., 2021) ar feadh thréimhse dhá bhliana tar éis oscailte
- Déanfar monatóireacht chun gníomhaíocht agus stádas goir na láithreán gníomhach ar fad laistigh de 5km den Tionscadal atá beartaithe a dhearbhuíthar dhá shéasúr goir (Feabhra go Iúil). Déanfar é sin i gcomhthráth leis an suirbhé ar thimpistí bóthair, agus beidh dhá chuairt ar láithreáin fhéideartha agus aitheanta neadaithe i gceist chun méid na n-álta agus an rath pórúcháin a dhearbhuíthar. Nuair is inrochtana, tabharfar cuairt ar neadacha chun ulchabháin óga a fháinniú (faoi réir ceadúnas cuí ón NPWS)

Cuirfear tuarascáil ina ndéanfar achoimre ar thorthaí na monatóireachta thuas isteach chuig NPWS ag deireadh bhliain a dó. D'fhéadfadh na moltaí seo a leanas bheith sa tuarascáil, ag feitheamh thorthaí na suirbhéanna

An fabhcún gorm

Tabharfar faoi mmonatóireacht ar ghníomhaíocht ghoir an Fhabhchúin Ghoirm i gCairéal Leacaigh agus ag an láithreán neide malartach atá beartaithe le linn gach séasúr goir i gcaitheamh thréimhse iomlán na tógála chun rath/teip neide ar bith don phéire goir áitiúil a dhearbhuíthar agus má tá tionchar ag pléascadh ar roinnt speiceas creiche de chuid an Fhabhchúin ghorm choitianta. Déanfar monatóireacht ar úsáid na láithreán neide saorga le linn oibriú an Tionscadail ar feadh thréimhse trí bliana.

8.6.7.2 Éin Gheimhrithe

Bearta chun Éin Gheimhrithe a chosaint le linn na Tógála

Coinneofar an torann ón tógáil chomh híseal agus is féidir de réir BS 5228 (2009).

Sonrófar sna cáipéisí conartha go mbeidh sé de dhualgas ar an gConraitheoir, a bheidh ag déanamh na n-oibreacha, bearta sonracha laghdaithe torainn a ghlacadh agus cloífidh sé leis an dea-chleachtas a bhfuil cuntas air i gCaighdeán BS 5228 – 1 na Breataine: 2009 +A1 2014: *Cód cleachtais i gcomhair rialú torainn agus creathaidh ar shuíomhanna tógála agus oscailte* – treoirlínte Torainn agus an Údarás um Bóithre Náisiúnta (anois TII) *Treoirlínte Dea-Chleachtais maidir le Láimhseáil Torainn i rith phleanáil Scéimeanna Bóthair Náisiúnta* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2014).

Déanfar pléascadh a bhaineann leis an mbealach isteach thoir chuig Cairéal Leacaigh (Ch. 11+800 go Ch. 12+100) idir Aibreán agus Meán Fómhair (agus an dá mhí sin san áireamh) chun nochtadh éin gheimhrithe do chur isteach a bhaineann le pléascadh a íoslaghdú ag Loch Bhaile an Dúlraigh.

Tógfaidh sé thart ar naoi mí an pléascadh a bhaineann leis an ngearradh sa Chaisleán Gearr (Ch. 12+550 go Ch. 13+650 den N6 GCRN atá beartaithe) thart ar naoi mí le cur i gcrích, le thart ar cúig phléascadh measta in aghaidh na seachtaine. Chun nochtadh éin gheimhrithe do chur isteach a bhaineann le pléascadh a

íoslaghdú ag Loch Bhaile an Dúlaigh, ní mór do na naoi mí sin go léir a bheith sa tréimhse ó Aibreán go Meán Fómhair (agus an dá mhí sin san áireamh) i mblianta as a chéile.

Bearta chun Éin Gheimhrithe a chosaint le linn Oibríochta

Cur isteach/Díláithriú

Ní dóigh go mbeidh aon tionchar ag cur isteach le linn oibriú an Tionscadail ar leibhéal daonra ar éin gheimhrithe.

8.6.8 Amfaibiaigh

Bearta chun Amfaibiaigh a chosaint le linn na Tógála

Caillteanas Gnáthóg, Cur isteach & Baol Básmhaireachta

Má tá oibreacha chun aon chuid de na gnéithe gnáthóige atá oiriúnach chun tacú le speicis amfaibiacha chun tosú i rith an tséasúir ina bhféadfadh síol froganna nó torbáin a bheith iontu (Feabhra – lár an tsamhraidh), nó ina bhféadfadh earc fásta pórúcháin, a gcuid uibheacha nó larbha a bheith acu (lár Márta – Meán Fómhair), déanfar suirbhé réamh-thógála le cinneadh cibé an bhfuil amfaibiagh ann.

I gcás na bhFroganna coiteanna, déanfar glóthach froig, torbáin, froganna óga nó aosaigh ar bith a bheidh i láthair a ghabháil agus a bhaint ón ngnáthóg lena mbaineann le heangach láimhe agus déanfar iad a thrasghluaiseacht go dtí an limistéar is gaire de ghnáthóg oiriúnach a bheidh ar fáil, thar ZoI an Tionscadail.

I gcás an earc luachra, béarfar ar chinn aonair agus tabharfar amach as an ngnáthóg sin é le líontán láimhe nó trína sháinniú agus a aistriú chuig an limistéar is gaire de ghnáthóg oiriúnach atá ar fáil, taobh amuigh de ZoI an Tionscadail. Má úsáidtear gaistí, ceadóidh an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra cineál agus dearadh na ngaistí. Is modh caighdeánach agus cruthaithe é seo chun breith ar an earc luachra agus é a lonnú áit éigin eile.

Má tá méid nó doimhneacht ghné na gnáthóige ar dhóigh a fhágann nach féidir a rá gur gabhadh gach amfaibiach, draenálfar é faoi mhaoirsiú éiceolaí a mbeidh taithí oiriúnach aige le deimhniú nach bhfuil aon speiceas amfaibiach fágtha sula scriostar nó sula líontar isteach é. Beidh sciath ar aon chaidéal meicniúil a úsáidfear chun an ghné gnáthóige a dhraenáil, agus leagfar síos é, ar bhealach a fhágfaidh nach féidir aon speiceas amfaibiach a shú isteach sa chaidéal.

Déanfar aon ghabháil agus athlonnú díreach sula nglanfar an suíomh/sula dtosóidh na hoibreacha tógála.

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Tá na bearta maolaithe maidir le cáilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha a chosaint le linn na tógála léirithe i gCuid 11.6.2 agus sonraithe i gCuid 8.6.3.4 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht.

Bearta chun Amfaibiaigh a chosaint le linn Oibríochta

Scaradh Gnáthóige agus Éifeacht Bacainne

Le comhcheangal an líonra saoráidí do phasáistí fiadhúlra, tóchair, struchtúir na ndroichead agus an tarbhealaigh (e.g Droichead Abhainn na Gaillimhe agus Tarbhealach Mhionlaigh atá beartaithe), soláthraítear ardleibhéal tréscaoilteachta ar scála tírdhreacha feadh an Tionscadail. Coimeádfaidh sé sin nascacht ar scála áitiúil idir láithreáin a úsáideann na speicis amfaibiach agus tá sé tuartha go laghdóidh sé scaradh fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne fadtéarmacha ar bith a bhaineann leis an Tionscadal sa chaoi is nach dóigh go mbeidh drochthionchar aige ar stádas caomhantais na speiceas amfaibiach.

I gcás go bhfuil tolláin nó tóchair le haghaidh pasáiste mamach gar do linnte nó bogaigh, cuirfear san áireamh struchtúir mar bhruacha talún chun amfaibiaigh a threorú chuig na struchtúir trasnaithe sin (de réir Thuarascáil Chigire ABP dar dháta an 22 Meitheamh 2021).

Tá cur síos déanta ar na saoráidí do phasáistí fiadhúlra thuas i dTábla 8.43 agus tá siad léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Tá gá leis an sceideal struchtúir ar mhaithe le pasáiste mamach a sholáthar, de réir Thábla 8.43 agus mar a léirítear ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15 chun tréscailteacht do gach speiceas amfaibiach a chinntiú feadh an Tionscadail atá beartaithe le linn oibríochta.

8.6.9 Reiptílí

Bearta chun Reiptílí a chosaint le linn na Tógála

Caillteanas Gnáthóg, Cur isteach & Baol Básmhaireachta

Chun go n-íoslaghdófaí an baol go gcuirfeadh glanadh suímh agus oibreacha tógála isteach ar an laghairt choiteann, nó go maróidís é, leanfar an sceideal seo a leanas d'oibreacha glanta suímh sna limistéir atá aibhsithe ar Fhíoracha 8.14.1 go 8.14.8, áit ina bhfuil sé deimhnithe go raibh an laghairt choiteann:

- bainfear féar, scrobarnach nó fásra fraoigh i rith thréimhse an gheimhridh, nuair is féidir, ag seachaint suíomhanna féideartha de ghnáthóga geimhreachais (láithreáin thirime a bhíonn saor ó shioc e.g. ballaí cloch, rapacha beaga mamach faoi thalamh, carnán broсна nó smionagair)
- nuair nach féidir é sin a dhéanamh agus go ndéanfar an glanadh i rith an tséasúir ghníomhaigh (Márta go Meán Fómhair, agus an dá mhí sin san áireamh), gearrfar an fásra ar dtús go dtí thart ar 15cm, agus ansin go talamh, faoi mhaoirsiú éiceolaí. Leis sin beidh deis ag an laghairt éalú agus an limistéar a fhágáil
- bainfear ballaí cloch (nó suíomhanna de ghnáthóga geimhreachais eile féideartha) i rith an tséasúir ghníomhaigh (Márta go Meán Fómhair, agus an dá mhí sin san áireamh), faoi mhaoirsiú éiceolaí, nuair nach mbeidh an oiread seans ann go mbeidh siad in úsáid ag laghairteanna támhacha

Bearta chun Reiptílí a chosaint le linn Oibríochta

Scaradh Gnáthóige agus Éifeacht Bacainne

Sa threirdhoiciméad *Wildlife and Traffic: A European Handbook for Identifying Conflicts and Designing Solutions* (Luell, B. *et al*, 2003) déantar iniúchadh ar an mbacainn agus na tionchair ilroinnte don fhiadhúlra a ghabhann le tionscadail bhonneagair (bóithre san áireamh) agus cuirtear réitigh deartha i láthair chun na tionchair sin a íoslaghdú, bunaithe ar an mbonn eolais reatha agus ar an litríocht fhoilsithe reatha. Baineadh úsáid as an treirdhoiciméad seo chun an straitéis maolaithe don Tionscadal a threorú.

Ní fios mórán faoi úsáid íosbhealaí mamach ag an laghairt choiteann. San fhoilseachán *Wildlife and Traffic: A European Handbook for Identifying Conflicts and Designing Solutions* (Luell, B. *et al*, 2003) tugtar faoi deara gurb iad uasbhealaí agus struchtúr uasbhealaigh na réitigh is fearr le haghaidh laghairteanna ach gur rogha iad íosbhealaí níos mó, áfach, nuair a chuirtear in oiriúint do dhálaí áitiúla iad. Tá an tsraith tóchar thar an gcuid thiar den Tionscadal (áit ar tugadh taifead ar an laghairt choiteann) de mhéid ar dóchúil go n-úsáidfadh an laghairt choiteann iad agus, dá bhrí sin, coinneoidh siad nascacht ar fud an Tionscadail.

I bhfianaise na faisnéise sin, léiríodh go cuimsitheach gur beart maolaithe éifeachtach iad na háiseanna beartaithe um pasáiste fiadhúlra, na tóchair, na droichid agus na struchtúir tarbhealaigh chun leithlisiú dhaonraí na laghairte coitinne a laghdú nó a chosc (Sainsbury *et al.*, 2021).

Le comhcheangal an líonra saoraidí do phasáistí fiadhúlra, tóchair, struchtúir na ndroichead agus an tarbhealaigh (e.g Droichead Abhainn na Gaillimhe agus Tarbhealach Mhionlaigh atá beartaithe), soláthraítear ardleibhéal tréscailteachta ar scála úrdhreacha feadh an Tionscadail. Coimeádfaidh sé sin nascacht ar scála áitiúil idir láithreáin a úsáideann na speicis reiptílí agus tá sé tuartha go laghdóidh sé scaradh fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne fadtéarmacha ar bith a bhaineann leis an Tionscadal atá beartaithe sa chaoi is nach ndóigh go mbeidh drochthionchar aige ar stádas caomhantais na speiceas reiptílí.

I dTuarascáil na Measúnachta Tionchair Éiceolaíochta a rinne an t-éiceolaí a cheap an ABP [faoi iamh (mar Aguisín 4) do Thuarascáil an Chigire ABP dar dháta an 22 Meitheamh 2021], déanann an Dr Arnold beag is fiú den mhaolú thuas toisc “nach dócha go n-úsáidfí an laghairt choiteann iad (tá na tóchair dorcha agus an chuid is mó acu sa chuid thiar áit ar taifeadadh go raibh dhá chuspóir ag an laghairt choiteann mar a bhí uisce a iompar faoin mbóthar)”. Mar a sonraíodh thuas agus tagairt déanta don pháipéar a scríobh Sainsbury *et al.*, 2021, foilsíodh taighde ó ullmhaíodh Tuarascáil TMTT 2018 agus Tuarascáil Chigire ABP dar dháta an 22 Meitheamh 2021. Sa taighde sin tugtar barúil maidir le húsáid tóchar ag laghairteanna thar go leor

staidéar ar fud an domhain. Dá bhrí sin, is é barúil na n-údar go gcoimeádfaidh an beart maolaithe sin nascacht idir láithreáin agus tá sé tuartha go laghdóidh sé scaradh fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne fadtéarmacha ar bith a bhaineann leis an Tionscadal atá beartaithe sa chaoi is nach ndóigh go mbeidh drochthionchar aige ar stádas caomhantais na speiceas reiptíilí.

Tá cur síos déanta ar na saoráidí do phasáistí fiadhúlra thuas i Tábla 8.43 agus tá siad léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Tá gá leis an sceideal struchtúir ar mhaithe le pasáiste mamach a sholáthar, de réir Tábla 8.43 agus mar a léirítear ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15 chun tréscaoilteacht don laghairt choiteann a chinntiú feadh an Tionscadail le linn oibríochta.

8.6.10 Iasc

Bearta chun Speicis Éisc a Chosaint le linn na Tógála

Cailteanas Gnáthóg

Dearadh na struchtúir i gcomhchomhairle le IFI agus de réir na gcritéar dearaidh atá leagtha síos i *dTreoirlínte do Thrasnú Sruthchúrsaí nuair atá Scéimeanna Bóthair Náisiúnta á dTógáil* (An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta, 2005) agus na *Treoirlínte maidir le hIascaigh a Chosaint i rith Oibreacha Tógála agus Cóngarach d'Uisce* (IFI, 2016). Is dóigh de bharr na mbeart seo, ina gcuimsítear, i dtéamaí leithne aithris a dhéanamh ar phróifíl agus substráite reatha an chainéil, go n-íoslaghdófar éifeachtaí an chailteanais gnáthóige go méid áirithe ach aithnítear go mbeidh sé sin teoranta toisc gur cainéil shaorga iad laistigh de struchtúr bosca teorannaithe éadrom.

D'fhonn éifeachtaí an chailteanais gnáthóige ar speicis éisc a íoslaghdú, déanfar gach cuid den chainéal abhann/srutháin laistigh de Theorainn na Measúnachta, ach ní laistigh de lorg an Tionscadail ná an bhonneagair ghaolmhar, a chosaint ó ghlanadh suímh agus ó oibreacha tógála. Cuirfear fál nó clái ar aibhneacha/srutháin ag fad 5m ar a laghad ó bhruach na habhann agus coinneofar an fásra bruachánach nádúrtha laistigh den chrios sin.

Díghrádú Gnáthóg – Cáilíocht an Uisce Dromchla

Tá na bearta maolaithe maidir le cáilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha a chosaint le linn na tógála léirithe i gCuid 8.6.3.4 agus sonraithe i gCuid 11.6.2 de Chaibidil 11, Hidreolaíocht.

Díghrádú Gnáthóg – Screamhuisce

Tá cur síos déanta ar na bearta maolaithe maidir leis an gcóras screamhuisce a chosaint le linn na tógála i gCuid 10.6.2 de Chaibidil 10, Hidrigeolaíocht.

Baol maidir le Bás & Cur Isteach/Díláithriú

Chun éifeachtaí féideartha na n-oibreacha tógála ar speicis éisc a íoslaghdú cuirfear na bearta maolaithe seo a leanas i bhfeidhm:

- Ní dhéanfar aon oibreacha ionsrutha idir míonna Dheireadh Fómhair agus an Mheithimh (agus an dá mhí sin san áireamh) d'fhonn an t-am is leochailí do speicis éisc agus do ghluaiseachtaí speiceas éisc a sheachaint
- Beidh dearadh chodanna nua de chainéal na habhann de réir na bprionsabal a bhfuil cuntas orthu in *Channels & Challenges. Enhancing Salmonid Rivers*. (O'Grady, 2006)
- Díreach sula gcuirtear aibhneacha/srutháin ar mhalairt slí isteach i gcainéal nó i dtóchar nuathógtha, déanfar leictriascaireacht orthu (más gá) chun iasc a ghabháil agus a aistriú ón mbun-chainéal chuig an gceann nua. A luaithe is a dhéanfar an sruthchúrsa a atreorú déanfar cuardach láimhe ansin ar an sruthchúrsa bunaidh chun éisc ar bith atá fágtha a aistriú chuig an gcanáil abhann/srutha nua
- Comhaontófar aon phointí astarraingthe uisce a theastóidh chun deannach a chur faoi chois leis an IFI agus déanfar sciathadh ar an súcheann lena chinntiú nach mbaintear iasc i rith an phróisis astarraingthe

Scaradh Gnáthóg/Éifeacht Bacainne

Déanfar gach struchtúr trasnaithe sealadach a úsáidtear chun sruthchúrsaí a thrasnú i rith na tógála a dhearadh de réir na *dTreoirlínte maidir le hIascaigh a Chosaint i rith Oibreacha Tógála in Uisce agus in aice leo* (IFI, 2016) agus *Guidelines for the Crossing of Watercourses during the Construction of National Road Schemes* (An tUdarás um Bóithre Náisiúnta, 2005) d'fhonn pasáiste éisc agus maicrinveirteabach a chothú, agus chun dríodró agus creimeadh a chosc.

8.6.11 Achoimre ar Bhearta Maolaithe

ITábla 8.44 thíos tugtar achoimre fhoriomlán ar na bearta maolaithe agus an bhaint atá acu le héifeachtaí suntasacha dóchúla an Tionscadail ar an mbithéagsúlacht. Tá bearta maolaithe breise a chuirtear ar fáil i dTuarascáil an Chigire ABP dar dháta Meitheamh 2021, curtha ar fáil i gCuid 8.6.1 thuas.

Tábla 8.44 Achoimre ar na Bearta Maolaithe a Theastaíonn chun dul i ngleic le hÉifeachtaí Suntasacha Dóchúla an Tionscadail atá Beartaithe ar an mBithéagsúlacht

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Limistéir atá Ainmnithe le haghaidh Chaomhnú an Dúlra				
SAC Loch Coirib (lena n-áirítear pNHA Loch Coirib)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – tollánú/tochailt Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Baol básmhaireachta Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas
SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe (lena n-áirítear pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas
SPA Loch Coirib (lena n-áirítear pNHA Loch Coirib)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Cur isteach/díláithriú Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht		
SPA Chuan na Gaillimhe Laistigh (lena n-áirítear pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Cur isteach/díláithriú Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas
SAC Árann, SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin	Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas
SAC Talamh féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionngheal, SPA Turlach Ráth Asáin, SAC Turlach Ráth Asáin	Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas
pNHA Árann	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
pNHA Riasc Chreig Eanaigh	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht agus cainníocht screamhuisce – Cuid 8.6.3.5 Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha		Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuir, pNHA Coill Dhroim Chonga, pNHA Thurlach Corr	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht agus cainníocht screamhuisce – Cuid 8.6.3.5 Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Oibriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha		Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
Gnáthóga (lasmuigh de na limistéir atá ainmnithe le haghaidh chaomhnú an dúlra)				
Cosán aolchloiche [*8240]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Bratphortach (gníomhach) [*7130]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Díghrádú gnáthóige – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.2.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Toibreacha clochraithe [*7220]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae (féach Cuid 8.5.5.3 faoi fhuaráin chlochraithe)	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Féarach cailcreach [*6210/6210]	Tábhacht Náisiúnta/Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta (Uimh. *6210 atá buailte – féach Cuid 8.5.4.3 faoi fhéarach Cailcreach)	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Fraochmhá thirim [4030]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Fraochmhá fhliuch [4010] ¹⁵⁵	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Screamhuisce le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.5

¹⁵⁵ Lena n-áirítear limistéir de Mhósáic fraochmhá fliche/tirime/Móinéar *Molinia*[4010/4030/6410]

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Díghrádú gnáthóg – screamhuisce		
Móinéar Molinia [6410]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Screamhuisce le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.5
Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Turlaigh [*3180]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála – Cuid 8.6.3.3 Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Screamhuisce le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.5 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta –

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha		Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Lochanna uisce chrua [3140]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
Lochanna méiseatrófacha (FL4) Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh	Tábhacht Chontae ¹⁵⁶	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
Lochanna eotrófacha (FL5) Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh	Tábhacht Chontae ¹⁵⁷	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Screamhuisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.5
Toibreacha cailcreacha (FP1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1
Eanach Cladium [*7210]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
Luibh ard hidrifiliúil [6430]	Tábhacht Idirnáisiúnta	(féach SAC Loch Coirib thuas) Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe

¹⁵⁶ Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

¹⁵⁷ Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht		
Seascann alcaileach [7230]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
Seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
Seascainn lusanna arda (FS2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Aibhneacha creimthe/ardtalún (FW1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4
Aibhneacha creimthe/isealchríche (FW2) Abhainn na Gaillimhe	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá Abhainn na Gaillimhe ina cuid de SAC Loch Coirib (féach thuas agus NIS)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe
Abhainn Thír Oileáin	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Díoga draenála (FW4)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Riasc (GM1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féarúla (GS2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Féarach aigéid tirim-taise (GS3) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Féarach fliuch (GS4) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Seascann agus riasc saibhir (PF1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Chontae	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Cáilíocht an aeir le linn na tógála – Cuid 8.6.3.3
Seascann agus riasc lag (PF2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Oibriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an aeir le linn na tógála – Cuid 8.6.3.3

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Díghrádú gnáthóg – screamhuisce		
Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála – Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Fálta sceach (WL1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála – Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Crannteorainneacha (WL2)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála – Cuid 8.6.3.3

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha		Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an aeir le linn na tógála – Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5
Scrobarnach (WS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith
Braislí Gnáthóg 1-12				
Braislí Gnáthóige Tábhachtacha 1-12	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadadh laistigh de Theorainn na Measúnachta ar fud braislí gnáthóige 1-12, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta	Tugtar meascáin de na tionchair fhéideartha go léir faoi deara thuas i nGnáthóga (lasmuigh de na limistéir ainmnithe do chaomhnú an dúlra) agus Flóra Neamhchoitianta agus faoi Chosaint. Baineann na tionchair shonracha le tionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de bhraisle ghnáthóige ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin.	Éifeacht shuntasach dhóchúil idir éifeacht áitiúil go dtí scála geografach idirnáisiúnta	Tá na bearta maolaithe go léir san áireamh i gCuid 8.6.3 agus 8.6.4 Baineann na sainbhearta maolaithe le tionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíochta aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de bhraisle ghnáthóige ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin
Speicis Flóra Neamhchoitianta agus Faoi Chosaint				

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Súsán rádalach <i>Sphagnum affine</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cuid 8.6.3 (8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.3.3.6) agus 8.6.4
Súsán dearg <i>Sphagnum capillifolium</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cuid 8.6.3 (8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.3.3.6) agus 8.6.4

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha		
Caonach tíme coille <i>Plagiomnium cuspidatum</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cuid 8.6.3 (8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.3.3.6) agus 8.6.4
Cleitchaonach stríocach beag, <i>Plasteurhynchium striatulum</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cuid 8.6.3 (8.6.3.1, 8.6.3.2, 8.6.3.3, 8.6.3.5; 8.3.3.6) agus 8.6.4

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Ceadharlach bealtaine <i>Gentiana verna</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cuid 8.6.3 (8.6.3.1, 8.6.3.2, 8.6.3.3, 8.6.3.5; 8.3.3.6) agus 8.6.4
Glanrosc <i>Euphrasia arctica</i>	Tábhacht Áitiúil	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cuid 8.6.3 (8.6.3.1, 8.6.3.2, 8.6.3.3, 8.6.3.5; 8.3.3.6) agus 8.6.4
Speiceas Fauna				
Broc	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas láithreán pórúcháin/sosa Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun Broic a chosaint le linn na tógála – Cuid 0

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
		Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta		Bearta chun Broic a chosaint le linn an oibríochta – Cuid 8.6.5.3
An Madra Uisce	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun Madraí Uisce a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.5.1 Bearta chun Madraí Uisce a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.1
Speicis mhamach eile atá faoi chosaint faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun speicis mhamach eile a chosaint le linn (gan ialtóga a áireamh) na tógála – Cuid 8.6.5.4 Bearta chun speicis mhamach eile (gan ialtóga a áireamh) a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.4
Crú-ialtóg bheag	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas farái Caillteanas gnáthóg Ilroinnt ghnáthóige Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Bearta chun ialtóga a chosaint le linn na tógála – 8.6.5.2 Bearta chun Ialtóga a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.2
Gach speiceas ialtóg eile	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Oibriú Básmhaireachta Éifeachtaí bacainne/scartha Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun ialtóga a chosaint le linn na tógála – 8.6.5.2 Bearta chun Ialtóga a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.2

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Seilide rinseach réisc	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun Seilidí rinseacha réisc a chosaint le linn na tógála - Cuid 8.6.6.2 Bearta chun seilidí rinseacha réisc a chosaint le linn oibríochta - Cuid 8.6.6.2
Fritileán réisc	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun Fritileáin Réisc a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.6.3
Speicis éan SCI	Idirnáisiúnta	<i>féach SPA Loch Coirib agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe thuas</i>	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe
Scréachóg reilige	Tábhacht Chontae	Tógáil Cur isteach/díláithriú Oibriú Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.1
Fabhcún gorm	Tábhacht Chontae	Tógáil Cur isteach/díláithriú Oibriú Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn na Tógála – Cuid 8.6.7.1 Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.1
Gach speiceas éan pórúcháin eile (neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Cur isteach/díláithriú Oibriú Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn na Tógála – Cuid 8.6.7.1 Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.1

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Gach speiceas éan geimhrithe eile (neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Cur isteach/díláithriú (Loch an Dúlaigh) Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun éin gheimhrithe a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.7.2 Bearta chun éin gheimhrithe a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.2
Earc coiteann	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Cur isteach & baol básmhaireachta Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun amfaibiaigh a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.8 Bearta chun Amfaibiaigh a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.8
Frog coiteann				
Laghairt choiteann	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Cur isteach & baol básmhaireachta Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun reiptílí a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.9 Bearta chun reiptílí a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.9
Bradán Atlantach	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun speiceas éisc a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.10
Eascann				
Gach speiceas iasc eile a taifeadadh	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun speiceas éisc a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.10
Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla				

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla bheith mar thoradh Orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe
Limistéir bithéagsúlachta áitiúla	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadadh gar don N6 GCRR atá beartaithe, ar fud na limistéar bithéagsúlachta áitiúla, idir Tábhacht Áitiúil, (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta	Meascáin de na tionchair fhéideartha go léir atá tugtha thuas Baineann na tionchair shonracha le tionchair fhéideartha an N6 GCRR atá beartaithe ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíochta aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de limistéar bithéagsúlachta áitiúil ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin	Éifeacht shuntasach dhóchúil idir éifeacht áitiúil go dtí scála geografach idirnáisiúnta	Tá na bearta maolaithe go léir san áireamh i gCuid 8.6 Baineann na sainbhearta maolaithe le tionchair fhéideartha an N6 GCRR atá beartaithe ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíochta aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de limistéar bithéagsúlachta áitiúil ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin

8.7 Tionchair Iarmharacha

8.7.1 Athruithe ó TMTT 2018

Den chuid is mó, ní athraítear conclúidí na measúnachta tionchair iarmharaigh atá curtha i láthair i TMTT 2018 mar gheall ar na hathruithe ar an straitéis maolaithe. Sin gan an Scréachóg reilige ná an Fritileán réisc a áireamh. Mar gheall ar easpa fianaise i ndáil le héifeachtacht na mbeart maolaithe ar an Scréachóg reilige chun riosca na mortlaíochta a laghdú, tá an fhéidearthacht ann fós go mbeidh tionchair bhuana ar láithreán neide Chaisleán Mhionlaigh mar gheall ar a ghaireacht don Tionscadal agus do dhaonra áitiúil na Scréachóg reilige mar gheall ar riosca na mortlaíochta a d'fhéadfadh go mbeadh tionchar iarmharach suntasach aige ar an Scréachóg reilige, ar scála geografach áitiúil.

8.7.2 Limistéir Ainmnithe do Chaomhnú an Dúlra

8.7.2.1 Láithreáin Eorpacha

Is é tátal an mheasúnaithe, atá curtha i láthair sa NIS, maidir leis an bhféidearthacht go mbeadh tionchar ag an Tionscadail ar láithreáin Eorpacha, nach bhfuil an baol ann, má chuirfear na bearta maolaithe atá beartaithe i bhfeidhm, go mbeidh drochthionchar (go díreach nó go hindíreach) aige ar shláine láithreáin Eorpaigh ar bith, leis féin nó i gcomhcheangal le pleananna nó tionscadail eile.

Cé nach mbeidh tionchar díobhálach ag an Tionscadal ar shláine aon cheann de na láithreáin Eorpacha seo, beidh roinnt tionchair iarmharaigh ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe ar bhithéagsúlacht laistigh de theorainn SAC Loch Coirib. Níl an scéal amhlaidh i gcás láithreáin Eorpacha eile i gcóngaracht an Tionscadail, atá scoite amach ó Theorainn na Measúnachta atá beartaithe, toisc go bhfuil measúnú iomlán déanta ar na conairí tionchair fhéideartha a nascann an Tionscadal leis na láithreáin Eorpacha seo, arna measúnú sa NIS (agus ar fud na caibidle seo).

Is mar seo a leanas atá na tionchair iarmharacha ar ghnáthóga agus speicis nach bhfuil in QI laistigh de SAC Loch Coirib:

- Ag an sruth éalaithe draenála atá beartaithe do Bhóthar Ceangail Thuaidh an N59 ag Baile an Cheantaigh c.0.03ha de Chrannteorainn (WL2), Scrobarnach (WS1) agus mósáic de mhóinéir fhéir agus ciumhaiseanna féir (GS2)
- Ag láithreán Dhroichead Abhainn na Gaillimhe atá beartaithe idir Daingean agus Mionlach caillfear c.0.10ha de Thalamh féaraigh chailcrigh agus neodraigh (GS1), Thalamh féaraigh talmhaíochta feabhsaithe (GA1) agus Foirgnimh agus Dromchlaí Saorga (BL3) mósáic agus 0.01ha de Scrobarnach (WS1) ar an mbruach thiar, agus ar an mbruach thoir, c.0.55ha de Thalamh féaraigh chailcrigh agus neodraigh (GS1), 0.23ha de thalamh féir chailcrigh agus neodraigh (GS1) agus Mósáic móinéir tirime agus ciumhaiseanna féir (GS2), 0.02ha de mhóinéir tirime agus de chiumhaiseanna féir (WL2) crannteorainneacha (WL2) agus Ballaí cloiche agus obair chloiche (BL1), c.0.68ha de Choillearnach leathanduilleach measctha (WD1) agus caillfear limistéar beag de rian gairbhéil
- I limistéar Mionlaigh/Lochanna Chúil Each c.0.05ha de Choillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2), feadh bóthair áitiúil agus rian rochtana faoi chumhdach gairbhéil
- Gar do Thollán Leacaigh atá beartaithe c.0.08ha de Choillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2) agus Scrobarnach (WS1), c.0.01ha de Scrobarnach (WS1), c.0.1ha de Thalamh féaraigh chailcreach thirim agus talamh féaraigh neodrach (GS1), píosa beag (c.20m) de Chrannteorainn (WL2), agus c.0.06ha de mhósáic de Thalamh salach agus lom (ED2), Talamh lom agus athchóilíniúcháin (ED3), Talamh féaraigh chailcreach thirim Scrobarnach (GS1), agus Scrobarnach (WS1) agus c.0.07ha de mhósáic de Chrannteorainneacha (WL2), Scrobarnach (WS1), Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féir (GS2) agus gnáthóg de Thalamh Salach agus Lom (ED2)
- Tionchair an Tionscadal ar an bpobal ialtóg áitiúil
- Trasnaíonn an Tionscadal roinnt dobharlach screamhuisce a thacaíonn le gnáthóga bogaigh laistigh de láithreáin Eorpacha atá ag braith ar screamhuisce agus trasnaíonn sé roinnt sruthchúrsaí atá laistigh de láithreán Eorpach nó a shileann uisce uathu isteach i láithreán Eorpach.

Ní chuimsítear le haon cheann de na héifeachtaí bithéagsúlachta iarmharaí sin acmhainn bithéagsúlachta foriomlán SAC Loch Coirib ar aon bhealach a bhaineann le sláine an láithreáin Eorpaigh sin agus dá bhrí sin, ní mheastar go mbeidh aon éifeachtaí suntasacha acu ar aon scála geografach.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ag an Tionscadal ar láithreán Eorpach ar bith.

8.7.2.2 Limistéir Oidhreachta Nádúrtha & Limistéir Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe

Tá tionchair iarmharacha an Tionscadail ar pNHA Loch Coirib de réir an mheasúnaithe do SAC Loch Coirib i gCuid 8.7.2.1. De réir chonclúidí an mheasúnaithe sin ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach iarmharach ag an Tionscadal ar pNHA Loch Coirib.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach rachaidh an Tionscadal i gcion ar na gnáthóga talún portaigh dá bhfuil NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn ainmnithe, agus na speicis lena dtacaíonn siad, le linn na tógála nó na hoibríochta.

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach mbeidh éifeacht ag trácht a bhaineann le tógáil ar ghnáthóga agus speicis dá bhfuil pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuir, pNHA Coill Dhroim Chonga agus pNHA Thurlach Corr ainmnithe.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeacht ar a shláine, nó ní bheidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar aon Limistéir Oidhreachta Nádúrtha nó Limistéir Oidhreachta Nádúrtha atá beartaithe.

8.7.3 Gnáthóga

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm le linn na tógála agus na hoibríochta chun éifeachtaí an chaillteanais ghnáthóige agus an díghrádaithe gnáthóige ar an mbithéagsúlacht a íoslaghdú (Cuid 8.6.3).

In ainneoin na mbeart maolaithe sin, caillfear limistéar i roinnt cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I ar bhonn buan mar thoradh ar an Tionscadal. Níl ceann ar bith de na limistéir de ghnáthóga Iarscríbhinn I a chaillfear go buan lonnaithe i láithreáin Eorpacha ar bith. I gcás ghnáthóga tosaíochta Iarscríbhinn I lena mbaineann, is é an toradh a bheidh air sin éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach dhóchúil ar an scála idirnáisiúnta geografach, toisc go bhfuil sé ag cur leis an treocht leanúnach de chaillteanas gnáthóige maidir leis na gnáthóga sin lena mbaineann an imní caomhantais is mó agus a bhfuil an baol ann go n-imeoidh siad ar an leibhéal Eorpach. I gcás na ngnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I lena mbaineann, meastar gur dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach aige, ar an scála geografach idirnáisiúnta, mar go bhfuil sé ag cur le treocht leanúnach de chaillteanas gnáthóige le haghaidh na ngnáthóg sin is mó a bhfuil imní caomhnaithe fúthu i ndáil le caillteanas agus a bhfuil baol ann go gcaillfear iad ar leibhéal Eorpach. I gcás gnáthóga neamhthosaíochta in Iarscríbhinn I, meastar gur dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach, ar scála náisiúnta geografach, mar thoradh ar an gcaillteanas gnáthóige, toisc go dtéann caillteanas limistéir ghnáthóige i gcion ar stádas caomhantais gach ceann de na gnáthóga sin ar bhonn náisiúnta. Tá na cineálacha, agus na limistéir ghnáthóige lena mbaineann achoimrithe Tábla 8.45 thíos.

Tábla 8.45 Achoimre ar Iarscríbhinn I/chaillteanas na ngnáthóg in Iarscríbhinn I

Cineál ghnáthóg Iarscríbhinn I	Iomlán an Limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhFéadfaí dul i gCion air	Limistéir atá le Coimeád	Fíor limistéar buan caillteanais ghnáthóg	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh
Turlaigh [*3180]		Gach cineál (c.0.04ha)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Toibreacha clochraithe [*7220]	Sé ghné thobair chlochraithe ag Cairéal Leacaigh	Dhá ghné le coimeád	Ceithre Ghné thobair chlochraithe	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach contae
Bratphortach Gníomhach [*7130]	c.0.01ha	Ceann ar bith	c.0.01ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar

Cineál ghnáthóg larscríbhinn I	Iomlán an Limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhFéadfaí dul i gCion air	Limistéir atá le Coimeád	Fíor limistéar buan cailteanais ghnáthóg	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh
				an scála geografach idirnáisiúnta
Fraochmhá fhliuch/Fraochmhá thirim/Bratphortach Gníomhach	c.0.01ha	Ceann ar bith	c.0.01ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]	c.0.14ha	Ceann ar bith	c.0.14ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Cosán aolchloiche [*8240]	c.2.73ha	c.1.19ha	c.1.54ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Cosán aolchloiche/féarach cailcreach [*8240/6210]	c.0.03ha		0.03ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Fraochmhá fhliuch [4010]	c.2.72ha	c.0.17 ha ¹⁵⁸	c.2.54ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Fraochmhá thirim [4030]	c.1.76ha	Ceann ar bith	c.1.76ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Mósáic ina bhfuil fraochmhá thirim/fraochmhá fhliuch [4030/4010]	c.0.96	Ceann ar bith	c.0.96	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Mósáic fraochmhá fliche/fraochmhá tirime/ <i>Molinia</i> [4010/4030/6410]	c.0.45	Ceann ar bith	c.0.45	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Féarach cailcreach [6210]	c.0.25ha	Ceann ar bith	c.0.25ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Móinéar <i>Molinia</i> [6410]	c.1.03ha	c.0.76ha	c.0.29ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Limistéar iomlán	c.10.66ha de ghnáthóga larscríbhinn I agus 6	c.2.26ha de ghnáthóga in larscríbhinn I agus 2	8.4ha de ghnáthóga larscríbhinn I agus 4	

¹⁵⁸ Éifeachtaí na hoibríochta ar cháilíocht an aeir atá i gceist sa limistéar seo. Rinneadh an limistéar de ghnáthóg ina bhfuil fraochmhá fhliuch atá le coinneáil agus a bhféadfadh cáilíocht an aeir difear a dhéanamh dó a fhágáil amach as an ríomh sin.

Cineál ghnáthóg larscríbhinn I	Iomlán an Limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhFéadfaí dul i gCion air	Limistéir atá le Coimeád	Fíor limistéar buan cailteanais ghnáthóg	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh
	ghné fuaráin chlochraithe	ghné fuaráin chlochraithe	Ghné fuaráin chlochraithe	

Mar an gcéanna, in ainneoin na mbeart maolaithe is dóigh go mbeidh éifeachtaí suntasacha diúltacha iarmharacha mar thoradh ar an Tionscadal atá beartaithe, ar an scála geografach áitiúil, ar na gnáthóga lena mbaineann luach áitiúil bithéagsúlachta atá achoimrithe i Tábla 8.46 thíos.

Tábla 8.46 Achoimre ar Chaillteanas Gnáthóg lena ngabhann Luach Bithéagsúlachta Áitiúil

Gnáthóga	Iomlán an Limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhFéadfaí dul i gCion air	Achar Gnáthóige atá le Coimeád	Fíor-Achar Buan an Chaillteanais Ghnáthóige
Lochanna eotrófacha (FL5)	c. 0.05ha	É go léir le coimeád	Ceann ar bith
Toibreacha cailcreacha (FP1)	29 gné	11 ghné	18 ngné
Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1)	c.16.51ha	c.1.65ha	c.14.86ha
Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féarúla (GS2)	c.10.36ha	c.2.51ha	c.7.85ha
Féarach aigéid tirim-taise (GS3)	c.5.24ha	Ceann ar bith	c.5.24ha
Féarach fliuch (GS4) –	c.10.85ha	c.1.42haa	c.9.43ha
Riasc (GM1)	c.0.42ha	Ceann ar bith	c.0.42ha
Mósáic d’fhéarach tirim cailcreach agus neodrach/Scrobarnach (GS1/WS1)	c.4.89ha	c.0.02ha	c.4.87ha
Seascann agus riasc saibhir (PF1)	c.0.2ha	Ceann ar bith	c.0.2ha
Seascann agus riasc lag (PF2)	c.1.30ha	Ceann ar bith	c.1.30ha
Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)	c.4.77ha	c.2.68ha	c.2.09ha
Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneac h mheasctha (WD2)	c.0.04ha	Ceann ar bith	c.0.04ha
Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)	c.0.01ha	Ceann ar bith	c.0.01ha

Gnáthóga	Iomlán an Limistéir laistigh de Theorainn na Measúnachta a bhFéadfaí dul i gCion air	Achar Gnáthóige atá le Coimeád	Fíor-Achar Buan an Chailteanais Ghnáthóige
Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2)	c.3.37ha	c.0.44ha	c.2.93ha
Scrobarnach (WS1)	c.27.76ha	c.1.23ha	c.26.53ha
Scrobarnach / Móinéir tirime agus gruaimhíní (WS1/GS2)	c.2.92ha	c.0.03ha	c.2.89ha
Scrobarnach/Coillearnach darach-fuinseoige-coill/ Carraig chailcreach nochta (WS1/WN2/ER2)	c.0.76ha	c.0.25ha	c.0.49 ha
Seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1)	c.0.12ha	c.0.09ha	c.0.03ha
Díoga draenála (FW4)	c.0.08ha	Ceann ar bith	c.0.08ha
Fálta sceach (WL1) -	c.10.64km	c.2.76km	c.7.88km
Crannteorainneacha (WL2)	c.6.24km	c.2.19km	c.4.05km
Codanna de shruthán/Chainéal Abhann (FW1)	c.120m of Sruthán na Líbeirtí, c.220m de Shruthán Throscaí, c.140m de Shruthán Bhearna (agus a craobh), c.475m de Shruthán Thóin na Brocaí	Ceann ar bith	c.120m of Sruthán na Líbeirtí, c.220m de Shruthán Throscaí, c.140m de Shruthán Bhearna (agus a craobh), c.475m de Shruthán Thóin na Brocaí

8.7.3.1 Braislí gnáthóg tábhachtach

I TMTT 2018 ní dhearnadh measúnú ar na Braislí gnáthóige a pléadh in Aguisín 4 de Thuarascáil Chigire an ABP dar dháta Meitheamh 2021. Déantar measúnú ar éifeachtaí suntasacha dóchála ar na braislí gnáthóige sin i gcomhréir le Tábla 8.44 thuas agus Tábla 8.48 thíos. Tá tionchair iarmharacha ó scála geografach áitiúil go hIdirnáisiúnta tuartha agus achoimrithe thíos.

Beidh tionchar ar bhealach éigin ag na héifeachtaí suntasacha dóchála a bhaineann leis an Tionscadal ar na braislí gnáthóige go léir a thrasnaíonn an Tionscadal; beartaithe ar na KERanna atá aitheanta i ngach ceann de na limistéir sin. Tá cuntas ar na héifeachtaí suntasacha dóchála sin, agus déantar cur síos orthu, thuas ar leithligh i dTábla 8-41 agus Tábla 8.46, agus tugtar roinnt comhthéacs sa chuid seo le haghaidh na dtionchar iarmharach sin i dtaca le suíomhanna na mbraislí gnáthóige trína ngabhfaidh an Tionscadal.

Braisle 1 Na Foráí Maola (Ch. 0+000 go Ch. 1+6001 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhócháil ar an scála geografach idirnáisiúnta ag cailteanas c.0.01 ha de bhrathphortach gníomhach *7130 laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhócháil ar scála geografach náisiúnta ag cailteanas c.0.11 ha de 4010 Fraochmhá fhliuch agus c.0.78ha de 4030 Fraochmhá thirim laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Táthar chun limistéar iomlán 6410 Gnáthóg mhóinéar Molinia (c.0.09ha) agus cuid de 4030 Fraochmhá thirim (c.0.10ha) a choinneáil i mBraisle Gnáthóg 1. Rinneadh tionchar iarmharach ag cailteanas c.0.07 ha de Riasc (GM1), c.0.30ha de Mhóinéir thirime agus ciumhaiseanna féarúla (GS2), c.1.79 ha de Bhán aigéadach bogthais tirim (GS3), c.3.18 ha d'Fhéarach fliuch (GS4), c.0.13ha de Ghnáthóg seascainn agus réisc laig (PF2), c.0.35 ha de choillearnach leathanduilleach measctha (WD1), c.0.83 ha de Scrobarnach (WS1), c.0.01 km d'fhálta sceach (WL1) agus

c.0.19 km de chrainnteorainneacha (WL2) chomh maith le c.120 m de Shruthán Libeirtí ar Bhraisle Gnáthóg 1 An Chloch Scoilte a mheas de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil. Rinneadh caillteanas Súsáin rádalaigh *Sphagnum affine* agus Súsáin rua *Sphagnum capillifolium*, laistigh den bhraisle sin a mheas a bheith suntasach ar scála geografach Náisiúnta agus contae faoi seach.

Braisle 2 Troscaigh (Ch. 1+600 go Ch. 2+800 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar scála geografach náisiúnta ag caillteanas c.0.57ha de 4010 Fraochmhá fhliuch agus c.0.22ha de 4030 Fraochmhá thirim laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Measadh tionchar iarmharach ag caillteanas de c.0.04ha de Mhóinéir thirime agus gruaimhíní (GS2), c.0.47ha de Bhán aigéadach bogthais tirim (GS3), c.0.56ha de Fhéarach fliuch (GS4), c.0.03ha de Choillearnach measctha leathanduilleach/buaircíneach (WD2), c.0.01ha de choillearnach measctha buaircíneach (WD3), c.2.41ha de Scrobarnach (WS1) ar Bhraisle Gnáthóg 2 Throscaí de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil.

Braisle 3 An Chloch Scoilte (Ch. 2+800 go Ch. 4+400 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta ag caillteanas c.1.28ha de 4010 Fraochmhá fhliuch (lena n-áirítear c.0.2ha atá le fáil i mósáic de Eanach Saibhir agus Seascann (PF1) agus Droch-Eanach agus Seascann (PF2)), c.0.18ha de 4030 Fraochmhá thirim, c.0.02ha de 4010 Fraochmhá fhliuch/6410 Mósáic móinéir *Molinia* agus c.0.18ha de 4030 Fraochmhá thirim/4010 Fraochmhá fhliuch/6410 Mósáic móinéir *Molinia* laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Coinneofar cuid de 4030 Fraochmhá thirim/4010 Fraochmhá fhliuch/6410 Mósáic móinéir *Molinia* (c.0.26ha) i mBraisle Gnáthóg 3. Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.30ha de Riasc (GM1), c.0.28ha de Mhóinéir thirime agus gruaimhíní (GS2), c.1.34ha de Bhán aigéadach bogthais tirim (GS3), c.2.86ha d'fhéarach fliuch (GS4), c.0.22ha de choillearnach leathanduilleach measctha (WD1), c.1.22ha de Scrobarnach (WS1), c.0.11km d'fhálta sceach (WL1) agus c.0.40km de chrainnteorainneacha (WL2) chomh maith le c.220m de Shruthán Throscaí, c.140m de Shruthán Bhearna (agus craobh-abhainn) ar Bhraisle Gnáthóg 3 An Chloch Scoilte a mheas de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil. Rinneadh caillteanas Tímchaonach fiachlach *Plagiomnium cuspidatum* laistigh den bhraisle sin a mheas de bheith suntasach ar scála geografach an chontae.

Braisle 4 Bóthar na Ceapaí go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín (Ch. 4+400 go Ch. 5+600 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta ag caillteanas c.0.57ha de 4010 Fraochmhá fhliuch, c.0.59ha 4030 Fraochmhá thirim, c.0.88ha de mhósáic 4030 Fraochmhá thirim/4010 Fraochmhá fhliuch laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas de c.0.18ha de Fhéarach cailcreach tirim (GS1), c.0.31ha de Mhóinéir thirime agus gruaimhíní (GS2), c.0.21ha de Fhéarach fliuch (GS4), c.0.02ha de Choillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2), c.0.42ha de Scrobarnach (WS1), c.0.23km d'fhálta sceach (WL1) agus c.0.37km de chrainnteorainneacha (WL2) ar Bhraisle Gnáthóg 4 Bóthar na Ceapaí go dtí Bóthar Bhaile an Mhóinín a mheas de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil. Níor measadh caillteanas Coirce chlúmhaigh *Helictotrichon pubescens* laistigh den bhraisle seo a bheith suntasach ar scála geografach ar bith.

Braisle 5 Soir ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín (Ch.5+750 go Ch. 5+950 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.02ha d'Fhéarach fliuch (GS4), c.0.79ha de Scrobarnach (WS1) agus c.0.03km de chrainnteorainneacha (WL2) ar Bhraisle Gnáthóg 5 soir ó Bhóthar Bhaile an Mhóinín de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil.

Braisle 6 Cnoc na Brón/Cnoc na Fosca (Ch. 7+700 go Ch. 8+300 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta ag caillteanas c.0.14ha de 4010 Fraochmhá fhliuch laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Measadh tionchar iarmharach ag caillteanas de c.0.95ha de Fhéarach cailcreach tirim (GS1), c.1.79ha de Bhán aigéadach bogthais tirim (GS3), c.0.74ha de Fhéarach fliuch (GS4), c.0.97ha de Dhroch-Eanach agus Seascann (PF2), c.3.06ha de Scrobarnach (WS1), c.0.17km d'Fhálta sceach (WL1) agus c.0.25km de Chrainnteorainneacha (WL2) ar Bhraisle Gnáthóg 6 Chnoc na Brón/Cnoc na Fosca de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil. Níor measadh caillteanas Coirce chlúmhaigh *Helictotrichon pubescens* laistigh den bhraisle seo a bheith suntasach ar scála geografach ar bith.

Braisle 7 Mionlach (Ch. 9+600 go Ch. 10+450 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta ag caillteanas c.1.23ha de *8240 Pábháil aolchloiche, c.0.005ha de *8240 Pábháil aolchloiche/6210 Mósáic féaraigh chailcrigh agus c.0.14ha de *91E0 Coillearnach glárach. Táthar chun cuid de *8240 Pábháil aolchloiche (c.0.27ha), *8240 Pábháil aolchloiche/6210 Mósáic d'fhéarach cailcreach (<0.01ha) agus an *3180 Turlach ina iomláine a choinneáil i mBraisle Gnáthóg 7. Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas de c.0.78ha d'Fhéarach cailcreach tirim (GS1), c.1.94ha de Mhóinéir thirime agus gruaimhíní (GS2), c.0.16ha d'Fhéarach fluich (GS4), c.0.82ha de Choillearnach leathanduilleach mheasctha (WD1), c.1.59ha de Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2), c.0.34ha de Scrobarnach (WS1), c.0.28km d'fhálta sceach (WL1) agus c.0.46km de chrainnteorainneacha (WL2) ar Bhraisle Gnáthóg 7 Mhionlaigh a mheas de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil. Rinneadh caillteanas *Plasteurhynchium striatulum* laistigh den bhraisle sin a mheas de bheith suntasach ar scála geografach an chontae.

Braisle 8 Cairéal Leacaigh (Ch. 11+800 go Ch. 12+100 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta ag caillteanas c.0.11ha 6210 d'Fhéarach cailcreach laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.08ha d'Fhéarach cailcreach tirim (GS1), c.0.43ha de Choillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2), c.1.68ha de Scrobarnach (WS1) agus c.0.67km d'fhálta sceach (WL1) ar Bhraisle Gnáthóg 8 a mheas de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil.

Braisle 9 Loch an Dúlaigh agus timpeall air (Ch. 12+300 go Ch. 12+500 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta ag caillteanas c.0.14ha de 6410 Móinéir *Molinia* laistigh den bhraisle gnáthóg seo. Táthar chun cuid de 6410 Móinéir *Molinia* (c.0.65ha), agus cuid de Choillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2) (0.03ha), agus achar iomlán Locha eotrófaigh (FL5) agus Seascainn ghiolcacha agus seascainn mhóra chíbe (FS1) a choinneáil i mBraisle Gnáthóg 9. Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.03ha de Choillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2), c.0.005ha de Scrobarnach (WS1) agus c.0.67km d'fhálta sceach (WL1) ar Bhraisle Gnáthóg 9 Loch an Dúlaigh a mheas mar shuntasach ar scála geografach áitiúil.

Braisle 10 An Caisleán Gearr (Ch. 13+500 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.24ha d'fhálta sceach (WL1) ar Bhraisle Gnáthóg 10 An Caisleán Gearr. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach áitiúil.

Braisle 11 Cnoc Mhaoil Drise (Ch. 15+900 go Ch. 16+300 ón N6 GCRR atá beartaithe)

Tá éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta ag caillteanas c.0.26ha de *8240 Pábháil aolchloiche. Táthar chun cuid de *8240 Pábháil aolchloiche (c.0.36ha) a choinneáil i mBraisle Gnáthóg 11. Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas de c.2.76ha d'Fhéarach cailcreach tirim (GS1), c.0.23ha de Mhóinéir thirime agus gruaimhíní (GS2), c.0.24ha de Choillearnach leathanduilleach mheasctha (WD1), c.0.22ha de Choillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2), c.2.31ha de Scrobarnach (WS1), c.0.46km d'fhálta sceach (WL1) agus c.0.24km de chrainnteorainneacha (WL2) ar Bhraisle Gnáthóg 11 Cnoc Mhaoil Drise a mheas mar shuntasach ar scála geografach áitiúil.

Braisle 12 Na hArdáin (Ch. 16+950 go Ch. 17+150)

Rinneadh tionchar iarmharach ag caillteanas de c.0.04ha de Mhóinéir thirime agus gruaimhíní (GS2), agus c.0.03km d'fhálta sceach (WL1) laistigh de Bhraisle Gnáthóg 12 Na hArdáin a mheas de bheith suntasach ar scála geografach áitiúil.

8.7.4 Speicis phlandaí neamhchoitianta agus cosanta

Ní dhearnadh aon tionchar iarmharach a thuar in TMTT 2018 ar speicis plandaí thearca agus faoi chosaint. Mar sin féin, easaontaíodh i dTuarascáil Chigire ABP dar dáta 22 Meitheamh 2021 leis an luacháil sin, agus cinneadh na tionchair iarmharacha dhiúltacha shuntasacha dhóchúla ar cheithre speiceas thearca plandaí, i.e., Tímchaonach fiacloch *Plagiomnium cuspidatum*, Cleitchaonach stríocach cailciarrthach *Plasteurhynchium striatulum*, Súsán rádalach *Sphagnum affine*, agus Súsán dearg *Sphagnum capillifolium*, ar scála geografach áitiúil. Tá tionchar iarmharach suntasach féideartha ann freisin ar Ghlanrosc *Euphrasia arctica* ar scála geografach áitiúil.

Táthar tar éis an tionchar iarmharach don TMTT nuashonraithe seo a leasú ar scála geografach contae i gcás Shúsán dearg *Sphagnum capillifolium*, Tímchaonach fiachlach *Plagiomnium cuspidatum*, Cleitchaonach stríocach cailciarrthach *Plasteurhynchium striatulum* (féach Cuid 8.5.5)

Cuirfear straitéis maolaithe chun feidhme (agus déanfar monatóireacht uirthi) leis an riosca go rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm ar Shúsán rádalach *Sphagnum affine*, Súsán dearg *Sphagnum capillifolium*, Tímchaonach fiachlach *Plagiomnium cuspidatum*, Cleitchaonach stríocach cailciarrthach *Plasteurhynchium striatulum*, Ceadharlach Bealtaine *Gentiana verna* agus Glanrosc *Euphrasia arctica*. Tá tionchair iarmharacha eile fós ann de bharr tionchair fhéideartha hidreolaíocha agus hidrigeolaíocha i gcás Shúsán rádalach *Sphagnum affine*, Súsán dearg *Sphagnum capillifolium*, chomh maith le tionchair indíreacha fhéideartha ar cháilíocht an aeir i gcás Shúsán rádalach *Sphagnum affine*, Súsán dearg *Sphagnum capillifolium*, Tímchaonach fiachlach *Plagiomnium cuspidatum*, Cleitchaonach stríocach cailciarrthach *Plasteurhynchium striatulum*, agus Glanrosc *Euphrasia arctica*.

8.7.5 Mamaigh

8.7.5.1 An madra uisce

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm (agus déanfar monatóireacht uirthi) chun an baol go rachadh an Tionscadal i gcion ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha/dobharlaigh le linn na tógála a íoslaghdú, rud a chinnteoidh nach dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ar phobal áitiúil na Madraí uisce (Cuid 8.6.5.1).

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm (agus déanfar monatóireacht orthu) lena chinntiú nach mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, le linn an oibriúcháin, ag an Tionscadal ar phobal áitiúil na Madraí Uisce mar thoradh ar scaradh/éifeachtaí bacainne nó ar an mbaol básmhairachta: soláthar saoráidí do phasáistí mamach mar aon le fálú sábháilteachta mamach (Cuid 8.6.5.1).

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar na Madraí Uisce, ar scála geografach ar bith.

8.7.5.2 Ialtóga

Cuirfear straitéis um maolú i bhfeidhm (agus déanfar monatóireacht uirthi) roimh agus le linn na tógála chun an baol go ndéanfaí dochar díreach d'ialtóga le linn scártála agus leagan crann a íoslaghdú, chun gnéithe sealadacha tóchair a sholáthar chun éifeachtaí scaradh na gconairí eitilte le linn na tógála a laghdú. Beidh tionchair shuntasacha iarmharacha fós ann toisc nach féidir roinnt de na gníomhaíochtaí a sheachaint agus níltear ábalta iad a mhaolú ach go leibhéal áirithe cinnteachta:

- Scartáil 19 fhoirgneamh laistigh de Theorainn na Measúnachta, rud a rachaidh i gcion ar 23 fara ialtóga de chuid na nIaltóg sopránach, na nIaltóg feascrach, na nIaltóg fadchluasach donn agus na gCrú-ialtóga, farai ialtóga Leisler agus speicis *Myotis* neamhaitheanta, lena n-áirítear na cinn seo a leanas:
 - Déanfar fara satailíte amháin do Chrú-ialtóga a scartáil ag Achadh an Churraigh (PBR178) (fara satailíte d'fhara máithreachais Crú-ialtóga Chaisleán Mhionlaigh (PBR06)) agus d'fhéadfadh tionchar teacht ó chaillteanas ceann eile d'fharai oíche na gCrú-ialtóga (PBR210) laistigh dá limistéar sealgaireachta ar scála geografach náisiúnta, in éagmais aon bheart chun aghaidh a thabhairt ar an tionchar sin.
- Leagfar crainn (PTR48, PTR45, PTR43) a bhfuil sé deimhnithe go dtacaíonn siad le hialtóga (Ialtóga Leisler (PTR48) agus Ialtóga feascraha faoi seach (PTR45 agus PTR43) agus leagfar freisin ocht gcrann eile ar mór an seans (nó catagóir 1 de réir rangú TMTT 2018) gur féidir leo tacú le hialtóga.
- Meastar go bhfuil caillteanas na ngnáthóg sealgaireachta is suntasaí i limistéar Mhionlaigh i gcás go bhfuil gnáthóga coillearnaí-féaraigh-fáil sceach á gcailleadh agus tá sé laistigh den CSZ do phobal na gCrú-ialtóga a bhfuil tábhacht náisiúnta ag baint leo
- Rátaí básmhairachta dosheachanta arda de bharr imbhualtí le feithiclí
- Básmhairacht agus éifeachtaí bacainne/scartha mar thoradh ar an Tionscadal ar ialtóga aonair. Cé gur leanadh dea-chleachtas i ndearadh an Tionscadail agus áiríodh íosbhealaí/tóchair agus uasbhealaí

fiadhúlra, níl aon amhras faoi ach go n-eitleoidh líon beag den phobal ialtóg áitiúil thar an Tionscadal agus go mbeidh siad leochaileach d'imbhuailtí feithiclí. Beidh tionchar tromchúiseach freisin ag an éifeacht bhacainne a tharlóidh de bharr an Tionscadail ar líon beag den phobal ar fud an tírdhreacha. Tá sé tuartha go mbeidh éifeacht an tionchair iarmharaigh ar na Crú-ialtóga suntasach ar an scála geografach náisiúnta. Tá sé tuartha go mbeidh an tionchar ar speiceas eile ialtóg suntasach ar an scála geografach áitiúil

- Tá bearta dearthóireachta á moladh leis an bhféidearthacht a íoslaghdú go mbeadh éifeacht dhiúltach shuntasach ar scála geografach ó chomhéifeachtaí soilsithe

Rinneadh tuilleadh plé ar na tionchair iarmharacha sin sa togra le haghaidh bearta cúiteacha sonracha.¹⁵⁹

8.7.5.3 *Broc*

Beidh gá le brocais shaorga a chur ar fáil le drochthionchair shuntasacha fhéideartha ar scála geografach áitiúil a mhaolú ar ghrúpa broc Chairéal Leacaigh, de bharr dhá bhrocais a bheith caillte ag Cairéal Leacaigh. Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm (agus déanfar monatóireacht uirthi) le linn na tógála lena chinntiú nach sáróidh tógáil bhrocaisí na mbroc agus an cur isteach tuartha ar na Broic a tharlóidh le linn na tógála an chosaint a thugtar d'áiteanna pórúcháin agus sosa na n-ainmhithe fiáine (lena n-áirítear an Broc) faoi Alt 23 (5)(d) de na hAchtanna um Fhiadhúlra (Cuid 8.6.5.3.1).

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm (agus déanfar monatóireacht orthu) lena chinntiú nach mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, le linn oibríochta, ag an Tionscadal ar phobal áitiúil na mBroc mar thoradh ar scaradh/éifeachtaí bacainne nó ar an mbaol básmhaireachta: soláthar saoráidí do phasáistí mamach mar aon le fálú sábháilteachta mamach (Cuid 8.6.5.3).

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar na Broic, ar scála geografach ar bith.

8.7.5.4 *Speicis Eile Mamach*

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm chun an baol go rachadh an Tionscadal i gcion ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha/dobharlaigh le linn na tógála a íoslaghdú, rud a chinnteoidh nach dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach ar phobail áitiúla na mamach uisceach nó mara (Cuid 8.6.3.4).

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach, le linn an oibríúcháin, ag an Tionscadal ar na pobail áitiúla mamach (gan ialtóga san áireamh) mar thoradh ar scaradh/éifeachtaí bacainne nó ar an mbaol básmhaireachta: soláthar saoráidí do phasáistí mamach mar aon le fálú sábháilteachta mamach (Cuid 8.6.5.4).

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar aon speiceas eile mamach (gan ialtóga san áireamh), ar scála geografach ar bith.

8.7.6 *Inveirteabraigh*

8.7.6.1 *Piardóg liathbhán*

Toisc nach bhfuil taifid ar bith de Cráifisceanna liathdhonna laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail ní rachfar i gcion orthu. Dá bhrí sin, ní theastaíonn bearta maolaithe ar bith agus níl tionchair iarmharacha ar bith tuartha.

8.7.6.2 *Diúilicín péarla fionnuisce*

Toisc nach bhfuil taifid ar bith de Dhiúilicíní péarla fionnuisce laistigh de Chríos Tionchair an Tionscadail ní rachfar i gcion orthu. Dá bhrí sin, ní theastaíonn bearta maolaithe ar bith agus níl tionchair iarmharacha ar bith tuartha.

¹⁵⁹ Déantar cur síos le cúiteamh ar bhearta a tógadh mar chúiteamh ar na héifeachtaí iarmharacha óna dtagann caillteanas, nó damáiste buan do ghnéithe éiceolaíochta in ainneoin an mhaolaithe” (CIEEM, 2016)

8.7.6.3 *Diúilicín eala*

I gcomhar le dearadh an Tionscadail, cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun éifeachtaí an chailleanais ghnáthóige ar na diúilicíní eala a íoslaghdú, sa chaoi nach mbeidh éifeachtaí ar an leibhéal pobail tuartha (Cuid 8.6.6.1).

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm le linn na tógála chun an baol go rachadh an Tionscadal i gcion ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha/dobharlaigh a íoslaghdú, agus lena chinntiú nach rachfar i gcion ar an gcóras screamhuisce atá ann. Cinnteoidh sé sin nach mbeidh aon éifeacht shuntasach dhiúltach dhóchúil ar na speicis diúilicíní eala le linn na tógála (Cuid 8.6.6.1).

Níl éifeachtaí suntasacha diúltacha dóchúla ar na diúilicíní eala le linn an oibriúcháin tuartha agus ní theastaíonn bearta maolaithe ar bith.

Dá bhrí sin, ní bheidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar Dhiúilicíní eala, ar scála geografach ar bith.

8.7.6.4 *Seilide rinseach réisc*

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm le linn na tógála chun an baol go rachadh an Tionscadal i gcion ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha/dobharlaigh a íoslaghdú, agus lena chinntiú nach rachfar i gcion ar an gcóras screamhuisce atá ann. Cinnteoidh sé sin nach mbeidh tionchar suntasach diúltach ar bith ar na gnáthóga a thacaíonn le Seilidí rinseacha réisc le linn na tógála (Cuid 8.6.6.2).

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm lena chinntiú nach rachfar i bhfeidhm ar cháilíocht an chórais screamhuisce atá ann le linn oibríochta (Cuid 8.6.6.2).

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar Sheilidí rinseacha réisc, ar scála geografach ar bith.

8.7.6.5 *Fritileán réisc*

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm le linn na tógála chun bás Fritileán réisc ar bith le linn oibreacha glanta láithreáin a sheachaint (Cuid 8.6.6.3).

Níl éifeachtaí suntasacha dóchúla ar bith eile ar na Fritileáin réisc le linn na tógála tuartha.

Níl éifeachtaí suntasacha diúltacha dóchúla ar na Fritileáin réisc le linn an oibriúcháin tuartha agus ní theastaíonn bearta maolaithe ar bith.

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar Fhritileáin réisc, ar scála geografach ar bith.

8.7.6.6 *Speicis Inveirteabracha Eile*

Leis an Tionscadal bainfear roinnt gnáthóg i limistéar Mhionlaigh-Chúil Each a d'fhéadfadh tacú le beacha áitiúla, agus tá éagsúlacht íseal le fáil sna gnáthóga sin agus níl siad chomh tábhachtach do bheacha i gcomparáid le móinéir atá ar mhórán speiceas.

Níl éifeachtaí suntasacha diúltacha dóchúla ar na beacha le linn na hoibríochta tuartha agus ní theastaíonn bearta maolaithe ar bith. Meastar nach mbeidh éifeachtaí suntasacha iarmharacha ar na pobail áitiúla beach.

8.7.7 *Éin*

8.7.7.1 *Éin ghoir*

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm le linn na tógála chun an baol básmhaireachta agus éifeachtaí an chailleanais ghnáthóige agus cur isteach ar na héin ghoir a íoslaghdú (Cuid 8.6.7.1). Áirítear leis sin an laftán a úsáideadh mar láithreán neide na bhFabhcún gorm idir 2015 agus 2023 a choimeád laistigh den dearadh agus srian séasúrach ar oibreacha tógála i ngaireacht an láithreáin neide. Áirítear leis freisin an srian séasúrach ar oibreacha tógála i bhfoisceacht láithreáin neide na Scréachóg reilige ag Caisleán Mhionlaigh.

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach mar thoradh ar an Tionscadal ar speicis éan goir, ar scála geografach ar bith, seachas na Scréachóga reilige agus na Fabhcúin Ghorma.

Toisc gur dócha go gcaillfear Cairéal Leacaigh mar láithreán neide ar bhonn buan, is dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar na Fabhcúin ghorma, ar an scála geografach contae.

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm (agus déanfar monatóireacht uirthi) chun an baol básmhairachta do phobal áitiúil na Scréachóg reilige a bhaineann leis an Tionscadal le linn oibríochta a íoslaghdú (Cuid 8.6.7.1). Áirítear leis sin struchtúir bhreise neadaithe agus plandú breise a chur ar fáil chun na Scréachóga reilige a dhíspreagadh ó shealgairacht feadh an charrbhealaigh atá molta, agus gnáthóg sealgairachta na Scréachóg reilige a fheabhsú i bhfoisceacht an láithreáin neadaithe ag Caisleán Mhionlaigh.

Cé go dtarlóidh caillteanas measta c.49.1ha de ghnáthóg scréachóg reilige laistigh de 5km ó láithreán neide Chaisleán Mhionlaigh de thoradh an Tionscadail, beidh cruthú/feabhsú c.11.11ha de ghnáthóg scréachóg reilige i gceist mar gheall ar an méid a leanas a chruthú: (i) c.8.9ha de ghnáthóg féaraigh ghairbh ag Mionlach (tríd an gcur chuige leasaithe innilte eallaigh a chur i bhfeidhm); (ii) c.1.81ha de ghnáthóg Féaraigh chailcrigh ag Mionlach; agus (iii) c.0.4ha de ghnáthóga Fraochmhá tirime siar ó Abhainn na Gaillimhe.

Mar sin féin, in éagmais fianaise maidir le héifeachtacht na mbeart maolaithe leis an riosca básmhairachta a laghdú, d'fhéadfadh tionchair bhuana dul i bhfeidhm fós ar láithreán neide Chaisleán Mhionlaigh de bharr a ghaireachta leis an Tionscadal agus leis an bpobal áitiúil Scréachóg reilige mar thoradh ar an riosca básmhairachta óna bhféadfadh tionchar iarmharach diúltach suntasach dul i gcion ar na Scréachóga reilige, ar scála geografach áitiúil. Is tionchar iarmharach breise é sin ó TMTT 2018, de bharr na treorach nua a foilsíodh in 2021 (Lusby, *et al.*, 2021).

8.7.7.2 Éin Gheimhrithe

Cinntoidh srian séasúrach ar phléascadh gar do Loch an Dúlaigh nach mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha ar bith ar phobail na n-éan geimhrithe ó na hoibreacha tógála a bhaineann leis an Tionscadal (Cuid 8.6.7.2).

Níl éifeachtaí suntasacha diúltacha dóchúla ar na speicis éan geimhrithe le linn an oibriúcháin tuartha, agus ní theastaíonn bearta maolaithe ar bith.

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar na speicis éan geimhrithe, ar scála geografach ar bith.

8.7.8 Amfaibiaigh

Cuirfear straitéis um maolú i bhfeidhm le linn oibreacha glanta láithreáin chun an baol go ndéanadh an Tionscadal difear do cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha/dobharlaigh a íoslaghdú, chun an riosca básmhairachta a íoslaghdú agus chun éifeachtaí caillteanas gnáthóige agus cur isteach ar ghnáthóga, ar phobail áitiúla na bhFroganna coiteanna agus na nEarc luachra a íoslaghdú. Cinntoidh sé sin nach mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha ar bith ag tógáil an Tionscadail ar na speicis amfaibiacha sin, nó nach rachfar i gcion ar a stádas caomhantais. Cinntoidh sé chomh maith nach sáróidh na hoibreacha glanta láithreáin an chosaint a thugtar d'áiteanna pórúcháin agus sosa na n-ainmhithe fiáine (lena n-áirítear Froga coiteanna agus Earca luachra) faoi Alt 23 (5)(d) de na hAchtanna um Fhiadhúlra (Cuid 8.6.8).

Cinntoidh dearadh an Tionscadail, i gcomhar leis an líonra saoráidí do phasáistí mamach, nach bhfuil scaradh fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne fadtéarmacha ar bith ar phobail na bhFroganna coiteanna nó na nEarc luachra a bhaineann leis an Tionscadal (Cuid 8.6.8).

Laistigh d'Aguisín 4 de Thuarascáil an Chigire APB dár dáta 22 Meitheamh 2021, tá tionchar iarmharach suntasach aitheanta don Earc sléibhe agus don Fhrog coiteann, ar leibhéal áitiúil (féach Tábla 13 d'Aguisín 4 de Thuarascáil an Chigire APB dár dáta Meitheamh 2021). Mar sin féin, is í tuairim ghairmiúil na n-údar í, nach dócha go dtarlóidh sé sin de bharr na mbeart maolaithe atá molta i gCuid 8.6.8, agus dá bhrí sin, nach dócha go mbeidh aon éifeacht iarmharach ag an Tionscadal ar na Froga coiteanna ná ar na hEarca luachra, ar aon scála geografach.

8.7.9 Reiptíli

Cuirfear straitéis um maolú i bhfeidhm le linn oibreacha glanta láithreáin chun an baol básmhairachta a íoslaghdú, agus chun éifeachtaí caillteanas gnáthóg agus cur isteach, ar phobal áitiúil na Laghairteanna coiteanna a íoslaghdú. Cinntoidh sé sin nach mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha ar bith ag tógáil an

Tionscadail ar na laghairteanna coiteanna, nó nach rachfar i gcion ar a stádas caomhantais. Cinnteoidh sé chomh maith nach sáróidh na hoibreacha glanta láithreáin an chosaint a thugtar d'áiteanna pórúcháin agus sosa na n-ainmhithe fiáine (lena n-áirítear an laghairt choiteann) faoi Alt 23 (5)(d) de na hAchtanna um Fhiadhúlra (Cuid 8.6.9).

Cinnteoidh dearadh an Tionscadail, i gcomhar leis an líonra saoráidí do phasáistí mamach, nach bhfuil scaradh fadtéarmach nó éifeachtaí bacainne fadtéarmacha ar bith ar phobail na laghairte coitinne a bhaineann leis an Tionscadal (Cuid 8.6.9).

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar an laghairt choiteann, ar scála geografach ar bith.

8.7.10 Iasc

I gcomhar le dearadh an Tionscadail, cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chun éifeachtaí an chaillteanais ghnáthóige ar speicis éisc a íoslaghdú, agus chun pasáiste éisc a choimeád feadh na sruthchúrsaí a dtéann an Tionscadal trasna, a mhéid is nach bhfuil éifeachtaí ar an leibhéal pobail tuartha (Cuid 8.6.10).

Cuirfear straitéis maolaithe i bhfeidhm le linn na tógála chun an baol go rachadh an Tionscadal i gcion ar cháilíocht an uisce i sruthchúrsaí glactha/dobharlaigh a íoslaghdú, agus lena chinntiú nach rachfar i gcion ar an gcóras screamhuisce atá ann. Cinnteoidh sé sin nach mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach dhóchúil ar bith ar na speicis éisc le linn na tógála (Cuid 8.6.10).

Cuirfear bearta maolaithe i bhfeidhm chomh maith chun an baol go gcuirfí isteach nó go marófar na speicis iasc le linn na tógála a íoslaghdú, a mhéid is nach bhfuil éifeachtaí ar an leibhéal pobail tuartha.

Níl éifeachtaí suntasacha diúltacha dóchúla ar na speicis iasc le linn an oibriúcháin tuartha, agus ní theastaíonn bearta maolaithe ar bith.

Dá bhrí sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar na speicis éisc, ar scála geografach ar bith.

8.7.11 Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla

Beidh tionchar ar bhealach éigin ag na héifeachtaí suntasacha dóchúla a bhaineann leis an Tionscadal ar na limistéir bithéagsúlachta áitiúla go léir a thrasnaíonn an Tionscadal; ar na KERanna atá aitheanta i ngach ceann de na limistéir sin. Tá cuntas ar na héifeachtaí suntasacha dóchúla sin, agus déantar cur síos orthu, thuas ar leithligh, agus tugtar roinnt comhthéacs sa chuid seo le haghaidh na dtionchar iarmharach sin i dtaca le suíomhanna an limistéir bithéagsúlachta áitiúil trína ngabhfaidh an Tionscadal.

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.14ha de ghnáthóg Foraoise gláraí iarmharaí [*91E0] ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach idirnáisiúnta.

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas c.1.54ha de ghnáthóg Pábhála aolchloiche [*8240] ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each agus ar limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach idirnáisiúnta.

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas c.5.63ha de mhósáic gnáthóige de thalamh portaigh (Bratphortach [*7130], Fraochmhá fhliuch [4010], Fraochmhá thirim [4030] agus móinéar *Molinia* [6410]) ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Bhóthar an Chósta (R336) go dtí Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach náisiúnta.

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.25ha de ghnáthóg Féaraigh chailcrigh [6210] ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each agus ar limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach náisiúnta.

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas c.0.29ha de ghnáthóg móinéir *Molinia* [6410] ar limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhaile an Dúlaigh – An Chaisleáin Ghearr. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach náisiúnta.

Beidh tionchar iarmharach ag 18 gcaillteanas fuarán cailcreach (FP1) agus 4 fhuarán clochrath [7220] ag Cairéal Leacaigh ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach áitiúil agus tíre, faoi seach.

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas c.5.24ha de bhán aigéadach bogthais tirim (GS3) agus c.1.30ha de ghnáthóg Droch-Eanaigh agus Seascainn (PF2) ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Bhóthair an Chósta (R336) go dtí Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach áitiúil.

Beidh tionchar ag fála sceach agus ag crannteorainneacha ar fud an limistéir áitiúil leis na comhchruinnithe is mó i gcodanna de limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhóthar an Chósta (R336) go dtí N59 Bóthar Mhaigh Cuilinn timpeall ar an mBealach, i limistéar bithéagsúlachta áitiúil Mhionlach go Cnoc Chúil Each, agus i limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach áitiúil.

Beidh tionchar iarmharach ag caillteanas de Choillearnach leathanduilleach (WD1) agus coillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2) ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach a bhaineann leis an gcaillteanas gnáthóige sin mar cheann suntasach ar scála geografach áitiúil.

Beidh tionchar iarmharach ag an tionchar iarmharach ar phobal áitiúil den Chrú-ialtóg bheag go príomha ar an limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each agus Pluais an Chúipéara, Tír Oileáin, ach is dócha go ndéanfaidh sé difear freisin do limistéar bithéagsúlachta áitiúil Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each, ar limistéar bithéagsúlachta Phluais an Chúipéara, Tír Oileáin, ar limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhaile an Dúlaigh – An Chaisleáin Ghearr, agus ar limistéar bithéagsúlachta áitiúil Thír Oileáin Gleann na Néal. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach gaolmhar sin mar cheann a d'fhéadfadh a bheith suntasach ar scála geografach náisiúnta.

Beidh tionchar iarmharach ag an tionchar iarmharach ar gach speiceas eile ialtóg atá taifeadta laistigh den limistéar staidéir ar limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhóthar an Chósta (R336) go dtí Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Abhainn na Gaillimhe go Lochanna Chúil Each, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Mhionlaigh go Cnoc Chúil Each, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhaile an Dúlaigh – An Chaisleáin Ghearr agus limistéar bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce, limistéar bithéagsúlachta áitiúil Chóras Canálach na Cathrach, limistéar bithéagsúlachta áitiúil na nDobharlach agus Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúla, Tír Oileáin, Gleann na Néal. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach sin mar cheann suntasach ar scála geografach áitiúil.

Beidh tionchar iarmharach ag an tionchar iarmharach ar an daonra áitiúil den fhabhcún gorm ar limistéar bithéagsúlachta áitiúil Mhionlaigh go Cnoc Chúil Each. Rinneadh measúnú ar an tionchar iarmharach gaolmhar sin mar cheann suntasach ar scála geografach contae.

Tugtar achoimre thíos ar thionchair iarmharacha an Tionscadail, mar a bhaineann siad le gach ceann de na limistéir bithéagsúlachta áitiúla:

- **An limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Bhóthar an Chósta (R336) go dtí Bóthar Mhaigh Cuilinn an N59**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Mósáic gnáthóige talún portaigh (Bratphortach (gníomhach) [*7130], Fraochmhá fhliuch [4010], Fraochmhá thirim [4030], agus móinéir *Molinia* [6410])
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil
 - Talamh féaraigh aigéadach tirim-bogthais (GS3), Seascann agus riasc lag (PF2), Fála sceach agus crannteorainneacha (WL1/WL2), ialtóga seachas an Crú-ialtóg bheag

- **Limistéar bithéagsúlachta áitiúil Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Crú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil
 - Speiceas ialtóg seachas an Chrú-ialtóg bheag
- **An limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach idirnáisiúnta
 - Cosán aolchloiche [*8240] agus Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Talamh féaraigh chailcreach [6210] agus an Chrú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach contae
 - Fuaráin chlochraithe [*7220] agus an Fabhcún gorm
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil
 - Fuaráin chailcreacha (FP1), Coillearnach leathanduilleach (WD1), Fálta sceach agus crannteorainneacha (WL1/WL2), Coillearnach darach-fuinseoige-coill (WN2) agus ialtóga seachas an Chrú-ialtóg bheag
- **Limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhaile an Dúlaigh – An Chaisleáin Ghearr**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Móinéar *Molinia* [6410] agus an Chrú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil
 - Ialtóga seachas an Chrú-ialtóg bheag
- **Limistéir bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach idirnáisiúnta
 - Cosán aolchloiche [*8240]
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Talamh féaraigh cailcreach [6210]
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil
 - Fálta sceach agus crannteorainneacha (WL1/WL2) agus ialtóga seachas an Chrú-ialtóg bheag
- **Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil Phluais an Chúipéara, Tír Oileáin**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Crú-ialtóg bheag
- **Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil Thír Oileáin, Gleann na Néal.**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Crú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil

- Speiceas ialtóg seachas an Chrú-ialtóg bheag
- **Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil Chóras Canálach na Cathrach,**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Crú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil
 - Speiceas ialtóg seachas an Chrú-ialtóg bheag
- **Limistéar bithéagsúlachta áitiúil dobharlaigh**
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta
 - Crú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil
 - Speiceas ialtóg seachas an Chrú-ialtóg bheag

8.8 Tionchair Charnacha

Cuirtear i láthair sa chuid seo den TMTT nuashonraithe seo an mheasúnacht a rinneadh le hiniúchadh a dhéanamh cé acu a d'fhéadfadh nó nach bhféadfadh tionchar suntasach dóchúil ar an mbithéagsúlacht mar thoradh ar an Tionscadal i dteannta aon tionscadail eile. Sainítear tionchair charnacha mar theaghlaim de chuid mhaith tionchair bheaga lena gcruthaítear tionchar amháin, níos mó agus níos suntasaí (NRA, 2009 agus EPA 2022). Breithnítear le tionchair charnacha na brúnna reatha ar an timpeallacht nádúrtha mar aon le forbairtí atá ar siúl agus á bpleanáil. Déantar plé agus measúnú sa chuid seo ar thionchair dhíreacha, indíreacha agus charnacha aon tionscadal a formheasadh agus aon iarratas pleanála ar feitheamh lena bhféadfaí tionchair shuntasacha dhóchúla a chruthú.

D'fhéadfadh éifeachtaí carnacha eascairt as gníomhaíochtaí/forbairtí nach bhfuil mór iontu féin ach atá mór nuair a thógtar le chéile iad agus nuair a tharlaíonn siad thar thréimhse ama nó nuair a bhíonn siad dírithe i suíomh amháin. Tá na cineálacha forbartha seo a leanas áirithe nuair a bhíonn éifeachtaí carnacha á mbreithniú:

- Tionscadail reatha (á dtógáil nó i mbun feidhme)
- Tionscadail ar tugadh cead dóibh ach nár tosaíodh go fóill
- Tionscadail a bhfuil cead lorgtha ina leith ach a bhfuil cinneadh fós le déanamh ina leith, lena n-áirítear iadsan a bhfuil achomharc á dhéanamh ina leith
- Tionscadail a moladh ar leibhéal plean, más ábhartha (e.g. bonneagar straitéiseach don todhchaí cosúil le bóithre nó glabhealaí)

Rinneadh athbhreithniú ar iarratais bheo agus fhormheasta atá le fáil sna comhaid phleanála le haghaidh na gcomhlachtaí seo a leanas:

- Comhairle Cathrach na Gaillimhe
- Comhairle Chontae na Gaillimhe
- Comhairlí Contae sna contaetha comharsanacha (Contae an Chláir)
- An Bord Pleanála
- Tairseach MTT na Roinne Tithíochta, Pleanála agus Rialtais Áitiúil

Tá roinnt tionscadal beo agus/nó formheasta (mar a liostaítear i gCaibidil 21 agus leis an measúnacht mhionsonraithe in Aguisín A.8.28) aitheanta a d'fhéadfadh a bheith ina gcúis le tionchair charnacha shuntasacha leis an Tionscadal, leis féin, nó i gcomhar leis an Tionscadal agus le gach tionscadal agus plean

a measadh sa TMTT nuashonraithe seo. Go háirithe, rinneadh measúnú ar thionscadail mhóra amhail bonneagar iompair agus cosaint chósta, lena n-áirítear na tionscadail seo a leanas:

- Tionscadal N59 Bóthar Sheachbhóthar Mhaigh Cuilinn
- Raon rothar na Gaillimhe go Baile Átha Cliath
- Glasbhealach Chonamara (ó Chathair na Gaillimhe go dtí an Clochán))
- Glasbhealach na Gaillimhe go dtí an Spidéal (Raon rothar Bhearna go dtí an Spidéal)
- Uasghrádú/Feabhsúcháin ar Bhóthar an R336 ó Bhearna go Scríb trí Ros an Mhíl
- Scéim Cosanta Cósta Sháilín go Trá na gCeann
- Leathnú Chalafoirt Chuan na Gaillimhe atá beartaithe

Cé gur sainaithníodh an cumas le haghaidh tionchair charnacha i dtaca le tionchair iarmharacha an Tionscadail, i dteannta tionscadail, pleananna, cláir, agus straitéisí eile, níl aon dóchúlacht réalaíoch ann go mbeidh tionchair charnacha shuntasach ar bhitheagsúlacht lena n-athrófaí conclúidí na measúnachta tionchair timpeallachta a chuirtear i láthair sa TMTT nuashonraithe seo.

Tá an cumas le haghaidh tionchair charnacha curtha as an áireamh i gcás roinnt de na tionscadail sin, de bharr luach íseal éiceolaíochta ar roinnt mhaith láithreán nó de bharr shuíomh, dheardh, nó chineál na dtionscadal eile. Tá iarratais eile ann dár diúltaíodh cead pleanála nó a tarraingíodh siar nó a measadh a bheith neamhbhailiú, agus ní dhearnadh iad a mheas ná a mheasúnú sa chuid seo.

8.8.1 Láithreáin Ainmnithe

Cuirtear i láthair sa chuid seo an mheasúnacht a rinneadh chun scrúdú a dhéanamh ar cibé atá nó nach bhfuil an cumas ag aon phlean nó tionscadal eile gníomhú i gcomhar leis an Tionscadal chun dul i bhfeidhm go diúltach ar shláine na láithreán ainmnithe ina bhféadfadh éifeacht i gcomhar a chéile a bheith ag tionchair go fóill agus áirítear na láithreáin seo a leanas léi: SAC Loch Coirib, SPA Loch Coirib, SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe, SPA Chuan Istigh na Gaillimhe, SAC Árann, SAC Thalamh Féaraigh Ard Raithin, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionnghéal, SPA Thurlach Ráth Asáin, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Shléibhte Mhám Toirc, SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin, SAC Choimpléasc Phortach Chonamara, SPA Choimpléasc Phortach Chonamara, SAC Loch agus Coillte an Rois, SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne, SAC Shliabh Mhóinín, SAC Choimpléasc Cheann Boirne-Pholl Salach agus SAC Phábháil Aolchloiche Ghort na nDarach; maille lena NHAnna agus pNHAnna comhbhainteacha, chomh maith leis na NHAnna agus pNHAnna iargúlta seo a leanas: NHA Phortach Mhaigh Cuilinn, pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuirc, pNHA Coill Dhroim Chonga agus pNHA Thurlach Corr.

Tá gach láithreán ainmnithe eile lasmuigh de chrios tionchair an Tionscadail. Dá bhrí sin, níl aon fhéidearthacht ann d'aon phlean ná tionscadal eile gníomhú go carnach nó i gcomhar leis an Tionscadal chun dul i bhfeidhm go diúltach ar shláine aon láithreán ainmnithe eile.

Déantar an baol go ngníomhóidh pleananna nó tionscadail eile go carnach leis an Tionscadal chun difear díobhálach a dhéanamh do shláine láithreán Eorpach, a mheas i gCuid 12 den NIS nuashonraithe (leis an téarma “éifeachtaí comhcheangailte” i gcomhthéacs an mheasúnaithe NIS).

Tá an fhéidearthacht go dtarlóidh éifeachtaí i gcomhar sa timpeallacht ghlactha, lena n-áirítear in Abhainn na Gaillimhe agus i gCuan na Gaillimhe, ó aon phleananna nó forbairtí reatha nó beartaithe maidir le húsáid talún á rialáil agus á smachtú ag na beartais agus na cuspóirí cosanta comhshaoil i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028. Aon phlean nó aon tionscadal atá beartaithe nó geallta a d'fhéadfadh difear a dhéanamh do láithreáin Eorpacha i gCuan na Gaillimhe, nó d'aon láithreán Eorpach eile, i gcomhar leis an Tionscadal, ní mór dóibh cloí leis na beartais agus cuspóirí uileghabhálacha cosantacha comhshaoil sin. Cinnteofar leis na beartais agus cuspóirí sin go dtabharfar cosaint don láithreán Eorpach laistigh de chrios tionchair an Tionscadail, agus áirítear ann an ceanglas d'aon phleananna nó tionscadail amach anseo dul faoi Scagadh le haghaidh Measúnacht Chuí

agus/nó Measúnacht Chuí chun scrúdú agus measúnú a dhéanamh ar na héifeachtaí a bheidh acu ar láithreáin Eorpacha, ina n-aonar agus i gcomhar le pleananna agus tionscadail eile.

Tá cuspóirí agus beartais shonracha i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 agus i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 chun cosaint a thabhairt don bhithéagsúlacht, agus go sonrach do láithreáin Eorpacha. Baineann na beartais laistigh de Phlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 Beartas 5.2 (1), Beartas 5.2 (2), agus Beartas 5.2 (11) le cosaint do láithreáin Eorpacha, Measúnacht Chuí agus gealltanais nach gceadófar tionscadail as a leanfaidh drochthionchar ar shláine láithreán Eorpach gan a léiriú nach bhfuil aon rogha eile ann, tá cúiseanna ordaitheacha ann maidir le leas an phobail a shárú, agus gach beart cúitimh is gá a dhéanamh chun comhleanúnachas foriomlán ghréasán na láithreán Eorpach a chinntiú.

Baineann na beartais laistigh de Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 NHB 1, NHB 2, agus NHB 3 le cosaint do láithreáin Eorpacha, Measúnacht Chuí agus gealltanais nach gceadófar tionscadail as a leanfaidh drochthionchar ar shláine láithreán Eorpach gan a léiriú nach bhfuil aon rogha eile ann, tá cúiseanna ordaitheacha ann maidir le leas an phobail a shárú, agus gach beart cúitimh is gá a dhéanamh chun comhleanúnachas foriomlán ghréasán na láithreán Eorpach a chinntiú.

Tá beartais i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 freisin chun cosaint a thabhairt do láithreáin Eorpacha maidir lena sláine a bhaineann le huiscí (Beartas 5.2 (2), Beartas 5.2 (4), Beartas 5.2 (7), Beartas 5.2 (12), Beartas 5.2 (18), Beartas 9.2 (6)).

Áirítear freisin i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 beartais chun cosaint a thabhairt do cháilíocht an uisce, láithreáin bhogaigh agus do thalamh portaigh (ó thruailliú trí uisce dromchla agus screamhuisce) (WR 1, WR 2, WTWF 1 agus P 1).

Cé go bhféadfadh pleananna agus tionscadail eile gníomhú i gcomhar leis an tionscadal atá molta chun difear a dhéanamh do cháilíocht an aeir go háitiúil gar do SAC Loch Coirib, agus criosú agus cuspóirí talamhúsáide á gcur san áireamh, a bhaineann le talamh sa limistéar seo i bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2023-2029 (Caitheamh Aimsire agus Áineas, Talmhaíocht agus Ardtaitneamhacht agus Talmhaíocht), agus na beartais agus cuspóirí cosanta atá curtha san áireamh sa Phlean chun cosaint a thabhairt do cháilíocht an aeir agus do láithreáin Eorpacha, ní ghníomhóidh forbairtí i gCathair na Gaillimhe i gcomhar leis an Tionscadal chun difear a dhéanamh do shláine aon cheann de na láithreáin Eorpacha i ngeall ar na tionchair ar cháilíocht an aeir.

Rinneadh scrúdú agus anailís ar phleananna úsáide talún do na húdaráis áitiúla eile (e.g. Comhairle Chontae an Chláir) a n-áirítear gnéithe uisce dromchla ina réimsí feidhmiúla a dhraenálann isteach i gCuan na Gaillimhe agus áirítear freisin leis na pleananna úsáide talún sin beartais chosanta comhshaoil chun cosaint a thabhairt do láithreáin Eorpacha agus do na timpeallachtaí glactha screamhuisce, agus uisce dromchla. Na tionchair charnacha fhéideartha ar na láithreáin Eorpacha sin laistigh de Chrios Tionchair an Tionscadail ó na hoibreacha atá beartaithe i gcomhar le pleananna agus tionscadail eile, mar a sainithníodh ó ríomhthairseacha pleanála Chomhairle Cathrach na Gaillimhe agus Chomhairle Chontae na Gaillimhe agus ó amharcóir léarscáileanna an Bhoird Pleanála – tá siad aitheanta in Aguisín R den Ráiteas Tionchair Natura (NIS) nuashonraithe agus déantar measúnú orthu ansin.

Measúnú iomlán ar chomhéifeachtaí féideartha na bpleananna talamhúsáide a chuirtear i láthair in Aguisín R den NIS nuashonraithe. Tá an mheasúnacht iomlán ar thionscadail bheo agus/nó formheasta mionsonraithe freisin in Aguisín R den NIS nuashonraithe, agus tugtar léargas ar shampla de na tionscadail, go háirithe, tionscadail mhóra cosúil le tionscadail bonneagair iompair agus tionscadail cosanta cósta a ndearnadh measúnacht orthu.

Is í an chonclúid atá sa Ráiteas Tionchair Natura (NIS) nuashonraithe nach mbeidh tionchar díobhálach ag an Tionscadal ar shláine aon láithreán Eorpach, lena n-áirítear go sonrach na 22 a thagann faoi Chrios Tionchair an Tionscadail. Thairis sin, agus machnamh tugtha agus measúnú déanta ar an Tionscadal i gcomhar le gach plean agus tionscadal a liostaítear i gCuid 12 den NIS nuashonraithe, ní féidir leis an Tionscadal i gcomhar le pleananna agus tionscadail eile an bonn a bhaint de na cuspóirí caomhantais, ná dul i bhfeidhm go diúltach ar shláine, aon láithreán Eorpach, go háirithe i bhfianaise na mbeart maolaithe atá curtha san áireamh mar chuid den Tionscadal. Is leis an maolú ar leibhéal an Tionscadail i gcomhar leis na beartais chosantacha comhshaoil a leagtar amach sna pleananna uileghabhálacha um thalamhúsáid a chinntítear nach bhféadfadh tionscadail ina n-aonar (ina bpéirí) ná ar bhonn carnach i dteannta gach tionscadail nó plean eile chomh

maith leis an Tionscadal féin, gníomhú i gcomhar leis an tionchar ar chuspóirí caomhantais aon láithreán Eorpach.

Cosúil leis sin, ar na cúiseanna céanna, agus machnamh agus measúnú déanta ar an Tionscadal i dteannta gach plean agus tionscadal a liostaítear in Aguisín A.8.28, níl aon fhéidearthacht ann go ngníomhódh an Tionscadal go carnach i gcomhar le pleananna agus tionscadail eile le dul i bhfeidhm go suntasach ar aon láithreán pNHA, go háirithe i bhfianaise na mbearta maolaithe atá curtha san áireamh mar chuid den Tionscadal. Is leis an maolú ar leibhéal an Tionscadail i gcomhar leis na beartais chosantacha comhshaoil a leagtar amach sna pleananna uileghabhálacha um thalamhúsáid a chinntítear nach bhféadfadh tionscadail ina n-aonar (ina bpéirí) ná ar bhonn carnach i dteannta gach tionscadail nó plean eile chomh maith leis an Tionscadal féin, gníomhú i gcomhar leis an tionchar ar chuspóirí caomhantais aon láithreán pNHA.

8.8.2 Measúnú ar an Tionchar Carnach

Tá an baol go dtiocfadh tionchair charnacha shuntasacha chun cinn teoranta do na tionchair iarmharacha sin a bhaineann leis an Tionscadal agus na héifeachtaí a bheidh ag an Tionscadal ar an timpeallacht ghlactha atá intomhaiste ar bhealach éigin, ach nach mbeidh éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil acu féin ar an mbithéagsúlacht.

Baineann na tionchair iarmharacha de chuid an Tionscadail leis an méid seo a leanas:

- Caillteanas gnáthóige, lena n-áirítear caillteanas buan gnáthóg in Iarscríbhinn I (lasmuigh d'aon Láithreán Eorpach) agus gnáthóg lena mbaineann tábhacht áitiúil
- An baol go gcaillfear láithreán neide na bhFabhcún gorm mar gheall ar thionchair fhadtéarmacha cur isteach/díláithrithe
- An fhéidearthacht go mbeidh tionchair ar láithreán neide Scréachóg reilige ag Caisleán Mhionlaigh
- Tionchair ar ialtóga mar thoradh ar thógáil agus oibriú an Tionscadail

Pléitear thíos na tionchair eile a bhaineann leis an Tionscadal agus atá intomhaiste ar bhealach éigin, ach nach dócha go mbeidh éifeacht shuntasach acu féin ar an mbithéagsúlacht:

- Tionchair ar na córais reatha hidreolaíocha agus hidrigeolaíocha
- Tionchair ar chaighdeán an aeir
- Tionchair ar speicis mar thoradh ar chur isteach nó ar dhíláithriú

Cuirfear chun feidhme síos trí gach céim den Tionscadal seachaint, riachtanais dearaidh, bearta maolaithe agus straitéis cúitimh a mhionsonraítear ansin (Caibidil 4, Caibidil 5, Cuid 8.6 agus Cuid 8.9) den TMTT nuashonraithe seo. Cruthaíodh Plean um Bainistiú Comhshaoil Tógála (Aguisín A.7.5), agus cuirfear a cheanglais i bhfeidhm le tionchair a mhaolú i ndáil le gnáthóga, uisce dromchla, screamhuisce, deannach agus torann agus creathadh aercháilíochta, atreoruithe seirbhíse, speicis ionracha neamhdhúchasacha, agus dramhaíl.

8.8.3 Tionchair ó chaillteanas gnáthóige

Faoi mar atá léirithe i gCuid 8.5.5, tá caillteanas gnáthóige mar gheall ar fhorbairt agus athrú ar thalamhúsáid ina thionchar leanúnach ar bhonn áitiúil agus d'fhéadfadh sé go bhfuil éifeachtaí aige cheana ar an mbithéagsúlacht áitiúil. Beidh tionchair ar ghnáthóga ó na tionscadail úd a liostaítear in Aguisín A.8.28 (lena n-áirítear gnáthóga lena bhfuil ardluach bithéagsúlachta amhail na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I) nó is dócha go mbeidh tionchair acu, rud a d'fhéadfadh éifeachtaí iarmhartacha a imirt ar na speicis fána chomh maith. Dá bhrí sin, is dócha go leanfaidh an t-athrú ar thalamhúsáid agus caillteanais gnáthóige go méid áirithe agus cuirfidh caillteanas agus ilroinnt na ngnáthóg a bhaineann leis an Tionscadal leis an treocht sin ar bhonn áitiúil.

Is iad na tionchair is suntasaí caillteanais ghnáthóg an caillteanas limistéar de ghnáthóg a mbaineann luach idirnáisiúnta nó náisiúnta leo. Pábháil aolchloiche [*8240], Foraois ghlárach iarmharach [*91E0], Bratphortach (gníomhach) [*7130], Fraochmhá fhliuch [4010], Fraochmhá thirim [4030], Féarach cailcreach [6210], Móinéar *Molinia* [6410] agus ceithre Thobar chlochraithe [*7220]. Tá limistéir shuntasacha

cineálacha gnáthóg lena mbaineann luach áitiúil bithéagsúlachta a chaillfear chomh maith; toibreacha cailcreacha, seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra, féarach aigéid tirim-taise, seascainn agus riasc lag, coillearnach leathanduilleach, fáлта sceach agus crannteorainneacha. Tá an baol ann go mbeidh éifeacht ag caillteanais gnáthóige, beag beann ar a luach gnáthóige féin, ar na pobail áitiúla flóra agus fána lena dtacaíonn siad. Is é an tionchar is suntasaí maidir leis sin na héifeachtaí dóchúla caillteanais ghnáthóg ar phobail áitiúla na n-ialtóig; go háirithe pobal Crú-ialtóig Chaisleán Mhionlaigh (déantar tionchair ar ialtóga a phlé leo féin thíos).

Meastar go bhfuil na caillteanais de ghnáthóga in Iarscríbhinn I a bhaineann leis an Tionscadal ar an leibhéal is airde de shuntasacht gheografach do na gnáthóga lena mbaineann. Ina theannta sin, beidh an Tionscadal ag rannchuidiú le treocht atá ann faoi láthair de chaillteanas na ngnáthóg in Iarscríbhinn I ar bhonn áitiúil. Cé go méadóidh éifeacht charnach na gcaillteanas gnáthóige méid an tionchair, ní mhéadóidh sé scála geografach na suntasachta tionchair a bhaineann leis an Tionscadal. Leis na beartais chosantacha i *bPlean Ceantair Áitiúil Bhearna 2015-2021*¹⁶⁰, *Plean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2017-2023/2023-2029* agus *Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021/ 2022-2028* chun an bhithéagsúlacht a chosaint maolófar tionchair ar bith amach anseo ar an mbithéagsúlacht, lena n-áirítear na cinn a bhaineann leis na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I. Cé gur féidir na caillteanais a chúiteamh (féach Cuid 8.9 thíos), cúitíonn sé sin cion an Tionscadail le caillteanais reatha an chineáil gnáthóige lena mbaineann agus cinntíonn sé ag an am céanna nach bhfuil baol ar bith eile ann go mbeadh tionchar dóchúil suntasach carnach mar thoradh ar fhorbairtí eile, ina bpéirí le haon tionscadal eile nó i gcomhar a chéile.

I dtaca leis na limistéir sin de ghnáthóga lena mbaineann tábhacht áitiúil a chaillfear, i bhfianaise na gcineálacha gnáthóige atá i gceist agus gur dócha go bhfanfaidh siad i staid chaomhantais fhabhrach ag aon scála geografach níos mó, ní dócha go méadóidh caillteanais charnacha ar bith de na cineálacha gnáthóige sin suntasacht an tionchair a ndearnadh a mheas cheana don Tionscadal féin. Leis na beartais chosantacha atá i bhfeidhm i bpleananna talamhúsáide maolófar caillteanais ar bith de ghnáthóga lena mbaineann luach bithéagsúlachta amach anseo chomh maith. Sa chás go bhféadfaí caillteanais ghnáthóg do sin a chúiteamh laghdófar suntasacht an tionchair agus an baol go mbeadh tionchair charnacha i gceist le forbairtí ar bith amach anseo.

8.8.4 Tionchair ar phlandaí tearca agus faoi chosaint

D'fhéadfadh an fhéidearthacht teacht aníos do thionchair charnacha ar thearcspeicis plandaí Súsán rádalach *Sphagnum affine*, Súsán dearg *Sphagnum capillifolium*, Tímchaonach fiachlach *Plagiomnium cuspidatum*, Cleitchaonach stríocach cailciarrthach *Plasteurhynchium striatulum*, Ceadharlach Bealtaine *Gentiana verna* agus Glanrosc *Euphrasia arctica* ó chaillteanas gnáthóige ar fhorbairtí agus athruithe ar thalamhúsáid. Is tionchar leanúnach é sin ar bhonn áitiúil, ag a bhféadfadh tionchair a bheith cheana féin ar an mbithéagsúlacht áitiúil (féach Cuid 8.8.3 thuas). Leis na criosuithe talamhúsáide agus beartais chosantacha seo don bhithéagsúlacht i *bPlean Ceantair Áitiúil 2015-2021*¹⁴⁹, i *bPlean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2017-2023/ 2023-2029* agus i *bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021/ 2022-2028* maolófar aon tionchair amach anseo ar an mbithéagsúlacht (féach Cuid 8.8.3 thuas), lena n-áirítear iad siúd atá bainteach leis na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I, amhail Pábháil aolchloiche [*8240], Féarach cailcreach [6210], agus gnáthóga talún portaigh (e.g. fraochmhá fhliuch [4010]) a thacaíonn leis na speicis tearca plandaí seo a leanas laistigh de Theorainn na Measúnachta: Súsán rádalach *Sphagnum affine*, Súsán rua *Sphagnum capillifolium*, *Plagiomnium cuspidatum*, Cleitchaonach stríocach beag *Plasteurhynchium striatulum* agus Glanrosc *Euphrasia arctica*. Leis na beartais chosantacha atá i bhfeidhm sna pleananna talamhúsáide maolófar aon chaillteanas amach anseo de ghnáthóga de luach bithéagsúlachta lena mbaineann tábhacht áitiúil, lena n-áirítear cineálacha gnáthóige ina dtacaítear le Tímchaonach fiachlach *Plagiomnium cuspidatum*, agus Glanrosc *Euphrasia arctica*.

¹⁶⁰ Áiríodh Plean Ceantair Áitiúil Bhearna 2015-2021 i bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe, trí mheán leasú ar Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021. Laistigh de Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028 atá i bhfeidhm faoi láthair, áirítear ceantar Bhearna i bPlean Lonnaíochtaí Mhórchéantar Chontae na Gaillimhe (Imleabhar 2, Cuid 2.6 de Phlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2022-2028).

8.8.5 Tionchair ar na Fabhcúin ghorma

Mar gheall ar an mbaol go gcuirfear isteach nó go ndíláithreofar péire Fabhcún gorm Chairéal Leacaigh ón láithreán neide atá ann, is dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an Tionscadal ar an bhFabhcún Gorm, ar an scála geografach contae.

Is dóigh go leanfaidh an dá láithreán neide Fabhcún gorm áitiúil chun tacú leis na Fabhcúin ghorma phórúcháin. Is cairéal neamhghníomhach láthair amháin atá criosaithe i gcomhair úsáid talmhaíochta agus dá bhrí sin, ní dócha go gcuirfidh forbairt isteach níos mó air; is láthair a bhíonn áitithe go minic é an dara láthair neadaithe i gcairéal gníomhach agus gach seans go bhfanfaidh na leibhéil bhonnlíne cur isteach, a bhfuil cleachtadh ag an dá fhabhcún ghorma orthu mar atá. Ní dócha go rachaidh aon cheann de na tionscadail arna measúnú agus arna mionsonrú in Aguisín A.8.28 i bhfeidhm ar na láithreáin sin, i bhfianaise a suíomhanna i gcoibhneas leis na háiteanna ina gcuirfear chun feidhme na straitéisí/tionscadail úd. Táthar ag súil go leanfaidh na brúnna reatha ar leibhéal contae ar infhaighteacht láithreán neadaithe oiriúnach agus go bhféadfaidís gníomhú go carnach ar scála tíreolaíoch contae, ach níl dóthain sonraí ar fáil leis an méid sin a dhéanamh amach. Mar sin féin, ní mhéadóidh aon bhrú breise ar phobail na bhFabhcún gorma suntasacht fhoriomlán thionchar an Tionscadail os cionn an tionchair ar an leibhéal contae, i bhfianaise go meastar faoi láthair nach mbaineann ach imní caomhnaithe íseal leis an speiceas dá phobal náisiúnta.

Dá bhrí sin, níl aon tionscadal pleanáilte agus/nó tiomnaithe eile ar dócha go ngníomhóidh siad go carnach i dteannta an Tionscadail (ina bpéirí nó i dteannta aon tionscadail eile nó i gcomhar a chéile) chun suntasacht thuartha thionchar an Tionscadail ar na Fabhcúin ghorma a mhéadú ón éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach contae.

8.8.6 Tionchair ar ialtóga

I measc na dtionchar iarmharach féideartha ar ialtóga tá cailteanas farai, cailteanas gnáthóg sealgaireachta agus an tionchar sriantach/deighilte a chruthaíonn bóithre.

D'fhéadfadh cailteanas cuid de láithreán farai i ngaireacht an Tionscadail tarlú mar gheall ar mheath na struchtúr le himeacht ama agus d'fhéadfaidís éirí mí-oiriúnach do na hialtóga úsáid a bhaint astu (m.sh. struchtúir thréigthe agus seanchrainn). Dá bhrí sin, d'fhéadfadh na láithreáin fara a rachaidh an Tionscadal i bhfeidhm orthu a bheith ina gcúis le meathluithe nádúrtha den sórt sin i láithreáin fara ar bhonn áitiúil.

D'fhéadfadh cailteanas gnáthóg sealgaireachta agus bacainní ar ghluaiseachtaí ialtóg bheith mar thoradh ar fhorbairt talún criosaithe ar imill thoir, thuaidh agus thiar thuaidh Chathair na Gaillimhe. Áirítear ar na tailte a úsáideann ialtóga atá criosaithe freisin dá bhforbairt criosú (R) ag Bóthar Leitrí, Criosú Pobail agus Institiúideach (CF) ag Ospidéal na hOllscoile Pháirc Mheirinnne, agus criosú tionsclaíoch éadrom (C2.1/CI) gar do Bhóthar Áth Cinn an N84 agus Baile an Dúlaigh, a d'fhéadfadh dul i bhfeidhm ar an bhfara saorga atá molta trí mheán doirteadh méadaithe soilse. D'fhéadfadh an criosú caithimh aimsire agus áineasa ag Ollscoil na Gaillimhe idirghníomhú le conairí eilte na n-ialtóg a ghluaiseann idir farai Achadh an Churraigh agus farai Chaisleán Mhionlaigh agus úsáid a bhaineann ialtóga sealgaireachta as na tailte sin chomh maith (m.sh. sna háiteanna ina mbeadh soilsiú breise beartaithe amach anseo).

Bheadh na tionchair sin ar fad rialaithe leis an measúnú ar iarratais aonair phleanála, áfach, ina mbreathnófaí ar na héifeachtaí ar na speicis faoi chosaint amháin ialtóga mar chuid dá mbreithmheas arna dhéanamh ag an údarás inniúil, agus aird á tabhairt ar na beartais chosantacha comhshaoil i *bPlean Ceantair Áitiúil Bhearna 2015-2021*, *Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017-2023/2023-2029*, *Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021/ 2022-2028 agus Phlean Ceantair Áitiúil na nArdán 2018-2024* chun an bhithéagsúlacht a chosaint¹⁶¹. Dá bhrí sin, níl aon tionchar carnach suntasach dóchúil tuartha (ina bpéirí nó i dteannta aon tionscadail eile nó i gcomhar a chéile), ar bith tuartha i dteannta na dtionchar iarmharach don Tionscadal maidir le cailteanas na gnáthóige sealgaireachta nó ó bhacainní do ghluaiseacht na n-ialtóg.

¹⁶¹ Mar shampla, Beartas 4.2 de *Phlean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2017-2023* ina maítear an méid seo a leanas:

“Flóra agus fána neamhchoitianta agus faoi bhagairt agus a bpríomhghnáthóga a chosaint agus a chaomhnú, (cibé áit a tharlóidís) atá liostaithe ar Iarscríbhinn I agus Iarscríbhinn IV den Treoir maidir le Gnáthóga (92/43 CEE) agus atá liostaithe dá gcósaínt faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra 1976-2000.”

8.8.7 Tionchair ar na córais reatha hidreolaíocha nó hidrigeolaíocha

Ní bheidh tionchar iarmharach ag an Tionscadal ar an gcóras hidreolaíoch atá le fáil faoi láthair sna dobharcheantair uisce dromchla sin a dtéann an Tionscadal trasna nó sa timpeallacht ghlactha mhara i gCuan na Gaillimhe, trí dhul i gcion ar dhálaí sreafa atá ann nó trí dhul i gcion ar chórais tuilte. Ní bheidh tionchar iarmharach ar bith ag an Tionscadal ar an gcóras hidrigeolaíoch ach oiread.

Luíonn dobharcheantair uisce dromchla, dobharlaigh screamhuisce agus uiscí idirchriosacha uile Chuan na Gaillimhe laistigh den Cheantar Abhantraí Náisiúnta atá beartaithe ar ar tugadh Ceantar Abhantraí an Iarthair (WRBD) roimhe seo¹⁶². Tá sé mar aidhm le *River Basin Management Plan for the Western River Basin District in Ireland (2009-2015)* agus *Plean Bainistíochta Abhantraí na hÉireann (2018-2021)* agus *The Water Action Plan 2024* an méid seo a leanas a dhéanamh: Tá sé mar aidhm le *Plean Bainistíochta Abhantraí na hÉireann (2022-2027)* na huiscí ar fad laistigh den cheantar a chosaint, i gcás inar gá, feabhas a chur ar uiscí agus úsáid inbhuanaithe uisce a bhaint amach. Is é aidhm an Phlean Bainistíochta Abhantraí leibhéil truaillithe a laghdú, stádas maith uisce a chur ar ais agus meathlú i stádas cáilíochta an uisce a chosc sna habhantraí agus sna réimsí screamhuisce. Tá go leor pleananna agus tionscadal ar úsáid talún a luíonn laistigh den WRBD a bhfuil sé de chumas acu difear a dhéanamh do réimsí uisce dromchla agus screamhuisce. Mar sin féin, baineann beartais chosantacha comhshaoil le gach ceann de na pleananna talamhúsáide uileghabhálacha, atá comhsheasmhach leis na pleananna réigiúnacha réamhluaite chun an gréasán uisce dromchla agus screamhuisce atá ann faoi láthair a chosaint agus iarratais phleanála á meas.

Dá bhrí sin, níl aon tionscadal eile atá pleanáilte agus/nó geallta ann ón dtiocfaidh ar dócha go éifeacht charnach shuntasach dhóchúil ar an mbithéagsúlacht, go carnach leis an Tionscadal, mar iarmhairt ar thionchair ar uisce dromchla nó ar screamhuisce.

8.8.8 Tionchair ar chaighdeán an aeir

Tiocfaidh athrú éigin ar cháilíocht an aeir díreach in aice leis an Tionscadal le linn oibríochta, cé nach dócha go mbeidh tionchar suntasach aige ann féin ar an mbithéagsúlacht. Tá teorainn leis an bhféidearthacht go dtarlódh tionchair charnacha shuntasacha trí éifeachtaí ar cháilíocht an aeir go dtí an timpeallacht ghlactha díreach in aice leis an Tionscadal agus aon fhorbairt eile amach anseo lena bhféadfaí truailléain cáilíochta aeir a thabhairt isteach sa cheantar áitiúil seo. Níl aon tionscadail bheartaithe ná thiomnaithe ann a d'fhéadfadh cur leis an mbonnlíne de cháilíocht an aeir ar aon bhealach suntasach gar don Tionscadal. Agus na criosuithe agus cuspóir talamhúsáide a bhaineann leis an gceantar seo á gcur san áireamh i *bPlean Ceantair Áitiúil Bhearna 2015-2021*, *Plean Forbartha Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2017-2023/ Chomhairle Cathrach na Gaillimhe 2023-2029*, *Plean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021/2022-2028* agus *Dréachtphlean Ceantair Áitiúil na nArdán 2018-2024*, agus na beartais agus cuspóirí cosantacha i *bPlean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017-2023/ 2023-2029* agus i *bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015/2021/2022-2028*, plean uileghabhálach chun cáilíocht an aeir agus an bithéagsúlacht a chosaint, níl aon phlean ná tionscadal eile ar dócha go mbeidh tionchar suntasach acu ar bithéagsúlacht, go carnach leis an Tionscadal, mar thoradh ar thionchair ar cháilíocht an aeir (ina bpéirí nó i dteannta aon tionscadail eile nó i gcomhar a chéile).

8.8.9 Tionchair ar speicis fána (gan ialtóga san áireamh) mar thoradh ar chur isteach nó ar dhíláithriú

Ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach iarmharach ag an Tionscadal ar speicis fána ar bith (gan ialtóga san áireamh) mar thoradh ar chur isteach nó ar dhíláithriú le linn na tógála nó na hoibríochta.

Tionchair shealadacha nó ghearrthéarmacha a bheidh sna tionchair chur isteach nó dhíláithrithe agus ní dóigh go mbeidh éifeachtaí fadtéarmacha ar leibhéal na bpobal mar thoradh orthu, fiú go carnach le tionscadail forbartha ar bith amach anseo a bheartófaí. Le linn oibríochta, beidh an Crios Tionchair atá beartaithe ón Tionscadal teoranta don gharchomharsanacht agus ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach iarmharach aige ar speicis fána ar bith (gan ialtóga san áireamh) mar thoradh ar éifeachtaí cur isteach nó díláithrithe. I bhfianaise na gcriosuithe talamhúsáide sna ceantair trína ngabhann an Tionscadal (ar imeall tuaithe, taitneamhacht áineasa, taitneamhacht agus agrathaitneamhacht), agus tionchar íosta an chur isteach oibriúcháin ó thrácht ar bhóithre, agus flúirse na gnáthóige oiriúnaí malartaí ar bhonn áitiúil chun tacú leis na

¹⁶² Don timthriall reatha pleananna bainistíochta abhantraí (2022-2027) cumasctar Ceantair Abhantracha an Oirthir, an Oirdheiscirt, an Iardheiscirt, an Iarthair agus na Sionainne le Ceantar Abhantraí náisiúnta amháin.

speicis fána sin atá le fáil ann, ní dócha go mbeidh tionchar suntasach ag forbairt amach anseo ar bhithéagsúlacht, go carnach leis an Tionscadal, mar iarmhairt ar thionchair an chur isteach nó an díláithrithe (ina bpéirí nó i dteannta aon tionscadal eile nó i gcomhar a chéile).

I bhfianaise an mhéid thuas uile agus na measúnachtaí i bpéirí arna gcur i láthair in Aguisín A.8.28, is í an chonclúid iomlán nach n-eascróidh aon tionchar carnach suntasach as an Tionscadal, ina phéirí ná i gcomhar le haon tionscadal eile.

8.8.10 Tionchair ar na Scréachóg reilige mar thoradh ar bhásmhaireacht

In éagmais fianaise maidir le héifeachtacht na mbeart maolaithe leis an riosca básmhaireachta a laghdú, d'fhéadfadh tionchair bhuana dul i bhfeidhm fós ar láithreán neide Chaisleán Mhionlaigh de bharr a ghaireachta leis an Tionscadal agus leis an bpobal áitiúil Scréachóg reilige mar thoradh ar an riosca básmhaireachta óna bhféadfadh tionchar iarmharach diúltach suntasach dul i gcion ar na Scréachóga reilige, ar scála geografach áitiúil.

Is dócha go n-eascróidh tionchair charnacha as mórtionscadail eile bóithre lena méadaítear an riosca básmhaireachta agus/nó ó chaillteanais bhreise ar mhórsála de ghnáthóg Scréachóg reilige (.i. mósáicí d'fhearthailte breacnádúrtha, fála sceach/crainnteorainneacha agus/nó fraochmhá) laistigh den raon sealgaireachta (.i. laistigh de 5km) ó láithreán neide Chaisleán Mhionlaigh. Mar sin féin, níl aon mhórtionscadal bóithre ann laistigh de 5km ó Chaisleán Mhionlaigh a mbeadh tionchar aige ar ghnáthóg oiriúnach do Scréachóga reilige ná a thrasnódh í. Níl aon tionscadal eile ann laistigh den chríos seo ach an oiread ar dócha go dtiocfaidh caillteanais mhórsála gnáthóga oiriúnach Scréachóg reilige as, ina n-aonar nó go carnach.

Sa bhreis air sin, agus faoi mar ar thángthas ar chonclúid faoin gcaillteanas gnáthóige i gcoitinne (Cuid 8.8.3) is leis na criosuithe talamhúsáide agus beartais agus cuspóirí cosantacha a leagtar amach in *Plean Forbartha Chathair na Gaillimhe 2017-2023/ 2023-2029* agus i *bPlean Forbartha Chontae na Gaillimhe 2015-2021/ 2022-2028* uileghabhálach a leasófar a thuilleadh an fhéidearthacht do chaillteanais gnáthóg na Scréachóg reilige thar Theorainn na Measúnachta. Dá bhrí sin, níl aon tionscadal eile ann ar dócha go méadóidh siad éifeachtaí iarmharacha an Tionscadail go carnach ar na Scréachóga reilige os cionn an scála gheografaigh áitiúil atá tuartha.

8.9 Cúiteamh

Sa chás go bhfuil tionchair shuntasacha iarmharacha ar an mbithéagsúlacht mar thoradh ar an Tionscadal, in ainneoin na mbeart maolaithe atá beartaithe, tá bearta cúiteacha beartaithe chun na tionchair atá tuartha a fhritháireamh nó a laghdú¹⁶³. Ní bearta cúitimh iad sin i gcomhthéacs cheanglais Airteagal 6(4) den Treoir maidir le Gnáthóga toisc nach bhfuil cúiteamh á dhéanamh acu i leith tionchair a mbeadh drochéifeacht aige ar shláine láithreáin Eorpaigh ar bith. Mar a baineadh de tháta as sa NIS nuashonraithe, ní bheidh tionchar den sórt ag an Tionscadal ar aon láithreán Eorpach.

Ó TMTT 2018, tá athruithe beaga tagtha ar bhearta Cúitimh bunaithe ar mhionathruithe ar dheardh an Tionscadail, athruithe ar úsáid talún, agus comhleantacht nádúrtha éiceolaíochta sa tírdhreach. Tháinig leasuithe beaga le ríomhanna caillteanas gnáthóige, agus le gnáthóga nach bhfuil tionchar iarmharach roimhe seo; lena n-áirítear; Bratphortach (gníomhach) [*7130], Fraochmhá fhliuch/Fraochmhá thirim, Bratphortach gníomhach [4010/4030/*7130], Mósáic de Phábháil aolchloiche/Féarach cailcreach [*8240/6210], agus mósáic d'Fhraochmhá thirim/Fraochmhá fhliuch [4030/4010].

Baineann na tionchair iarmharacha is dócha a thiocfaidh ón Tionscadal le caillteanas gnáthóige, caillteanas féideartha buan an láithreáin neide do na Fabhcúin ghorma, tionchair bhásmhaireachta ar na Scréachóga reilige, agus tionchair ar na pobail áitiúla ialtóga. Déantar plé ar gach ceann díobh sin thíos maidir le cibé atá nó nach bhfuil bearta cúiteacha indéanta agus an dócha nó nach dócha go n-éireoidh leo maidir le tionchair fhéideartha an Tionscadail a chúiteamh.

¹⁶³Déantar cur síos le cúiteamh ar bhearta a tógadh mar chúiteamh ar na héifeachtaí iarmharacha óna dtagann caillteanas, nó damáiste buan do ghnéithe éiceolaíochta in ainneoin an mhaolaithe” (CIEEM, 2016)

Ba cheart a thabhairt faoi deara ón tús, cé gur moladh bearta breise laistigh de Thuarascáil na Measúnachta Tionchair Éiceolaíochta arna cur le chéile ag na héiceolaithe arna gceapadh ag ABP, An Dr. Arnold, [faoi iamh (mar Aguisín 4) le Tuarascáil Chigire ABP, dar dáta 22 Meitheamh 2021], d'aithin an Dr. Arnold an méid seo a leanas freisin:

“laghdaíonn na bearta maolaithe agus cúitimh ar dhéine nó dóchúlacht roinnt mhaith de na tionchair a sainaitníodh, agus tá tairbhe ag baint le roinnt mhaith de na bearta, amhail úsáid tarbhealaí nó tollán, cruthú gnáthóige agus soláthar uasbhealaí agus íosbhealaí.”

8.9.1 Caillteanas gnáthóg

Tá clint agus gríog [*8240] i bPábháil aolchloiche, nó pábháil smiotaíola, struchtúr a thacaíonn le saintréith fásra an chineáil gnáthóige sin. Cruthaítear an bunstruchtúr carraige sin thar na mílte bliain le próisis gheolaíocha agus síonchaithimh agus ní féidir iad a athchruthú go saorga agus go bunúsach is acmhainn ghnáthóige neamh-inathnuaite é. Dá bhrí sin, ní féidir caillteanas gnáthóg Pábhála aolchloiche a bhaineann leis an Tionscadal a chúiteamh.

Is táirge d'idirghníomhú screamhuisce agus na bungeolaíochta iad na Toibreacha clochraithe [*7220] ina gcruthaítear fuarán foirmithe túfaí a thacaíonn leis an gcluichreán speiceas lena mbaineann chun freagairt don chineál gnáthóige tosaíochta seo in Iarscríbhinn I. Níl sé éasca gnéithe den sórt sin a athchruthú go saorga le cinnteacht ar bith agus, mar atá sé i gcás na Pábhála aolchloiche, is acmhainn ghnáthóige neamh-inathnuaite iad go bunúsach. Dá bhrí sin, ní féidir caillteanas cheithre thobar clochraithe a bhaineann leis an Tionscadal a chúiteamh.

Cineál gnáthóige is ea fraochmhá thirim [4010] a chruthaíonn móinte éadoimhne le draenáil bhactha. Is é is cúis leis sin sa taobh thiar den limistéar staidéir, an bhuncharraig agus topagrafaíocht a ardaíonn agus íslíonn go réidh ina gcoimeádtar maoschlár gar don dromchla. Níl sé éasca fraochmhá thirim a athchruthú go saorga le cinnteacht ar bith. Dá bhrí sin, ní féidir caillteanas Fraochmhá thirim a bhaineann leis an Tionscadal atá beartaithe a chúiteamh go díreach.

Cúiteofar limistéir na Foraoise gláraí iarmharaí [*91E0], na Fraochmhá tirime [4030], an Fhéaraigh chailcrigh [6210] agus an mhóinéir *Molinia* [6410] a chaillfear mar thoradh ar an Tionscadal. I ngach cás tá limistéar gach cineáil ghnáthóige atá á sholáthar níos mó ná an méid atá á chailleadh. Maidir le Fraochmhá thirim, tá an limistéar gnáthóige atá á sholáthar níos mó ná na caillteanas le chéile a bhaineann leis an gcineál gnáthóige sin agus aon mósáic fraochmhá fliuch/ móinéar *Molinia* (c.4.78ha). Maidir le Fraochmhá thirim, is mó achar na gnáthóige dá bhfuiltear á cur ar fáil (c.4.10ha) ná caillteanas chomhcheangailte a bhaineann leis an gcineál gnáthóige seo, agus leis an gcineál gnáthóige seo a bhíonn le fáil i mósáic le Bratphortach (gníomhach) [*7130], Fraochmhá fhliuch [4010] agus móinéir *Molinia* [6410] (c.3.18ha). Cé nach laghdaítear leis sin an tionchar iarmharach a bhaineann le caillteanas gnáthóige Fraochmhá fhliuch agus Bratphortaigh (i.e. ní mheastar an ghnáthóg bhreise Fraochmhá fhliuch a bhfuiltear á chur ar fáil mar chúiteamh ar chaillteanas gnáthóga Fraochmhá fhliuch ná Bratphortaigh). Tá achoimre déanta air sin thíos i dTábla 8-47.

Cuirtear i láthair in Aguisín A.8.27 sonraí iomlána na bPleananna Cúiteacha Bainistíochta Gnáthóg le haghaidh gach ceann de na cineálacha gnáthóige in Iarscríbhinn I atá á gcúiteamh, lena n-áirítear monatóireacht. Tá na limistéir ina gcruthófar gnáthóga cúiteacha léirithe ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

Agus cúiteamh á dhéanamh do chaillteanas na gcineálacha gnáthóige sin, ní dóigh go mbeidh éifeacht shuntasach iarmharach mar thoradh ar an Tionscadal, ar scála geografach ar bith, ar Fhoraois ghlárach iarmharach [*91E0], ar Fhraochmhá thirim [4030], ar Fhéarach cailcreach [6210] ná ar mhóinéar *Molinia* [6410].

Tábla 8.47 Achoimre ar Chaillteanas Iarmharach Gnáthóige Tosaíochta in Iarscríbhinn I/Gnáthóige in Iarscríbhinn I i ndiaidh Cúitimh

Cineál Gnáthóige in Iarscríbhinn I	Limistéar buan caillteanais ghnáthóg	Limistéar Cúitimh Gnáthóige a Cruthaíodh	Caillteanas Iarmharach Gnáthóg	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i ndiaidh Cúitimh
Bratphortach (gníomhach) [*7130]	c.0.01 a	N/A	c.0.01ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Fraochmhá fhliuch/Fraochmhá thirim/Bratphortach gníomhach [4010/4030/*7130]	c.0.01ha	N/A	c.0.01ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Toibreacha clochraithe [*7220]	Ceithre ghné thobair chlochraithe	N/A	Ceithre ghné thobair chlochraithe	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach contae
Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]	c.0.14ha	c.0.17ha	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Cosán aolchloiche [*8240]	c.1.54ha	N/A	c.1.54ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Mósáic chosán aolchloiche/Féaraigh chailcrigh [*8240/6210]	c.0.03ha	N/A	c.0.03ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Fraochmhá fhliuch [4010]	c.2.54ha	N/A	c.2.54ha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Fraochmhá thirim [4030]	c.1.76ha	c.4.10ha	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Mósáic ina bhfuil fraochmhá thirim/fraochmhá fhliuch [4030/4010]	c.0.96 ha	N/A	c.0.96 ha ⁵⁵	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Mósáic fraochmhá fliche/fraochmhá tírime/ <i>Molinia</i> [4010/4030/6410]	c.0.45ha	N/A	c.0.45ha ¹⁶⁴	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Féarach cailcreach [6210]	c.0.25ha	c.7.98ha	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Móinéar <i>Molinia</i> [6410]	c.0.29ha	c.0.49ha	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith

Tá roinnt cineálacha gnáthóige lena mbaineann tábhacht áitiúil bithéagsúlachta a chaillfear ar bhonn buan mar thoradh ar an Tionscadal, agus ar dócha go mbeidh éifeachtaí suntasacha iarmharacha diúltach ann:

- Toibreacha cailcreacha (FP1)

¹⁶⁴ Meastar gur gnáthóg fraochmhá fliche é chun críche na measúnachta tionchair, agus ní féidir an caillteanas a chúiteamh go díreach.

- Féarach aigéid tirim-taise (GS3)
- Seascann agus riasc lag (PF2)
- Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)
- Fálta sceach (WL1)
- Crannteorainneacha (WL2)

Astu sin, cúiteoidh an plandú atá beartaithe i ndearadh an tírdhreacha caillteanas limistéir na coillearnaí leathanduillí (measctha) (WD1), na bhfálta sceach (WL1) agus na gcrainnteorainneacha (WL2) trí limistéar coibhéiseach, nó limistéar níos mó ná an limistéar atá á chailleadh go buan de bharr an Tionscadail a sholáthar, mar seo a leanas:

- Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1) - > 2.09 ha
- Fálta sceach (WL1) - > 7.88 km
- Crannteorainneacha (WL2) - > 4.05 km

Agus cúiteamh á dhéanamh do chaillteanas na gcineálacha gnáthóige sin, ní dócha go mbeidh éifeacht shuntasach iarmharach mar thoradh ar an Tionscadal, ar scála geografach ar bith ar Choillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1) ar Fhálta sceach (WL1) agus ar Chrainnteorainneacha (WL2).

Mar sin féin, is dócha go mbeidh éifeacht shuntasach dhiúltach iarmharach ag an bhforbairt bóthair atá beartaithe, ar an scála geografach áitiúil, mar thoradh ar chaillteanas buan 18 ngné toibreach Cailcrí (FP1), c.5.24ha de Bhán aigéadach bogthais tirim (GS3) agus c.1.19ha de ghnáthóg droch-éanaigh agus seascainn (PF2).

8.9.1.1 *Pleananna Bainistíochta Gnáthóg Cúiteach (CHMPanna)*

Tá Pleananna Cúiteacha Bainistíochta Gnáthóg (ar a dtabharfar “CHMPanna” anseo feasta) ullmhaithe d’fhonn caillteanas gnáthóg sonrach in Iarscríbhinn I a chúiteamh.

Déanfar limistéir gnáthóg cúiteach a chruthú, a bhainistiú agus a mhonatóiriú mar a leagtar amach sna CHMPanna in Aguisín A.8.27 agus tá suíomhanna máthairláithreán agus láithreán gabhdóra le feiceáil ar Fhíoracha 8.38.1 go 8.38.15.

I ngach cás, is iad na limistéir thailte atá beartaithe le haghaidh cruthú gnáthóige na cinn siúd atá riachtanach lena chinntiú go mbainfear amach na spriocanna agus na cuspóirí a leagtar amach in Aguisín A.8.27 maidir le cruthú gnáthóige agus an tionchar suntasach dóchúil ar ghnáthóga in Iarscríbhinn I a bhaineann leis an Tionscadal a mhaolú. Mar gheall ar na héiginnteachtaí a bhaineann le cruthú gnáthóige, an dea-chleachtas ná go mbeadh na cóimheasa athsholáthair gnáthóige níos airde ná idir aon agus aon le cinntiú go seachadfaí an sprioc-chineál gnáthóige maidir le fairsinge, caighdeán agus éagsúlacht (i.e. ba cheart go mbeadh níos mó suíomhanna chun gnáthóga a chruthú ná suíomhanna a bhfuil trasghluaiseacht á ndéanamh orthu ná á mbaint). Déantar foráil in Aguisín A.8.27 maidir le bainistiú agus cothabháil fhadtéarmach na limistéar gnáthóige cruthaithe ionas go mbainfidh siad amach an cineáil agus an cháilíocht gnáthóige inmhianaithe i ngach suíomh go ceann saolré an Tionscadail.

I bhfianaise na timpeallachta bonnlíne atá ag athrú, is doiciméid bheo iad na CHMPanna in Aguisín A.8.27 den TMTT nuashonraithe seo ar gá don chonraitheoir ceaptha iad a nuashonrú trí mheán suirbhéanna réamhthógála.

Is sna Pleananna Bainistíochta Láithreáin Éiceolaíochta, atá le nuashonrú agus bailchríochnú ag an gconraitheoir ceaptha bunaithe ar na prionsabail a leagtar amach sa chaibidil seo agus in Aguisín A.8.27, a leagtar amach an córas bainistíochta níos fadtéarmaí le haghaidh gach ceann de na gnáthóga á dtras-aistriú/gcruthú mar chuid den Tionscadal go ceann saolré an Tionscadail.

Ullmhóidh an conraitheoir Pleananna Bainistíochta Éiceolaíochta Láithreáin do ghnáthóga cúiteacha roimh thús na n-oibreacha, i gcomhréir leis na prionsabail a leagtar amach in Aguisín A.8.27 den TMTT nuashonraithe seo.

Ina theannta sin, cuirfear na bearta sonracha thíos san áireamh leis na Pleananna Bainistíochta Éiceolaíochta Láithreáin:

- Is iad ithreacha agus ábhar plandaí (lena n-áirítear móinte) ó gach máthairláithreán 4030 a bheidh mar an príomh-mhodh a úsáidtear don tras-aistriú agus cruthú gnáthóg fraochmhá tirime. Cuirtear i láthair suíomhanna na 4030 máthairláithreán agus láithreán gabhdóra in Aguisín A.8.27
- Déanfar monatóireacht láithreach tar éis chur na móinte sna láithreáin ghabhdóra gach trí seachtaine, agus tar éis titim mhór báistí go dtí go mbeidh an Fhraochmhá thirim bunaithe, agus plean ceartaitheach oiriúnaitheach curtha i dtoll a chéile má léirítear san fhianaise nach bhfuil ag éirí leis
- Cuirfear íosmhéid 100m d'ithreacha/de dhoimhneacht mhóna tras-aistrithe ag gach láithreán gabhdóra 4030
- Beidh pH na barrshraithe 400mm sna MDAnna, mar a bhfuil sé go díreach faoi bhun limistéir atá molta do chruthú na ngnáthóg fraochmhá tirime, faoi bhun 6.5
- Is é an modh is fearr le gnáthóga a thras-aistriú móinte agus ithir a thras-aistriú go díreach ó mháthairláithreáin agus láithreáin ghabhdóra. Mar sin féin, is féidir nach n-éascóidh céimniú na tógála dó sin i ngach aon chás. I gcás nach féidir móinte a thras-aistriú chuig láithreáin ghabhdóra, láimhseálfar agus stóráiltear iad ar bhunús an dea-chleachtais dhoiciméadaithe agus cás-staidéar cruthaithe le haghaidh tras-aistriú na móinte ó thalamh portaigh, lena n-áirítear na cinn seo a leanas:
 - A chinntiú go mbíonn an mhóin chomh mór agus is féidir ó thaobh méide agus doimhneachta de
 - Más gá, úsáid buicéid tochtaltóirí shaindeartha atá oiriúnach don fheidhm
 - Úsáid feithiclí ag a mbíonn brú íseal ar thalamh le móin a bhaint, go háirithe i gcás máthairláithreáin níos fliche amhail na láithreáin deontóra 4010 agus *7130, agus oibriú ar mhataí portaigh más gá
 - Móinte a stóráil ar feadh na hiostréimhse ama is féidir agus socrú ag láithreáin ghabhdóra a luaithe agus is féidir
 - Móinte a stóráil i sraith shingil le brú a chosc agus a sláine a choinneáil
 - Móinte a stóráil ar dhromchla cothrom curtha ar bharr scannáin geoitheicstíle, ar mhataí portaigh nó a macasamhail
 - Uisciú tráthrialta (le huisce ón mbáisteach) agus monatóireacht thráthrialta ar na móinte le haghaidh fhad na tréimhse stórála
 - Móinte a stóráil ceann i ndiaidh a chéile (i.e. gan aon bhearna idir eatarthu) le lántriomú na n-imeall a sheachaint, agus fálú siolta nó scannáin gheoitheicstíle a úsáid más gá feadh aon imeall móinte a nochtar go hingearach
- I gcás roinnt de na láithreáin ghabhdóra fraochmhá tirime, d'fhéadfadh baint na móna slána a bheith deacair de bharr chineál an fhásra eiricigh, ithreacha éadoimhne agus eibhir lomáin. Sna cásanna sin, dá mbearrfaí an fásra eiriceach (agus coinneáil an ábhair ghearrtha sin dá úsáid mar bhruscán agus foinse síolta chun cúnamh le hathghiniúint an fhásra ag na láithreáin ghabhdóra) d'fhéadfaí cúnamh le móin shlán a asbhaint. Nuair nach féidir móinte a asbhaint ina n-iomláine sna limistéir sin beidh an scriath fós luachmhar (meascán ithreacha, fréamhstoic, bainc síolta srl.) dá húsáid mar ithreacha a bheidh le tras-aistriú chuig na láithreáin ghabhdóra
- Cosúil leis sin, i gcás nach féidir tras-aistriú ithreach/móna a dhéanamh go díreach, láimhseálfar agus stórálfar ar an mbealach seo a leanas é lena chinntiú go dtabharfar cosaint dó:
 - Úsáid feithiclí ag a mbíonn brú íseal ar thalamh le hithir a bhaint, go háirithe i gcás máthairláithreáin níos fliche amhail na láithreáin deontóra 4010 agus *7130, agus oibriú ar mhataí portaigh más gá
 - Déanfar gach ithir mhóinteach fhliuch (m.sh. is dócha go dtiocfaidh sé seo ó na máthairláithreáin 4010 agus *7130) a iompar i dtrucailí séalaithe le caillteanas na móna fliche a chosc le linn idirthurais

- Stóráil ithreach/móna go ceann an íostréimhse is féidir agus socrú ag láithreáin deontóra a luaithe agus is féidir
- Stóráil ithreacha/móna ó mháthairláithreáin i limistéar (limistéir) t(h)iomnaithe laistigh de bhábhúin tógála don Tionscadal siar ó Abhainn na Gaillimhe, ar bharr sraith gheoiteicstíle, nach airde ná 1.5m le balcadh a chosc
- Cuirfear móinte ó mháthairláithreáin mar ‘thuí’ ar bharr limistéir ithreach/móna stóráilte lena shéalú agus a chosaint go ceann fhad na tréimhse stórála
- Cuirfear na móinte ceann i ndiaidh a chéile gan aon bhearna idir eatarthu. I gcás inar gá tabharfar cosaint do láithreáin ghabhdóra ar an gcreimeadh, agus tabharfar spreagadh d’athghiniúint an fhásra trí na bealaí seo a leanas:
 - Geochoighir (ar dhromchla cothrom) nó geoishiúit (ar fhánaí) a úsáid ar limistéir ithreach loime, iad pionnáilte síos le bacáin chruach 0.5m nó a macasamhail
 - Gearrthóga fraoigh a leathadh, a buaineadh ó mháthairláithreáin ar ithir lom
 - Athshíolú, arbh fhearr é a dhéanamh le síolta arna mbailiú ó mháthairláithreáin sula mbainfear móinte/ithir, nó más gá le hábhar breise síolta dúchasacha fraochmhá tirime ó sholáthraí creidiúnach. I gcás ina mbailítear síolta ó mháthairláithreáin sula mbainfear móinte/ithir, baileofar iad séasúr samhraidh/fómhair amháin ar a íosmhéid sula gcuirtear tús ar oibreacha tógála, le linn dálaí tirime teo. Go dtí gur gá iad a phlandú ag na láithreáin ghabhdóra, stórálfar na síolta i ndálaí oiriúnacha lena marthain a chinntiú. Úsáidfear iad lena n-áireamh sa mheascán síolta le cur ag an am cuí den bhliain ag láithreáin ghabhdóra fraochmhá tirime.
- Rioscaí creimthe nó éalaithe na hithreach/móna tras-aistrithe a íoslaghdú tríd an méid seo a leanas a dhéanamh:
 - Tabhairt faoi oibreacha tras-aistrithe agus láimhseála móinte agus ithreacha/móinte le linn dálaí tirime aimsire
 - Tabhairt faoi na gníomhaíochtaí sin le linn dálaí tirime ag tús shéasúr fáis an fhásra (i.e. earrach) le spreagadh a thabhairt do mhearbhunú an fháis plandaí roimh shéasúr an gheimhridh
 - Na bearta a leagtar amach sa Phlean Rialaithe Dríodar, Creimthe agus Truaillithe (SEPCP) a chur chun feidhme, ina ndéantar achoimre ar na nósanna imeachta agus cleachtais theicniúla le rialú éifeachtach dríodair, creimthe agus truaillithe a chur chun feidhme trí éagsúlacht modhanna seachadta le haghaidh chéim thógála an Tionscadail, cuirtear i láthair iad i gCuid 8 den CEMP (Aguisín A.7.5)
 - Déanfar gach ithir mhóinteach fhliuch (m.sh. is dócha go dtiocfaidh sé seo ó na máthairáithreáin 4010 agus *7130) a iompar i dtrucailí séalaithe le caillteanas na móna fliche a chosc le linn idirthurais
- Cuirfear na bearta seo a leanas i bhfeidhm mar chuid de bhearta tras-aistrithe agus cruthaithe gnáthóg lena chinntiú go mbunófar *Daboecia cantabrica* ag na láithreáin ghabhdóra fraochmhá tirime:
 - Baileofar síolta ó phlandaí aibí *Daboecia cantabrica* ó na láithreáin laistigh den Theorainn na Measúnachta ina bhfuil an speiceas taifeadta, ó mhíonna Lúnasa/Mheán Fómhair ar aghaidh (sa bhliain sula gcuirtear tús leis na hoibreacha tógála), le linn dálaí tirime teo. Stórálfar síolta i ndálaí oiriúnacha lena marthain a chinntiú. Úsáidfear iad lena n-áireamh sa mheascán síolta le cur ag an am cuí den bhliain ag láithreáin ghabhdóra fraochmhá tirime
 - Nuair is féidir fóid a thrasghluaiseacht ó shuíomhanna deontóra fraochmhá tirime ina bhfuil *Daboecia cantabrica*, beidh gach ceann de na heiseamail *Daboecia cantabrica* ar fáil i lár na bhfód chun trasghluaiseacht rathúil na bhfód sin a chinntiú
 - Déanfar na hithreacha/móin go léir atá ann cheana ag suíomhanna deontóra fraochmhá tirime a thrasghluaiseacht agus úsáidfear iad mar fhoshraith ag na suíomhanna gabhdóra fraochmhá tirime,

lena gcoinnítear an banc síl dá bharr, lena n-áirítear le haghaidh *Daboecia cantabrica*, chun go mbeifear athghiniúint nádúrtha na speiceas in ann a tharlú ag an suíomh ghabhdóra

- Bainfear scotháin fraoigh mhóir ag gach suíomh deontóra fraochmhá tirime agus áireofar scotháin ó eiseamail *Daboecia cantabrica* leis an ábhar sin.

Déanfaidh an t-údarás áitiúil bainistíocht go brách ar na limistéir éiceolaíochta fóillíochta chailcreacha féaraigh ag Cairéal Leacaigh, ní bheidh rochtain ag an bpobal orthu agus cuirfear fál thart orthu. Beidh dhá chuairt chothabhála ar a laghad gach bliain mar a leagtar amach in Aguisín A.8.27 (CHMPanna) den TMTT nuashonraithe seo.

8.9.2 Ialtóga

Ba cheart a thabhairt faoi deara go bhfuil gach ceann de na bearta maolaithe a shonraítear i gCuid 8.6.5.2, agus gach ceann de na bearta cúitimh a shonraítear thíos, san áireamh san iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg don Tionscadal (Aguisín A.8.25). Tugtar faoi deara anseo gur dheonaigh NPWS an Cheadúnas Maolaithe Ialtóg don Tionscadal ar an 10 Aibreán 2024, bunaithe ar iarratas a rinneadh i Márta 2024, agus níor tarraingíodh anuas aon saincheistean maidir leis an maolú ná straitéis cúitimh a beartaíodh ann. Mar gheall go ndeachaigh Cheadúnas Maolaithe Ialtóg 2024 in éag an 31 Nollaig 2024, cuireadh iarratas ar cheadúnas nua maolaithe ialtóg faoi bhráid an NPWS an 1 Aibreán 2025 (san áireamh in Aguisín A.8.25 Cuid 2 den TMTT nuashonraithe seo).

8.9.2.1 Cúiteamh le haghaidh caillteanas farái ialtóg

Déanfar caillteanas na bhfarái níos “suntasai” (e.g. farái máithreachais nó farái a úsáideann Crú-ialtóga beaga) a mhaolú trí struchtúir ionaid a thógáil (farái saorga) i suíomhanna gar don fhara bunaidh.

Baineann dhá chuspóir leis na farái saorga. Ar an gcéad dul síos, lena chinntiú nach mbeidh glanchaillteanas deiseanna fáirthe do na hialtóga faoina bhfuil sé dearbhaithe go bhfuil siad ar an bhfara laistigh de Theorainn na Measúnachta. Ar an dara dul síos, aithníodh go mbeidh méadú dosheachanta ar na rátaí básmhaireachta i ngeall ar imbhuailtí ar bhóithre faoi mar a thugtar le tuiscint le fianaise eolaíoch (féach Cuid 8.5.7.2.2). Is é dara feidhm na bhfarái ionaid ná dálaí feabhsaithe a chruthú d’ialtóga chun póru agus chun an méadú dóchúil ar bhásmhaireacht a chúiteamh.

Tá ceithre struchtúr fara shaorga beartaithe faoi mar atá leagtha amach thíos. Cloífidh sonraíochtaí mionsonraithe na bhfarái saorga sin le moltaí éiceolaí ialtóg ag a bhfuil taithí agus déanfar tuilleadh comhairliúcháin le hIonntaobhas Fiadhúlra Uinsinn lena chinntiú go gcuirfear na heispéiris sna teicnící sin san áireamh.

Beidh gá ann le struchtúir farái saorga a sciathadh ó éifeachtaí chur isteach chéim na tógála trí bhíthin balla clár soladach nó sciatha caschoille agus crios maolánach cuí thart ar an bhfara. Braithfidh tosca an phlandaithe ar an topagrafaíocht áitiúil agus an tírdhreach mórthimpeall agus cinnfidh an t-éiceolaí ialtóg é de réir cáis.

Ba cheart a thabhairt faoi deara gur cuireadh san áireamh sa straitéis maolaithe, a leagtar amach i gCuid 8.6.5.2, go mbeifear in ann dul trasna an Tionscadail i gcomharsanacht na bhfarái trí thóchair a chur i suíomhanna chomh gar do na farái agus is féidir.

Fara máithreachais/geimhriúcháin atá beartaithe ag Achadh an Churraigh do Chrú-ialtóga agus ialtóga fadchluasacha Donna.

Lonnófar an fara athsholáthair atá beartaithe gar do struchtúr fara Achadh an Churraigh atá ann (PBR178).

Cé nár dearbhaíodh an fara sin le linn shuirbhéanna 2023, coinneoidh an fara ionaid sin sa straitéis maolaithe, agus cur chuige coimeádach á ghlacadh. Tá sé sin amhlaidh mar gheall ar leibhéil arda sealgaireachta áitiúla agus gníomhaíochta comaitéireachta Crú-ialtóga beaga araon a taifeadadh i limistéar PBR178 (cé gur cuireadh in iúl le suirbhéanna 2023 go raibh fianaise bheag go dhiomaibhseach ann i leith bealach isteach/amach Crú-ialtóga beaga ag an maoin) a bhaineann le fara satailít Crú-ialtóg bheag a aithníodh roimhe seo ag Caisleán Mhionlaigh (PBR06). Cé nach féidir a bheith cinnte go bhfillfeadh Crú-ialtóga beaga ar an maoin, tá an limistéar fara laistigh d’fhoirgneamh fo-optamach (garáiste) ó thaobh an chineál foirgnimh is fearr leis an speicis seo, agus ós rud é go bhfuil ialtóga ann, tá seans ann go léiríonn sé seo nach bhfuil deiseanna fara níos fearr ar fáil dóibh sa limistéar.

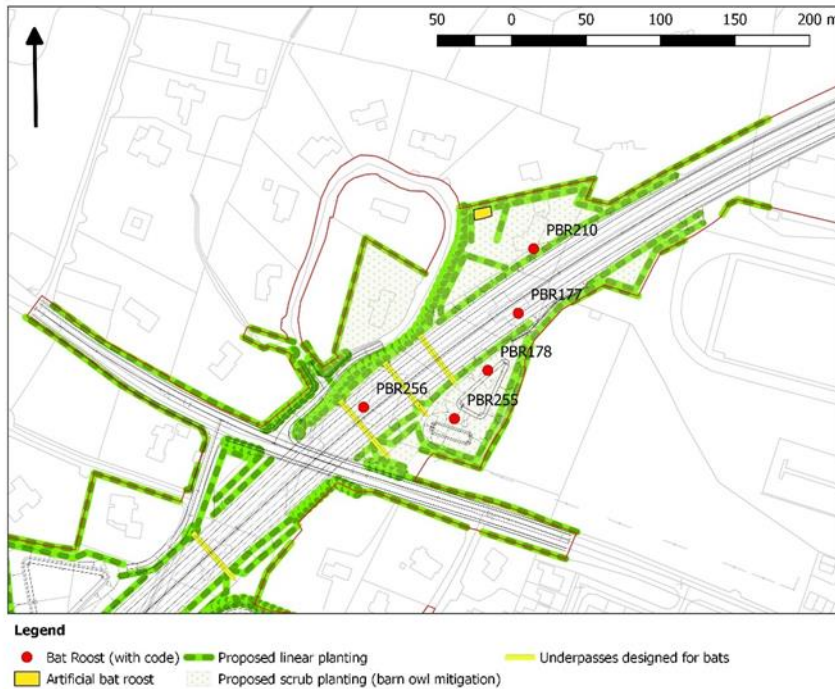
Déanfar an fara atá beartaithe laistigh de Thorainn na Measúnachta a sciathadh go sealadach le fálú caschoille nó sciatha leathsholadacha comhchosúla c.2m ar airde don chéim tógála agus cuirfear plandú thart air a luaithe is a bheidh an fara tógtha chun sciathadh fadtéarmach a chur ar fáil le linn oibriú an Tionscadail. Féadfar speicis ornáideacha neamhdhúchasacha a úsáid chun sciathadh a sholáthar sa chás sin toisc go dtagann sé leis an timpeallacht fo-uirbeach.

Cuirfear treoir Iontaobhas Fiadhúlra Uinsinn (VWT) san áireamh i ndearadh an fhara¹⁶⁵ agus cloífear leis na paraiméadair dhearaidh seo a leanas (mar a léirítear i líníocht GCOB-3000-D-001 in Aguisín K d'Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe seo):

- Glacfar an teimpléad don dearadh ón bhfara ag Gairealán, Co. na Gaillimhe a tógadh le haghaidh scéim bóthair an N18, Órán Mór go dtí an Gort a bhfuil sé léirithe gur éirigh go maith leis ó cuireadh i gcrích in 2011 é
- Struchtúr aon stóir le treoshuíomh thiar theas don ghnóthachan is mó gréine a fháil ar an díon claonta
- Suíomh mar atá leagtha amach i bPláta 8.5 thíos i gcúinne an ghairdín le fáil
- Struchtúr blocbhalla rindreáilte le díon sclátaí nádúrtha. Is féidir na ballaí seachtracha a fheistiú le cloch garbh nó ábhar atá deartha chun nach mbeidh drochthionchar amhairc ag baint leis
- Beidh lorg c.10m x 8m ag an bhfoirgneamh le díon claonta géar sclátaí, landairí san urlár talún agus spás dín agus urlár áiléir ar a mbeidh haistí oscailte curtha síos do rochtain d'ialtóga
- Suiteálfar landairí sraithadhmaid laistigh d'fhóluís an dín chun “boscaí hata” ialtóga agus spásanna ar an bhfara ar leith a chruthú do na speicis éagsúla le go mbeifear ábalta freastal ar na hialtóga fadchluasacha donna san fhoirgneamh céanna
- Líneálfar an taobh istigh den díon le feilt bhíotúmanach BS 747. Feisteofar adhmaid garbh ar na síleálacha uile ar an urlár talún
- Beidh an pointe iontrála d'ialtóga ar an taobh thiar amach ón Tionscadal agus gar don fhásra ar an imeall thoir a choimeádfar agus a fheabhsófar. Beidh an pointe iontrála thart ar 500mm x 300mm le barraí 125mm óna chéile agus fleascadh luaidhe le cur thar leac na fuinneoige faoin haiste chun iontráil creachadóirí a chosc
- Áireofar sa chúinne thuaidh seomra geimhriúcháin ar leibhéal na talún a bheidh líneáilte le bloic choncréite agus a bheidh inslithe chun dálaí oiriúnacha a chur ar fáil do gheimhriúcháin. Beidh landairí sraithadhmaid crochta ón tsíleáil chun paistí foscúla a chur ar fáil ag leibhéal na síleála. Coimeádfaidh urlár talún taise agus beidh an taobh istigh de chuid den gháitéarlach píobaithe chun umar roghnach líonta le huisce a chruthú feadh bhalla amháin ionas go mbeifear ábalta leibhéil taise a oiriúnú más gá
- Ní theastaíonn seirbhísí uisce nó leictreachais ar bith
- Beidh an rochtain le haghaidh suirbhéirí trí dhoras ar an taobh theas. Beidh ialtóga ábalta eitilt thart ar urlár na talún trí haiste oscailte in urlár an áiléir gar don phointe iontrála

Tá an suíomh atá beartaithe (laistigh de Theorainn na Measúnachta) gar d'fhásra atá ina chlúdach tábhachtach d'ialtóga ag dul isteach agus ag teacht amach. Tá plandú breise beartaithe chun an fara a nascadh leis an imeall agus le gnéithe ceangail sa tírdhreach i gcoitinne.

¹⁶⁵ Iontaobhas Fiadhúlra Uinsinn (2015) *Lesser Horseshoe Bat: Conservation Handbook*.

Pláta 8.5 Suíomh beartaithe Struchtúr Fara Saorga Achadh an Churraigh (ní de réir scála)

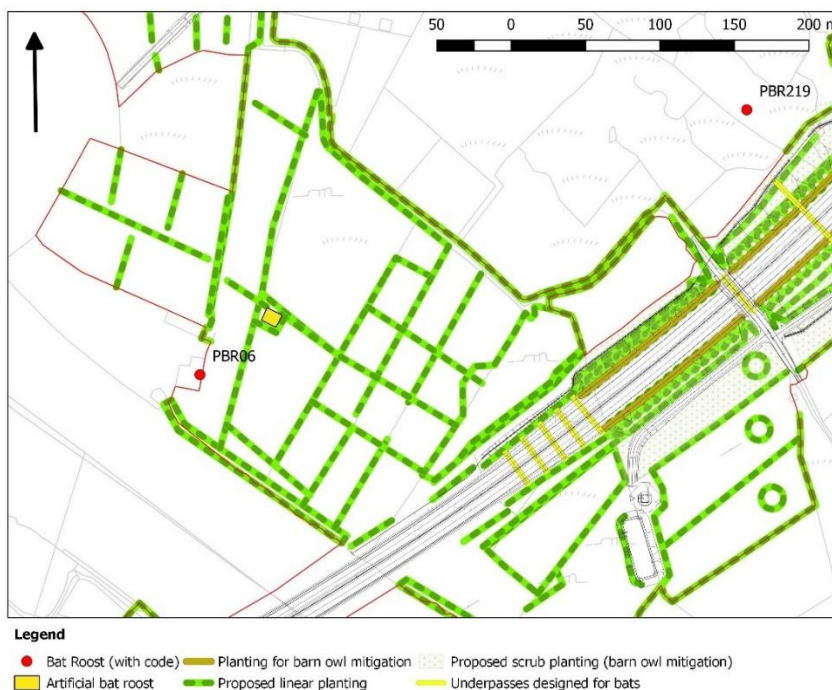
Fara malartach Chaisleán Mhionlaigh – Fara máithreachais/geimhriúcháin Crú-ialtóg

Ní athsholáthraíonn an fara seo caillteanas faoi leith ar bith d'fharáí agus tá sé ina chuid rithábhachtach de na bearta cúitimh ialtóg. Cuideoidh sé le méadú a dhéanamh ar an earcaíocht i bpobal áitiúil na gCrú-ialtóg beag chun méaduithe ar bith ar bhásmhaireacht mar thoradh ar thionchair fhéideartha an Tionscadail a chúiteamh. Roimh 2020, bhí an fara reatha i simléar an chaisleán (PBR06) neamhchobhsaí, neamhleor agus i mbaol go gcaillfí é dá dtiocfadh tuilleadh drochbhaile ar an gcaisleán. Rinne sraith oibreacha athchóirithe ag Caisleán Mhionlaigh ón tráth sin i leith, lena n-áirítear in 2023. Bheadh dearadh fhara nua Chaisleán Mhionlaigh níos fearr agus bheadh sé mar aidhm leis rátaí breitheanna nádúrtha a mhéadú agus ar an gcaoi sin tionchair dhiúltacha ar bith an Tionscadail a neodrú nó a aisiompú. Tá an suíomh roghnaithe i bpáirc soir ón gcaisleán. Beidh an méid seo a leanas i gceist leis na príomhpharaiméadair dhearaidh.

Cuireadh treoir Iontaobhas Fiadhúlra Uinsinn (VWT) san áireamh i ndearadh an fhara agus i ndiaidh comhairliúcháin leis an Dr Kate McAney agus Ruth Hanniffy (VWT) agus cloífeadh leis na paraiméadair deartha seo a leanas (mar a léirítear i líníocht GCOB-3000-D-001 in Aguisín K d'Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe seo):

- Glacfar an teimpléad don dearadh ón bhfara ag Gairealán, Co. na Gaillimhe a tógadh le haghaidh scéim bóthair an N18, Órán Mór go dtí an Gort a bhfuil sé léirithe gur éirigh go maith leis ó cuireadh i gcrích in 2011 é
- Struchtúr aon stóir le treoshuíomh theas don sochar gréine is mó a fháil ar an díon claonta
- Suíomh mar atá leagtha amach i Pláta 8.6 thíos i gcúinne thiar thuaidh na páirce gar do Chaisleán Mhionlaigh (PBR06)
- Struchtúr blocbhalla rindreáilte le díon sclátaí nádúrtha. Is féidir na ballaí seachtracha a fheistiú le cloch gharbh nó ábhar atá deartha chun nach mbeidh drochthionchar amhairc ag baint leis. Scáthófar ó amharc é freisin le plandú breise thart ar imlíne an fhoirgnimh
- Beidh lorg c.10m x 8m ag an bhfoirgneamh le díon claonta géar sclátaí, landairí san urlár talún agus spás dín agus urlár áiléir ar a mbeidh haistí oscailte curtha síos do rochtain d'ialtoga. Feisteofar adhmaid garbh ar na síleálacha uile ar an urlár talún

- Suiteálfar landairí sraithadhmaid laistigh d'fhóluís an dín chun “boscaí hata” ialtóg agus spásanna ar an bhfara ar leith a chruthú do na speicis éagsúla le go mbeifear ábalta freastal ar faraí speiceas ialtóg eile san fhoirgneamh céanna
- tógfar 4 bhosca ialtóg Kent ar bhinn an struchtúir chun deiseanna ar an bhfara a chur ar fáil do na speicis ialtóg Daubenton agus Freascrach. Féach: <https://cdn.bats.org.uk/pdf/Bat-Box-Information-Pack.pdf?mtime=20181101151309>
- Ní mór don taobh istigh den dín a bheith líneáilte le feilt bhíotúmanach BS747 nó feilt bhíotúmanach choibhéiseach
- Beidh an pointe iontrála d'ialtóga ar thaobhanna an bhinn thiar amach ón Tionscadal agus gar don fhásra ar an imeall thoir a choimeádfar agus a fheabhsófar. Beidh an pointe iontrála thart ar 500mm x 300mm le barraí 125mm óna chéile agus fleascadh luaidhe le cur thar leac na fuinneoige faoin haiste chun iontráil creachadóirí a chosc
- Áireofar sa chúinne thuaidh seomra geimhriúcháin ar leibhéal na talún. Líneálfar é seo le bloic choincréite agus insleofar é chun dálaí oiriúnacha a chur ar fáil do gheimhriúchán. Beidh landairí sraithadhmaid crochta ón tsíleáil chun paistí foscúla a chur ar fáil ag leibhéal na síleála. Coimeádfar bogthaise le hurlár talún agus píobófar cuid den gháitéarlach taobh istigh de chun umar roghnach líonta le huisce a chruthú feadh balla amháin ionas go mbeifear ábalta leibhéil bogthaise a oiriúnú más gá
- Ní theastaíonn seirbhísí uisce nó leictreachais ar bith
- Beidh an rochtain le haghaidh suirbhéirí trí dhoras ar an taobh theas. Beidh ialtóga ábalta eitilt thart ar urlár na talún trí haiste oscailte in urlár an áiléir gar don phointe iontrála
- Tá an suíomh atá beartaithe laistigh de Theorainn na Measúnachta gar d'fhásra atá ina chlúdach tábhachtach d'ialtóga ag dul isteach agus ag teacht amach. Tá plandú breise beartaithe chun an fara a nascadh leis an imlíne agus le gnéithe ceangail sa tírdhreach i gcoitinne

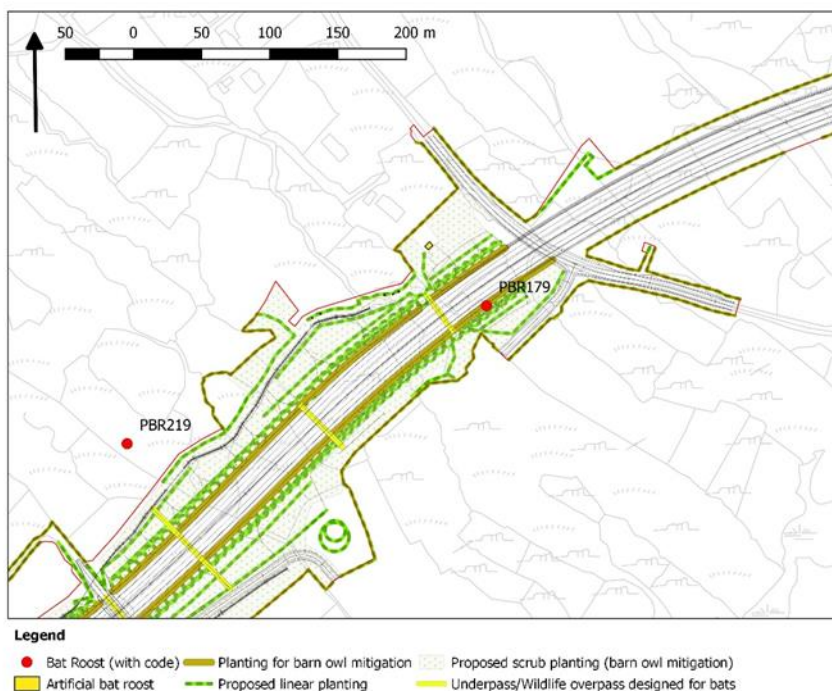

Pláta 8.6 Suíomh Beartaithe Struchtúr Fara Saorga Chaisleán Mhionlaigh

Fara Oíche Athsholáthair Coille i Mionlach do Chrú-ialtóga, ialtóga freascracha Sopránacha agus ialtóga fadchluasacha Donna

Déantar é sin chun fara oíche a athchur ar fáil do Chrú-ialtóga beaga (PBR219) agus d'Ialtóga Sopránacha (PBR179). Beidh sé lonnaithe gar d'imeall Theorainn na Measúnachta siar ón mBóthar Nua agus struchtúr de chineál botháin adhmaid shimplí a beidh ann (1m ar leithead, 2.5m ar airde, 2m ar doimhneacht) a shamhlófar ar dhearadh Iontaobhas Fiadhúlra Uinsinn¹⁶⁶ agus léirítear é i líníocht GCOB-3000-D-002 in Aguisín K d'Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe seo. Beidh an lorg i bhfad níos lú ná an limistéar atá léirithe thíos i Pláta 8.7. Áirítear ar pharaiméadair an deartha:

- Díon claon géar sclátaí ag tabhairt aghaidh ar an taobh thoir theas
- “Síleáil” sraithadhmaid le haiste oscailte rochtana 300mm x 300mm d'ialtóga
- Rochtain d'ialtóga trí bhearna thar dhoras rochtana 500mm x 500mm
- Cosc ar rochtain d'éin trí sciath sraithadhmaid 1m a shuiteáil ar chúl na bearna rochtana
- Díon líneáilte le feilt bhíotúmanach BS747

Pláta 8.7 Suíomh Beartaithe Struchtúr Fara Oíche Saorga Choill Mhionlaigh

Fara Oíche/Lae Bhaile an Dúlaigh d'ialtóga fadchluasacha Donna, ialtóga Leisler agus ialtóga Feascracha agus fara oíche/lae/geimhriúchain do Chrú-ialtóga beaga

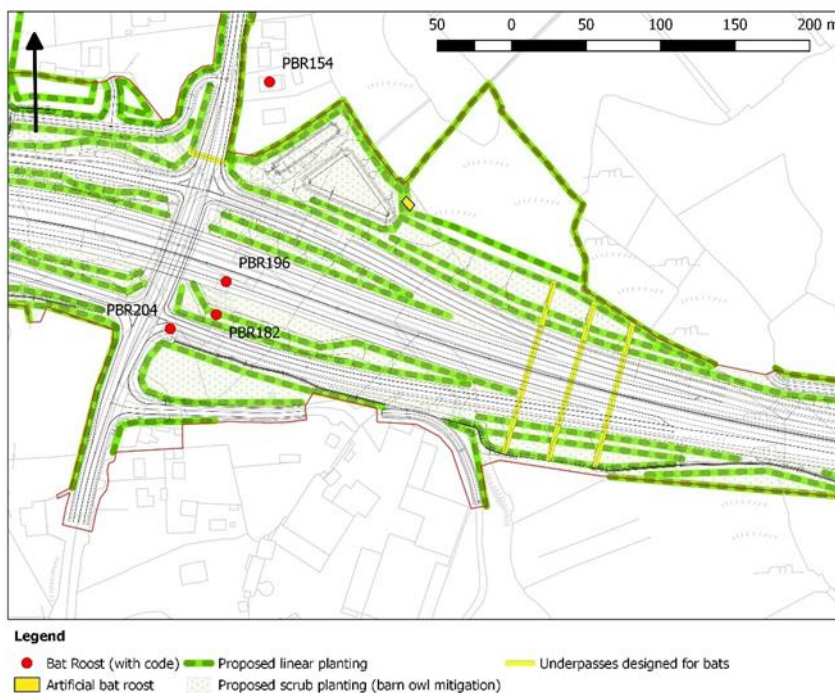
Tá an fara sin le cur in ionad fara lae/oíche ialtóg Shopránach ar Bhóthar Áth Cinn an N84 (PBR179), in ionad farai d'ialtóga Fadchluasacha Donna (PBR204) ialtóga Leisler (PBR196), agus fara crú-ialtóg beag ag PBR219. Beidh an struchtúr sin ina bhlocfhoirgneamh beag (e.g. lorg 6m x 8m) le díon nádúrtha sclátaí agus roinnt gnéithe seachtrach e.g. boscaí ialtóg Kent lena n-úsáid ag speicis ialtóg eile. Léirítear dearadh an fhara sin i dtagairt líníochta GCOB-3000-D-002 in Aguisín K d'Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe seo.

Áirítear ar pharaiméadair an deartha:

- Struchtúr aon stóir le treoshuíomh thiar theas don ghnóthachan is mó gréine a fháil

¹⁶⁶ <http://www.vwt.org.uk/wp-content/uploads/2015/04/lesser-horseshoe-night-roost-design.pdf>

- Suíomh mar atá leagtha amach i Pláta 8.8 thíos ag síneadh leis an bhfásra le haghaidh naisc mhaithe le sealgaireacht agus foscadh
- Is féidir struchtúr blocbhalla rindreáilte le díon sclátaí nádúrtha a fheistiú agus a dhearadh ionas nach mbeidh drochthionchar amhairc ag baint leis
- Bheadh lorg thart 6m x 8m ag an bhfoirgneamh le díon claonta géar sclátaí, landair bhalla san urlár talún agus spás dín agus urlár dín agus áiléar ar a mbeidh haiste oscailte curtha síos do rochtain d'ialtóga¹⁶⁷
- B'fhéidir go suiteálfar landairí sraithadhmaid laistigh d'fhóluís an dín chun “boscaí hata” ialtóg agus spásanna ar an bhfara ar leith a chruthú do na speicis éagsúla
- Ní mór don taobh istigh den díon a bheith líneáilte le feilt bhíotúmanach BS747
- Beidh na pointí iontrála d'ialtóga ar na taobhanna thoir thuaidh amach ón Tionscadal agus gar don fhásra a choinneofar agus a fheabhsófar
- Áireofar sa chúinne thuaidh seomra geimhriúcháin ar leibhéal na talún a bheidh líneáilte le bloic choncréite agus a bheidh inslithe chun dálaí oiriúnacha a chur ar fáil do gheimhriúcháin. Beidh landairí sraithadhmaid crochta ón tsíleáil chun paistí foscúla a chur ar fáil ag leibhéal na síleála. Coimeádfaidh urlár talún taisce agus beidh an taobh istigh de chuid den gháitéarlach píobaithe chun umar roghnach líonta le huisce a chruthú feadh bhalla amháin ionas go mbeifear ábalta leibhéil taisce a oiriúnú más gá
- Ní theastaíonn seirbhísí uisce nó leictreachais ar bith
- Beidh an rochtain le haghaidh suirbhéirí trí dhoras ar an taobh theas

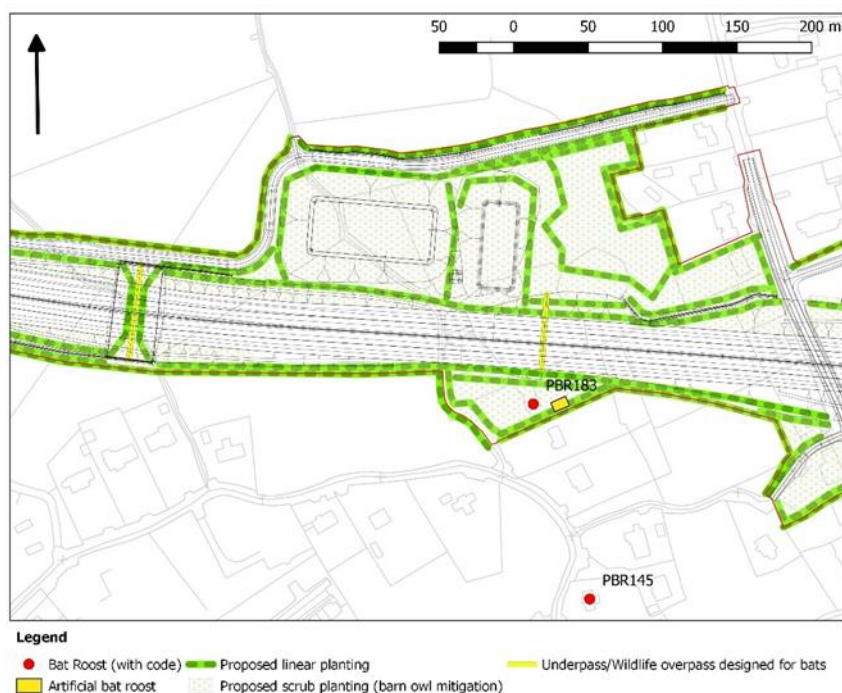

Pláta 8.8 Suíomh Beartaithe na Roghanna le haghaidh Struchtúr Fara Oíche Saorga Bhaile an Dúlaigh

¹⁶⁷ Iontaobhas Fiadhúlra Uinsinn (2015) *Lesser Horseshoe Bat: Conservation Handbook*.

Foirgnimh Choinnithe a Athfheistiú d'Ialtóga

Ag Ch. 12+960 ón N6 GCRR atá beartaithe tá an garáiste scoite athchóirithe ó dheas ón Tionscadal le coinneáil agus le hathchóiriú lena úsáid ag roinnt speiceas lena n-áirítear Ialtóga Fadcluasacha Donna agus Crú-ialtóga beaga. Tá an foirgneamh sin i suíomh lena mbaineann tábhacht straitéiseach mar go nascfaidh sé leis an bplandú líneach ar thaobh theas an Tionscadail agus níl sé ach c.250m ón uasbhealach fiadhúlra atá beartaithe sa Chaisleán Gearr agus laistigh de chonair éiceolaíoch áitiúil ag dul isteach i bPluais an Chúipéara, láithreán geimhriúcháin agus cúplála cruthaithe do Chrú-ialtóga beaga. Déanfar mionobair athchóirithe laistigh agus lasmuigh den struchtúr seo chun limistéar te a chruthú sa díon ann ar mhaithe le fara sa samhradh agus pórúchán agus freisin coinníollacha fuara don tréimhse geimhriúcháin. Léirítear na mionathruithe sin i líníocht GCOB-3000-D-003 in Aguisín K d'Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe seo. Léirítear an suíomh sin iPláta 8.9 thíos:

Pláta 8.9 Fara Athfheistithe gar do PBR183, an Caisleán Gearr

Boscaí Ialtóg

Lonnófar boscaí ialtóg gar do na faraí a chaillfear ach ní díreach in aice leis an Tionscadal, áit a bhfuil an baol is airde imbhualite le feithiclí ann.

Tógfaidh saineolaí ialtóg na boscaí ialtóg, nó beidh siad faoi mhaoirseacht saineolaí ialtóg.

Díreofar na boscaí ialtóg sin ar Ialtóga coiteanna agus Ialtóga Sopránacha agus Ialtóga Fadchluasacha Donna agus is éard a bheidh i gceist leo ná boscaí ialtóg Schwegler de Chineál 1FF agus 2FN (nó a gcoibhéis) a bheidh feistithe ar phollaí a bheidh curtha i mbunanna coincréite cóngarach do chrannteorainneacha agus fála sceaigh toisc gur léiríodh gur éirigh go maith leo sin do na speicis sin in Éirinn¹⁶⁸. Trí bhoscaí a fheistiú ar chuailí gar d'imeall na gceannbhrat crainn beifear ábalta na boscaí a choinneáil ar feadh tréimhse fhada, seachas boscaí a fheistiú ar chrainn bheaga a bhfuil a bhfad saoil teoranta.

Suiteálfar bosca roicéid (mar atá léirithe i Líníocht GCOB-3000-D-002 in Aguisín K d'Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe seo) ag Ch. 3+320 ón N6 GCRR atá beartaithe gar don fhara ag PBR241, seachas bosca ialtóg feistithe don fhoirgneamh féin, ionas nach mbainfear dá luach oidhreachtach cultúrtha.

¹⁶⁸ McAney K. agus Hanniffy, R. (2015) *The Vincent Wildlife Trust's Irish Bat Box Schemes* <http://www.mammals-in-ireland.ie/wp-content/uploads/2015/11/Ireland-Bat-Box-Project-Report-WEB.pdf>

Áireofar i suíomhanna na mboscaí, mar a léirítear ar Fhíoracha 8.39.1 go 8.39.15, an méid seo a leanas:

- Suiteálfar bosca roicéid (mar atá léirithe i Líníocht GCOB-3000-D-002 in Aguisín K d'Aguisín A.8.25 den TMTT nuashonraithe seo) ag Ch. 3+320 ón N6 GCRR atá beartaithe gar don fhara ag PBR241, seachas bosca ialtóg feistithe don fhoirgneamh féin, ionas nach mbainfear dá luach oidhreachtach cultúrtha. Coinneofar an príomhfhoirgneamh cónaithe ag coimpléasc PBR241 do Chrú-ialtóra beaga agus cosnófar ar dhrochthionchair é
- Ch. 10+050 ón N6 GCRR atá beartaithe: 5 bhosca le tógáil feadh imeall an cheannbhrait chrainn gar don íosbhealach
- Ch. 11+400 ón N6 GCRR atá beartaithe: 5 bhosca le tógáil ar an mbóthar isteach go Cairéal Leacaigh
- Ch. 15+100 ón N6 GCRR atá beartaithe: 5 bhosca ialtóg le tógáil ó theas de Ráschúrsa na Gaillimhe

I gcás boscaí ialtóg a chuirfear ar fáil mar ionaduithe le haghaidh farai crann ialtóg atá le leagan, beidh na boscaí ina mboscaí ialtóg Schwegler de Chineál 1F (nó a gcoibhéis) a thógfar ar chrainn nó struchtúir oiriúnacha agus coinneofar iad, más féidir, laistigh de Theorainn na Measúnachta i gcóngarach an chrainn a chaillfear. Cinnfidh an speisialtóir ialtóg cineál agus suíomh boscaí ialtóg ar bith a theastóidh ag an tráth sin ach sainaithníodh réamh-limistéir le haghaidh boscaí ialtóg i limistéir choillearnaí thart ar Mhionlach, Cúil Each, ar struchtúir choinnithe agus na ballaí cairéil ag Cairéal Leacaigh, agus i limistéir gar do linnte maolúcháin.

Caithfear na farai nua, struchtúir athfheistithe agus beidh boscaí ialtóg a thógáil sula dtosófar ag glanadh na láithreán le go mbeidh na farai athsholáthar ar fáil d'ialtóra agus go bhfuil seans réasúnta ann go dtiocfaidh siad orthu sula gcaillfear an fara atá ann. Is féidir boscaí a thógáil tráth ar bith den bhliain agus chomh luath agus a bheidh an toiliú riachtanach i bhfeidhm don Tionscadal más féidir.

Cosaint farai saorga atá beartaithe le linn na n-oibreacha tógála

- Beidh gá le farai agus boscaí ialtóg nuachruthaithe laistigh de Theorainn na Measúnachta a chosaint ó dhrochthionchar an torainn agus an tsoilsithe le linn chéim na tógála. Is gné riachtanach sa straitéis maolaithe é go mbeidh ialtóra ábalta dul isteach iontu agus iad a úsáid le linn na tréimhse sin
- Cuirfear painéil adhmaid ar airde lena dtugtar scáthú agus foscadh do na príomhghnéithe rochtana farai thart ar na farai saorga atá ann cheana agus ar na farai saorga beartaithe atá coinnithe laistigh de Theorainn na Measúnachta
- Áireofar speicis scrobarnaí a fhásann go gasta, nó saileach a fhásann go gasta má bhíonn na dálaí talún oiriúnach, le plandú thart ar na farai saorga atá ann cheana agus na farai saorga beartaithe atá coinnithe laistigh den Tionscadal. Beidh sé mar aidhm leis an bplandú ialtóra a threorú amach ón gcrios tógála oscailte i dtreo gnéithe líneach. B'fhéidir go mbeadh úsáid as speiceas neamhdhúchasacha oiriúnach i roinnt suíomhanna i gcás go bhfuil sé tábhachtach fásra a bhunú
- Beidh na struchtúir ar fad glasáilte agus ní úsáidfear iad chun críocha ar bith eile mar stóráil ábhair nó mar fhoscadh gan comhaontú ó Chléireach Éiceolaíoch na nOibreacha
- Déanfaidh Conraitheoir cothabháil ar na farai saorga atá ann cheana agus na farai saorga beartaithe atá coinnithe laistigh de Theorainn na Measúnachta, ionas go mbeidh ialtóra ábalta dul isteach iontu agus iad a úsáid, go dtí go gcuirfear an Tionscadal i gcrích agus rachaidh an t-údarás áitiúil i gceannas air ansin. Áireofar ar an gcothabháil deiseanna caighdeánacha foirgnimh thar am agus freagairt a thabhairt ar thorthaí mhonatóireacht na bhfarai (e.g. an taise a mhéadú nó a laghdú)

8.9.2.2 Cúiteamh le haghaidh caillteanas gnáthóg sealgaireachta

Bainfear thart ar 7ha de ghnáthóg coillearnaí-féaraigh-fálta sceach-scrobarnaí ón limistéar idir Abhainn na Gaillimhe agus an Bóthar Nua i Mionlach. Baineann pobal na gCrú-ialtóg úsáid as an ngnáthóg sin agus dá bhrí sin tá an baol ann go laghdófar an rath pórúcháin mura gcuirfear plandú athsholáthair ar fáil.

Sainaithníodh limistéar talún atá laistigh de phríomhlimistéar sealgaireachta aitheanta fhara Chaisleán Mhionlaigh (PBR06) ach ní gnáthóg bheathaithe optamach í. Tá sé cuimsithe de pháirceanna oscailte de mhéideanna éagsúla a úsáidtear d'fhéarach callaí íseal-dlúis. Moltar go gcuirfí feabhas ar thailte ag Mionlach

chun limistéir bheathaithe d'ialtóga a fheabhsú mar gheall ar thionchair a d'fhéadfadh a bheith ann ar Chrú-ialtóga beaga mar thoradh ar thógáil agus ar oibriú an Tionscadail.

Rinne foireann an tionscadail anailís ar úsáid na dtailte gar don fhara máithreachais ag Caisleán Mhionlaigh le fáil amach ar chomhlíon siad na critéir riachtanacha seo a leanas chun go gcuirfí san áireamh iad mar chuid de na tailte don chuspóir sin:

- Caithfidh na tailte a bheith inrochtana do na crú-ialtóga beaga atá ag neadú ag Caisleán Mhionlaigh agus caithfidh siad a bheith inrochtana ón bhfara saorga atá beartaithe in aice láimhe. Ní mór go mbeadh gnéithe líneacha ann, amhail fála sceach agus imill choillearnaí, a cheanglaíonn an fara agus an ghnáthóg nuachruthaithe.
- Ní mór fianaise de chineál éigin a bheith ann go n-úsáideann crú-ialtóga beaga na tailte le léiriú gur féidir leo an ceantar a rochtain
- Ba cheart nach mbeadh limistéir optamacha sealgaireachta don chrú-ialtóg beag, amhail coillearnach, scrobarnach agus bogaigh, ar na tailte cheana féin, agus ba cheart go mbeifí in ann iad a fheabhsú le plandú agus tírdhreachú chun a n-oiriúnacht mar acmhainn beathaithe a fheabhsú
- Níor cheart d'aon athrú beartaithe ar na tailte a luach éiceolaíochta a dhímheas agus glactar leis go coitianta nár cheart tailte taobh istigh de Limistéar faoi Chaomhnú Speisialta (SAC) a úsáid chun críocha plandaithe.

Go sonrach, méadófar fála sceach sa limistéar sin agus cuirfear mothair choill, sceach gheal, chuillin agus dharach ar fáil i roinnt de na páirceanna chun paistí gnáthóg adhmaid agus féaraigh a chruthú. Leanfar leis an innilt ar na tailte mar léiríodh é gur fearr sealgaireacht ar thailte innilte ná ar thailte neamhinnilte (Downes *et al*, 2016). Daingneofar an nascacht leis na limistéir shealgaireachta freisin trí na stráicí plandaithe atá beartaithe a cheangal leis na fála sceach agus na himill choillearnaí.

Ina theannta sin, aithníodh gur féidir páirceanna níos lú soir ó Chaisleán Mhionlaigh agus ón bhfara saorga atá beartaithe (Limistéar A3 i bPláta 1 sna Freagraí Ráiteas Fianaise ar Dhoiciméad Agóidí/Aighneachtaí MTT maidir le Bithéagsúlacht, a léirítear in Aguisín A.8.25 – Cuid 2 iarratas ar Cheadúnas Maolaithe Ialtóg) a fhoroinnt níos mó chun gnáthóg sealgaireachta agus nascacht fheabhsaithe a sholáthar gar don fhara (PBR06) agus go bhfuil seans ann go laghdódh sé sin an gá leis na hialtóga dul trasna an Tionscadail.

Faoi dheireadh, imscrúdaíodh limistéar eile laistigh de Limistéar SAC Loch Coirib (athbhreithnigh NPWS teorainn SAC Loch Coirib i mí Aibreán 2018) trí bhíthin brathadóirí uathoibríoch ialtóg agus measadh go bhfuil gnáthóg oiriúnach sealgaireachta ann cheana féin do Chrú-ialtóga beaga. Bhí gnáthóga bogaigh agus speicis íogaire sa limistéir sin a bhféadfadh drochthionchar a bheith orthu ag idirghabhálacha a bhaineann leis na bearta, amhail plandú nó athrú ar dhraenáil áitiúil. Mar sin, cinneadh nach mbeadh sé oiriúnach an limistéar sin a chur san áireamh mar chuid den limistéar plandaithe gnáthóige atá beartaithe d'ialtóga.

Cuirfear le plandú na bhfálta sceach nua i bpáirceanna idir an Tionscadal agus Caisleán Mhionlaigh feabhas ar acmhainní sealgaireachta an phríomhlímistéir shealgaireachta agus cuirfidh sé nascacht ar fáil faoin N6 GCRR atá beartaithe. Áireofar leis an bplandú sin fála sceach dúchasacha breise a phlandófar trasna na bpáirceanna atá ann cheana chun faid na bhfálta sceach a mhéadú atá gar don fhara nua atá beartaithe do Chrú-ialtóga (féach Cuid 8.6.5.2) gar do Chaisleán Mhionlaigh. Déanfar innilt ar na páirceanna fós agus is féidir geataí páirce a fheistiú sna fála sceach de réir mar is gá, a fhad is go mbeidh na bearnaí chomh beag agus is féidir.

Is ionann achar an feabhsaithe gnáthóige ar mhaithe le caillteanas gnáthóige oiriúnach sealgaireachta ialtóg a chúiteamh de bharr an Tionscadail agus c.8.8ha (féach Fíor 8.39.7).

8.9.2.3 An Clár Monatóireachta atá Beartaithe

Baineann an clár monatóireachta a bhfuil cur síos déanta air i gCuid 8.6.5.2 thuas leis na bearta cúitimh le haghaidh ialtóg ar a bhfuil cur síos déanta sa chuid seo freisin.

8.9.3 Fabhcún gorm

Cé go bhféadfadh na láithreáin neide saorga do na Fabhcúin ghorma a bheith rathúil, agus gur cruthaíodh go bhfuil siad rathúil, teastaíonn éadan aille oiriúnach d'airde dhóthanach ag an láithreán neide atá beartaithe

ina leith. Mar sin féin, ní chinntítear trí na láithreáin neide sin a chur ar fáil, go n-úsáidfídh péire na bhFabhchún gorm iad má dhíláithreofar iad nó go n-áiteoidh péire pórcháin eile iad amach anseo; go háirithe nuair is cosúil go mbeadh siad scoite cúpla ciliméadar ar a laghad ón láithreán atá ann, mar gheall ar thopagrafaíocht na talún mórtimpeall agus ar chineál agus airde na struchtúr tógála in aice láimhe.

8.10 Achoimre

Baineann na príomhathruithe leis an gcaibidil bithéagsúlachta ó TMTT 2018 leis an méid seo a leanas a nuashonrú:

- an tuairisc ar an timpeallacht ghilactha chun torthaí na suirbhéanna a rinneadh idir 2022 agus 2024 a chur san áireamh
- na fíoracha agus na hagusíní chun léiriú a thabhairt ar na sonraí agus ar an measúnacht nuashonraithe
- an chaibidil chun na pointí a tarraingíodh anuas san fhreagra IFB dar dáta 30 Lúnasa 2019, an Achoimre Fianaise a cuireadh faoi bhráid an Bhoird Pleanála (ABP) ag an éisteacht ó bhéal in 2020 agus ó Thuarascáil Chigire an Bhoird dar dáta 22 Meitheamh 2021 a chur san áireamh

In ainneoin chur i bhfeidhm na mbeart maolaithe agus cúitimh atá beartaithe, tá seans ann go mbeidh na tionchair iarmharacha shuntasacha seo a leanas ag an Tionscadal ar bhithéagsúlacht i gcásanna ina raibh athruithe ann ó TMTT 2018, mar a shonraítear thíos:

- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.01ha den ghnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I Bratphortach (gníomhach) [*7130] (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.01ha de mhósáic ina bhfuil an ghnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I Bratphortach (gníomhach) [*7130], Fraochmhá fhliuch [4010] agus Fraochmhá thirim [4030] (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.1.54ha de ghnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I Pábháil Aolchloiche[*8240] (méadú c.1ha ar an gcaillteanas ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach idirnáisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.0.03ha den mhósáic ghnáthóige ina bhfuil gnáthóg tosaíochta in Iarscríbhinn I Pábháil Aolchloiche [*8240] agus talamh féaraigh Cailcreach [6210] (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach náisiúnta, le haghaidh caillteanas buan c.3.95ha de ghnáthóg in Iarscríbhinn I Fraochmhá fhliuch [4010]¹⁶⁹ (méadú c.1.02ha ar chaillteanas)
 - Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach contae, do chaillteanas buan ceithre ghné [*7220] fuaráin Chlochraithe ag Cairéal Leacaigh
 - Éifeachtaí iarmharacha shuntasacha dóchúla ar Bhraislí Gnáthóige 1-12 idir scála áitiúil agus idirnáisiúnta, ag brath ar thionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíochta aonair a chomhdhéanann an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de bhraisle gnáthóige ar leith (rud breise ó TMTT 2018).
 - Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla den speiceas brífite dearg liostaithe caonach portaigh Rádalach *Sphagnum affine* ar an scála geografach náisiúnta (rud breise ó TMTT 2018)
 - Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla den speiceas brífite dearg liostaithe, caonach tíme Coille *Plagiomnium cuspidatum*, cleitchaonach stríocach Beag

¹⁶⁹ Faoi mar a sonraíodh i dTábla 8.4, cuimsítear leis sin c.2.54ha de ghnáthóg ina bhfuil Fraochmhá fhliuch den chuid is mo agus c.1.41ha breise de mhósáic ghnáthóige ina bhfuil Fraochmhá fhliuch.

Plasteurhynchium striatulum agus Súsán dearg *Sphagnum capillifolium* ag scála geografach an chontae (rud breise ó TMTT 2018)

- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil do chaillteanas daonraí áitiúla Glanroisc *Euphrasia arctica* ar scála geografach áitiúil (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach áitiúil, do chaillteanas buan féideartha láithreán neadaithe na Scréachóige Reilige i Mionlach (rud breise ó TMTT 2018)
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach náisiúnta, le haghaidh caillteanas féideartha buan láithreáin neide ag Cairéal Leacaigh
- Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil, ar an scála geografach áitiúil, ar gach speiceas ialtóg (lena n-áirítear an chrú-ialtóg bheag) mar gheall ar láithreach an Tionscadail laistigh dá limistéir shealgaireachta
- Éifeacht iarmharach shuntasach dhóchúil, ar an scála geografach áitiúil, do chaillteanas buan 18 thobar chailcreacha (FP1) (Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I) ag Cairéal Leacaigh (caillteanas 15 in TMTT 2018), c.5.24ha d'fhéarach aigéid Tirim-taise (GS3) (Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I) (laghdú c.2.57ha ar chaillteanas ó TMTT 2018) agus c.1.30ha de ghnáthóg eanaigh Bhoicht agus bhorrfháis (PF2) (Cineál gnáthóige nach bhfuil in Iarscríbhinn I) (méadú c.1.17ha ar chaillteanas ó TMTT 2018)

Beidh tionchar ag na tionchair iarmharacha suntasacha seo ar na limistéir bithéagsúlachta áitiúla seo a leanas freisin:

- Limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhóthar an Chósta (R336) go N59 Bóthar Mhaigh Cuilinn
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta do chaillteanas gnáthóige Fraochmhá fliche [4010] agus Bratphortaigh (ghníomhaigh) [*7130]
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil de bharr caillteanas fhéarach aigéid tirim-taise (GS3) agus Seascann agus riasc lag (PF2) mar aon le tionchair ar speicis ialtóg atá anseo.
- Limistéar bithéagsúlachta áitiúil Abhainn na Gaillimhe agus Lochanna Chúil Each
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil de bharr na dtionchar ar speicis ialtóg atá anseo.
- An limistéar bithéagsúlachta áitiúil ó Mhionlach go Cnoc Chúil Each
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach idirnáisiúnta de bharr gnáthóg cosáin aolchloiche [*8240] a chailleadh.
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach contae de bharr Fuaráin chlochraithe [*7220] a chailleadh agus tionchar ar an bhFabhcún gorm
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil de bharr Fuaráin chailcreacha (FP1) a chailleadh mar aon le tionchair ar speicis ialtóg atá anseo.
- Limistéar bithéagsúlachta áitiúil Bhaile an Dúlaigh – An Caisleán Gearr
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta ar Chrú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil de bharr na dtionchar ar speicis ialtóg atá anseo.
- Limistéir bithéagsúlachta áitiúil Dhabhach Uisce
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach idirnáisiúnta de bharr gnáthóg cosáin aolchloiche [*8240] a chailleadh.
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil de bharr na dtionchar ar speicis ialtóg atá anseo.
- Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil Phluais an Chúipéara, Tír Oileáin

- Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta ar Chrú-ialtóg bheag
- Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil, Tír Oileáin, Gleann na Néal.
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta ar Chrú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil ar speiceas ialtóg seachas an Chrú-ialtóg bheag
- Limistéar Bithéagsúlachta Áitiúil Chóras Canálach na Cathrach
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta ar chrú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil ar speiceas ialtóg seachas an Chrú-ialtóg bheag
- Limistéar bithéagsúlachta áitiúil dobharlaigh
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach náisiúnta ar chrú-ialtóg bheag
 - Tionchar iarmharach ar an scála geografach áitiúil ar speiceas ialtóg seachas an Chrú-ialtóg bheag

Cé nach féidir na tionchair iarmharacha shuntasacha a bhaineann le caillteanas na pábhála Aolchloiche agus na gnáthóige fraochmhá Fliche a chúiteamh go díreach, cruthófar limistéir ina mbeidh gnáthóga gaolmhara chun sochar iomlán bithéagsúlachta a chruthú le haghaidh gnáthóga portaigh ina bhfuil fraochmhá thirim agus gnáthóga aolchloiche gaolmhara go háitiúil. Is é limistéar na gnáthóige fraochmhá Tirime atá á chur ar fáil ná c.4.10ha atá níos mó ná caillteanais uile na ngnáthóg portaigh ina bhfuil fraochmhá thirim (i.e. [4030], agus na mósáicí [4030/4010], [4030/4010/*7130] agus [4030/4010/6410]) le chéile (c.3.18ha). Is é limistéar na gnáthóige féaraigh Chailcrigh atá á chur ar fáil ná c.7.98ha atá níos mó ná caillteanais uile na ngnáthóige pábhála Aolchloiche agus féaraigh Chailcrigh le chéile (c.1.82ha).

Tugtar iTábla 8.48 achoimre iomlán ar na gabhdóirí éiceolaíochta, a luacháil agus a dtionchair fhéideartha. Léirítear ann na bearta maolaithe atá beartaithe maidir leis na tionchair fhéideartha sin, na tionchair iarmharacha, bearta cúitimh atá beartaithe más infheidhme agus suntasacht fhoriomlán an tionchair iarmharaigh i ndiaidh an chúitimh.

Tábla 8.48 Achoimre ar Éifeachtaí Suntasacha Iarmharacha Dóchúla an Tionscadail ar an mBithéagsúlacht (i ndiaidh an chúitimh)

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i ndiaidh an Chúitimh
Limistéir atá Ainmnithe le haghaidh Chaomhnú an Dúlra							
SAC Loch Coirib (lena n-áirítear pNHA Loch Coirib)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – tollánú/tochailt Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Baol básmhaireachta Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe (lena n-áirítear pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
SPA Loch Coirib (lena n-áirítear pNHA Loch Coirib)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Cur isteach/díláithriú Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
SPA Chuan na Gaillimhe Istigh (lena n-áirítear pNHA Choimpléasc Chuan na Gaillimhe)	Idirnáisiúnta (Náisiúnta)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Cur isteach/díláithriú Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
SAC Árann, SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin	Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
SAC Talamh féaraigh Ard Raithín, SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh, SPA Riasc Chreig Eanaigh, SAC Thurlach Chill Tiarnáin, SAC Choimpléasc Loch Fionngheal, SPA Turlach Ráth Asáin, SAC Turlach Ráth Asáin	Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe agus Cuid 8.6.2.1, thuas	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
pNHA Árann	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
pNHA Riasc Chreig Eanaigh	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht agus cainníocht screamhuisce – Cuid 8.6.3.5 Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		ionracha neamhdhúchasacha		Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5			
pNHA Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
pNHA Choill na bhForbach, pNHA Thurlaigh Chill Tulach, pNHA Loch Bhaile Uí Chuir, pNHA Coill Dhroim Chonga, pNHA Thurlach Corr	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht agus cainníocht screamhuisce – Cuid 8.6.3.5 Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
				neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5			
NHA Phortaigh Mhaigh Cuilinn	Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5 Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Gnáthóga (lasmuigh de na limistéir atá ainmnithe le haghaidh chaomhnú an dúlra)							
Cosán aolchloiche [*8240]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i ndiaidh an Chúitimh
		Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha		le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5			
Bratphortach (gníomhach) [*7130]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Díghrádú gnáthóige – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Níl	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta
Toibreacha clochraithe [*7220]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae (féach Cuid 8.5.5.3 faoi fhuaráin chlochraithe)	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach contae (féach Cuid 8.7.3)	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach contae

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Féarach cailcreach [*6210/6210]	Tábhacht Náisiúnta/Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta (Uimh. *6210 atá buailte – féach Cuid 8.5.4.3 faoi fhéarach Cailcreach)	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta (féach Cuid 8.7.3)	Beidh, féach Cuid 8.9 agus Aguisín A.8.27	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Fraochmhá thirim [4030]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta (féach Cuid 8.7.3)	Beidh, féach Cuid 8.9 agus Aguisín A.8.27	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Fraochmhá fhliuch [4010] ¹⁷⁰	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Oibriú Díghrádú gnáthóige – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Screamhuisce le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.5	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta (féach Cuid 8.7.3)	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta
Móinéar <i>Molinia</i> [6410]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Screamhuisce le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.5	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta (féach Cuid 8.7.3)	Beidh, féach Cuid 8.9 agus Aguisín A.8.27	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith

¹⁷⁰ Lena n-áirítear limistéir de Mhósáic fraochmhá fliche/tirime/Móinéar *Molinia*[4010/4030/6410]

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Foraois ghlárach iarmharach [*91E0]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta (féach Cuid 8.7.3)	Beidh, féach Cuid 8.9 agus Aguisín A.8.27	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Turlaigh [*3180]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Screamhuisce le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.5 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha		agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5			
Lochanna uisce chrua [3140]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Lochanna méiseatrófacha (FL4) <i>Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh</i>	Tábhacht Chontae ¹⁷¹	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Lochanna eotrófacha (FL5) Cuid de choimpléasc Bhaile an Dúlaigh	Tábhacht Chontae ¹⁷²	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4 Screamhuisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.5	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Toibreacha cailcreacha (FP1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála

¹⁷¹ Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

¹⁷² Ar an mbonn go bhfuil sé ina chuid de choimpléasc an fhéaraigh ag Loch an Dúlaigh

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
				– féach Cuid 8.6.3.1	geografach áitiúil		geografach áitiúil
Seascann <i>Cladium</i> [*7210]	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Luibh ard hidrifiliúil [6430]	Tábhacht Idirnáisiúnta	(féach SAC Loch Coirib thuas) Tógáil Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht Díghrádú gnáthóg – hidreolaíocht Oibriú Díghrádú gnáthóg – hidrigeolaíocht	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Seascann alcaileach [7230]	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Seascainn chíbe ghiolcaí agus mhóra (FS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Udaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Seascainn Iusanna arda (FS2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Aibhneacha creimthe/ardtalún (FW1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Aibhneacha creimthe/ísealchríche (FW2) Abhainn na Gaillimhe	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tá Abhainn na Gaillimhe ina cuid de SAC Loch Coirib (féach thuas agus an Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Abhainn Thír Oileáin	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Díoga draenála (FW4)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Riasc (GM1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Féarach tirim cailcreach agus neodrach (GS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Móinéir thirime agus ciumhaiseanna féarúla (GS2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Féarach aigéid tirim-taise (GS3) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Féarach fliuch (GS4) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Seascann agus riasc saibhir (PF1)	Tábhacht Chontae	Tógáil	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Cáilíocht an uisce le linn na tógála – Cuid 8.6.3.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I		Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir		Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3	iarmharach ar bith		
Seascann agus riasc lag (PF2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Coillearnach leathanduilleach (measctha) (WD1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chailiteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Beidh, féach Cuid 8.9	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Coillearnach leathanduilleach/bhuaircíneach mheasctha (WD2)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
					iarmharach ar bith		
Coillearnach bhuaircíneach mheasctha (WD3)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Fálta sceach (WL1)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Beidh, féach Cuid 8.9	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith
Crannteorainneacha (WL2)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Chun méid an chaillteanais gnáthóige a laghdú – féach Cuid 8.6.3.1 Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Beidh, féach Cuid 8.9	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha		neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5			
Coillearnach dharach-fhuinseoige-choill (WN2) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an aeir Díghrádú gnáthóg – speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Cáilíocht an aeir le linn na tógála - Cuid 8.6.3.3 Speicis phlandaí ionracha neamhdhúchasacha le linn na tógála agus na hoibríochta – Cuid 8.6.3.6 agus Aguisín A.7.5	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Scrobarnach (WS1) Cineál ghnáthóg Neamh-Iarscríbhinn I	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach dhóchúil ar scála geografach ar bith	Ceann ar bith	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Braislí gnáthóg tábhachtach							
Braislí gnáthóige tábhachtacha 1-12	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadadh laistigh de Theorainn na Measúnachta ar fud braislí gnáthóige 1-12, idir Tábhacht Áitiúil (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta	Tugtar meascáin de na tionchair fhéideartha go léir faoi deara thuas i nGnáthóga (lasmuigh de na limistéir ainmnithe do chaomhnú an dúlra) agus Flóra Neamhchoitianta agus faoi Chosaint. Baineann na tionchair shonracha le tionchair	Éifeacht shuntasach dhóchúil idir éifeacht áitiúil go dtí scála geografach idirnáisiúnta	Tá na bearta maolaithe go léir san áireamh i gCuid 8.6.3 agus 8.6.4 Baineann na sainbhearta maolaithe le tionchair fhéideartha an	Éifeacht shuntasach dhóchúil idir éifeacht áitiúil go dtí scála geografach idirnáisiúnta Féach Cuid 8.7.3.1 le haghaidh	Beidh, féach Cuid 8.9.1 le haghaidh gnáthóga	Beidh, féach Cuid 8.10 le haghaidh sonraí

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de bhraisle ghnáthóige ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin.		Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de bhraisle ghnáthóige ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin	miondealú de réir braisle ghnáthóige		
Speicis Flóra Neamhchoitianta agus Faoi Chosaint							
Súsán rádalach <i>Sphagnum affine</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Codanna 8.6.3 (8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.6.3.6) agus 8.6.4	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Níl	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha					
Súsán dearg <i>Sphagnum capillifolium</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Codanna 8.6.3 (8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.6.3.6) agus 8.6.4	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Níl	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		hidrigeolaíocha nó hidreolaíocha Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha					
Caonach tíme coille <i>Plagiomnium cuspidatum</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Codanna 8.6.3 (8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.6.3.6) agus 8.6.4	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Níl	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Cleitchaonach stríocach beag, <i>Plasteurhynchium striatulum</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Codanna 8.6.3 (8.6.3.1, 8.6.3.2, 8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.6.3.6) agus 8.6.4	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Níl	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae
Ceadharlach Bealtaine <i>Gentiana verna</i>	Tábhacht náisiúnta	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Codanna 8.6.3 (8.6.3.1, 8.6.3.2, 8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.6.3.6) agus 8.6.4	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Níl	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha					
Glanrosc <i>Euphrasia arctica</i>	Tábhacht Áitiúil	Tógáil Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha Oibriú Caillteanas an phobail áitiúil trí ghlanadh Caillteanas an phobail áitiúil - tionchair ar cháilíocht an aeir Caillteanas an phobail áitiúil - speicis plandaí ionracha neamhdhúchasacha	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Codanna 8.6.3 (8.6.3.1, 8.6.3.2, 8.6.3.3, 8.6.3.5, 8.6.3.6) agus 8.6.4	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Speiceas Fauna							

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Broc	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas láithreán pórúcháin/sosa Cur isteach/díláithriú Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun Broic a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.5.3 Bearta chun Broic a chosaint le linn an oibríochta – Cuid 8.6.5.3	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Madra uisce	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun Madraí Uisce a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.5.1 Bearta chun Madraí Uisce a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.1	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Speicis mhamach eile atá faoi chosaint faoi na hAchtanna um Fhiadhúlra	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun speicis mhamach eile a chosaint le linn (gan ialtóga a áireamh) na tógála – Cuid 8.6.5.4 Bearta chun speicis mhamach eile (gan ialtóga a áireamh) a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.4	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Beartha Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i ndiaidh an Chúitimh
Crú-ialtóg bheag	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Caillteanas faraí Caillteanas gnáthóg Ilroinnt ghnáthóige Cur isteach/díláithriú Oibriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Beartha chun ialtóga a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.5.2 Beartha chun Ialtóga a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.2	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach náisiúnta	Beidh, féach Cuid 8.9	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Gach speiceas ialtóg eile	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Básmhaireachta Éifeachtaí bacainne/scartha Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Beartha chun ialtóga a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.5.2 Beartha chun Ialtóga a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.5.2	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Beidh, féach Cuid 8.9	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Seilide rinseach réisc	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce Oibriú Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Beartha chun Seilidí rinseacha réisc a chosaint le linn na tógála - Cuid 8.6.6.2 Beartha chun seilidí rinseacha réisc a chosaint le linn oibríochta - Cuid 8.6.6.2	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Fritileán réisc	Tábhacht Náisiúnta	Tógáil Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Beartha chun Fritileáin Réisc a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.6.3	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
Speicis éan SCI	Idirnáisiúnta	<i>féach SPA Loch Coirib agus SPA Chuan Istigh na Gaillimhe thuas</i>	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach idirnáisiúnta	féach Cuid 10 den Ráiteas Tionchair Natura nuashonraithe	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Scréachóg reilige	Tábhacht Chontae	Tógáil Cur isteach/díláithriú Oibriú Baol básmhaireachta	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.1	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Níl	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil
Fabhcún gorm	Tábhacht Chontae	Tógáil Láithreán neide a chailliúint Cur isteach/díláithriú Oibriú Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach contae	Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn na Tógála – Cuid 8.6.7.1 Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.1	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach contae	Beidh, féach Cuid 8.9	Éifeacht shuntasach iarmharach dhóchúil ar an scála geografach contae
Gach speiceas éan pórúcháin eile (neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Baol básmhaireachta Cur isteach/díláithriú Oibriú Baol básmhaireachta Cur isteach/díláithriú	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn na Tógála – Cuid 8.6.7.1 Bearta chun éin ghoir a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.1	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Gach speiceas éan geimhrithe eile (neamh-SCI)	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Cur isteach/díláithriú (Loch an Dúlaigh)	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun éin gheimhrithe a chosaint le linn na	Ní bheidh éifeacht shuntasach		

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce		tógála – Cuid 8.6.7.2 Bearta chun éin gheimhrithe a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.7.2	iarmharach ar bith		
Earc coiteann	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Cur isteach & baol básmhaireachta Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun amfaibiaigh a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.8 Bearta chun Amfaibiaigh a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.8	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Frog coiteann							
Laghairt choiteann	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Caillteanas gnáthóg Cur isteach & baol básmhaireachta Oibriú Scaradh gnáthóg/éifeacht bacainne	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun reiptílí a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.9 Bearta chun reiptílí a chosaint le linn oibríochta – Cuid 8.6.9	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Bradán Atlantach	Tábhacht Idirnáisiúnta	Tógáil	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun speiceas éisc a chosaint le linn na	Ní bheidh éifeacht shuntasach		
Eascann							

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
		Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce		tógála – Cuid 8.6.10	iarmharach ar bith		
Gach speiceas iasc eile a taifeadadh	Tábhacht Áitiúil (Luach níos Airde)	Tógáil Díghrádú gnáthóg – cáilíocht an uisce dromchla Díghrádú gnáthóg – screamhuisce	Éifeacht shuntasach dhóchúil ar an scála geografach áitiúil	Bearta chun speiceas éisc a chosaint le linn na tógála – Cuid 8.6.10	Ní bheidh éifeacht shuntasach iarmharach ar bith		
Limistéir Bithéagsúlachta Áitiúla							
Limistéir bithéagsúlachta áitiúla	Tá luach na ngabhdóirí bithéagsúlachta a taifeadadh gar don Tionscadal, ar fud na limistéar bithéagsúlachta áitiúla, idir Tábhacht Áitiúil, (Luach Níos Ísle) agus Tábhacht Idirnáisiúnta	Meascáin de na tionchair fhéideartha go léir atá tugtha thuas Baineann na tionchair shonracha le tionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de limistéar bithéagsúlachta áitiúil ar leith agus tá siad ag brath ar na tionchair fhéideartha sin	Éifeacht shuntasach dhóchúil idir éifeacht áitiúil go dtí scála geografach idirnáisiúnta	Tá na bearta maolaithe go léir san áireamh i gCuid 8.6 Baineann na sainbhearta maolaithe le tionchair fhéideartha an Tionscadail ar gach ceann de na gabhdóirí éiceolaíocha aonair ina gcuimsítear an acmhainn bhithéagsúlachta laistigh de limistéar bithéagsúlachta áitiúil ar leith agus tá siad ag brath ar	Éifeachtaí suntasacha dóchúla ó scála áitiúil go dtí an scála geografach náisiúnta Féach Cuid 8.7.11 le haghaidh miondealú de réir an limistéir bithéagsúlachta áitiúil	Beidh, féach Cuid 8.9.1 le haghaidh gnáthóg agus Cuid 8.9.2 le haghaidh ialtóg	Beidh, féach Cuid 8.10 le haghaidh sonraí

Gabhdóir Éiceolaíoch	Luacháil Éiceolaíoch (i ndiaidh an Údaráis um Bóithre Náisiúnta, 2009)	Tionchair a bhféadfadh Éifeachtaí Suntasacha Dóchúla a bheith mar Thoradh orthu	Suntasacht an Tionchair Fhéideartha	Bearta Maolaithe	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh	Cúiteamh	Suntasacht an Tionchair Iarmharaigh i nDiaidh an Chúitimh
				na tionchair fhéideartha sin			

8.11 Tagairtí

- A.P. McCarthy Planning Consultants. (2007a) *Ráiteas Tionchair Timpeallachta – Áiseanna Páirceála agus Taistil, Ollscoil na hÉireann Gaillimh.*
- A.P. McCarthy Planning Consultants. (2007b) *Ráiteas Tionchair Timpeallachta – Foirgneamh Innealtóireachta Beartaithe Nua ag Ollscoil na hÉireann, Gaillimh.*
- Abbott I.M., Butler F. agus Harrison S. (2012a) *When flyways meet highways - The relative permeability of different motorway crossing sites to functionally diverse bat species.* Landscape and Urban Planning 106, 293-302.
- Abbott I.M., Harrison S. agus Butler F (2012b). *Clutter-adaptation of bat species predicts their use of under-motorway passageways of contrasting sizes – a natural experiment.* Journal of Zoology 287, 124-132.
- Aherne, J., Henry, J. & Wolniewicz, M. (2017) *Development of Critical Loads for Ireland: Simulating Impacts on Systems (SIOS).* Tuarascáil Taighde Uimh. 197 na Gníomhaireachta um Chaomhnú Comhshaoil.
- Aherne, J.; Wilkins, K. and Cathcart, H. (2021) *Clár Taighde EPA 2021–2030: Nitrogen–Sulfur Critical Loads: Assessment of the Impacts of Air Pollution on Habitats.* (2016-CCRP-MS.43) Tuarascáil Taighde EPA.
- Altringham, J.D. (2008) *Bat ecology and Mitigation: Report to the Public Inquiry on the A350 Westbury Bypass.* White Horse Alliance, Neston, Wilt-shire.
- Anderson, R. (2005) *An Annotated List of the Non-Marine Mollusca of Britain & Ireland,* Journal of Conchology, Londain, 38: 607-638.
- Archer, C. L., & Jacobson, M. Z. (2005) *Evaluation of global wind power.* Journal of Geophysical Research Atmospheres, 110(D12). Lucas et al. (2008)
- Arup. (2016a) *The results of ecological surveys undertaken as part of the constraints and route selection studies.* Tionscadal Iompair N6 Chathair na Gaillimhe: Tuarascáil ar Bhealach a Roghnú.
- Arup. (2016b) *Tionscadal Iompair N6 Chathair na Gaillimhe: Tuarascáil ar Bhealach a Roghnú.*
- Atherton, I., Bosanquet, S. & Lawley, M. eds (2010) *Mosses and liverworts of Britain and Ireland a field guide.* British Bryological Society, Londain.
- Bailey, M., agus Rochford J. (2006) *Otter Survey of Ireland 2004/2005. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 23.* An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, Baile Átha Cliath, Éire.
- Balmer, D., Gillings, S., Caffrey, B., Swan, B., Downie, I. & Fuller, R. (2013) *Bird Atlas 2007-11. The breeding and wintering birds of Britain and Ireland.* British Trust for Ornithology.
- Banks, R. C. (1979) *Human related mortality of birds in the United States.* Special Scientific Report 215, U.S. Fish and Wildlife Service, Washington D.C. 16pp.
- Barn Owl Trust. (2012) *Barn Owl Conservation Handbook.*
- Barrios, L. and Rodríguez, A. (2004) *Behavioral and environmental correlates of soaring-bird mortality at on-shore wind turbines.* Journal of Applied Ecology, 41: 72-81.
- Barron, S.J., O'Neill, F.H. & Martin, J.R. (2017) *N6 Galway City Ring Road – Habitat mapping and assessment of a section of Lough Corrib cSAC and surrounding areas.* Tuarascáil Neamhfhoilsithe le BEC Consultants Ltd.
- BCT (2020) *Core Sustenance Zones and habitats of importance for designing Biodiversity Net Gain for bats.* Bat Conservation Trust, Londain.
- Bengtsson, K. (2000) *Öresundsbron som fågelfälla.* Anser, 39, 281.

- Berthinussen, A. & Altringham, J. (2012a) *Do bat gantries and underpasses help bats cross roads safely?* PLoS ONE, 7.
- Berthinussen, A. & Altringham, J. (2012b) *The effect of a major road on bat activity and diversity.* Journal of Applied Ecology, 49: 82–89.
- Berthinussen, A. & Altringham, J. (2015) *WC1060 Development of a Cost-Effective Method for Monitoring the Effectiveness of Mitigations for Bats crossing linear transport infrastructure.* Tuarascáil deiridh 2015. Scoil na Bitheolaíochta, University of Leeds, Leeds.
- Betzholtz, P.E., Ehrig, A., Lindeborg, M. & Dinnétz, P. (2007) *Food plant density, patch isolation and vegetation height determine occurrence in a Swedish metapopulation of the marsh fritillary Euphydryas aurinia (Rottemburg, 1775) (Lepidoptera, Nymphalidae).* Journal of Insect Conservation 11:343–350.
- Signal, K., Ashmore, M. & Power, S. (2004) *The Ecological Effects of Diffuse Air Pollution from Road Transport.* Tuarascáil arna hullmhú do English Nature - Tuarascáil Taighde English Nature Uimh. 580
- Billington G. (2001-2006) *A487 Llanwnda to South Llanllyfni Improvement. Bat Surveys.* Greena Ecological Consultancy, Devon UK
- Bing, G.C., Choi, C.Y., Nam, H.Y., Park, J.G., Hong, G.P., Sung, J.K., Chae, H.Y. agus Choi, Y.B. (2012) *Causes of mortality in birds at stopover islands.* Korean J. Ornithol. 19: 23–31. Tuarascáil Neamhfhoilsithe Consultants Ltd.
- Bontadina, F., Schofield H., agus Naef-Daenzer B. (2002) *Radio-tracking reveals that Lesser horseshoe bats (Rhinolophus hipposideros) forage in woodland.* J. Zool., Lond. 258, 281-290.
- Britschgi A., Theiler A. agus Bontadina F. (2004) *Wirkungskontrolle von Verbindungsstrukturen. Teilbericht innerhalb der Sonderuntersuchung zur Wochenstube der Kleinen Hufeisennase in Friedrichswalde-Ottendorf /Sachsen*
- Browne *et al.* (2009) *The Bearna Woods Project Biodiversity Report.* An Chomhairle Oidhreacht/Comhairle Cathrach na Gaillimhe
- Browne, A. & Fuller, J. (2009) *Merlin Park Woodland Habitat Survey and Management Plan.* Comhairle Chontae na Gaillimhe.
- BS 5228-2 (2009) *Code of practice for noise and vibration control on construction and open sites – Part 2: Vibration.*
- Bulman, C. R. (2001) *Conservation biology of the marsh fritillary butterfly, Euphydryas aurinia.* PhD, University of Leeds, U.K.
- Butchkowski, C. M., agus J. M. Hassinger and A. Kurta agus J. Kennedy, eds. (2002) *Ecology of a maternity colony roosting in a building.* Lgh. 130–142, 253 in *The Indiana bat: biology and management of an endangered species*, Bat Conservation International, Austin, Texas.
- Byrne, A., Moorkens, E.A., Anderson, R., Killeen, I.J. & Regan, E.C. (2009) *Ireland Red List No. 2 – Non-Marine Molluscs.* An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, Baile Átha Cliath, Éire.
- Capo G.J. J. Chaut agus A.Laurent. (2006) *Quatre ans d'étude de mortalité des Chiroptères sur deux kilometres routiers proches d'un site d'hibernation.* [Four years of bat mortality study along two kilometres of road near to a hibernation site]. Siombóis 15:45–46.
- Carr LW, Fahrig L. (2001) *Impact of road traffic on two amphibian species of different vagility.* Conservation Biology 15, 1071-1078.
- CEC, (Coimisiún na gComhphobal Eorpach). (2013) *Interpretation manual of European Union Habitats EUR28.* An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúirtheoireacht an Chomhshaoil.
- Choquene, G. L. (2006) *Mortalité de chauves-souris suite à des collisions avec des véhicules routiers en Bretagne.* [Mortality of bats due to collisions with road vehicles in Brittany]. Symbioses, 15: 43–44.

- CIEEM. (2018) *Guidelines for Ecological Impact Assessment in the UK and Ireland leagan 1.3*. Chartered Institute of Ecology and Environmental Management, Winchester, An Ríocht Aontaithe. (Nuashonraite 2024).
- CIEEM. (2023) *UK Bat Mitigation Guidelines: A Guide to Impact Assessment, Mitigation and Compensation for Developments Affecting Bats*.
- Colhoun, K. & Cummins, S. (2013) *Birds of Conservation Concern in Ireland 2014- 2019*. Irish Birds 9:523-544.
- Collins, J. (2023) *Bat Survey Guidelines for Professional Ecologists*.
- Collins, R. & Whelan, J. (1994) *Movements in an Irish Mute Swan Cygnus olor population*. Ringing & Migration 15: 40-49.
- Collins. (2016) *Bat Surveys for Professional Ecologists: Good Practice Guidelines (3ú heagrán)*.
- Connor, L., Morrissey, E., Coyne, J., Corcoran, W., Cierpial, D., Gavin A., Brett A., McLoone, P., Delanty, K., Rocks, K., Gordon, P., O' Briain, R., Matson, R., McCarthy E. agus Kelly, F.L. (2018) *Fish Stock Survey of Lough Corrib, Bealtaine/Iúil 2018*. Clár Suirbhé Taighde Náisiúnta, Iascach Intíre Éireann, 3044 Céide an Locha, Campas Gnó Iarthar na Cathrach, Bhaile Átha Cliath 24.
- Crowe, O., & Holt, C. 2013 *Estimates of waterbird numbers wintering in Ireland, 2006/07 – 2010/11*. Irish Birds 9, 545-552.
- Crushell, P. & Foss, P. (2014a) *Coolagh Lakes, Lough Corrib SAC, Co. Galway: Wetland Survey and Conservation Assessment*. Tuarascáil arna hullmhú thar ceann Wetland Surveys Ireland Ltd. dp BEC Consultants Ltd. Tuarascáil neamhfhoilsithe.
- Crushell, P. & Foss, P. (2014b) *Coolanillaun Bog, Lough Corrib SAC, Co. Galway: Wetland Survey and Conservation Assessment*. Tuarascáil arna hullmhú thar ceann Wetland Surveys Ireland Ltd. dp BEC Consultants Ltd. Tuarascáil neamhfhoilsithe.
- Cutts, N. Phelps, A. & Burdon, D. (2009) *Construction and Waterfowl: Defining Sensitivity, Response, Impacts and Guidance*. Tuarascáil arna hullmhú ag Institute of Estuarine and Coastal Studies University of Hull do Humber INCA.
- Daly, O.H., O'Neill, F.H., & Barron, S.J. (2023) *The monitoring and assessment of four EU Habitats Directive Annex I woodland habitats*. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 146. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, Éire.
- de Lucas, M., Janss, G.F.E., Whitfield, D.P. agus Ferrer, M. (2008) *Collision fatality of raptors in wind farms does not depend on raptor abundance*. Journal of Applied Ecology, 45(6), lgh.1695–1703.
- Denyer, J., Eakin, M., & Gill, M. (2023) *Guidelines for the Assessment of Annex I Priority Petrifying Springs in Ireland*. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 142. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, Éire.
- An Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Gaeltachta. (2011) *Threat Response Plan Otter Lutra lutra 2009-2011*.
- Dodd, C. K., Jr., W. J. Barichivich, agus L. L. Smith. (2004) *Effectiveness of a barrier wall and culverts in reducing wildlife mortality on a heavily traveled highway in Florida*. Biological Conservation, 118: 619–631.
- Dokter, A. M., Liechti, F., Stark, H. H., Delobbe, L., Tabary, P., & Holleman, I. (2010) *Bird migration flight altitudes studied by a network of operational weather radars*. Journal of the Royal Society Interface, 8(54), 30-43.
- Dolan L. (2006) *Monitoring of wildlife crossing structures on Irish national road schemes*. IN: Proceedings of the 2005 International Conference on Ecology and Transportation, Eds. Irwin CL, Garrett P, McDermott KP. Centre for Transportation and the Environment, North Carolina State University, Raleigh, NC: lgh. 608. (Sliocht).

- Dool S.E., Puechmaille S.J., Kelleher C., McAney K., agus Teeling E. (2016) *The effects of human-mediated habitat fragmentation on a sedentary woodland-associated species (Rhinolophus hipposideros) at its range margin*. Acta Chiropterologica, 18(2): 377–393, 2016.
- Downes, N.C., Cresswell, W., Reason P., Sutton, G. Wells, D., agus Wray, S. (2016) *Sex-Specific Habitat Preferences of Foraging and Commuting Lesser Horseshoe Bats Rhinolophus hipposideros (Borkhausen, 1797) in Lowland England*. Acta Chiropterologica 18, 451–465.
- EDAW and AECOM. (2009) *Avian Impact Study for the Golden Gate Bridge Suicide Deterrent System Project*. EDAW/AECOM, Walnut Creek, CA. 61 pp
- Eldridge, B. & Wynn, J. (2011) *Use of badger tunnels by mammals on Highways Agency schemes in England*. Conservation Evidence 8. Leathanaigh 53–57.
- Elmeros M. agus Dekker J. (2016) *SafeBatPaths. Fumbling in the dark - effectiveness of bat mitigation measures on roads: Final report*.
- Elmeros M., Dekker, J., Garin, I. Christensen, M. Fjederholt E.T., Moller J., Baagoe, J. (2016) *Bat mitigation measures on roads – a guideline: Fumbling in the dark – effectiveness of bat mitigation measures on roads*. Clár Taighde Trasnáisiúnta CEDR ar Bhóithre. Comhdháil na Stiúrthóirí Eorpacha um Bóithre.
- An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. (2015) *Advice Notes on Current Practice in the Preparation of Environmental Impact Statements*.
- An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. (2021) *Air quality in Ireland Monitoring Report 2020*. An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil.
- An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil. (2022) *Guidelines on the information to be contained in Environmental Impact Assessment Reports*. Dréacht, Lúnasa 2017.
- Erickson, W.P., Johnson, G.D., Strickland, D.M., Young, Jr., D.P., Sernka, K.J. agus Good, R.E. (2001) *Avian Collisions with Wind Turbines: A Summary of Existing Studies and Comparisons to Other Sources of Avian Collision Mortality in the United States*.
- An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúrthóireacht an Chomhshaoil. (2013) *Treoir maidir leis an Athrú Aeráide agus an mBithéagsúlacht a chomhtháthú i Measúnacht Tionchair Timpeallachta*.
- An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúrthóireacht an Chomhshaoil. (2021) *The Strict Protection of Animal Species of Community Interest under the Habitats Directive*.
- An Coimisiún Eorpach, Ard-Stiúrthóireacht an Taighde agus na Nuálaíochta (2003) *COST Action 341 – Habitat fragmentation due to transportation infrastructure – The European review*, Oifig Foilseachán
- An Coimisiún Eorpach. (2017) *Measúnacht Tionchair Timpeallachta ar Thionscadail, treoir maidir le Tuarascáil ar Mheasúnacht Tionchair Timpeallachta a Ullmhú*.
- An Coimisiún Eorpach. (2017) *Guidelines on the information to be contained in Environmental Impact Assessment Reports*.
- FEBI. (2013) *Fehmarnbelt Fixed Link EIA. Fauna and Flora – Birds. Birds of the Fehmarnbelt Area – Impact Assessment*. Tuarascáil Uimh. E3TR0015. Cuibhreannas FEBI, an Danmhairg.
- Fossitt, J.A. (2000) *A guide to habitats in Ireland*. An Chomhairle Oidhreacht, Chill Chainnigh, Éire.
- Fowles, A. & Smith, R. (2006) *Mapping the habitat quality of patch networks for the marsh fritillary Euphydryas aurinia*.
- Comhairle Chontae na Gaillimhe. (2007) *Coastal Habitat Study for Bearna*.
- Comhairle Chontae na Gaillimhe/Oifig Ros Comáin um Dhearadh Bóithre Náisiúnta (2011) *Tionscadal N59 Bóthar Sheachbhóthar Mhaigh Cuilinn Ráiteas Tionchair Timpeallachta*. Oifig um Dhearadh Bóithre Náisiúnta Ros Comáin.

Cuideachta Chuan na Gaillimhe. (2014) *Ráiteas Tionchair Timpeallachta maidir le Síneadh Chuan na Gaillimhe*.

Gauthreaux, S.A. (1991) *The Flight Behavior of Migrating Birds in Changing Wind Fields: Radar and Visual Analyses*, *American Zoologist*, Imleabhar 31, Eagrán 1, Feabhra 1991, Lgh. 187–204.

Gilbert, G., Stanbury, A. & Lewis, L. (2021) *Birds of Conservation Concern in Ireland 4: 2020-2026*. *Irish Birds* 43: 1-22

Glista, D. J., agus T. L. DeVault. (2008) *Road mortality of terrestrial vertebrates in Indiana*. *Proceedings of the Indiana Academy of Science*, 117: 55–62.

Godinho, C. et al. (2017) *Bird Collisions in a Railway Crossing a Wetland of International Importance (Sado Estuary, An Phortaingéil)*. In: Borda-de-Água, L., Barrientos, R., Beja, P., Pereira, H. (eds) *Railway Ecology*. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-319-57496-7_7

Goodwillie. (1992) *Turloughs over 10 ha: vegetation survey and evaluation*.

Guidelines for a national survey and conservation assessment of upland vegetation and habitats in Ireland. Leagan 2.0. *Irish Wildlife Manuals*, Uimh. 79 (Perrin et al., 2014)

Haigh, A. (2012) *Annual patterns of mammalian mortality on Irish roads*. *Hystrix, the Italian Journal of Mammalogy*. Imleabhar 23 - 2 58–66 2012.

Hardy, J, Crick, H., Wernham, C., Ruiley, H., Etheridge, B. & Thompson, D. (2009) *Raptors: A Field Guide for Surveying and Monitoring (2ú Eagrán)*.

Hedley, S. (2015) *Gentiana verna L. Spring Gentian. Cuntais ar Speicis*. Cumann Luibheolaíochta na Breataine agus na hÉireann.

Hein, C. D., S. B. Castleberry, agus K. V. Miller. (2009) *Site-occupancy of bats in relation to forested corridors*. *Forest Ecology and Management*, 257: 1200–1207

Hula, V., Konvicka, M., Pavlicko, A. & Fric, Z. (2004) *Marsh Fritillary (Euphydryas aurinia) in the Czech Republic: monitoring, metapopulation structure, and conservation of an endangered butterfly*. *Entomologica Fennica Imleabhar* 15:231-241.

IAQM (2020). *A guide to the assessment of air quality impacts on designated nature conservation sites (Version 1.1)*, *Institute of Air Quality Management, Bealtaine 2020*.

IFI. (2010) *IFI's Biosecurity Protocol for Field Survey Work*.

IFI. (2016) *Guidelines on Protection of Fisheries During Construction Works in and Adjacent to Waters*. Iascach Intíre Éireann, 3044 Céide an Locha, Campas Gnó Iarthar na Cathrach, Bhaile Átha Cliath 24.

Iontaobhas Fiadhúlra na hÉireann. (2012) *Suirbhé Madraí Uisce Uirbeach Cathair Chorcaí 2011-2012*. Iontaobhas Fiadhúlra na hÉireann.

Janss, F.E. (2000) *Avian mortality from power lines: a morphologic approach of a species-specific mortality*. *Biological Conservation*, Imleabhar 95, Eagrán 3, Lch. 353-359.

Jenkins, A.R., Smallie, J.J. and Diamond, M. (2010) 'Avian collisions with power lines: a global review of causes and mitigation with a South African perspective', *Bird Conservation International*, 20(3), Lch. 263–278.

Kahlert, J. & Desholm, M. (2005) *Avian collision risk at an offshore wind farm*. Bith. Litir 1: 296–298.

Kelly, F.L., Connor, L., Morrissey, E., Coyne, J., Feeney, R., Matson, R. agus Rocks, K. (2015) *Water Framework Directive Fish Stock Survey of Lough Corrib, Meitheamh 2014*. Iascach Intíre Éireann, 3044 Céide an Locha, Campas Gnó Iarthar na Cathrach, Bhaile Átha Cliath 24.

King, J.L., Marnell, F., Kingston, N., Rosell, R., Boylan, P., Caffrey, J.M., FitzPatrick, Ú., Gargan, P.G., Kelly, F.L., O'Grady, M.F., Poole, R., Roche, W.K. & Cassidy, D. (2011) *Ireland Red List No. 5*:

Amphibians, Reptiles & Freshwater Fish. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

Klem, D. Jr. (1990) *Collisions between birds and windows: mortality and prevention*. Journal of Field Ornithology, 61, 120-128.

Klem, D., Jr. (2009a) *Preventing bird-window collisions*. The Wilson Journal of Ornithology 121(2):314-321.

Lande R. (1987) *Extinction thresholds in demographic models of territorial populations*. 130, 624-635.

Lesiński G. (2007) *Bat road casualties and factors determining their number*. Mammalia 20, 138-142.

Lockhart, N., Hodgetts, N. & Holyoak, D. (2012) *Ireland Red List No.8: Bryophytes*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreachta agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

Longcore, T., Rich, C., Mineau, P., MacDonald, B., Bert, D.G., Sullivan, L.M., Mutrie, E., Gauthreaux, S.A., Avery, M.L., Crawford, R.L., Manville, A.M., Travis, E.R., Drake, D. (2013) *Avian mortality at communication towers in the United States and Canada: which species, how many, and where?* Biological Conservation, Volume 158, Lch. 410-419.

Luell B., Bekker G.J., Cuperus R., Dufek J., Fry G., Hicks C., Hlavac V., Keller V., Rosell C., Sangwine L., Torslov N., & Wandall B. (2003) *Wildlife and Traffic: A European Handbook for Identifying Conflicts and Designing Solutions*. Brusel, KNNV Foilsitheoir: 172.

Luo, J., Siemers, B.M. agus Koselj, K. (2015). How anthropogenic noise affects foraging. *Global Change Biology*, 21(9), lgh.3278–3289.

Lusby, J., Hynes, L. & O'Connor, J. D. (2022). *Barn Owl population status and trends in County Galway*. Cairde Éanlaith Éireann.

Lusby, J., O'Clery, M., McGuinness, S., Tosh, D., & Crowe, O. (2021). *The interactions between Barn Owls and major roads: informing management and mitigation*. Tagairt foilseachán RE-ENV07004 TII.

Marnell, F., Kelleher, C. & Mullen, E. (2022) *Bat mitigation guidelines for Ireland Leagan 2. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 134*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreachta, Éire.

Marnell, F., Looney, D. & Lawton, C. (2019) *Ireland Red List No. 12: Mamaigh Thalún*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Cultúir, Oidhreachta agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

Marnell, Ferdia. (2002). *The distribution and habitat of the common lizard, Lacerta vivipara Jacquin, in Ireland*. Bulletin of the Irish Biogeographical Society. 26. 75-82.

McAney K. agus Hanniffy, R. (2015) *The Vincent Wildlife Trust's Irish Bat Box Schemes*.

McAney, K. (2010) *A pilot study to test the use of hair tubes to detect the Irish stoat along hedgerows in County Galway*. Tuarascáil a réitigh Kate McAney don Chomhairle Oidhreachta.

McCarthy, Keville & O'Sullivan. (2022) *Torthaí suirbhé ialtóg samhraidh ar Chaisleán Mhionlaigh*.

McCarthy, Keville agus O'Sullivan. (2009b) *Environmental Impact Statement – Science Research Building*.

McCarthy, Keville agus O'Sullivan. (2014a) *Ecological Impact Assessment & Natura Impact Statement, Proposed 3G All Weather Pitches NUI Galway, Dangan, Galway*.

McCarthy, Keville agus O'Sullivan. (2014b) *Bat Survey of the NUI Galway Sports Facilities at Dangan, Co. Galway*.

McCarthy, Keville agus O'Sullivan. (2009a) *Environmental Impact Statement - Translational Research Facility/Clinical Research Facility, University Hospital Galway Campus, Lower Newcastle Road, Galway*.

McCarthy, Keville agus O'Sullivan. (2011) *Natura Impact Statement - Proposed Development at Liam Mellows GAA, Ballyloughmane, Renmore, Co. Galway.*

McLoone, P., Corcoran, W., Bateman, A., Cierpial, D., Gavin, A., Gordon, P., McCarthy, E., Twomey, C., Burke, E., Matson, R., Robson, S., Duffy, P., Donovan, R. agus Kelly, F.L. (2022) *Fish Stock Survey of Lough Corrib, Meitheamh/Iúil 2021.* Clár Suirbhé Taighde Náisiúnta, Iascach Intíre Éireann, 3044 Céide an Locha, Campas Gnó Iarthar na Cathrach, Bhaile Átha Cliath 24.

Mitchell-Jones & McLeish. (2004) *The Bat Workers' Manual, 3ú hEagrán.*

Molenaar, H., Sanders, M. E., & Jonkers, D. A. (2006) *Road lightning and grassland birds: local influence of road lightning on a black-tailed godwit population.* In C. Rich, & T. Longcore (Eds.), *Ecological consequences of artificial night lighting* (lgh. 114-136). Island Press.

Mooney & O'Connell. (1990) *The phytosociology and ecology of the aquatic and the wetland plant communities of the Lower Corrib Basin, Co. Galway. Proceedings of the Royal Irish Academy 90B (5).*

Seirbhísí Comhshaoil Ghrúpa Moore. (2011) *Ecological Impact Assessment & Natura Impact Statement NUI Galway Life Course Studies Building, Corrib Village, Upper Newcastle, Galway.*

Moorkens, E.A. (1999) *Conservation management of the freshwater pearl mussel Margaritifera margaritifera Part 1: Biology of the species and its present situation in Ireland.* Irish Wildlife Manuals, No. 8. Dúchas, Baile Átha Cliath.

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2006b) *Guidelines for the Protection and Preservation of Trees, Hedgerows and Scrub Prior to, During and Post Construction of National Road Schemes.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2014) *Good Practice Guideline for the Treatment of Noise during the planning of National Road Schemes.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2005) *Guidelines for the Crossing of Watercourses During the Construction of National Road Schemes.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2005-2009) *Environmental Guidelines Series for Planning and Construction of National Roads.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2006a) *Guidelines for the Treatment of Badgers during the Construction of National Road Schemes.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2008a) *Ecological Surveying Techniques for Protected Flora and Fauna during the Planning of National Road Schemes.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2008b) *Environmental Impact Assessment of National Road Schemes – A Practical Guide.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2008c) *Guidelines for the Treatment of Otters prior to the Construction of National Road Schemes.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2009) *Guidelines for Assessment of Ecological Impacts of National Road Schemes.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2010) *Guidelines on the Management of Noxious Weeds and Non-native Invasive Plant Species on National Roads.*

An tÚdarás um Bóithre Náisiúnta. (2011) *Guidelines for the Treatment of Air Quality During the Planning and Construction of National Road Schemes.*

Sainchomhairleoirí Comhshaoil Natura. (2005) *Fardal Ghnáthóg Chathair na Gaillimhe. Comhairle Chontae na Gaillimhe.*

Sainchomhairleoirí Comhshaoil Natura. (2012) *Measúnú Gnáthóige Phlean Ceantair Áitiúil Ard na hArdán de chuid Comhairle Cathrach na Gaillimhe.*

Natural England. (2016) *The Ecological Effects of Air Pollution from Road Transport: An Updated Review.*

- Nilsson, L. (2002) (i Sualainnis le hachóimre i mBéarla). *Bird strikes with the Öresund Bridge*. Rapport 2003, Lunds Universitet, An tSualainn, Tuarascáil neamhfhoilsithe. 19 p.
- Nilsson, L. (2003) (i Sualainnis le hachóimre i mBéarla). *Bird strikes with the Öresund Bridge*. Rapport 2004, Lunds Universitet, An tSualainn, Tuarascáil neamhfhoilsithe. 16 p.
- Nilsson, L. agus Green, M. (2002) (i Sualainnis le hachóimre i mBéarla). *Bird strikes with the Öresund Bridge*. Rapport 2002, Lunds Universitet, An tSualainn, Tuarascáil neamhfhoilsithe. 57 p.
- Nilsson, L. agus Green, M. (2009) *Bird strikes with the Öresund Bridge (sa Danmhairgis le hachóimre i mBéarla)*. Rapport 2001, Lunds Universitet, An tSualainn, Tuarascáil neamhfhoilsithe.
- Nilsson, L., Henningsson, S., Strandberg, R. agus Green, M. (2009) *Bird migration at the Öresund Bridge*. Report on field and radar studies 2008. Tuarascáil neamhfhoilsithe.
- NPWS (2010b) *Connemara Bog Complex SPA [004181] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 30.11.2010*.
- NPWS (2013a) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Chuan na Gaillimhe 000268. Leagan 1*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
- NPWS (2013b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SPA Chuan Istigh na Gaillimhe 004031. Leagan 1*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
- Lynn, Deirdre, NPWS (2013c) *The Status of EU Protected Habitats and Species in Ireland*. Forbhreathnú Imleabhar 1. Tuarascáil Neamhfhoilsithe, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.
- NPWS (2013d) *The Status of EU Protected Habitats and Species in Ireland. Measúnuithe Gnáthóg Imleabhar 2. Leagan 1.1*. Tuarascáil Neamhfhoilsithe, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.
- NPWS (2013e) *Castletaylor Complex SAC [000242] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 16.08.2013*.
- NPWS (2013e) *The Status of EU Protected Habitats and Species in Ireland*. Measúnuithe Speiceas Imleabhar 3. Leagan 1.0. Tuarascáil Neamhfhoilsithe, an tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.
- NPWS (2013f) *Kiltiernan Turlough SAC [001285] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 1.10.2013*.
- NPWS (2013g) *Lough Fingall Complex SAC [000606] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 4.09.2013*.
- NPWS (2013h) *Rahasane Turlough SAC [000322] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 19.08.2013*.
- NPWS (2013i) *Maumturk Mountains SAC [002008] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 27.11.2013*.
- NPWS (2013j) *Ross Lake and Woods SAC [001312] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 01.10.2013*.
- NPWS (2013k) *Gortnandarragh Limestone Pavement SAC [001271] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 01.10.2013*.
- NPWS (2014a) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Shléibhín-Pholl Salach 000020. Leagan 1*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
- NPWS (2014b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Chuan agus Oileán Chill Chiaráin 002111. Leagan 1*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
- NPWS (2014c) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC na mBlascaodaí 002172. Leagan 1*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.
- NPWS (2014d) *Rahasane Turlough SPA [004089] Site Synopsis – Dar dáta 9.7.2014*.

NPWS (2015a) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Phortach Chonamara 002034*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2015b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Chósta Iarthar Chonnacht 002998*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2015c) *Cregganna Marsh SPA [004142] Site Synopsis – Dar dáta 30.5.2015*.

NPWS (2015d) *The Twelve Bens/Garraun Complex SAC [002031] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 08.12.2015*.

NPWS (2015e) *Connemara Bog Complex SAC [002034] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 08.12.2015*.

NPWS (2015f) *Moneen Mountain SAC [000054] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 08.12.2015*.

NPWS (2015g) *Black Head-Poulsallagh Complex SAC [000020] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 10.12.2015*.

NPWS (2016) *East Burren Complex SAC [001926] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 09.02.2016*.

NPWS (2017b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Shléibhte Mhám Toirc 002008*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2017c) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Bheanna Beola/Choimpléasc an Gharráin 002031*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2018) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Loch agus Coillte an Rois 001312*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2019d) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Loch Fionngheal 000606*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Cultúir, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2019e) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Chosán Aolchloiche Ghort na Darach 001271*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2019f) *Ardrahan Grassland SAC [002244] Site Synopsis - Leagan dar dáta: 28.08.2019*.

NPWS (2020) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Thurlach Ráth Asáin 000322*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2021b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Shliabh Mhóinín 000054*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta.

NPWS (2021c) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Thurlach Chill Tiarnáin 001285*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2021d) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Chaisleán an Táilliúraigh 000242*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2021e) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Turlach Bhaile Uí Bheacháin 000996*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2022b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Choimpléasc Oirthear Bhoirne 001926*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2023a) *Cuspóirí Caomhnaithe: SPA Loch Coirib 004042*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2023b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SPA Riasc Chreig Eanaigh 004142*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2023c) *Cuspóirí Caomhnaithe: SPA Choimpléasc Phortach Chonamara 004181*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2023d) *Cuspóirí Caomhnaithe: SPA Thurlach Ráth Asáin 004089*. Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2024a) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Thalamh féaraigh Ard Raithin 002244*. Leagan 2. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS (2024b) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Árann 000213*. Leagan 2. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, An Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht.

NPWS. (2007a) *Ciorclán NPWS 2/07 Treoir maidir le comhlíonadh Rialachán 23 de na Rialacháin Gnáthóg 1997 – dlúthchosaint do speicis áirithe/iarratais ar cheadúnais mhaolaithe*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, Éire.

NPWS. (2007b) *Ciorclán PD 2/07 agus NPWS 1/07 Comhlíonadh Coinníollacha maidir le Forbairtí lena dteastaíonn (1) Measúnacht Tionchair Timpeallachta (EIA); nó (2) a bhféadfadh tionchair bheith acu ar láithreáin Natura 2000*.

NPWS. (2010a) *Ciorclán NPWS 1/10 agus PSSP 2/10 Measúnú Iomchuí faoi Airteagal 6 den Treoir maidir le Gnáthóga: Treoir d'Údaráis Phleanála*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, Éire.

NPWS. (2017a) *Cuspóirí Caomhnaithe: SAC Loch Coirib 000297. Leagan 1*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta.

NPWS. (2019a) *Stádas Gnáthóg faoi Chosaint AE agus Speiceas in Éirinn. Imleabhar 1: Forbhreathnú Achomair*. Tuarascáil neamhfhoilsithe NPWS. Arna cur in eagar ag: Deirdre Lynn agus Fionnuala O'Neill. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

NPWS. (2019b) *Stádas Gnáthóg faoi Chosaint AE agus Speiceas in Éirinn. Imleabhar 2: Measúnachtaí ar Ghnáthóga*. Tuarascáil neamhfhoilsithe NPWS. Arna cur in eagar ag: Deirdre Lynn agus Fionnuala O'Neill. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

NPWS. (2019c) *Stádas Gnáthóg faoi Chosaint AE agus Speiceas in Éirinn. Imleabhar 3: Measúinithe Speiceas*. Tuarascáil neamhfhoilsithe NPWS. Arna cur in eagar ag: Deirdre Lynn agus Fionnuala O'Neill. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra. An Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

NPWS. (2021a) *Guidance on the Strict Protection of Certain Animal and Plant Species under the Habitats Directive in Ireland*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, Éire.

NPWS. (2022a) *Conservation objectives supporting document – lesser horseshoe bat (Rhinolophus hipposideros)* Leagan 1. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Tithíochta, Rialtais Áitiúil agus Oidhreacht, Éire.

O Grady, M.F. (2006) *Channels and Challenges. Enhancing Salmonid Rivers*. Irish Freshwater Fisheries Ecology and Management Series: Uimhir 4, An Príomh-Bhord Iascaigh, Baile Átha Cliath, Éire.

- O'Connor, W. (2007) *A Survey of Juvenile Lamprey Populations in the Corrib and Suir Catchments*. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 26. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, Baile Átha Cliath, Éire.
- O'Neill & Barron. (2013) *Results of monitoring survey of old sessile oak woods and alluvial forests*. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 71. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Éire.
- O'Neill & Martin. (2015) *Summary of findings from the Survey of Potential Turloughs 2015*.
- O'Neill et al. (2013) *The Irish semi-natural grasslands survey 2007-2012*. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 78. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Éire.
- Otero B.F., Herranz, J., Malo, J.E. (2023) *Bird flight behaviour, collision risk and mitigation options at high-speed railway viaducts*. Science of the Total Environment. Imleabhar 902.
- Ove Arup & Partners. (2002) *Report No. 3 on Ecological Survey Results (Ref. 076)*. Comhaontú Uimh. CE 39/2001, Shenzhen Western Corridor Investigation and Planning. Ove Arup & Partners Hong Kong Limited, Feabhra 2002.
- Parnell, J., Curtis, T. (2012) *Webb's an Irish flora, 8ú eagrán* Cork University Press, Corcaigh.
- Perrin, P.M., Barron, S.J., Roche, J.R. & O'Hanrahan, B. (2014) *Guidelines for a national survey and conservation assessment of upland vegetation and habitats in Ireland. Leagan 2.0*. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 79. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.
- Rees, E., Bruce, J. & White, G. (2005) *Factors Affecting the Behavioral Responses of Whooper Swans (Cygnus c. cygnus) to Various Human Activities*. Biological Conservation 121 (2005) 369–382.
- Regan, E.C., Nelson, B., Aldwell, B., Bertrand, C., Bond, K., Harding, J., Nash, D., Nixon, D., & Wilson, C.J. (2010) *Liosta Dearg na hÉireann Uimh. 4 – Féileacáin*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Comhshaoil, Oidhreacht agus Rialtais Áitiúil, Éire.
- Reijnen, R., Foppen, R. (2006) *Impact of road traffic on breeding bird populations*. In: Davenport, J., Davenport, J.L. (eds) *The Ecology of Transportation: Managing Mobility for the Environment*. Environmental Pollution, imleabhar 10. Springer, Dordrecht.
- Reiter G., Pölzer E., Mixanig H., Bontadina F., Hüttmeir U. (2013) *Impact of landscape fragmentation on a specialised woodland bat, Rhinolophus hipposideros*. Mammalian Biology 78, 283– 289.
- Rich, C. & Longcore, T. (eds.) (2005) *Ecological Consequences of Artificial Night Lighting*. Island Press.
- Roche, N., Aughney T., agus Langton S. (2015) *Lesser horseshoe bat: population trends and status of its roosting resource*. Irish Wildlife Manuals, Uimh. 85. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Éire.
- Roden. (2005) *Pseudorchis albida at Doughiska, Galway City – Report of a search in May-June 2005*. Tuarascáil neamhfhoilsithe.
- RPS. (2006a) *Torthaí suirbhéanna éan a rinneadh don EIS 2006 le haghaidh Sheachbhóthar Chathair na Gaillimhe N6*.
- RPS. (2006b) *Seachbhóthar Chathair na Gaillimhe N6*. Ráiteas Tionchair Timpeallachta.
- RPS. (2012a) *Flora and Habitat Survey Proposed R336 to N59 Road Scheme, Co. Galway*. Tuarascáil Neamhfhoilsithe ag RPS Planning & Environment Ltd.
- RPS. (2012b) *R336 to N59 Road Scheme, Co. Galway Marsh Fritillary Survey Report*. Tuarascáil Neamhfhoilsithe ag RPS Planning & Environment Ltd.
- RPS. (2013a) *R336 to N59 Road Scheme, Co. Galway Bat Survey Report*. Tuarascáil Neamhfhoilsithe ag RPS Planning & Environment Ltd.

RPS. (2013b) *R336 to N59 Road Scheme, Co. Galway Mammal Survey Report*. Tuarascáil Neamhfhoilsithe ag RPS Planning & Environment Ltd.

RPS. (2013c) *R336 to N59 Road Scheme, Co. Galway Wintering Bird Survey Report*. Tuarascáil Neamhfhoilsithe ag RPS Planning & Environment Ltd.

Russell A.L., Butchkoski C.M., Saidak L., McCracken G.F. (2009) *Road-killed bats, highway design, and the commuting ecology of bats*. *Endangered Species Research* 8, 49-60.

Sainsbury K.A., Morgan W.H., Watson M., Rotem G., Bouskila A., Smith R.K. & Sutherland W.J. (2021) *Reptile Conservation: Global Evidence for the Effects of Interventions for reptiles*. Conservation Evidence Series Synopsis. Ollscoil Cambridge, Cambridge, An Ríocht Aontaithe.

Scott Cawley. (2025) *Cuarbhóthar Chathair na Gaillimhe an N6 de chuid Chomhairle Chontae na Gaillimhe – Soláthar Faisnéise Maidir le Scagadh le haghaidh Measúnacht Chuí Doiciméad a cuireadh faoi bhráid Chomhairle Contae na Gaillimhe*.

Shawyer, C. R. 2011. *Barn Owl Tyto alba Survey Methodology and Techniques for use in Ecological Assessment: Developing Best Practice in Survey and Reporting*. IEEM, Winchester.

Sparks, D.W., & Choate J.R. (2000) *Distribution, natural history, conservation status, and biogeography of bats in Kansas*. Pages 173–228 in J.R. Choate, editor, *Reflections of a naturalist: papers honoring Professor Eugene D. Fleharty*. Fort Hays Studies, Special Issue 1, Hays, Kansas.

Stace, C.A. (2019) *New flora of the British Isles*. 4ú heagrán Middlewood Green, C&M Floristics.

Stone E.L. (2011) *Bats and development: with a particular focus on the impacts of artificial lighting*. (Tráchtas Ph.D) Ollscoil Bristol, An Ríocht Aontaithe.

Summers, P.D., Cunningham, G.M. agus Fahrig, L. (2011) *Are the negative effects of roads on breeding birds caused by traffic noise?* *Journal of Applied Ecology*, 48: 1527-1534. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2664.2011.02041.x>

An Príomh-Bhord Iascaigh agus na Boird Iascaigh Réigiúnacha. (2009) *Corrib Estuary: Sampling Fish for the Water Framework Directive – Transitional Waters 2008*.

An Ghníomhaireacht Comhshaoil. (2010) *Fifth Otter Survey of England 2009-2012*. Tuarascáil Theicniúil Iomlán. The Environment Agency, an Ríocht Aontaithe.

The Mersey Gateway Project Environmental Statement. (2008) *The Mersey Gateway Project Environmental Statement*. Halton Borough Council.

Toner, F., Bowman, J., Clabby, J., Lucey, J., McGarrigle, M., Concannon, C., Clenaghan, C., Cunningham, P., Delaney, J., O'Boyle, S., MacCárthaigh, M., Craig, M. (2005) *Water Quality in Ireland 2001-2003*. An Ghníomhaireacht um Chaomhnú Comhshaoil, Bosca Oifig Phoist 3000, Caisleán Bhaile Sheáin, Contae Loch Garman, Éire.

Bonneagar Iompair Éireann (2021). *Survey and Mitigation Standards for Barn Owls to inform the Planning, Construction and Operation of National Road Projects*. Tagairt foilseachán PE-ENV-07005 de chuid TII.

Bonneagar Iompair Éireann (2022) *Air Quality Assessment of Specified Infrastructure Projects – Doiciméad Teicniúil Uileghabhálach*. Bonneagar Iompair Éireann (TII) PE-ENV-01106. Nollaig 2022

Bonneagar Iompair Éireann (2005-2009) *Environmental Guidelines Series for Planning and Construction of National Roads*.

Bonneagar Iompair Éireann (2006) *A Guide to Landscape Treatments for National Road Schemes in Ireland*. Tagairt foilseachán GE-ENV-01102 de chuid TII.

Iontaobhas Fiadhúlra Uinsinn. (2015) *Lesser Horseshoe Bat: Conservation Handbook*.

Waldren, S. (2015) *Turlough Hydrology, Ecology and Conservation*.

Warren, M.S. (1994) *The UK status and suspected metapopulation structure of a threatened European butterfly, the marsh fritillary *Eurodryas aurinia**. *Biological Conservation* 67:239–249.

Whitaker, J. O., Jr., agus R. E. Mumford. (2009) *Mammals of Indiana*. Indiana University Press, Bloomington, Indiana, 661 pp.

Wilson & Fernández. (2013) *National survey of limestone pavement and associated habitats in Ireland*. Irish Wildlife Manuals, No. 73. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht agus Gaeltachta, Baile Átha Cliath, Éire.

With K.A., King A.W. (1999) *Extinction thresholds for species in fractal landscapes*. *Conservation Biology* 13, 314–326.

Wright, M., Goodman, P & Cameron, T. (2010) *Exploring behavioral Responses of Shorebirds to Impulsive Noise*. *Wildfowl* (2010) 60: 150–167.

Wyse Jackson, M., FitzPatrick, Ú., Cole, E., Jebb, M., McFerran, D., Sheehy Skeffington, M. & Wright, M. (2016) *Ireland Red List No. 10: Plandaí Soithíocha*. An tSeirbhís Páirceanna Náisiúnta agus Fiadhúlra, an Roinn Ealaíon, Oidhreacht, Gnóthaí Réigiúnacha, Tuaithe agus Gaeltachta.

Zimmermann, K., Fric, Z., Jiskra, P., Kopeckova, M., Vlasanek, P., Zapletal, M. & Konvicka, M. (2011) *Mark–recapture on large spatial scale reveals long distance dispersal in the Marsh Fritillary, *Euphydryas aurinia**. *Ecological Entomology*, 36, 499–510.

Zuberogitia, I., del Real, J., Torres, J.J., Rodríguez, L., Alonso, M., de Alba, V., Azahara, C., Zabala, J. (2015) *Testing pole barriers as feasible mitigation measure to avoid bird vehicle collisions (BVC)*, *Ecological Engineering, Imleabhar* 83, Lch 144–151.